VOLDA KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Utvalg:	**Kommunestyret**	
Møtestad:	**1. etg., Samfunnshuset i Volda**	
Dato:	**26.11.2015**	
Tid:	**16:00**	**Merk tida!**

Medlemar som er ugilde i ei sak vert bedne om å gje melding, slik at varamedlemar kan bli kalla inn. Jf. § 8, 3. ledd i forvaltningslova.

Vi ber om at forfall vert meldt til servicekontoret/utvalssekretær på telefon 700 58 700 eller postmottak@volda.kommune.no

Varamedlemar får særskilt melding når dei skal møte.

B- saker er underlagt teieplikt og er unnatekne offentleg innsyn.

Møtet er ope for publikum, med unnatak når b-saker vert handsama. Saksdokumenta er lagt ut til gjennomsyn på servicekontoret og på folkebiblioteket til møtet vert halde.

VOLDA KOMMUNE

SAKLISTE

Saksnr.	Sak
PS 115/15	**Godkjenning av innkalling og sakliste**
PS 116/15	**Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte**
PS 117/15	**Skjenkeløyve - Fjordkongen AS (org nr 915055885)**
PS 118/15	**2. Tertialrapport 2015**
PS 119/15	**Justering av innkjøpsreglementet**
PS 120/15	**Plan Id 1519 -2012011: Reguleringsplan område B60 Strand**
PS 121/15	**Nye 110-regionar og samlokalisering av nødmeldetenesta - Høyring**
PS 122/15	**Campusutvikling på høgskulen i Volda - Kommunen sin medverknad**
PS 123/15	**Næringsareal på Rotset - Gjennomføring av reguleringsplan-Oreigning**
PS 124/15	**"Førebyggje utanforskap - inkludere i felleskapet"**
PS 125/15	**Reforhandla samhandlingsavtale mellom Helse Møre og Romsdal og Romsdal HF og kommunane i Møre og Romsdal - godkjenning**
PS 126/15	**Kommunereformen - Oppnemning av forhandlingsnemnd**
PS 127/15	**Rapportering på oppfølging av vedtak pr. utgangen av august 2015**
PS 128/15	**Bruk av vertskommunetilskotet for asylmottak**
PS 129/15	**Utkjøp av brakker nytta til undervisning**
PS 130/15	**Val av nytt medlem i kontrollutvalet**
PS 131/15	**Formannskapet - endring i raudgrøn si liste til val av formannskap**

VOLDA KOMMUNE

PS 132/15	**Endring i val til styre, råd og utval som følgje av endring i kontrollutvalet si samansetjing**
PS 133/15	**Val av eldreråd for perioden 2015-2019**
PS 134/15	**Val av kommunalt råd for funksjonshemma for perioden 2015-2019**
PS 135/15	**Klagenemnd for eigedomsskatt - endringar i samansetjing**
PS 136/15	**Val av jury til Volda kommune sin frivilligpris**
PS 137/15	**Val av representant til prosjektguppe og styringsgruppe i "Mellom bygningane i Volda"**
PS 138/15	**Val av Volda kommune sine representantar i styret for Volda Skisenter 2015-2017**
PS 139/15	**ORIENTERINGSSAKER**
OS 37/15	**Volda Idrettsråd - Samordninga av planlegging av idrettshallar**
OS 38/15	**Vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane**
OS 39/15	**Videre arbeid med kommunereformen - brev til alle landets kommunestyrer**
OS 40/15	**Store utfordringer krever felles mobilisering - situasjonen i det norske asylmottakssystemet**
PS 140/15	**DELEGERTE SAKER FRÅ AVDELINGANE**
DS 221/15	**Løyve til tiltak, veg Dansen Gbr 135/2**
DS 222/15	**Løyve til tiltak, tilbygg og bruksendring Gbr 20/158**
DS 223/15	**Rammeløyve, tilbygg til hytte Gbr 2/49**
DS 224/15	**Ferdigattest, altan Gbr 27/75**
DS 225/15	**Ferdigattest, bruksendring Gbr 19/275**
DS 226/15	**Løyve til tiltak, bruksendring gbr 29/43**
DS 227/15	**Ferdigattest, tomannsbustad Gbr 20/451**
DS 228/15	**Ferdigattest, parkeringsplass Gbr 21/39**
DS 229/15	**Løyve til tiltak, garasje Gbr 111/3**
DS 230/15	**Rammeløyve, tomannsbustadar+ carportar Gbr 11/7**

VOLDA KOMMUNE

DS 231/15	**Løyve til tiltak, nytt bygg Gbr 11/94**
DS 232/15	**Ferdigattest, mindre tiltak Gbr 18/106**
DS 233/15	**Ferdigattest, bruksendring Gbr 20/158**
DS 234/15	**Løyve til tiltak, rehab pipe Gbr 38/1**
DS 235/15	**Ferdigattest, gapahuk Gbr 18/380**
DS 236/15	**Ferdigattest, hytte gbr 2/31 og 2/99**

Gruppemøte

Måndag 23.11.15		
AP, SP, V, SV og MDG	kl. 18:00	Møterom Voldsfjorden, Dalsfjorden og ordføraren sitt kontor
KRF	kl. 17:30	Møterom Austefjorden
Tysdag 24.11.15		
Høgre	kl. 17:30	Møterom Austefjorden
FRP	kl. 18:15	Møterom Voldsfjorden

PS 115/15 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 116/15 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Bente Engeseth	Arkivsak nr.:	2015/1796
		Arkivkode:	U63

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
111/15	Kommunestyret	29.10.2015
117/15	Kommunestyret	26.11.2015

SKJENKELØYVE - FJORDKONGEN AS (ORG NR 915055885)

Handsaming:
Roald Espset (Frp) kom med fylgjande framlegg:

Saka blir utsett med tanke på synfaring på staden.

Røysting:
Utsettingsframlegget fekk 14 røyster og vart vedteke. 13 røysta mot.

Vedtak i Kommunestyret - 29.10.2015
Saka blir utsett med tanke på synfaring på staden.

Administrasjonen si tilråding:

1. *Kommunestyret syner til driftsstyret sitt vedtak i sak 24/15 og konstaterer at Fjordkongen AS sitt faste løyvet til skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 3 er gjeve på feil grunnlag ved at det er i strid med kommunen sin Rusmiddelpolitiske handlingsplan. Rådmannen vert beden om å varsle løyvehavar om at det vil verte førebudd sak med sikte på å inndrage det faste skjenkeløyvet for gruppe 3. Etter at fristen for ev merknader frå Fjordkongen AS er utgått, vert sak vedkomande spørsmålet om inndraging handsama og avgjort av driftsstyret som har gitt løyvet.*

2. *Kommunestyret vedtek følgjande presiseringar i skjenkeløyvet gitt av driftsstyret i sak 24/15:*

- *Butikkarealet må fysisk avgrensast, slik at det ikkje er mogleg å gå direkte mellom skjenkearealet og butikkarealet. Frist for gjennomføring av tiltaket blir sett til 30. november 2015. Dersom ikkje utbetringa er utført innan fristen, vil skjenkeløyvet umiddelbart verte inndrege inntil tiltaket er utført.*
- *Det er stilt vilkår for skjenkeløyvet, jf alkohollova § 4-3 om at den ansvarlege for skjenkestaden må ha gjennomgått kurs i "ansvarleg vertskap" i løpet av første driftsår, så lenge kommunen tilbyr slike kurs jf pkt 1.2.1 i "Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016."*

- *Det vert stilt vilkår jf alkohollova § 4-3 om at det ikkje er høve til å skjenke alkoholhaldig drikk ved arrangement der born og unge er målgruppe. Passasjerfartyet kan heller ikkje legge til i nærleiken av slike arrangement då det er viktig for Volda kommune å oppretthalde rusfrie soner for barn og unge.*
- *Det vert stilt krav om 18 års aldersgrense i opningstid ved skjenking innanfor gruppe 1 og 2. Så lenge Fjordkongen AS har løyve for gruppe 3, så skal aldersgrensa vere 20 år og det vert ikkje gitt høve til at yngre er tilstades i følgje med vaksne.*
- *Det vert stilt krav om at vakthaldet alltid er slik politiet krev. Landgangen må vere godt overvaka og sikra. Plan for vakthald må leverast innan 30. november 2015. Dersom ein slik plan ikkje er kommunen i hende innan fristen, vil skjenkeløyvet umiddelbart verte inndrege inntil vilkåret er innfridd.*
- *Det vert stilt vilkår jf alkohollova § 4-3 om at internkontrollrutinane vert ettersendt innan 30. november 2015, og at dei stetter krava i alkohollova. Dersom internkontrollrutinane ikkje er kommunen i hende innan fristen, vil skjenkeløyvet umiddelbart verte inndrege inntil vilkåret er innfridd.*

Vedleggsliste:

1. 2015/1604 Søknad om skjenkeløyve ved einskildhøve 29.06.15 – Fjordkongen AS
2. 2015/1604 Vedlegg til søknad om skjenkeløyve datert 29.06.2015 – Fjordkongen AS
3. 2015/1604 Bevis for kunnskapsprøve etter alkohollova
4. 2015/1604 Bevis for etablerarprøva etter serveringslova
5. 2015/1604 Bed om uttale i høve søknad om skjenkeløyve ved einskildhøve, Voldabesøk med fjordcruise og pubaften, brev til lensmannen i Ørsta og Volda datert 29.06.15
6. 2015/1604 Uttale frå lensmann 01.07.15 vedk søknad om skjenkeløyve ved einskildhøve - Voldabesøk med fjordcruise og pubaften
7. 2015/1604 Uttale frå lensmann svarskjema, 01.07.15 vedk søknad om skjenkeløyve ved einskildhøve - Voldabesøk med fjordcruise og pubaften
8. 2015/1604 Vedtaksbrev 02.07.15 skjenkeløyve ved einskildhøve til Fjordkongen
9. 2015/1604 Vedk skjenkeløyve til Fjordkongen – spørsmål om vedtaket var lovleg, brev frå Ivar Otto Kristiansen 13.07.15
10. 2015/1604 Førebels svar – vedr skjenkeløyve til Fjordkongen 27.07.15
11. 2015/1604 Vedkomande vedtak om skjenkeløyve datert 07.08.15
12. 2015/1781 Søknad om skjenkeløyve ved einskildhøve, Fjordcruise Lauvstad og Volda sentrum, datert 09.08.15 – Fjordkongen AS
13. 2015/1781 Bed om uttale 10.08.15 i samband med søknad om skjenkeløyve i høve Fjordcruise Lauvstad og Volda sentrum
14. 2015/1781 Uttale frå lensmann vedk skjenkeløyve ved einskildhøve, Fjordcruise Lauvstad og Volda sentrum datert 12.08.15 m vedlegg
15. 2015/1781 Vedtaksbrev 11.08.15 om skjenkeløyve ved einskildhøve til Fjordkongen, Fjordcruise på Lauvstad
16. 2015/1781 Søknad om fast skjenkeløyve 11.08.15 – Fjordkongen AS
17. 2015/1781 Bed om uttale i samband med søknad om fast skjenkeløyve 13.08.15
18. 2015/1781 Uttale frå lensmann vedk fast løyve 14.08.15
19. 2015/1781 Utale frå lensmann vedk fast løyve 14.08.15 – svarskjema
20. 2015/1781 Framlegg til vedtak i driftsstyret 19.08.15
21. 2015/1781 Utskrift av sak 24/15 i driftsstyret 19.08.15 – fast skjenkeløyve
22. 2015/1781Søknad om serveringsløyve 20.08.15
23. 2015/1781 Vedtaksbrev - Serveringsløyve 21.08.2015

24. Notat frå ordførar 31.08.15 til rådmann og leiar i driftsstyret
25. Ny tilråding frå driftsstyret 07.10.15
26. Presisering av vedtak om skjenkeløyve, brev til Fjordkongen AS 11.09.2015
27. Utskrift av sak 30/15 i driftsstyret 07.10.15- presisering av vedtak
28. Annonsering på Facebook 21. og 22. august
29. Bilete frå synfaring 16.10.15
30. Protokoll KST 24.05.2012 - Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2015
31. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016
32. Delegeringsreglement vedteke i Volda kommunestyre 28.08.2014

Uprenta saksvedlegg:

1. Alkohollova
   URL: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-02-27?q=alkohollova
2. Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (FOR 2005-06-08 nr 538)
   URL: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-06-08-538

SAMANDRAG

Etter å ha fått skjenkeløyve ved enkelthøve for alkoholgruppe 1 og 2 for tidsavgrensa periode i sommar, fekk Fjordkongen fast løyve for alkoholgruppe 1, 2 og 3 i driftsstyret i sak 24/15 den 19.08.15. Dette løyvet vart handsama administrativt, og rådmannen har beklaga at saka ikkje vart lagt fram for politisk handsaming. Problemstillingar i saka inneber at søknaden om fast løyve skulle vore lagt fram for kommunestyret til avgjerd før det vart gjeve løyve, jfr Rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Sakshandsaminga har ikkje vore tilstrekkeleg nok, og det er derfor behov for ein nøyare gjennomgang av saka. Driftsstyret har i møte 07.10.15, PS-sak 30/15 bedt om at saka vert lagt fram for kommunestyret:

1. *Driftsstyret ber om at administrasjonen vurderar saka på nytt, då særskilt spørsmålet om Fjordkongen AS er eit nytt konsept i Volda kommune, jamfør "Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2012-2016"*
2. *Driftsstyret rådar administrasjonen til ei ny synfaring på båten med tanke på båt-, bar- butikk-konseptet og vurdere utearealet.*
3. *Saka skal sendast vidare til neste møte i kommunestyret.*
4. *Driftsstyret ber kommunestyret slutthandsame saka.*

SAKSOPPLYSNINGAR

Tidlegare saksgang

Volda kommune har handsama to søknader om skjenkeløyve ved *einskildhøve* frå Fjordkongen:

Søknad datert 29.06.2015 (arkivsak 2015/1604)

I arkivsak 2015/1604 er det handsama søknad 29.06.2015 om skjenkeløyve ved einskildhøve.

Dette gjaldt søknad om skjenkeløyve ved einskildhøve. Det blei gjort eit delegert vedtak, der det blei gitt løyve til Fjordkongen AS i samband med besøk i Volda. "Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016" seier at eit slikt løyve kan gis for *inntil* 6 dagar, men ved ein sakshandsamingsfeil blei det gitt løyve i 19 dagar. Løyvet var altså ikkje i tråd med lokal plan, men det er likevel ikkje i konflikt med alkohollova.

Søknad datert 10.08.2015 (Arkivsak 2015/1796)
Volda kommune mottok deretter ein ny søknad frå Fjordkongen AS datert 10.08.15 der det blei søkt om skjenkeløyve ved *ei rekke einskildhøve*. I denne søknaden ser ein at det som det blir søkt om berer preg av å vere definert under *fast løyve*, og sakshandsamar fann derfor at det ikkje var rett å bruke reglane etter einskildvedtak. Det blei gitt løyve ved einsikildhøve for det førstkomande arrangementet det var søkt om: Fjordcruise på Lauvstad 15. august, på grunn av at dette arrangementet var nært førestående.

Søkjar vart oppmoda om å søkje om fast løyve dersom det framleis var aktuelt å ha fleire arrangement i Volda.

Søknad datert 11.08.2015 (Arkivsak 2015/1796)
Volda kommune mottok deretter ein ny søknad, datert 11.08.15 om serveringsløyve og *fast skjenkeløyve* for Fjordkongen AS. I denne søknaden blei det søkt om fast løyve til skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 1, 2 og 3. Driftsstyret gjorde slik vedtak om fast/alminnelig skjenkeløyve om bord i passasjerfartøyet M/S Fjordkongen (PS-sak 24/15 den 19.08.15):
Med heimel i alkohollova §§ 1-4 b, 1-7 a, 1-7 b, 1-7 c, 4-2, 4-3 og 4-4 vert det gjeve skjenkeløyve slik:
Tidsrom: *Frå vedtaksdato til 30.juni 2016.*
Løyvehavar: *FJORDKONGEN AS, org. nr. 915055885*
Styrar: Terje Kragset, f. 30.09.60.
Stedfortredar: Arve Jøssang, f. 21.09.67
Skjenkestad: *Løyvet gjeld om bord i M/S Fjord-kongen når fartyet ligg ved kai i Volda og på turar med utgangspunkt i Volda.*
Alkoholvare: *Alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2. Og gruppe 3 i samsvar med søknad.*
Omfang/type: *Alminneleg løyve.*
Type verksemd: Passasjerfarty som ikkje går i kollektivtrafikk.
Skjenkeareal: *Inne 200m² og uteareal 200m².*
Skjenketider: *Jf. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016.*
Opningstider: Skjenkestaden må stenge og tømast for gjester 30 min etter skjenketida er slutt.
Vilkår 1: *Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at det må vere 18-års aldersgrense når det er pub, dans, trubadurkveld og/eller liknande på skjenkestaden. Når det er arrangement som er særskilt retta mot middagsgjestar og det vert servert alkoholhaldig drikk gruppe 3 må det vere 20-års aldersgrense. Så lenge aktiviteten om bord er fjordcruise og det skjer i oversiktlege former der gjestane sit til bords og matservering er ein vesentleg del av aktiviteten kan også dei under 18 år vere med i fylgje med vaksne.*
Vilkår 2: *Det vert stilt vilkår om at vakthald alltid er slik politiet krev. Landgangen må vere godt overvaka og sikra.*
Vilkår 3: *Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at internkontrollrutinane vert ettersendt søknad og at dei stettar krava i alkohollova.*
Vilkår 4 : *Det vart stilt vilkår jf § 4-3 om at den ansvarlege for skjenkestaden må ha gjennomgått kurs i "ansvarleg vertskap" i løpet av første driftsår, så lenge kommunen tilbyr slike kurs jf. punkt 1.2.1 i "Rusmiddelpolitisk plan for Volda kommune 2012 – 2016".*
Vilkår 5: *Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at det ikkje er høve til å skjenke alkoholhaldig drikk ved arrangement der born og unge er målgruppe. Passasjerfartyet kan heller ikkje legge til i nærleiken av slike arrangement då det er viktig for Volda kommune å oppretthalde rusfrie soner for born og unge.*

I ettertid er det stilt spørsmål om fast skjenkeløyve for M/S Fjordkongen representerer eit nytt konsept, og om løyvet skulle vore handsama av kommunestyret, jf "Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016".

Ei presisering av løyvet til M/S Fjordkongen vart lagt fram for driftsstyret i møte 07.10.15 (PS sak 30/15), der driftsstyret som nemnt vedtok å sende saka over til kommunestyret.

Rådmannen utgreier ny sak, og ettersom det ikkje er driftsstyremøte før kommunestyremøtet, vert saka lagt fram med innstilling frå rådmannen direkte til kommunestyret.

Løyvehavar
Løyvehavar er Fjordkongen AS, org nr. 915055885. Skjenkestaden er passasjerfartyet MS Fjordkongen. Skjenkestaden har fått serveringsløyve og fast skjenkeløyve ut perioden som er fram til 30. juni 2016. Styrar for løyvet er Terje Kragset, f. 30.09.60. Vara for styrar er Arve Jøssang, f. 21.09.67. Eigar og styrar for løyvet har nødvendige prøver for å drive både serveringsstad og skjenkestad. Vara for styrar har også kunnskapsprøve etter alkohollova. Vandelskravet er innfridd. Skjenkearealet er 200 m² inne, 200 m² ute. Det er 400 gjesteplassar totalt: 200 inne og 200 ute. Pr i dag har MS Fjordkongen løyve for 100 personar ombord når passasjerfartyet ikkje ligg til kai. Når det ligg til land gjeld ikkje dei same reglane for tal på besøkande.

I søknaden står det at M/S Fjordkongen vil drive fjordcruise og arrangement ved kaier på Sunnmøre. Det vart søkt om skjenkeløyve ved kaier i Volda kommune og ved fjordcruise med utgangspunkt frå kaier i Volda kommune.

Synfaring fredag 16.10.2015
Terje Kragset møtte som representant for Fjordkongen AS, Bente Engeseth og Inger-Johanne Johnsen møtte frå administrasjonen.
Tal på passasjerar:
Terje Kragset opplyste om at båten pr i dag har sertifikat for 100 passasjerar når den er i drift (t.d. fjordcruise), men at det blir arbeidd for å få på plass eit nytt sertifikat slik at båten kan ha 300 passasjerar. Når båten ligg i land blir det praktisert at det berre vert tatt om bord maksimalt 200 menneskjer.
Tilgong til butikk/butikkareal:
Butikklokalet er eit eige rom i båten. I eine enden er det ei dør som knapt er synleg pga spegel på. Denne døra er ikkje låst pga branntryggleik. I andre enden (mot baren/skjenkearealet) er det delvis vegg, med tre opningar med søyler mellom. Mellom søylene er det klesstativ som hindrar passasje og utsyn/innsyn. I den eine opninga var det berre eit bord som skal hindre passasje. Båten har moglegheit for å "sluse" folk direkte inn i butikkareal, utan at dei må gå via skjenkeareal, men samtidig manglar det eit fysisk skilje mellom skjenkelokalet og butikklokalet.
Sikkerheit/avgrensing: Båten har gelender med høgde 1,2 m rundt heile båten. Det er alltid plassert vakt ved landgangen, opplyste Kragset om. Landgangen er også sikra med ekstra nett, når båten ligg ved land og skjenkestaden er open for publikum. Det er nylig lagt teppe på dekk for å hindre at folk glid. Kragset opplyser om at utearealet er avgrensa til å berre gjelde fremre del av båten ved skjenking i helgene.
Kjøkken/servering: Båten har ikkje godkjent kjøkken etter dei krava som vert stilt til restaurantdrift. Det er opplyst at ved større arrangement vil ikkje mat bli tilberedt om bord. Fjordkongen vil nytte catering t.d. når det skal vere julebord. Det er spiseplassar om bord (ferjebenker og bord i salongen).

Uteareal
Alt skjenkeareal ute er sikra med rekkverk alle stader. Nede er det avgrensa med høg rekke, og oppe i båten er der rekkverk på 1.20 m. Landgangen er sikra med ekstra nett og den skal alltid vere godt overvaka. At landgangen må vere godt overvaka og sikra var for øvrig eit vilkår i vedtaket som driftsstyret gjorde 19.08.2015 (sak 24/15).

I "Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2012-2016" vedlegg 1-1, pk. 9 står fylgjande: "*Det kan gjevast alminneleg skjenkeløyve for alkohol inntil 22 vol % på godkjende uteområde i tilknyting til skjenkestadar med eksisterande alminneleg løyve. Bruken av utearealet skal vere*

godkjent i høve regulering og plan- og bygningslova, før det kan gjevast løyve. Skjenkearealet skal vere tydeleg definert og avgrensa."

Det er gitt løyve for skjenking på uteareal om bord i båten. Det er ikkje relevant å gjere vurderingar jf pk. 9) då dette er om bord i ein båt. Kravet i Rusmiddelpolitisk handlingplan om at skjenkeareal ute skal vere tydeleg definert og avgrensa, har med kontrollomsynet å gjere. Det skal ikkje vere mogleg å lange alkoholhaldig drikk til folk som ikkje er gjestar ved skjenkestaden. Båten er av naturens art avgrensa frå folk utanfor skjenkearealet.

Marknadsføring
Det har blitt stilt spørsmål om marknadsføringa til Fjordkongen er brot på regelen om reklameforbod, alkohollova § 9-4.

Etter "*Forskrift for omsetning av alkoholhadig drikk mv.",* § 14-3 "*Unntatt frå forbudet er:*" pk. 3: *"Annonser om salgssted eller skjenkested med informasjon om stedets navn, adresse og åpningstider samt bevillingsrettigheter*."

Alkoholhaldig drikk er ei lovleg vare, og det er ikkje ulovleg å opplyse om at ein har skjenkerett og for kva alkoholgrupper ein har løyve for.

Marknadsføringa viser tydeleg at denne verksemda driv både butikk og skjenkestad. Så lenge skjenkestaden ikkje brukar vare- eller firmamerke eller kjenneteikn for alkoholhaldig drikk som ein må anta at dei reklamen vender seg til, vil oppfatte som alkoholreklame, er det ikkje i strid med reklameregelen i alkohollova eller i forskrifta.

Internkontrollrutinar MS Fjordkongen
I følgje "Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2012-2016" pkt 1.2.1. skal skjenkestaden ha internkontrollrutiner, og desse skal ligge ved søknaden. For nye drivarar er det etter denne bestemmelsen eit krav om at internkontrollrutinene skal vere levert til kommunen ein månad etter at løyvet er tildelt. Kommunen har pr dags dato ikkje motteke internkontrollrutiner for MS Fjordkongen, og det må bli stilt vilkår om at desse blir ettersendt innan ein gitt frist for at løyvet skal gjelde.

Løyve for alkoholgruppe 3
I vedlegg 1-1 Retningsliner/kriteria for tildeling av saks- og skjenkeløyve i Rusmiddelpolitisk handlingsplan står det følgjande som overordna hovudregel:

Når det gjeld vurderingar knytt til løyve for alkohol mellom 22 vol. % og 60 vol. %, skal det som hovudregel leggjast vekt på skjenkestaden sitt konsept. Konsept som satsar på matservering og tilbod til middagsgjestar kan få alle rettar. Konsept som har meir preg av pub/bar/kro, konsertscene eller dansestad kan berre få løyve for alkohol inn til 60 vol. % etter ei særskilt vurdering.

Planen skisserer vidare kva løyve som gjevast til ulike driftskonsept, m.a:

3. *Restaurantar og enklare serveringsstader*
   Kjøkenet skal vere ope fram til ein time før serveringsstaden stengjer og hovudformålet skal vere servering av mat. Slike restaurantar kan få løyve for alkohol inn til 60 vol. %.

4. *Pub/bar*
   Dette konseptet vert kjenneteikna som ein uformell serveringsstad, med hovudvekt på omsetjing av øl og vin på kveldstid og i helgane. Det vert ofte servert enklare mat og snacks. Denne typen skjenkestader kan få løyve for alkohol inn til 22 vol. %.

Berre etter nærare, særskilt vurdering; inntil 60 vol. %. Ein føresetnad for slikt løyve vil vere eige, avgrensa lokale, eigen inngang og med aldersgrense på minst 20 år.

5. *Selskapslokale*
   Dette er lokale som i utgangspunktet har som driftskonsept å servere middagsgjester i slutta selskap. Slike stader kan få innskrenka skjenkeløyve med alle rettar.

Båten Fjordkongen er ikkje eit driftskonsept som er særskilt regulert av planen. Ein må likevel vurdere om konseptet kjem inn under dei kriteria som kan gi grunnlag for å gi fast skjenkeløyve for alkoholgruppe 3. Det fell ikkje inn under hovudregelen for slike rettar ettersom det ikkje er eit konsept med matservering som hovudformål. Krava til kjøkken og matservering for hovudformål tilseier at konseptet heller ikkje kjem inn under punkt 3 ovanfor. Konseptet kjem heller ikkje inn under punkt 5 selskapslokale der vilkåret er at driftskonseptet er å servere middagsgjestar i slutta selskap. Driftskonseptet ber meir preg av pub/bar i punkt 4 ovanfor der det berre etter nærare og særskilt vurdering kan gjevast skjenkeløyve inntil 60 vol. % (alkoholgruppe 3). Ein føresetnad for slikt løyve er at ein har eit eige lokale som er avgrensa frå det øvrige skjenkelokalet og med eigen inngang, samt aldersgrense 20 år. Fjordkongen har ikkje eit slikt eige lokale fysisk avgrensa med eigen inngang mv i høve til skjenkearealet som vert vurdert som pub/bar.

Rådmannen meiner at skjenkeløyve for alkoholgruppe 3 er gitt på sviktande grunnlag da det ikkje er i samsvar med Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune. Rådmannen meiner at kommunen bør gjere tiltak med sikte på å inndrage løyvet for alkoholgruppe 3. I mellomtida vert det nødvendig å presisere at aldersgrense ved skjenking av alkohol i gruppe 3, så skal aldersgrensa vere 20 år og at det ikkje er høve til å ta med yngre i følgje med vaksne.

Etter forvaltningslova § 35 kan vedtaket gjerast om til skade for den det gjeld, her Fjordkongen AS, dersom vedtaket er å sjå på som ugyldig. Vedtaket om løyve i alkoholgruppe 3 er i utgangspunktet ikkje ugyldig i høve til alkohollova, men strid i mot kommunen sin rusmiddelpolitiske handlingsplan. Rådmannen meiner likevel kommunen bør varsle løyvehavar om at ein har til siktemål å trekkje attende fast løyve om skjenkeløyve i alkoholgruppe 3, og at Fjordkongen AS ut frå sitt konsept heller bør søkje om slikt løyve ved enkelthøve. Rådmannen meiner at kommunen bør avklare nærare juridisk før ein går til det skrittet å trekkje det faste løyvet attende, men uansett kan det vere naturleg å forvente at Fjordkongen AS med bakgrunn i kommunen sin Rusmiddelpolitiske handlingsplan er innstilt på å rette seg etter denne.

Dersom det faste løyvet vert inndrage, kan Fjordkongen likevel søke om skjenkeløyve ved einskildhøve for alkoholgruppe 3 når det t.d. blir arrangert julebord eller andre lukka lag om bord.

Representerer eit fast skjenkeløyve for M/S Fjordkongen eit nytt konsept i Volda kommune?
I Volda kommune sin "Rusmiddelpolitiske handlingsplan 2012-2016, går det fram at det skal førast ei restriktiv line når det gjeld tildeling av nye typar konsept (jf handlingsplan pkt 1.2. siste strekpunkt og vedlegg 1-1 pkt 10). Kombinasjonen pub/bar med alkoholservering og handel om bord i båten er ny i Volda kommune, og tildeling av løyvet etter søknad datert 11.08.2015 burde difor vore handsama av kommunestyret, og ikkje driftsstyret. Det er kommunestyret som skal vurdere tildeling av skjenkeløyve til nye konsept.

Helse og miljøkonsekvensar:

Sjå alkoholpolitisk handlingsplan.

Økonomiske konsekvensar:
Løyvehavar må betale gebyr til kommunen etter faktisk omsett mengde alkoholhaldig drikk. Minimumsgebyret er kr 4100,- pr. år.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen

Rune Sjurgard
rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
FJORDKONGEN AS, c/o Terje Kragset, 6149 ÅRAM
Ørsta og Volda lensmannskontor, Torvmyrane 11 B, 6160 HOVDBYGDA
Securitas AS, Postboks 8225 Spjelkavik, 6022 ÅLESUND
Arve Jøssang, Hellandsheiveien 36, 4120 TAU

Klageinstans:
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Volda kommune
Telefon: 70 05 87 00
E-post: postmottak@volda.kommune.no
Hjemmeside: http://www.volda.kommune.no

Innsendt: 29.06.2015 14:54:22
Ref.nr: YBMXHY

Skjenkebevilling - søknad om endrede vilkår for èn enkelt anledning (når søker allerede har bevilling)

Bevillingshaver (søker)

Bevillingshaver er

☒ organisasjon registrert i Enhetsregisteret
☐ enkeltpersonforetak eller forening uten organisasjonsnummer

Org.nr.	Navn på virksomhet
915055885	FJORDKONGEN AS

Adresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	ÅRAM

Telefonnr.	E-postadresse
99405051	boutique.no@hotmail.com

Skattekommune: VANYLVEN

Bevillingssøker:

Etternavn	Fornavn	Fødselsnr.
Kragset	Terje	300960

E-postadresse	Mobilnr.
boutique.no@hotmail.com	99405051

Skjenkestedet

Stedets navn: Fjord-Kongen

Stedsadresse	Postnr.	Poststed
Kommunekai i Volda	6101	Volda

Telefon: 99405051

Ønsket utvidelse

Arrangement

☒ Åpent arrangement
☐ Lukket arrangement

Skjenking - alkoholholdig drikk

☒ Gruppe 2 (over 4,7 vol.prosent og høyst 22 vol.prosent)
☐ Gruppe 3 (mellom 22 vol.prosent og 60 vol.prosent)

Areal (m2)	Antall gjesteplasser inne	Antall gjesteplasser ute
250	200	50

Skjenkeareal: 250

Ønsket utvidelse av skjenketid

Ønsket skjenketid for alkoholholdig drikk:

Gruppe 1

☒ Skjenking inne
☒ Skjenking ute

Fra kl. (inne)	Til kl. (inne)

Skjenkebevilling - søknad om endrede vilkår for èn enkelt anledning (når søker allerede har bevilling)

Fra kl. (ute)	Til kl. (ute)
Gruppe 2 ☒ Skjenking inne ☒ Skjenking ute	
Fra kl. (inne)	Til kl. (inne)
Fra kl. (ute)	Til kl. (ute)
Gruppe 3 ☐ Skjenking inne ☐ Skjenking ute	

Type arrangement

Dato
30.06.2015

Antall personer
250

Hvem står som arrangør?
Fjordkongen as

Beskrivelse av arrangementet
M/S Fjord-kongen er en ombygd passasjerferge med motebutikk, salong og pub. Motebutikken er adskilt fra skjenkeområdet. MS Fjord-Kongen har fast skjenkeløyve i Vanylven kommune. Planen er å komme til Volda i morgen 30.06 og vere der til senest 21.07. Vi har trubadur om bord og vil arrangere pub aftener med trubadur, fjordcruise, rekeaftener mens vi ligg i Volda.
Ønsker skjenkeløyve for tidsrommet ovenfor innenfor kommunens maksimaltid når vi ligg ved kai og når vi eventuelt går på fjordcruise med utgangspkt fra kai i Volda.

Bekreftelse og vedlegg

Bekreftelse
☒ Jeg bekrefter at ovenstående opplysninger er riktige, og forplikter meg til å besørge at bestemmelser i alkoholloven blir overholdt. Jeg forplikter meg til å orientere kommunen om eventuelle endringer i driften av serveringsstedet, f. eks. skifte av styrer/stedfortreder eller innstilling av driften med mer.

Tegning over arealet det søkes om utvidelse til skal følge søknaden:

Last opp vedlegg	Ettersendes
	☒ per post

From: kare.kvangarsnes@vanylven.kommune.no
To: boutique.no@hotmail.com; lene.utseth@heroy.kommune.no
Subject: VS: Fjordkongen -vedlegg til søknad om skjenkeløyve
Date: Wed, 24 Jun 2015 07:42:08 +0000

Hei Terje

Viser til motteken e-post.

Oversender kopi av bestått kunnskapsprøve og etablerarprøve for Terje Kragset til Herøy kommune.
For ettertida føreset eg at du sender desse bevisa saman med søknaden.

Med helsing

Vanylven kommune
Kåre Kvangarsnes. Tlf. 70030037

Fra: Andreas Chr. Nørve
Sendt: 15. juni 2015 14:31
Til: Kåre Kvangarsnes
Emne: VS: Fjordkongen -vedlegg til søknad om skjenkeløyve

Fra: Hans Jakob Sandanger
Sendt: 15. juni 2015 14:12
Til: Andreas Chr. Nørve
Emne: VS: Fjordkongen -vedlegg til søknad om skjenkeløyve

Hei

Etter avtale, sender vedlegg om kunnskapsprøve og etablerarprøve.

Venleg helsing

Hans Jakob Sandanger Rådgjevar
Sentraladministrasjonen

Fra: terje kragset [mailto:boutique.no@hotmail.com]
Sendt: 2. juni 2015 15:49
Til: Hans Jakob Sandanger
Emne: Fjordkongen -vedlegg til søknad om skjenkeløyve

Finnøy

Forsand

Gjesdal

Hå

Klepp

Lund

Randaberg

Rennesøy

Sandnes

Strand

Time

Bjerkheim

Egersund

Sokndal

Kvitsøy

Hjelmeland

Sola

Stavanger

Kunnskapsprøve om alkohollovgivningen

Terje Kragset

født den 30. september 1960

har den

8. mars 2015

bestått offentlig kunnskapsprøve for

skjenkebevilling

gitt i medhold av lov av 02.06.1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v., § 1-7c og forskrift av 08.06.2005 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.

Inger L Gjedrem

Randi Helland Stråtveit

Sverre Skårland

BRANNVESENET SØR-ROGALAND

Finnøy

Forsand

Gjesdal

Hå

Klepp

Lund

Randaberg

Rennesøy

Sandnes

Strand

Time

Bjerkheim

Egersund

Sokndal

Kvitsøy

Hjelmeland

Sola

Stavanger

Etablererprøve - serveringsloven

Terje Kragset

født den 30. september 1960

har den

8. april 2015

bestått offentlig kunnskapsprøve for

serveringsbevilling

gitt i medhold av lov av 13. juni 1997 nr. 55
om serveringsvirksomhet §5 annet ledd og
forskrift av 18. januar 2000 med hjemmel
i lov om serveringsvirksomhet

Inger L Gjedrem
for **Randi Helland Stråtveit**

Sverre Skårland
Sverre Skårland

BRANNVESENET SØR-ROGALAND

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Volda og Ørsta lensmannskontor
Torvmyrane 11B

6160 HOVDEBYGDA

Unnateke offentlegheit: jf. offl. § 13, jf. fvl. § 13

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/1604	7275/2015	U63	SVK/ BEN	30.06.2015

BED OM UTTALE I SAMBAND MED SØKNAD OM SKJENKELØYVE FJORDKONGEN AS, ORG NR 915055885

Bed om uttale i samband med søknad om skjenkeløyve. Fjordkongen AS (org nr 915055885) har søkt om løyve for alkoholgruppe 1 og 2 i samband med besøk i Volda. Det er søkt om løyve fram til 21. juli 2015.

I søknaden står det at M/S Fjord-kongen er ei ombygd passasjerferje med motebutikk, salong og pub. Motebutikken er adskilt fra skjenkeområdet. Planen er å komme til Volda 30.06 og vere der til seinast 21.juli. Dei har trubadur om bord og vil arrangere pub aften med trubadur, fjordcruise, rekeaften medan dei ligg i Volda.

Dei ynskjer skjenkeløyve for tidsrommet 30.06.-21.07 innan kommunen si maksimaltid.

Det er plass til 250 personar om bord i båten.

Søkjar og styrar for løyvet er Terje Kragset, f og p nr 300960

Med helsing

Bente Engeseth
konsulent

Postadresse: Stormyra 2, 6100 Volda
postmottak@volda.kommune.no
Telefon: 70058710 Telefaks: 70058701
www.volda.kommune.no
Org. nr: 939 760 946 Bankgiro: 3991.07.81727

Svarskjema for retur til Volda kommune sak: 2015/1604

Kryss av det som høver:

☐ Politiet har ingen merknad

☐ Politiet har merknad:

Bed og om uttale for ansvarleg søkjar og styrar for løyvet: Terje Kragset, f 30.09.60.

Kryss av det som høver:

☐ Politiet har ingen merknad

☐ Politiet har merknad:

Dato

Guttorm Hagen
lensmann

Bente

Viser til vedlegg.

Egil Rustad
Fung. Lensmann
Ulstein og Hareid lensmannskontor
Sunnmøre politidistrikt

Telefon: 70116160 / 90975529
E-post: egil.rustad@politiet.no
www.politi.no

Svarskjema for retur til Volda kommune sak: 2015/1604

Kryss av det som høver:

☐ Politiet har ingen merknad

☒ Politiet har merknad:

For politiet er det sikkerheitsmessige for publikum av interesse. Skjenkestaden er ved havneområdet, og det bør ligge ved ein plan på trygt vakthald og sikring generelt.

Bed og om uttale for ansvarleg søkjar og styrar for løyvet: Terje Kragset, f 30.09.60.

Kryss av det som høver:

☒ Politiet har ingen merknad

☐ Politiet har merknad:

1/7-15

Dato

(Guttorm Hagen
lensmann)

Sgt Rustad
Fung. lensmann (Regions lensmann)

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Fjordkongen AS c/o Terje Kragset

6149 ÅRAM

MELDING OM DELEGERT VEDTAK

Sakshandsamar:	Bente Engeseth	Arkivsak nr.:	2015/1604
Delegert vedtak:	Delegert vedtak - serverings- og skjenkesaker	Arkivkode:	U63
Vedtaksnr.:	21/15	Vedtaksdato:	02.07.2015

VEDTAKSBREV - SKJENKELØYVE FOR EITT BESTEMT HØVE - FJORDKONGEN AS ORG NR 915055885

Viser til søknad den 30.06.15 der det er søkt om skjenkeløyve for båten Fjord-Kongen. Det er søkt for perioden 30.06.15-21.07.15 i høve besøk i Volda. Det skal vere arrangement med pubaften med trubadur, fjordcruise og rekeaften.

Etter alkohollova § 1-6, 3. ledd kan det gjevast skjenkeløyve – ved einskildhøve.

Saka er handsama etter delegert mynde, og det er gjort slikt vedtak:

1. Med heimel i alkohollova § 1- 6, får FJORDAKONGEN, org nr 915055885 skjenkeløyve, for alkoholgruppe 1 og 2 innan maksimaltida til Volda kommune i høve besøk i Volda med båten Fjord-Kongen. Det skal vere arrangement om bord med pubaften med trubadur, fjordcruice og rekeaften. Løyvet gjeld frå vedtaksdato til 21.07.15.
2. Styrar for skjenkeløyvet vert sett til: Terje Kragset f. 30.09.60.
3. Det vert stilt vilkår (jf. alkohollova § 4-3) om at det er utarbeidd ein plan på vakthald og sikring av området jf. uttalen til politiet og i samråd med politiet.
4. Avgift for løyvet vert sett til kr. 1500,- og er i samsvar med forskrift av 08.06.05 kap 6 § 6-1. Avgifta skal vere betalt før arrangementet finn stad. Den kan betalast kontant på rådhuset v/rekneskapsstaben, eller setjast inn på kto. nr.: 3991.07.81727. Ved bruk av konto, merk med saksnr. 2015/1604.

Dette vedtaket er handsama med heimel i alkohollova. Det vil ikkje overstyre andre lover, forskrifter eller reglement.

Vedleggsliste:
Søknad 29.06.15
Klageskjema

Uprenta saksvedlegg:
Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016 (link: http://www.volda.kommune.no/Handlers/fh.ashx?MId1=18&FilId=131)

Saksopplysningar:
Volda kommune mottok søknad 29.06.15 frå FJORDAKONGEN AS (org nr 915055885) om skjenkeløyve om bord i båten Fjord-Kongen. Søknaden gjeld i perioden 30.06.15-21.07.15. Det er søkt om løyve for alkoholgruppe 1 og 2 i samband med besøk i Volda. Det skal vere arrangement med pubaften med trubadur, fjordcruice og rekeaften.

Politiet har i sin uttale stilt krav om at det skal vere utarbeidd ein plan på vakthald og sikring av området. Dette vert arrangement på hamna og det vil difor vere krav til sikring av området og godt vakthald.

Det er søkt om løyve innan maksimaltidene til Volda kommune. Desse tidene er regulert i "Rusmiddelpolitisk plan for Volda kommune".

Skjenketidene i Volda er jf Rusmiddelpolitisk plan pkt 1.5.2.
- *Normal skjenketid for varegruppe 3 skal vere avgrensa til mellom kl 13.00 og kl 24.00 alle dagar.*
- *Normal skjenketid for varegruppe 1 og 2 skal vere avgrensa til mellom kl 11.00 og kl 01.00 søndag – torsdag, og mellom kl 11.00 og kl 02.00 fredag og laurdag.*
- *Driftskonseptet hotell kan få skjenketid for varegruppe 1 og 2 frå kl 09.00.*
- *Det er høve til å gje generell utviding av skjenketida til kl 02.00 for romjula (2. Juledag - 1. Nyttårsdag) og påskeveka (frå måndag etter Palmesøndag til 2. Påskedag).*
- *Skjenketida for uteareal skal fylgje normal skjenketid, jf. kulepunkt 1 og 2.*
- *Det kan gjevast skjenkeløyve for alkohol som er sterkare enn 22 vol. % på uteareal.*
- *Konsum av utskjenka alkoholhaldig drikke må opphøyre seinast 30 minutt etter at skjenketida har gått ut.*

Dette vil seie at skjenestaden må stenge 30 min etter at skjenketida har gått ut.

Vurdering og konklusjon:
Miljøkonsekvensar:
Ikkje relevant.
Økonomiske konsekvensar:
Ikkje relevant.
Beredskapsmessige konsekvensar:
Det er stilt krav om plan på sikring av området og vakthald jf politiet si uttale.

Dette vedtaket er eit enkeltvedtak, med klagerett i samsvar med alkohollova § 1-16 kap. 1.

Klageinstans: Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Volda, 02.07.2015

H. Armstrong

for Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Bente Engeseth
konsulent

Kopi til:

Volda og Ørsta lensmannskontor	Torvmyrane 11B	6160	HOVDEBYGDA
Securitas AS	Postboks 8225 Spjelkavik	6022	Ålesund

Ivar-Otto Kristiansen
Vevendelvegen 39
6102 Volda

Volda 13.07.2015

Til Volda kommune
V/ Rådmannen/ Ordfører/ Kommunestyret/ Driftsstyret

Vurdering av lovlighet av skjenkeløyve gitt Fjord Kongen.

Viser til skjenke bevilgning gitt til Fjord-Kongen liggende ved Vikeneskaia i Volda, og ønsker med dette å få avklart en del prinsipielle sider vedrørende vedtaket om skjenke løyve. Jeg er kjent med at rådmannen selv er på ferie, og var på ferie i det da vedtaket ble fattet.

Jeg kjenner ikke ordlyden i vedtaket som er gitt, men er blitt kjent med at vedtaket har gitt Fjord Kongen skjenkeløyve løyve til 21.07.2015.

Prinsipielle sider som ønskes belyst er om løyve er gitt i samsvar med Rusmiddelpolitikks handlingsplan (som er i samsvar med alkoholloven) og delegasjonsreglementet.

Rusmiddelpolitikks handlingsplan 1.1.1 Delegering

- *Driftsstyret er løyvemynde i Volda kommune, når det gjeld alminnelege sals – og skjenkeløyve. Mynde for tildeling av ambulerande løyve, for einskildhøve og utviding av eksistereande løyve i enskilde høve vert delegert til rådmannen. Likeins vert mynde til å godkjenne skifte av løyvehavar, styrar for eit løyve og denne sin vara delegert til rådmannen.*
- *Av delegasjonsreglementet går det fram at rådmannen har slikt mynde:*
  - avgjere einskildbevillingar delegert frå kommunestyret og som ikkje kan delegerast til anna organ.
  - gjere vedtak om inndraging av skjenkeløyve for tidsrom som går ut over 8 veker.

***Det er elles berre driftsstyret som kan ta avgjerd i saker om**:*
• Tidsavgrensing i sal og skjenking for alminnelege kommunale løyve
• Permanent flytting til nye lokale
• Endring av driftsform/konsept
• Permanent utviding av skjenkestad
• Omgjering av løyve med fastsetjing av nye vilkår.

***Rådmannen har i samsvar med delegasjonsreglementet slikt mynde**:*
• avgjere søknader om skjenkeløyve ved einskildhøve
• avgjere søknad om utvida skjenketid for slutta lag
• avgjere søknad om utvida skjenkeareal og skjenketid for einskilde arrangement
• godkjenne ny sals- og skjenkestyrar, og vara for denne
• tildele ambulerande skjenkeløyve for slutta lag
• fastsetje gebyr for kommunale sals- og skjenkeløyve
• handheve retningsliner for reaksjonar på brot på alkohollova for periodar på inn til 8 veker

Sakshandsamarane i kommunane har kvartalsvis samarbeidsmøte for å drøfte/samordne ulike problemstillingar i høve dette.

Fjord Kongen har markedsført dette som et nytt forretningskonsept gjennom artikler i Møre og Møre-nytt – det er da verd å merke seg punkt 1.2. tildeling av alminnelig skjenkeløyve i Rusmiddelpolitikk handlingsplan, selv om dette ikke berører den delegerte myndigheten gitt til rådmannen, beskriver den noe av intensjonen med planen.

- Kva slags profil og målgruppe kommunestyret ønskjer skjenkestandane skal ha. Ein skal her vurdere søknaden ut frå både ein alkoholpolitisk og ein næringspolitisk ståstad
- Eit alminneleg skjenkeløyve skal knytast til eit bestemt, definert konsept. Sjå retningsliner for handsaming i vedlegg 1- 1. Det skal førast ei restriktiv line med når det gjeld tildeling av løyve til nye typar konsept.

Jeg regner videre med at vedleggene til Rusmiddelpolitisk handlingsplan ska legges vekt på ved tildeling av skjenkeløyve om dette blir tildelt av rådmannen eller driftsstyret, se utprint av vedlegg.

Vedlegg 1-1. Retningsliner/kriteria for tildeling av sals- og skjenkeløyve

10) Særlege tilfelle
I særlege tilfelle og etter ei nærare vurdering kan *kommunestyret sjølv* gjere unnatak frå typar av driftskonsept omhandla i punkta 1– 10 med omsyn til om det skal gjevast alminneleg skjenkeløyve. Kommunestyret ønskjer ei restriktiv line med omsyn til utviding av konsept- og verksemdstypar som skal få skjenkeløyve, og ser på dette som eit element i edruskapspolitikken. Difor skal spørsmål om løyve til nye konsept avgjerast av kommunestyret

Elles skal følgjande leggjast til grunn i høve søknad om skjenkeløyve:

Kule pkt 8.
Det vert ikkje gjeve sals – eller skjenkeløyve til gatekjøkken, kioskar, bensinstasjonar og serveringsstader i tilknyting til slike. Jf forskrift om omsetning av alkoholhaldig drikk § 3-4. Campinghytter, campingplassar og motell vert ikkje å vurdere som serveringsstader eller overnattingstadar, som skal få skjenkeløyve. Det skal ikkje gjevast skjenkeløyve til frisørsalongar, hudpleiesalongar og liknande typar konsept . Det skal førast ei restriktiv line i høve tildeling av løyve til nye typar konsept.

I delelegasjonsreglementet er det beskrevet hvilke mynde rådmannen har etter særlovene og etter kommuneloven §23-4.

5 Mynde til å treffe vedtak etter særlover
Rådmannen får delegert mynde til å gjere vedtak etter følgjande særlover med tilhøyrande forskrifter når sakene er av ikkje- prinsipiell karakter **og** myndet ikkje er lagt til anna organ ved heimel i lov eller i delegeringsreglement:

Jeg oppfatter at skjenkeløyve gitt Fjord Kongen er av prinsippiell karakter, og strider mot intensjonen og målsettingen i Russmiddelpolitiks handlingsplan og retningslinjer gitt i vedlegg 1 – 1 til planen. Jeg regner med at teksten under **10) Særlige tilfeller** beskriver kommunestyrets ønsker om en restriktiv linje med omsyn til utviding av konsept- og virksomhetstyper som skal få skjenkeløyve. Derav er det også beskrevet at denne type spørsmål skal behandles av kommunestyret selv. Videre regner jeg at kule pkt. 8 under samme vedlegg med overskriften «**Elles skal følgjande leggjast til grunn i høve søknad om skjenkeløyve»** ikke er uttømmende.

Rådmannens myndighet etter delegeringsreglementet og 5.14 Alkohollova (06.06.89 nr. 27).

- Godkjenne ny styrar og stedfortredar ved skifte i løyveperioden (§ 1-7c).
- Godkjenne utviding av skjenkelokale for ei enkelt tilstelling (§ 4-2).
- Avgjere søknader om ambulerande løyve til slutta lag (§ 4-5).
- Fastsetjing av avgifter etter § 7-1 i alkohollova og §§ 11-1, 11-2 og 11-3 i forskriftene.
- Alminneleg løyve til enkeltarrangement (§17)
- Tiltak etter ruspolitisk handlingsplan og vedtak om sanksjonar ved brot på alkohollova.

På bakgrunn av dette antar jeg at det er gitt Alminnelig løyve til enkeltarrangement, det kan da være ønskelig å få definert hva som ligger under begrepet enkeltarrangement. Ligger et løyve til Fjord Kongen innenfor delegert myndighets område og kan det kalles et enkeltarrangement? Er løyve som strekker seg over 3 uker ansett som et enkeltarrangement? Under – pkt. 1.3 i Rusmiddelpolitisk handlingsplan, beskriver dette og lengden på løyve.

1.3. Tildeling av ambulerande skjenkeløyve og einskildløyve
Etter alkohollova kan kommunen gje ambulerande skjenkeløyve, som ikkje er knytt til ein bestemt person, eller skjenkestad.
a) Det kan gjevast ambulerande løyve for skjenking til deltakarar i *slutta lag*. Med slutta meiner ein at det allereie før skjenkinga startar er danna ein lukka/ privat krets av personar som er samla for eit bestemt føremål i eit bestemt lokale. Eit slikt løyve kan omfatte øl, vin og brennevin.
b) Det kan gjevast løyve for eit *einskildhøve*. Einskildhøve er opne arrangement i tilknyting til eitt bestemt høve som er klart avgrensa i tid, og som ikkje varer lenger enn 1- 6 dagar. Typiske døme kan vere festivalar , konsertar og messer. Eit slikt løyve kan omfatte alkohol inn til 22 vol %.

Jeg registrerer at mange mener det er kjekt at det skjer noe i bygda og at tiltaket til Fjord kongen er hjertelig velkommen. Jeg har full forståelse for at man ønsker aktivitet, men aktiviteten kan ikke etableres i strid med gjeldende Russmiddelpolitisk handlingsplan, som er i samsvar med alkohollovens bestemmelser, slik jeg oppfatter er tilfelle her.

Jeg ber rådmannen på bakgrunn av dette å legge saken fram for kommunestyret for å få vurdert de prinsipielle sidene ved skjenkeløyve gitt til Fjord Kongen. Viser også til hensikten med en fellers Rusmiddelpolitikks handlingsplan for Søre Sunnmøre og Ulstein rådmannens behandling av tilsvarende sak. Videre ber jeg om at det blir vurdert om det foreligger brudd på alkohollova i henhold til at Fjord – Kongen har ligget ved Kai i på Vikeneset i Volda fra den 02.07 – 21.07.2015. med gitt skjenkeløyve.

Som nevnt innledningsvis så er jeg klar over at rådmannen selv ikke har behandlet saken, selv om denne vil bli stilet til rådmannen, ordføreren, kommunestyret og Driftsstyret.

Med vennlig hilsen
Ivar-Otto Kristiansen
Vevendelvegen 39
6102 Volda.

Jeg er kjent med at både Rådmann Rune Sjurgård og Ordfører Arild Iversen er på ferie og ikke kjenner saken. (Og derved ikke har vært i befatning med behandlingen av saken)

Jeg ønsker svar på de prinsipielle sidene og lovligheten ved fattet vedtak, og ber om at dette blir lagt fram for kommunestyret ved første møte etter ferien.

/ Det kan også være grunnlag for å se på åpnings og lukketidene for drift av klesbutikk jfr. Annonse, men dette er ikke omtalt i brevet.

Med vennlig hilsen
Ivar-Otto Kristiansen

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Ivar-Otto Kristiansen
Vevendelveen 39

6102 VOLDA

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/1604	7935/2015	U63	SVK/ IJJ	27.07.2015

FØREBELS SVAR - VEDR. SAK OM SKJENKELØYVE TIL FJORDKONGEN

Vi viser til ditt brev datert 13. juli 2015, der du ber om å få avklart ein del prinsipielle sider vedr. vedtaket om skjenkeløyve til Fjordkongen.

Grunna ferieavvikling vil vi ikkje kunne gje deg svar innan fristen på 3 veker, men du vil få svar så snart som råd etter at sakshandsamar er tilbake frå ferie.

Med helsing

Inger-Johanne Johnsen
Sektorsjef, Kultur og service

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

NOTAT

Til: Servicekontoret
Frå: Bente Engeseth
Sak: Fjordkongen - skjenkeløyve

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd / Sakshandsamar*	*Dato*
2015/1604	*8197/2015*	*U63*	*SVK/BEN*	*07.08.2015*

VEDKOMANDE VEDTAK OM SKJENKELØYVE TIL FJORDKONGEN AS

Viser til brev 13.07.15 og spørsmål kring vedtak om skjenkeløyve for einskildhøve gitt til FJORDKONGEN AS, org nr 915055885. Det er bedt om at ein del prinsipielle sider ved vedtaket vert oppklart.

1. Det er stilt spørsmål om løyvet er gitt i samsvar med Rusmiddelpolitisk handlingsplan, med alkohollova og med delegasjonsreglementet til Volda kommune.

2. Det er bedt om definisjon på kva eit einskildarrangement er.

3. Det er merknad til om vedtaket er i tråd med intensjonen bak planen sitt punkt ”*1.2. Tildeling av alminneleg skjenkeløyve”.*

4. Det er stilt spørsmål om vedtaket er i strid med intensjonen og målsetjinga i Rusmiddelpolitisk handlingsplan og retningsliner gitt i vedlegg 1-1. Det vert vist til punkt 10 Særlege tilfelle og kulepunkt 8 under ”Elles skal følgjande leggjast til grunn i høve søknad om skjenkeløyve”.

5. Det vert vist til felles rusmiddelpolitisk handlingsplan og Ulstein kommune si handsaming av tilsvarande sak.

6. Det er bedt om vurdering av om det er brot på alkohollova med omsyn til løyvet som er gitt til Fjordkongen AS.

Vedtaket i det aktuelle skjenkeløyvet lyder slik:

Etter alkohollova § 1-6, 3. ledd kan det gjevast skjenkeløyve – ved einskildhøve.
Saka er handsama etter delegert mynde, og det er gjort slikt vedtak:

1. *Med heimel i alkohollova § 1- 6, får FJORDAKONGEN, org nr 915055885 skjenkeløyve, for alkoholgruppe 1 og 2 innan maksimaltida til Volda kommune i høve besøk i Volda med båten Fjord-Kongen. Det skal vere arrangement om bord med pubaften med trubadur, fjordcruice og rekeaften. Løyvet gjeld frå vedtaksdato til 21.07.15.*
2. *Styrar for skjenkeløyvet vert sett til: Terje Kragset f. 30.09.60.*

3. *Det vert stilt vilkår (jf. alkohollova § 4-3) om at det er utarbeidd ein plan på vakthald og sikring av området jf. uttalen til politiet og i samråd med politiet.*
4. *Avgift for løyvet vert sett til kr. 1500,- og er i samsvar med forskrift av 08.06.05 kap 6 § 6-1. Avgifta skal vere betalt før arrangementet finn stad. Den kan betalast kontant på rådhuset v/rekneskapsstaben, eller setjast inn på kto. nr.: 3991.07.81727. Ved bruk av konto, merk med saksnr. 2015/1604.*

Dette vedtaket er handsama med heimel i alkohollova. Det vil ikkje overstyre andre lover, forskrifter eller reglement.

Svar på punkt 1:
Det er gitt skjenkeløyve ved einskildhøve jf alkoholova § 1.6 (en enkelt bestemt anledning).

Dette er eit delegert vedtak som er i tråd med delegasjonsreglement for Volda kommune. Det er gitt løyve til Fjordkongen AS i samband med besøk i Volda. Det er snakk om eit ope arrangement som er avgrensa i tid.

Etter alkohollova er det ikkje spesifisert noko om kor mange dagar eit slikt løyve kan gjelde, men i den lokale planen til Volda, Rusmiddelpolitisk handlingsplan, er det ei avgrensing på 6 dagar. Det er difor ein sakshandsamingsfeil i vedtaket som strekk seg utover 6 dagar. Løyvet er altså ikkje i tråd med lokal plan, men det er ikkje i konflikt med alkohollova.

Før søknad kom inn var det mykje telefonkontakt mellom søkjar og sakshandsamar. Søkjar var usikker på kva tid han kom til Volda. Det var mellom anna avhengig av kva tid han fekk sertifikat for passasjerar. Det var snakk om at han skulle til Ålesund først og så til Volda. Sakshandsamar oppfatta det slik at det var snakk om at han ynskte løyve for ei helg i samband med besøk i Volda der han skulle tilby fjordcruise og trubaduraften. Då det var få dagar til sakshandsamar skulle ut i ferie og der var ingen andre som kunne handsama søknad på ei stund, vart vedtaket tilpassa slik at det skulle vere klart til ferja kom til Volda.

Skriftleg søknaden vart sendt inn til kommunen den 29. juli. Det vil seie at sakshandsamar fekk den opp i sakshandsamingssystemet 30. juli, ein dag før ferieavvikling. I kombinasjon med å avløyse sentralbordet til kommunen vart det i all hast utarbeidd eit vedtak om skjenkeløyve ved einskildhøve. Intensjonen var at ferja skulle ha løyve ei helg, men vedtaket vart gitt slik at ferja skulle kunne komme når alt var klart til å tilby fjordcruise og trubaduraften i Volda.

Volda kommune kunne valt å avslå handsaming av søknaden pga for kort sakshandsamingstid og for mange dagar oppført på søknaden. Då det er innarbeidd praksis med å yte så god service som mogleg og at kommunen ofte handsamar søknader på kort varsel, vart det likevel utarbeidd vedtaksbrev.

Fjordkongen AS hadde på si side sin fulle rett til å skjenke dei dagane som stod i vedtaket. Det er sakshandsamar sitt ansvar å sjå til at vedtak som blir gjort er innanfor gjeldande lover og planar.

Svar på punkt 2:
Definisjon på einskildløyve.

Viser til definisjon frå Håndbok i alkoholloven m.v. – Rundskriv IS-5/2008:

"Kommunen kan videre gi bevilling for en enkelt bestemt anledning. Bevillingen må knytte seg til en bestemt begivenhet. Det må gis særskilt bevilling for hvert enkelt arrangement. Når det gjelder 51 Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser skjenking, kan bevilling gis som alminnelig bevilling, eller som bevilling til sluttet selskap. Bestemmelsen gir også adgang til å utvide en eksisterende skjenkebevilling for en enkelt bestemt anledning til å omfatte alkoholholdig drikk som ikke er omfattet av den gitte bevillingen. De to begrepene "en enkelt bestemt anledning" i § 1-6 og "en enkelt anledning" i § 4-2 tredje ledd og § 4-5 skal forstås på samme måte."

Hva som er en enkelt bestemt anledning må avgjøres i hvert enkelt tilfelle. Det sentrale er om arrangementet fremstår som et klart avgrenset arrangement. Momenter i en slik vurdering vil være tema, tidsramme mv. I de tilfeller hvor kommunen gir bevilling for en bestemt del av året eller for en bestemt anledning følger det av begrepet "bestemt" at det må fremgå klart av bevillingen når den begynner og når den opphører."

Svar på punkt 3:
Er vedtaket i tråd med intensjonen bak planen sitt punkt "*1.2. Tildeling av alminneleg skjenkeløyve"*?

Slik lyder punkt "1.2. Tildeling av alminneleg løyve":

1.2. Tildeling av alminneleg skjenkeløyve
Volda kommune ser det ikkje som tenleg å sette tak for talet på skjenkeløyve. Driftsstyret tildeler skjenkeløyve i samsvar med denne planen og etter ei samla vurdering, der ein legg vekt på:
- Kor mange skjenkeløyve ein ynskjer å ha i eit geografisk avgrensa område i kommunen.
- Kva slags profil og målgruppe kommunestyret ønskjer skjenkestandane skal ha. Ein skal her vurdere søknaden ut frå både ein alkoholpolitisk og ein næringspolitisk ståstad. Nokre skjenkestadar vil berre få løyve for øl og vin. Det vert føresett at nasjonale mål vert lagt til grunn for vurderingane.
- Eit alminneleg skjenkeløyve skal knytast til eit bestemt, definert konsept. Sjå retningsliner for handsaming i vedlegg 1- 1. Det skal førast ei restriktiv line med når det gjeld tildeling av løyve til nye typar konsept.
Løyvet skal tildelast den fysiske eller juridiske personen som eig og driv verksemda.

Dette punktet handlar om vurdering av faste løyve og desse kriteria skal ikkje verte vurdert ved handsaming av skjenkeløyve ved einskildhøve.

Svar på punkt 4:
Er vedtaket i strid med vedlegget i Rusmiddelpolitisk plan, "*Vedlegg 1-1. Retningsliner/kriteria for tildeling av sals- og skjenkeløyve*" punkt 10 og kulepunkt 8 under "*Elles skal følgjande leggjast til grunn i høve søknad om skjenkeløyve*"?

Dette står i planen under desse punkta:
"10) Særlege tilfelle
I særlege tilfelle og etter ei nærare vurdering kan kommunestyret sjølv gjere unnatak frå typar av driftskonsept omhandla i punkta 1– 10 med omsyn til om det skal gjevast alminneleg skjenkeløyve. Kommunestyret ønskjer ei restriktiv line med omsyn til utviding av konsept- og verksemdstypar som skal få skjenkeløyve, og ser på dette som eit element i edruskapspolitikken. Difor skal spørsmål om løyve til nye konsept avgjerast av kommunestyret."

Kulepunkt 8 under "Elles skal følgjande leggjast til grunn i høve søknad om skjenkeløyve":

Det vert ikkje gjeve sals – eller skjenkeløyve til gatekjøkken, kioskar, bensinstasjonar og serveringsstader i tilknyting til slike. Jf forskrift om omsetning av alkoholhaldig drikk § 3-4. Campinghytter, campingplassar og motell vert ikkje å vurdere som serveringsstader eller overnattingstadar, som skal få skjenkeløyve. Det skal ikkje gjevast skjenkeløyve til frisørsalongar, hudpleiesalongar og liknande typar konsept . Det skal førast ei restriktiv line i høve tildeling av løyve til nye typar konsept.

Skjenkeløyve for båt er ikkje noko nytt konsept for Volda kommune. Kommunen har i fleire år hatt ein cruicebåt med fast skjenkeløyve. Hurtigruta Polarlys fekk også skjenkeløyve ved einskildhøve då den vitja Volda. Med omsyn til likehandsaming av tilsvarande saker, vil det alltid vere relevant å følgje tidlegare praksis i ei kommune. Det er også ope for å bruke skjønn i vurdering av slike søknader, så kommunane har opning for å vurdere søknader om skjenkeløyve ulikt.

Når det gjeld kulepunkt 8 så vert det vist til utradisjonelle konsept som skjenkeløyve til gatekjøkken, kioskar, bensinstasjonar, campinghytter, campingplassar, frisørsalongar og hudpleiesalongar. Dette er tradisjonelt sett nye stader der det tidlegare ikkje har vore vanleg å kunne kjøpe seg alkoholhaldig drikk. Føremålet med alkohollova er å avgrense forbruket av alkoholhaldige drikkevarer. Å opne for å gi skjenkeløyve til slike konsept vil gjere tilgangen større og dermed auke forbruket.

Alkoholloven § 1-1. Lovens formål.
"Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer."

Skjenkeløyve om bord i båtar er ikkje eit nytt og uvanleg konsept og kan ikkje samanliknast med nye konsept som det ville vere å gje skjenkeløyve til bensinstasjonar, gatekjøkken, frisørsalongar, osv.

Svar på punkt 5:
Vedkomande felles rusmiddelpolitisk handlingsplan og Ulstein kommune si handsaming av tilsvarande sak. Det er ope for å bruke skjønn og tolke både lokal plan og alkohollova forskjellig. Kommunane må også sjå på tidlegare praksis i kommunen. Viser til Herøy

kommune som også ga alminneleg skjenkeløyve ved einskildhøve på tilsvarande søknad frå Fjordkongen AS.

Svar på punkt 6:
Er vedtaket om skjenkeløyve til Fjordkongen AS eit brot på alkohollova?
Vedtaket til Fjordkongen inneheld ikkje brot på alkohollova, men det er ikkje i tråd med Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2015, då det er gitt løyve utover 6 dagar. Dette er ein sakshandsamingsfeil som ikkje skulle ha skjedd. Administrasjonen i Volda kommune har som intensjon å fylgje alle planar som er politisk vedteke.

Innsendt: 09.08.2015 13:17:35
Ref.nr: XQUNST

Volda kommune
Telefon: 70 05 87 00
E-post: postmottak@volda.kommune.no
Hjemmeside: http://www.volda.kommune.no

Skjenkebevilling - søknad om endrede vilkår for èn enkelt anledning (når søker allerede har bevilling)

Bevillingshaver (søker)

Bevillingshaver er

☒ organisasjon registrert i Enhetsregisteret
☐ enkeltpersonforetak eller forening uten organisasjonsnummer

Org.nr.	Navn på virksomhet
915055885	FJORDKONGEN AS

Adresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	ÅRAM

Telefonnr.	E-postadresse
99405051	boutique.no@hotmail.com

Skattekommune: VANYLVEN

Bevillingssøker:

Etternavn	Fornavn	Fødselsnr
kragset	terje	300960

E-postadresse	Mobilnr.
boutique.no@hotmail.com	99405051

Skjenkestedet

Stedets navn: M/S FJORD-KONGEN

Stedsadresse	Postnr.	Poststed
Lauvstad	6133	Lauvstad

Telefon: 99405051

Ønsket utvidelse

Arrangement

☒ Åpent arrangement
☐ Lukket arrangement

Skjenking - alkoholholdig drikk

☒ Gruppe 2 (over 4,7 vol.prosent og høyst 22 vol.prosent)
☐ Gruppe 3 (mellom 22 vol.prosent og 60 vol.prosent)

Areal (m2)	Antall gjesteplasser inne	Antall gjesteplasser ute
200	200	100

Skjenkeareal: 200

Ønsket utvidelse av skjenketid

Ønsket skjenketid for alkoholholdig drikk:

Gruppe 1

☒ Skjenking inne
☒ Skjenking ute

Fra kl. (inne)	Til kl. (inne)

Skjenkebevilling - søknad om endrede vilkår for èn enkelt anledning (når søker allerede har bevilling)

Fra kl. (ute)	Til kl. (ute)
Gruppe 2 ☒ Skjenking inne ☒ Skjenking ute	
Fra kl. (inne)	Til kl. (inne)
Fra kl. (ute)	Til kl. (ute)
Gruppe 3 ☐ Skjenking inne ☐ Skjenking ute	

Type arrangement

Dato

15.08.2016

Antall personer

300

Hvem står som arrangør?

Fjordkongen as

Beskrivelse av arrangementet

15,08 ankommer m/s Fjord-kongen Lauvstad. Vi skal gå fjordcruise om kvelden med 100 personer ombord og vi skal ha åpen båt for alle med pubaften og trubadur etter fjordcruiset. Søker difor om skjenkeløyve ved kai på lauvstad og på fjordcruiset 15,08.

Vurderer å gå til Volda 16.08 og ligge der i noen uker.
Søker difor om skjenkeløyve ombord i M/S Fjord-kongen ved kai i Volda for følgende datoer i samme søknad : 21.08, 22.08, 28.08, 29.08 og 04.09

Bekreftelse og vedlegg

Bekreftelse

☒ Jeg bekrefter at ovenstående opplysninger er riktige, og forplikter meg til å besørge at bestemmelser i alkoholloven blir overholdt. Jeg forplikter meg til å orientere kommunen om eventuelle endringer i driften av serveringsstedet, f. eks. skifte av styrer/stedfortreder eller innstilling av driften med mer.

Tegning over arealet det søkes om utvidelse til skal følge søknaden:

Last opp vedlegg	Ettersendes
	☐ per post

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Volda og Ørsta lensmannskontor
Torvmyrane 11B

6160 HOVDEBYGDA

Unnateke offentlegheit: jf. offl. § 13, jf. fvl. § 13

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/1781	8237/2015	U63	SVK/ BEN	10.08.2015

BED OM UTTALE I SAMBAND MED SKJENKELØYVE FOR FJORDCRUISE LAUVSTAD OG VOLDA SENTRUM - FJORDKONGEN

Bed om uttale i samband med søknad om skjenkeløyve. Fjordkongen AS har søkt om løyve for alkoholgruppe 1 og 2 i samband med besøk på Lauvstad og i Volda sentrum.

Det er søkt om løyve følgande dagar: 15.08, 21.08, 22.08, 28.08, 29.08 og 04.09

I søknaden står det:
"15,08 ankommer m/s Fjord-kongen Lauvstad. Vi skal gå fjordcruise om kvelden med 100 personer om bord og vi skal ha åpen båt for alle med pubaften og trubadur etter fjordcruiset. Søker difor om skjenkeløyve ved kai på lauvstad og på fjordcruiset 15.08.

Vurderer å gå til Volda 16.08 og ligge der i noen uker.
Søker difor om skjenkeløyve om bord i M/S Fjord-kongenved kai i Volda for følgende datoer i samme søknad: 21.08, 22.08, 28.08, 29.08 og 04.09"

Terje Kragset f. 30.09.60 er ansvarleg søkjar og styrar for løyvet.

Med helsing

Bente Engeseth
konsulent

Postadresse: Stormyra 2 6100 Volda
postmottak@volda.kommune.no Telefon: 70058710 Telefaks: 70058701
www.volda.kommune.no Org. nr: 939 760 946 Bankgiro: 3991.07.81727

Svarskjema for retur til Volda kommune sak: 2015/1781

Kryss av det som høver:

☐ Politiet har ingen merknad
☐ Politiet har merknad:

Bed om uttale for ansvarleg søkjar og styrar for løyve, Terje Kragset f. og p. nr: 300960

Kryss av det som høver:

☐ Politiet har ingen merknad
☐ Politiet har merknad:

Dato

Guttorm Hagen
lensmann

Eg syner til søknad og tilrår denne.

For politiet er det særleg viktig at landgang er overvaka.

Ørsta, 12.8. 2015

Guttorm Hagen

-----Opprinnelig melding-----
Fra: Bente Engeseth [mailto:Bente.Engeseth@volda.kommune.no]
Sendt: 10. august 2015 11:50
Til: Postmottak PDI Sunnmøre
Kopi: Guttorm Hagen
Emne: Arkivsak 2015/1781 - Skjenkeløyve Fjordkongen AS 15. august Lauvstad og 21.08, 22.08, 28.08, 29.08 og 04.09 i Volda sentrum

Hei

Bed om uttale i samband med søknad om skjenkeløyve frå Fjordkongen AS.

Det er søkt om løyve for alkoholgruppe 1 og 2 følgande dagar: 15. august Lauvstad og 21.08, 22.08, 28.08, 29.08 og 04.09 i Volda sentrum.

Dette er det søkt om. Eg skal sjekke nærare om han kan få alle dagane, men ber om uttale slik at eg kan handsame søknaden som gjeld førstkomande helg på Lauvstad den 15. august.

Kom gjerne med uttale som gjeld alle dagane, så vert det klart korleis politiet ser på saka.

Mvh

Bente Engeseth
Volda kommune

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Fjordkongen AS
c/o Terje Kragset
6149 ÅRAM

MELDING OM DELEGERT VEDTAK

Sakshandsamar:	Bente Engeseth	Arkivsak nr.:	2015/1781
Delegert vedtak:	Delegert vedtak - serverings- og skjenkesaker	Arkivkode:	U63
Vedtaksnr.:	22/15	Vedtaksdato:	11.08.2015

VEDTAKSBREV OM SKJENKELØYVE VED EINSKILDHØVE TIL FJORDKONGEN

Viser til søknad den 09.08.15 der det er søkt om skjenkeløyve om bord i M/S Fjord-kongen.

Etter alkohollova § 1-6, 3. ledd kan det gjevast skjenkeløyve ved einskildhøve.

Saka er handsama etter delegert mynde, og det er gjort slikt vedtak:

1. Med heimel i alkohollova § 1- 6, får FJORDKONGEN AS (org nr 915055885) skjenkeløyve ved einskildhøve for alkoholgruppe 1 og 2, innan maksimaltidene til Volda kommune. Løyvet gjeld om bord i M/S Fjord-kongen når fartyet ligg ved kai på Lauvstad og under fjordcruise med utgangspunkt frå Lauvstad den 15. august 2015 (natt til 16. august).
2. Styrar for skjenkeløyvet vert sett til: Terje Kragset f. 30.09.60.
3. Det vert stilt vilkår om 18-års aldersgrense jf. alkohollova § 4-3.
4. Avgift for løyvet vert sett til kr. 1000,- og er i samsvar med forskrift av 08.06.05 kap 6 § 6-1. Avgifta skal vere betalt før arrangementet finn stad. Den kan betalast kontant på rådhuset v/rekneskapsstaben, eller setjast inn på kto. nr.: 3991.07.81727. Ved bruk av konto, merk med saksnr. 2015/1781.

Dette vedtaket er handsama med heimel i alkohollova. Det vil ikkje overstyre andre lover, forskrifter eller reglement.

Vedleggsliste:

Uprenta saksvedlegg:
Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016
Søknad
Teikning

Samandrag av saka:
FJORDKONGEN AS, org nr. 915055885 har søkt om skjenkeløyve ved einskildhøve følgjande dagar: 15.08, 21.08, 22.08, 28.08, 29.08 og 04.09. Det vert gitt skjenkeløyve ved

arrangement den 15. august 2015 med utgangspunkt frå Lauvstad. Løyvet gjeld om bord i passasjerfartyet M/S Fjord-kongen når fartyet ligg ved kai på Lauvstad og tur med utgangspunkt frå Lauvstad.

Saksopplysningar:
FJORDKONGEN AS, org nr. 915055885 har søkt om skjenkeløyve ved einskildhøve følgjande dagar: 15.08, 21.08, 22.08, 28.08, 29.08 og 04.09.

I søknaden står det:
"*15,08 ankommer m/s Fjord-kongen Lauvstad. Vi skal gå fjordcruise om kvelden med 100 personer om bord og vi skal ha åpen båt for alle med pubaften og trubadur etter fjordcruiset. Søker difor om skjenkeløyve ved kai på lauvstad og på fjordcruiset 15.08.*

Vurderer å gå til Volda 16.08 og ligge der i noen uker.
Søker difor om skjenkeløyve om bord i M/S Fjord-kongen ved kai i Volda for følgende datoer i samme søknad: 21.08, 22.08, 28.08, 29.08 og 04.09"

Når det vert søkt om så mange gjentakande arrangement kan ein ikkje bruke regelen om einskildhøve. Det vert difor gitt løyve ved einskildhøve til første arrangementet i søknaden, den 15. august 2015, som skal ut utgangspunkt frå Lauvstad. Dersom FJORDKONGEN AS ynskjer å få skjenkeløyve ved fleire høve må det bli søkt om fast skjenkeløyve for Volda kommune. Søknader om faste skjenkeløyve må opp til politisk handsaming i driftsstyret.

Vurdering og konklusjon:
Miljøkonsekvensar:
Ikkje vurdert
Økonomiske konsekvensar:
For å få skjenkeløyve ved einskildhøve må ein betale gebyr til kommunen.
Beredskapsmessige konsekvensar:
Ikkje vurdert

Dette vedtaket er eit enkeltvedtak, med klagerett i samsvar med alkohollova § 1-16 kap. 1.

Volda, 11.08.2015

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Bente Engeseth
konsulent

Utskrift med vedlegg og informasjon om klagerett til:
FJORDKONGEN A,S c/o Terje Kragset, 6149 ÅRAM

Kopi til:

Volda og Ørsta lensmannskontor	Torvmyrane 11B	6160	HOVDEBYGDA
Securitas AS	Postboks 8225 Spjelkavik	6022	Ålesund

Klageinstans: Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Volda kommune
Telefon: 70 05 87 00
E-post: postmottak@volda.kommune.no
Hjemmeside: http://www.volda.kommune.no

Skjenkebevilling - søknad

Bevillingstype

Det søkes om
- ☒ Ny bevilling
- ☐ Endret bevilling

Er virksomheten overdratt?
- ☐ Ja
- ☒ Nei

Type bevilling
- ☒ Alminnelig bevilling
- ☐ Bevilling for lukket selskap (varig bevilling for skjenking i lukket selskap)

Alkoholholdig drikk
- ☒ Alkoholholdig drikk gruppe 1 (over 2,5 vol.prosent og høyst 4,7 vol.prosent)
- ☒ Alkoholholdig drikk gruppe 2 (over 4,7 vol.prosent og høyst 22 vol.prosent)
- ☐ Alkoholholdig drikk gruppe 3 (mellom 22 vol.prosent og 60 vol.prosent)

Informasjon til søker

Definisjon av bevillingssøker
Bevillingssøker er «den for hvis regning virksomheten drives». Dette kan enten være en fysisk person eller en juridisk person som f.eks. et ansvarlig selskap eller et selskap med delt ansvar. Vedkommende er ansvarlig for de økonomiske og juridiske forpliktelser knyttet til driften av virksomheten.

Krav om vandel

Bevillingshaver, daglig leder og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderlig vandel i forhold til regnskapslovgivningen, skatte- og avgiftslovgivningen. Personer som nevnt i første punktum må heller ikke ha begått lovbrudd i forhold til annen lovgiving på en måte som vil være uforenlig med drift av skjenkestedet.

Alkoholloven § 1-7b

Konsolidering av eierandeler
I vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, regnes vedkommendes eierandeler eller stemmer sammen med eierandeler eller stemmer som tilhører følgende personer:
1) ektefelle eller person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold,
2) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje samt søsken,
3) ektefelle til person som nevnt i nr. 2 eller person som bor i ekteskapslignende forhold sammen med person som nevnt i nr. 2.

Alkoholloven § 1-7b, tredje ledd

Opplysninger om bevillingssøker

Bevillingssøker er
- ☒ organisasjon registrert i Enhetsregisteret
- ☐ enkeltpersonforetak eller forening uten organisasjonsnummer

Org.nr.	Navn på virksomhet
915055885	FJORDKONGEN AS

Adresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	ÅRAM

Telefon	E-postadresse
99405051	boutique.no@hotmail.com

Skattekommune
VANYLVEN

Bevillingssøker:

Bevillingssøker - Etternavn	Bevillingssøker - Fornavn	Bevillingssøker - Fødselsnr.
Kragset	Terje	300960

Bevillingssøker - e-postadresse	Bevillingss... ...onnr.
boutique.no@hotmail.com	99405051

Har søker andre bevillinger?

☒ Ja
☐ Nei

Type bevilling

Alminnelig bevilling Vanylven kommune

Navn på virksomhet

Fjordkongen as

Adresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	Åram

Eier (1)

Eier er

☒ organisasjon registrert i Enhetsregisteret
☐ privatperson eller enkeltpersonforetak/forening uten organisasjonsnummer

Org.nr.	Navn på virksomhet
915055885	FJORDKONGEN AS

Adresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	ÅRAM

Telefonnr.	E-postadresse
99405051	boutique.no@hotmail.com

Skattekommune	Eierandel i %
VANYLVEN	100

Etternavn på eierne	Fornavn	Fødselsnr.
Kragset	Terje	300960
Etternavn på eierne	Fornavn	Fødselsnr.

Er det flere eiere av skjenkevirksomheten?

☐ Ja
☒ Nei

Andre enn formelle eiere

Er det andre enn formelle eiere som har vesentlig innflytelse på virksomheten?

☐ Ja
☒ Nei

Informasjon - Styrer og stedfortreder

Hver bevilling skal ha en fysisk person som styrer /stedfortreder, som må godkjennes av kommunen. Styrer og stedfortreder må være ansatt på stedet eller arbeide i virksomheten i kraft av eierstilling. Som styrer kan bare utpekes den som har styringsrett over skjenking, herunder ansvar for å føre tilsyn med utøvelsen av bevillingen. I styrers fravær påhviler styrers plikter stedfortreder. Bevillingshaver må straks søke om godkjenning av ny styrer dersom styrer slutter.

Bevilling kan nektes dersom styrer/stedfortreder ikke oppfyller de krav som stilles til ham.

Styrer og stedfortreder må være over 20 år og må dokumentere å ha bestått Kunnskapsprøven.

Styrer og stedfortreder må ha utvist uklanderlig vandel.

Styrer og stedfortreder

Styrer (må være en fysisk person)

Etternavn	Fornavn	Fødselsnr.
Kragset	terje	300960

Adresse	Postnr.	Poststed
postveien 3a	4044	Hafrsfjord

Telefonnr.	E-postadresse
99405051	boutique.no@hotmail.com

Skattekommune

Stavanger

Stedfortreder for styrer (må være en fysisk person)

Etternavn	Fornavn	Fødselsnr.

Jøssang	Arve	21096

Adresse	Postnr.	Poststed
Hellandsheiveien 36	4120	Tau

Telefonnr.
93872699

Skattekommune
Strand

Virksomheten

Navn
M/S Fjord-kongen

Stedsadresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	Åram

E-postadresse	Nettadresse
boutique.no@hotmail.com	

Telefon	Gnr.	Bnr.
99405051		

Forventet omsetning

Oppgi forventet omsetning av alkoholholdig drikk per år:

- ☒ Alkoholgruppe 1
- ☒ Alkoholgruppe 2
- ☐ Alkoholgruppe 3

Forventet omsetning - alkoholgruppe 1
5 000

Forventet omsetning - alkoholgruppe 2
500 000

Virksomhetstype og driftskonsept

Virksomhetstype

- ☐ Kafé
- ☐ Spiserestaurant
- ☐ Pub
- ☐ Servering i danserestaurant
- ☐ Servering i overnattingssted
- ☒ Annet

Spesifiser
Passasjerferge

Skjenkestedets driftskonsept:
Beskriv stedets utforming, ev. plassering av bar, meny, ute-/inneservering og øvrige tilbud. Oppgi målgruppe, aldersgrense, planer for kontroll/vakthold. Opplys hva slags gjester tilbudet retter seg mot, f.eks. fastboende, turister, kurs og konferanser, ungdom, voksne etc. Dersom stedet har ulikt konsept på forskjellige tider av døgnet, må dette oppgis.

Beskrivelse av konseptet
Vil drive fjordcruise og arrangement ved kaier på sunnmøre. Det søkes om skjenkeløyve ved kaier i Volda kommune og ved fjordcruise med utgangspkt fra kaier i Volda kommune. Søker om å kunne få skjenkeløyve i klasse 3 ved slutta lag
og til spesielle arrangement med matservering som feks julebord.

Utfyllende opplysninger om driftkonseptet sendes

- ☒ per post
- ☐ elektronisk med denne søknaden

Skjenkestedets areal

Skjenkestedets areal innendørs.
200

Antall gjesteplasser innendørs
200

Skal det skjenkes utendørs?

- ☐ Nei
- ☒ Ja

Skjenkestedets areal utendørs.
200

Antall gjesteplasser utendørs
200
Areal totalt (m2)
400
Antall gjesteplasser totalt
400

Skjenkeareal innendørs

Beskriv skjenkeareal innendørs

Salong og bar på hoved dekk. Salong på båtdekk.

Skjenkeareal utendørs

Beskriv skjenkeareal utendørs

Forut og akterut på hoveddekk og på båtdekk.

Åpningstid og skjenketid

Skjenkestedets åpningstid:

Mandag - torsdag		Fredag - lørdag		Søndag/helligdag	
Mand.-torsd. fra kl.	Mand.-torsd. til kl.	Fred.-lørd. fra kl.	Fred.-lørd. til kl.	Søn-/helligd. fra kl.	Søn-/helligd. til kl.

Ønsket skjenketid for alkoholholdig drikk:

Gruppe 1

- ☐ Inne
- ☐ Ute
- ☒ Ønsker skjenking innenfor kommunens maksimaltid

Gruppe 2

- ☐ Inne
- ☐ Ute
- ☒ Ønsker skjenking innenfor kommunens maksimaltid

Eier av eiendommen

Eieren er

organisasjon registrert i Enhetsregisteret

Org.nr.	Navn på virksomhet		
915055885	FJORDKONGEN AS		
Adresse		**Postnr.**	**Poststed**
c/o Terje Kragset		6149	ÅRAM
Telefonnr.		**E-postadresse**	
99405051		boutique.no@hotmail.com	
Skattekommune			
VANYLVEN			

Sentrale personers tilknytning til annen virksomhet

Fødselsnr.	Etternavn	Fornavn	Posisjon	Org.nr.	Foretakets navn
300960	kragset	terje	eier	983232116	CHANTAL BOUTIQUE AS

Vedleggsoversikt

Vedlegg som skal følge søknaden

Vedlegg

Beskriv	Last opp vedlegg	Ettersendes
		☐ per post
Beskriv	Last opp vedlegg	Ettersendes
		☐ per post

Bekreftelse

Bekreftelse

☒ Jeg bekrefter at ovenstående opplysningene i alkoholloven og dens forskrifter blir overholdt. Jeg forplikter meg til å orientere kommunen om eventuelle endringer i driften av skjenkestedet, f. eks. skifte av styrer/stedfortreder eller innstilling av driften med mer. Jeg forplikter meg til å sende kommunen årlig oppgave over forventet omsatt mengde alkoholvarer på skjenkestedet. Jeg samtykker i at det kan foretas en etterberegning av bevillingsgebyret dersom det foreligger et avvik mellom tidligere oppgitt, forventet omsetning og faktisk omsetning.

Kunnskapsprøven

☒ Styrer har avlagt Kunnskapsprøven

☒ Stedfortreder har avlagt Kunnskapsprøven

Navn på kommunen der styrer avla Kunnskapsprøven

Sandnes

Navn på kommunen der stedfortreder avla Kunnskapsprøven

Kopi av Kunnskapsprøven skal følge søknaden

Last opp fil	Ettersendes
	☒ per post
Last opp fil	Ettersendes
	☒ per post

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Volda og Ørsta lensmannskontor
Torvmyrane 11B

6160 HOVDEBYGDA

Unnateke offentlegheit: jf. offl. § 13, jf. fvl. § 13

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/1796	8362/2015	U63	SVK/ BEN	13.08.2015

BED OM UTTALE I SAMBAND MED SØKNAD OM FAST SKJENKELØYVE - FJORDKONGEN AS

Bed om uttale i samband med søknad om fast skjenkeløyve. FJORDKONGEN AS, org nr 915055885 har søkt om løyve for alkoholgruppe 1 og 2. Det er søkt om fast løyve etter tilråding frå Volda kommune. I siste søknad som Volda kommune fekk frå Fjordkongen var det søkt om så mange arrangement at det bar preg av å verte vurdert som eit fast etablissement. Ein kan ikkje bruke regelen om einskildhøve for så mange etterfylgjande arrangement.

Terje Kragset (f og p nr 30096) skal stå som styrar for løyvet og
Arve Jøssang (f og p nr 2109[illegible] , skal står som stedfortredar for løyvet

Bed om uttale i samband med søknaden frå FJORDKONGEN AS.

Det vert også søkt om serveringsløyve i samband med fast skjenkeløyve. Nødvendige kunnskapsprøver er på plass hos søkjar.

Med helsing

Bente Engeseth
konsulent

Postadresse: Stormyra 2 6100 Volda
postmottak@volda.kommune.no Telefon: 70058710 Telefaks: 70058701
www.volda.kommune.no Org. nr: 939 760 946 Bankgiro: 3991.07.81727

Svarskjema for retur til Volda kommune sak: 2015/1796

Kryss av det som høver:

☐ Politiet har ingen merknad
☐ Politiet har merknad:

Bed og om uttale for ansvarleg søkjar, Terje Kragset, f. 30.09.60

Kryss av det som høver:

☐ Politiet har ingen merknad
☐ Politiet har merknad:

Bed og om uttale for vara for styrar, Arve Jøssang f. 21.09.67.

Kryss av det som høver:

☐ Politiet har ingen merknad
☐ Politiet har merknad:

Dato

Guttorm Hagen
lensmann

Eg syner til søknad og tilrår denne.

Ørsta, 14.8. 2015

Guttorm Hagen, lensmann

Svarskjema for retur til Volda kommune sak: 2015/1796

Kryss av det som høver:

Politiet har ingen merknad

Bed og om uttale for ansvarleg søkjar, Terje Kragset, f. 30.09.60

Kryss av det som høver:

Politiet har ingen merknad

Bed og om uttale for vara for styrar, Arve Jøssang f. 21.09.67.

Kryss av det som høver:

Politiet har ingen merknad

Ansvarleg lyt ha særleg oppsyn med landgang og kai i høve arrangement.

14.8.2015

Dato

Guttorm Hagen
Lensmann i Volda og Ørsta

LENSMANNEN I VOLDA OG ØRSTA

I tillegg til alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 og i samsvar med søknad, omfattes lagret alkoholholdig drikk gruppe 3.

Fellesframlegg Sp, SV, Ap og Trp

2015/1796

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Fjordkongen AS, v/Terje Kragset

6149 ÅRAM

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/1796	8638/2015	U63	SVK/ BK	20.08.2015

MELDING OM POLITISK VEDTAK - SKJENKELØYVE - FJORDKONGEN AS

Vi melder med dette frå at driftstyret den 19.08.15, hadde føre ovannemnde som sak 24/15, der det vart gjort slikt vedtak:

Med heimel i alkohollova §§ 1-4 b, 1-7 a, 1-7 b, 1-7 c, 4-2, 4-3 og 4-4 vert det gjeve skjenkeløyve slik:

Tidsrom: ***Frå vedtaksdato til 30.juni 2016.***
Løyvehavar: ***FJORDKONGEN AS, org. nr. 915055885***
Styrar: ***Terje Kragset, f. 30.09.60.***
Stedfortredar: ***Arve Jøssang, f. 21.09.67***
Skjenkestad: ***Løyvet gjeld om bord i M/S Fjord-kongen når fartyet ligg ved kai i Volda og på turar med utgangspunkt i Volda.***
Alkoholvare: ***Alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2. Og gruppe 3 i samsvar med søknad.***
Omfang/type: ***Alminneleg løyve.***
Type verksemd: ***Passasjerfarty som ikkje går i kollektivtrafikk.***
Skjenkeareal: ***Inne 200m² og uteareal 200m².***
Skjenketider: ***Jf. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016.***
Opningstider: ***Skjenkestaden må stenge og tømast for gjester 30 min etter skjenketida er slutt.***
Vilkår 1: ***Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at det må vere 18-års aldersgrense når det er pub, dans, trubadurkveld og/eller liknande på skjenkestaden. Når det er arrangement som er særskilt retta mot middagsgjestar og det vert servert alkoholhaldig drikk gruppe 3 må det vere 20-års aldersgrense. Så lenge aktiviteten om bord er fjordcruise og det skjer i oversiktlege former der gjestane sit til bords og matservering er ein vesentleg del av aktiviteten kan også dei under 18 år vere med i fylgje med vaksne.***
Vilkår 2 ***Det vert stilt vilkår om at vakthald alltid er slik politiet krev. Landgangen må vere godt overvaka og sikra.***
Vilkår 3: ***Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at internkontrollrutinane vert ettersendt søknad og at dei stettar krava i alkohollova.***
Vilkår 4 : ***Det vart stilt vilkår jf § 4-3 om at den ansvarlege for skjenkestaden må ha gjennomgått kurs i "ansvarleg vertskap" i løpet av første driftsår, så lenge kommunen tilbyr slike kurs jf. punkt 1.2.1 i "Rusmiddelpolitisk plan for Volda kommune 2012 – 2016".***
Vilkår 4: ***Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at det ikkje er høve til å skjenke alkoholhaldig drikk ved arrangement der born og unge er målgruppe. Passasjerfartyet kan heller ikkje legge til i nærleiken av slike arrangement***

då det er viktig for Volda kommune å oppretthalde rusfrie soner for born og unge.

Sakutgreiinga med vedlegg følgjer vedlagt.

Ettersom dette er eit enkeltvedtak som kan klagast på i høve forvaltningslova, legg vi ved skjema med meir opplysningar om klagefrist m.m.

Volda kommune, servicekontoret

Bente Kristin Krøvel
førstesekretær

Kopi til:

Volda og Ørsta lensmannskontor	Torvmyrane 11B	6160	HOVDEBYGDA
Securitas AS	Postboks 8225 Spjelkavik	6022	Ålesund

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Bente Engeseth	Arkivsak nr.:	2015/1796
		Arkivkode:	U63

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
24/15	Driftsstyret	19.08.2015

SKJENKELØYVE - FJORDKONGEN AS

Handsaming:

Fellesframlegg frå Sp, Sv, Ap og Frp: Til pkt. om alkoholvare.

I tillegg til alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2 og i samsvar med søknad, omfattar løyvet alkoholhaldig drikk gruppe 3.

Røysting:
Det vart først røysta over tilrådinga med endring frå Sp, Sv, Ap og Frp.
Deira framlegg fekk 5 røyster og vart vedteke. Tre (3) røysta mot.
Tilrådinga fall med 7 røyster, ei røyst var for.

Vedtak i Driftsstyret - 19.08.2015

Med heimel i alkohollova §§ 1-4 b, 1-7 a, 1-7 b, 1-7 c, 4-2, 4-3 og 4-4 vert det gjeve skjenkeløyve slik:

Tidsrom: ***Frå vedtaksdato til 30.juni 2016.***
Løyvehavar: ***FJORDKONGEN AS, org. nr. 915055885***
Styrar: ***Terje Kragset, f. 30.09.60.***
Stedfortredar: ***Arve Jøssang, f. 21.09.67***
Skjenkestad: ***Løyvet gjeld om bord i M/S Fjord-kongen når fartyet ligg ved kai i Volda og på turar med utgangspunkt i Volda.***
Alkoholvare: ***Alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2. Og gruppe 3 i samsvar med søknad.***
Omfang/type: ***Alminneleg løyve.***
Type verksemd: ***Passasjerfarty som ikkje går i kollektivtrafikk.***
Skjenkeareal: ***Inne 200m² og uteareal 200m².***
Skjenketider: ***Jf. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016.***
Opningstider: ***Skjenkestaden må stenge og tømast for gjester 30 min etter skjenketida er slutt.***
Vilkår 1: ***Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at det må vere 18-års aldersgrense når det er pub, dans, trubadurkveld og/eller liknande på skjenkestaden. Når det er arrangement som er særskilt retta mot middagsgjestar og det vert servert alkoholhaldig drikk gruppe 3 må det vere 20-års aldersgrense. Så lenge***

aktiviteten om bord er fjordcruise og det skjer i oversiktlege former der gjestane sit til bords og matservering er ein vesentleg del av aktiviteten kan også dei under 18 år vere med i fylgje med vaksne.

Vilkår 2 ***Det vert stilt vilkår om at vakthald alltid er slik politiet krev. Landgangen må vere godt overvaka og sikra.***

Vilkår 3: ***Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at internkontrollrutinane vert ettersendt søknad og at dei stettar krava i alkohollova.***

Vilkår 4 : ***Det vart stilt vilkår jf § 4-3 om at den ansvarlege for skjenkestaden må ha gjennomgått kurs i "ansvarleg vertskap" i løpet av første driftsår, så lenge kommunen tilbyr slike kurs jf. punkt 1.2.1 i "Rusmiddelpolitisk plan for Volda kommune 2012 – 2016".***

Vilkår 4: ***Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at det ikkje er høve til å skjenke alkoholhaldig drikk ved arrangement der born og unge er målgruppe. Passasjerfartyet kan heller ikkje legge til i nærleiken av slike arrangement då det er viktig for Volda kommune å oppretthalde rusfrie soner for born og unge.***

Administrasjonen si tilråding:

Med heimel i alkohollova §§ 1-4 b, 1-7 a, 1-7 b, 1-7 c, 4-2, 4-3 og 4-4 vert det gjeve skjenkeløyve slik:

Tidsrom: *Frå vedtaksdato til 30.juni 2016.*

Løyvehavar: *FJORDKONGEN AS, org. nr. 915055885*

Styrar: *Terje Kragset, f. 30.09.60.*

Stedfortredar: *Arve Jøssang, f. 21.09.67*

Skjenkestad: *Løyvet gjeld om bord i M/S Fjord-kongen når fartyet ligg ved kai i Volda og på turar med utgangspunkt i Volda.*

Alkoholvare: *Alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2.*

Omfang/type: *Alminneleg løyve.*

Type verksemd: *Passasjerfarty som ikkje går i kollektivtrafikk.*

Skjenkeareal: *Inne 200m² og uteareal 200m².*

Skjenketider: *Jf. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016.*

Opningstider: *Skjenkestaden må stenge og tømast for gjester 30 min etter skjenketida er slutt.*

Vilkår 1: *Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at det må vere 18-års aldersgrense når det er pub, dans, trubadurkveld og/eller liknande på skjenkestaden. Når det er arrangement som er særskilt retta mot middagsgjestar og det vert servert alkoholhaldig drikk gruppe 3 må det vere 20-års aldersgrense. Så lenge aktiviteten om bord er fjordcruise og det skjer i oversiktlege former der gjestane sit til bords og matservering er ein vesentleg del av aktiviteten kan også dei under 18 år vere med i fylgje med vaksne.*

Vilkår 2 *Det vert stilt vilkår om at vakthald alltid er slik politiet krev. Landgangen må vere godt overvaka og sikra.*

Vilkår 3: *Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at internkontrollrutinane vert ettersendt søknad og at dei stettar krava i alkohollova.*

Vilkår 4 : *Det vart stilt vilkår jf § 4-3 om at den ansvarlege for skjenkestaden må ha gjennomgått kurs i "ansvarleg vertskap" i løpet av første driftsår, så lenge kommunen tilbyr slike kurs jf. punkt 1.2.1 i "Rusmiddelpolitisk plan for Volda kommune 2012 – 2016".*

Vilkår 4: *Det vert stilt vilkår jf § 4-3 om at det ikkje er høve til å skjenke alkoholhaldig drikk ved arrangement der born og unge er målgruppe. Passasjerfartyet kan heller ikkje legge til i nærleiken av slike arrangement då det er viktig for Volda kommune å oppretthalde rusfrie soner for born og unge.*

Vedleggsliste:

- Vedtak om fast skjenkeløyve frå Vanylven kommune.

Uprenta saksvedlegg:

- Søknad
- Alkohollova
- Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (FOR 2005-06-08 nr 538)
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune
- Uttale Lensmannen i Volda
- Serveringsløyve

Samandrag av saka:
Det ligg føre søknad av 11.08.15 frå FJORDKONGEN AS, org nr 915055885 om løyve til skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2. Det kjem ikkje fram noko i uttalane som tilseier at løyvehavar ikkje kan få løyve som omsøkt. Det vert difor tilrådd at driftsstyret gir fast skjenkeløyve som omsøkt ut perioden.

Saksopplysningar:

Generelt om skjenkeløyve etter alkohollova:
Eit skjenkeløyve kan gjevast for maksimalt 4 år om gongen, eller ut juni månad i året etter at eit nytt kommunestyre har teke til i vervet. Det vil seie at alle eksisterande skjenkeløyve går ut pr. 30.06.16. Dette for at dei til ei kvar tid sittande politikarar skal kunne føre den alkoholpolitikken dei ynskjer. Alkohollova gir kommunane stor fridom, men også stort ansvar når det gjeld å bestemme sin eigen alkoholpolitikk.

Eit skjenkeløyve er knytt til eit bestemt lokale. Det kan vere alminneleg eller berre gjelde for slutta lag. For kvart løyve skal det vere ein styrar og ein vara for styrar. Dei må ha fylt 20 år, ha bestått kunnskapsprøve etter alkohollova, vere tilsett på skjenkestaden eller arbeide der som eigar og ha uklanderleg vandel i høve alkohollovgjevinga. Ein kan gjere unntak frå kravet om vara for styrar dersom det er urimeleg med omsyn til størrelsen på skjenkestaden.

Formålet til alkohollova (§ 1-1):
"Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer."

Kommunen si skjønnsvurdering ved handsaming av søknad:
Alkohollova stiller visse vilkår som må vere oppfylt for at løyve skal kunne gis. Når desse vilkåra er oppfylt, er det opp til kommunen, på fritt skjønn, å bestemme om løyve skal gis. Kommunen sitt skjønn kan ikkje verte overprøvd av Fylkesmannen.
Etter alkohollova sin § 1-7 a, skal ein ved vurdering av om løyve bør gis, mellom anna legge vekt på tal på skjenkestader, skjenkestaden sin karakter, lokalisering, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske omsyn og omsyn til lokalmiljøet elles. Det kan også leggast vekt på om løyvesøkjar og andre involverte personar er eigna til å ha løyve. Det er vid ramme for kva omsyn ein kan leggje vekt på ved avgjersle om løyve skal bli tildelt. Generelt sett kan ein seie at alle omsyn som fremmar alkohollova sitt formål er relevante. Det kan også til ein viss grad leggast vekt på andre omsyn enn dei som direkte fremmar alkohollova sine formål. Det er alltid krav om at avgjersla vert gjort på sakleg grunnlag.

Alkohollova opnar for store variasjonar mellom kommunane. Einskilde kommunar kan velje å ikkje gi skjenkeløyve, medan andre kan føre ein meir liberal politikk. Dette medfører ikkje usakeleg forskjellbehandling.

Skjenke- og opningstidene:
Kommunestyret kan generelt for kommunen eller for einskilde skjenkestadar utvide eller innskrenke skjenketidene som etter alkohollova er sett til; for alkoholhaldig drikk gruppe 3 frå kl. 13.00 til 24.00. Skjenking av annan alkoholhaldig drikk kan skje frå kl. 08.00 til 01.00. Det er i alkohollova sett maksimaltider. Det er forbod å skjenke gruppe 3 mellom kl 03.00 og 13.00. Skjenking av annan alkoholhaldig drikk er forbod mellom kl 03.00 – 06.00.

Skjenketidene for Volda kommune er sett i "*Rusmiddelpolitisk plan for Volda kommune",* vedteken av kommunestyret 24. mai 2012 i sak 61/12 punkt 1.5.2:

- Normal skjenketid for alkoholgruppe 3 skal vere avgrensa til mellom kl 13.00 og kl 24.00 alle dagar.
- Normal skjenketid for alkoholgruppe 1 og 2 skal vere avgrensa til mellom kl 11.00 og kl 01.00 søndag – torsdag, og mellom kl 11.00 og kl 02.00 fredag og laurdag.
- Driftskonseptet hotell kan få skjenketid for varegruppe 1 og 2 frå kl 09.00.
- Det er høve til å gje generell utviding av skjenketida til kl 02.00 for romjula (2. Juledag – 1. Nyttårsdag) og påskeveka (frå måndag etter Palmesøndag til 2. Påskedag).
- Skjenketida for uteareal skal fylgje normal skjenketid, jf. kulepunkt 1 og 2.
- Det kan gjevast skjenkeløyve for alkohol som er sterkare enn 22 vol. % på uteareal.
- Konsum av utskjenka alkoholhaldig drikke må opphøyre seinast 30 minutt etter at skjenketida har gått ut.

Vilkår for å få løyve:
Det er aldersgrense for å få tildelt løyve. Det er også krav om ein styrar og ein vara for styrar med bestått kunnskapsprøve etter alkohollova. Ein kan gje fritak frå kravet om vara for styrar dersom det m.a. er urimeleg i forhold til størrelsen på skjenkestaden. Det er krav om godkjent vandel for alle involverte personar (§§ 1-7b og 1-7c).

I tillegg til dei vilkår for tildeling av skjenkeløyve som følgjer av lovverket, er det i Volda kommune vilkår jf. punkt 1.2.1 i *"Rusmiddelpolitisk plan for Volda kommune 2012 – 2016"*. Den ansvarlege for skjenkestaden må ha gjennomgått kurs i "ansvarleg vertskap" i løpet av første driftsår, så lenge kommunen tilbyr slike kurs. Der det er sett vilkår om ordensvakter skal desse vere godkjende.

Det er eit krav at skjenkestaden skal ha internkontrollrutinar. Desse skal ligge ved søknaden. For nye drivarar er det krav om at internkontrollrutinar skal vere levert til kommunen innan ein månad etter at løyvet er tildelt.

Uttalerunde:
I samsvar med alkohollova § 1-7 har kommunen plikt til å innhente uttale frå politiet. Kommunen kan og innhente uttale frå skatte- og avgiftsmynde. Det er fast praksis at dette vert gjort i Volda kommune. Politiet skal for det første uttale seg om politimessige forhold ved skjenkestaden. Som døme på politimessige forhold kan ein nemne ordens- og trafikkmessige forhold eller om staden ligg i eit kriminelt belasta område. Politiet skal også vurdere vandelen til dei ansvarlege. Det er spesielt styrar og vara for styrar sin vandel politiet blir bedt om å uttale seg om. Men også vandel for løyvehavar og eventuelt andre personar som eig vesentleg del av verksemda.

Den aktuelle søknaden frå FJORDKONGEN AS, org nr 915055885:
Det ligg føre søknad av 11.08.2015 frå FJORDKONGEN AS, org nr 915055885 om fast løyve til skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 1, 2 og 3. Det er søkt om skjenkeløyve om bord i passasjerfartyet M/S Fjord-kongen.

Løyvehavar skal vere FJORDKONGEN AS, org nr 915055885. Skjenkestaden er passasjerfatyet M/S Fjord-kongen. Styrar for løyvet skal vere Terje Kragset, f. 30.09.60. Vara for styrar skal vere Arve Jøssang, f. 21.09.67. Eigar og styrar for løyvet har nødvendige prøver for å drive både serveringsstad og skjenkestad. Vara for styrar har også kunnskapsprøve etter alkohollova. Skjenkearealet er 200² inne, 200 m² ute. Det er 400 gjesteplassar totalt. Det er 200 gjesteplassar inne og 200 ute.

I søknaden står det at M/S Fjord-kongen vil drive fjordcruise og arrangement ved kaier på Sunnmøre. Det vert søkt om skjenkeløyve ved kaier i Volda kommune og ved fjordcruise med utgangspunkt frå kaier i Volda kommune. Det vert søkt om å kunne få skjenkeløyve for alkoholhaldig drikk gruppe 3 ved slutta lag og til spesielle arrangement med matservering som for eksempel julebord.

Det kjem ikkje fram noko i uttalane som tilseier at løyvesøkjar ikkje skal få skjenkeløyve.

Vurdering og konklusjon:
Det kjem ikkje fram noko i uttalane som tilseier at søkjar ikkje skal få løyve for skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 1, 2 og 3 . Det vert rådd til at driftsstyret gir løyve som omsøkt men med dei vilkår som er lagt til i vedtakspunkta.

Helse og miljøkonsekvensar:
Sjå alkoholpolitisk handlingsplan.

Økonomiske konsekvensar:

Løyvehavar må betale gebyr til kommunen etter faktisk omsett mengde alkoholhaldig drikk. Minimumsgebyret er kr 4100,- pr. år.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
FJORDKONGEN AS, c/o Terje Kragset, 6149 ÅRAM
Ørsta og Volda lensmannskontor
Securitas AS

Klageinstans:
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Volda kommune
Telefon: 70 05 87 00
E-post: postmottak@volda.kommune.no
Hjemmeside: http://www.volda.kommune.no

Serveringsbevilling - søknad

Bevillingstype

Det søkes om

☒ Ny bevilling
☐ Endret bevilling

Er virksomheten overdratt?

☐ Ja
☒ Nei

Har søker andre bevillinger?

☒ Ja
☐ Nei

Type bevilling
Serveringsbevilling og skjenkebevilling i Vanylven kommune

Navn på virksomhet
Fjordkongen A/S

Adresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	Åram

Informasjon til søker

Definisjon av bevillingssøker
Bevillingssøker er «den for hvis regning virksomheten drives». Dette kan enten være en fysisk person eller en juridisk person som f.eks. et ansvarlig selskap eller et selskap med delt ansvar. Vedkommende er ansvarlig for de økonomiske og juridiske forpliktelser knyttet til driften av virksomheten.

Krav om vandel
Bevillingshaver, daglig leder og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderlig vandel i forhold til straffelovgivningen, skatte- og avgiftslovgivningen, regnskapslovgivningen, lov om forbud mot diskriminering på grunnlag av etnisitet, religion mv. Personer som nevnt i første punktum må heller ikke ha begått lovbrudd i forhold til annen lovgivning på en måte som vil være uforenlig med drift av serveringssted.

Serveringsloven § 6

Konsolidering av eierandeler
I vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, regnes vedkommendes eierandeler eller stemmer sammen med eierandeler eller stemmer som tilhører følgende personer:
1) ektefelle eller person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold,
2) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje samt søsken,
3) ektefelle til person som nevnt i nr. 2 eller person som bor i ekteskapslignende forhold sammen med person som nevnt i nr. 2.

Serveringsloven § 7

Opplysninger om bevillingssøker

Bevillingssøker er

☒ organisasjon registrert i Enhetsregisteret
☐ enkeltpersonforetak eller forening uten organisasjonsnummer

Org.nr.	Navn på virksomhet
915055885	FJORDKONGEN AS

Adresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	ÅRAM

Telefon	E-postadresse
99405051	boutique.no@hotmail.com

Skattekommune
VANYLVEN

Bevillingssøker er:

Kontaktperson - Etternavn	Kontaktperson - Fornavn	Kontaktperson - Fødselsnr.
kragset	terje	300960[redacted]

Kontaktperson - e-postadresse	Mobilnr.

boutique.no@hotmail.com	99405051

Eier (1)

Her angis oppbygningen av det reelle, underliggende eierforholdet av serveringsvirksomheten. Oppgi navn på personer og/eller selskaper som direkte eller indirekte eier eller kontrollerer den virksomheten som søker bevilling.

Eier er

☒ organisasjon registrert i Enhetsregisteret
☐ privatperson eller enkeltpersonforetak/forening uten organisasjonsnummer

Org.nr.	Navn på virksomhet
915055885	FJORDKONGEN AS

Adresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	ÅRAM

Telefon	E-postadresse

Skattekommune	Eierandel i %
VANYLVEN	100

Etternavn på eierne	Fornavn på eierne	Fødselsnr.
kragset	terje	300960
Etternavn på eierne	Fornavn på eierne	Fødselsnr.

Er det flere eiere av serveringsvirksomheten?

☐ Ja
☒ Nei

Andre enn formelle eiere

Er det andre enn formelle eiere som har vesentlig innflytelse på virksomheten?

☐ Ja
☒ Nei

Daglig leder

Serveringsvirksomheten skal ha en daglig leder som har det reelle ansvar for den daglige drift av stedet. Daglig leder må være myndig.

Serveringsvirksomhetens daglige leder må ha gjennomført etablererprøven.

Etternavn	Fornavn	Fødselsnr.
kragset	terje	300960

Bostedsdresse	Postnr.	Poststed
postveien 3a	4044	Hafrsfjord

Telefon	E-postadresse
99405051	boutique.no@hotmail.com

Skattekommune
stavanger

Serveringsvirksomheten

Serveringsstedets navn
M/S Fjord-kongen

Stedsadresse	Postnr.	Poststed
Ved kai og på cruise i Volda kommune	6100	Volda

E-postadresse
boutique.no@hotmail.com

Nettadresse

Telefon	Gnr.	Bnr.
99405051		

Virksomhetstype og driftskonsept

Virksomhetstype

- ☐ Kafé
- ☐ Spiserestaurant
- ☐ Gatekjøkken
- ☐ Pub
- ☐ Servering i danserestaurant
- ☐ Servering i overnattingssted
- ☒ Annet

Spesifiser
passasjerferge

Serveringsstedets driftskonsept:
Beskriv stedets utforming, ev. plassering av bar, meny, ute-/inneservering og øvrige tilbud. Opplys hva slags gjester tilbudet retter seg mot, f.eks. fastboende, turister, kurs og konferanser, ungdom, voksne etc. Dersom stedet har ulikt konsept på forskjellige tider av døgnet, må dette oppgis.

Beskrivelse av konseptet
Passasjerferge med kiosk/bar for inne og uteservering.
Passasjerfergen vil flytte seg fra kai til kai på sunnmøre og tilby servering ved kai
og på fjordcruise og retter seg mot både turister og fastboende.

Vedlegg
- ☐ per post
- ☐ elektronisk med denne søknaden

Forventet omsetning av mat	Forventet omsetning av mat i % av omsetningen
	20

Serveringsstedets areal

Areal (m2)	Antall gjesteplasser innendørs
300	300

Skal det serveres utendørs
- ☐ Nei
- ☒ Ja

Antall gjesteplasser utendørs
300

Åpningstid

Åpningstid
- ☒ Fast åpningstid hele året
- ☐ Årstidavhengig åpningstid

Fra kl.	Til kl.
09.00	02.00

Eier av eiendommen (der serveringsvirksomheten ligger)

Eieren er
- ☒ organisasjon registrert i Enhetsregisteret
- ☐ privatperson eller enkeltpersonforetak/forening uten organisasjonsnummer

Org.nr.	Navn på virksomhet
915055885	FJORDKONGEN AS

Adresse	Postnr.	Poststed
c/o Terje Kragset	6149	ÅRAM

Telefon	E-postadresse
99405051	

Skattekommune
VANYLVEN

Sentrale personers tilknytning til annen virksomhet

Etternavn	Fornavn	Posisjon	Org.nr.	Foretakets navn
kragset	terje	50 % eier	983232116	CHANTAL BOUTIQUE AS

Vedleggsoversikt

Vedlegg som skal følge søknaden

Vedlegg

Last opp vedlegg	Beskriv	Ettersendes per post
		☐
Last opp vedlegg	Beskriv	Ettersendes per post
		☐

Bekreftelse

Bekreftelse

☒ Jeg bekrefter at ovenstående opplysninger er riktige, og forplikter meg til å besørge at bestemmelser i serveringsloven blir overholdt. Jeg forplikter meg til å orientere kommunen om eventuelle endringer i driften av serveringsstedet, f.eks. skifte av styrer/stedfortreder eller innstilling av driften med mer.

☒ Daglig leder har avlagt Etablererprøven

Navn på kommunen der prøven ble avlagt

Sandnes

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

FJORDKONGEN AS v/Terje Kragset
c/o Terje Kragset
6149 ÅRAM

MELDING OM DELEGERT VEDTAK

Sakshandsamar:	Bente Engeseth	Arkivsak nr.:	2015/1796
Delegert vedtak:	Delegert vedtak - serverings- og skjenkesaker	Arkivkode:	U63
Vedtaksnr.:	24/15	Vedtaksdato:	21.08.2015

SERVERINGSLØYVE - FJORDKONGEN AS

Viser til søknad 20.08.2015 der det er søkt om serveringsløyve for passasjerfartyet FJORDKONGEN AS, org nr 915055885. Søknaden gjeld for arealet ombord i passasjerfartyet, M/S Fjord-kongen.

Saka er handsama etter delegert mynde, og det er gjort slikt vedtak:

1. ***Med heimel i serveringslova § 3 etter delegert fullmakt, får FJORDKONGEN AS, org. nr.: 915055885 serveringsløyve som omsøkt.***
2. ***Løyvet gjeld om bord i passasjerfartyet M/S Fjord-kongen ved kai i Volda og cruiseturar med utgangspunkt frå Volda kommune.***
3. ***Opningstid fylgjer Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016. Konsum av alkoholhaldig drikk må opphøyre seinast 30 min etter at skjenketida går ut jf. § 4-4 i alkohollova. Serveringsstaden må difor stenge seinast 30 min. etter utgått skjenketid.***
4. ***Dagleg leiar for serveringsløyvet er Terje Kragset, f. 30.09.60.***
5. ***Løyvet vert gjeve under føresetnad av at Mattilsynet får melding om drifta, og gir nødvendige godkjenningar.***

Dette vedtaket er eit enkeltvedtak, med klagerett i samsvar med forvaltningslova kap. 6.

Vedleggsliste:
Søknad

Uprenta saksvedlegg:
Uttale frå politiet
Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune
Etablerar prøve Terje Kragset

Saksopplysningar:
Det vert vist til søknad 20.08.2015 der det er søkt om serveringsløyve om bord i passasjerfartyet M/S Fjord-kongen. Søkjaren er føretaket FJORDKONGEN AS, org. nr. 915055885.

Etter serveringslova skal det innhentast uttale frå politiet i høve vandelskrava i §§ 6 og 7 og om der er politimessige omsyn jf. § 9 som gjer det utilrådeleg å gje serveringsløyve. Dette er gjort og Lensmannen i Volda og Ørsta har ikkje merknader til søkjar eller søknaden. Volda kommune har motteke nokon av saksdokumenta frå Vanylven kommune, som har handsama tilsvarande søknad i si kommune.

Etter § 3 skal søkjar få serveringsløyve dersom krava i lova § 4-6 jf. § 7 er oppfylt.
Krav til dagleg leiar etter § 4 er oppfylt. Lova har vidare krav om ei etablerarprøve, jf. § 5. Dagleg leiar har gjennomført og bestått eksamen som tilsvarar denne prøva, jf. § 1, 2. ledd. Vandelskrava i §§ 6 og 7 er oppfylt.

Driftsstyret hadde søknad datert 11.08.2015 om fast skjenkeløyve oppe til handsaming i møte 19. august. Der vart det gjort vedtak om fast skjenkeløyve.

Ettersom konsum av alkoholhaldig drikk må opphøyre seinast 30 min etter at skjenketida går ut jf. § 4-4 i alkohollova, må passasjerfartyet vere tømt for gjestar og stengje seinast 30 min etter utgått skjenketid.

Frå "Rusmiddelpolitisk handlingsplan":

1.5.2. Skjenketider
Skjenketid er eitt av dei verktya kommunen kan nytte som edruskapspolitisk verkemiddel. Volda kommunestyre vil praktisere ein relativt stram politikk med omsyn til skjenketider for å avgrense tilgjenge til alkohol og alkoholtypar på sein kveld og natt.
Av omsyn til dei som bur og oppheld seg i sentrumsmiljøa, er det føremålstenleg å ha ei avgrensing av den tida det vert skjenka alkohol. Dette er særskilt viktig med omsyn til uteservering. Kommunestyret meiner at det ikkje er det offentlege si oppgåve å legge til rette for støy utandørs på nattetid. Etter midnatt bør det vere krav om alminneleg ro i det offentlege rom.

- *Normal skjenketid for varegruppe 3 skal vere avgrensa til mellom kl 13.00 og kl 24.00 alle dagar.*
- *Normal skjenketid for varegruppe 1 og 2 skal vere avgrensa til mellom kl 11.00 og kl 01.00 søndag – torsdag, og mellom kl 11.00 og kl 02.00 fredag og laurdag.*
- *Driftskonseptet hotell kan få skjenketid for varegruppe 1 og 2 frå kl 09.00. • Det er høve til å gje generell utviding av skjenketida til kl 02.00 for romjula (2. Juledag – 1. Nyttårsdag) og påskeveka (frå måndag etter Palmesøndag til 2. Påskedag).*
- *Skjenketida for uteareal skal fylgje normal skjenketid, jf. kulepunkt 1 og 2.*
- *Det kan gjevast skjenkeløyve for alkohol som er sterkare enn 22 vol. % på uteareal.*
- *Konsum av utskjenka alkoholhaldig drikke må opphøyre seinast 30 minutt etter at skjenketida har gått ut.*

Vurdering og konklusjon:

Miljøkonsekvensar:
Ikkje relevant
Økonomiske konsekvensar:
Ikkje relevant
Beredskapsmessige konsekvensar:
Ikkje relevant

Dette vedtaket er eit enkeltvedtak, med klagerett i samsvar med serveringslova § 27.

Volda, 21.08.2015

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Bente Engeseth
konsulent

Utskrift med vedlegg og informasjon om klagerett til:
FJORDKONGEN AS

Utskrift med informasjon om klagerett også til:

Kopi til:

Volda og Ørsta lensmannskontor	Torvmyrane 11B	6160	HOVDEBYGDA
Securitas AS	Postboks 8225 Spjelkavik	6022	Ålesund

Klageinstans: Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Rådmann Rune Sjurgard
Leiar for driftsstyret Ann-Britt Våge fannemel

SKJENKELØYVER TIL FJORDKONGEN AS

Som ordførar har eg fleire merknader til skjenkeløyve som i den seinare tid er gjeve til Fjordkongen AS ombord i MS Fjordkongen. Merknadane er knytt både til saksførebuing og til politisk handsaming i driftsstyret.

Kommunestyret som kommunen sitt øvste organ har vedteke rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune for perioden 2012-2016. Kommunestyret har gjeve driftsstyret løyvemynde i Volda for alminnelege skjenkeløyve og rådmannen for ambulerande løyve i slutta lag og einskildhøve som ikkje varer lenger enn 1-6 dagar. Det ligg til grunn i planen at kommunestyret ynskjer ei restriktiv line ut frå gjeldande plan. I løpet av planperioden er det også vist samstemt vilje til konsekvent praksis når det gjeld sanksjonar for brot på alkohollova og vilkår for løyve.

Når det gjeld skjenkeløyve til Fjordkongen har eg fleire merknader.

Einskildløyve:

I sommar fekk Fjordkongen einskildløyve for skjenking. Løyvet vart gjeve etter fullmakt i planen til rådmannen for ei periode som gjekk vesentleg ut over 6 dagar. Rådmannen har orientert om dette i ettertid og sagt seg lei for sakshandsamingsfeilen. Det er difor naturleg å ta denne episoden som læring for framtidig sakshandsaming.

Fast skjenkeløyve:

Driftsstyret gjorde 19. august vedtak om fast skjenkeløyve for varegruppe 1 (øl), varegruppe 2 (vin) og varegruppe 3 (sprit).

Til saksførebuinga har eg desse merknadane:

1. Rusmiddelpolitisk handlingsplan var ikkje vedlagt saksutgreiinga. Driftsstyret hadde difor ikkje det lokale regelverket direkte tilgjengeleg i handsaminga av saka.
2. Søknaden frå Fjordkongen AS er referert i saksutgreiinga men ikkje lagt ved.
3. I gjeldande plan er det bestemt at det skal førast ei restriktiv line når det gjeld tildeling av løyve til nye typar konsept. Difor skal spørsmål om nye konsept etter denne planen tildelast av kommunestyret. Fjordkongen AS marknadsfører sitt konsept med pubaften og motesal. Det ligg føre eit konsept med felles marknadsføring av varehandel og alkoholservering for sine kundar og gjestar. Puben og butikken er på same plan ombord i båten og i praksis i same lokalar og utan skilje. Dette er eit nytt konsept I Volda. Det kan lett ha prinsipiell verknad for annan varehandel på land i kombinasjon med alkoholservering. Ordføraren stiller spørsmål ved om dette er i samsvar med vedteken plan og om rett organ er invitert til å gjere vedtak.

Til den politiske handsaminga i driftsstyret har eg desse merknadane:

1. Rusmiddelpolitisk handlingsplan gir løyve for skjenking av alkohol inn til 22% for pubar og barar med hovudvekt på omsetting av øl og vin på kveldstid og i helgane. Lokale som i utgangspunktet har som driftskonsept å servere middagsgjestar i slutta selskap kan få innskrenka skjenkeløyve med alle rettar. Administrasjonen tilrår skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 1,2 og 3. Driftsstyret sitt fleirtal vedtok fylgjande:
   I tillegg til alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2 og i samsvar med søknad, omfattar løyvet alkoholhaldig drikk gruppe 3.
   Det går ikkje spesifikt fram av tillegget frå fleirtalet i driftsstyret at dette gjeld for slutta lag.
   Ordføraren stiller spørsmål ved opninga for skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 3. Ei synfaring frå administrasjonen og driftsstyret ombord i fartøyet kan klargjere om dette er ein pub/bar slik selskapet sjølv marknadsfører eller eit selskapslokale der driftskonseptet er å servere middagsgjestar slik kravet er i gjeldande rusmiddelpolitisk handlingsplan når det gjeld gruppe 3.
   Det bør også nemnast at tillegget frå driftsstyret ikkje ein del av protokollert vedtak frå møtet. Berre at det vart føreslege av SP,SV,AP og FrP og at det vart vedteke mot tre røyster.
   Ordføraren registrerer også at tilrådinga frå administrasjonen fall med 7 røyster. Kva det er i tilrådinga som fall og kva som vart vedteke er då formelt sett noko uklart.

   Brot på alkohollova?
   Etter vedtaket i driftsstyret skriv MS Fjordkongen på si facebookside:
   > *JULEBORD PÅ FJORD-KONGEN. Vi har nå fått skjenkeløyve for øl og vin samt brennevin for slutta lag i Volda kommune . Ser difor muligheten til Julebord cruise. Ta gjerne kontakt for ett tilbud. (Firma - Foreninger - Grendalag etc.) Vil også arrangere julebordcruise eller julebord ved kai der det er åpe for alle å melde seg på. Mvh fjord-kongen.*

   Rådmannen har delegert mynde til å vurdere og sette i verk sanksjonar dersom det ligg føre brot på alkohollova eller lokale planar. Ordføraren vil be rådmannen sjå på om marknadsføringa frå Fjordkongen etter driftsstyret sitt vedtak er i samsvar med gjeldande lov og regelverk.

   Ordføraren har ikkje mynde til å endre vedtak i driftsstyret. Eg vil likevel be rådmannen gå gjennom saka på nytt. Til dette ligg også at driftsstyret vert kalla inn til nytt møte for å gå gjennom saka ein gong til. Rådmannen skal også kome med ei vurdering på om vedtaket i driftsstyret kan endrast i ettertid slik at det er i samsvar med gjeldande rusmiddelpolitisk handlingsplan.

   Volda 31.08.2015

   Med helsing

   Arild Iversen
   ordførar

Punkt 1. Ny tilrådning

Driftstyret ber om at administrasjonen vurderar saka på nytt, då særskilt spørsmålet om Fjordkongen AS ~~er~~ i Volda kommune er eit nytt konsept, gjamfør Rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Punkt 2.

Driftstyret rådar administrasjonen ~~kommunestyret til~~ til ei ny synfaring på båten, ~~med~~ ~~fokus på~~ m/ fokus på tanke med tanke på båt – ~~bar~~ – butikk konseptet ~~konspe~~ og utearealet.

Punkt 3.

Saka skal ~~så~~ sendast ~~vidare~~ vidare til ~~kommunestyret~~ neste kommunestyre-møte.

Punkt 4. Driftstyret ber kommunestyre ~~stutt~~ ~~sluttvurdere~~ saka endeleg.

~~slutt~~handsame saka.

SR 5

Ps 30/15

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

FJORDKONGEN AS v/Terje Kragset
c/o Terje Kragset

6149 ÅRAM

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/1796	9585/2015	U63	SVK/ BEN	11.09.2015

PRESISERING AV VEDTAK OM SKJENKELØYVE - FJORDKONGEN AS (ORG NR 915055885)

Presiseringar i høve vedtak om skjenkeløyve ved FJORDKONGEN AS. Det viser seg å vere nødvendig med presisering av vedtak om skjenkeløyve i forhold til Rusmiddelpolitisk handlingsplan slik at det ikkje vert missforståingar kring dette.

I vedtaket står dette punktet *"Alkoholvare: Alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2. Og gruppe 3 i samsvar med søknad."*

Dette kom inn i vedtaket etter framlegg til vedtak i driftsstyret frå Sp, Sv, Ap og Frp.

Presisering:
Det er altså gitt løyve i samsvar med søknaden. I søknaden står det: "*Søker om å kunne få skjenkeløyve i klasse 3 ved slutta lag og til spesielle arrangement med matservering som for eksempel julebord*"

Skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 3 kan altså berre skje etter dei vilkår det er søkt om, ved slutta lag og spesielle arrangement med matservering som for eksempel julebord.

Det er i tråd med Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2012-2016, Vedlegg 1-1. Retningsliner/kriteria for tildeling av sals- og skjenkeløyve, pkt 3. Der står det:

"Restaurantar og enklare serveringsstadar.
Kjøkenet skal vere ope fram til ein time før serveringsstaden stengjer og hovudføremålet skal vere servering av mat. Slike restaurantar kan få løyve for alkohol inn til 60 vol. %."

Vedkomande butikkarealet i passasjerfartyet. Det er ikkje lov å nytte dette lokalet til skjenkeareal, med andre ord skal det ikkje foregå skjenking i det tidsrommet butikken er open for sal. Dette er tydeleg kommunisert før vedtak om løyve vart gitt.

Postadresse:	postmottak@volda.kommune.no	www.volda.kommune.no	
Stormyra 2	Telefon:	Org. nr:	Bankgiro:
6100 Volda	70058710	939 760 946	3991.07.81727

Med helsing

Bente Engeseth
konsulent

VOLDA KOMMUNE

Fjordkongen AS

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/1796	10873/2015	U63	SVK/ BENENG	21.10.2015

MELDING OM POLITISK VEDTAK - MELDING OM VEDTAK I DRIFTSSTYRET 07.10.15 PS 30/15 - PRESISERING TIL VEDTAK OM SKJENKELØYVE - FJORDKONGEN AS (ORG NR 915055885)

Vi melder med dette frå at driftsstyret den 07.10.15, hadde føre ovannemnde som sak 30/15, der det vart gjort slikt vedtak:

Samrøystes tilråding i Driftsstyret - 07.10.2015

1. ***Driftstyret ber om at administrasjonen vurderer saka på nytt, då særskilt spørsmålet om Fjordkongen AS er eit nytt konsept i Volda kommune, jamfør Rusmiddelpolitisk handlingsplan.***
2. ***Driftstyret rådar administrasjonen til ny synfaring på båten, med tanke på båt-, bar-, butikk-konseptet og utearealet.***
3. ***Saka skal sendast vidare til neste kommunestyremøte.***
4. ***Driftstyret ber kommunestyret slutthandsame saka.***

Sakutgreiinga med vedlegg følgjer vedlagt.

Ettersom dette er eit enkeltvedtak som kan klagast på i høve forvaltningslova, legg vi ved skjema med meir opplysningar om klagefrist m.m.

Volda kommune, servicekontoret

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Bente Engeseth	Arkivsak nr.:	2015/1796
		Arkivkode:	U63

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
30/15	Driftsstyret	07.10.2015

PRESISERING TIL VEDTAK OM SKJENKELØYVE - FJORDKONGEN AS (ORG NR 915055885)

Handsaming:

Det vart lagt på bordet eit skriv: *Skjenkeløyver til Fjordkongen AS*, til sak PS 30/15.
Skrivet var frå ordførar Arild Iversen, og stila til rådmann og til leiar for driftstyret.
Ved ein feil var ikkje dette skrivet journalført før den 07.10.15. Driftstyret las gjennom brevet før handsaming.

Framlegg til ny tilråding, frå driftstyret:

1. *Driftstyret ber om at administrasjonen vurderer saka på nytt, då særskilt spørsmålet om Fjordkongen AS er eit nytt konsept i Volda kommune, jamfør Rusmiddelpolitisk handlingsplan.*
2. *Driftstyret rådar administrasjonen til ny synfaring på båten, med tanke på båt-, bar-, butikk-konseptet og utearealet.*
3. *Saka skal sendast vidare til neste kommunestyremøte.*
4. *Driftstyret ber kommunestyret slutthandsame saka.*

Røysting:
Driftstyret sitt tilråding fekk 5 røyster. Adm.sitt framlegg fekk ingen røyster og fall.

Samrøystes tilråding i Driftsstyret - 07.10.2015

5. ***Driftstyret ber om at administrasjonen vurderer saka på nytt, då særskilt spørsmålet om Fjordkongen AS er eit nytt konsept i Volda kommune, jamfør Rusmiddelpolitisk handlingsplan.***
6. ***Driftstyret rådar administrasjonen til ny synfaring på båten, med tanke på båt-, bar-, butikk-konseptet og utearealet.***
7. ***Saka skal sendast vidare til neste kommunestyremøte.***
8. ***Driftstyret ber kommunestyret slutthandsame saka.***

Administrasjonen si tilråding:

Driftsstyret vedtek følgjande presisering av vedtaket om skjenkeløyve Til Fjordkongen AS gitt i DS-sak 24/15 den 19.08.15:

1. Alkoholvare: Alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2. Det vert gitt løyve for alkoholhaldig drikk gruppe ved slutta lag og spesielle arrangement med matservering som for eksempel julebord. Hovudføremålet med arrangementet skal vere servering av mat.

2. Vedkomande butikkarealet i passasjerfartyet. Det er ikkje lov å nytte dette lokalet til skjenkeareal, med andre ord skal det ikkje foregå skjenking i det tidsrommet butikken er open for sal.

Vedleggsliste:
Vedtaksbrev om skjenkeløyve til FJORDKONGEN AS
Søknad om skjenkeløyve frå FJORDKONGEN AS
Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012-2016

Uprenta saksvedlegg:
Alkohollova og forskrift om omsetning av alkoholhaldig drikk.

Samandrag av saka:
Det er behov for presisering av vedtaket gjort i driftsstyret sitt møte 19.08.2015 om skjenkeløyve til FJORDKONGEN AS. Dette står i punktet "Alkoholvare":
Alkoholvare: Alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2. Og gruppe 3 i samsvar med søknad.

Det er behov for presisering av dette vedtakspunktet som er gitt med heimel i alkohollova § 2-2, slik at det vert tydleg at dette er i samsvar med Rusmiddelpolitisk handlingsplan. Skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 3 kan altså berre skje etter dei vilkår det er søkt om, ved slutta lag og spesielle arrangement med matservering som for eksempel julebord.

Vedkomande butikkarealet i passasjerfartyet. Det er ikkje lov å nytte dette lokalet til skjenkeareal, med andre ord skal det ikkje foregå skjenking i det tidsrommet butikken er open for sal.

Saksopplysningar:
For å unngå missforståing kring vedtak om skjenkeløyve tildelt FJORDKONGEN AS i driftssytet sitt møte 19.08.2015 er det behov for ei presisering av vedtaket.

I vedtaket står dette punktet: *"Alkoholvare: Alkoholhaldig drikk gruppe 1 og 2. Og gruppe 3 i samsvar med søknad."*

Dette punktet kom inn i vedtaket etter framlegg til vedtak i driftsstyret frå Sp, Sv, Ap og Frp.

Presisering:
Det er altså gitt løyve i samsvar med søknaden. I søknaden står det: ”*Søker om å kunne få skjenkeløyve i klasse 3 ved slutta lag og til spesielle arrangement med matservering som for eksempel julebord*”

Skjenking av alkoholhaldig drikk gruppe 3 kan altså berre skje etter dei vilkår det er søkt om, ved slutta lag og spesielle arrangement med matservering som for eksempel julebord.

Det er i tråd med Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2012-2016, Vedlegg 1-1. Retningsliner/kriteria for tildeling av sals- og skjenkeløyve, pkt 3. Der står det:

”Restaurantar og enklare serveringsstadar.
Kjøkenet skal vere ope fram til ein time før serveringsstaden stengjer og hovudføremålet skal vere servering av mat. Slike restaurantar kan få løyve for alkohol inn til 60 vol. %.”

Vedkomande butikkarealet i passasjerfartyet. Det er ikkje lov å nytte dette lokalet til skjenkeareal, med andre ord skal det ikkje skje skjenking i det tidsrommet butikken er open for sal. Dette er tydeleg kommunisert før vedtak om løyve vart gitt. Det viser seg at butikkarealet ikkje er tydeleg nok avgrensa frå skjenkearealet om bord i passasjerfartyet. Det er difor viktig at det ikkje vert skjenka alkoholhaldig drikk når butikken er open.

Løyveinnehavar er i brev av 11.09.15 varsla om at desse forholda vert presisert.

Vurdering og konklusjon:
Det er viktig at alle vedtak er tydeleg formulert slik at dei ikkje skaper rom for tvil og vert feiltolka.

Helse og miljøkonsekvensar:
Viser til Rusmiddelpolitisk handlingsplan
Økonomiske konsekvensar:
Ikkje relevant
Beredskapsmessige konsekvensar:
Ikkje relevant

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
FJORDKONGEN AS, c/o Terje Kragset, 6149 ÅRAM
Securitas AS, Postboks 8225 Spjelkavik, 6122 ÅLESUND

Klageinstans: Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Postadresse:	postmottak@volda.kommune.no		www.volda.kommune.no	
Stormyra 2	Telefon:	Telefaks:	Org. nr:	Bankgiro:
6100 Volda	70058710	70058701	939 760 946	3991.07.81727

M/S Fjord-Kongen
22. august ·

JULEBORD PÅ FJORD-KONGEN. Vi har nå fått skjenkeløyve for øl og vin samt brennevin for slutta lag i Volda kommune 😊 . Ser difor muligheten til Julebord cruise. Ta gjerne kontakt for ett tilbud. (Firma - Foreninger - Grendalag etc.) Vil også arrangere julebordcruise eller julebord ved kai der det er åpe for alle å melde seg på. Mvh fjord-kongen.

Frå Facebook 21. august:

M/S Fjord-kongen

Ligg ved Vikeneskaia(fergekaia)

Følg oss!
m/s fjord-kongen

Velkomen ombord i Volda

Fredag 21 og lørdag 22 August
Kl. 12-17 open båt med motesalg.
Haustens nyheiter direkte fra Paris til halv pris!

kl. 22:00 - 02:00 pubaften
med trubadur Ole Jørgen Lundal
18. års grense **Fri entrè!**

Kanskje vert din by eller bygd neste stoppestad
For oppdatering av seglingsplan og informasjon
fyl oss på Facebook m/s fjord-kongen

Følg oss!
m/s fjord-kongen

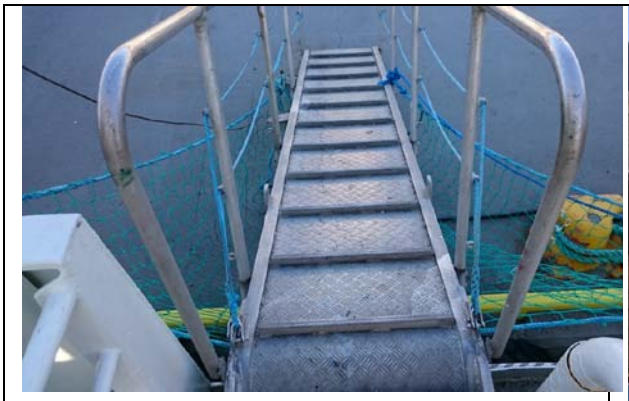

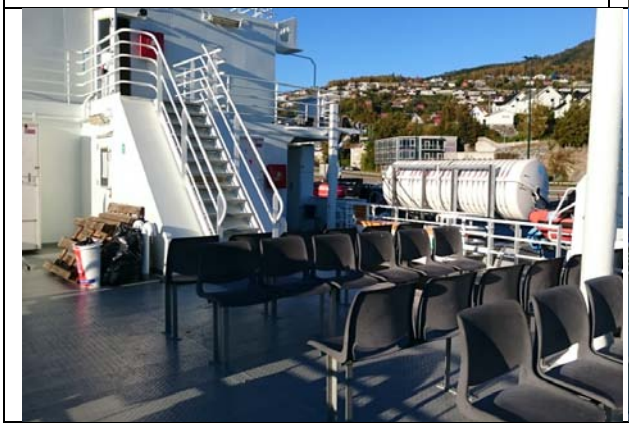
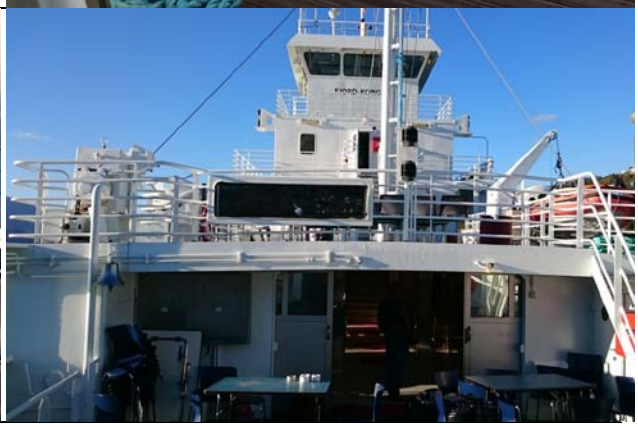

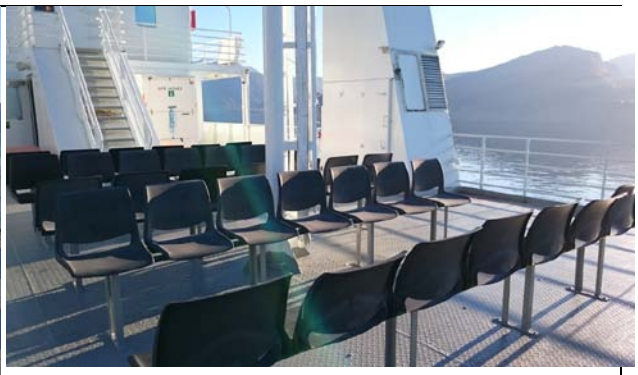
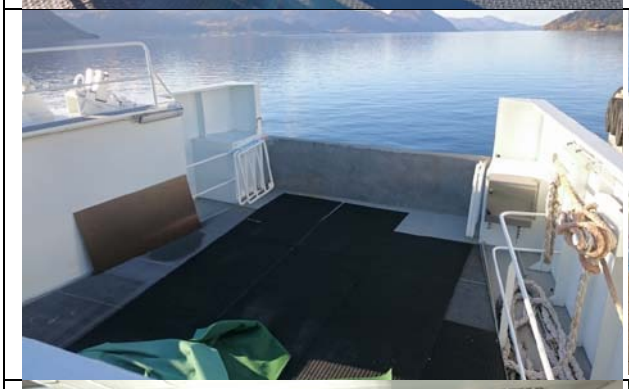

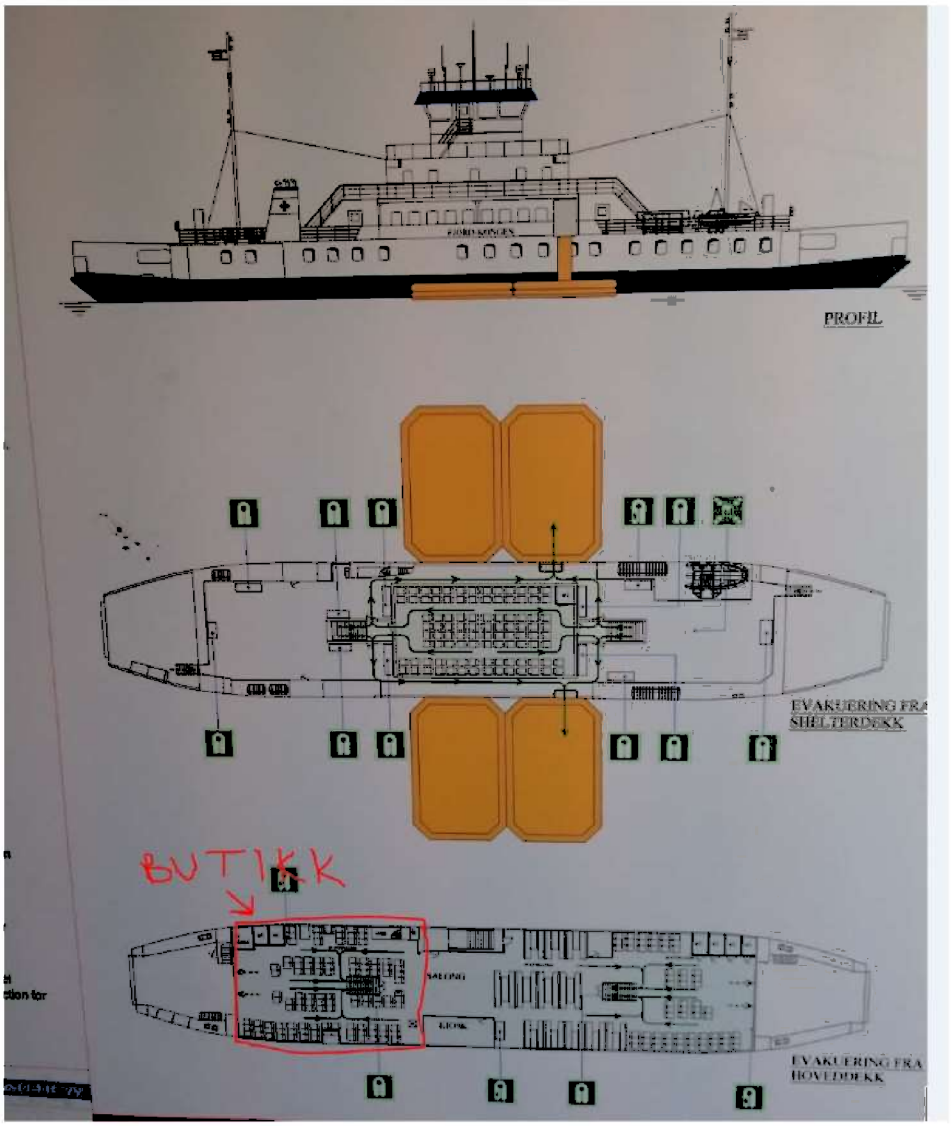
PROFIL
EVAKUERING FRA
SHELTERDEKK
BUTIKK
EVAKUERING FRA
HOVEDDEKK

Handsaming:

Brev av 22.05.12 frå Det Grøne Treet v/Trude Lid vart utdelt på møtet.

Jan Henning Egset og Roald Espset reiste spørsmål om dei var ugilde, jf Fvl §6, 2. l. Dei tok ikkje del i handsaminga av og røystinga over spørsmålet om ugildskap. Bjørn Ytrestøyl tok sete som vara for Jan Henning Egset.

Røysting vedk. ugildskap:
Jan Henning Egset vart samrøystes kjend ugild.
Roald Espset vart samrøystes kjend ugild.

Det var 26 røysteføre til stades under handsaming av saka.

Krf v/Håvard Strand kom med fylgjande endringsframlegg:

1. *Taket på skjenkeløyver skal vere som no.*

2. *Normal skjenketid for varegruppe 1 og 2 skal vere avgrensa til mellom 11.00 og kl. 24.00 søndag – torsdag, og mellom 11.00 og kl. 01.00 fredag og laurdag.*

3. *Driftskonseptet hotell kan få skjenketid for varegruppe 1 og 2 frå kl. 11.00.*

4. *Skjenketider for romjul og påske vert tilsvarande skjenketider helg.*

Odd Harald Sundal, SP, kom med fylgjande endringsframlegg for pkt. 1.5.2. Skjenketider:
Kulepkt. 5: Skjenketida for uteareal skal fylgje normal skjenketid, jf kulepkt. 1 og 2.

Jon Georg Dale, Frp, kom med fylgjande endringsframlegg for pkt. 1.5.2:
Det vert ikkje endra alkoholstyrke som kan serverast ute.

Røysting:
Framlegget frå Odd Harald Sundal fekk 19 røyster og vart vedteke. 7 røysta mot.
Framlegget frå Jon Georg Dale fekk 20 røyster og vart vedteke. 6 røysta mot.
Framlegget frå Krf v/Håvard Strand fekk 7 røyster og fall. 19 røysta mot.
Tilrådinga frå formannskapet med "fylgjande endringar" i fyrste avsnitt vart samrøystes vedteken.

Vedtak i Kommunestyret - 24.05.2012

Kommunestyret vedtek Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Volda kommune 2012 – 2016, kapittel 1: Løyvepolitikken, med fylgjande endringar i vedlegg 1:

Kulepkt. 5: Skjenketida for uteareal skal fylgje normal skjenketid, jf kulepkt. 1 og 2.
Det vert ikkje endra alkoholstyrke som kan serverast ute.

Gjennomføring av sals- og skjenkekontroll vert vedteken med desse endringane:
Kontrollane skal føre strengt tilsyn med skjenking/sal til personar som ikkje oppfyller reglane om aldersgrense. Det same skjenking/sal til openbart rusa personar.

Jan Henning Egset og Roald Espset tok sete, og Bjørn Ytrestøyl gjekk.

RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN FOR VOLDA KOMMUNE

2012 - 2016

Kapittel 1 – LØYVEPOLITIKKEN

Vedteken i kommunestyret 24. mai 2012 PS 6/12

KAPITTEL 1. MÅLET MED LØYVEPOLITIKKEN

Kommunen skal regulere omsetting av alkohol, slik at ein i størst mogleg grad avgrensar samfunnsmessige og individuelle skadar som alkoholbruk kan medføre, derimellom avgrense forbruk av alkoholhaldige drikkevarer i lokalsamfunnet.

Kommunestyret ser nytteverdien av at kommunane på Søre Sunnmøre har ein løyvepolitikk som er mest mogeleg samordna. Det er særleg tenleg med:

- Felles retningsliner for sals- og skjenketider av omsyn til mellom anna trafikktryggleik i helgane og like vilkår i bransjen i heile regionen.
- Felles kontrollorgan, eller at kontrollorgana har felles praksis når det gjeld frekvens av kontrollar.
- Lik praksis for reaksjonar på brot på alkohollova.
- Gjere vedtak i samsvar med gjeldande lovverk og gjeldande plan
- Opplæring av løyvehavarar

Løyvepolitikken er også viktig med omsyn til folkehelsa. Dette vil særleg gjelde kommunen sin politikk med omsyn til skjenketider, tilgjenge og tilgjenge til alkoholsterk drikke. Kommunen må elles legge til rette for rusfrie soner.

1.1. Handsaming av søknader om sals- og skjenkeløyve

Volda kommune er ansvarleg for den utøvande løyvepolitikken, og for kontroll av sals- og skjenkestadar etter den alkohollovgjevinga som til ei kvar tid gjeld.

Løyveperioden er 4 år. Alle løyve som vert gjevne i medhald av denne planen skal såleis i utgangspunktet gjelde fram til og med 30. juni 2016. Salsløyvet til Vinmonopolet skal etter § 1-6 gjelde i 4 år.

Ut over reglane og retningslinene her gjeld reglane i alkohollova, med forskrifter.

1.1.1.Delegering

Driftsstyret er løyvemynde i Volda_ kommune, når det gjeld alminnelege sals- og skjenkeløyve. Mynde for tildeling av ambulerande løyve, løyve for einskildhøve og utviding av eksisterande løyve i einskilde høve vert delegert til rådmannen. Likeins vert mynde til å godkjenne skifte av løyvehavar, styrar for eit løyve og denne sin vara delegert til rådmannen.

Av delegasjonsreglementet går det fram at rådmannen har slikt mynde:

- avgjere einskildbevillingar delegert frå kommunestyret og som ikkje kan delegerast til anna organ.
- gjere vedtak om inndraging av skjenkeløyve for tidsrom som går ut over 8 veker.

Det er elles berre driftsstyret som kan ta avgjerd i saker om:

- Tidsavgrensing i sal og skjenking for alminnelege kommunale løyve
- Permanent flytting til nye lokale
- Endring av driftsform/konsept
- Permanent utviding av skjenkestad
- Omgjering av løyve med fastsetjing av nye vilkår.

Rådmannen har i samsvar med delegasjonsreglementet slikt mynde:

- avgjere søknader om skjenkeløyve ved einskildhøve
- avgjere søknad om utvida skjenketid for slutta lag
- avgjere søknad om utvida skjenkeareal og skjenketid for einskilde arrangement

- godkjenne ny sals- og skjenkestyrar, og vara for denne
- tildele ambulerande skjenkeløyve for slutta lag
- fastsetje gebyr for kommunale sals- og skjenkeløyve
- handheve retningsliner for reaksjonar på brot på alkohollova for periodar på inn til 8 veker

Sakshandsamarane i kommunane har kvartalsvis samarbeidsmøte for å drøfte/samordne ulike problemstillingar i høve dette.

1.1.2.Sakshandsamingsreglar

- Før alminneleg sals- og skjenkeløyve vert gjeve til ein serveringsstad, skal det ligge føre løyve etter lov om serveringsverksemd (serveringslova).

- **Uttale frå skatte- og avgiftsmynde**

Det skal innhentast uttale frå skatte- og avgiftsmynde i samband med handsaming av søknader om alminneleg sals- og skjenkeløyve.

- **Uttale frå politiet**

Alle søknader om alminneleg sals- og skjenkeløyve og opne einskildarrangement skal sendast til politiet for uttale. Unntaket er slutta lag, der politiet får melding om vedtak. Politiet skal ikkje vurdere alkoholpolitiske, men politimessige sider av søknaden. Tilhøve som bør vurderast særleg er trafikale omsyn, omsyn til offentleg ro og orden, og om det er andre tilhøve ved skjenkestaden, lokalisering, verksemda eller dei ansvarlege for verksemda som tilseier at ein ikkje kan tilrå søknad.

Politiet skal også gje uttale om søkjar og ansvarlege juridiske personar sin vandel dei siste 10 åra. Løyvehavar og ansvarlege verksemda og for løyvet må ha utvist uklanderleg vandel i høve reglane i alkohollova og anna lovgjeving som har samanheng med føremålet i alkohollova.

- **Uttale frå sosialtenesta**

Ved handsaming av alle søknader, med unnatak for dei som gjeld slutta lag, skal det innhentast uttale frå kommunen sin sosialteneste som har eit særlig ansvar for å vurdere søknaden ut frå et sosialpolitisk og helsemessig perspektiv.

- **Særskilt om løyve for einskildhøve**

Dersom slike arrangement skal vere utandørs, i telt eller liknande bør det stillast vilkår om at arrangøren hentar inn godkjenning frå grunneigar. Søknaden skal då innehalde teikning og kart over skjenkearealet. I samband med sakshandsaminga skal ein vurdere om det er behov for å stille krav om godkjenning frå mattilsynet, brannvernet og byggesaksavdelinga. Ein bør også vurdere om det er behov for å stille krav om aldersgrense.

Søknader om skjenkeløyve som manglar vesentleg dokumentasjon eller opplysningar, skal sendast i retur for ferdigstilling.

1.1.3.Typar løyve

- Over 2,5 og høgast 4,7% (gruppe 1)
- Over 4,7 og mindre enn 22% (gruppe 2)
- Mellom 22 og 60% (gruppe 3)
- Alkoholfri drikk; Inneheld under 0,7%
- Alkoholsvak drikk; mellom 0,7 og 2,5%

1.2. Tildeling av alminneleg skjenkeløyve

Volda kommune ser det ikkje som tenleg å sette tak for talet på skjenkeløyve.
Driftsstyret tildeler skjenkeløyve i samsvar med denne planen og etter ei samla vurdering, der ein legg vekt på:

- Kor mange skjenkeløyve ein ynskjer å ha i eit geografisk avgrensa område i kommunen.
- Kva slags profil og målgruppe kommunestyret ønskjer skjenkestandane skal ha. Ein skal her vurdere søknaden ut frå både ein alkoholpolitisk og ein næringspolitisk ståstad. Nokre skjenkestadar vil berre få løyve for øl og vin. Det vert føresett at nasjonale mål vert lagt til grunn for vurderingane.
- Eit alminneleg skjenkeløyve skal knytast til eit bestemt, definert konsept. Sjå retningsliner for handsaming i vedlegg 1- 1. Det skal førast ei restriktiv line med når det gjeld tildeling av løyve til nye typar konsept.

Løyvet skal tildelast den fysiske eller juridiske personen som eig og driv verksemda.

1.2.1. Vilkår for å få skjenkeløyve

I tillegg til dei vilkår for tildeling av skjenkeløyve som følgjer av lovverket, må den ansvarlege for skjenkestaden ha gjennomgått kurs i "ansvarleg vertskap" i løpet av første driftsår, så lenge kommunen tilbyr slike kurs. Der det er sett vilkår om ordensvakter skal desse vere godkjende.

Det er eit krav at skjenkestaden skal ha internkontrollrutinar. Desse skal ligge ved søknaden. For nye drivarar er det krav om at internkontrollrutinar skal vere levert til kommunen innan ein månad etter at løyvet er tildelt.

1.3. Tildeling av ambulerande skjenkeløyve og einskildløyve

Etter alkohollova kan kommunen gje ambulerande skjenkeløyve, som ikkje er knytt til ein bestemt person, eller skjenkestad.

a) Det kan gjevast ambulerande løyve for skjenking til deltakarar i *slutta lag*. Med slutta meiner ein at det allereie før skjenkinga startar er danna ein lukka/ privat krets av personar som er samla for eit bestemt føremål i eit bestemt lokale. Eit slikt løyve kan omfatte øl, vin og brennevin.
b) Det kan gjevast løyve for eit *einskildhøve*. Einskildhøve er opne arrangement i tilknyting til eitt bestemt høve som er klart avgrensa i tid, og som ikkje varer lenger enn 1- 6 dagar. Typiske døme kan vere festivalar , konsertar og messer. Eit slikt løyve kan omfatte alkohol inn til 22 vol %.

   For begge gjeld reglane om skjenketider i kapittel 1.5.

1.4. Tildeling av salsløyve

Det er høve til å gje salsløyve for alkohol i varegruppe 1 til ordinære daglegvarebutikkar. Det skal førast ei restriktiv line med tanke på tildeling av salsløyve til andre typar konsept, sjå retningsliner for sakshandsaming i vedlegg 1-1.

Salsløyvet skal vere knytt til eit bestemt lokale, med eit avgrensa areal. Løyvet skal tildelast den fysiske eller juridiske personen som eig og driv verksemda. Løyvemynde kan setje vilkår for løyvet i samsvar med alminnelege forvaltningsrettslege reglar. Vilkåret skal ha sakleg samanheng med det løyvet som vert gjeve. Omsyn til plassering av salsstadane skal takast ut frå lovverket.

Alkoholhaldige varer skal vere betalte innan salstida. Butikkane som sel alkohol skal ha sperre i kassa. Dei alkoholhaldige varene skal vere fysisk tildekte utanom salstida.

1.4.1. Vilkår for å få salsløyve

For å få salsløyve, vert det sett krav om at den som er ansvarleg for salsstaden har gjennomgått kurs i "ansvarleg vertskap/ansvarleg sal" i løpet av første driftsår, så lenge kommunen tilbyr slike kurs.

Det er eit krav at salsstaden skal ha internkontrollrutinar. Desse skal ligge ved søknaden. For nye drivarar er det krav om at internkontrollrutinar skal vere levert til kommunen innan ein månad etter at løyvet er tildelt.

1.5. Sals- og skjenketider

1.5.1. Salstider for varegruppe 1

I Volda kommune er *salstidene* for øl i butikk sett til mellom kl 09.00 og kl 20.00 på kvardagar. På laurdag og dagar før heilagdagar skal salstida vere mellom kl 09.00 og kl 18.00.

1.5.2. Skjenketider

Skjenketid er eitt av dei verktya kommunen kan nytte som edruskapspolitisk verkemiddel. Volda kommunestyre vil praktisere ein relativt stram politikk med omsyn til skjenketider for å avgrense tilgjenge til alkohol og alkoholtypar på sein kveld og natt.

Av omsyn til dei som bur og oppheld seg i sentrumsmiljøa, er det føremålstenleg å ha ei avgrensing av den tida det vert skjenka alkohol. Dette er særskilt viktig med omsyn til uteservering. Kommunestyret meiner at det ikkje er det offentlege si oppgåve å legge til rette for støy utandørs på nattetid. Etter midnatt bør det vere krav om alminneleg ro i det offentlege rom.

- Normal skjenketid for *varegruppe 3* skal vere avgrensa til mellom kl 13.00 og kl 24.00 alle dagar.
- Normal skjenketid for *varegruppe 1 og 2* skal vere avgrensa til mellom kl 11.00 og kl 01.00 søndag – torsdag, og mellom kl 11.00 og kl 02.00 fredag og laurdag.
- Driftskonseptet hotell kan få skjenketid for varegruppe 1 og 2 frå kl 09.00.
- Det er høve til å gje generell utviding av skjenketida til kl 02.00 for romjula (2. Juledag – 1. Nyttårsdag) og påskeveka (frå måndag etter Palmesøndag til 2. Påskedag).
- Skjenketida for uteareal skal fylgje normal skjenketid, jf. kulepunkt 1 og 2.
- Det kan gjevast skjenkeløyve for alkohol som er sterkare enn 22 vol. % på uteareal.
- Konsum av utskjenka alkoholhaldig drikke må opphøyre seinast 30 minutt etter at skjenketida har gått ut.

1.6 Kontroll med sals- og skjenkestader

Kommunen har ansvar for å føre kontroll med løyvehavarar si forvaltning av kommunale sals- og skjenkeløyve. 6 av kommunane på Søre Sunnmøre har felles avtale med eit eksternt kontrollfirma, som gjennomfører skjenkekontrollen. Kontrollplikta omfattar alle løyve som kommunen har gjeve, med unnatak for A/S Vinmonopolet sine utsal, eller løyve til engrossal.

Kontrollane skal føre strengt tilsyn med skjenking/sal til personar som ikkje oppfyller reglane om aldersgrense. Det same gjeld skjenking/sal til openbart rusa personar.

1.6.1 Gjennomføringa av sals og skjenkekontrollane

Kontrollane skal til ei kvar tid gjennomførast i samsvar med kravspesifikasjon og eventuelle pålegg gitt av kommunen. Kontrollane skal utførast i nært samarbeid med kontaktpersonen i kvar kommune. Talet på kontrollar for sals- og skjenkekontrollar skal vere i samsvar med forskrifta, § 9.7. Kontrollørane skal opphalde seg i lokalet i meir enn 20 minutt per kontroll og skal utførast til varierande tider, stadar og dagar.

Skjenkekontroll:

For skjenkestadane skal minst 2/3 av kontrollane skje på fredagar og laurdagar frå kl 23.00 og fram til stengetid. Halvparten av desse kontrollane skal gjennomførast på fredag og laurdag ved skjenkestaden si stengetid. Det skal maksimum gjennomførast 2 kontrollar per kveld, per kommune.

Salskontroll:

Det er spesielt viktig å kontrollere salstidene. Kontrollane bør i all hovudsak utførast ved slutten på salstida og då primært på torsdag, fredag og laurdag.

Det skal sendast rapport til kontaktpersonen i kvar kommune etter kvar kontroll innanfor den frist som går fram av forskrifta. I samband med skjenkekontroll skal kommunen sitt kontrollansvar i hht tobakkskadelova § 6 følgjast opp.

Kontrollane må organiserast slik at skjenkestadane får besøk av ulike kontrollørar gjennom avtaleperioden.

Skjenkekontroll bør lysast ut på anbod kvart 4. år.

Kommunestyret ønskjer også eit samarbeid med lensmennene i området, slik at kveldspatruljane og særleg nattpatruljane i helgane rutinemessig tek stikkontrollar på dei skjenkestadane som samlar mykje folk på sein kveldstid og i helgane. Kommunestyret ønskjer at det vert prioritert å få til eit slikt samarbeid med politiet, då ein ser stor nytteeffekt av eit slikt tiltak. I tillegg til å halde oppsikt med løyvehavar si forvaltning av løyvet og alkohollova, vil ei slik ordning ha positiv innverknad i høve ro og orden i sentrumsområda i helgane. Kommunestyret ønskjer at politiet nyttar sitt mynde til å gripe inn mot ulovlege tilhøve, eller at slike tilhøve vert rapportert til kommunen.

Når det gjeld sanksjonering av brot på lovverk eller vilkår, sjå vedlegg 1-2.

1.7. Reaksjonar på brot på alkohollova

Kommunen kan inndrage eit sals- eller skjenkeløyve for ein periode ved brot på alkohollova, vilkåra for løyvet eller brot på andre reglar som er gjevne i medhald av andre lover som har samanheng med føremålet i alkohollova. Jamfør alkohollova § 1-8.

Løyvet vil verte inndrege dersom det ikkje er nytta i løpet av dei siste 12 månadane. Kommunen kan også melde lovbrot.

Politiet har høve til å stengje ein sals- eller skjenkestad for inntil 2 dagar når dette er naudsynt for å hindre forstyrring av offentleg ro og orden, sikre tryggleiken for einskildpersonar eller ålmenta, eller for å hindre eller stanse lovbrot.

Volda kommunestyre ser på høvet til å sanksjonere regelbrot ved til dømes inndraging av løyve for kortare eller lengre periodar som ein del av kommunen sin alkohol- og edruskapspolitikk.

Saman med den generelle kontrollen og politiet sin kontroll/patruljering vil dette vere eit viktig verkemiddel for å motverke uheldige utslag av alkoholbruken og uheldig forvalting av sals- og skjenkeløyve. Inndraging av løyve er eit sterkt verkemiddel, som set krav til at kommunen si vurdering tek omsyn til forvaltningslova sine krav om forsvarleg sakshandsaming.

Det er viktig med eit konsekvent, rettferdig og føreseiande reaksjonssystem i dei tilfelle alkohollova sine reglar ikkje vert overhaldne. Påviste brot på reglane kan få fylgjer for løyvehavarane i form av inndraging av løyve (kommunen) og/eller straff (politiet).
Ved brot på alkohollova ligg det innanfor kommunen sitt frie forvaltningsskjøn å avgjere reaksjonsforma og lengda på inndraging. Reaksjonane skal settast etter vedlagde prikk-belastningssystem (vedlegg 1-2), og skal handhevast likt i kommunane. Handheving er delegert til rådmannen for rask iverksetting av reaksjon for brot. Rådmannen har delegert mynde til inndraging i inn til 8 veker. Reaksjonar ut over dette skal avgjerast av driftsstyret. Reaksjonen må stå i samsvar til brotet sin art og omfang.

Sjå vedlegg 1-2 – "Retningsliner for reaksjonar på brot i høve alkohollova og vilkår for løyve i Volda kommune".

1.8. Sals- og skjenkegebyr

I samsvar med alkohollova og forskrift til lova skal løyvehavar for alminneleg løyve kvart år betale sals- og skjenkegebyr i høve stipulert omsetjing av alkoholhaldig drikk. Ved årsskifte skal løyvehavar sende inn oppgåve over faktisk mengde omsett alkohol. Ved eventuell avvik mellom forventa og faktisk omsetjing, vil det verte gjennomført etteroppgjer. Utrekning og satsar følgjer av forskrifta. Gebyra skal sikre kommunen ei viss dekning av kostnadane med handsaming av søknader og kommunen sine kontrolloppgåver.

Manglande innrapportering skal føre til inndraging av løyve (Jfr. Retningsliner for brot). Innrapportert sal gir grunnlag for gebyr. Før krav vert sendt ut, skal innbetalt forskot for same år trekkjast frå.

For handsaming av søknad om løyve som gjeld *slutta lag* gjeld gebyrsatsane som er gjevne i forskrift om omsetning av alkoholhaldig drikk § 6-2, pr. 2012 kr 280,-

For handsaming av søknad om løyve som gjeld *einskildhøve* gjeld gebyrsatsane som er gjevne i forskrift om omsetning av alkoholhaldig drikk § 6-2, pr 2012 kr 4 000,-
I samband med einskilde arrangement, der alkohol ikkje er ein sentral del av arrangementet, eller der hovudsiktemålet ikkje er å tene pengar på sal av alkohol, kan gebyret setjast til kr 500.- pr. gong.

Vedlegg 1-1. Retningsliner/kriteria for tildeling av sals- og skjenkeløyve

Ved handsaming av søknader om sals- og skjenkeløyve skal løyvemynde leggje vekt på følgjande :

Det som går direkte fram av alkohollova § 1-7a:

- Talet på sals- og skjenkeløyve i kommunen
- Sals- og skjenkestaden sin karakter, storleik, driftskonsept m.m.
- Lokalisering
- Målgruppe
- Trafikk- og ordensmessige tilhøve
- Næringspolitiske omsyn
- Andre relevante omsyn

Nedanfor følgjer ei utgreiing av ulike typar verksemder som vert å nytte som kriteria ved tildeling av skjenkeløyve. Det kan vere grunnlag for inndraging/endring av løyve dersom driftskonseptet vert endra i løpet av løyveperioden, slik at kriteria for tildelinga ikkje lenger er oppfylt.

Når det gjeld vurderingar knytt til løyve for alkohol mellom 22 vol. % og 60 vol.%, skal det som hovudregel leggjast vekt på skjenkestaden sitt konsept. Konsept som satsar på matservering og tilbod til middagsgjestar kan få alle rettar. Konsept som har meir preg av pub/bar/kro, konsertscene eller dansestad kan berre få løyve for alkohol inn til 60 vol % etter ei særskilt vurdering.

Følgjande verksemder / driftskonsept kan få skjenkeløyve slik:

1) Hotell
Til hotelldrift vil det vere knytt restaurantar, diskotek, bar, nattklubb, selskapslokale og minibar på rom. Alle desse lokala vil vere ein naturleg del av vanleg hotelldrift, og vil verte omfatta av eit løyve. Søknaden skal handsamast ut frå det oppgjevne driftskonseptet. I tillegg kan søknaden vurderast særskilt med omsyn til turisme, reiseliv og andre næringspolitiske omsyn.

Hotell kan få løyve for all alkoholhaldig drikk inn til 60 vol. %.

Konseptet *sommarhotell* er å tolke som større overnattingsstadar/internat, som har fått godkjenning som sommarhotell etter plan- og bygningslova for å drive hotellverksemd i sommarhalvåret. Dette konseptet kan få løyve ein del av året for alkoholhaldig drikk inn til 60 vol %.

2) Anna serveringsstad/overnattingsstad – Gjestegard, gardsturisme, "kulturisme" i kombinasjon med servering av tradisjonsmat og/ eller overnatting.
Gjestegardar, serveringsstadar og/eller overnattingsstadar som driv som gardsturisme eller reiselivsverksemd i kombinasjon med servering av tradisjonsmat og kulturbasert oppleving som del av driftskonseptet, kan få skjenkerett for all alkoholhaldig drikk inn til 60 vol. %.

3) Restaurantar og enklare serveringsstadar.
Kjøkenet skal vere ope fram til ein time før serveringsstaden stengjer og hovudføremålet skal vere servering av mat. Slike restaurantar kan få løyve for alkohol inn til 60 vol. %.

4) Pub/bar
Dette konseptet vert kjenneteikna som ein uformell serveringsstad, med hovudvekt på omsetjing av øl og vin på kveldstid og i helgane. Det vert ofte servert enklare mat og snacks. Denne typen skjenkestadar kan få løyve for alkohol inn til 22 vol. %.

Berre etter nærare, særskilt vurdering; inn til 60 vol. %. Ein føresetnad for slikt løyve vil vere eige, avgrensa lokale, eigen inngang og med aldersgrense på minst 20.

5) Diskotek, nattklubb, restaurant med dans, konsertlokale.
Konsept med hovudfokus på musikkunderhaldning og dans på kveldstid og i helgane. Denne typen skjenkestadar kan få løyve for alkohol inn til 22 vol. %.

6) Selskapslokale
Dette er lokale som i utgangspunktet har som driftskonsept å servere *middagsgjestar* i slutta selskap. Slike stadar kan få innskrenka skjenkeløyve med alle rettar.

7) Bowlinghall
Lokale med bowlingbane som hovudkonsept. Kommunestyret opna for skjenkeløyve for denne typen verksemd for to periodar sidan, men på særlege vilkår. Erfaringane med dette har vore gode, då vilkåra om avgrensa skjenketid har gjort at det ikkje vert skjenkt alkohol før kl. 21.00, då born og unge gjer mest bruk av hallen.

Ein føreset ei restriktiv line med omsyn til skjenketida for det alminnelege løyvet. Bowlinghall kan få alminneleg skjenkeløyve for alkohol inn til 22 vol. %, etter kl 21.00. Dette av omsyn til barn og unge.

8) Ambulerande skjenkeløyve / einskilde høve.
Kan omfatte alkohol inn til 60 vol. % i slutta lag og einskildhøve. Eit kriterium for tildeling av løyve for alkohol mellom 22 vol. % og 60 vol. % skal vere om arrangementet primært er retta mot middagsgjestar.

9) Utandørs serveringsareal for serveringsstader med løyve
Det kan gjevast alminneleg skjenkeløyve for alkohol inn til 22 vol. % på godkjent uteområde i tilknyting til skjenkestadar med eksisterande alminneleg løyve. Bruken av utearealet skal vere godkjent i høve regulering og plan- og bygningslova, før det kan gjevast løyve. Skjenkearealet skal vere tydeleg definert og avgrensa.

10) Særlege tilfelle
I særlege tilfelle og etter ei nærare vurdering kan *kommunestyret sjølv* gjere unnatak frå typar av driftskonsept omhandla i punkta 1– 10 med omsyn til om det skal gjevast alminneleg skjenkeløyve. Kommunestyret ønskjer ei restriktiv line med omsyn til utviding av konsept- og verksemdstypar som skal få skjenkeløyve, og ser på dette som eit element i edruskapspolitikken. Difor skal spørsmål om løyve til nye konsept avgjerast av kommunestyret.

Elles skal følgjande leggjast til grunn i høve søknad om skjenkeløyve:

- Alminneleg skjenkeløyve skal ikkje verte gitt til *kulturhus og grendehus*. Her kan det ved søknad gjevast løyve for slutta lag eller einskildhøve. Det vert ikkje gitt løyve når det er arrangement for unge under 18 år.

- Det vert ikkje gjeve *alminneleg* skjenkeløyve til serveringsstader i skulebygg, eller bygg der hovudfokus er undervisning, eller andre alkoholfrie aktivitetar retta mot barn og ungdom. Jamfør opplæringslova § 9-5, 3. ledd.

- Det skal ikkje gjevast *ambulerande* skjenkeløyve til lokale i reine skulebygg. I kombinerte anlegg for skule og andre føremål kan det i særlege høve gjerast unnatak når desse anlegga vert nytta til kulturelle og sosiale føremål utanom skuletida. Jamfør opplæringslova § 9-5, 3. ledd.

- Det vert ikkje gjeve alminneleg skjenkeløyve som ei fast ordning for serveringsstader i direkte tilknyting til idrettsanlegg, idrettshallar, og anlegg med tilbod om mosjons- og idrettsaktivitetar.

- Det vert ikkje gjeve skjenkeløyve til arrangement som i hovudsak er retta mot born og ungdom.

- Det vert ikkje gjeve skjenkeløyve for serveringsstader i direkte tilknyting til kjøpe-/butikksenter i desse si opningstid. Unnatak kan gjerast for serveringslokale i slike anlegg når det er fysisk skilt og har eigen inngang og utanfor anlegget si generelle opningstid.

- Det vert ikkje gjeve sals – eller skjenkeløyve til gatekjøkken, kioskar, bensinstasjonar og serveringsstader i tilknyting til slike. Jf forskrift om omsetning av alkoholhaldig drikk § 3-4. Campinghytter, campingplassar og motell vert ikkje å vurdere som serveringsstader eller overnattingstadar, som skal få skjenkeløyve. Det skal ikkje gjevast skjenkeløyve til frisørsalongar, hudpleiesalongar og liknande typar konsept . Det skal førast ei restriktiv line i høve tildeling av løyve til nye typar konsept.

- Ungdomsklubbar, ungdomsdiskotek, skisenter, svømmehall/badeland og idrettsarenaer er område som tradisjonelt er sett på som rusfrie soner. Desse skal ikkje skjenkeløyve.

- Kommunal representasjon skal alltid vere alkoholfri.

Vedlegg 1-2. Retningsliner for reaksjonar på brot på alkohollova og vilkår for løyve

Interkommunale retningsliner for reaksjonar i høve brot på alkohollova for løyvehavarar:

1. Brot på alkohollova eller forskrift vert delt inn i 4 grupper:

1.1. Mindre alvorlege brot, 1 prikk

- Manglar alkoholfrie alternativ
- Manglar ved skjenkekart
- Brot på reglane om reklameforbod
- Brot på dei generelle reglane om opplæring av tilsette, der det er sett som vilkår for løyve.
- Manglande internkontroll og oppfølging av denne.

1.2. Alvorlege brot, 3 prikkar

- Alkohol vert teke med utanfor godkjent skjenkeareal, eller det vert nytt medbrakt
- Det vert nytt alkohol i utsalslokale.
- Det vert gjeve alkoholservering ved bord der det oppheld seg openbart rusa person.
- Manglande innmelding frå løyvehavar om endringar med omsyn til ansvarlege for løyvet eller skifte av eigarskap.
- Skjenking/sal utover tillaten skjenketid / utsalstid
- Openbart rusa vert gjeve tilgang til skjenkestaden / vert ikkje vist ut før kontrolløren gjer merksam på tilhøvet.

1.3. Grove brot, 8 prikkar

- Det vert skjenkt /selt til openbart rusa person
- Det vert skjenkt /selt til eller av personar som ikkje oppfyller reglane om aldersgrense
- Dersom det vert påvist gjenteken bruk og omsetnad av narkotika på skjenke- eller utsalsstaden.

1.5. Reaksjon

- 5 prikkar fører til inndraging av løyvet i 1 veke
- 8 prikkar fører til inndraging av løyve i 2 veker
- 10 prikkar fører til inndraging av løyve i 4 veker.
- 12 eller fleir prikkar fører til inndraging av løyve i 8 veker

2. Vesentlege brot på skatte-, avgifts- og rekneskapslovgivinga fører til inndraging av løyve i ei periode på minimum 3 månadar allereie ved fyrste gongs brot.

3. Manglande innsending av revisorstadfesta omsetningsoppgåve og manglande betaling av løyvegebyr fører til at kommunestyret eller den kommunestyret delegerer til, kan inndra løye inntil omsetningsoppgåva er innsendt eller gebyret er betalt.
Omsettingsoppgåve skal vere levert til kommunen innan 1. mars kvart år.

4. Ved oppsummering av prikkbelastningar, er det summen av prikkar/brot i den einskilde rapport som vert lagt til grunn. Ei inndragingsveke er å rekne frå og med måndag kl 00.00 til og med søndag kl 24.00. Etter inndragingsperiode og ved nytt løyve er prikkbelastninga sett til 0.

5. Rådmannen har fullmakt til å tildele prikkar etter gjeldande regelverk.

6. Iverksetjing av inndraging skal skje utan ugrunna opphald, etter at løyvehavar har fått høve til å uttale seg og saka er ferdig handsama.

7. Kommunen praktiserer ikkje oppsetjande verknad ved klage på vedtak.

VOLDA KOMMUNE

Sak: Delegering frå kommunestyret til rådmann

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2014/1115		*044*	*ADM/RSJ*	*28.08.2014*

DELEGERING FRÅ KOMMUNESTYRET TIL RÅDMANNEN

Vedteke i Volda kommunestyre den 28.08.2014, sak PS 108/14

1 Føremål

Dette reglementet skal bidra til:

- Ei føremålstenleg og effektiv arbeidsdeling mellom politiske organ og administrasjonen
- Gje administrasjonen nødvendig handlefridom til å utvikle ein effektiv organisasjon med vekt på å dekkje innbyggjarane sine behov innanfor dei politisk opptrekte rammene.
- Sikre innbyggjarane ein rask og effektiv service og sakshandsaming.

2 Rådmannen sitt arbeids- og ansvarsområde

Rådmannen er øvste leiaren for den kommunale administrasjonen. Han/hennar rettar og plikter går m.a. fram av kommunelova § 23.

Rådmannen skal ha eit særleg ansvar for:

- Leie det strategiske plan- og utviklingsarbeidet i kommunen.
- Leie administrasjonen sitt arbeid med å førebu saker for dei folkevalde organa og sjå til at desse er forsvarleg utgreidde m.a. med omsyn til heilskapsperspektiv og konsekvensar for helse, miljø, økonomi, beredskap, personell og publikum sine krav til tenester.
- Gjennomfører dei politiske vedtaka.
- Syte for god forvaltning og effektiv bruk av kommunen sine økonomiske ressursar, under dette etablere rutiner for internkontroll.
- Vidareutvikle, kvalitetssikre og tilpasse kommunale tenester til dei behov innbyggjarane har.
- Motivere og utvikle kommunen sine tilsette innanfor ein fleksibel og effektiv organisasjon.
- Kommunen sitt overordna ansvar for det interne arbeidet med helse, miljø og tryggleik og det utadretta i høve innbyggjarane si folkehelse.
- Oppfølging av dei andre kommunale leiarane.
- Delta i kommunen sitt interkommunale samarbeid og ekstern profilering.

3 Generelt mynde

Rådmannen har delegert mynde til å avgjere alle saker som ikkje har prinsipiell karakter – eller som er kurante. Kva som er av prinsipiell karakter, må takast stilling til

ikkje berre ut frå karakteren og konsekvensane av vedtaket, men også ut frå ei vurdering av i kva grad dei viktigaste skjønnsmessige sidene av den aktuelle avgjerda er klarlagde gjennom politiske vedtak, instruksar eller tidlegare praksis.

I sondringa prinsipiell/ikkje- prinsipiell sak skal ein vurdere om det er grunn for at avgjerda treng meir enn ei fagleg og/el. regelbunden vurdering eller handsaming. Dersom det er tvil om saka er av prinsipiell karakter, skal rådmannen ta opp med ordføraren om saka leggjast fram for politisk organ til avgjerd.

Rådmannen kan vidaredelegere mynde dersom kommunestyret ikkje har bestemt noko anna.

Rådmannen skal til vanleg utgreie saker som skal handsamast i formannskap og utval (første folkevalde organ som handsamar ei sak). Nærare retningsliner for form og innhald i saksutgreiingane vert fastlagde av kommunestyret.

Rådmann kan opprette og nedlegge stillingar innanfor kommunestyret si fastsette personalramme (årsverkramme). Rådmannen er tilsetjingsmynde for alle stillingar der slikt mynde ikkje er lagt til andre ved lov eller reglement.

Ved avgang av sektorleiarar (etatsjefar) skal formannskapet orienterast. Ved tilsetjing i slike stillingar, skal formannskapet orienterast før utlysing.

Rådmannen gjer vedtak i alle personalsaker innanfor dei retningsliner som politisk vert vedteke i retningsliner og arbeidsgjevarstrategien.

Rådmannen har fullmakt til å handsame klage på vedtak som underinstans.

4 Mynde i økonomiske saker

Rådmannen har ansvar for og mynde til å disponere heile kommunen sitt budsjett innanfor kommunestyret sitt vedtekne budsjett, mål og retningsliner.

Rådmannen har fullmakt til å overføre driftsmidlar mellom kommunen sine felles stabs- og støttfunksjonar når dette ikkje er i strid med budsjettføresetnadene eller fører til vesentlege endringar i budsjettet.

Rådmannen har fullmakt til å gjennomføre dei låneopptaka som kommunestyret har vedteke og fylkesmannen har godkjent etter kommunelova § 50. Fullmakta gjeld også refinansiering av eldre gjeld i samsvar med kommunen sitt finansreglement for å redusere kommunen sine finansieringskostnader.

Fordeling av låneporteføljen på fast og flytande rente og val av rentesikring skal drøftast med formannskapet.

Innanfor same eining (rammeområde) kan rådmannen omdisponere mellom alle driftspostane og eventuelt styrke driftspostar ved bruk av meirinntekter i samsvar med reglane i økonomireglementet.

Rådmannen kan auke ein driftspost ved å ta i bruk tidlegare overførde løyvingar til vedkomande føremål.

Rådmannen kan fråfalle kommunal pant eller fråfalle/vike prioritet når dette ikkje fører med seg tapsrisiko for kommunen.

Rådmannen har mynde til å godkjenne avdragsutsetting med inntil eitt år for lån der kommunen har gitt kommunal garanti.

5 Mynde til å treffe vedtak etter særlover

Rådmannen får delegert mynde til å gjere vedtak etter følgjande særlover med tilhøyrande forskrifter når sakene er av ikkje- prinsipiell karakter **og** myndet ikkje er lagt til anna organ ved heimel i lov eller i delegeringsreglement:

5.1 Plan og bygningslova (27.06.2008 nr 71)

I samsvar med delegasjonsreglementet er ikkje -prinsipielle avgjerder delegert til rådmannen**.** Dette inneber at ikkje prinsipielle saker i medhald av plan- og bygningslova kan handsamast administrativt.

5.2 Lov om eigedomsregistrering (matrikkellova) (LOV-2005-06-17-101)

- Møte på vegne av kommunen ved kart- og delingsforretningar.
- Overlate til andre å utføre kart- og delingsforretningar.
- Adresseforvaltning (§ 21).

5.3 Nabolova (16.06.61 nr. 15).

- Opptre på vegne av kommunen i naboforhold.

5.4 Veglova (21.06.63 nr. 23).

- Kommunen sitt mynde etter veglova.

5.5 Vegtrafikklova (18.06.65 nr. 4).

- Kommunen sitt mynde etter vegtrafikklova med tilhøyrande forskrifter.
- Skiltforskriftene av 10.10.80 nr. 1, pkt. 30 (Jf. Delegering frå vegsjefen av 02.01.98).

5.6 Lov om samferdsel (04.06.76 nr. 63).

- Gi uttale på vegne av kommunen i alle løyvesaker (unntatt saker vedk. kollektivtransport).

5.7 Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (10.06.77 nr. 82).

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter lova.

5.8 Eigarseksjonslova (23.05.97 nr. 37).

- Kommunen sitt mynde etter eigarseksjonslova.

5.9 Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (16.03.2012 nr. 12).

- Og mynde etter forskrift om kommunale vatn- og avløpsgebyr av 10.01.95.

5.10 Forureiningslova (13.03.81 nr. 6).

- Kommunen sitt mynde etter forureiningslova med tilhøyrande forskrifter (§ 83).
- Mynde etter vedtekter for renovasjon vedk. kloakkslam og hushaldningsavfall.

5.11 Konsesjonslova (Lov 2003-11-28-98)

Mynde til å gjere vedtak/uttale seg på vegne av kommunen på følgjande punkt:

- Konsesjon for bustadtomt eller tomt til fritidsbustad som det ikkje er bygd på dersom tomta er under 2 daa (§ 4, 1. ledd).
- Konsesjon på areal som er ein del av byggeområde som nemnt i plan- og bygningslova §§ 20-4, 1. ledd nr. 1 og 25, 1. ledd nr. 1.
- Konsesjon på eigedom der konsesjonsfridom er sett ut av kraft med heimel i Konsesjonslova § 5.
- Fritak frå bu- og driveplikt etter Odelslova § 28 og Konsesjonslova § 5, 2. ledd.
- Saker som gjeld søknader om bu- og driveplikt skal handsamast politisk.

5.12 Lov om trussamfunn (13.06.69 nr. 25).

- Fordele støtte til trussamfunn, jf. §§ 19, 19a.

5.13 Lov om gjeldsordning (17.07.93 nr. 99).

- Godta eller forkaste forslag til gjeldsordningar innanfor ei ramme på kr. 200.000,-.
- Gjere avskriving av tap på etableringslån, med dekning av kommunen sin innskotskonto for etableringslån i bank som vert nytta ved forvaltning av etableringslån. Innbetalingar på etableringslån i høve til oppretta gjeldsordningar godskrivast innskotskontoen.

5.14 Alkohollova (06.06.89 nr. 27).

- Godkjenne ny styrar og stedfortredar ved skifte i løyveperioden (§ 1-7c).
- Godkjenne utviding av skjenkelokale for ei enkelt tilstelling (§ 4-2).
- Avgjere søknader om ambulerande løyve til slutta lag (§ 4-5).
- Fastsetjing av avgifter etter § 7-1 i alkohollova og §§ 11-1, 11-2 og 11-3 i forskriftene.
- Alminneleg løyve til enkeltarrangement (§17)
- Tiltak etter ruspolitisk handlingsplan og vedtak om sanksjonar ved brot på alkohollova.

5.15 Serveringslova (13.06.97 nr. 55).

- Godkjenne ny styrar ved skifte (§ 4).
- Serveringsløyve
- Vedtak om sanksjonar ved brot på serveringslova.

5.16 Lov om helse og omsorgstjenester (Lov 2011-06-24-30)

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.17 Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) av 24.06.2011 nr 29.

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.18 Lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 17.07.1992.

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.19 Lov om vern mot smittsomme sykdommer av 24.05.1999 nr. 55.

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.20 Lov om helsepersonell m.v av 02.07.1999 nr. 64.

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.21 Lov om pasientrettigheter av 02.07.1999 nr. 63.

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.22 Lov om helsemessig beredskap av 17.01.1986 nr. 3047.

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.23 Lov om vern mot tobakkskader av 15.12.1995 nr. 99

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.24 Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern 02.07.1999 nr. 62.

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.25 Lov om samordnet næringsmiddeltilsyn av 17.03.1978 nr. 6

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.26 Lov om sosiale tenester i NAV (Lov 2009-12-18-131).

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som følgjer av lova.

5.27 Lov om tilsyn med næringsmiddel (19.05.33 nr. 3).

- Kommunen sitt mynde etter lova med dei unntak som fylgjer av lova..

5.29 Lov om barn og foreldre (08.04.81 nr. 7).

- Gi uttale på vegne av kommunen (§41).

5.30 Lov om folketrygd (17.06.66 nr. 12).

- Gi uttale på vegne av kommunen (§ 18-3).

5.31 Lov om vaksenopplæring (28.05.76).

- Avgjere søknad om kommunalt tilskot til vaksenopplæring etter reglar vedteke av kommunen.

5.32 Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) (17.07.98)

- Kommunen si oppgåve og mynde etter lova med følgjande unntak:
  Saker om skulekrinsar, skulekrinsgrenser, namn på skular, målform i grunnskulen og fastsette forskrifter etter lov om opplæring og saker som kommunestyret sjølv skal handsame etter lova

5.33 Barnehagelova (05.05.95 nr. 19).

- Kommunen si oppgåve og mynde etter lova med dei unntak som fylgjer av lova.

5.34 Lov om film og videogram (15.05.87 nr. 21).

- Avgjere søknad om løyve til framvising av film og videogram i næring (§2).

5.35 Jordlova (12.05.95 nr. 23).

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter lova med fylgjande unntak:

Saker som gjeld søknader om bu- og driveplikt skal handsamast politisk.

5.36 Skogbrukslova (LOV 2005-05-27-31)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter lova.

5.37 Odelslova (28.06.74 nr. 58).

- Fritak frå bu- og driveplikta etter § 28, jf. Konsesjonslova § 5, 2. ledd.

5.38 Lov om regulering av ervervsmessig husdyrhald (13.06.75 nr. 46) med forskrifter.

- Kommunen si oppgåver og mynde etter lova.

5.39 Viltloven (Lov-1981-05-29-38)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter lova.

5.40 Friluftsloven (Lov-1957-06-28-16)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter lova knytt til landbrukssektoren.

5.41 Forpaktingslova (Lov-1965-06-25-1)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter lova.

5.42 Lov om vassdrag (15.03.40 nr. 3).

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter lova knytt til landbrukssektoren.

5.43 Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven). LOV-2002-06-14-20

- Kommunen sitt mynde etter lov om vern mot brann, eksplosjon og ulukker med farlege stoff og om brannvesenet sine redningsoppgåver av 14. juni 2002 nr. 20 med tilhøyrande forskrifter vert delegert til rådmannen (rådmannen) for vidare delegering til brannsjefen.

5.44 Lov om Husbanken (29.05.09 nr 30)

- Saker om vidareformidling av Startlån og tilskot, jfr Foskrift 2014-03-12-273 om Startlån.

5.45 Introduksjonslova (Lov-2003-07-04-80)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter introduksjonslova.

5.46 Kulturlova (Lov-2007 – 06 -29 -89)

Og forskrift for tilskot til anlegg for idrett og friluftsliv (V 0732) så langt dette omhandlar kommunen (jfr teknisk godkjenning av anlegg)

5.47 Kulturminnelova (Lov-1978-06-09-50)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter kulturminnelova.

5.48 Biblioteklova (Lov-1985-12-20-108)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter biblioteklova.

5.49 Konfliktrådsloven (Lov 2014-06-20-49)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter konfliktrådslova.

5.50 Gjeldsordningsloven (Lov1992-07-17-99)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter gjeldsordningslova.

5.51 Skattelova (Lov-1999-03-26-14)

- Kommunen sine oppgåver etter skattelova.

5.52 Eigedomsskattelova (Lov-1975-06-06-29)

- Utskriving og innkreving av skatt.

5.53 Skattebetalingslova (Lov-2005-06-17-67)

- Kommunen sine oppgåver og mynde etter skattebetalingslova.

Lov om flagging på kommunenes offentlige bygninger (Lov-1933-06-29-2)

5.54 Eldrerådslova (Lov-1991-11-08-76)

- Kommunen sine oppgåver etter lova.

5.55 Lov om råd for menneske med nedsett funksjonsevne (Lov-2005-06-17-58)

- Kommunen sine oppgåver etter lova.

5.56 Lov om kommunal beredsskapsplikt

- Kommunen sine oppgåver etter lova.

5.57 Krisesenterlova (Lov-2009-19-44)

- Kommunen sine oppgåver etter lova.

6 Mynde etter generell forvaltnings- og arbeidsmiljølovgjeving

Rådmannen har i kraft av å vere øvste leiar for administrasjonen m.a mynde etter desse lovene:

6.1 Forvaltningslova (Lov-1967-02-10)

6.2 Offentleglova (Lov-2006-05-19-16)

6.3 Arkivlova (Lov-1992-12-04-126)

6.4 Personopplysningslova (Lov-2000-04-14-31)

6.5 Arbeidsmiljølova (Lov-2005-06-17-62)

6.6 Kommunelova (Lov-1992-09-25-107)

7 Inntillingsrett

Rådmannen har innstillingsrett til alle politiske utval bortsett frå kommunestyret der innstillinga skal gå via eit underordna politisk utval. (Rådmannen kan etter lova ikkje gjevast innstillingsrett til kontrollutvalet)

Volda, august 2014

Rune Sjurgard

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Henrik Skovly	Arkivsak nr.:	2015/2048
		Arkivkode:	151

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
157/15	Formannskapet	03.11.2015
118/15	Kommunestyret	26.11.2015

2. TERTIALRAPPORT 2015

Handsaming:
Rådmannen og økonomisjef Henrik Skovly orienterte om saka.

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 03.11.2015 til kommunestyret:

1. ***2. Tertialrapport 2015 vert teken til vitende.***
2. ***Finansrapport (passiva) vert teken til vitende (vedlegg nr. 1)***
3. ***Finansrapport (aktiva) vert teken til vitende (vedlegg nr. 2)***

Administrasjonen si tilråding:

4. **2. Tertialrapport 2015 vert teken til vitende.**
5. **Finansrapport (passiva) vert teken til vitende (vedlegg nr. 1)**
6. **Finansrapport (aktiva) vert teken til vitende (vedlegg nr. 2)**

1 INNLEIING

Siste møte i Formannskapet var 22. september Tertialrapporten kjem difor ikkje til handsaming i Formannskapet før no. Det var informert om situasjonen på driftsbudsjettet ved ugangen av august i dette møtet.

Månadsrapporten for september vert ein del av 2. tertialrapport. Dette ser ein i kapittel 3 ved at tala i hovudsak er pr utgangen av september.

Nivået på frie inntekter (skatt og rammetilskot), generelle statstilskot, eigedomsskatt og netto finanskostnader avgjer kor mykje kommunen kan bruke på tenesteproduksjon. Dette vert kalla budsjettskjema 1A (kapittel 2 i tertialrapporten).

Netto løyvingar til sektorane (inkludert felles utgifter og inntekter) er omtalt i kapittel 3 (budsjettskjema 1B).

Investeringar er kort omtalt i kapittel 4. Neste kapittel omtalar sjukefråvær. Kapittel 6 tek for seg rapportering på måloppnåing.

Finansrapport for 2.tertial 2015 vert ikkje fremja som eiga sak, og er ein del av denne tertialrapporten. Det vert vist til punkt 2 og 3 i tilrådinga.

2 BUDSJETTSKJEMA 1A

Budsjettskjema 1A består av:

- Frie inntekter
- Generelle statstilskot
- Eigedomsskatt
- Finansområdet

Frie inntekter

	Opphavleg budsjett 2015	Justert budsjett 2015
Skatteinntekter	202 747 000	190 000 000
Rammetilskot	238 813 000	249 857 000
Sum frie inntekter	**441 560 000**	**439 857 000**

Budsjettet for frie inntekter vart redusert av kommunestyret i juni, jmfr tabellen ovanfor. Forklaringa til det er at skatteinntektene vert mindre enn det son var regjeringa si prognose ved inngangen til året. Dette er tilfelle både for skatteinntektene til Volda kommune og skatteinntektene på landsbasis.

Ved utgangen av august har Volda kommune en skatteinngang på 118,6 mill kr. Dette er ca 5 mill kr mindre enn kva som var forventa skatteinngang ved utgangen av august. Svikt i vår eigen skatteinngang er ikkje det mest dramatiske. Volda kommune får kompensert 95% av differansen mellom vår eigen skatteinngang og landsgjennomsnittet.

Det er svikt i skatteinngangen på landsbasis som gjer det største utslaget. Dette er fordi vi har utjamning mellom skatterike kommunar og skattefattige kommunar (slik som Volda

kommune). Dette er eit element i rammetilskotet. Jo mindre skatteinngangen er på landsbasis, desto mindre vert det å fordele til dei skattefattige kommunane.

Regjeringa kom med av prognose på skatteinngangen på landsbasis for 2015 ved framlegginga av statsbudsjettet for 2016 den 8. oktober. Prognosen er identisk med førre prognose som regjeringa gjorde da revidert nasjonalbudsjett (RNB) vart presentert i mai.

Eigedomsskatt

Det er budsjettert med 15,5 mill kr i inntekt frå eigedomsskatt. Eigedomskattekontoret har utarbeidd prognose som indikerer at inntektene frå eigedomskatt vert ca 16 mill kr (inkluderer ca kr. 200.000 frå Statsnett) i 2015.

Generelle statstilskot

Tabellen under viser budsjetterte generelle statstilskot for 2015.

Generelle statstilskot	2015 budsjett	2015 (prognose)
Integreringstilskott	20 937 800	25 682 528
Gr.97/investering i skulebygg	1 705 454	1 464 869
Omsorg	3 276 638	3 213 471
Kyrkjebygg	77 044	72 000
Sum	**25 996 936**	**30 432 868**

Integreringstilskot

Tabellen under viser ny prognose for integreringstilskotet pr. 21.09.15.

Busetjingsår	Sats	Tal flyktningar	SUM
ÅR1 (2015)	232 000,00	24	**5 568 000,00**
ÅR1 (2015)	182 000,00	16	**2 912 000,00**
ÅR2 (2014)	210 000,00	35	**7 350 000,00**
ÅR3 (2013)	152 000,00	26	**3 952 000,00**
ÅR4 (2012)	82 200,00	29	**2 383 800,00**
ÅR5 (2011)	70 000,00	18	**1 260 000,00**
Familiesameinte 2015	182 000,00	9	**1 638 000,00**
Alternativ mottaksplassert		1	**118 728,00**
Ekstratilskot 2015	50 000,00	10	**500 000,00**
SUM		**168**	**25 682 528,00**

Tabellen under viser opphavleg budsjett, justert budsjett, ny prognose i månadsrapporten frå juni, samt ny prognose pr. 21.09.15 over integreringstilskotet for 2015.

Generelle statstilskot	Opphaveleg budsjett	Justert budsjett (k-sak 65/15)	Prognose 2015 (f-sak 124/15, mnd.rapp. juni)	**Ny prognose 2015 (2. tertialrapport 2015 pr 21.09.15)**
Integreringstilskot	20 217 800	**20 937 800**	24 879 000	**25 682 528**
Auke i høve opprinneleg budsjett gjennom året		720 000	4 661 200	5 464 728
Auke i høve justert budsjett i k-sak 65/15			3 941 200	4 744 728

Integreringstilskotet

- Forventa integreringstilskot vert oppjustert til **kr 25 682 528,** frå kr 20 937 800 i høve justert budsjett i k-sak 65/15. Det vil seie ei auke på kr 4 744 728. I høve opphaveleg budsjett er det ei auke på kr 5 464 728 (kr 20 207 800).
- Auka integreringstilskot kjem som følgje av auka busetjing frå 25 til 40 jf. k-vedtak 66/15, ni familiesameinte, ein alternativ mottaksplassert, samt ekstra tilskot på kr 50 000 pr. person som blir busett ut over dei 30 som var IMDi sin opprinnelege oppmoding, totalt 10 personar. Samla mottek kommunen integreringstilskot på 158 personar i 2015.
- Kommunale sektorar vil få auka kostnader som følgje av auka busetjing. Ein vil kome attende til dette i ei budsjettendringssak i løpet av hausten 2015.

  Dei andre tilskota i tabellen ovanfor er frå Husbanken, og skulle vere dei endelege tala for 2015.

Finansområdet

Finansutgifter

Det er budsjettert med følgjande utgifter på finansområdet i 2015:

	Opphavleg budsjett 2 015	Justert budsjett 2015
Renteutgifter (inkl startlån)	19 363 000	16 600 000
Avdrag	25 000 000	19 000 000
Sum finansutgifter	**44 363 000**	**35 600 000**

Renteutgifter

Sertifikatlånet på kr 84.435.000 vart refinansiert 17 juni, og vart samtidig utvida med årets opphavlege låneopptak på 45,7 mill kr. Rentevillkåra er 3 mnd NIBOR + 0,19%, og har forfall medio juni 2016.

Prognose for renteutgiftene er ca 16,4 mill kroner (inkludert Husbanklån). Det vil seie ca kr. 200.000 kr mindre enn justert budsjettert.

Minimumsavdrag

Det er budsjettert med 25 mill i minimumsavdrag for 2015. Det endelege minimumsavdraget vart nesten 21,5 mill kr i 2014. Minimumsavdraget for 2015 vert mindre enn året før. Det er 2 forklaringar på det. For det fyrste vart lånegjelda redusert i 2014 med ca 12 mill kroner fordi vi var i ROBEK. For det andre vart det gjort store investeringar i 2014, slik at attverande levetid på anleggsmidlar er større enn året før. Minimumsavdraget vert ca 19 mill kr i 2015. Utrekning av minimumsavdrag vil bli ytterlegare kvalitetssikra i løpet av hausten.

Finansrapport(passiva) for 2 tertial er med som eit ege vedlegg til saka.

Finansinntekter

	Opphavleg budsjett 2015	Justert budsjett 2015
Renteinntekter	2 100 000	2 100 000
Utbytte Tussa	3 500 000	2 662 000
Verdiauke obligasjonsfond m.m	1 500 000	1 500 000
Sum	**7 100 000**	**6 262 000**

Renteinntekter

Vi har renteinntekter på ca 1.050.000 kr ved utgangen av 2.tertial. Vi har i tillegg ca kr 500.000 som ikkje er kapitalisert.

Plasseringar i obligasjonsfond m.m.

Storebrand forvaltar våre plasseringar. Ved utgangen av (september) hadde plasseringane ein samla verdi på ca 56,46 mill kr, og er ei verdiauke på omlag kr 460.000 hittil i år.

Finansrapport ved utgangen av 2.tertial (aktiva) er med som trykt vedlegg til saka. Rapporten er utarbeidd av Storebrand som forvaltar våre plasseringar.

Utbytte Tussa

Utbytte frå Tussa vart kr 838.000 mindre enn opphavleg budsjettert.

3 BUDSJETTSKJEMA 1B

Sektorane

Tabellen under viser status for sektorane ved utgangen av august. Utheva skrift indikerer rapporteringsnivå.

Tekst	Rekneskap 2015	Periodisert budsjett 2015	Opprinneleg budsjett 2015	Rekneskap 2014
Rådmann	**1 325 709**	**1 119 809**	**1 542 211**	**1 294 987**
Samfunn og rådgjeving	**1 103 304**	**932 918**	**1 166 619**	**1 001 555**
Personal og løn	4 384 681	4 532 256	6 234 615	4 399 337
IKT	3 559 796	3 210 030	4 354 331	2 778 540
Innvandring	-3 863 827	787 058	1 062 851	371 472
Personal og organisasjon	**4 080 651**	**8 529 345**	**11 651 797**	**7 549 349**
Økonomi	**4 937 442**	**4 884 564**	**6 233 840**	**4 300 555**
NAV Kommune	**6 216 229**	**5 961 248**	**7 948 331**	**5 403 030**
Stab opplæring og oppvekst	25 752 541	18 369 179	26 474 517	23 036 537
Helsestasjon	3 275 164	3 236 690	4 493 977	3 062 458
Barnehage	21 187 939	24 696 570	32 282 788	18 489 089
Grunnskule med SFO	75 196 512	78 940 533	108 342 669	68 686 883
Kulturskule	2 455 508	2 587 532	3 175 531	2 405 508
Volda læringssenter	12 514 299	12 528 436	17 018 615	10 750 082
Opplæring og oppvekst	**140 381 963**	**140 358 940**	**191 788 097**	**126 430 557**
Stab helse og omsorg (inkl.servicetenester)	7 925 971	14 832 730	10 149 808	16 796 142
Sjukeheim 2. etasje	20 374 391	16 683 901	22 939 282	16 998 660
Sjukeheim 3. etasje	17 299 255	16 564 031	22 776 030	15 735 679
Heimetenester	12 216 800	11 937 098	16 444 296	7 217 532
Heimetenester omsorgsbustader	24 747 814	23 197 060	31 896 445	26 776 913
Rus og psykisk helseteneste	11 445 921	5 330 306	7 581 335	6 057 930
Tenesta for funksjonshemma	8 332 909	6 404 058	7 840 522	6 316 628
Butenesta for funksjonshemma	21 881 122	19 543 096	26 850 338	18 316 737
Førebygging, rehabilitering og legeteneste	9 899 492	9 536 736	13 022 662	8 371 949
Helse og omsorg	**134 123 676**	**124 029 017**	**159 500 718**	**122 588 171**
Kultur	3 347 613	3 473 842	4 793 321	4 030 422
Servicekontor	3 883 857	3 766 127	5 150 442	3 761 491
Service og kultur	**7 231 469**	**7 239 969**	**9 943 763**	**7 791 913**
Politisk verksemd	**2 009 821**	**2 299 947**	**2 981 292**	**1 917 709**
Drift og anlegg	8 639 205	7 470 343	10 164 280	6 540 301
Brann	4 464 315	4 914 418	6 664 644	3 963 116
Eigedom	7 668 307	8 270 080	11 126 294	8 221 280
Teknisk	**20 771 827**	**20 654 840**	**27 955 218**	**18 724 697**
Sjølvkosttenester	**244 139**	**-500 114**	**-106 183**	**-7 876 612**
Plan	1 400 892	2 235 764	2 943 977	1 187 996
Landbruk	877 752	984 863	1 313 151	500 515
Kart, oppmåling og byggesak	1 065 441	758 531	1 133 869	2 439 183
Utvikling	**3 344 085**	**3 979 158**	**5 390 997**	**4 127 694**
Barnevern	**14 677 226**	**11 614 925**	**16 876 667**	**16 996 260**
SUM SEKTORANE	**340 447 541**	**331 104 567**	**442 873 367**	**310 249 864**
Felles utgifter og inntekter	**-25 467**	**4 086 294**	**3 665 059**	**8 359 708**
Sum inkludert felles utgifter og inntekter	**340 422 074**	**335 190 861**	**446 538 426**	**318 609 573**
Finansområdet, statilskott, frie inntekter	**-371 373 879**	**-361 316 372**	**-446 538 426**	**-353 551 484**
Sum heile kommunen	**-30 951 805**	**-26 125 511**	**0**	**-34 941 912**

Her er forklaringane til tabellen ovanfor:

- Kolonne 1 viser kva som er ført i rekneskapen pr utgangen av september.
- Kolonne 2 viser periodisert budsjett ved utgangen av september
- Kolonne 3 viser budsjettet for heile året (2015).
- Kolonne 4 viser rekneskapen for same periode i 2014.

Sektorane har ved utgangen av september eit forbruk på kr. **340 447 541** (grøn linje i tabellen ovanfor). Periodisert budsjett er kr. **331 104 567** for same periode. Sektorane ligg med andre ord om lag 9 million kroner over budsjettert forbruk ved utgangen av september. Når vi inkluderer fellesutgifter (blå linje i tabellen ovanfor), så er forbruket om lag 5 million kroner meir enn budsjettert ved utgangen av september.

Siste linje i tabellen viser at kommunen ved utgangen av september har ei netto inntekt på kr. **-30** 951 805 Dette er omlag 4,8 mill kr meir enn budsjettert for same periode. Dette har i all hovudsak samanheng med periodisering.

Tilbakemelding frå sektorane og stabane

Personal og organisasjon

Staben har ved utgangen av september eit forbruk som er ca 4,4 mill kr mindre enn budsjettert. Hovudforklaringa til det er tilskot på innvandrarområdet. Ein vesentleg del av desse tilskota vert sett av til fond først ved avslutning av rekneskapen på slutten av året.

Økonomi

Det vert ikkje tilsetting i stillinga som controller i 2015. Det vert innsparing på ca kr 450.000 for sektoren som følgje av dette.

Opplæring og oppvekst

Basert på månadsrapporten for september 2015, reknar Opplæring og oppvekst å ha eit mindreforbruk estimert til 1 750 000 ved utgangen av året.

Prognosen viser at det vil bli betalt ut mindre tilskot til dei ikkje-kommunale barnehagane enn budsjettert.

I månadsrapporten pr 30.09.2015 er ikkje tilskota til norskopplæring kome med. Som meldt i 2. tertialrapport, endrar dette biletet av rekneskapen i positiv retning. Samstundes vil utviding av lokala til Volda læringssenter gje auka utgifter til leige og inventar/utstyr.

Helse og omsorg

Her er helse og omsorg si omtale av situasjonen ved utgangen av september:

Sektoren forventar eit meirforbruk på ca 5 mill kr ved slutten av året.

Grovt oppsummert periodisert status på ulike tenesteområder:

Tenesteområde	Meirforbruk	Mindreforbruk
Stab og service		7.425.000,-
Institusjonsteneste 2.etg	3.691.000,-	
Institusjonsteneste 3.etg	735.000,-	
Sentralkjøkken	518.000,-	
Heimeteneste, heimebuande inkl. dagavd	280.000,-	
Heimetenester, omsorgsbustader	1.551.000,-	
Rus- og psykisk helseteneste	6.115.000,-	
Hamna Dagsenter	939.000,-	
Avlastingsteneste barn og unge	993.000,-	
Buteneste for funksjonshemma	2.338.000,-	
Førebygging, rehabilitering og legeteneste	363.000,-	
Samla	17.523.000,-	7.429.000,-
Differanse	10.094.000,-	

Mange av tenestene har inntekter gjennom ulike refusjonar. Sektoren ligg på etterskot med fleire refusjonar. Til lenger ut i rekneskapsåret til større vert differansen, noko som påverkar resultatet negativt. Pr. utgang august var følgjande ikkje à jour.

Tenesteområde	SUM
Felles kommuneoverlege:	562.000,-
Rus- og psykisk helseteneste:	2.560.000,-
Hamna dagsenter	881.000,-
Førebygging, rehab, legeten.	334.000,-
Manglande tenestebetaling	230.000,-
Samla	4.567.000,-

Tilsvarande har vi manglande utgifter som ikkje er ført, mellom anna refusjon til anna kommune med kr. 1.800.000,-. Dei manglande inntektene og utgiftene må sjåast saman med samla meirforbruk ein har ved utgang juni og det ein kjenner av tenesteutfordringar vi har no og truleg vidare utover i året.

Årsaksforholda til meirforbruk/ mindreforbruk:

- Institusjonsteneste: Meirforbruket i 2.etg. er i hovudsak knytt til variabel løn som sjukevikar, omfattande ekstrainnleige og overtid. Utfordringar knytt til demens- og psykisk sjukdom har siste 3- 4 åra vore aukande. Situasjonar som krev ekstrainnleige er ikkje lenger unntak og ekstraordinært, det er meir ein vedvarande situasjon ein må ta høgde for vil fortsette. Til tross for høgt sjukefråvær i 3 etg. er meirforbruket i hovudsak knytt til ekstrainnleige ved livets slutt (66%) og overtidsutbetaling (21% der det meste er knytt til same årsak).
- Rus- og psykisk helseteneste: Har eit stort meirforbruk, men mykje av dette er manglande refusjonsinntekter. Avtale med anna kommune vart oppsagt gjeldande frå 15.08.2015. Refusjonsinntektene vert redusert med overkant av 3,6 mill.
- Hamna Dagsenter: Meirforbruket er eit utslag av manglande refusjonsinntekter, men inntektene er forventa skal kome og vil balansere rekneskapen for Hamna D. Frå hausten vil det kome ny brukar på Hamna som dei vanskeleg klarer å yte tenester til utan å styrke bemanninga.

- Avlastingsteneste for barn og unge: Tenesta vart styrka med 1 mill. til 2015. I tillegg er det tilført 960.000 for etablering av **barnebustad** i tilknyting til avlastinga. Avlastingstilbodet manglar ca. 750.000,- for å drifte året i balanse.
- Buteneste for funksjonshemma: Variable lønskostnader er for høge og meirforbruket aukande. Lovpålagde tenester i tilknyting til gradvis innflytting i privat husvære for ein person med store tenestebehov, samt anna pålagd tiltak frå fylkesmann om å vere to personar for å unngå å bruke tvang. Det er ikkje lønsressursar til å dekke desse utgiftene.
- Førebygging, rehabilitering og legeteneste: mindre variasjonar i dei ulike tenesteområda, manglar nokre refusjonsinntekter, men ser totalt sett ut til å vere i balanse ved årsslutt.

Totalt for sektoren viser utviklinga frå sommaren eit stigande meirforbruk. Effekten av manglande refusjonsinntekter aukar. Der vi kan sende ut refusjonskrav skal dette gjerast no, men likevel sit ein att med ein tendens til stigande forbruk på tenesteområda. Dette vert løpande gjennomgått med leiarane, der alternative måtar å løyse utfordringar på vert vurdert. Auke i tenestebehovet gjer at sektoren sjølv ved kritisk gjennomgang av ressursbruken vil gå med eit overforbruk som må dekkjast opp ved komande budsjettkorrigering.

Service og kultur

Sektoren ventar å gå i balanse ved slutten av året.

Teknisk

Teknisk sektor reknar med å kome ut på budsjett ved slutten av året.

Utvikling

Sektoren ventar å gå i balanse ved slutten av året.

Barneverntenesta

Slik stoda er no i tenesta/talet på barn med tiltak, ligg ein innafor budsjettramma.

NAV

Ørsta kommune er vertskommune for NAV, og forventar eit meirforbruk på ca kr 500.000 på sosialhjelputbetalingar. Dette skuldast:

- Nasjonal utvikling.
- Høgare statlege rettleiande satsar,
- Høgare bu- og levekostnader,
- Opparbeiding av div. husleige –og straumrestanser hos brukarar,
- Manglande ressursar til tett nok oppfølging.

NAV jobbar med å gjere meirforbruket så lite som mogleg (fokusere på arbeid/aktivitet/tiltak, evt. statlege ytingar). Noko av meirforbruket kan dekkast inn ved bruk av bunde fond (ca kr 300.000).

Felles utgifter og inntekter

Vertkommunetilskot og tilskot for einslege mindreårige (EMI) er budsjettert her. Prognose indikerer at desse 2 tilskota vert ca kr 5.307.000 for 2015. Dette er ca 463.000 meir i inntekter enn budsjettert.

KLP forventar at Volda kommune får ca 3,5 mill kr i negativt premieavvik (utgift) i 2015. Innbetalt premie til KLP vert imidlertid også mindre enn budsjettet, og ein voner at det samla sett dermed ikkje vert noko meirforbruk på pensjonsområdet.

OPPSUMMERING

Her er ei kort oppsummering av driftssida:

Frie inntekter

Regjeringa opplyste ved framlegging av statsbudsjett for 2016 (8. oktober) at prognosen for skatteinngangen på landsbasis er uendra i høve til den som vart presentert i revidert nasjonalbudsjett (mai).

Integreringstilskot/vertskommunetilskott/tilskott einsleg mindreårige

Forventa integreringstilskot er ca 4,7 mill kr meir enn budsjettert. Vertskommunetilskottet og tilskottet for einsleg mindreårige vert samla truleg ca kr. 463.000 større enn budsjettert.

Finans

- Rente og avdragsutgifter ligger tett opp til det budsjetterte beløpet
- Vi kjem ikkje å nå den budsjetterte avkastninga på 1,5 mill kr (avkastning på ca kr.460.000 ved utgangen av september)
- Ser ut til at vi når de budsjetterte renteinntektene

Sektorane

Sektorane meldar eit samla netto meirforbruk på ca 3,3 mill kr ved utgangen av året:

- Helse og omsorg forventar meirforbruk på 5 mill kr
- NAV forventar eit meirforbruk på sosialhjelp på ca kr 500.000
- Økonomistaben forventar ei innsparing kr 450.000
- Opplæring og oppvekst forventar mindreforbruk på 1.750 000

Kommunestyret budsjetterte med avsetjing til disposisjonsfond med ca 20 mill i 2015. Dette er hovudsakleg resultatet frå 2014. Rapporteringa viser vesentleg meirforbruk i helse- og omsorg i høve til tidlegare rapportert. Samtidig er det forventa mindreforbruk i oppvekstsektoren, samt netto meirinntekter når ser frie inntekter og integreringstilskotet/vertskommunetilskotet samla. Det er for tidleg å seie korleis det endelege resultatet vil verte, men uansett vil ikkje kommunen gå ut med underskot ettersom ein har ei så stor budsjettert avsetjing til disposisjonsfondet.

4 INVESTERINGAR

Pr dato (26. oktober) er det utgiftført for ca 53 mill kr på investeringsrekneskapen. Det er budsjettert med ca 166 mill kr (inkludert ubrukte løyvingar frå tidlegare år). Det har starta å løpe utgifter på Øyra skule, slik at samla investering vil verte noko høgare i 2015, men likevel ikkje opp mot det budsjetterte. Dette skuldast m.a at det tok lang tid å rekruttere prosjektleiarar som skulle følgje opp nye investeringsprosjekt.

Det er viktig at investeringsbudsjettet er oversikteleg og ajourført. Ein føresetnad for det er at det gjeldande budsjettet så langt som mogleg kun inneheld prosjekt som er aktive. Kommunestyret vedtok difor 1. oktober å fjerne løyvingar frå investeringsbudsjettet som det ikkje er aktivitet på. På grunn av kapasitetsutfordringar, mellom anna som følgje av personellskifte ved økonomiavdelinga, har ein ikkje hatt høve til detaljert prosjektrapportering på investeringane for denne rapporteringa.

5. SJUKEFRÅVER

Vi hadde ein relativt stor auke i sjukefråveret i 2014 som heldt fram med ein topp i februar i år på 11,88%. Siste månadane har sjukefråveret gått ned, og for heile perioden januar til august 2015 er prosenten på 8,92%.

Sjukefråveret er høgast i turnustenestene. Dette gjeld både på landsbasis og i Volda kommune. Sjukefråveret går også nedover i helse og omsorg. Det er to tenesteområder som gjennom året har hatt det største fråveret, rus- og psykisk helseteneste og 3. etg. på sjukeheimen. Litt lågare er sjukefråveret i 2. etg. på sjukeheimen og i tenesta for funksjonshemma.

Opplæring og oppvekst melder også om nedgang både for skule og SFO og særskilt innanfor barnehageområdet. Barnehagane har hatt stor merksemd på sjukefråveret og styrarane har arbeidd godt med dette.

Generelt så blir det jobba på mange område og på fleire måtar for å finne moglegheiter som kan føre til redusert sjukefråver og det kan sjå ut som at vi har lukkast eit stykke på veg. Til vanleg er det slik at i sommarmånadane så går sjukefråveret ned så vi ventar noko auke utover hausten. Om vi greier å halde fokus på sjukefråversarbeidet så kan vi kanskje greie å halde på nedgangen som vi no ser.

Det er i budsjettet avsett midlar til tiltak for arbeidsmiljøet. Delar av desse midlane blir brukt i sjukefråversarbeidet i helse- og omsorg.

Drøfting av situasjonen og tiltak vert kontinuerleg teke opp med tillitsvalde. Hoved-verneombodet og verneomboda er også kopla på dette arbeidet.

I oversikta nedanfor er det ført opp statistikk for sektorane. Sektorane vart etablert ved omorganiseringa 01.01.14 slik at vi har ikkje samanliknbare tal lenger tilbake enn det.

Sektor	**Fråvær i % 2. tertial 2014**	**Fråvær i % 31.12.14**	**Fråvær i % 1. tertial 2015**	**Fråvær i % 2. tertial 2015**
Rådmann & stab	1,03	0,75	3,66	0,82
Personal/org.stab	4,43	4,2	6,49	6,59
Økonomistaben	4,34	3,71	10,13	5,52
Service og kultur	2,49	5,72	8,61	4,65
Oppl. og oppvekst	7,99	8,25	8,19	6,74
Barnevernstenesta	8,64	10,32	14,06	10,67
Helse og omsorg	12,15	12,67	13,72	11,75
Teknisk	5,95	7,36	11,30	9,19
Utvikling	5,11	13,66	12,27	8,60
Heile kommunen	**9,1**	**9,78**	**10,85**	**8,92**

6. RAPPORTERING PÅ MÅL

Personal og organisasjon

MÅL 2015	RESULTAT	KOMMENTAR
IKT Brukarane skal vere tilfredse med dei tenestene IKT yter.		Sjølv med stort arbeidspress og permisjon i avdelinga så går daglege drifta stort sett greitt unna, men vanskeleg å halde forventa framdrift på planlagde prosjekt.
IKT-investeringar skal gje positiv kost/nytte		
Innvandring Busetje 25 flyktningar i samsvar med gjeldande kommunestyrevedtak og samarbeidsavtale med IMDI		Vedtak i k-sak 66/15 om auka busetjing på totalt 40 flyktningar i 2015. Pr. 31.08.15 er det busett **27** flyktningar, inkl. 4 einslege mindreårige. Ytterlegare 10 er søkt ut for busetjing i 3. kvartal. 9 har kome på familiesameining.
50 % av flyktningane skal bu i privat bustad innan tre år etter busetjing		**17 av dei 27** flyktningane er busett direkte i private bustader. Det er nytta 3 kommunale bustader til ein familie og to einslege. Dei 4 einslege mindreårige er busett i døgnbemanna bufellesskap. Arbeidet med gjennomstrøyming i kommunale bustader godt i gang, og fleire har hatt overgang frå kommunal til privat bustad.
30 % av flyktningane skal eige privat bustad innan seks år etter busetjing		Arbeidet med sjølvstendig bustadkarriere for flyktningar og gjennomstrøyming i kommunale bustader har resultert i at nokre har kjøpt eigen bustad. Gjennom prosjektet "God og effektiv busetjing av flyktningar" vert "Leige før eige" modellen utgreidd som verkty i dette arbeidet.
Løn og personal Profesjonell rekruttering som fremjar Volda kommune som arbeidsgjevar		
Sjukeoppfølging som fremjar nærvær		
Tilsette og leiarar får pålitelege svar på spørsmål		
Korrekte tenester til rett tid		På grunn av fleire krevjande personalsakar, ligg eininga etter på sakshandsaminga.
Initiere og gjennomføre utviklings- og omstillingsprosjekt for å effektivisere tenesteproduksjonen og auke kvaliteten		På grunn av stort arbeidspress så ikkje like lett å prioritere tid til utviklings- og omstillingsprosjekt

Koordinere og bistå i gjennomføring av omstillings- og effektiviseringsprosessar		
Felles for heile staben Nærvær min 97 %		Vi kjem ikkje til å nå målet om nærver på min 97%
Medarbeidarsamtale med alle tilsette		
Initiere innovative/nytenkjande tiltak		Personalavdelinga koordinerer arbeidet med innovasjonspris og har arrangert innovasjonsdag i haust.

Opplæring og oppvekst

MÅL 2015	RESULAT	KOMMENTAR
Barnehageplassar til alle, også til dei som ikkje har lovfesta rett til barnehageplass.		
Informasjon på kommunen sine heimesider skal vere oppdatert.		Vi ser at vi kan legge ut meir informasjon, som rutinar og retningsliner
Gjennomføre fire tilsyn etter barnehagelova.		
Gjennomføre systemrevisjon etter forskrift om miljøretta helsevern i tre barnehagar.		Det er sendt ut varsel om tilsyn i to barnehagar i 2015. Kommunelegen har ansvar
Oppdage barn som treng ekstra hjelp og støtte tidleg ved hjelp av kompetanseheving.		Opplæring og oppvekst er inne i fleire prosjekt i dette arbeidet som, Tidleg inn, Volda prosjektet og Zippys venner og Alle har en psykisk helse i ungdomsskulen.
Utgifter til drift av kommunale barnehageplassar skal vere lik nasjonal sats.		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette etter oppsett plan.		Har ein oppsett plan, men det er krevjande å rekke over alle
Resultat frå nasjonale prøver og eksamen skal vere høgare enn fylkes- og landsgjennomsnittet.		Lykkast i nokre fag, men ikkje alle
Tal på elevar med spesialundervisning og bruk av ressurs til spesialundervisning skal vere på nivå med 2014.		Talet på elevar med spes.und er redusert, men timetalet har gått noko opp
60 % av deltakarane i introduksjonsprogram skal gå over til arbeid eller vidaregåande utdanning etter avslutta program.		Vil få endeleg resultat ved skuleslutt
Alle einslege mindreårige flyktningar skal gå ut med grunnskuleeksamen som kvalifiserer til vidaregåande skulegang og utdanning.		Vil få endeleg resultat ved skuleslutt
Etablere gruppetilbod og implementere tverrfagleg drøftingsteam i barnehagar og i skular for å førebygge psykiske vanskar.		
Styrke innbyggarane sin kunnskap om kosthaldet si innverknad på helse.		Styrkinga er knytt til temakveld rundt livsstil og helse og er framleis på pl.leggingsstadiet
Barselomsorga skal følgje nasjonal fagleg retningslinje.		

Økonomistaben

MÅL 2015	RESULTAT	KOMMENTAR
Vere à jour med føring av rekneskapen gjennom året, og utarbeide tertialrapporter og årsrekneskap i samsvar med lov og regelverk		
Innfordring av korrekte skatter og avgifter til rett tid, samt vere ajour med innfordringa av kommunale krav		
Betale fakturaer til rett tid		Dette føreset at avdelingane attesterar og tilviser i god tid før betalingsfristen.
Økonomireglement som gir god internkontroll		Det har vore god utvikling i oppfølging av økonomistyring, men det står att å samle rutinene i eit samla økonomisk internkontrollsystem som vert distribuert og følgt opp med opplæring i organisasjonen. Det nye kommunekartet vert endeleg klart i 2017. Utarbeiding av økonomireglement vil verte ein sentral aktivitet for kommunar som vert slått saman. Det vil difor ikkje vere tenleg å bruke tid på fullføre utarbeiding av reglementet for Volda kommune før ein veit det endelege resultatet av kommunereforma.
Sektorane oppleve god støtte og opplæring		Det er ikkje gjort måling på dette.
Økonomirapportering basert på gode oppdaterte rekneskapsgrunnlag, tidleg oppdaging av ev avvik og prognoser som gir god oversikt over økonomisk status		
Nærver min 93,1 %		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette		
Initiere innovative/nytenkjande tiltak		Har generelt fokus, men ikkje noko konkret tiltak i perioden.

Utvikling

MÅL 2015	RESULTAT	KOMMENTAR
Folkehelseperspektivet skal vere med i all planlegging		
Søke om tilskot til minst eit friluftstiltak		
Følgje opp plan for idretts- og friluftsliv gjennom spelemiddelsøknadar		Gjort no i vår og ny runde til hausten.
Halde den økonomiske ramma		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette		
Kritikkverdige forhold skal varslast i samsvar med kommunen sine rutiner etter arbeidsmiljølova		
Initiere innovative/nytenkjande tiltak		
Nærver 95 %		Grunna langstidsjukemelding klarar vi ikkje dette målet
Sjukefråver pga av arbeidsmiljø skal ikkje forekome		
Rett kompetanse i alle stillingar		
Tenesteyting og sakshandsaming i samsvar med lov- og regelverk		
Alle som vender seg til Volda kommune skal få i samsvar med krava i forvaltningslova		
Forbetre innhald og struktur på heimesida, særs når det gjeld Planinnsyn og kart		Under arbeid.
Gjennomføre eigne planoppgåver etter prioriteringa i vedteken kommunal planstrategi og tilpassa tilgjengeleg planleggingsressurs		Ein planleggjarstilling stod vakant eit halvt år og ligg derfor noko etter. Vi har framleis ikkje fått i nokon fast, men har inne vikar fram til nyttår. Stillinga utlyst no for 2.gang.
Koordinering av gjennomføring av		Ikkje kome skikkeleg i gong enno, men

planar saman med teknisk sektor		har eit mål om å få dette betre til i løpet av året.
Få inn pkt om naturmangfaldslova i malen for saksframlegg		Ikkje på plass enno, men målet er at det skal kome.
Landbrukskontoret delta på planmøta i Volda kommune		

Helse og omsorg

MÅL	RESULTAT	KOMMENTAR
Medarbeidarsamtale med alle fast tilsette		Helse- og omsorg har relativt store tenesteområder med mange småstillingar, slik at det vert ulike tidsinterval og måtar å gjennomføre samtalar på.
Initiere innovative/nytenkjande tiltak 1. Kvardagsrehabilitering er implementert frå prosjekt til ordinær teneste 2015. 2. Omorganisering i heimetenestene med endra driftseiningar og implementering av handhålte terminalar og aktiv bruk av Gerica gir auka ATA(ansikt til ansikt tid).	 	1. Måltal –Effekt av kvardagsrehabilitering skal målast kvarttalsvis. 2.Bruke eksisterande teknologi til måling av ATA.
Nærvær på 90 %		Nærværprosent pr. utgang april 2015 er 85,79 %
Månadleg økonomirapportering med fokus på å halde økonomisk ramme på alle nivå i sektoren.		Månadleg rapportering frå leiar til økonomiansvarleg med oppfølging av avvik frå økonomiansvarleg. Tett dialog og godkjenning frå leiing ved evt. ekstrabehov utover tildelt ramme. Fokus på økonomi/budsjett på leiarmøte kontinuerleg. Auka tenestebjehov gjer at ramma ikkje vil halde.
Tildelingskontoret er forvaltereining i sektor helse og omsorg, rett teneste på rett nivå.		Rett teneste på rett nivå Standardardar med forankring i kommunestyre.
Arbeide med utvikling innan heiltid- og deltid stillingar.		Kartlegging av ufrivillig deltid. Arbeide i prosess med leiing og arbeidstakarorganisasjonar om tiltak. Kontinuerleg prosess.

Service og kultur

MÅL 2015	RESULTAT	KOMMENTAR
Aktiv informasjon om kommunen sine tenester, tilrettelegging av tenester på skjema og profilering av Volda		
Elektroniske skjema på heimesida skal gi forenkla tenester for brukarane og frigjorde ressursar i administrasjonen.		
Ingen negativ omtale av avdelinga i media		
Ungdomsklubben skal engasjere minst ti ungdomar i crew på dei opne klubbkveldane		
Ungdomsklubben skal arrangere 2 temakvelder/kurs for ungdom pr månad		Det har vore vakanse i ei stilling på ungdomsklubben, ny leiar er nettopp tilsett.
Arrangere to debattmøter i biblioteket		Biblioteket var stengt fram til omkr. 1. april, og har difor "mista" litt tid.
Volda filmteater skal ha eit besøkstal på minimum 14000.		
Frivilligsentralen skal arrangere minimum eit opplæringstiltak/kurs for frivillig sektor i løpet av 2015.		
Frivilligsentralen skal gjennomføre minst eit tiltak retta mot frivillig sektor i samarbeid med StudiebygdA		

Teknisk sektor

MÅL	RESULTAT	KOMMENTAR
Alle skriftlege førespurnadar skal gjennomgå ein mottakskontroll og få tilbakemelding innan 3 veker		Grunna lav bemanning og rekrutteringsvanskar ser det ikkje ut til at vi greier å halde unna med 3 veker svarfrist for alle henvendelser
Tilpasse standard på tenestene og gjere tiltak for å halde budsjettramma		
Behalde og rekruttere personell		Ein ingeniør har slutta/fått 1 års permisjon, og vi har hatt full rekrutteringsrunde for å få inn to ingeniørar. Mange godesøkjarar gjev von om tilsetting denne gongen.
Nærver på min 95 %		Teknisk sektor har eit fråvær på 9,8% pr 1. tertial.
Brannberedskapen skal opplevast som god		Ikkje gjort måling på dette.
Brannberedskap som tilfredsstiller dimensjoneringsforskrifta og vurdert risiko i heile kommunen		Brannavdelnga har tilsett brannmeister som tek til i stillinga 1 oktober. Ein vil då ha bemanning som tilfredsstiller minimumskravet i dimensjoneringsforeskrifta
Redusere tal unødige brannalarmar		Har ei positiv utvikling, men for tidleg på året for å konkludere.
Tilsyn i minst 90 % av §13 objekta		I mangel av brannmester og sjukefråver hjå brannsjefen har branningeniøren måtte utføre andre oppgåver enn tilsyn. Men det førebyggande er likevel bra ivareteke.
Feiing kvart 2 år og tilsyn kvart 4 år i alle bustadar		Kommunen fekk tilsett feiar i juni. Han er godt i gong med feiinga og vert i rute før nyttår.
Brannmannskapa gjennomført opplæring, øving/kurs og tryggleiksutstyr slik at dei kan utføre redningsinnsats på ein trygg måte		Har gjennomført øvingar etter oppsett plan. Det må likevel påpeikast at manglande resursar gjer at øvingane ikkje alltid vert godt nok opplagt.
Førebyggande brannvernopplæring for alle 6. klassingar i kommunen		Gjennomførast om hausten
Serviceinnstilt og påliteleg		
Vedlikehald og rehabiliteringsplan for å gi brukarane brukarvenlege lokale så langt det er mogleg innanfor den kommunale bygningsmasse		
God prosjektstyring ved koordinering og planlegging med rett progresjon i høve regulering, finansiering og		Ressurssituasjonen er framleis pressa, slik at vi ikkje får ynskja progresjon i investeringsprosjekta. Av dei to

grunnkjøp.		nyoppretta prosjektleiarane, startar prosjektleiar for bygg 1. august, medan prosjektleiar for anlegg førebels ikkje er tilsett.
Etablere gode rutinebeskrivingar, organisere dette i kvalitetslosen.		Her er der framleis ein jobb å gjera, men vi vonar det kjem på plass i løpet av året
Få etablere base for driftsteknikarane og reinhaldarane på Gjersdalbygget		Basen er delvis etablert, men der er ikkje sett av ressursar til innvendig ferdigstilling av bygget. Dette står som investering 2016
Regelmessige møter med alt personell og rutine på enkeltvis samtalar /medarbeidarsamtale med alle tilsette etter avtalt intervall.		
Initiere innovative/nytenkjande tiltak		Vi har starta forsking på bruk av robotklipparar på offentlege areal. Prøveprosjekt vert rådhusparken.

Vedleggsliste:

1. Finansrapport 2. tertial 2015 (passiva)
2. Finansrapport 2. tertial 2015 (aktiva)

Rune Sjurgard
Rådmann

Henrik Skovly
Økonomisjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Volda kommune.

Låneporteføljen

Rapport 31. august 2015.

Forklaring av ord og uttrykk finnes på siste side i rapporten.

Innhold:

- Kort sammendrag.
- Rapportering i hht. krav i forskrift og eget finansreglement.

Kort sammendrag:

Mot slutten av 2. tertial har verdens finansmarkeder vært urolige. Hovedårsaken til dette er usikkerhet omkring den kinesiske økonomien. Oljeprisen har også falt og dette er den hendelsen som har størst betydning for norsk økonomi. Rentene har falt både i Norge og internasjonalt. Samlet lånevolum 31. august er 741 millioner kroner og av dette har 13% fast rente. Lånene kommer i hovedsak fra Kommunalbanken (82%), mens resten er innvilget via verdipapirmarkedet (18%). Fast rente er etablert ved bruk av renteswapper. Refinansieringsrisikoen anses å være akseptabel da store deler av lånevolumet har lang løpetid. Gjennomsnittlig lånerente er 2,17%. I markedet for prising av flytende rente frem i tid (FRA-markedet), ser vi at markedsaktørene legger til grunn at den korte renten vil bli lavere.

Rapportering i hht. krav i forskrift og eget finansreglement.
Markedet for lån med kommunal risiko.

Sensommeren har vært urolig på verdens finansmarkeder og oljeprisen har falt. Oljerelaterte næringer strammer inn på investeringer og vi har sett at mange har fått oppsigelse fra sin arbeidsplass. Råvarevalutaer svekker seg, så også den norske krona - som er nært knyttet til olje.

Mange er også urolige for at vi får en avmatning i Kina (verdens nest største økonomi) og at dette vil gi globale ringvirkninger. Usikkerheten medfører fallende renter i alle markeder. Dette er, isolert sett, gode nyheter for låntagere. I FRA-markedet ser vi hvordan aktørene priser nivået på 3M nibor frem i tid. Denne viser en tro på fallende rente den nærmeste tiden, slik det fremgår av grafen:

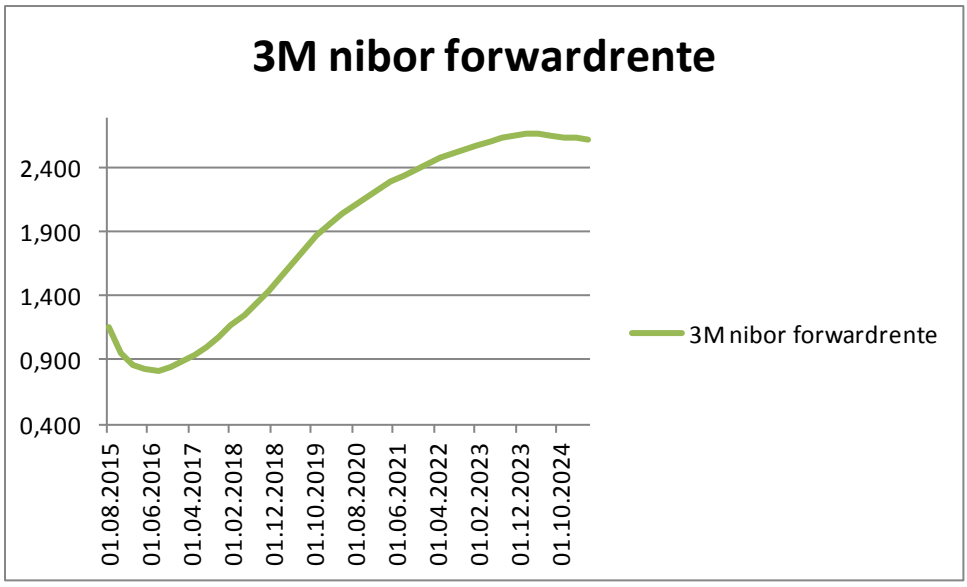

Forwardprisingen innbærer en tro på at Norges Bank vil kutte renten med 0,25 prosentpoeng i løpet av høsten. For kommuner og fylkeskommer, som er ansett som gode låntagere, har ikke marginen (kredittpåslaget) på lån endret seg nevneverdig i løpet av 2. tertial.

Grafen nedenfor illustrerer endringen i pris på fastrente som har funnet sted de siste 2 måneder:

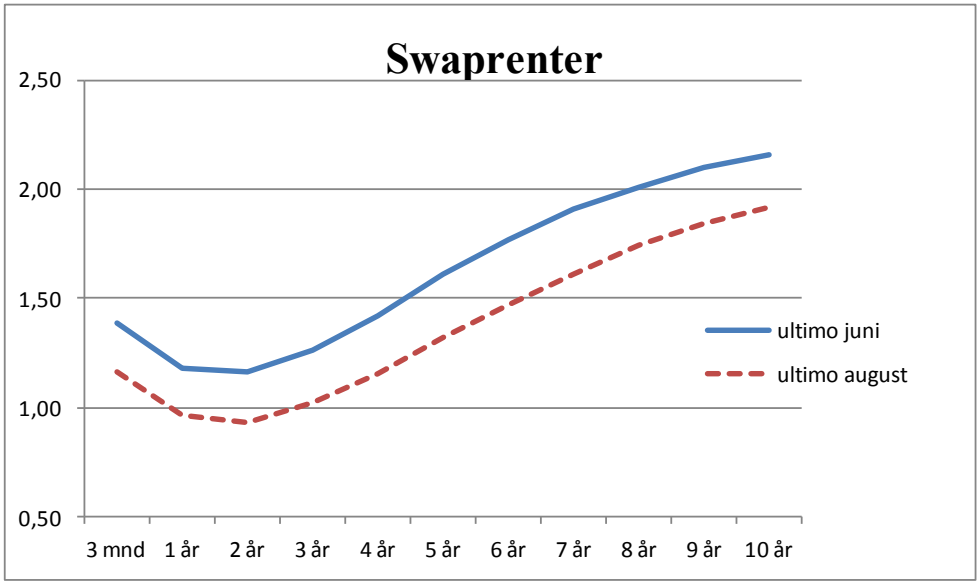

Forventninger om lavere rente innbærer en tro på lavere økonomisk aktivitet. Selv om nivåene er lave, koster en lang rentebinding dobbelt så mye som en kort rentetilpasning.

Sammensetning av låneporteføljen.
Samlet volum på låneporteføljen er 741 millioner ved utløpet av august. Lånene er etablert via Kommunalbanken og verdipapirmarkedet:

Långiver	31.aug.15	andel
Verdipapirmarkedet	130	0,18
Kommunalbanken	611	0,82
(tall i mill.)	741	1,00

Endringer i låneporteføljen/risikoeksponering i perioden (mai - august).
Refinansiering og nytt låneopptak.
Kommunens sertifikatlån pål. 84,435 mill kom til forfall den 17. juni. I den anledning ble det avholdt en anbudskonkurranse for nytt lån. I tillegg til prisforespørsel på refinansiering ble det forespurt om pris på lån for nye 45,701 mill (del av årets låneopptak), slik at samlet låneforespørsel var på 130,136 mill. Beste tilbud kom fra DnB som har tilrettelagt et sertifikatlån med flytende rente basert på 3M nibor og renteregulering hver 3. måned på IMM. I tillegg til 3M nibor påløper et margintillegg på + 0,19 prosentpoeng og denne marginen er fast i hele lånets løpetid. Lånet løper uten avdrag og forfaller i sin helhet i juni 2016.

Løpetid på lånene.
Refinansieringsrisikoen i kommunens låneportefølje vurderes som akseptabel. Dette begrunnes med at alle lån i Kommunalbanken har lang løpetid. Kommunen har ett verdipapirisert lån og dette forfaller i juni 2016 (130 mill). Løpetiden på kommunens lån er innenfor bestemmelsene i finansreglementet. Tabellen nedenfor illustrerer alle lån med volum og utløpsdato:

Långiver	saldo 31.08.2015	utløps-dato
Sertifikatlån FRN +19 ff 06/16	130 136 000	juni 2016
Kommunalbanken flytende margin	175 725 521	desember 2025
Kommunalbanken flytende margin	170 000 000	desember 2025
Kommunalbanken flytende margin	90 049 938	desember 2025
Kommunalbanken flytende margin	87 683 000	juni 2030
Kommunalbanken flytende margin	6 857 500	september 2022
Kommunalbanken flytende margin	40 000 000	mars 2031
Kommunalbanken flytende margin	21 525 000	desember 2036
Kommunalbanken flytende margin	19 370 000	september 2037

Om kommunens låneportefølje.
Lånene i Kommunalbanken har flytende rente basert på 3M nibor og renteregulering hver 3. måned på IMM. I tillegg til niborrenten kommer et margintillegg som er på 0,4 prosentpoeng. Margintillegget kan endres på kort varsel, men har vært uendret også i dette tertialet.

Ved siste renteregulering (IMM juni) var 3M nibor 1,4% og med tillegg på 0,4% i margin gir dette en flytende rente på 1,80% for lånene i Kommunalbanken. Renten antas i bli lavere ved neste renteregulering pr IMM september.

Marginen på lånet fra verdipapirmarkedet er på 0,19 prosentpoeng.

Kommunen har etablert fast rente i låneporteføljen ved å benytte renteswapper. Swappene sikrer kontantstrømmen for det etablerte volumet og gjør den mer stabil. Totalt utgjør faste renter 13% av den samlede lånemassen. I grafen nedenfor er kommunens fastrenteandel fremskrevet for hele økonomiplanperioden:

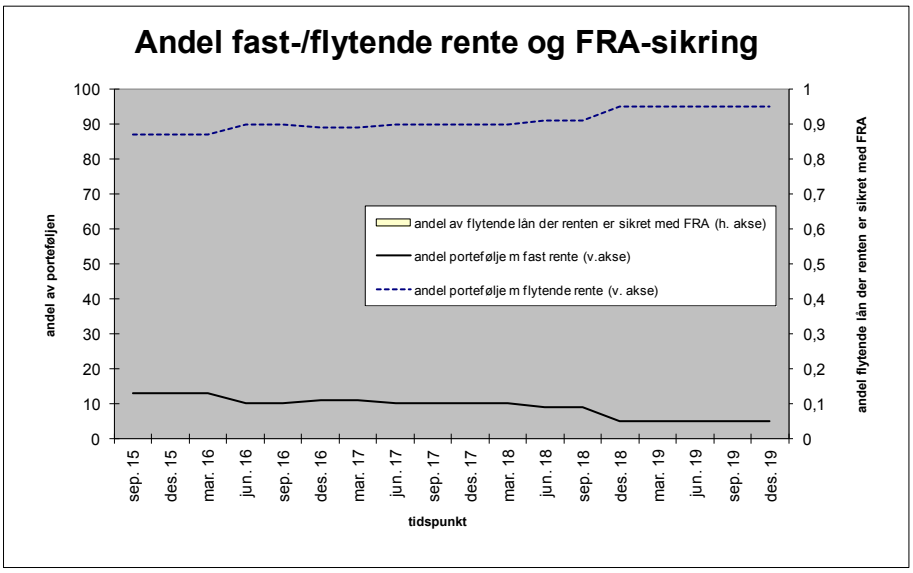

Kommunens fastrenteposisjoner er etablert i en periode da nivåene var høyere. Fastrentene fremstår på denne bakgrunn høye, sammenlignet med dagens fastrentenivåer.
Utløpstidspunkt, volum og rentenivå for alle fastrenteposisjoner fremgår av tabellen nedenfor:

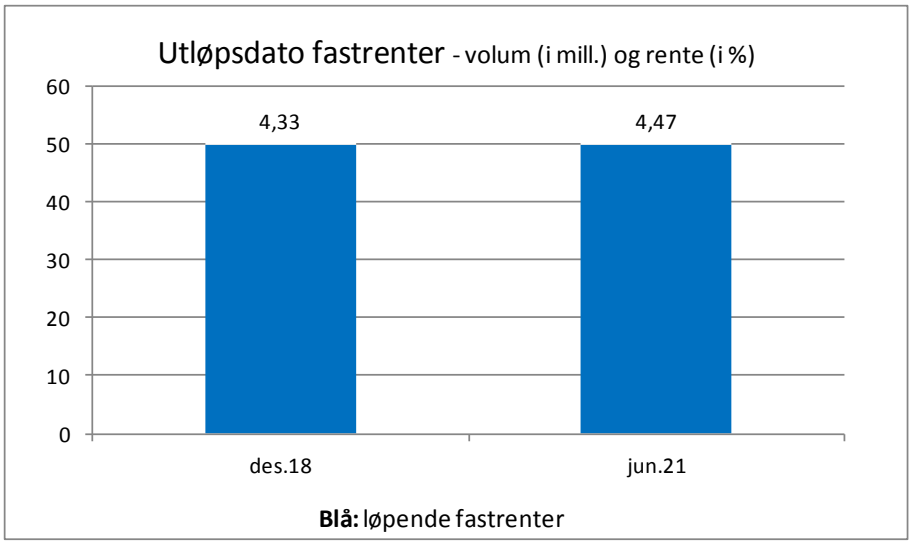

Låneporteføljen har en gjennomsnittlig durasjon (varighet) på 0,83 år, mens renteføl somheten ligger på 0,82 %.

Strategi for rentesikringer.
Kommunens finansreglement innholder regler og rammer for bruk av rentesikring. Rentesikringer tas i bruk for å skape forutsigbarhet og stabilitet i kontantstrømmen knyttet til renteutgifter. Etablering av rentesikring skjer i hht. intern strategi for innlån og rentesikring. Rentesikringene foretas under forutsetning om lang tidshorisont og at de vil bli holdt til forfall.

Verdi på låneporteføljen og rentesikringer.
Når markedsrenten faller, slik den har gjort i 2. tertial, blir det et økt avvik mellom nivået på markedsrenten og kommunens tidligere etablerte fastrenter. Overkursen på etablerte rentesikringer vil øke som en følge av dette. I og med at kommunen har svært lav fastrenteandel, blir effekten av dette forholdet liten. Holdt opp mot samlet lånevolum utgjør overkursen 2,1% ved utløpet av august (1,9% ved utløpet av 1. tertial).

Når det gjelder flytende lån rentereguleres disse fortløpende, slik at det ikke oppstår nevneverdig kursutslag på denne delen av lånemassen.

Tabellen under viser løpende renteswapper med motpart, hvilken fastrente som betales på disse, sluttdato for fastrenten og markedskursen på rentesikringen. Endringer i markedskursen på rentesikringer skal ikke regnskapsføres så lenge påkrevd dokumentasjon for slik regnskapsføring er etablert. Kommunen har etablert slik dokumentasjon.

Verdivurdering renteswapper
Renteswapper - motpart, kupong, kurs og verdi.

Anvendt sikringsinstrument: renteswap/rentebytteavtale.
Type risiko: variabilitet i kontantstrøm.
Sikringsobjekt: portefølje av flytende lånemasse.
Sikringseffektivitet: Meget høy.
Formål med sikringen: sikring av kontantstrøm.

motpart	kupongrente	sluttdato	volum	markedskurs	markedsverdi	startdato	type sikring
SMN1	4,3300	imm des 18	50 000 000	110,65	55 325 000	løpende	kontantstrøm
DNB	4,4700	imm jun 21	50 000 000	118,40	59 200 000	løpende	kontantstrøm

Ved utløpet av rentebindingsperioden ("sluttdato") vil markedsverdien være lik pålydende ("volum").

Avvik mellom faktisk forvaltning og krav i finansreglementet.
Ingen bestemmelser i finansreglementet er overtrådt og det har ikke funnet sted avvik fra dette i perioden. I denne sammenheng vises til vedlegget "Avviksanalyse" lengre bak i rapporten.

Markedsrenter og egne betingelser.
Gjennomsnittsrenten i kommunens låneportefølje er 2,17%.

Kommunens lånerente kan fremskrives for økonomiplanperioden ved å ta hensyn til forventede låneopptak og avdrag (fra økonomiplanen) og ta inn når eksisterende fastrenter bortfaller. For flytende lån legges forwardkurven til grunn. Fremskriving av kommunens lånerente fremgår av grafen:

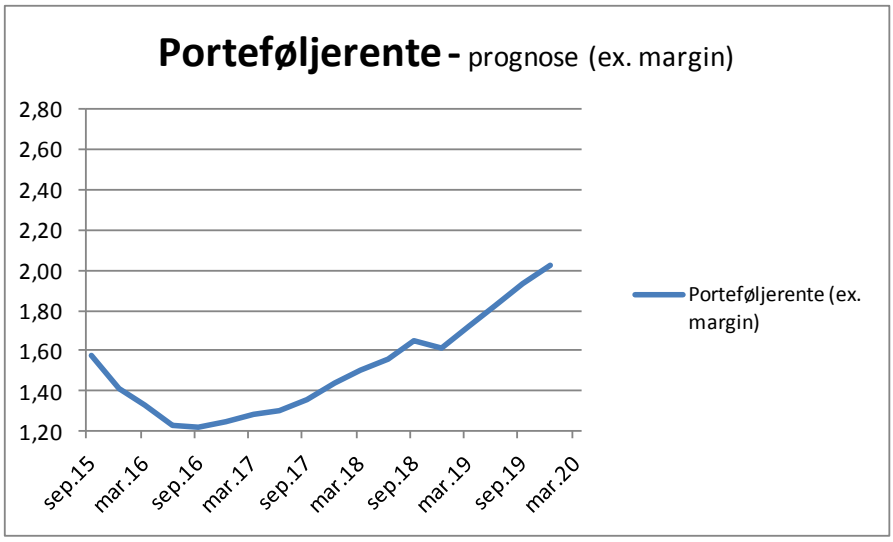

Sammenligning av renteutgifter (benchmarking).
Benchmarking av lånerenten foretas mot en referanserente som er sammensatt av 3M nibor (34% vekt) og 4 års fastrente (66% vekt). Porteføljerenten inkluderer den kredittmargin som betales, mens referanserenten er oppgitt uten kredittmargin. Grafen illustrerer at man med den lave fastrenteandelen er nokså godt tilpasset eksisterende rentenivå. Likevel bør man være oppmerksom på at med lavt sikringsnivå er man også eksponert for brå bevegelser i den korte markedsrenten.

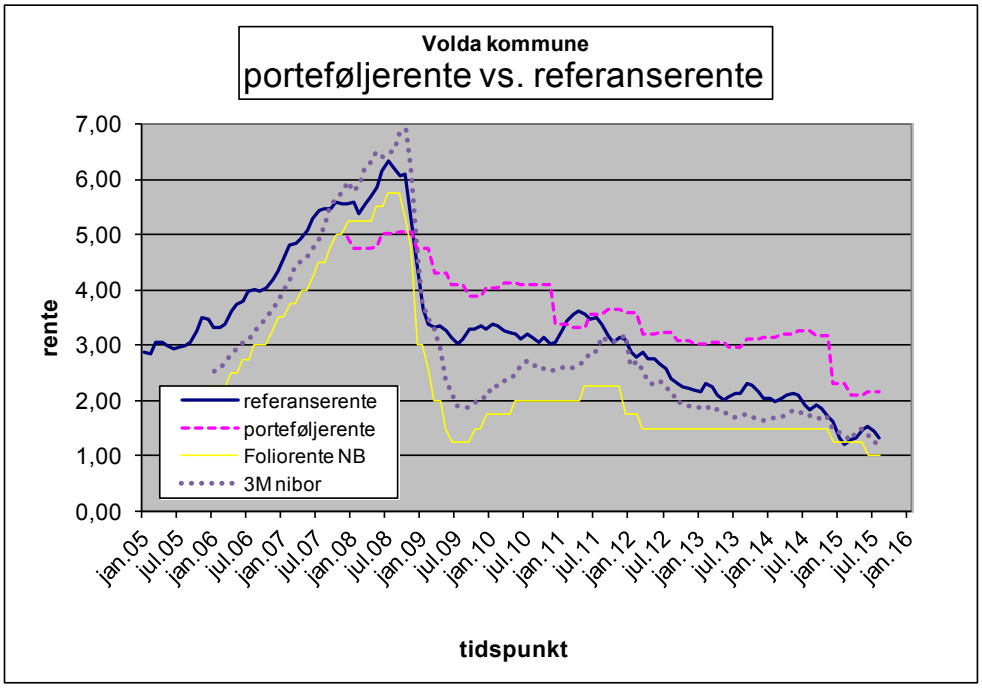

Vurdering og håndtering av finansiell risiko.
Kommunen vurderer den finansielle risikoen i henhold til interne rutiner for finansforvaltning. Dette innebærer periodiske vurderinger, i tillegg til vurderinger i forkant av risikotilpasninger og låneopptak. Vurderingene som gjennomføres blir arkivert.

Samlet vurderes den finansielle risikoen å være tilfredsstillende, ønsket og innenfor rammene i vedtatt finansreglement, intern låne-/sikringsstrategi, forskrift og gjeldende lov.

Rentesjokk.
Grafen nedenfor viser en prognose på kommunens renteutgifter (brutto) i økonomiplanperioden (mørk farge). Det er også beregnet hvordan en umiddelbar renteøkning på 2 prosentpoeng vil slå ut på brutto renteutgifter (lys farge i grafen). "Stresstesten" har som formål å vise effekten av et forhåndsdefinert markedssjokk og illustrerer at en renteoppgang på 2 prosentpoeng omtrent vil doble renteutgiftene de nærmeste årene, sammenlignet med dagens prognose.

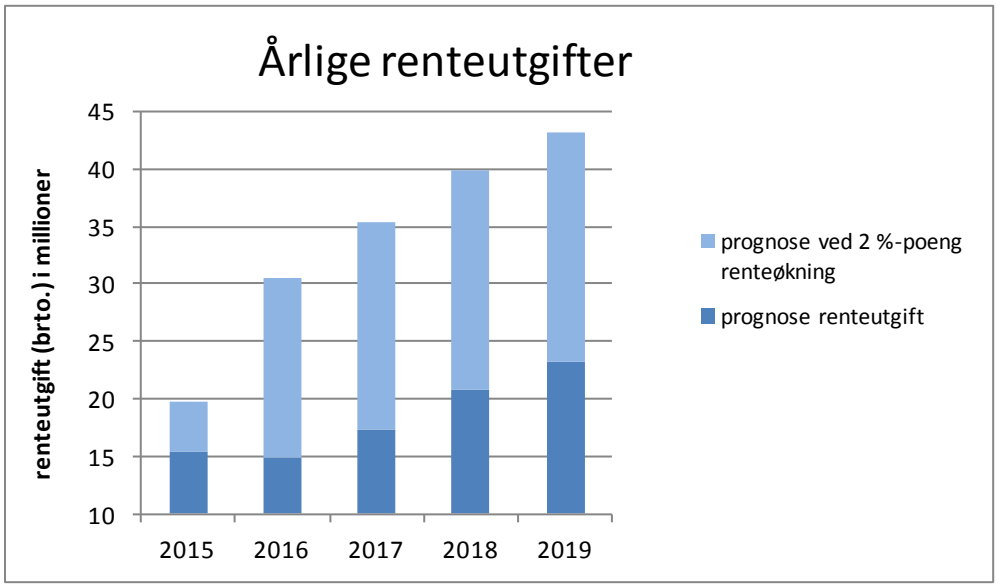

En eventuell renteoppgang vil også ha betydning for kommunens selvfinansierende lån og aktivaside. Det ikke tatt høyde for dette i beregningen ovenfor.

Levanger, september 2015.
Einar Bangstad

Avviksanalyse låneporteføljen - nøkkeltallsrapport.

Volda kommune

jfr. forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, vedtatt finansreglement og intern rutinebeskrivelse for finansområdet.

Rapport "Nå" :	31. august 2015
Rapport "Forrige" :	IMM juni 2015

Sammensetning av passiva:	**Nå**	**Forrige**			**Krav/limit**
Andel lån med fast rente:	13 %	13 %		Minimumskrav:	
Andel lån med flytende rente:	87 %	87 %		Minimumskrav:	
herav rentesikret for (resten av) 2015	0 %	0 %			
herav rentesikret for 2016	0 %	0 %			
Gjennomsnittsdurasjon (år):	0,83	0,83		Min.-/makskrav:	0-4 år
Renteføl somhet (%)	0,82	0,82			
Utløp lengste rentebinding (år)	2021	2021			
Andel største enkeltlån i porteføljen:	24 %	24 %		Maksimalgrense:	35 %
Gjennomsnittlig porteføljerente:	2,17 %	2,17 %			
Anslag renteutgift 2015 (mill. kroner)	15,4	15,79		Budsj. renteutg.	
Anslag renteutgift 2016 (mill. kroner)	14,87	17,57			
Innløsningsverdi passiva (i prosent). Negativ verdi kommer i tillegg til pari kurs, mens positiv verdi kommer til fradrag til pari kurs.	-2,10 %	-1,90 %			
Innløsningsverdi passiva (i mill kroner). Negativ verdi kommer i tillegg til pålydende gjeld, mens positiv verdi kommer til fradrag til pålydende gjeld	-15	-14			
Innløsningsverdi FRA-sikring (mill. kr)	0	0			
Lån som skal refinansieres innen 1 år (%)	18 %	18 %		Maksgrense	40 %

Kommentar til "vesentlige markedsendringer":

Urolig i finansmarkedene internasjonalt. Lav oljepris. Rentene har falt i 2. tertial.

Begrensningene i Finansreglementet er overholdt.

Dato:

signatur

Volda kommune

Vurdering og håndtering av finansiell risiko.

Kontrollskjema

Risiko	Beskrivelse	ja	nei	merknad
Kredittrisiko	**Plassering:** egen beskrivelse. **Lån/sikring:** Finansreglement kap 5, avsnitt 1. **Stikkord**: kvalitet på motpart.	X		
Markedsrisiko	**Plassering:** egen beskrivelse. **Lån/sikring:** Finansreglement kap 5, avsnitt 1 / kap 7, avsnitt 2, 3 + kulepkt 1, 2. S**tikkord**: verdisvingninger i markedet.	X		
Renterisiko	**Plassering:** egen beskrivelse. **Lån/sikring:** Finansreglement kap 7, avsnitt 2, 3 kulepkt 6, 7, 8. Stikkord: stabil finansiering av kommunens virksomhet.	X		
Likviditetsrisiko	**Plassering:** egen beskrivelse. **Lån/sikring:** Finansreglement kap 7, avsnitt 1, 3 kulepkt 1, 2. Stikkord: mulighet for realisering på kort varsel.	X		
Valutarisiko	**Plassering:** egen beskrivelse. **Lån/sikring:** Finansreglementet kap 6 avsnitt 1. Stikkord: kun norske kroner.	X		
Systematisk/ generell markedsrisiko	**Plassering:** egen beskrivelse. **Lån/sikring:** Finansreglement kap 7 avsnitt 3 kulepkt 6,7,8. Stikkord: sannsynlighet for verdiendring i et marked.	X		
Usystematisk/ spesifikk risiko	**Plassering:** egen beskrivelse. **Lån/sikring:** Finansreglementet kap 7:, avsnitt 2 (liten mulighet for denne risikoen her, gitt samme låntager). Stikkord: sannsynlighet for at avkastning på objektet avviker fra den generelle markedsutviklingen.	X		
Finansiell risiko samlet	**Plassering:** egen beskrivelse. **Lån/sikring:** Finansreglementet kap 5, avsnitt 1. Stikkord: stabil finansiering, samt betalingsdyktig og lite eksponert for risiko.	X		
Rapportering/ rutiner	**Finansreglementet kap 10.** Er finansreglementets bestemmelser om rapportering oppfylt ?	X		

Ja = i samsvar med finansreglement

Nei = avvik fra finansreglement

Dato:

signatur

ORDLISTE - forklaring til ord og uttrykk.

Niborrente: interbankrente, en rente som bankene kan låne til seg imellom. Mer presist: hva de største bankene i kronemarkedet i utgangspunktet er villig til å tilby likviditet til gjennom valutabytte. Priser stilles for ulike perioder. Mest brukt er 3 mndr.

IMM: internasjonale oppgjørsdatoer - 3. onsdag i hhv. mars, juni, september og desember.

FRA (forward rate agreement): En FRA-kontrakt er en avtale mellom to parter om å låse rentesatsen for et lån eller en plassering for et gitt volum og en gitt periode på et fremtidig tidspunkt. Avtalen gjøres opp til gjeldende Niborrente på tidspunktet for avtalens begynnelse. Mest brukt er 3M-perioder. Det utveksles kun rentebeløp (netto) ved avregning, ingen hovedstol. Kontraktene avregnes på IMM (lik tidspunktet for renteregulering av underliggende lån). Prisen (renten) på kontrakten styres av balansepunktet der låntagere og långivere finner det attraktivt å handle. Dette balansepunktet styres igjen ut fra aktørenes forventninger til økonomisk utvikling og bl.a. Sentralbankens rentebane (prognose). Ved å sette de ulike kontraktene etter hverandre kan man finne **forwardkurven** - som blir markedets prising av fremtidig kortrente. Forwardkurven benyttes i budsjettsammenheng for å finne kostnaden på den flytende delen av låneporteføljen for fremtidige perioder (f.eks. økonomiplanperioden).

Durasjon: Lån (og plasseringer) tilbakebetales ved forfall - og renter underveis betales på avtalte termindatoer frem til forfall. Til sammen utgjør dette lånets/plasseringens kontantstrømmer. Durasjon er den gjennomsnittlige tid (antall år) det tar før disse kontantstrømmene utveksles. Kontantstrømmene veies med størrelsen. Mer folkelig (men ikke korrekt) kan man si at durasjonen er et uttrykk for gjennomsnittlig rentebinding.

Rentefølsomhet: et uttrykk som henger nært sammen med durasjon (modifisert durasjon) og gir uttrykk for hvor stor kurssvingningen (verdiendringen) på et lån (eller en plassering) blir ved renteendringer. Følsomheten oppgis i prosent. En rentefølsomhet på 2% betyr at et lån (eller en plassering) vil endre seg i kurs (verdi) med 2% dersom renten endres med ett prosentpoeng.

Obligasjon: En obligasjon er et rentebærende, omsettelig verdipapir, gjerne lagt ut som et standardisert lån i et organisert marked, med lengre løpetid enn ett år ved utleggelse.

Sertifikat: som obligasjon, men med løpetid under ett år ved utleggelse.

Renteswap: (også kalt rentebytteavtale) er en kontrakt mellom to parter (f.eks en bank og kommunen) om bytte av rente. En slik avtale innebærer bytte av fast rente mot flytende/kort rente (for eksempel 3M nibor). Kommunen benytter renteswapper for å få en ønsket struktur med fast-/flytende rente i sin låneportefølje. Det utveksles ingen hovedstol i en renteswap men kun rentedifferansen (mellom fast- og flytende rente) for det avtalte volum. Nåverdien av renteswappen er null ved inngåelse. Senere vil verdien av den svinge i takt med utviklingen for markedsrenten for den avtalte perioden. Ved utløpet av perioden vil nåverdien igjen være null.

Referanserente: en rente det er naturlig å sammenligne egne resultater (porteføljerenten) med (også kalt benchmarking).

Stresstest: Test for å måle effekten av et forhåndsdefinert markedssjokk. Eksempler på mulige stresstestscenarioer er 30 prosents aksjekursfall og 2 prosent renteøkning.

Aktiva (plasseringer i obligasjonsfond, pengemarkedsfond og eigedomsfond)

Volda kommunes porteføljе er plassert hos Storebrand . Tabellen nedenfor viser porteføljen fordelt på aktivaklasser og fond ved utgangen av august 2015:

Aktiva	Verdi pr 31.08.2015	Andel
Storebrand Norsk Kreditt IG 20	10 968 550	19,4 %
Storebrand Obligasjon+	2 122 914	3,7 %
Storebrand Global Kreditt IG	10 107 970	17,9 %
Sum obligasjonsfond	**23 199 434**	**41,0 %**
Storebrand Likviditet	22 979 365	40,6 %
Storebrand Rente+	4 132 856	7,3 %
Sum pengemarkedsfond	**27 112 221**	**47,9 %**
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	**6 305 382**	**11,1 %**
Sum totalt	**56 617 037**	**100,0 %**

* Markedsverdi ekskl. bankbeholdning.

Porteføljen hos Storebrand gave en totalavkastning på 1,46 % i første tertial 2015, som er 0,46 % høyere enn referanseindeksen. Grafen nedenfor viser porteføljens utvikling i 2015 sammenliknet med benchmark/referanse.

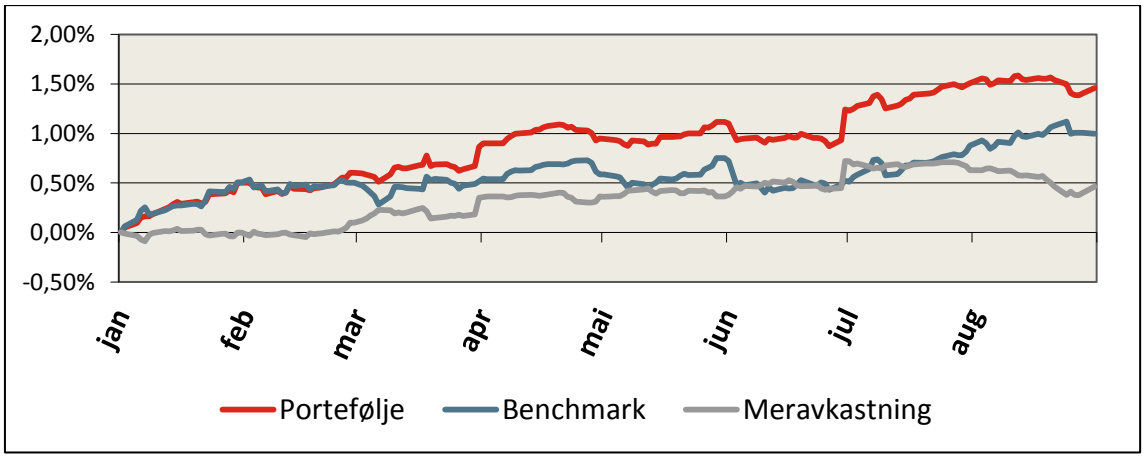

Det etablert et sett av forhåndsdefinerte referanseindekser for å kunne evaluere forvalternes avkastning i forhold til markedet forøvrig. En referanseindeks gir uttrykk for en veid sammensetning av verdipapirene (f.eks. obligasjoner) i et marked. Endringer i indeksens verdi viser markedets utvikling i gjennomsnitt.

Alle Storebrands fond og pensjonsmidler har krav til samfunnsansvar.

Vurdering og håndtering av finansiell risiko

Kommunen vurderer fortløpende sin finansielle risiko i porteføljen.

Markedskommentar

Det globale aksjemarkedet målt ved MSCI World hadde i august det største fallet siden 2011-2012. Korreksjonen målt fra alltime-high nivåene i mai og juli var på godt over 10 prosent, før aksjemarkedene hentet seg noe inn igjen. Episenteret for uroen var Kina, hvor frykten spredte seg etter fallet på Shanghai-børsen etterfulgt av en uventet endring i den kinesiske valutapolitikken. Med mindre man ser for seg en hard landing i den kinesiske økonomien, er det likevel vanskelig å forklare et så stort aksjemarkedsfall. Makrotallene i industrilandene holder seg fortsatt godt, hvor spesielt aktivitetstallene i USA har tatt seg opp igjen etter et svakt første kvartal. Arbeidsledigheten har falt videre og veksten i privat konsum er god etter oljeprisfallet, noe som også er betegnende for utviklingen i Eurosonen og Japan. Fundamentale forhold og konjunkturutsiktene for industrilandene skulle med andre ord oppveie for svakere vekstmomentum i fremvoksende økonomier ledet an av Kina.

Obligasjoner

Globale statsobligasjoner målt ved JPM GB Index falt marginalt i august til tross for markedsuro. Selv om det var tendenser til flukt til sikkerhet i amerikanske statsobligasjoner med fallende renter, endte både amerikanske og spesielt tyske statsrenter høyere. Fokuset er fortsatt på når den amerikanske sentralbanken starter rentehevingene, noe som trolig også har bidratt til uro i EM-markedene. Økonomene har skjøvet forventningene til oktober, mens markedene priser første halvår neste år. Vi er fortsatt undervektet i globale statsobligasjoner.

Norske statsobligasjoner målt ved ST4X steg marginalt i august. Makrotallene og spesielt arbeidsmarkedstallene har kommet på den svake siden. Oljeomslaget blir stadig tydeligere og konsumenttilliten er på det laveste nivået siden finanskrisen. Kronen er på sin side også svak og handelsvektet på sitt svakeste nivå siden 1980-tallet. Det skulle tilsi at det varslede rentekuttet heller kommer i november enn i september. Vi er fortsatt undervektet norske statsobligasjoner.

Kredittspreadene målt ved Barclays Global Credit Indeks trakk videre ut i august og er på sitt videste siden 2013. Markedsuro og fallende oljepris har bidratt til utgangen, og trolig forventinger om rentehevinger i USA senere i år. Spreadutgangen er bredt basert, og tydeligst innen high-yield som nå er tilbake til 2012-nivåer igjen. Vi er fortsatt normalvektet i selskapsobligasjoner

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Jarle B. Krumsvik	Arkivsak nr.:	2015/2015
		Arkivkode:	614

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
174/15	Formannskapet	17.11.2015
119/15	Kommunestyret	26.11.2015

OPPHEVING AV INNKJØPSREGLEMENTET

Handsaming:

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 17.11.2015 til kommunestyret:
Volda kommune sitt reglement for innkjøp frå 1998 vert oppheva.

Administrasjonen si tilråding:

Volda kommune sitt reglement for innkjøp frå 1998 vert oppheva.

Vedleggsliste:

Lov om offentlege anskaffingar
Forskrift om offentlege anskaffingar m/vedlegg
Innkjøpsreglement for Volda kommune

Samandrag av saka:

Det er gjort nokre små endringar i lova og vesentlege endringar i forskrifta om offentlege anskaffingar. Særleg gjeld dette terskelverdiane. Vi foreslår å oppheve det lokale reglementet og presisere at det er forskrifta som gjeld.

Saksopplysningar:
I 1997 tok KS initiativ til å betre innkjøpsrutinane i kommunal sektor. I rundskriv 22/97 Vart det opplyst at KS hadde utarbeidd eit nytt forslag til innkjøpsreglement som omfatta alle innkjøp i kommunal sektor. Kommunane vart oppfordra til å vedta eigne reglement med utgangspunkt i dette.

Vold kommune handsama saka i møte den 26.02.98, og vedtok at KS sitt forslag skulle gjelde for Volda kommune. Så kom staten på banen.

Den noverande lov og forskrift om offentlege innkjøp vart fyrste gongen sett i verk i 1999.Vi fekk detaljerte – og kompliserte reglar for korleis innkjøpa skulle gjerast, og det vart etablert kontrollorgan som skulle passe på at reglane vart følgde. Det var ikkje få kommunar som fekk strenge sanksjonar for relativt små overtramp. Omsynet til desse reglane var at ein skulle sikre at offentlege midlar vart nytta best mogleg og at ein skulle hindre for tette band mellom innkjøpar og leverandørar. Vidare måtte ein tilpasse seg EØS og EU- direktiv.
For å oppnå dette vart det nærast skipa eit mantra: Konkurranse og dokumentasjon. Alle offentlege innkjøp skulle konkurranseutsettast, og alt ein gjorde skulle dokumenterast.
Reglane har no virka lenge og det offentlege har tilpassa seg reglane godt.
Både lova og forskrifta har vore endra mange gonger sidan 1999.

Denne gongen er det i lova gjort berre ei prosessuell endring i §7.

Når det gjeld forskrifta er endringane omfattande, særleg redaksjonelt. Det viktigaste her er at Del II og Del III har bytta plass, slik at Del II no gjeld anskaffingar under EØS – terskelverdiane og uprioriterte tenester, medan Del III gjeld anskaffingar over EØS-terskelverdiane.

Vidare er lista over prioriterte og uprioriterte tenester overført til vedlegg til forskrifta og ikkje som eigne §§. Dei viktigaste endringane er endringane i terskelverdiane i §2-2 og bruksområdet for forskrifta sine ulike delar i §2-1.
Reglane er no slik å forstå:

Verdi under kr. 100.000	Forskrifta gjeld ikkje. Fritt kjøp.
Verdi mellom kr. 100.000 og 500.000	Forskrifta Del I gjeld. Reglane om konkurranse gjeld, og ein skal føre protokoll. Vedlegg 3.
Verdi mellom kr.500.000 og 1,55 mill og bygg/anlegg under 39mill.	Forskrifta del I og del II gjeld. Full konkurranse med konkurransegrunnlag og utlysing. Protokoll i samsvar med vedlegg 4.
Verdi over 1.55mill (varer/tenester) og over 39mil (bygg/anlegg)	Forskrifta del III gjeld. Full konkurranse med konkurransegrunnlag og utlysing nasjonalt og internasjonalt. Krav til protokoll og dokumentasjon.

Unntaksreglane i §3-1 er og utvida. Den viktigaste endringa er i litra l, der kontraktar med ein verdi på under kr. 100.000 er unnateke forskrifta.

Vurdering og konklusjon:

Vårt reglement har ikkje vore endra sidan det vart vedteke i 1998. I etterkant har vi fått både Lov om innkjøp og ikkje minst ei nasjonal forskrift om offentlege innkjøp. Eg kan ikkje sjå at det lenger er trong for lokalt reglement på området no når vi har fått nasjonale reglar som vi uansett må forhalde oss til. Det måtte i tilfelle vere å lage eit reglement for innkjøp under terskelverdiane og for unntakstilfella, men også her har vi prosedyrer ved innføring av protokollar for slike kjøp. Her har vi malar som vart utarbeidd medan vi hadde innkjøpssamarbeidet for Søre Sunnmøre. I dag er vi medlem av innkjøpssamarbeidet for Sunnmøre med Ålesund som vertskommune, og kommunen kan også nytte seg av prosedyrene som fagmiljøet for innkjøp har etablert der.

Rådmannen foreslår ar det lokale reglement frå 1998 vert oppheva.

Helse og miljøkonsekvensar:
Ingen

Økonomiske konsekvensar:
Ingen direkte. Det effektiviserer arbeidsrutinene å forhalde seg til berre den nasjonale lovgjevinga, som i seg sjølv er svært detaljerte, om ein ikkje i tillegg skal ha eigne detaljerte reglar. Avskaffing av lokale tilleggsreglement er i samsvar med regjeringa sin intensjon om forenkling og mindre byråkrati.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Sektorane

INNKJØPSINSTRUKS

FOR

VOLDA KOMMUNE

Vedteke i Volda kommunestyre

den 26.02.98, sak 30/98

INNHALD

Kapittel 1 - Alminnelege vedtekter

§ 1 Bruksområde
§ 2 Innkjøp som vert gjort på vegner av kommunen
§ 3 Kommunale selskap o.a.
§ 4 Definisjonar
§ 5 Etiske reglar
§ 6 Likehandsaming av leverandørar
§ 7 Miljø
§ 8 Svart Arbeid
§ 9 Habilitet
§ 10 Rett til offentleg innsyn
§ 11 Teieplikt

Kapittel 2 - Fellesrelar for konkurransar

§ 12 Val av innkjøpsform
§ 13 Møte og synfaringar
§ 14 Oppbevaring av anbod/tilbod
§ 15 Grunngjevingsplikt
§ 16 Fristar
§ 17 Krav til innkjøpsprotokoll
§ 18 Krav til kontraktsemnet
§ 19 Tekniske spesifikasjonar
§ 20 Rammeavtalar
§ 21 Prosjektkonkurranse

Kapittel 3 - Krav til kvalifikasjonar

§ 22 Krav til kvalifikasjonar
§ 23 Prekvalifisering
§ 24 Krav til skatteattest
§ 25 Avvisingsgrunnar

Kapittel 4 - Open og avgrensa anbodskonkurranse

§ 26 Krav til open og avgrensa anbodskonkurranse
§ 27 Kunngjering
§ 28 Krav til anbodsgrunnlaget
§ 29 Retting, supplering eller endring av anbodsgrunnlaget
§ 30 Alternative anbod
§ 31 Anbod som er komne inn for seint
§ 32 Forbod om å endre og rette i anbod
§ 33 Anbodsopning
§ 34 Avvising av anbod
§ 35 Krav til føring av innkjøpsprotokoll

Kapittel 5 - Innkjøp etter forhandling

§ 36 Invitasjon til å ta del - kunngjering
§ 37 Tilbodsgrunnlaget
§ 38 Høve til forhandlingar
§ 39 Avvising
§ 40 Krav til føring av innkjøpsprotokoll

Kapittel 6 - Direkte innkjøp

§ 41 Definisjon av direkte innkjøp
§ 42 Vilkår for direkte innkjøp
§ 43 Terskelverdiar
§ 44 Krav til føring av innkjøpsprotokoll

Kapittel 7 - Tildeling av kontrakt

§ 45 Avlysing av konkurranse
§ 46 Kriterium for tildeling av kontrakter
§ 47 Bruk av prisanalyse
§ 48 Aksept av anbod / tildeling av kontrakt
§ 49 Krav til føring av innkjøpsprotokoll

Kapittel 8 - FoU-kontraker

§ 50 Reglar for tildeling
§ 51 Kontraktsvilkår ved FoU-kontrakter
§ 52 Rettar til kontraktsemnet og resultatet av FoU-arbeida

Kapittel 9 - Kontraktsvilkår

§ 53 Alminnelege kontraktsreglar for kjøp av varer og tenester
§ 54 Alminnelege kontraktsreglar for kontrahering av bygg og anlegg
§ 55 Betalingsvilkår
§ 56 Forskotsbetaling
§ 57 Framdriftsbetaling
§ 58 Trygd
§ 59 Mulkt - konvensjonalbot
§ 60 Kvalitetskontroll
§ 61 Garantiar
§ 62 Kostnadskontrakter
§ 63 Endring av kontrakt
§ 64 Tvisteløysing

KAPITTEL 1

ALMINNELEGE VEDTEKTER

§ 1 Bruksområde

(1) Denne instruksen gjeld innkjøp av varer, tenester, bygg og anlegg som vert gjorde av kommunen.

(2) Med unntak for §§ 5-11 omfattar reglane i denne instruksen ikkje:
a) innkjøp som skal gjerast i medhald av forskrifter til gjennomføring av reglane i EØS-avtalen og WTO-avtalen om offentlege innkjøp.
b) innkjøp som vert gjorde av organ eller verksemder som er kontrollerte av kommunen aleine eller saman med andre kommunar/fylkeskommunar, og som er sjølvstendige rettssubjekt.
c) tilsetjingar
d) kjøp, leige eller annan rett til fast eigedom
e) varer eller tenester som vert kjøpte på børs/råvarebørs eller annan tilsvarande marknad
f) delleveransar i medhald av rammeavtalar som er gjorde etter reglane i denne forskrifta, jfr. § 20.

(3) Instruksen går inn som ein del av kontrakten berre i den grad dette går uttrykkjeleg fram av kontraktsdokumenta.

(4) Dersom særlege tilhøve gjer det naudsynt, kan kommunen eller den som er gjeven fullmakt, i kvart einskilt tilfelle halde delar av verksemda til eller innkjøp i kommunen utanfor instruksen. Det skal fastsetjast eigne retningsliner for innkjøp for verksemder som vert haldne utanfor instruksen.

§ 2 Innkjøp som vert gjort på vegner av kommunen

(1) Dersom nokon skal gjere innkjøp på vegner av kommunen, vert den det gjeld pålagd å nytte reglane i denne instruksen.

§ 3 Kommunale selskap o.a.

(1) Dei som representerer kommunen i styrande organ i verksemder etter § 1 andre leddet bokstav b), skal medverke til at det vert fastsett reglar for korleis innkjøpa til verksemda skal gjennomførast.

§ 4 Definisjonar

(1) I denne instruksen har desse omgrepa følgjande tyding:

a) innkjøp: kjøp, kontrahering, leige eller leasing av varer, tenester eller bygg og anlegg. Leige og leasing vert omfatta utan omsyn til om oppdragsgjevaren skal ha rett til å kjøpe kontraktsemnet når kontraktsperioden går ut

b) leverandør: leverandør, tenesteytar eller entreprenør

c) open anbodskonkurranse: innkjøpsprosedyre der alle interesserte leverandørar som tilfredsstiller minimumskrava i anbodsgrunnlaget, kan kome med anbod innan same frist og på same grunnlag, og der det skal gjerast avtale utan at det vert ført forhandlingar

d) avgrensa anbodskonkurranse: innkjøpsprosedyre der berre dei leverandørane som er innbedne av oppdragsgjevaren, kan kome med anbod innan same frist og på same grunnlag og der det skal gjerast avtale utan at det vert ført forhandlingar

e) innkjøp etter forhandling: innkjøp som vert gjort etter innhenting av tilbod hjå leverandørar som oppdragsgjevaren har bede om å gje tilbod, og der vilkåra for innkjøpet, under dette også spesifikasjonane for kontraktsemnet, kan drøftast eller forhandlast om

f) anbydar: leverandør som gjev anbod i open eller avgrensa anbodskonkurranse

g) tilbydar: leverandør som gjev tilbod ved innkjøp etter forhandling

h) kandidat: leverandør som har bede om å få ta del i ein avgrensa anbodskonkurranse eller innkjøp etter forhandling.

i) tilbod: bindande skriftleg lovnad frå ein tilbydar til ein oppdragsgjevar om å levere varer og/eller ytingar etter nærare fastlagde vilkår ved innkjøp etter forhandling, jfr. kapittel 5 og avtalelova §§ 2 flg.

j) anbod: bindande skriftleg lovnad frå anbydar til oppdragsgjevar i open eller avgrensa anbodskonkurranse etter anbodsgrunnlag med tilhøyrande anbodsinnbyding etter reglane i §§ 26 flg.

k) anbods- og tilbodsinnbyding: skriftleg oppmoding til ein bestemt eller ubestemt krins av leverandørar om å gje anbod/tilbod på ei vare, ei teneste eller eit bygg- og anleggsoppdrag innan same tidsfristen og på same grunnlaget.

l) anbods- og tilbodsgrunnlag: anbods- eller tilbodsinnbydinga og dei dokumenta o.a. som syner omfanget og spesifikasjonane til leveransen, vilkåra for konkurransen og kontraktsvilkåra.

§ 5 Etiske reglar

(1) Folkevalde og tenestemenn som arbeider med saker etter denne instruksen, skal setje strenge krav til integritet og etikk for verksemda si. Dei skal auke respekten for anbodsarbeidet ved å ta avstand frå og kjempe mot alle former for uetisk forretningspraksis.

(2) Høg forretningsetisk standard skal også prege dei interne tilhøva. Rapportering, framlegg og informasjon skal gå føre seg på ein ærleg og open måte.

(3) Ein skal søkje etter ordningar og avtalar som sikrar både ein effektiv konkurranse og naudsynt kontinuitet. Det er også viktig å sikre fridomen til å kunne skifte leverandør når tilhøva er slik at dette bør gjerast.

(4) Ingen leverandør skal gjevast ugrunna fordelar framfor andre. Ingen medarbeidarar skal kunne oppnå personlege fordelar av innkjøpa til kommunen.

(5) Det skal gjevast korrekt og objektiv informasjon om kommunen si verksemd.

§ 6 Likehandsaming av leverandørar

(1) Ulik handsaming av anbydarar eller tilbydarar direkte eller indirekte på grunn av nasjonaliteten eller den geografiske tilknytinga deira skal ikkje finne stad.

(2) Alle anbydarar og tilbydarar skal gjevast like vilkår til å ta del i anbodskonkurranse, innkjøp etter forhandling og direkte innkjøp.

§ 7 Miljø

(1) Oppdragsgjevaren skal ta omsyn til miljømessige konsekvensar i samband med behovsavklaringa, planlegginga og utarbeidinga av spesifikasjonar for kvart einskilt innkjøp. Dette omfattar m.a. miljømessige konsekvensar ved bruk, vilkår for attvinning av materiale ved kassasjon og eigenskapane til materiala med omsyn til nedbryting.

§ 8 Svart arbeid

(1) Oppdragsgjevaren skal stille slike krav til kvalifikasjonane til kandidatane at berre kandidatar som har betalt skattane og avgiftene sine, og som driv verksemda si i samsvar med lovene i landet, kan ta del i konkurransen om oppdraget.

§ 9 Habilitet

(1) Ved handsaming av saker som denne instruksen omfattar, gjeld reglane om habilitet i forvaltningslova (Fvl), jfr. Fvl §§ 6-10 og kommunelova § 40.

(2) Ein tenestemann kan ikkje ta del i konkurransen om leveransar til den administrasjonen der han gjer teneste. Det same gjeld firma som heilt eller i hovudsak er eigde av ein slik tenestemann, og personar som står i eit slikt forhold til vedkomande tenestemann, slik det er nemnt i Fvl § 6.

(3) Ein tenestemann kan ikkje opptre som konsulent og heller ikkje som representant for ein kandidat, anbydar eller tilbydar overfor den administrasjonen der han gjer teneste.

(4) Ingen kan få løyve til å ta del i anbodskonkurranse dersom vedkomande er knytt til oppdragsgjevaren eller medhjelparane hans på ein slik måte at det er eigna til å svekkje tilliten til at konkurransen vil verte gjennomførd på ein upartisk måte. Det same gjeld den som har medverka på ein slik måte i utarbeidinga av anbods-/tilbodsgrunnlaget at

det vil gje vedkomande ein konkurransefordel. Denne regelen gjeld ikkje kontrakter som vert gjorde etter fullførde forskings- eller utviklingsoppdrag.

(5) Oppdragsgjevaren skal ikkje søkje eller ta imot råd som kan verte nytta ved utarbeiding av spesifikasjonar for eit særskilt innkjøp, frå nokon som kan ha økonomisk interesse i innkjøpet, når dette går føre seg på ein måte som vil kunne hindre konkurranse.

§ 10 Rett til offentleg innsyn

(1) Dersom det er naudsynt, kan anbod, tilbod og innkjøpsprotokollane haldast utanfor offentleg innsyn.

§ 11 Teieplikt

(1) Reglane om teieplikt i forvaltningslova gjeld ved innkjøp som vert gjort etter denne instruksen, jfr. Fvl §§ 13 flg. og kommunelova § 31.

KAPITTEL 2

FELLESREGLAR FOR KONKURRANSER

§ 12 Val av innkjøpsform

(1) Så langt det er råd skal alle innkjøp baserast på konkurranse.
(2) Innkjøp skal gjerast anten:
  a) ved open anbodskonkurranse, jfr. kapittel 4
  b) ved avgrensa anbodskonkurranse, jfr. kapittel 4
  c) ved innkjøp etter forhandling, jfr. kapittel 5
  d) ved prosjektkonkurranse etter § 21, eller
  e) ved direkte innkjøp, jfr. kapittel 6
(3) direkte innkjøp kan berre nyttast når vilkåra i kapittel 6 er oppfylte.

§ 13 Møte og synfaringar

(1) Oppdragsgjevaren kan halde møte eller synfaring med anbydarane/tilbydarane for å gje nærare opplysningar og for å klarleggje forhold som måtte vere uklare. Møtet vert i tilfelle halde etter at det er sendt ut innkalling til alle som har fått utlevert anbods-tilbodsgrunnlaget, og i god tid før anbods-/tilbodsfristen er ute.
(2) Oppdragsgjevaren skal setje opp eit referat frå synfaringa eller konferansen, og sende det utan ugrunna opphald til alle som har motteke anbods-/tilbodsgrunnlaget.

§ 14 Oppbevaring av anbod/tilbod

(1) Mottekne anbod/tilbod skal forvarast på forsvarleg vis og slik at uvedkomande ikkje får tilgang til dei. Anbod/tilbod skal registrerast etter kvart som dei kjem inn.

§ 15 Grunngjevingsplikt

(1) Oppdragsgjevaren skal grunngje overfor alle kandidatar, anbydarar eller tilbydarar som ber om det og som ikkje er vortne valde ut eller ikkje har fått kontrakten, kvifor førespurnaden deira om å ta del, eller anbodet/tilbodet deira, er avvist eller forkasta. Dersom ein kontrakt er tildelt, skal det opplysast om namnet på den som fekk kontrakten og om eigenskapane og dei relevante fordelane til det anbodet/tilbodet som vart valt. Grunngjevinga skal gjevast innan rimeleg tid.
(2) Dersom det er vedteke at det ikkje skal gjerast kontrakt for eit innkjøp som har vore kunngjort, eller dersom oppdragsgjevaren har vedteke å gjennomføre innkjøpsprosedyren på nytt, skal oppdragsgjevaren varsle alle kandidatar, anbydarar eller tilbydarar skriftleg om vedtaket og om grunngjevinga for dette.

§ 16 Fristar

(1) Fristen for levering av anbod/tilbod må ikkje vere kortare enn at det vert tilstrekkeleg tid til å utarbeide dei, og til at det vert sikra tilstrekkeleg konkurranse. Når fristane vert fastsettte, bør det så langt som råd takast omsyn til leverandørane sine eventuelle behov for å kontakte underleverandørar o.a. Fristen kan forlengjast dersom det viser seg at den opphavlege fristen er for kort til at det er mogleg å utarbeide anbod/tilbod.

(2) Fristen for å stadfeste tilbod må ikkje setjast lenger enn naudsynt.

§ 17 Krav til innkjøpsprotokoll

(1) Ved innkjøp etter denne instruksen skal det førast innkjøpsprotokoll. Innkjøpsprotokollen skal ordnast etter lausbladsystemet eller på annan tenleg måte. I Innkjøpsprotokollen skal dei opplysningane førast som er nemnde i §§ 35, 40, 44 og 49.

(2) Innkjøpsprotokollen skal underskrivast av to representantar frå oppdragsgjevaren. Ulike personar kan underskrive for dei ulike fasane av konkurransen.

§ 18 Krav til kontraktsemnet

(1) Spesifikasjonane for det som skal skaffast, skal ikkje stille strengare krav til kvantum, kvalitet, utføring, yteevne e.l. enn det som er naudsynt for formålet. Når krava vert utforma, skal det også leggjast vekt på kostnadar ved bruk, vedlikehald o.a., og på miljømessige konsekvensar, jfr. § 7. Krava skal utformast på ein slik måte at flest mogleg kan konkurrere om leveransen.

§ 19 Tekniske spesifikasjonar

(1) Kontraktsemnet skal helst spesifiserast ved at det vert opplyst om funksjonelle krav. Dersom oppdragsgjevar krev at tekniske spesifikasjonar vert oppfylte, skal det meldast frå om desse i anbods-/tilbodsgrunnlaget.

(2) Det skal helst seiast frå om tekniske spesifikasjonar anten ved å vise til relevante norske standardar som stemmer overeins med europeiske standardar, ved å vise til europeiske tekniske godkjenningar eller ved å vise til felles tekniske spesifikasjonar. Der slike ikkje finst, skal det nyttast andre standardar som er allment brukte eller aksepterte.

(3) Det kan gjerast unntak frå reglane i første og andre leddet dersom det ligg føre særlege grunnar. Unntak frå første og andre leddet må ikkje i noko tilfelle gjerast for å gje ein leverandør ein fordel framfor andre.

(4) Det skal ikkje nyttast tekniske spesifikasjonar som omtalar varer av eit visst fabrikat eller av eit visst opphav eller særlege produksjonsmetodar dersom dette favoriserer eller stengjer ute visse føretak eller varer/tenester, med mindre kontraktsemnet gjer det rimeleg med slike spesifikasjonar. Det er heller ikkje høve til å føre opp varemerke,

patent eller typer, eller å føre opp eit visst opphav eller fabrikat. Ei slik oppføring følgt av orda "eller tilsvarande" er likevel tillate når det ikkje kan gjerast tilfredsstillande greie for kontrakten på annan måte.

§ 20 Rammeavtalar

(1) I denne instruksen tyder rammeavtalar avtalar som bind oppdragsgjevaren til å kjøpe og leverandøren på førespurnad til å levere ein eller fleire typer varer eller tenester over eit avgrensa tidsrom på vilkår som er fastsette i rammeavtalen.

(2) Rammeavtalen bør føre opp eit minste kvantum som vert kjøpt inn frå vedkomande leverandør eller tenesteytar, anten ved å føre opp ein verdi eller ein del av oppdragsgjevaren sitt totale behov. Det pårekna behovet skal førast opp i anbods-/tilbodsgrunnlaget. Det kan gjevast rammeavtale til fleire leverandørar/tenesteytarar for same type varer eller tenester.

(3) Dersom ein rammeavtale omfattar fleire oppdragsgjevarar, bør det gå fram av anbods-/tilbodsgrunnlaget kva for oppdragsgjevarar som er omfatta av rammeavtalen. Dersom oppdragsgjevaren i kontraktsperioden skal kunne gjere innkjøp som kjem inn under rammeavtalen frå andre enn den/dei som har fått kontrakt, skal det gå fram av anbods-/tilbodsgrunnlaget når dette kan gjerast.

§ 21 Prosjektkonkurranse

(1) Når det vert nytta prosjektkonkurranse, skal reglane for prosjektkonkurransen setjast opp i samsvar med krava i denne paragrafen, og leverast til dei som er interesserte i å ta del i konkurransen.

(2) I prosjektkonkurranse med ei avgrensa mengd deltakarar skal oppdragsgjevaren fastsetje klare og ikkje-diskriminerande kriterium for utveljing. Talet på kandidatar som vert inviterte til å ta del, skal i alle høve vere stort nok til å sikre ein reell konkurranse.

(3) Konkurransen skal avgjerast av ein jury som er sett saman einast av fysiske personar som er uavhengige av konkurransedeltakarane. Dersom det vert kravd ein særskilt yrkeskvalifikasjon for å ta del i prosjektkonkurransen, skal minst ein tredejedel av juryen ha same eller tilsvarande kvalifikasjon.

(4) Juryen skal vere uavhengig i vedtaka og utsegnene sine. Grunnlaget for vedtaka og utsegnene til juryen skal vere prosjekt som juryen har fått til vurdering anonymt, og berre dei kriteria som er nemnde i reglane for prosjektkonkurransen etter § 46 er relevante.

KAPITTEL 3

KRAV TIL KVALIFIKASJONAR

§ 22 Krav til kvalifikasjonar

(1) Oppdragsgjevaren skal utan omsyn til konkurranseform sjå til at anbydarane / tilbydarane har gode nok kvalifikasjonar til å fullføre leveransen på ein tilfredsstillande måte.

(2) Krav til kvalifikasjonar kan stillast opp både ved open og avgrensa anbodskonkurranse og ved innkjøp etter forhandlingar.

§ 23 Prekvalifisering

(1) Ved avgrensa anbodskonkurranse og ved innkjøp etter forhandling kan oppdragsgjevar vurdere kvalifikasjonane til kandidatane før invitasjon til å gje anbod/tilbod vert gjort kjent. Oppdragsgjevaren vel ut dei kandidatane som skal inviterast til å levere anbod/tilbod, blant dei som tilfredsstiller eventuelle minstekrav til økonomiske og tekniske kvalifikasjonar.

(2) Dersom det er opplyst i anbods- eller tilbodsgrunnlaget, kan oppdragsgjevaren setje ei grense for kor mange anbydarar/tilbydarar som vil verte inviterte. Normalt bør talet på anbydarar/tilbydarar som vert inviterte, ikkje setjast lågare enn fem.

(3) Oppdragsgjevaren kan også ha generelle prekvalifiseringsordningar der leverandørar kan søkje om godkjenning, uavhengig av det einskilde innkjøpet. Slike ordningar skal kunngjerast offentleg ein gong i året. Av kunngjeringa skal det minst gå fram kva slags innkjøp ordninga gjeld, kor lang tid avgjerda om godkjenning tek, og kvar ein kan få utlevert opplysningar om kriteria for opptak og krav til dokumentasjon. Når oppdragsgjevaren nyttar ei prekvalifiseringsordning etter denne regelen, er det ikkje naudsynt å kunngjere innkjøp som vert omfatta av ordninga.

(4) Prekvalifiseringsordningar må ikkje praktiserast slik at leverandørar urimeleg vert stengde ute frå å ta del i konkurransar.

§ 24 Krav til skatteattest

(1) Oppdragsgjevaren pliktar å hente inn skatteattest frå anbydar/tilbydar ved innkjøp der den pårekna verdien er større enn kr. 50.000,-. Skatteattest må liggje føre seinast når kontrakten vert underskriven.

§ 25 Avvisingsgrunnar

(1) Utan omsyn til kva som står i anbods- eller tilbodsgrunnlaget, kan oppdragsgjevaren ved utveljing av kandidatar og ved tildeling av kontrakt avvise ein leverandør som:

a) er insolvent

b) ved ein rettskraftig dom er kjend skuldig i lovbrot som har med den yrkesmessige vandelen å gjere

c) i yrket sitt har gjort seg skuldig i alvorleg aktløyse mot faglege og etiske krav i den bransjen det gjeld, som er påvist ved metodar som oppdragsgjevaren kan forsvare

d) ikkje har oppfylt plikter om å betale inn trygdeavgifter i samsvar med lovene i den staten der han er etablert, eller i Noreg

e) ikkje har oppfylt plikter om å betale inn skattar og avgifter i samsvar med lovene i den staten der han er etablert, eller i Noreg

f) har gjeve grovt misvisande opplysningar som svar på den informasjonen som har vore kravd i samband med konkurransen eller tidlegare konkurransar.

KAPITTEL 4

OPEN OG AVGRENSA ANBODSKONKURRANSE

§ 26 Krav til open og avgrensa anbodskonkurranse

(1) Ved open og avgrensa anbodskonkurranse vert det kravd:
- a) anbodsgrunnlag med tilhøyrande anbodsinnbyding og eventuell kunngjering
- b) anbod gjeve i samsvar med vilkåra i anbodsgrunnlaget
- c) at leverandøren vert vald ut på grunnlag av dei anboda som er mottekne, utan at det vert forhandla med nokon anbydar om anbodet.

(2) Det vert ikkje rekna som forhandlingar at oppdragsgjevar hentar inn nærare opplysningar hjå anbydarane for å få klarlagt uklare punkt ved anboda, såframt dei klare punkta ikkje er slik at anboda skal avvisast etter § 34 andre leddet. Oppdragsgjevar kan også hente inn nærare opplysningar om kapasiteten til anbydarane og om tekniske, økonomiske eller administrative kvalifikasjonar i samsvar med dei kriteria som er førde opp i anbodsgrunnlaget. Når det gjeld løysingar, arbeidsmetodar eller materiale som anbydaren sjølv gjer framlegg om, kan oppdragsgjevaren be anbydaren greie ut om og klargjere korleis krava i anbodsgrunnlaget vert møtte. Forhandlingar om pris er ikkje tillate i noko høve.

§ 27 Kunngjering

(1) Innbyding til å kome med anbod i open anbodskonkurranse eller deltaking i avgrensa anbodskonkurranse skal kunngjerast offentleg, men slik at ein kan sjå bort frå kunngjering når vilkåra i § 23 er oppfylte. Kunngjeringa skal minst innehalde dei opplysningane som er nemnde i § 28 andre leddet bokstav a)-f).

(2) Oppdragsgjevaren vel ut kandidatar som skal inviterast til å gje anbod etter reglane i kapittel 3, blant dei som har bede om å få ta del i ein avgrensa anbodskonkurranse.

(3) Dersom det er klart at kunngjering ikkje tener noko føremål, kan førespurnader om å ta del i konkurransen rettast direkte til den eller dei aktuelle leverandørane utan offentleg kunngjering.

§ 28 Krav til anbodsgrunnlaget

(1) Anbodsgrunnlaget skal vere så klart og uttømmande at det saman med eit anbod og ein aksept av dette vil utgjere ein fullstendig avtale.

(2) Anbodsgrunnlaget skal som regel innehalde opplysningar om:
- a) namnet og adressa til oppdragsgjevaren
- b) kvar ein kan rette spørsmål om konkurransen
- c) kva for konkurranseform som vil verte nytta
- d) kva for innkjøp og kva for mengd ein ønskjer anbod på

e) anbodsfrist (dato og klokkeslett) og namnet og adressa til mottakar som anboda skal leverast til
f) kva for krav som vil verte stilte til anbydarane sine kvalifikasjonar, og krav til dokumentasjon
g) kvar dokument, utgreiingar, prøver, modellar, planar o.a. som høyrer til ligg til ettersyn, eller kvar ein kan få dei levert ut, og storleiken på eit eventuelt depositum som vert kravd
h) at anbodet skal vere underskrive og lagt i lukka konvolutt som skal merkjast på ein særskild måte
i) stad og tid (dato og klokkeslett) for anbodsopninga, og om anbydarane har rett til å vere til stades ved anbodsopninga
j) at anbod som kjem inn for seint, vert avviste
k) kor lenge anboda skal vere bindande
l) korleis betaling skal finne stad (ved levering, ved framdriftsbetaling, ved forskot o.a.), jfr. kapittel 9
m) at anbod som ikkje er i samsvar med minstekrava i anbodsgrunnlaget, vert forkasta
n) når og kvar levering skal finne stad eller arbeidet utførast
o) korleis vederlaget skal førast opp (fast pris, fast pris med prisjustering, etter rekning e.l.). Dersom anbodsgrunnlaget inneheld ein føresetnad om atterhald om justering av prisen som følgje av løns- og prisstiging, eller dersom det opnar for eit slikt atterhald, skal dette nemnast særskilt, og det skal i tilfelle også gjerast greie for på kva måte prisjusteringa skal reknast ut
p) kriteria for tildeling av kontrakt, jfr. § 46
q) oppdragsgjevaren tek atterhald om retten til å forkaste alle anboda
r) at reglane i denne instruksen skal nyttast i samband med innkjøpet, og det skal opplysast om eventuelle avvik frå reglane i instruksen

(3) I den grad det er aktuelt, skal anbodsgrunnlaget elles innehalde opplysningar om:
a) i kva grad det kan gjevast anbod på delar av leveransen
b) i kva grad det kan gjevast alternative anbod, og eventuelle minstekrav som alternative anbod må oppfylle
c) prøver, modellar, planar, teikningar o.a. som anbydarane skal sende inn, og korleis desse skal merkjast
d) eventuelle krav til kvalifikasjonane til anbydarane
e) eventuelle atterhald om at forkasta anbod ikkje vert returnerte
f) storkeiken på den trygda som vert kravd, jfr. § 58
g) mulkt for for sein levering eller fullføring, jfr. § 59
h) kontroll under tilverkinga og ved mottakinga, jfr. § 60
i) garanti, jfr. § 61
j) andre opplysningar som er viktige for utarbeidinga av anbodet

§ 29 Retting, supplering eller endring av anbodsgrunnlaget

(1) Oppdragsgjevar har rett til å rette, supplere og gjere endringar som ikkje er vesentlege i anbodsgrunnlaget før anbodsfristen går ut. Alle rettingar, suppleringar eller endringar skal straks sendast alle som har motteke anbodsgrunnlaget. Opplysningar

som oppdragsgjevaren gjev på førespurnad frå ein av anbydarane, skal på same måten meldast frå om til alle.

(2) Dersom rettingar, suppleringar eller endringar av anbodsgrunnlaget kjem så seint at det er vanskeleg for anbydarane å ta omsyn til dette før anbodsfristen går ut, skal fristen utvidast tilsvarande.

§ 30 Alternative anbod

(1) Det er tillate med alternative anbod dersom det ikkje er sagt anna i anbodsgrunnlaget og dei alternative anboda oppfyller dei minstekrava som er oppførde i anbodsgrunnlaget. Alternative anbod må vere av ein slik art at kontrakten kan tildelast utan forhandlingar.

(2) Oppdragsgjevaren skal føre opp i anbodsgrunnlaget dei minstekrava som alternative anbod må oppfylle, saman med eventuelle krav til presentasjonen av anboda.

§ 31 Anbod som er komne inn for seint

(1) Eit anbod er kome inn for seint dersom det ikkje er kome fram til leveringsstaden før anbodsfristen går ut.

(2) Når eit anbod vert motteke for seint, skal anbydaren straks gjerast kjend med dette.

(3) Anbod som er mottekne for seint, skal returnerast uopna etter anbodsopninga. Dersom det er naudsynt for å få slått fast identiteten til anbydaren, kan eit anbod som kjem inn for seint, opnast straks det er motteke.

§ 32 Forbod mot å endre og rette i anbod

(1) Etter at anbodsfristen er gått ut, kan anbydaren ikkje gjere endringar i anbodet eller kalle det tilbake. Vert oppdragsgjevaren merksam på openberre feil i anbodet, skal han rette feilane dersom det ikkje er tvil om korleis dei kan rettast opp.

§ 33 Anbodsopning

(1) Anbod som er mottekne til rett tid, skal opnast på det tidspunktet og på den staden som står i anbodsgrunnlaget. Ved anbodsopninga skal oppdragsgjevaren vere representert med minst to personar, og minst ein av desse bør vere frå den ansvarlege administrasjonen.

(2) Anboda skal påførast løpenummer i same rekkjefølgje som dei vert opna.

(3) Anbydarane bør få høve til å vere til stades ved anbodsopninga. Anbodsprisane skal i så fall lesast opp, men ikkje namnet til anbydarne. Oppdragsgjevaren må heller ikkje seinare gje opplysningar om kven som har gjeve anbod, bortsett frå namnet til den som får leveransen/oppdraget og prisen for denne/dette.

(4) Innkjøpsprotokollen skal underskrivast av to av dei representantane for oppdragsgjevaren som er til stades.

§ 34 Avvising av anbod

(1) Eit anbod skal avvisast når:
- a) det er gjeve av ein person som ikkje har rett til å ta del i konkurransen når anbodsfristen går ut, jfr. §§ 9 og 28
- b) det er kome inn for seint, jfr. § 31
- c) det fører opp så låg pris at han står i eit openbert mishøve til det som skal leverast, og anbydaren ikkje kan gje fullgode grunnar til den låge prisen
- d) anbydaren ikkje tilfredsstiller dei oppstilte minstekrava

(2) Ved vurdering skal det i kvart einskilt tilfelle avgjerast om eit anbod skal avvisast fordi:
- a) det ikkje inneheld alle dei opplysningane, oppgåvene, prøvene o.a. som vert kravde
- b) det ikkje fører opp prisen slik det er sett som føresetnad i anbodsinnbydninga, jfr. § 28 første leddet bokstav o)
- c) det inneheld openberre feil som ikkje kan rettast etter § 32, eller er uklart eller ufullstendig på andre måtar, og dette kan føre til tvil om korleis anbodet skal vurderast i høve til dei andre anboda
- d) anbodet avvik frå anbodsinnbydinga på ein slik måte at det vil få innverknad på konkurransetilhøvet mellom anbydarane

(3) Dersom eit anbod vert avvist, skal den anbydaren det gjeld, gjerast kjent med avvisinga og få ei grunngjeving så snart som råd.

§ 35 Krav til føring av innkjøpsprotokoll

(1) Ved open og avgrensa anbodskonkurranse skal følgjande gå fram av innkjøpsprotokollen:
- a) namnet og adresse til oppdragsgjevaren
- b) namna på dei kandidatane og anbydarane/tilbydarane som eventuelt er valde ut til å ta del i ein avgrensa anbodskonkurranse, og grunngjevinga for utveljinga
- c) namna på dei kandidatane som ikkje vart valde ut til å ta del i ein avgrensa anbodskonkurranse, eller som ikkje fekk tildelt oppdraget ved slik konkurranse, og grunngjevinga for at førespurnaden om å ta del eller for at anbodet/tilbodet vart avvist / forkasta
- d) kva for innkjøp anbodsinnbydinga omfattar
- e) dato og klokkeslett for anbodsopninga
- f) kven som var til stades ved anbodsopninga
- g) løpenummer, anbodspris og eventuell leveringstid for kvart anbod, og namnet til anbydaren
- h) oppgåve over anbod som er komne inn for seint
- i) kva for anbod som er avviste, og grunnen til det
- j) namnet på den som fekk kontrakten, og grunngjevinga for at anbodet vart godteke
- k) dei opplysningane som følgjer av § 49 når det gjeld tildeling av kontrakt

KAPITTEL 5

INNKJØP ETTER FORHANDLING

§ 36 Invitasjon til å ta del - kunngjering

(1) Ved innkjøp etter forhandling vert interesserte leverandørar oppmoda om å melde si interesse for å ta del i konkurransen gjennom offentleg kunngjering, men slik at ein kan unnlate å kome med kunngjering når vilkåra i § 23 er oppfylte. Kunngjeringa skal minst innehalde dei opplysningane som er nemnde i § 37 første leddet bokstav a)-f).

(2) Blant dei kandidatane som har bede om å få ta del, vel oppdragsgjevaren ut dei som skal inviterast til å gje tilbod i samsvar med reglane i kapittel 3.

(3) Ved forskings- eller utviklingsarbeid der ein eller fleire leverandørar peikar seg ut som særleg kvalifiserte i høve til dei krava som vert stilte, eller ved innkjøp der kunngjering openbert ikkje tener noko føremål, kan den eller dei aktuelle leverandørane få direkte førespurnad om å ta del i konkurransen utan at det vert kunngjort. Elles er det ikkje påkravd å kome med kunngjering i dei tilfella som vert omfatta av § 42.

§ 37 Tilbodsgrunnlaget

(1) Tilbodsgrunnlaget skal som regel innehalde opplysningar om:
- a) namnet og adressa til oppdragsgjevaren
- b) kvar ein kan rette spørsmål i samband med konkurransen
- c) at det vert nytta innkjøp etter forhandling
- d) kva for innkjøp og kva for mengd ein ønskjer tilbod på
- e) mottakar, adresse og tid (dato og klokkeslett) for innlevering av førespurnad om å få ta del
- f) kva for krav som vert stilte til kvalifikasjonane til tilbydarane, og kva for krav som vert stilte til dokumentasjon
- g) at oppdragsgjevaren tek atterhald om retten til å forhandle nærare om vilkåra for innkjøpet, og at ei offentleg opning av innkomne tilbod ikkje vil finne stad.

(2) Når det er aktuelt, skal det også takast inn føresegner om:
- a) kontraktstype
- b) førehandskalkyle, jfr. § 37 tredje leddet
- c) kostnadsprøving, jfr. § 62
- d) rekneskapsføringa til leverandøren, jfr. § 62
- e) spesielle vilkår for forskings- og utviklingsarbeid, jfr. kapittel 8
- f) kontraktstype
- g) andre opplysningar som er naudsynte for utarbeidinga av tilbod.

(3) Når oppdragsgjevaren finn det naudsynt for å kunne vurdere tilboda, kan det setjast som vilkår i tilbodsgrunnlaget at det vert lagt fram ein kalkyle over dei kostnadane som ein reknar med vil kome i samband med tilverkinga av varene eller tenestene. I

førespurnaden kan oppdragsgjevar i så fall ta atterhald om retten til å sjå rekneskapsdata, vedlegg o.a. som grunnlag for eventuelle prisanalysar, jfr. § 47.

(4) Ingen tilbydar må få opplysningar som gjev han fordelar i høve til dei andre tilbydarane.

(5) Dersom oppdragsgjevaren skal kunne gje kontrakt på grunnlag av innkomne tilbod utan at det vert gjennomført forhandlingar, bør tilbodsgrunnlaget tilfredsstille krava i § 28 så langt det er mogleg.

§ 38 Høve til forhandlingar

(1) Dersom tilboda som er komne inn, ikkje gjev tilstrekkeleg grunnlag for å slutte avtale, skal det i den grad ein finn det naudsynt, forhandlast/haldast drøftingar med ein eller fleire tilbydarar. Forhandlingane eller drøftingane kan omfatte både forretningsmessige vilkår og tekniske spesifikasjonar, medrekna endringar i den tekniske løysinga som det er lagt inn tilbod om.

(2) Ved slike forhandlingar skal tilbydarane ha like vilkår og opplysningar.

§ 39 Avvising

(1) Oppdragsgjevar kan sjå bort frå tilbod som kjem inn etter at fristen har gått ut. Dersom ein tilbydar som leverer for seint såleis vert stilt betre enn dei andre tilbydarane, skal tilbodet avvisast.

(2) Tilbod som vert leverte inn av tilbydarar som ikkje er inviterte til å ta del i konkurransen, skal alltid avvisast.

(3) Dersom eit tilbod vert avvist, skal den tilbydaren det gjeld, straks gjerast kjent med avvisinga og gjevast ei grunngjeving.

§ 40 Krav til føring av innkjøpsprotokoll

(1) I samband med innkjøp etter forhandling skal følgjande gå fram av innkjøpsprotokollen:

a) namnet og adressa til oppdragsgjevaren
b) kva innkjøpet gjeld
c) kva for leverandørar som er spurde
d) namnet til tilbydaren, tilbodspris og eventuell leveringstid
e) ei oppgåve over tilbod som er komne inn for seint
f) ei grunngjeving for valet av leverandør
g) kva for tilbod som vert avvist, og grunnen til det
h) grunnen til at tilbod eventuelt er henta inn frå berre ein leverandør
i) dei opplysningane som følgjer av § 49 med omsyn til tildeling av kontrakt.

KAPITTEL 6

DIREKTE INNKJØP

§ 41 Definisjon av direkte innkjøp

(1) Direkte innkjøp tyder innkjøp som vert gjorde ved direkte førespurnad til ein eller fleire leverandørar utan at det vert henta inn anbod etter kapittel 4 eller tilbod etter kapittel 5. Direkte innkjøp kan gjerast ved munnleg førespurnad. Også ved direkte innkjøp bør innkjøpet gjerast etter konkurranse.

§ 42 Vilkår for direkte innkjøp

(1) Direkte innkjøp kan nyttast når:

a) prisen ikkje går over kr. 50.000,-.

b) berre ein leverandør kan levere, og vara eller tenesta er av ein slik art at det ikkje vert sett på som naudsynt å forhandle om vilkåra

c) det gjeld tilleggstingingar som skal dekkje uventa behov

d) innkjøpet på grunn av uventa omstende ikkje kan utsetjast

e) særlege gunstige tilbod ikkje vil kunne nyttast dersom ein nyttar open eller avgrensa anbodskonkurranse eller innkjøp etter forhandling

§ 43 Terskelverdiar

(1) Når prisen vert rekna ut etter § 42 første leddet bokstav a), skal ein leggje til grunn den berekna verdien eksklusiv meirverdiavgift. Elles gjeld følgjande:

a) Ved kontrakter om leasing, leige eller sal av varer på avbetaling skal utrekningsgrunnlaget vere den totale berekna verdien for kontrakten for heile kontraktsperioden.

b) Grunnlaget for å nytte det første leddet i denne paragrafen for varekontrakter som vert slutta regelmessig i ein bestemt periode, eller som skal fornyast innan ei viss tid, skal vere den totale kostnaden for liknande kontraktar som vart slutta i det føregåande rekneskapsåret, eventuelt for dei siste tolv månadane, eller den samla berekna verdien av dei faste ytingane som vil finne stad i kontraktsperioden.

c) Dersom eit planlagt innkjøp av einsarta varer kan føre til at fleire einskildkontrakter vert tildelte samstundes, skal den samla berekna verdien av desse einskildkontraktene leggjast til grunn.

d) Dersom ein planlagd kontrakt inneheld opsjonsklausular, skal utrekningsgrunnlaget også omfatte verdien av innkjøp som kan gjerast etter opsjonsklausulen.

§ 44 Krav til føring av innkjøpsprotokoll

(1) Dersom direkte innkjøp vert nytta ved innkjøp som er større enn summen etter § 42 første leddet bokstav a), skal grunnen til at det vert nytta direkte innkjøp, registrerast i innkjøpsprotokollen.

KAPITTEL 7

TILDELING AV KONTRAKT

§ 45 Avlysing av konkurranse

(1) Oppdragsgjevaren pliktar ikkje å godta noko anbod/tilbod dersom ingen av dei anboda /tilboda som er komne inn, kan godtakast når dei vert vurderte i høve til kva oppdragsgjevaren kunne vente.

(2) Konkurransen kan også avlysast når det har kome til tilhøve som gjer at innkjøpet ikkje lenger er aktuelt, eller at spesifikasjonane må endrast etter at invitasjonen til å leggje inn anbod/tilbod er sendt ut.

(3) Vedtak om avlysing skal grunngjevast i samsvar med § 15.

§ 46 Kriterium for tildeling av kontrakter

(1) Oppdragsgjevaren skal basere tildelinga av kontrakter anten berre på den lågaste prisen eller på det økonomisk mest gunstige anbodet/tilbodet.
Ved tildeling av kontrakt basert på det økonomisk mest gunstige anbodet/tilbodet, kan det mellom anna leggjast vekt på pris, leveringstid, drifts- og vedlikehaldskostnader, lønsemd, kvalitet, etiske og funksjonsmessige eigenskapar, teknisk verdi, service og teknisk hjelp.

(2) Ved fastsetjing av kriterium og vurdering av det økonomisk mest gunstige anbodet/tilbodet skal det leggjast vekt både på innkjøpskostnadane og på andre kostnader som heng saman med bruk, drift og vedlikehald av den vara eller tenesta innkjøpet gjeld (livssykluskostnader).

(3) Dersom oppdragsgjevaren baserer tildelinga av kontrakter på det økonomisk mest gunstige anbodet/tilbodet, skal alle kriterium som vert lagde til grunn for tildelinga, takast med i anbods-/tilbodsgrunnlaget eller i kunngjeringa, om mogleg i prioritert rekkjefølgje.

(4) Dersom det for ein kontrakt ligg føre eit anbod/tilbod som verkar unormalt lågt i høve til ytinga, skal oppdragsgjevaren forlange dei opplysningane som er relevante om dei einskilde delane av anbodet/tilbodet før dette kan avvisast, og etterprøve anbodet/tilbodet på grunnlag av dei forklaringane som vert gjevne. Oppdragsgjevaren kan ta omsyn til forklaringar som kan forsvarast ut frå objektive grunnar, som til dømes innsparingar ved framstillingsmåten, tekniske løysingar, uvanleg gunstige vilkår for leveransen eller den nyskapande karakteren til vara.

§ 47 Bruk av prisanalyse

(1) Dersom ein går ut frå at den tilbodne prisen eller dei oppførde kostnadsoverslaga i hovudsak er baserte på usikre kostnadselement, eller dersom konkurransen er liten, bør det ved større leveransar gjerast prisanalyser før det vert delt ut kontrakt.

(2) Ved prisanalysen bør oppdragsgjevaren i den grad det er naudsynt gå gjennom budsjettdata, rekneskapsdata, vedlegg o.a. som ligg til grunn for prisen eller kostnadsutrekninga.

§ 48 Aksept av anbod / tildeling av kontrakt

(1) Anbodet/tilbodet skal veljast snarast mogleg etter anbodsopninga eller etter at forhandlingane er avslutta, og seinast slik at den som får bestillinga/oppdraget, kan gjerast kjend med det innan den fristen som er sett for stadfesting av anbodet/tilbodet. Dei anbydarane/tilbydarane som ikkje har fått godteke sine anbod/tilbod, skal gjerast kjende med dette.

(2) Når eit anbod/tilbod er valt, vert innkjøpet gjort ved skriftleg aksept av anbodet / tilbodet eller ved at det vert utarbeidd kontrakt.

(3) Når det av omsyn til leveringstida er naudsynt at arbeidet med leveransen startar så snart som råd, kan det teiknast ein mellombels kontrakt om innkjøpet.

(4) I den mellombels kontrakten skal alle hovudvilkåra for innkjøpet takast med slik at berre fastlegging av detaljvilkåra står att til den endelege kontrakten.

§ 49 Krav til føring av innkjøpsprotokoll

(1) I innkjøpsprotokollen skal følgjande takast med i samband med tildeling av kontrakt:

a) når avgjerda vart teken
b) tilvising til registrert anbods- eller tilbodsopning
c) kva for anbydar/tilbydar som er vald
d) grunnen til at det økonomisk mest gunstige / billegaste anbodet / tilbodet eventuelt ikkje er valt.

KAPITTEL 8

FoU-KONTRAKTER

§ 50 Reglar for tildeling

(1) Innkjøp av forskings- og utviklingsarbeid skal gjerast etter reglane i kapittel 1-7 med dei særreglane som er fastsette i dette kapitlet.

§ 51 Kontraktsvilkår ved FoU-kontrakter

(1) Når særlege grunnar talar for det, kan ein kontrakt om forskings- og utviklingsarbeid også omfatte etterfølgjande produksjon.

(2) Leverandørar som har fullført forskings- og utviklingsoppdrag, kan også konkurrere om den etterfølgjande produksjonen.

(3) Kontrakter om forskings- og utviklingsarbeid skal innehalde følgjande spesielle kontraktsvilkår:

a) utgreiing om forskings- og utviklingsoppdraget
b) opplysningar om kor langt utviklinga skal førast, eventuelt reglar om førproduksjon og utvikling av verktøy
c) oppgåver over kva for ressursar i form av personell, utstyr, tidlegare resultat, patent o.a. som skal stillast til rådvelde
d) oppgåve over kva for rapportar, tekniske data, teikningar o.a. som skal leverast
e) reglar om rapportering og kontroll
f) tidsramme for gjennomføringa av oppdraget
g) reglar om kva for hjelp oppdragsgjevaren eventuelt skal yte, for eksempel på det teknologiske området og på brukarområdet
h) avgrensing av oppdragsgjevaren sine økonomiske plikter
i) reglar om betalingsordning. Ein kan gjere unntak frå reglane i kapittel 9 om forskot, framdriftsbetaling og trygdgjeving etter vedtak i den ansvarlege administrasjonen
j) reglar om rettar til resultata av forskings- og utviklingsarbeidet, jfr. § 52
k) reglar om at oppdragsgjevaren til ei kvar tid har rett til å avbryte prosjektet dersom han finn at leverandøren ikkje maktar å gjennomføre forskings- og utviklingsoppdraget på ein måte som fører til tilfredsstillande resultat innan tids- og prisrammene for kontrakten.

§ 52 Rettar til kontraktsemnet og resultatet av FoU-arbeida

(1) Når ein leverandør i samsvar med forskings- og utviklingskontrakt skal utvikle ei oppfinning eller ein konstruksjon som ligg innafor leverandøren sitt naturlege produktområde, slik at leverandøren kan utnytte oppfinninga/konstruksjonen, bør det i regelen avtalast i kontrakten at eigedomsretten eller retten til framtidig utnytting av oppfinninga eller konstruksjonen vert gjeven over til leverandøren dersom ikkje spesielle tilhøve talar for noko anna.

(2) Sjølv om eigedomsretten eller retten til framtidig utnytting av oppfinninga eller konstruksjonen vert gjeven over til leverandøren, skal kommunen sikrast ein vederlagsfri bruks- og disposisjonsrett til dekking av eige behov og til å oppfylle dei pliktene som kommunen måtte ta på seg.
Leverandøren skal vidare forplikte seg til ikkje å overføre eigedomsrett på annan måte utan godkjenning frå kommunen.

KAPITTEL 9

KONTRAKTSVILKÅR

§ 53 Alminnelege kontraktsreglar for kjøp av varer og tenester

(1) Reglane i §§ 55-64 skal leggjast til grunn ved utforminga av avtalar om kjøp av varer og tenester for kommunen si rekning som vert gjorde etter kapittel 4-7.

(2) Kommunen kan gje meir inngåande reglar for bruk av ulike kontraktstyper og innhaldet av desse.

(3) Innafor ramma av reglane i §§ 28 og 37 skal følgjande vilkår, som skal gjelde spesielt for det einskilde kjøpet, avtalast i den grad det er naudsynt:

a) leveringsomfang, medrekna eventuelle tilleggsytingar som teknisk dokumentasjon, handbøker, utgreiingar, opplæring, service o.a.

b) krav til utføring, medrekna kvalitetskrav, krav til yteevne, dimensjonar o.a. med tilvising til tekniske underlag, teikningar, arbeidsspesifikasjon, modellar o.l.

c) leveringsvilkår (tid, stad, emballasje, sendemåte, forsikringsspørsmål o.a.)

d) pris, eventuelt reglar for prisfastsetjinga dersom fast pris ikkje er avtalt

e) betalingsvilkår

§ 54 Alminnelege kontraktsreglar for kontrahering av bygg og anlegg

(1) NS 3430 av 1991, *Alminnelige kontraktsbestemmelser om utførelse av bygg- og anleggsarbeider*,
NS 3408 av 1992, *Alminnelige kontraktsbestemmelser med formular om utførelse av enkle bygg og anlegg*, eller
NS 3431 av 1992, *Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser*,
skal gjerast gjeldande når byggje- og anleggsarbeid som kjem under denne instruksen vert sette bort, med følgjande unntak:

a) I høve til pkt. 13.1, 13.3 og 28.3.5 i NS 3430 og pkt. 8.1, 8.3, 8.4, 18.1 og 18.3 i NS 3431 skal oppdragsgjevaren ikkje gje trygd.

b) I høve til pkt. 40 i NS 3430 og pkt. 20.1 i 3408 og pkt. 45 i NS 3431 skal tvistar som følgjer av kontraktsforholdet, avgjerast ved rettargang for dei ordinære domstolane dersom ikkje anna vert avtalt eller er avtalt. Dersom partane finn det tenleg, kan dei likevel verte samde om at reglane i NS 3430, NS 3408 eller NS 3431 skal følgjast.

c) Fristar som er fastlagde i standarden, kan endrast etter vedtak i den ansvarlege etaten.

(2) Ved inngåing av kvar einskild kontrakt kan det i unntakstilfelle avtalast andre endringar i reglane i standarden når spesielle tilhøve talar for dette. Slike endringar skal takast med i avtaledokumentet.
Når tilhøva gjer det naudsynt, kan kommunen fastsetje generelle endringar av reglane i standarden i kontrakter som vert gjorde av kommunen, eller av meir inngåande reglar for bruk av priskontrakt, kostnadskontrakt eller andre kontraktstyper.

(3) Reglane i §§ 55-64 skal nyttast dersom det vert avtalt endringar i høve til standardar som er nemnde i første leddet, eller dersom kontrakter vert gjorde utan at dei nemnde standardane vert nytta.

§ 55 Betalingsvilkår

(1) Betalinga skal skje når levering har funne stad i samsvar med kontrakten.

(2) Ved suksessive leveransar kan oppgjer finne stad ved kvar dellevering. Det skal takast standpunkt til om det skal gjevast trygd for at kontrakten vert oppfylt, jfr. § 58.

(3) Forskot og framdriftsbetaling kan avtalast etter reglane i §§ 56 og 57. Så langt det er mogleg skal det takast standpunkt til eventuell forskots- eller framdriftsbetaling alt når anbodsinnbydinga eller førespurnaden vert sendt ut, jfr. §§ 28 og 37.

(4) Til vanleg krev Volda kommune å få ei kreditttid på 30 dagar, av omsyn til sine kontrollrutiner. Avvik frå denne kredittida må avtalast særskilt.

§ 56 Forskotsbetaling

(1) Når det er i samsvar med vanleg forretningspraksis i den bransjen det gjeld, eller når det må reknast for forretningsmessig naudsynt eller økonomisk fordelaktig for kommunen, kan det gjerast avtale om at leverandøren skal få utbetalt eit passande forskot. Forskot kan også avtalast når oppdragsgjevaren finn at gjennomføringa av kontrakten vil påføre leverandøren ein unormalt stor finansieringsbyrde.

(2) Forskotet kan vere inntil ein tredjedel av kjøpesummen eksklusiv meirverdiavgift. Når særlege grunnar ligg føre, kan kommunen gje samtykke til større forskot. Storleiken på forskotet og tidspunktet for utbetalinga skal elles tilpassast kontraktsforholdet. Dersom fleire betalingar skal finne stad før levering, må dette avtalast etter reglane i § 57.

(3) Det skal gjevast trygd for forskotet i samsvar med § 58.

(4) Dersom avtalen om forskot er i samsvar med føresetnadane i anbods-/ tilbodsgrunnlaget, skal det ikkje svarast renter av forskotet.

(5) Dersom det som unntak vert utbetalt forskot som ikkje er rekna med i anbods-/ tilbodsgrunnlaget, skal det svarast renter av forskotet etter ein sats som kommunen fastset, frå utbetalingsdagen og inntil forskotet er fråreka.

(6) Utbetalt forskot skal fråreknast i seinare framdriftsbetalingar. Ved dei einskilde framdriftsbetalingane skal det reknast frå ein så stor del av forskotet som svarar til den utførte delen av leveransen. Dersom det ikkje vert gjort framdriftsbetaling, skal forskotet reknast frå i sluttoppgjeret.

(7) Så langt det er mogleg skal det opplysast om eventuell forskotsbetaling i anbods- / tilbodsgrunnlaget eller førespurnaden.

§ 57 Framdriftsbetaling

(1) Når levering (eventuelt dellevering) først kan finne stad etter meir enn 12 månaders produksjonstid, eller når oppdragsgjevaren elles finn det tenleg, kan det avtalast at leverandøren skal få utbetalt avdrag på kjøpesummen i form av framdriftsbetaling. Slik framdriftsbetaling kan avtalast anten etter reglane i andre eller tredje leddet.

(2) Det kan gjerast avtale om at framdriftsbetaling skal finne stad til bestemte tider. Storleiken på avdraga skal i så fall fastsetjast på grunnlag av ei spesifisert avdragsrekning frå leverandøren. Eit avdrag skal ikkje overstige 90 prosent av verdien av det arbeidet som er utført og dei materiala som er kjøpte inn sidan den førre utbetalinga, inklusiv dei avgiftene som forfell ved betaling. Forskot som leverandøren har utbetalt til underleverandørane sine, kan berre reknast med i den grad slik utbetaling er godkjent av oppdragsgjevaren på førehand.

(3) Framdriftsbetaling kan også fastsetjast til ein eller fleire tilmålte delar av kjøpesummen, slik at desse vert utbetalte på nærmare fastsette stadium i produksjonsgangen (ratebetaling). Ein skal søkje å fastsetje storleiken på avdraga og forfallstida slik at dei ikkje overstig 90 prosent av verdien av det utførte arbeidet og dei materiala som er kjøpte inn, inklusiv avgifter som forfell ved betaling. Som grunnlag for utbetaling skal det liggje føre ei avdragsrekning som viser kor langt produksjonen er komen.

For framdriftsbetaling som vert avtalt etter reglane i andre eller tredje leddet over, gjeld elles:

a) Er det utbetalt forskot, skal det reknast ifrå ein så stor del av forskotet som svarar til den utførte delen av leveransen ved dei einskilde framdrifts-betalingane. Dette gjeld likevel ikkje ratebetaling som er avtalt etter tredje leddet.

b) Det skal gjevast trygd for framdriftsbetaling i samsvar med § 58.

c) Dersom avtalen om framdriftsbetaling er i samsvar med føresetnadane i anbods-/tilbodsgrunnlaget, skal det ikkje svarast renter av framdriftsbetalinga.

d) Dersom det unntaksvis vert betalt ut framdriftsbetaling som ikkje er rekna med i anbods-/tilbodsgrunnlaget, skal det svarast renter av framdriftsbetalinga etter ein sats som kommunen fastset, frå utbetalingsdagen og inntil framdrifts-betalinga er fråreknа.

§ 58 Trygd

(1) Det kan avtalast at leverandøren skal gje fullgod trygd for at kontrakten vert oppfylt.

(2) Trygda skal ikkje vere større enn det som er naudsynt for å verne oppdragsgjevaren mot tap, og ho bør som regel ikkje overstige 10 prosent av kontraktsprisen.

(3) Når leverandøren har teke på seg garantipliktene etter reglane i § 61, kan det krevjast at det vert gjeve trygd for denne tida (garantitida).

(4) Trygd frå leverandøren skal i regelen ha form av garanti frå bank, forsikringsselskap, garantiselskap e.l. Kommunen kan godkjenne annan garanti. Garantien skal i alle høve gjevast som sjølvskuldkausjon.

(5) Når det er openbert at det ikkje er naudsynt, kan kommunen i det einskilde tilfellet vedta at det ikkje skal krevjast trygd etter §§ 56 og 57.

(6) Ved kjøp frå offentleg føretak skal det ikkje krevjast trygd.

§ 59 Mulkt - konvensjonalbot

(1) I kontrakten kan det fastsetjast mulkt eller ei anna form for konvensjonalbot for kvar kvardag som går over leveringsfristen.

(2) Om ikkje noko anna er særleg avtalt, skal ikkje ein slik avtale vere til hinder for oppdragsgjevaren sin rett til erstatning for forseinkinga, men i slike tilfelle skal betalt mulkt eller konvensjonalbot trekkjast frå erstatningssummen.

(3) Når det ligg føre særlege grunnar til det, kan kommunen gje samtykke til at mulkt eller konvensjonalbot som har kome i tillegg, skal reduserast eller ettergjevast.

§ 60 Kvalitetskontroll

(1) Om naudsynt skal det takast med i kontrakten reglar om at leverandøren jamleg skal ta kvalitetskontroll under produksjonen. I slike tilfelle kan det stillast spesifiserte krav til leverandøren si gjennomføring av dei naudsynte kontrollfunksjonane.

(2) Det kan også vedtakast at oppdragsgjevaren skal ha rett til kvalitetsprøving under heile framstillingsprosessen, anten sjølv eller ved andre.

§ 61 Garantiar

(1) I kontrakten kan det takast med reglar om garanti som bind leverandøren til å rette feil, byte ut defekte delar eller på annan måte betre det leverte produktet slik at det møter dei krava som er avtalte, innan ein viss tidsperiode.

(2) Garantiperioden bør som regel ikkje overstige to år frå det tidspunktet leveringa er gjord.

§ 62 Kostnadskontrakter

(1) I kontrakter der det er avtalt at den endelege prisen skal fastsetjast på grunnlag av dei kostnadane som har kome på (kostnadskontrakter og priskontrakter med vinstavgrensing), skal det som regel takast med reglar om:

a) kva for kostnader som skal leggjast inn under kontrakten

b) at det vert sett opp ein etterkalkyle som viser dei verkelege kostnadane når leveransen har funne stad

c) at leverandøren skal innrette rekneskapsføringa si slik at det let seg gjere å vurdere dei kostnadane som har kome på

d) at oppdragsgjevaren skal ha rett til å sjå på rekneskapsdata, vedlegg o.a. som ligg til grunn for kostnadsutrekninga

(2) Kommunen kan gje nærare reglar om kostnadskontroll o.a.

§ 63 Endring av kontrakt

(1) Endringar i kontrakten skal som regel gjerast skriftleg.

§ 64 Tvisteløysing

(1) Dersom ikkje anna er avtalt, skal tvistar som oppstår som følgje av kontraktsforholdet, avgjerast ved rettargang for dei ordinære domstolane.

(2) Når ein finn det tenleg, kan det i kontrakten takast med reglar om at tvistar som kejm opp i kontraktsforholdet, skal avgjerast ved skilsdom med endeleg verknad for begge partane.

(3) Sjølv om det ikkje er teke inn nokon slik regel i kontrakten, kan partane verte samde om å la tivstar som er komne opp, verte avgjorde ved skilsdom.

(4) Dersom ikkje anna er eller vert avtalt, skal skilsdomstolen vere sett saman av tre medlemer der kvar av partane oppnemner ein medlem, og desse i fellesskap den tredje. Vert dei ikkje samde om valet, vert fylkesmannen oppmoda om å oppnemne den tredje medlemen.

ooooo**O**ooooo

LOVDATA

Lov om offentlige anskaffelser [anskaffelsesloven]

Dato	LOV-1999-07-16-69
Departement	Nærings- og fiskeridepartementet
Sist endret	LOV-2013-06-14-32 fra 01.01.2014
Publisert	Avd I 1999 Nr. 16
Ikrafttredelse	01.07.2001
Endrer	LOV-1992-11-27-116
Kunngjort	
Korttittel	Anskaffelsesloven - offanskl.

Jf. EØS-avtalen art 65 og vedlegg XVI, nr. 2 (dir 2004/18), nr. 4 (dir 2004/17), nr. 4a (Kvedtak 93/327/EØF), nr. 5 (dir 89/665), nr. 5a (dir 92/13), nr. 5b (dir 92/50) og nr. 6 (frd. 1182/71). Jf. også WTO-avtalen 15 apr 1994 om offentlige innkjøp.

§ 1. *Formål*

Loven og tilhørende forskrifter skal bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

0 Endret ved lov 30 juni 2006 nr. 41 (ikr. 1 jan 2007 iflg. res. 30 juni 2006 nr. 762).

§ 2. *Oppdragsgivere som er omfattet*

Loven gjelder for statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer. Loven gjelder for rettssubjekter som driver virksomhet innenfor forsyningssektorene, i den utstrekning dette følger av internasjonale forpliktelser og forskrifter gitt i medhold av loven. Loven gjelder også for andre rettssubjekter i saker om bygge- og anleggskontrakter, dersom det offentlige yter tilskudd på mer enn 50 prosent av kontraktens verdi.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om hvilke oppdragsgivere som er omfattet av loven.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om lovens anvendelse på Svalbard og fastsette særlige regler av hensyn til de stedlige forhold.

0 Endret ved lover 4 juli 2003 nr. 83 (ikr. 25 juli 2003 iflg. res. 4 juli 2003 nr. 879), 30 juni 2006 nr. 41 (ikr. 1 jan 2007 iflg. res. 30 juni 2006 nr. 762).

§ 3. *Anskaffelser som er omfattet*

Loven gjelder anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider som foretas av oppdragsgivere som nevnt i § 2. Loven gjelder ikke anskaffelser som kan unntas etter EØS-avtalen artikkel 123.

§ 4. *Rettighetshavere*

Rettighetshavere etter loven er bare virksomheter som er opprettet i samsvar med lovgivningen i en EØS-stat og som har sitt sete, hovedadministrasjon eller hovedforetak i en slik stat. Det samme gjelder virksomheter som er gitt slike rettigheter etter WTO-avtalen om offentlige innkjøp eller andre internasjonale avtaler som Norge er forpliktet til å følge.

§ 5. *Grunnleggende krav*

Oppdragsgiver skal opptre i samsvar med god forretningsskikk, sikre høy forretningsetisk standard i den interne saksbehandling og sikre at det ikke finner sted forskjellsbehandling mellom leverandører.

En anskaffelse skal så langt det er mulig være basert på konkurranse.

Oppdragsgiver skal sikre at hensynet til forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvbarhet ivaretas gjennom anskaffelsesprosessen.

Utvelgelse av kvalifiserte anbydere og tildeling av kontrakter skal skje på grunnlag av objektive og ikke-diskriminerende kriterier.

Oppdragsgiver skal ikke

a. diskriminere mellom leverandører på grunnlag av nasjonalitet,
b. bruke standarder og tekniske spesifikasjoner som et virkemiddel for å hindre konkurranse, eller
c. dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov kommer til anvendelse.

§ 6. *Livssykluskostnader, universell utforming og miljø*

Statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal under planleggingen av den enkelte anskaffelse ta hensyn til livssykluskostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen.

0 Endret ved lover 15 juni 2001 nr. 80 (ikr. 1 juli 2001 iflg. res. 15 juni 2001 nr. 617), 30 juni 2006 nr. 41 (ikr. 1 jan 2007 iflg. res. 30 juni 2006 nr. 762).

§ 7. *Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter*

Kongen kan ved forskrift pålegge statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer å ta inn klausuler i tjeneste- og bygge- og anleggskontrakter som inngås etter denne lov, som skal sikre lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn det som følger av gjeldende landsomfattende tariffavtale eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke.

Kongen kan ved forskrift pålegge oppdragsgivere å føre tilsyn med at klausulene blir overholdt, og iverksette tiltak overfor leverandøren ved manglende etterlevelse av klausulene.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at forskrifter gitt med hjemmel i første og andre ledd blir overholdt. Tilsynet gir de pålegg og treffer de enkeltvedtak som er nødvendige for gjennomføring av forskriftene. Arbeidsmiljøloven § 18-5, § 18-6 første, andre, sjette, sjuende og åttende ledd samt §§ 18-7, 18-8 og 18-10 får tilsvarende anvendelse.

Petroleumstilsynet har innenfor sitt myndighetsområde tilsvarende tilsynsansvar og myndighet som nevnt i andre og tredje ledd.

0 Tilføyd ved lov 21 des 2007 nr. 121, endret ved lover 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413), endret paragrafnummer fra § 11a, 14 des 2012 nr. 82 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 14 des 2012 nr. 1324), 14 juni 2013 nr. 32 (ikr. 1 jan 2014 iflg. res. 14 juni 2013 nr. 617).

§ 8. *Søksmål*

Søksmål om overtredelse av denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven, reises for tingretten uten forliksmegling.

Side 172

Inntil kontrakt er inngått, kan retten sette til side beslutninger som er truffet under en anskaffelsesprosedyre når beslutningen er i strid med bestemmelser i denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven.

0 Endret ved lover 14 des 2001 nr. 98 (ikr. 1 jan 2002 iflg. res. 14 des 2001 nr. 1416), 30 juni 2006 nr. 41 (ikr. 1 jan 2007 iflg. res. 30 juni 2006 nr. 762), 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413), endret paragrafnummer fra § 7.

§ 9. *Beslutning om midlertidig forføyning*

For behandling av begjæring om midlertidig forføyning gjelder tvisteloven, om ikke annet er bestemt i eller i medhold av denne lov. Mot overtredelser av bestemmelser i eller i medhold av denne lov, kan det ikke besluttes midlertidig forføyning etter at kontrakt er inngått.

Kongen kan gi forskrift om at oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt suspenderes ved begjæring om midlertidig forføyning, når begjæringen er fremsatt innenfor en fastsatt karensperiode.

Kongen kan gi forskrift om at oppdragsgiver kan fastsette en frist for når begjæring om midlertidig forføyning mot oppdragsgivers beslutning om å avvise eller forkaste en forespørsel om å delta i konkurransen, må være fremsatt.

0 Endret ved lover 30 juni 2006 nr. 41 (ikr. 1 jan 2007 iflg. res. 30 juni 2006 nr. 762), 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413), endret paragrafnummer fra § 8.

§ 10. *Underretningsplikt for retten*

Retten skal underrette departementet om saker som idømmes etter § 8, samt forføyninger etter § 9.

0 Endret ved lover 29 juni 2007 nr. 62 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 7 des 2007 nr. 1370), 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413), endret paragrafnummer fra § 9.

§ 11. *Erstatning*

Ved brudd på denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven, har saksøker krav på erstatning for det tap han har lidt som følge av bruddet.

0 Endret ved lov 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413), endret paragrafnummer fra § 10.

§ 12. *Rådgivende tvisteløsningsorgan*

Kongen kan opprette et rådgivende organ for løsning av tvister om rettigheter og plikter etter denne lov og forskrifter hjemlet i denne.

Kongen kan gi forskrift om at oppdragsgivere som omfattes av loven her er pliktige til å delta i prosessen for tvisteløsningsorganet.

Kongen kan gi forskrift om saksbehandlingen i organet, herunder bestemmelser om partenes rett til innsyn i sakens dokumenter.

Offentleglova får anvendelse på den virksomhet som drives av tvisteløsningsorganet.

0 Tilføyd ved lov 15 juni 2001 nr. 80 (ikr. 1 juli 2001 iflg. res. 15 juni 2001 nr. 617), endret ved lover 30 juni 2006 nr. 41 (ikr. 1 jan 2007 iflg. res. 30 juni 2006 nr. 762), 19 mai 2006 nr. 16 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 17 okt 2008 nr. 1118), 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413), endret paragrafnummer fra § 7a.

§ 13. *Søksmål om å kjenne kontrakt uten virkning*

Retten skal kjenne en kontrakt uten virkning når

a) kontrakten gjelder anskaffelser av varer, prioriterte tjenester og bygge- og anleggsarbeider over EØS-terskelverdiene fastsatt i forskrift, og

b) oppdragsgiver enten har

1. foretatt en ulovlig direkte anskaffelse,
2. tildelt en kontrakt innenfor en rammeavtale eller en dynamisk innkjøpsordning i strid med forskrift gitt i medhold av loven, eller
3. foretatt andre brudd på forskrifter gitt i medhold av loven som har påvirket leverandørens mulighet til å få kontrakten, og samtidig har brutt bestemmelser om karensperiode eller suspensjon, og dette har fratatt leverandøren mulighet til å iverksette rettslige skritt forut for kontraktsinngåelse.

Første ledd bokstav b nr. 1 gjelder ikke om oppdragsgiver har kunngjort at det vil bli inngått en kontrakt og tidligst inngår kontrakten ti dager etter kunngjøringen. Første ledd bokstav b nr. 2 gjelder ikke om oppdragsgiver har meddelt sin beslutning om kontraktstildeling til leverandørene og tidligst inngår kontrakten etter en karensperiode.

Når vesentlige hensyn til allmennhetens interesser gjør det nødvendig å opprettholde kontrakten, kan retten unnlate å kjenne kontrakten uten virkning. Dersom konsekvensen av at kontrakten kjennes uten virkning i alvorlig grad vil kunne true et større forsvars- eller sikkerhetsprogram som er avgjørende for Norges sikkerhetsinteresser, kan ikke retten kjenne kontrakten uten virkning.

En kontrakt kan kjennes uten virkning for fremtidig kontraktsoppfyllelse. Dersom kontraktsytelsen kan tilbakeføres i vesentlig samme stand og mengde, kan kontrakten kjennes uten virkning fra tidspunktet for kontraktsinngåelse.

0 Tilføyd ved lov 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413). Jf. dir 2007/66 som endrer dir 89/665 og 92/13, se EØS-avtalen vedlegg XVI nr. 5 og 5a.

§ 14. *Søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme overtredelsesgebyr*

Retten skal avkorte kontraktens løpetid eller idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr når

a) kontrakten gjelder anskaffelser av varer, prioriterte tjenester og bygge- og anleggsarbeider over EØS-terskelverdiene fastsatt i forskrift, og

1. retten unnlater å kjenne en kontrakt uten virkning etter § 13 tredje ledd, eller
2. oppdragsgiver har foretatt andre brudd på reglene om karensperiode eller suspensjon enn de som er omfattet av § 13, eller

b) kontrakten gjelder anskaffelser av varer, prioriterte tjenester og bygge- og anleggsarbeider under EØS-terskelverdiene fastsatt i forskrift, eller uprioriterte tjenester, og oppdragsgiver har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse.

Retten skal idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr når kontrakten kjennes uten virkning for fremtidig kontraktsoppfyllelse etter § 13.

Retten kan idømme sanksjoner som nevnt i første ledd når

a) kontrakten gjelder anskaffelser av varer, prioriterte tjenester og bygge- og anleggsarbeider under EØS-terskelverdiene fastsatt i forskrift, eller uprioriterte tjenester, og

b) oppdragsgiver enten har

1. tildelt en kontrakt innenfor en rammeavtale eller en dynamisk innkjøpsordning i strid med regler fastsatt i forskrift gitt i medhold av loven, eller
2. foretatt andre brudd på forskrifter gitt i medhold av loven som har påvirket leverandørens mulighet til å få kontrakten, og samtidig har brutt bestemmelser om karensperiode, og dette har fratatt leverandøren mulighet til å iverksette rettslige skritt forut for kontraktsinngåelse.

Første ledd bokstav b gjelder ikke om oppdragsgiver har kunngjort at det vil bli inngått en kontrakt og tidligst inngår kontrakten ti dager etter kunngjøringen. Tredje ledd bokstav b nr. 1 gjelder ikke om oppdragsgiver har meddelt sin beslutning om kontraktstildeling til leverandørene og tidligst inngår kontrakten etter en karensperiode.

Ved fastsettelse av sanksjoner skal det særlig legges vekt på overtredelsens grovhet, størrelsen på anskaffelsen, om oppdragsgiver har foretatt gjentatte overtredelser, muligheten for å gjenopprette konkurransen og den preventive virkningen. Retten kan også kombinere sanksjonene. Overtredelsesgebyret kan ikke settes høyere enn 15 prosent av anskaffelsens verdi.

0 Tilføyd ved lov 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413). Jf. dir 2007/66 som endrer dir 89/665 og 92/13, se EØS-avtalen vedlegg XVI nr. 5 og 5a.

§ 15. *Prosessuelle særregler og tidsfrister ved søksmål etter §§ 13 og 14*

Ved søksmål om forhold som beskrevet i §§ 13 og 14, plikter saksøker å varsle oppdragsgivers medkontrahent om søksmålet. Varslet gis ved oversendelse av kopi av stevningen.

Retten skal, uavhengig av partenes påstander, idømme sanksjoner som beskrevet i §§ 13 og 14, dersom vilkårene for det er oppfylt.

En rettskraftig dom som går ut på at en kontrakt kjennes uten virkning eller at kontraktens løpetid avkortes, er bindende for alle og enhver og legges til grunn i alle forhold hvor spørsmålet har betydning.

Sanksjoner etter §§ 13 og 14 kan bare idømmes når sak reises innen to år fra kontrakt er inngått.

Dersom oppdragsgiver har kunngjort konkurranseresultatet når en kontrakt er tildelt uten kunngjøring av konkurransen, kan sanksjoner etter § 13 første ledd bokstav b nr. 1 eller § 14 første ledd bokstav b bare idømmes når sak reises innen 30 dager fra kunngjøringen.

Dersom oppdragsgiver i en kunngjort konkurranse har meddelt berørte leverandører om inngåelsen av kontrakt, kan sanksjoner etter § 13 første ledd bokstav b nr. 2 eller 3, § 14 første ledd bokstav a nr. 2 eller § 14 tredje ledd bare idømmes når sak reises innen 30 dager fra meddelelsen er sendt.

0 Tilføyd ved lov 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413). Jf. dir 2007/66 som endrer dir 89/665 og 92/13, se EØS-avtalen vedlegg XVI nr. 5 og 5a.

§ 16. *Forskrifter og enkeltvedtak*

Kongen kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av loven. Kongen kan gi oppdragsgivere de pålegg som er nødvendige for å sikre oppfyllelse av denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven. Overfor andre oppdragsgivere enn statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer kan det likevel bare gis pålegg som er nødvendig for å oppfylle Norges forpliktelser overfor fremmede stater eller internasjonale organisasjoner om offentlige anskaffelser. Kongen kan likevel gi forskrift om begrunnelsesplikt.

Kongen kan gi forskrift om tvungent verneting for søksmål som nevnt i § 8 og for begjæringer om midlertidige forføyninger som nevnt i § 9.

0 Endret ved lover 15 juni 2001 nr. 80 (ikr. 1 juli 2001 iflg. res. 15 juni 2001 nr. 617), 30 juni 2006 nr. 41 (ikr. 1 jan 2007 iflg. res. 30 juni 2006 nr. 762), 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413), endret paragrafnummer fra § 11.

§ 17. *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.[1] Fra samme tid oppheves lov av 27. november 1992 nr. 116 om offentlige anskaffelser m.v.

0 Endret ved lov 11 mai 2012 nr. 25 (ikr. 1 juli 2012 iflg. res. 11 mai 2012 nr. 413), endret paragrafnummer fra § 12.

1 Fra 1 juli 2001 iflg. res. 15 juni 2001 nr. 617.

LOVDATA

Forskrift om offentlige anskaffelser

Dato	FOR-2006-04-07-402
Departement	Nærings- og fiskeridepartementet
Publisert	I 2006 hefte 5
Ikrafttredelse	01.01.2007
Sist endret	FOR-2015-06-12-622 fra 01.07.2015
Endrer	FOR-2001-06-15-616
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-1999-07-16-69-§9, LOV-1999-07-16-69-§16
Kunngjort	10.04.2006
Rettet	16.02.2015 (§ 16-2)
Korttittel	Forskrift om offentlige anskaffelser - FOA

Kapitteloversikt:

Del I. Alminnelige bestemmelser (§§ 1-1 - 4-3)

Del II. Anskaffelser under EØS-terskelverdiene og uprioriterte tjenester (§§ 5-1 - 13A-2)

Del III. Anskaffelser over EØS-terskelverdiene (§§ 14-1 - 22A-3)

Del IV. Øvrige prosedyrer (§§ 23-1 - 25-2)

Del V. Ikraftsetting (§26-1)

Vedlegg 1. Liste over forskjellige former for bygge- og anleggsarbeid

Vedlegg 2. (Opphevet)

Vedlegg 3. Protokoll for anskaffelser mellom 100.000 og 500.000 kroner eksl. mva.

Vedlegg 4. Protokoll for anskaffelser som overstiger 500.000 kroner eksl. mva.

Vedlegg 5. Prioriterte tjenester

Vedlegg 6. Uprioriterte tjenester

Side 177

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 7. april 2006 med hjemmel i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 9 og § 16. Fremmet av Fornyings- og administrasjonsdepartementet (nå Nærings- og fiskeridepartementet).
EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XVI nr. 2 (direktiv 2004/18/EF endret ved forordning (EF) nr. 1422/2007, forordning (EF) nr. 213/2008, forordning (EF) nr. 1177/2009, forordning (EU) nr. 1251/2011, forordning (EU) nr. 1336/2013), nr. 4 (direktiv 2004/17/EF endret ved forordning (EU) nr. 1336/2013), nr. 5 (direktiv 2007/66/EF), nr. 5c (direktiv 2009/81/EF endret ved forordning (EU) nr. 1251/2011, forordning (EU) nr. 1336/2013) og vedlegg XI nr. 51 (direktiv 1999/93/EF).
Endringer: Endret ved forskrifter 13 okt 2006 nr. 1150, 24 nov 2006 nr. 1295, 20 des 2006 nr. 1504, 20 feb 2008 nr. 163, 8 mai 2008 nr. 446, 17 okt 2008 nr. 1119, 25 jan 2010 nr. 66, 24 feb 2010 nr. 983, 3 sep 2010 nr. 1236, 8 juni 2012 nr. 500, 25 juni 2012 nr. 654, 25 juni 2012 nr. 726, 26 okt 2012 nr. 996, 8 juni 2012 nr. 500, 4 okt 2013 nr. 1184 som endret ved forskrift 30 okt 2013 nr. 1738, 3 mars 2014 nr. 249, 28 mars 2014 nr. 336, 21 mai 2014 nr. 673 bortfalt jf. 10 juni 2014 nr. 719, 12 juni 2015 nr. 622.
Rettelser: 16.02.2015 (§ 16-2).

Del I. Alminnelige bestemmelser

Kapittel 1. Formål og virkeområde

§ 1-1. ***Formål***

Forskriften skal bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling. Forskriften skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

§ 1-2. ***Hvem som er omfattet av forskriften***

(1) Denne forskrift gjelder statlige, kommunale, fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer og sammenslutninger dannet av en eller flere av disse.

(2) Et offentligrettslig organ er ethvert organ:

a. som tjener allmennhetens behov, og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter, og
b. som er et selvstendig rettssubjekt og
c. som i hovedsak er finansiert av myndigheter eller organer som nevnt i første ledd, eller hvis forvaltning er underlagt slike myndigheters eller organers kontroll, eller som har et administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan der over halvparten av medlemmene er oppnevnt av slike myndigheter eller organer.

(3) Forskriften gjelder også når bygge- og anleggskontrakter og tilhørende tjenestekontrakter tildeles av andre enn oppdragsgiver som nevnt i første eller annet ledd, forutsatt at de er direkte subsidiert med mer enn 50 prosent. Dette gjelder likevel bare kontrakter som nevnt i vedlegg 1 (liste over forskjellige former for bygge- og anleggsarbeid) kategori 3 eller kontrakter som gjelder sykehus, idretts-, rekreasjons- og fritidsanlegg, skole- og universitetsbygninger og bygninger til forvaltningsformål. Oppdragsgiver skal gjøre støttemottaker oppmerksom på denne bestemmelsen.

(4) Forskriften får ikke anvendelse for oppdragsgivere som omfattes av forskrift 7. april 2006 nr. 403 om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og posttjenester (forsyningsforskriften). Dette gjelder imidlertid bare i den utstrekning anskaffelsen skjer som ledd i utøvelse av aktivitet som er angitt i forsyningsforskriften.

(5) Ved overdragelse av en enerett eller særrett til å utføre offentlige tjenester til rettssubjekter som ikke omfattes av forskriften, skal det pålegges rettssubjektet å overholde prinsippet om likebehandling når det foretas vareanskaffelser.

§ 1-3. ***Hvilke kontrakter som er omfattet av forskriften***

(1) Denne forskrift får anvendelse på tildeling av offentlige kontrakter om levering av varer, tjenester eller utførelse av bygge- og anleggsarbeider.

(2) Forskriften får ikke anvendelse på:

a. kontrakter som kan unntas i henhold til EØS-avtalens artikkel 123 eller er omfattet av forskrift vedtatt ved kgl.res. 4. oktober 2013 nr. 1185 om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser § 1-3 (hvilke kontrakter som er omfattet av forskriften). Tilsvarende gjelder for kontrakter som ikke overstiger terskelverdiene i nevnte forskrifts § 2-2 (terskelverdier og CPV-koder) første ledd.
b. kontrakter om erverv eller leie, uten hensyn til finansieringsform, av jord, eksisterende bygninger eller annen fast eiendom, eller om rettigheter til slik eiendom. Kontrakter om finansielle tjenester, uten hensyn til form, inngått samtidig, før eller etter kontrakten om erverv eller leie, omfattes imidlertid av denne forskrift,
c. kontrakter om kringkastingsselskapers anskaffelser, utvikling, produksjon eller samproduksjon av programmer og kontrakter om sendetider,
d. kontrakter om voldgifts- og meklingstjenester,

Side 178

e. kontrakter om finansielle tjenester i forbindelse med emisjon, kjøp, salg og overdragelse av verdipapirer eller andre finansinstrumenter, særlig transaksjoner utført av offentlige oppdragsgivere for å skaffe til veie penger eller kapital, samt sentralbanktjenester,

f. ansettelseskontrakter,

g. forsknings- og utviklingstjenester, når oppdragsgiver ikke fullt ut betaler for tjenesten eller den ikke fullt ut tilfaller oppdragsgiver til bruk i hans virksomhet,

h. kontrakter om offentlige tjenestekjøp som tildeles et organ eller en sammenslutning av organer som selv er en offentlig oppdragsgiver som definert i § 1-2 (hvem som er omfattet av forskriften) med hjemmel i en enerett organet har i henhold til en kunngjort lov, forskrift eller administrativt vedtak, forutsatt at bestemmelsene er forenlige med EØS-avtalen,

i. kontrakter som hovedsakelig har som formål å sette en offentlig oppdragsgiver i stand til å stille et offentlig telenett til rådighet eller drive et slikt nett eller til å levere en eller flere teletjenester til offentligheten, slik dette er definert i direktiv 2004/18/EF artikkel 1 nr. 15,

j. tjenestekonsesjonskontrakter,

k. kontrakter som innebærer utøvelse av offentlig myndighet som kan unntas etter EØS-avtalen artikkel 39, jf. artikkel 32,

l. kontrakter med en anslått verdi under 100 000 kroner eksl. mva.

(3) Forskriften får heller ikke anvendelse på kontrakter som er regulert av andre anskaffelsesregler og tildelt:

a. i henhold til en internasjonal avtale inngått i forbindelse med stasjonering av tropper,

b. i henhold til en internasjonal organisasjons særlige fremgangsmåte, eller

c. i henhold til internasjonal avtale inngått i samsvar med EØS-avtalen mellom Norge og en eller flere stater som ikke er part i EØS-avtalen, og som omfatter leveranser beregnet på et prosjekt som gjennomføres eller utnyttes av avtalepartene. Enhver slik avtale skal meddeles Nærings- og fiskeridepartementet hvis verdien av kontraktene overstiger terskelverdiene i § 2-2 (terskelverdier).

0 Endret ved forskrifter 3 sep 2010 nr. 1236, 26 okt 2012 nr. 996, 4 okt 2013 nr. 1184 (i kraft 22 jan 2014 jf forskrift 30 okt 2013 nr. 1738), 3 mars 2014 nr. 249, 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

Kapittel 2. Anvendelsesområde for de ulike bestemmelsene i forskriften

§ 2-1. ***Anvendelsesområde for forskriftens ulike deler***

(1) Forskriftens del I gjelder for alle anskaffelser som omfattes av denne forskrift, uavhengig av anskaffelsens art og verdi.

(2) For kontrakter hvor den anslåtte verdi overstiger 500.000 kroner eksl. mva. men ikke overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2 (terskelverdier), gjelder reglene i forskriftens del I og del II. For følgende kontrakter, som ikke overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2 (terskelverdier), gjelder likevel kun del I (alminnelige bestemmelser):

a. anskaffelsen kan bare foretas hos én leverandør i markedet, for eksempel av tekniske eller kunstneriske årsaker, eller for å beskytte en enerett mv.,

b. det foreligger et usedvanlig fordelaktig tilbud som gjør det mulig å anskaffe ytelser til en pris som ligger vesentlig under normale markedspriser, og en anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling ikke lar seg gjennomføre i det tidsrommet tilbudet foreligger,

c. anskaffelsen på grunn av uforutsette omstendigheter ikke kan utsettes i den tiden det tar å gjennomføre en konkurranse,

d. uforutsette omstendigheter gjør det nødvendig å utføre tilleggsytelser som er strengt nødvendige for kontraktens fullføring, forutsatt at tildelingen skjer til samme leverandør,

e. det i en forutgående anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling ikke foreligger tilbud, eller de tilbud som foreligger ikke er egnet,

f. det gjelder varer eller tjenester som kjøpes på børs, råvarebørs eller lignende marked, eller

g. kontrakter om dekningskjøp som er nødvendige fordi en konkurranse må avlyses, eller fordi det har oppstått en tvist som forsinker kontraktinngåelsen, forutsatt at oppdragsgiver ikke inngår kontrakten om dekningskjøp for en lengre periode enn det som er nødvendig for å gjennomføre en konkurranse i samsvar med forskriften.

(3) For kontrakter om utførelse av helse- og sosialtjenester med en ideell organisasjon er oppdragsgiver ikke forpliktet til å følge reglene i forskriftens del II eller III. Dersom kontrakten overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2 (terskelverdiene), gjelder likevel § 17-3 (krav til ytelsen og tekniske spesifikasjoner) og § 18-4 (kunngjøring av konkurranseresultater). Tilsvarende unntak gjelder for kontrakter om utførelse av opptrenings- og rehabiliteringstjenester som ytes utenfor sykehus og som omfattes av de regionale helseforetakenes ansvar for spesialisthelsetjenester etter lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2-1a, selv om tjenesten ikke leveres av en ideell organisasjon.

(4) For kontrakter hvor den anslåtte verdi overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2 (terskelverdiene) gjelder reglene i forskriftens del I og del III.

(5) Kontrakter som gjelder uprioriterte tjenester, jf. vedlegg 6 (uprioriterte tjenester), følger reglene i del I og II selv om den anslåtte verdi overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2 (terskelverdier). Unntakene i annet ledd, annet punktum bokstav a-f gjelder tilsvarende, uavhengig av anskaffelsens verdi. Dersom anskaffelsen overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2 (terskelverdier) gjelder også § 17-3 (krav til ytelsen og bruk av tekniske spesifikasjoner) og § 18-4 (kunngjøring av konkurranseresultater).

(6) Kontrakter om bygge- og anleggskontrakter for sosiale formål kan istedenfor å inngås etter reglene i del II eller del III, inngås etter reglene i del IV. Kontrakter om offentlige bygge- og anleggskonsesjoner og designkonkurranser skal gjennomføres etter reglene i del IV.

(7) Oppdragsgivere som utøver aktivitet som er omfattet av forsyningsforskriften § 1-3 (aktiviteter som er omfattet av forskriften), kan benytte kvalifikasjonsordning i tråd med forsyningsforskriften § 7-10 (kvalifikasjonsordning) jf. § 8-4 (kunngjøring av kvalifikasjonsordning). Tilsvarende kan oppdragsgiver benytte unntakene i forsyningsforskriften § 1-4 (unntak for visse aktiviteter) første ledd og § 1-6 (kontrakter som er omfattet av forskriften) annet ledd bokstav b, c og d. Disse oppdragsgiverne kan også benytte konkurranse med forhandling uten at vilkårene i denne forskrift § 14-3 (konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring) er oppfylt.

0 Endret ved forskrifter 13 okt 2006 nr. 1150, 24 nov 2006 nr. 1295, 3 sep 2010 nr. 1236, 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 2-2. ***Terskelverdier***

(1) Forskriftens del III gjelder kontrakter der den anslåtte verdi overstiger 1,55 millioner kroner ekskl. mva. for vare- og tjenestekontrakter og 39 millioner kroner ekskl. mva. for bygge- og anleggskontrakter. For statlige myndigheter gjelder imidlertid forskriftens del III for vare- og tjenestekontrakter der den anslåtte verdi overstiger 1 million kroner eksl. mva.

(2) For forsknings- og utviklingstjenester som nevnt i vedlegg 5 kategori 8, etterfølgende kunngjøring av uprioriterte tjenester (jf. vedlegg 6 og § 18-4) og for varekontrakter på forsvarsområdet når disse varekontraktene gjelder varer som ikke er omfattet av Norges vedlegg 4 til tillegg I til WTO-avtalen om offentlige innkjøp (GPA), gjelder likevel forskriftens del III for statlige myndigheter der den anslåtte verdi overstiger 1,6 millioner kroner eksl. mva.

(3) Når den samlede anslåtte verdien av delkontrakter som omtalt i § 2-3 syvende og åttende ledd overstiger verdiene i denne paragrafs første ledd, kommer forskriftens del III til anvendelse på alle delkontraktene. Bygge- og anleggskontrakter som har en anslått verdi på under 8 millioner kroner eksl. mva. og tjenestekontrakter og varekontrakter som har en anslått verdi på under 600 000 kroner eksl. mva., kan likevel inngås etter forskriften del II, dersom den samlede verdi av disse delkontraktene ikke overstiger 20 prosent av samtlige delkontrakters sammenlagte verdi.

(4) Nærings- og fiskeridepartementet kan endre terskelverdiene fastsatt i denne forskrift.

0 Endret ved forskrifter 20 feb 2008 nr. 163 (i kraft 1 mars 2008), 25 jan jan 2010 nr. 66 (i kraft 1 mars 2010), 3 sep 2010 nr. 1236, 25 juni 2012 nr. 654 (i kraft 1 juli 2012), 3 mars 2014 nr. 249, 28 mars 2014 nr. 336 (i kraft 6 april 2014), 21 mai 2014 nr. 673 bortfalt jf 10 juni 2014 nr. 719 (i kraft 15 juni 2014).

§ 2-3. ***Beregning av anskaffelsens anslåtte verdi***

(1) Anskaffelsens anslåtte verdi beregnes på grunnlag av oppdragsgivers anslag av det samlede beløp oppdragsgiver kan komme til å betale, eksl. mva. for de kontrakter som utgjør anskaffelsen.

(2) Beregningen skal være holdbar på kunngjøringstidspunktet, eller for anskaffelser som ikke krever kunngjøring, på det tidspunktet oppdragsgiver etter en forsvarlig vurdering av markedet begynner å innhente tilbud.

(3) Valg av metode for beregning av anskaffelsens anslåtte verdi skal ikke foretas i den hensikt å unngå at bestemmelser i denne forskrift får anvendelse på kontrakten.

(4) En planlagt anskaffelse av en bestemt ytelse kan ikke deles opp i den hensikt å unngå at bestemmelser i denne forskrift kommer til anvendelse.

(5) Ved beregning av anskaffelsens anslåtte verdi, skal det tas hensyn til enhver form for opsjoner og eventuelle forlengelser av kontrakten.

(6) Ved beregning av anskaffelsens anslåtte verdi, skal det tas hensyn til eventuelle premier eller betalinger til deltakerne i konkurransen.

(7) Når en tjeneste eller et bygge- og anleggsarbeid er inndelt i flere delarbeider som det skal inngås særskilte kontrakter for samtidig, skal den anslåtte verdien av hvert delarbeid tas med i beregningen.

(8) Dersom en planlagt anskaffelse av ensartede varer kan føre til tildeling av flere enkeltkontrakter samtidig, skal den samlede anslåtte verdi av disse enkeltkontraktene legges til grunn.

(9) Ved tidsbegrensede tjenestekontrakter uten fastsatt samlet pris, og med en løpetid på 48 måneder eller mindre, skal beregningsgrunnlaget være kontraktens totale anslåtte verdi for hele løpetiden.

(10) For tidsubegrensede tjenestekontrakter eller tjenestekontrakter med en løpetid på mer enn 48 måneder, hvor det ikke er fastsatt en samlet pris, skal beregningsgrunnlaget være den månedlige rate multiplisert med 48.

(11) For vare- og tjenestekontrakter som inngås med regelmessige mellomrom eller som skal fornyes innen et gitt tidsrom, beregnes den anslåtte kontraktsverdien basert på følgende:

a. enten den samlede faktiske verdien av de påfølgende kontraktene av samme type tildelt i løpet av de tolv foregående månedene eller det foregående regnskapsåret, om mulig justert for å ta hensyn til endringer i mengde eller verdi som kan forekomme i løpet av de tolv månedene som følger etter inngåelse av den opprinnelige kontrakten, eller
b. den samlede anslåtte verdien av de påfølgende kontraktene tildelt i løpet av tolv måneder fra den første leveransen eller i løpet av regnskapsåret dersom dette er lengre enn 12 måneder.

(12) I tillegg til verdien av en kontrakt, skal den anslåtte verdien av nødvendige materialer som oppdragsgiver stiller til leverandørens rådighet for arbeidsutførelsen, tas med i beregningen.

(13) Ved beregningen av den anslåtte verdien av tjenestekontrakter, skal følgende faktorer tas med når det gjelder:

a. forsikringstjenester: den premie som skal betales og andre former for vederlag,
b. banktjenester og andre finansielle tjenester: gebyrer, provisjoner, renter og andre former for vederlag,
c. kontrakter som omfatter prosjektering: honorarer, provisjoner og andre former for vederlag,

Side 181

d. prosjektkonkurranser som avholdes for å inngå en tjenestekontrakt: tjenestekontraktens anslåtte verdi inkludert eventuelle konkurransepremier eller betalinger til deltagerne, og
e. prosjektkonkurranser med konkurransepremier eller betaling til deltagerne: de samlede premier og betalingsbeløp, herunder den anslåtte verdi av tjenestekontraktene som senere vil kunne inngås i henhold til § 11-9 (forhandlinger etter gjennomført plan- og designkonkurranse) og § 14-4 (konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring) bokstav i, hvis oppdragsgiver ikke utelukker en slik inngåelse i utlysningen.

(14) Ved beregningen av den anslåtte verdien av kontrakter om leasing eller leie, med eller uten forkjøpsrett for varer, er grunnlaget for beregning:

a. den samlede verdi for tidsbegrensede kontrakter med varighet 12 måneder eller kortere, eller, for tidsbegrensede kontrakter med varighet over 12 måneder, kontraktens samlede verdi inkludert anslått restverdi,
b. den månedlige verdi multiplisert med 48 for tidsubegrensede kontrakter eller hvor løpetiden ikke kan fastsettes nærmere.

(15) For rammeavtaler og dynamiske innkjøpsordninger skal man legge til grunn den høyeste anslåtte verdien eksl. mva. av alle forventede kontrakter i hele rammeavtalens eller den dynamiske innkjøpsordningens løpetid.

§ 2-4. ***Blandede kontrakter***

(1) Kontrakter som gjelder både varer og tjenester, skal anses som varekontrakter dersom verdien av varene kontrakten omfatter er høyere enn verdien av de aktuelle tjenestene. En kontrakt som gjelder varer, og som i tilknytning til dette omfatter monterings- og installasjonsarbeide, betraktes som en varekontrakt.

(2) En kontrakt som gjelder tjenester, og som i tilknytning til dette omfatter bygge- og anleggsarbeider, betraktes som en tjenestekontrakt.

(3) Gjelder kontrakten både prioriterte og uprioriterte tjenester, kommer reglene for prioriterte tjenester til anvendelse dersom verdien av disse er høyere enn verdien av de uprioriterte tjenestene. I andre tilfeller får reglene som gjelder for uprioriterte tjenester anvendelse, jf. § 2-1 (anvendelsesområde for forskriftens ulike deler).

Side 182

Kapittel 3. Alminnelige regler

§ 3-1. ***Grunnleggende krav for alle anskaffelser***

(1) Enhver anskaffelse skal så langt det er mulig være basert på konkurranse uansett hvilken anskaffelsesprosedyre som benyttes.

(2) Oppdragsgiver skal ikke diskriminere leverandører på grunn av nasjonalitet eller lokal tilhørighet.

(3) Oppdragsgiver skal ikke dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at denne forskrift kommer til anvendelse.

(4) Konkurranser skal gjennomføres på en måte som innebærer lik behandling av leverandører og med mulighet for leverandører til å bli kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltagelse og tildeling av kontrakt.

(5) Oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen på en måte som står i forhold til anskaffelsen.

(6) Konkurransen skal gjennomføres i samsvar med god anbuds- og forretningsskikk.

(7) Oppdragsgiver skal fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig, slik at en tredjeperson eller et klageorgan i ettertid kan få en god forståelse av oppdragsgivers vurderinger og upartiskhet.

(8) Oppdragsgiver skal under planleggingen av den enkelte anskaffelse ta hensyn til livssykluskostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen.

§ 3-2. ***Protokollføring***

(1) Oppdragsgiver skal føre protokoll for anskaffelser som overstiger 100.000 kroner eksl. mva.

(2) Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslutninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. Protokollen skal minst omfatte opplysningene som fremgår av forskriftens vedlegg 3 eller 4.

§ 3-3. (Opphevet)

0 Endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236, opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 3-4. (Opphevet)

0 Opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 3-5. ***Offentlighet***

For allmennhetens innsyn i tilbud og anskaffelsesprotokoll gjelder offentleglova.

0 Endret ved forskrift 17 okt 2008 nr. 1119 (i kraft 1 jan 2009).

§ 3-6. ***Taushetsplikt***

Oppdragsgiver og dennes ansatte plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om tekniske innretninger og fremgangsmåter eller drifts- og forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13.

§ 3-7. ***Habilitet***

Ved behandling av saker som omfattes av denne forskrift, gjelder reglene om habilitet i forvaltningsloven § 6 til § 10 og lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 40 nr. 3. Der forvaltningsloven ikke direkte kommer til anvendelse, gjelder reglene i forvaltningsloven § 6 til § 10 tilsvarende.

§ 3-8. ***Bruk av rådgivere ved utarbeidelse av spesifikasjoner***

Oppdragsgiver skal ikke søke eller motta råd som kan bli benyttet under utarbeidelsen av spesifikasjoner for en bestemt anskaffelse fra noen som kan ha økonomisk interesse i anskaffelsen, når dette skjer på en måte som vil kunne utelukke konkurranse.

§ 3-9. ***Språkkrav***

Med unntak av kunngjøringer etter kapittel 18 (kunngjøringsregler) kan oppdragsgiver utforme all dokumentasjon på norsk, samt kreve at tilbud med tilhørende dokumenter skal utformes på norsk.

§ 3-10. ***Fristberegning***

Frister etter denne forskrift skal beregnes i samsvar med forskrift 4. desember 1992 nr. 910 om fastsettelse av regler for frister, datoer og tidspunkter.

Side 183

§ 3-11. ***Bruk av kontraktsstandarder og spesielle kontraktsvilkår***

(1) Der det finnes fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder, skal disse som hovedregel brukes ved inngåelse av kontrakter.

(2) Oppdragsgiver kan fastsette særlige vilkår for gjennomføringen av en kontrakt, forutsatt at disse er forenlige med EØS-avtalen og er angitt i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. Vilkår for gjennomføring av en kontrakt kan omhandle sosiale hensyn og miljøhensyn.

(3) For arbeid som skal utføres i Norge, kan oppdragsgiver sette som betingelse for gjennomføringen av kontrakten at leverandøren skal være tilknyttet en offentlig godkjent lærlingordning. Oppdragsgiver skal da også kreve at det benyttes lærlinger på den konkrete kontrakten. Slike betingelser kan likevel kun settes dersom det er et klart definert behov for lærlingplasser i den aktuelle bransje.

(4) For bygge- og anleggsarbeid som skal utføres i Norge, kan oppdragsgiver sette som betingelse for gjennomføringen av kontrakten at arbeidet skal utføres av entreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt av underentreprenører og deres ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft. Det kan stilles krav om at bruk av enkeltmannsforetak som ikke er entreprenør eller underentreprenør, skal begrunnes.

0 Endret ved forskrifter 24 nov 2006 nr. 1295, 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 3-12. ***Reserverte kontrakter***

Oppdragsgiver kan begrense konkurransen til virksomheter hvor flertallet av de berørte ansatte er funksjonshemmede, og arten eller omfanget av deres handikap innebærer at de ansatte ikke kan utøve arbeid på ordinære vilkår. Dersom oppdragsgiver benytter denne muligheten, må det opplyses om dette i kunngjøringen.

§ 3-13. ***Innkjøpssentraler***

Oppdragsgiver kan kjøpe varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeid fra eller gjennom innkjøpssentraler. Oppdragsgiver som har foretatt innkjøp fra eller gjennom innkjøpssentraler, som definert i § 4-1 (generelle definisjoner) bokstav g, anses for å ha overholdt reglene i denne forskrift, forutsatt at innkjøpssentralen har overholdt bestemmelsene i denne forskrift.

§ 3-14. ***Pålegg***

Nærings- og fiskeridepartementet kan gi oppdragsgivere de pålegg som er nødvendige for å sikre oppfyllelsen av lov 16. juli 1999 nr. 69 og denne forskrift. Overfor oppdragsgivere som nevnt i loven § 2 første ledd tredje punktum, kan det likevel bare gis pålegg som er nødvendige for å oppfylle Norges forpliktelser om offentlige anskaffelser overfor fremmede stater eller internasjonale organisasjoner.

0 Endret ved forskrifter 24 nov 2006 nr. 1295, 3 sep 2010 nr. 1236, 3 mars 2014 nr. 249.

Kapittel 4. Definisjoner

§ 4-1. ***Generelle definisjoner***

I denne forskrift menes det med:

a. *kontrakt:* gjensidig bebyrdende avtale som inngås skriftlig mellom en eller flere oppdragsgivere og en eller flere leverandører,

b. *varekontrakt:* kontrakt som omhandler kjøp, avbetalingskjøp, leasing eller leie med eller uten rett til kjøp av varer, unntatt varer som nevnt i bokstav c. Levering av slike varer kan i tillegg omfatte monterings- og installasjonsarbeid,

Side 184

c. *bygge- og anleggskontrakt:* kontrakt som omhandler enten utførelse, eller både utførelse og planlegging, av arbeider i forbindelse med aktiviteter som er angitt i vedlegg 1 (liste over forskjellige former for bygge- og anleggsarbeid) eller et bygge- og anleggsarbeid, eller utførelse på en hvilken som helst måte av et bygg og anlegg som oppfyller de krav som er satt av den offentlige oppdragsgiver. Med bygge- og anleggsarbeid menes resultatet av et sett av bygge- og anleggsaktiviteter som i sin helhet er tilstrekkelig til å oppfylle en økonomisk og teknisk funksjon,

d. *tjenestekontrakt:* kontrakt, unntatt kontrakter som nevnt i bokstav b og c, som gjelder tjenester angitt i vedlegg 5 (prioriterte tjenester) og vedlegg 6 (uprioriterte tjenester),

e. *tjenestekonsesjonskontrakt:* kontrakt av samme type som angitt i bokstav d, med det unntak at vederlaget for tjenesten som skal utføres enten utelukkende består av retten til å utnytte tjenesten eller i en slik rett sammen med betaling,

f. *bygge- og anleggskonsesjon:* kontrakt av samme type som angitt i bokstav c, med det unntak at vederlaget for arbeidene som skal utføres enten utelukkende består av retten til å utnytte byggverket eller i en slik rett sammen med betaling,

g. *innkjøpssentral:* oppdragsgiver som anskaffer varer eller tjenester ment for andre oppdragsgivere, eller tildeler offentlige kontrakter eller inngår rammeavtaler for varer, tjenester eller bygg- og anlegg for offentlige oppdragsgivere,

h. *skriftlig:* ethvert uttrykk bestående av ord eller tall som kan leses, reproduseres og deretter kommuniseres. Det kan omfatte elektronisk melding når informasjonen i denne er tilgjengelig også for ettertiden,

i. *elektronisk:* ved hjelp av elektronisk utstyr for behandling (herunder digital komprimering) og lagring av data som overføres, videresendes og mottas via kabel, radio, optisk eller med andre elektromagnetiske medier,

j. *kunngjøringsskjema:* strukturert informasjonsinnhold i Doffin, fastsatt av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet,

k. *alternativt tilbud*: betegnelse på tilbud som er utarbeidet etter oppdragsgivers oppgitte alternative minimumskrav til ytelse eller funksjon, og eventuelle spesielle krav til utformingen av tilbudet,

l. *universell utforming:* utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig,

m. *TED-databasen:* den europeiske offisielle databasen for kunngjøringer,

n. *Doffin:* den norske offisielle databasen for kunngjøringer,

o. *karensperiode:* tidsrommet mellom meddelelsen om kontraktstildeling og det tidspunktet oppdragsgiver tidligst kan inngå kontrakten,

p. *berørte leverandører:* leverandører som har levert inn forespørsel om å delta i konkurransen og som ikke har fått meddelelse om at deres forespørsel er avvist eller forkastet, og alle leverandører som har levert inn tilbud,

q. *ulovlig direkte anskaffelse:* en anskaffelse hvor oppdragsgiver i strid med reglene i denne forskrift ikke har kunngjort konkurransen, eller en anskaffelse hvor oppdragsgiver bare har kunngjort i Doffin når det etter denne forskriften foreligger en plikt til å kunngjøre i TED-databasen.

0 Endret ved forskrifter 3 sep 2010 nr. 1236, 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

§ 4-2. *Prosedyrer*

I denne forskrift menes med:

a. *åpen anbudskonkurranse:* anskaffelsesprosedyre som tillater alle interesserte leverandører å gi tilbud, men som ikke tillater forhandling,

b. *begrenset anbudskonkurranse:* anskaffelsesprosedyre som bare tillater de leverandører som er invitert av oppdragsgiver til å gi tilbud, men som ikke tillater forhandling,

c. *konkurransepreget dialog*: anskaffelsesprosedyre hvor oppdragsgiver i en eller flere runder fører en dialog med leverandører om alternative løsninger før det gis konkurrerende tilbud,

d. *konkurranse med forhandling:* anskaffelsesprosedyre hvor oppdragsgiver har adgang til å forhandle med en eller flere leverandører,

e. *dynamisk innkjøpsordning:* en fullstendig elektronisk prosess for å foreta ordinære anskaffelser, hvis karakteristikker, slik de foreligger på markedet, oppfyller den offentlige oppdragsgiverens krav. Ordningen er begrenset i varighet og er åpen i gyldighetsperioden for alle leverandører som oppfyller kvalifikasjonskravene, og som har levert et veiledende tilbud som er i overensstemmelse med konkurransegrunnlaget,

f. *rammeavtale:* avtale inngått mellom en eller flere oppdragsgivere og en eller flere leverandører som har til formål å fastsette vilkårene for de kontrakter som skal tildeles i løpet av en gitt periode, særlig med hensyn til pris og eventuelt planlagte mengder,

g. *plan- og designkonkurranse:* anskaffelsesprosedyre som for eksempel på områdene arealplanlegging, byplanlegging, arkitekt- og ingeniørarbeider eller databehandling, gjør det mulig for oppdragsgiver gjennom en konkurranse, med eller uten premiering, å få utarbeidet en plan eller design som deretter kåres av en jury. Juryens avgjørelse kan være bindende eller innstillende,

h. *elektronisk auksjon:* en elektronisk prosess hvor det etter en første fullstendig vurdering av tilbudene, slik at de kan rangeres med metoder for automatisk vurdering, gjennomføres en gjentagende prosess hvor priser eller nye verdier for visse elementer i tilbudene kan justeres. Visse bygge- og anleggskontrakter og tjenestekontrakter som omfatter intellektuelle tjenester, som for eksempel prosjektering av arbeid, kan ikke rangeres med metoder for automatisk vurdering, og kan derfor ikke gjøres til gjenstand for elektroniske auksjoner.

§ 4-3. *Standarder og spesifikasjoner*

I denne forskrift menes med:

a. *standard:* teknisk spesifikasjon godkjent av et anerkjent nasjonalt, europeisk eller internasjonalt standardiseringsorgan for gjentatt eller stadig bruk, men som det normalt ikke er obligatorisk å anvende og som er offentlig tilgjengelig,

b. *europeisk teknisk godkjennelse:* en positiv teknisk vurdering som konkluderer med at et produkt er egnet for bruk i samsvar med grunnleggende krav for bygge- og anleggsarbeider, på grunnlag av produktets egenskaper og definerte vilkår for dets bruk og utnyttelse. Den europeiske godkjennelse skal gis av et organ som er utnevnt til dette formål av en EØS-stat,

c. *teknisk referanse:* ethvert produkt fra europeiske standardiseringsorganer, bortsett fra offisielle standarder, som er utarbeidet etter prosedyrer som er innført med tanke på utvikling av markedets behov,

d. *CPC-nummer:* referansenummer som viser til De forente nasjoners sentrale produktnomenklatur,

e. *CPV-nummer:* referansenummer som viser til EU-kommisjonens produkt- og tjenestekoder.

f. *felles teknisk spesifikasjon:* en teknisk spesifikasjon som er utarbeidet etter en prosedyre godkjent av medlemsstatene, og som er blitt publisert i Den europeiske unions tidende,

g. *tekniske spesifikasjoner:*

1. *ved vare- og tjenestekontrakter:* en spesifikasjon fastsatt i et dokument, som fastsetter de egenskaper, ved en vare- eller tjenestekontrakt, som oppdragsgiver krever. Dette omfatter for eksempel kvalitetsnivå, miljøkrav, universell utforming, overensstemmelsesvurdering, funksjonsdyktighet, bruken av produktet, sikkerhet, dimensjoner, herunder forskrifter som gjelder handelsbetegnelse og terminologi for produktet, symboler, tester og testmetoder, emballering, merking og etikettering, bruksanvisning, produksjonsprosesser og -metoder, samt prosedyrer for overensstemmelsesvurdering.

2. *ved bygge- og anleggskontrakter:* samtlige tekniske forskrifter, herunder slike som fremgår av kunngjøringen, som fastsetter de krevde egenskaper for et materiale, et produkt eller et innkjøp, og hvor disse beskrives slik at de oppfyller kravene til den anvendelse som oppdragsgiver har fastlagt. Disse egenskapene omfatter miljøkrav, universell utforming, overensstemmelsesvurdering, funksjonsdyktighet, sikkerhet, dimensjoner, herunder prosedyrer for kvalitetssikring, terminologi, symboler, tester, testmetoder, emballering, merking og etikettering samt produksjonsprosesser og -metoder. De omfatter tilsvarende regler for prosjektering og omkostningsberegning, målemetoder, kontroll og overlevering av bygge- og anleggsarbeider, samt konstruksjonsteknikk og konstruksjonsmetoder, samt alle andre tekniske forhold som oppdragsgiver kan fastsette ved alminnelige eller særlig bestemmelser vedrørende de ferdige arbeider og de materialer eller deler som inngår i slike arbeider.

Del II. Anskaffelser under EØS-terskelverdiene og uprioriterte tjenester

Kapittel 5. Anskaffelsesprosedyrer

§ 5-1. *Tillatte anskaffelsesprosedyrer*

Anskaffelsen skal foretas ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse eller ved konkurranse med forhandling. Konkurranse med forhandling kan gjennomføres enten ved at alle interesserte leverandører får levere tilbud, eller ved at oppdragsgiver foretar en utvelgelse av leverandører før disse gis mulighet til å levere tilbud.

Kapittel 6. Rammeavtaler og dynamiske innkjøpsordninger

§ 6-1. *Rammeavtaler*

(1) Oppdragsgiver skal følge reglene i denne forskriften ved inngåelse av rammeavtaler.

(2) Oppdragsgiver skal tildele kontrakter under en rammeavtale på grunnlag av objektive regler, som sikrer likebehandling av leverandørene. Reglene skal angis i konkurransegrunnlaget. Oppdragsgiver kan om nødvendig presisere reglene for å tilpasse dem til den bestemte kontrakten.

(3) Dersom reglene for tildeling av kontrakter innebærer at oppdragsgiver skal gjenåpne konkurransen, skal oppdragsgiver

a) fastsette en tilstrekkelig frist for mottak av tilbud, og
b) tildele kontrakten til leverandøren som har gitt det beste tilbudet på grunnlag av tildelingskriteriene i konkurransegrunnlaget for rammeavtalen.

(4) Oppdragsgiver kan ikke inngå rammeavtaler for mer enn fire år, med mindre det foreligger særlige forhold, for eksempel knyttet til avtalens formål, investeringskostnader eller brukerens behov.

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 6-2. (Opphevet)

0 Opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 6-3. (Opphevet)

0 Opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 6-4. *Dynamiske innkjøpsordninger*

(1) Ved etableringen av en dynamisk innkjøpsordning skal oppdragsgiver følge reglene for åpen anbudskonkurranse i alle faser frem til tildeling av kontrakter som inngås innenfor ordningen. Alle tilbydere som oppfyller kvalifikasjonskriteriene og som har levert et veiledende tilbud i samsvar med betingelsene for konkurransen, samt eventuelle tilleggsdokumenter, skal få tilgang til ordningen. Veiledende tilbud kan når som helst forbedres, forutsatt at de fortsatt samsvarer med betingelsene for konkurransen. Ved etableringen av ordningen, og tildeling av kontrakter innenfor ordningen, skal oppdragsgiver utelukkende bruke elektroniske midler i samsvar med kapittel 7 (kommunikasjon).

(2) Med sikte på etablering av en dynamisk innkjøpsordning skal oppdragsgiver:

a. offentliggjøre en kunngjøring om anbudskonkurranse som gjør det klart at man vil etablere en dynamisk innkjøpsordning,
b. angi i konkurransegrunnlaget blant annet arten av anskaffelser som er planlagt innenfor ordningen, alle nødvendige opplysninger vedrørende innkjøpsordningen, det elektroniske utstyret som benyttes, og tekniske innretninger og spesifikasjoner for tilkopling, og
c. tilby i elektronisk form ved offentliggjøring av kunngjøringen og frem til ordningen opphører, ubegrenset, direkte og full adgang til konkurransegrunnlaget og til eventuelle tilleggsdokumenter. Internettadressen hvor dokumentene kan finnes skal fremgå av kunngjøringen.

(3) Oppdragsgiver skal i hele perioden for den dynamiske innkjøpsordningen gi enhver leverandør mulighet til å levere et veiledende tilbud og bli tatt opp i ordningen på vilkårene nevnt i første ledd. Oppdragsgiver skal fullføre evalueringen senest innen 15 dager fra datoen for innleveringen av det veiledende tilbudet. Dersom oppdragsgiver i mellomtiden ikke gjennomfører noen konkurranse, kan evalueringsperioden forlenges.

(4) Oppdragsgiver skal snarest mulig underrette leverandøren om vedkommende er tatt opp i den dynamiske innkjøpsordningen, eller om vedkommendes veiledende tilbud er avvist.

(5) Det skal gjennomføres en konkurranse for tildeling av hver enkelt kontrakt. Før denne konkurransen skal oppdragsgiver offentliggjøre en forenklet kunngjøring av konkurranse som inviterer alle interesserte leverandører til å levere et veiledende tilbud, i samsvar med tredje ledd, innen en tilstrekkelig frist fra datoen da den forenklede kunngjøringen ble sendt. Oppdragsgiver kan ikke fortsette med konkurransen før evalueringen av alle veiledende tilbud som er mottatt innen denne fristen, er fullført.

(6) For hver enkelt kontrakt som skal tildeles innenfor ordningen, skal oppdragsgiver invitere alle tilbydere som er tatt opp i ordningen til å levere tilbud. Oppdragsgiver skal fastsette en tilstrekkelig frist for innlevering av tilbud.

(7) Oppdragsgiver skal tildele kontrakten til den tilbyderen som har levert det beste tilbudet, på grunnlag av tildelingskriteriene fastsatt i kunngjøringen for etableringen av den dynamiske innkjøpsordningen. Disse kriteriene kan eventuelt presiseres i innbydelsen nevnt i sjette ledd.

(8) En dynamisk innkjøpsordning kan ikke etableres for mer enn fire år, med unntak av særlige begrunnede tilfeller.

(9) Oppdragsgiver må ikke misbruke denne ordningen eller anvende den på en måte som hindrer, begrenser eller vrir konkurransen.

(10) Interesserte leverandører eller andre berørte parter i ordningen kan ikke pålegges gebyrer.

Kapittel 7. Kommunikasjon

§ 7-1. *Regler for kommunikasjon*

(1) All kommunikasjon og informasjonsutveksling som referert til i dette kapittelet kan, etter oppdragsgivers valg, skje per post, telefaks eller ved elektronisk kommunikasjon.

(2) Valgte kommunikasjonsmidler skal være allment tilgjengelige og ikke være begrensende for leverandørenes adgang til konkurransen.

(3) De sikkerhetstjenester og sikkerhetsprodukter som benyttes ved elektronisk kommunikasjon, samt deres tekniske egenskaper, skal være ikke-diskriminerende, allment tilgjengelig og virke sammen med informasjons- og kommunikasjonsteknologiprodukter i alminnelig bruk.

(4) Ved kommunikasjon, utveksling og lagring av informasjon skal oppdragsgiver bevare innholdet og fortroligheten til forespørsler om å delta i konkurransen og tilbud. Oppdragsgiver skal ikke undersøke innholdet i forespørsler om å delta i konkurransen eller tilbud før leveringsfristen har løpt ut.

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 7-2. ***Bruk av telefaks og telefon ved anmodning om å delta i konkurranser***

(1) Forespørsel om å delta i en konkurranse kan, i tillegg til de kommunikasjonsformer som er nevnt i § 7-1 første ledd, også fremsettes på telefon. Leverandøren skal i så fall sende skriftlig bekreftelse på forespørselen før utløpet av fristen for forespørsel om å delta i konkurransen.

(2) Forespørsel om å delta i konkurransen kan også fremsettes ved telefaks. Dersom det er nødvendig av bevishensyn, kan oppdragsgiver kreve at en slik forespørsel bekreftes per post eller elektronisk. Krav om slik bekreftelse, samt fristen for innlevering, må fremgå av kunngjøringen.

§ 7-3. ***Særskilte krav til systemer for elektronisk overføring og mottak av tilbud og forespørsel om å delta i konkurranser***

(1) Opplysninger vedrørende spesifikasjoner som er nødvendige for elektronisk innlevering av tilbud og forespørsel om å delta, herunder kryptering, skal være tilgjengelig for interesserte parter. Sikkerhetstjenester og sikkerhetsprodukter som benyttes for elektronisk mottak av tilbud og forespørsel om å delta skal minst oppfylle følgende krav:

a. den elektroniske signatur må oppfylle kravene i forskrift 21. november 2005 nr. 1296 om frivillige selvdeklarasjonsordninger, § 3, § 4 eller § 5, samt være oppført på publisert liste i henhold til § 11 første ledd i nevnte forskrift. Oppdragsgiver skal alltid akseptere elektroniske signaturer som oppfyller kravene til utenlandsk kvalifisert sertifikat i e-signaturloven § 25, dersom tilbudet er elektronisk signert av en utenlandsk statsborger.
b. nøyaktig klokkeslett og dato for mottak av tilbud og forespørsel om å delta i konkurranser må kunne fastslås med sikkerhet,
c. det kan med rimelighet sikres at ingen får tilgang til de forespurte opplysninger før utløpet av de fastsatte frister. Det kan ved overtredelse av dette forbud med rimelighet sikres at overtredelsen klart kan spores,
d. kun autoriserte personer skal kunne fastsette eller endre datoene for åpning av de mottatte opplysninger,
e. i løpet av de forskjellige stadier for tildeling av kontrakt eller de forskjellige stadier i konkurransen, må kun autoriserte personer som opptrer sammen, få adgang til alle eller deler av de innsendte opplysninger,
f. autoriserte personer som opptrer sammen, kan kun få adgang til de innsendte opplysninger etter den anførte dato, og
g. opplysninger som er mottatt og åpnet i overensstemmelse med de foreliggende krav skal kun være tilgjengelig for personer som er autorisert til å få kjennskap til dem.

(2) Dersom nødvendige dokumenter, sertifikater og erklæringer ikke finnes i elektronisk form skal leverandøren levere dette i samsvar med § 11-2 (tilbudets utforming) første ledd, innen fristen som er fastsatt for levering av tilbud eller forespørsel om å delta i konkurransen.

0 Endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236.

Side 189

Kapittel 8. Grunnlaget for konkurransen

§ 8-1. ***Utarbeidelse av konkurransegrunnlag***

(1) Dersom vilkårene for konkurransen ikke kan beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen, skal oppdragsgiver utarbeide et konkurransegrunnlag.
Konkurransegrunnlaget skal innholde en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:

a. hva som skal anskaffes. Dersom det kan gis tilbud på deler av oppdraget eller med alternative frister, skal dette opplyses,
b. hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt og hvordan konkurransen skal gjennomføres, herunder kriterier for tildeling av kontrakt,
c. hvordan tilbudene og eventuelle vedlegg skal utformes, endelig frist for mottak av tilbud (dag og klokkeslett), adgang til alternative tilbud, krav til opplysninger om bruk av underentrepriser, samt muligheten for å ta forbehold, og
d. hvilke alminnelige eller spesielle kontraktsbetingelser som gjelder for oppdraget.

§ 8-2. ***Rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget***

(1) Innen tilbudsfristens utløp, har oppdragsgiver rett til å foreta rettelser, suppleringer og endringer av konkurransegrunnlaget som ikke er vesentlige.

(2) Rettelser, suppleringer eller endringer skal umiddelbart sendes samtlige som har mottatt konkurransegrunnlaget. Opplysninger som oppdragsgiver gir på forespørsel fra en av leverandørene, skal meddeles alle.

(3) Dersom rettelse, supplering eller endring som nevnt i første ledd kommer så sent at det er vanskelig for leverandørene å ta hensyn til det i tilbudet, skal det fastsettes en forholdsmessig forlengelse av tilbudsfristen. Samtlige leverandører skal snarest varsles om forlengelsen.

§ 8-3. ***Krav til ytelsen og bruk av tekniske spesifikasjoner***

(1) Anskaffelsen bør spesifiseres ved en behovsspesifikasjon eller angivelse av funksjonskrav. Ved utformingen av kravene skal det legges vekt på livssykluskostnader og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen. Det skal så langt det er mulig stilles konkrete miljøkrav til produktets ytelse eller funksjon. Når det er mulig skal spesifikasjonene utformes slik at det tas hensyn til kriterier for tilgjengelighet for funksjonshemmede og universell utforming.

(2) Tekniske spesifikasjoner skal gi leverandørene like muligheter og må ikke medføre unødvendige hindringer for konkurranse om offentlige kontrakter.

(3) Dersom oppdragsgiver krever oppfylt tekniske spesifikasjoner, skal disse angis i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(4) Med mindre kontraktens gjenstand berettiger det, skal tekniske spesifikasjoner ikke vise til et bestemt merke, en bestemt opprinnelse, en bestemt prosess, eller til varemerker, patenter, typer eller en bestemt opprinnelse eller produksjon som har som virkning at visse foretak eller produkter favoriseres eller utelukkes. Slik henvisning skal unntaksvis tillates der en tilstrekkelig presis og forståelig beskrivelse av kontraktens gjenstand ikke er mulig. En slik henvisning skal ledsages av uttrykket «eller tilsvarende».

§ 8-4. ***Kvalifikasjonskrav***

(1) Oppdragsgiver kan stille minimumskrav til leverandørene, herunder til leverandørenes tekniske kvalifikasjoner og finansielle og økonomiske stilling.

(2) Kravene skal sikre at leverandørene er egnet til å kunne oppfylle kontraktsforpliktelsene og skal stå i forhold til den ytelse som skal leveres.

(3) Kravene skal ikke diskriminere leverandørene på grunnlag av nasjonal eller lokal tilhørighet.

§ 8-5. *Kvalifikasjonsgrunnlag*
(1) Krav til leverandørenes kvalifikasjoner skal i hovedtrekk angis i kunngjøringen. Kunngjøringen skal også angi krav til dokumentasjon av at kravene til leverandøren er oppfylt.

(2) Dersom kriteriene for kvalifisering av leverandørene ikke kan beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen, skal oppdragsgiver utarbeide et kvalifikasjonsgrunnlag som utdyper eller supplerer de krav til kvalifikasjoner som er angitt i kunngjøringen.

(3) Kvalifikasjonsgrunnlaget skal sendes alle leverandører som ønsker å delta i konkurransen, og sendes før eller som en del av konkurransegrunnlaget.

§ 8-6. *Deltakelse i konkurranse hvor det settes en grense for antall deltagere*
(1) Ved begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling kan oppdragsgiver fastsette en nedre, eventuelt også en øvre, grense for antall leverandører som skal inviteres til å gi tilbud.

(2) Den nedre og øvre grensen skal fremgå av kunngjøringen, sammen med de objektive og ikke-diskriminerende kriterier eller regler oppdragsgiver vil benytte ved utvelgelsen av eventuelt overtallige kvalifiserte leverandører.

(3) Det skal inviteres et antall som er tilstrekkelig til å sikre reell konkurranse, men likevel ikke færre enn tre. Dette er likevel ikke til hinder for at oppdragsgiver inviterer færre leverandører enn oppgitt i kunngjøringen, i tilfeller hvor det ikke foreligger et tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kvalifikasjonskravene.

§ 8-7. *Skatteattest*
(1) Oppdragsgiver skal kreve at samtlige norske leverandører fremlegger skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt.

(2) Oppdragsgiver skal angi innleveringsmåte og tidspunkt for innlevering. Skatteattest må foreligge senest innen tilbudsfristens utløp ved åpen anbudskonkurranse, innen fristen for forespørsel om å delta i en begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling, eller innen fristen for å levere veiledende tilbud i en dynamisk innkjøpsordning.

(3) Skatteattestene skal ikke være eldre enn 6 måneder regnet fra fristen i annet ledd.

(4) Ved bygge- og anleggskontrakter skal entreprenøren tilsvarende kreve skatteattest i alle underliggende entrepriseforhold ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget, som overstiger en verdi på 500 000 kroner eksl. mva. Brudd på entreprenørens plikt til å kreve skatteattest gir oppdragsgiver rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma med underentreprenør som kan fremlegge skatteattest. Oppdragsgiver kan tilsvarende kreve at entreprenøren erstatter en underentreprenør som ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av skatter og avgifter. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse skal bæres av entreprenøren.

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 8-8. (Opphevet)

0 Opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

Kapittel 9. Kunngjøringsregler

§ 9-1. *Kunngjøring av konkurranse*

Side 191

(1) Oppdragsgiver skal utarbeide en kunngjøring i samsvar med kunngjøringsskjemaer fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

(2) Kunngjøringen skal utarbeides på norsk.

(3) Kunngjøringen skal sendes til operatøren av Doffin for kunngjøring i Doffin.

(4) Dersom oppdragsgiver ønsker kunngjøring i TED-databasen, skal kunngjøringen sendes til operatøren av Doffin for videresendelse.

(5) Operatøren av Doffin kan avvise kunngjøringer som ikke er i samsvar med dette kapittel eller fastsatte kunngjøringsskjemaer.

0 Endret ved forskrifter 3 sep 2010 nr. 1236, 3 mars 2014 nr. 249.

§ 9-1A. *Intensjonskunngjøring*

Oppdragsgiver som anser at det foreligger hjemmel for å tildele en kontrakt uten å kunngjøre konkurransen i samsvar med § 9-1 (kunngjøring av konkurranse), kan etter at tildeling er besluttet, kunngjøre at kontrakt vil bli inngått. Kunngjøringen sendes til operatøren av Doffin i samsvar med kunngjøringsskjemaer fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser), endret ved forskrift 3 mars 2014 nr. 249.

§ 9-2. *Kunngjøring av konkurranseresultater*

(1) Oppdragsgiver som har tildelt en kontrakt, kan gjøre resultatet kjent i en kunngjøring i Doffin. Kunngjøringen sendes til operatøren av Doffin i samsvar med kunngjøringsskjemaer fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

(2) For kontrakter som gjelder uprioriterte tjenester over terskelverdiene i § 2-2 (terskelverdier), skal oppdragsgiver sende inn en meddelelse om tildeling av kontrakt i tråd med § 18-4 (kunngjøring av konkurranseresultater). På kunngjøringsskjemaet skal det angis om oppdragsgiver gir samtykke til offentliggjøring.

0 Endret ved forskrifter 3 sep 2010 nr. 1236, 3 mars 2014 nr. 249.

Kapittel 10. Frister

§ 10-1. *Frist for forespørsel om deltakelse og innlevering av tilbud*

Frist for forespørsel om deltakelse og innlevering av tilbud skal fastsettes slik at leverandørene får tilstrekkelig tid til å innhente nødvendig dokumentasjon, og foreta nødvendige undersøkelser og beregninger.

§ 10-2. *Vedståelsesfrist*

(1) Oppdragsgiver skal fastsette en vedståelsesfrist, som angir den tiden tilbudene er bindende. Fristen skal angis med dato og klokkeslett. Den bør ikke settes lengre enn det som er nødvendig av hensyn til behandlingen av tilbudene.

(2) Dersom ikke annet fremgår av konkurransegrunnlaget eller kunngjøringen, utløper vedståelsesfristen kl. 24.00, 30 dager etter tilbudsfristens utløp.

Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for at oppdragsgiver før vedståelsesfristens utløp spør de leverandørene som har levert inn tilbud og som ikke har blitt avvist etter § 11-10 (avvisning på grunn av forhold ved leverandøren) eller § 11-11 (avvisning på grunn av forhold ved tilbudet) eller som ikke har fått tilbudet forkastet etter § 11-8 (gjennomføring av konkurranse med forhandling), om å forlenge vedståelsesfristen. Oppdragsgiver kan også innen rimelig tid etter fristens utløp spørre disse leverandørene om

de vil fastholde tilbudet. Forlengelse av vedståelsesfristen eller fastholdelse av tilbudet etter fristens utløp kan kun skje dersom det ikke fører til en vesentlig endring av grunnlaget for konkurransen eller leverandørenes opprinnelige tilbud.

0 Endret ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

§ 10-3. ***Frist for begjæring om midlertidig forføyning***

1. Oppdragsgiver kan i en begrenset anbudskonkurranse eller en konkurranse med forhandling fastsette en frist for når begjæring om midlertidig forføyning mot oppdragsgivers beslutning om å avvise eller forkaste en forespørsel om å delta i konkurransen, jf. § 11-10 (avvisning på grunn av forhold ved leverandøren) eller § 8-6 (deltakelse i konkurranse hvor det settes en grense for antall deltagere), må settes frem for tingretten.
2. Fristen skal være minst 15 dager regnet fra dagen etter oppdragsgivers meddelelse etter § 11-14 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt) annet ledd bokstav a eller b, er sendt.
3. Oppdragsgiver må opplyse om fristen i konkurransegrunnlaget, jf. § 8-1 (utarbeidelse av konkurransegrunnlag), eller i et eget kvalifikasjonsgrunnlag, jf. § 8-5 (kvalifikasjonsgrunnlag), samt i meddelelsen til leverandøren om at han er avvist, jf. § 11-13 (fremgangsmåten ved avvisning).

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

Kapittel 11. Gjennomføring av konkurransen

§ 11-1. ***Fremgangsmåte ved valg av leverandører og tildeling av kontrakter***

Etter at kvalifikasjonene til de leverandører som ikke er avvist er vurdert i samsvar med reglene i § 8-4 (kvalifikasjonskrav) til § 8-7 (Skatteattest), skal kontrakt tildeles på grunnlag av kriterier fastlagt etter § 13-2 (kriterier for valg av tilbud).

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 11-2. ***Tilbudets utforming***

(1) Tilbudet skal være skriftlig og avgis enten direkte eller per post.

(2) Tilbudet skal være signert.

(3) Tilbudet kan også avgis med elektronisk middel forutsatt at konkurransegrunnlaget åpner for dette og at innleveringen av tilbudet skjer i samsvar med kapittel 7 (kommunikasjon).

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 11-3. ***Avvik***

Det er tillatt å levere tilbud som inneholder avvik fra oppstilte minstekrav i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. Slike avvik skal fremgå klart av tilbudet, og være presist og entydig beskrevet. Ved anbudskonkurranser skal avvik i tillegg være beskrevet slik at oppdragsgiver kan vurdere avvikene uten kontakt med leverandør.

§ 11-4. ***Alternative tilbud***

Dersom tildeling av kontrakt skal skje på bakgrunn av det økonomisk mest fordelaktige tilbud, kan oppdragsgiver ta i betraktning alternative tilbud. Dersom oppdragsgiver tillater alternative tilbud, skal dette angis i kunngjøringen. Oppdragsgiver skal angi i konkurransegrunnlaget de alternative minstekravene til ytelse og funksjon, og eventuelle spesielle krav til tilbudets utforming som stilles til alternative tilbud.

§ 11-5. ***Tilbakekall og endring av tilbud***

(1) Tilbud kan tilbakekalles eller endres inntil tilbudsfristens utløp.

(2) Tilbakekall skal skje skriftlig.

(3) Endringen av tilbudet er å betrakte som et nytt tilbud og skal foretas i samsvar med § 11-2 (tilbudets utforming).

§ 11-6. (Opphevet)

0 Opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 11-7. (Opphevet)

0 Endret ved forskrift 24 nov 2006 nr. 1295, opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 11-8. ***Gjennomføring av konkurranse med forhandling***

(1) Konkurranse med forhandling kan forløpe i flere faser for å redusere det antall tilbud som det skal forhandles om. En eventuell reduksjon skal skje på bakgrunn av de oppgitte tildelingskriterier. En første reduksjon kan skje i forkant av forhandlingene. I den avsluttende fase skal det likevel være igjen et tilstrekkelig antall tilbud som kan sikre reell konkurranse.

(2) Det er adgang til å forhandle om endringer eller suppleringer av alle sider ved tilbudene, så som forretningsmessige vilkår, pris og tekniske spesifikasjoner. Dersom forhandlinger fører til endring av en leverandørs tilbud, skal endringene dokumenteres skriftlig.

(3) Forhandlingene skal skje i samsvar med de alminnelige regler i § 3-1, herunder kravene til likebehandling og god forretningsskikk, samt reglene om taushetsplikt i § 3-6. Oppdragsgiver skal særlig sørge for at det ikke gis opplysninger om innholdet i øvrige deltageres tilbud eller som kan stille noen leverandører bedre enn andre.

§ 11-9. ***Forhandlinger etter gjennomført plan- og designkonkurranse***

Ved tjenestekontrakter som skal tildeles vinneren eller en av vinnerne etter en gjennomført plan- og designkonkurranse, jf. § 23-1 (plan- og designkonkurranse), kan oppdragsgiver gjennomføre forhandlinger uten forutgående kunngjøring. Alle vinnerne i konkurransen skal inviteres til å delta i forhandlingene.

§ 11-10. ***Avvisning på grunn av forhold ved leverandøren***

(1) Oppdragsgiver skal avvise leverandører som:

a. ikke oppfyller krav som er satt til leverandørenes deltakelse i konkurransen, med forbehold av § 12-3 (tilleggsfrist for ettersending av dokumenter),
b. har unnlatt å levere skatteattest i samsvar med § 8-7 (skatteattest), med forbehold av § 12-3 (tilleggsfrist for ettersending av dokumenter),
c. ---
d. har unnlatt å levere forespørsel om deltakelse i begrenset anbudskonkurranse og konkurranse med forhandling i samsvar med kapittel 7 (kommunikasjon), eller ikke har levert slik forespørsel innen fristen,
e. oppdragsgiver kjenner til er rettskraftig dømt for deltakelse i en kriminell organisasjon eller for korrupsjon, bedrageri eller hvitvasking av penger, og hvor ikke allmenne hensyn gjør det nødvendig å inngå kontrakt med leverandøren, eller
f. har blitt benyttet under utarbeidelsen av spesifikasjoner i strid med § 3-8 (bruk av rådgivere ved utarbeidelse av spesifikasjoner).

(2) Oppdragsgiver kan avvise leverandører som:

a. er konkurs, under gjeldsforhandling eller avvikling, har innstilt sin virksomhet eller befinner seg i en tilsvarende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,
b. er begjært konkurs, har begjært åpning av gjeldsforhandling eller tvangsoppløsning eller annen lignende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,
c. ved en rettskraftig dom er kjent skyldig i straffbare forhold som angår den yrkesmessige vandel,
d. i sitt yrke har gjort seg skyldig i alvorlige forsømmelser mot faglige og etiske krav i vedkommende bransje,
e. ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av trygdeavgifter i samsvar med lovbestemmelser i den stat hvor han er etablert, eller i Norge,
f. ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av skatter og avgifter i samsvar med lovbestemmelser i den stat hvor han er etablert, eller i Norge, eller
g. har gitt grovt misvisende eller feilaktige opplysninger eller unnlatt å gi opplysninger i henhold til det som kreves etter denne paragraf eller krav til leverandøren.

(3) Når oppdragsgiver krever bevis for at leverandøren ikke omfattes av første og annet ledd, skal utdrag fra strafferegister eller konkursregister godtas som tilstrekkelig bevis for første ledd bokstav e og annet ledd bokstav a, b eller c. I mangel av slikt utdrag skal et tilsvarende dokument som viser at kravene er tilfredsstilt, utstedt av en retts- eller forvaltningsmyndighet i leverandørens hjemstat eller oppholdsstat, aksepteres. For annet ledd bokstav e og f skal det anses tilstrekkelig med attest utstedt av vedkommende myndighet i leverandørens hjemstat. Når leverandørens hjemstat ikke utsteder slike dokumenter eller attester, kan de erstattes av en erklæring avgitt under ed eller forsikring av den aktuelle personen overfor en retts- eller forvaltningsmyndighet, en notarius publicus eller en annen kompetent myndighet i hjemstaten eller nåværende oppholdsstat.

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 11-11. *Avvisning på grunn av forhold ved tilbudet*

(1) Et tilbud skal avvises når:

a. det ikke er levert innen den fastsatte tilbudsfristen,
b. det ikke tilfredsstiller kravene til tilbudets utforming, jf. § 7-1, § 7-2, § 7-3 første ledd bokstav b-g og 11-2 første ledd.
c. det er et alternativt tilbud avgitt i strid med § 11-4 (alternative tilbud). Oppdragsgiver kan ikke avvise et alternativt tilbud utelukkende med den begrunnelse at kontrakten vil endre karakter fra en tjenestekontrakt til en varekontrakt, eller omvendt,
d. det inneholder vesentlige forbehold mot kontraktsvilkårene,
e. det inneholder vesentlige avvik fra kravspesifikasjonene i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget, eller
f. det på grunn av avvik, forbehold, feil, ufullstendigheter, uklarheter eller lignende i en anbudskonkurranse kan medføre tvil om hvordan tilbudet skal bedømmes i forhold til de øvrige tilbudene.

(2) Et tilbud kan avvises når:

a. tilbudet, etter forsøk på avklaring etter § 12-1 (forhandlingsforbudet ved anbudskonkurranser), inneholder avvik, forbehold, feil, ufullstendigheter, uklarheter eller lignende som ikke må anses ubetydelige,
b. det på grunn av avvik, forbehold, feil, ufullstendigheter, uklarheter eller lignende i en konkurranse med forhandling kan medføre tvil om hvordan tilbudet skal bedømmes i forhold til de øvrige tilbudene.
c. tilbudet virker unormalt lavt i forhold til ytelsen, jf. § 11-12, eller
d. tilbudet ikke er signert, jf. § 11-2 (tilbudets utforming) annet ledd, eller på grunn av andre forbehold ikke kan anses bindende. Tilsvarende avvisningsrett foreligger når et tilbuds elektroniske signatur ikke oppfyller kravene i § 7-3 første ledd bokstav a.

0 Endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236.

§ 11-12. ***Avvisning av unormalt lave tilbud***

(1) Dersom et tilbud virker unormalt lavt i forhold til ytelsen, skal oppdragsgiver, før han kan avvise tilbudet, skriftlig kreve de opplysninger om tilbudets sammensetning som oppdragsgiver anser som relevante.

(2) Disse opplysningene kan gjelde besparelser ved fremstillingsmåten, tekniske løsninger, usedvanlig gunstige vilkår for leveransen, ytelsens nyskapende karakter, oppfyllelsen av de krav vedrørende arbeidsforhold som gjelder på det sted som ytelsen skal presteres, og eventuell offentlig støtte til leverandøren.

(3) Oppdragsgiver skal etterprøve de enkelte delene av tilbudet på grunnlag av de forklaringer som blir gitt.

(4) Dersom oppdragsgiveren finner at et tilbud er unormalt lavt fordi leverandøren har mottatt offentlig støtte, kan tilbudet bare avvises av denne grunnen, dersom leverandøren ikke kan godtgjøre, innenfor en tilstrekkelig frist fastsatt av oppdragsgiver, at den offentlige støtten er lovlig.

§ 11-13. ***Fremgangsmåten ved avvisning***

(1) Oppdragsgiver skal snarest mulig ta stilling til spørsmålet om avvisning.

(2) Leverandører som blir avvist skal informeres i samsvar med § 11-14 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt).

§ 11-14. ***Oppdragsgivers begrunnelsesplikt***

1. Oppdragsgiver skal i samsvar med § 13-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt) annet ledd gi berørte leverandører en begrunnelse for tildeling av kontrakt eller rammeavtale. Oppdragsgiver skal i begrunnelsen opplyse navnet på den som fikk kontrakten eller rammeavtalen og gi en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med angitte tildelingskriterier.
2. Oppdragsgiver skal snarest mulig gi skriftlig melding med en kort begrunnelse dersom:
   a. en leverandør blir avvist, jf. § 11-10 (avvisning på grunn av forhold ved leverandøren),
   b. en forespørsel om å delta i konkurransen blir forkastet der oppdragsgiver har satt en øvre grense for antall deltakere, jf. § 8-6 (deltakelse i konkurranse hvor det settes en grense for antall deltagere),
   c. et tilbud blir avvist, jf. § 11-11 (avvisning på grunn av forhold ved tilbudet),
   d. konkurransen avlyses, jf. § 13-1 (avlysing av konkurransen og totalforkastelse), eller
   e. det ikke blir etablert en dynamisk innkjøpsordning som kunngjort.
3. Melding etter annet ledd bokstav d og e skal gis samtidig til alle deltakerne.

0 Endret ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

Kapittel 12. Forhandlinger, avklaringer mv.

§ 12-1. ***Forhandlingsforbudet ved anbudskonkurranser***

(1) Ved åpen og begrenset anbudskonkurranse er det ikke tillatt å endre tilbudene eller forsøke å endre tilbudene gjennom forhandlinger. Det er herunder ikke tillatt å endre pris, leveringstid eller andre forutsetninger som har betydning for konkurranseforholdet.

(2) Det er adgang til følgende avklaringer av tilbudene:

a. oppdragsgiver kan innhente nærmere opplysninger hos leverandørene for å få klarlagt uklarheter og ufullstendigheter i tilbudene. Avklaring skal unnlates dersom uklarhetene og ufullstendighetene er slike at tilbudene skal avvises i henhold til § 11-11 (avvisning på grunn av forhold ved tilbudet),

Side 196

b. når det gjelder løsninger, arbeidsmetoder eller materialer som leverandøren selv foreslår, kan oppdragsgiver be leverandøren foreta utdypninger og klargjøringer om hvordan kravene i konkurransegrunnlaget vil bli ivaretatt, eller

c. dersom det av tekniske eller funksjonelle grunner er nødvendig, kan det gjøres mindre justeringer i de løsninger leverandøren har fremsatt.

(3) Dersom oppdragsgiver blir oppmerksom på åpenbare feil i tilbudet, skal disse rettes dersom det er utvilsomt hvordan feilen skal rettes. Andre åpenbare feil vurderes etter regelen i § 11-11 (avvisning på grunn av forhold ved tilbudet).

§ 12-2. *Mangelfull prisutfylling i bygge- og anleggstilbud*

Ved bygge- og anleggsarbeider skal poster som ikke er priset anses innkalkulert i andre poster, med mindre annet er angitt i tilbudsbrevet eller den manglende utfyllingen skyldes en åpenbar feil, jf. § 12-1 (forhandlingsforbudet ved anbudskonkurranser) tredje ledd.

§ 12-3. *Tilleggsfrist for ettersending av dokumenter*

Dersom en eller flere leverandører ikke har levert skatteattest eller offentlig tilgjengelig dokumentasjon på at krav til leverandøren er oppfylt, kan oppdragsgiver fastsette en kort tilleggsfrist for ettersending av disse dokumentene. Tilleggsfristen skal gjelde tilsvarende overfor alle deltakerne i konkurransen, og oppdragsgiver skal ikke vurdere de innkomne tilbudene før tilleggsfristen er utløpt.

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 12-4. *Supplerende opplysninger om leverandørens kvalifikasjoner*

Oppdragsgiver kan anmode om at fremlagte attester og dokumenter vedrørende krav til leverandøren suppleres eller utdypes.

Kapittel 13. Avslutning av konkurransen

§ 13-1. *Avlysning av konkurransen og totalforkastelse*

(1) Oppdragsgiver kan avlyse konkurransen med øyeblikkelig virkning dersom det foreligger en saklig grunn.

(2) Oppdragsgiver kan forkaste alle tilbudene dersom resultatet av konkurransen gir saklig grunn for det.

(3) Leverandørene skal informeres i samsvar med § 11-14 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt) om beslutninger om ikke å inngå kontrakt om et oppdrag som har vært kunngjort eller å gjennomføre anskaffelsesprosedyren på nytt.

§ 13-2. *Kriterier for valg av tilbud*

(1) Tildelingen skal skje enten på basis av hvilket tilbud som er det mest økonomisk fordelaktige, eller utelukkende ut fra hvilket tilbud som har den laveste prisen.

(2) Dersom tildelingen av kontrakten skjer på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbud, skal det benyttes kriterier som har tilknytning til kontraktsgjenstanden. Dette kan for eksempel være kvalitet, pris, teknisk verdi, estetiske og funksjonsmessige egenskaper, miljøegenskaper, driftsomkostninger, rentabilitet, kundeservice, teknisk bistand, eller tid for levering eller ferdigstillelse. Alle kriterier som vil bli lagt til grunn skal oppgis i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. Der oppdragsgiver på forhånd har bestemt seg for prioriteringen eller vektingen av kriteriene skal dette angis i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

§ 13-3. ***Meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt***

1. Oppdragsgiver skal meddele sin beslutning om hvem som skal tildeles kontrakt eller rammeavtale til alle berørte leverandører i rimelig tid før kontrakten eller rammeavtalen inngås.
2. Meddelelsen skal være skriftlig og gis samtidig til alle berørte leverandører. Meddelelsen skal inneholde en begrunnelse for valget etter § 11-14 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt) første ledd, og opplyse om karensperioden.
3. Kravet om karensperiode gjelder ikke:
   a. når leverandøren som får tildelt kontrakten eller rammeavtalen er den eneste berørte leverandøren,
   b. ved tildeling av kontrakt innenfor en rammeavtale, jf. § 6-2, (rammeavtale med én leverandør) og § 6-3 (rammeavtale med flere leverandører), eller
   c. ved tildeling av kontrakt innenfor en dynamisk innkjøpsordning, jf. § 6-4 (dynamiske innkjøpsordninger).
4. Dersom oppdragsgiver finner at beslutningen om å tildele kontrakt ikke er i samsvar med § 13-2 (kriterier for valg av tilbud) kan beslutningen annulleres frem til kontrakt er inngått.
5. Kontrakt eller rammeavtale anses inngått når begge parter har signert kontrakten eller rammeavtalen.

0 Endret ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

§ 13-4. ***Elektronisk auksjon***

(1) Dersom kontraktspesifikasjonene kan fastsettes nøyaktig, kan oppdragsgiver ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse og konkurranse med forhandling, beslutte at det forut for tildelingen av en kontrakt skal avholdes en elektronisk auksjon.

(2) En elektronisk auksjon kan avholdes på samme vilkår ved gjenåpning av konkurransen blant partene i en rammeavtale, slik det er gitt mulighet for i § 6-3 (rammeavtaler med flere leverandører) annet ledd, og ved tildeling av kontrakter innenfor dynamiske innkjøpsordninger etter § 6-4 (dynamiske innkjøpsordninger).

(3) Den elektroniske auksjonen skal baseres:

a. enten utelukkende på pris, dersom kontrakten tildeles til laveste pris, eller
b. på priser eller verdien av de elementene i tilbudet som er angitt i konkurransegrunnlaget, dersom kontrakten tildeles til det økonomisk mest fordelaktige tilbudet.

Hvis elektronisk auksjon skal benyttes ved tildeling av kontrakt til det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, må tildelingskriteriene vektes i samsvar med § 22-2 (kriterier for valg av tilbud).

(4) Oppdragsgiver som beslutter å avholde elektronisk auksjon, skal angi dette i kunngjøringen.

(5) Konkurransegrunnlaget skal blant annet inneholde følgende opplysninger:

a. elementer hvis verdier er gjenstand for elektronisk auksjon, forutsatt at elementene kan kvantifiseres og uttrykkes i tall eller prosentdeler,
b. eventuelle begrensninger på verdiene som kan fremlegges, slik de fremgår av spesifikasjonene for kontraktens gjenstand,
c. opplysningene som vil bli stilt til rådighet for tilbydere under den elektroniske auksjonen, og eventuelt når de vil bli stilt til rådighet for dem,
d. relevante opplysninger vedrørende den elektroniske auksjonsprosessen,
e. vilkår for leverandørenes budgivning, særlig minste forskjeller som eventuelt kreves mellom budene, og
f. relevante opplysninger om det elektroniske utstyret som brukes, og virkemåte og tekniske spesifikasjoner for tilkoplingen.

(6) Før oppdragsgiver avholder den elektroniske auksjonen, skal det foretas en første fullstendig vurdering av tilbudene i samsvar med tildelingskriterier som er fastsatt, og vektingen av dem. Alle tilbydere som har levert gyldige tilbud, inviteres samtidig elektronisk til å fremlegge nye priser eller nye verdier. Innbydelsen skal inneholde alle relevante opplysninger for individuell tilkopling til den benyttede elektroniske løsningen, og skal presisere dato og klokkeslett for når den elektroniske auksjonen begynner. Den elektroniske auksjonen kan gjennomføres i flere påfølgende faser. Den elektroniske auksjonen kan ikke starte før tidligst to virkedager etter datoen da innbydelsene ble sendt ut.

(7) Dersom kontrakten skal tildeles på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, skal innbydelsen ledsages av resultatet av den fullstendige vurderingen av det aktuelle tilbudet, utført i samsvar med vektingen i § 22-2 (kriterier for valg av tilbud) annet ledd. Innbydelsen skal også angi den matematiske formelen som anvendes i den elektroniske auksjonen til å bestemme automatisk rangering på grunnlag av nye priser eller nye verdier som inngis. Denne formelen skal innarbeide vektingen av alle de fastsatte kriteriene for å avgjøre hva som er det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, som angitt i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. Eventuelle utslag i vektingens verdi skal på forhånd reduseres til en nærmere angitt verdi. Dersom alternative tilbud tillates, skal det angis en egen formel for hvert alternative tilbud.

(8) I hver fase av en elektronisk auksjon skal oppdragsgiver umiddelbart gi alle tilbydere tilstrekkelig informasjon til at de til enhver tid kan fastslå sine respektive rangeringer. De kan også gi andre opplysninger vedrørende fremlagte priser eller verdier, forutsatt at dette er angitt i konkurransegrunnlaget. Det kan også når som helst opplyses om antall deltakere i den aktuelle fasen av auksjonen. Tilbydernes identitet skal imidlertid under ingen omstendighet røpes under noen fase av en elektronisk auksjon.

(9) Oppdragsgiver skal lukke en elektronisk auksjon på én eller flere av følgende måter:

a. ved den dato og det klokkeslett som er fastsatt på forhånd i innbydelsen til å delta i auksjonen,
b. når den ikke mottar noen nye priser eller verdier som oppfyller kravene til minstedifferanser. I så fall skal oppdragsgiver angi i innbydelsen til å delta i auksjonen den fristen som gis fra mottak av siste innleverte bud til lukking av den elektroniske auksjonen, eller
c. når antallet auksjonsfaser fastsatt i innbydelsen til å delta er gjennomført.

Dersom oppdragsgiver har besluttet å lukke en elektronisk auksjon i samsvar med bokstav c, eventuelt i kombinasjon med ordningen fastsatt i bokstav b, skal innbydelsen til å delta i auksjonen angi en tidsplan for hver fase i auksjonen.

(10) Etter lukkingen av den elektroniske auksjonen tildeler oppdragsgiver kontrakten i samsvar med § 22-2 (kriterier for valg av tilbud) på grunnlag av resultatene av den elektroniske auksjonen.

(11) Oppdragsgiver må ikke endre kontraktens gjenstand som definert i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(12) Oppdragsgiver må ikke misbruke en elektronisk auksjon eller anvende den på en måte som hindrer, begrenser eller vrir konkurransen.

0 Endret ved forskrift 24 nov 2006 nr. 1295.

Kapittel 13A. Sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.

0 Kapitlet tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

§ 13A-1. *Søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver overtredelsesgebyr*

1. Retten skal avkorte kontraktens løpetid eller idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr når oppdragsgiver har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse.

2. Retten kan idømme sanksjoner som nevnt i første ledd når oppdragsgiver har:
   a) tildelt en kontrakt innenfor en rammeavtale med flere leverandører i strid med § 6-3 (rammeavtale med flere leverandører) annet ledd eller en dynamisk innkjøpsordning i strid med § 6-4 (dynamiske innkjøpsordninger) femte til syvende ledd, og kontrakten overstiger 500 000 kroner eksl. mva., eller
   b) foretatt andre brudd på denne forskriften som har påvirket leverandørens mulighet til å få kontrakten, og samtidig brutt § 13-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt), og dette har fratatt leverandøren mulighet til å iverksette rettslige skritt forut for kontraktsinngåelse.
3. Ved en ulovlig direkte anskaffelse kan retten likevel ikke avkorte kontrakten eller idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr etter første ledd når oppdragsgiver har kunngjort i tråd med § 9-1A (intensjonskunngjøring) og tidligst inngått kontrakt etter utløpet av ti dager regnet fra dagen etter datoen for kunngjøringen.
4. Ved tildeling av en kontrakt innenfor en rammeavtale eller en dynamisk innkjøpsordning kan retten likevel ikke avkorte kontrakten eller idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr etter annet ledd bokstav a, når oppdragsgiver har meddelt sin beslutning om kontraktstildeling til leverandørene og tidligst inngått kontrakten etter utløpet av en frivillig karensperiode i samsvar med § 13-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt) første og annet ledd.
5. Ved fastsettelse av sanksjoner skal det særlig legges vekt på overtredelsens grovhet, størrelsen på anskaffelsen, om oppdragsgiver har foretatt gjentatte overtredelser, muligheten for å gjenopprette konkurransen og den preventive virkningen. Retten kan kombinere disse sanksjonene. Overtredelsesgebyret kan ikke settes høyere enn 15 prosent av anskaffelsens verdi.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

Side 200

§ 13A-2. ***Tidsfrister ved søksmål etter § 13A-1***

1. Sanksjoner etter § 13A-1 (søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver overtredelsesgebyr) kan bare idømmes når sak reises innen to år fra kontrakt er inngått.
2. Dersom oppdragsgiver har kunngjort konkurranseresultatet i samsvar med § 9-2 (kunngjøring av konkurranseresultater) når en kontrakt er tildelt uten forutgående kunngjøring av konkurransen, kan sanksjoner etter § 13A-1 (søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver overtredelsesgebyr) første ledd bare idømmes, når sak reises innen 30 dager. Fristen løper fra dagen etter datoen for kunngjøringen av konkurranseresultatet.
3. Dersom oppdragsgiver har meddelt berørte leverandører om inngåelsen av en kontrakt, kan sanksjoner etter § 13A-1 (søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver overtredelsesgebyr) annet ledd bare idømmes, når sak reises innen 30 dager. Fristen løper fra dagen etter at meddelelsen er sendt.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

Del III. Anskaffelser over EØS-terskelverdiene

Kapittel 14. Valg mellom ulike anskaffelsesprosedyrer

§ 14-1. ***Tillatte anskaffelsesprosedyrer***

(1) Anskaffelsen skal foretas ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse.

(2) Konkurransepreget dialog kan benyttes når vilkårene i § 14-2 (konkurransepreget dialog) er oppfylt.

(3) Konkurranse med forhandling kan benyttes når vilkårene i § 14-3 (konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring) eller § 14-4 (konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring) er oppfylt.

§ 14-2. ***Konkurransepreget dialog***

(1) Oppdragsgiver kan benytte konkurransepreget dialog ved tildeling av særlig komplekse kontrakter.

(2) En kontrakt er særlig kompleks når oppdragsgiver ikke er i stand til:

a. i samsvar med § 17-3 (krav til ytelsen og bruk av tekniske spesifikasjoner) tredje ledd objektivt å presisere de tekniske vilkår, som kan oppfylle deres behov og formål, eller
b. objektivt å presisere de rettslige eller finansielle forhold i forbindelse med et prosjekt.

§ 14-3. ***Konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring***

(1) Oppdragsgiver kan benytte konkurranse med forhandling ved tildeling av kontrakter etter å ha offentliggjort en kunngjøring i henhold til § 18-3 (kunngjøring av konkurranse), jf. § 18-1 (fremgangsmåten ved kunngjøringer) i følgende tilfeller:

a. når tilbudene i en forutgående åpen eller begrenset anbudskonkurranse eller konkurransepreget dialog er ukorrekte, eller dersom tilbudene er uakseptable i henhold til krav fastsatt i samsvar med § 17-4 (kvalifikasjonskrav) til § 17-14 (Skatteattest), § 20-1 (fremgangsmåte ved valg av leverandører og tildeling av kontrakter), § 20-3 (avvik), § 20-4 (alternative tilbud), § 22-2 (kriterier for valg av tilbud), forutsatt at det ikke foretas vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkår,
b. i særlige tilfeller hvor vare-, tjeneste- eller bygge- og anleggskontraktens art eller tilknyttede risiko ikke tillater samlet prisfastsettelse på forhånd,
c. ved tjenestekontrakter hvor tjenestene som skal leveres er av en slik art at det ikke i tilstrekkelig grad kan fastsettes så nøyaktige spesifikasjoner, at valg av det beste tilbudet kan skje etter reglene for åpen eller begrenset anbudskonkurranse. Dette gjelder særlig tjenesteytelser i vedlegg 5 (prioriterte tjenester) kategori 6 (finansielle tjenester) og intellektuelle tjenesteytelser, som for eksempel tjenesteytelser vedrørende prosjektering av arbeid, eller
d. ved bygge- og anleggskontrakter hvor arbeidene skal utføres utelukkende til forsknings-, forsøks- eller utviklingsformål, og ikke for å sikre lønnsomhet eller inntjening av forsknings- eller utviklingskostnader.

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 14-4. ***Konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring***

Oppdragsgiver kan benytte konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring i følgende tilfeller:

a. når tilbudene i en forutgående åpen eller begrenset anbudskonkurranse eller konkurransepreget dialog er ukorrekte, eller dersom tilbudene er uakseptable i henhold til krav fastsatt i samsvar med § 17-4 (kvalifikasjonskrav) til § 17-14 (Skatteattest), § 20-1 (fremgangsmåte ved valg av leverandører og tildeling av kontrakter), § 20-3 (avvik), § 20-4 (alternative tilbud), § 22-2 (kriterier for valg av tilbud), forutsatt at det ikke foretas vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkår og at alle leverandørene som oppfyller kravene for deltakelse i konkurransen, og som i den forutgående konkurransen har avgitt tilbud i samsvar med anskaffelsesprosedyrens formelle krav, inviteres til å delta,
b. dersom det i en forutgående åpen eller begrenset anbudskonkurranse ikke foreligger tilbud, eller de tilbud som foreligger ikke er egnet, forutsatt at det ikke foretas vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkårene og at det på anmodning oversendes en rapport til Nærings- og fiskeridepartementet,
c. dersom ytelsen av tekniske eller kunstneriske grunner eller for å beskytte en enerett, bare kan presteres av en bestemt leverandør,

d. dersom det på grunn av særlige forhold som ikke skyldes oppdragsgiver og som oppdragsgiver ikke kunne forutse, er umulig å overholde fristene fastsatt i denne forskrift,

e. dersom varene i en varekontrakt skal produseres kun med sikte på forskning, eksperimentering, undersøkelse eller utvikling. Dette gjelder ikke ved produksjon i større mengder for å påvise varens kommersielle muligheter eller for å dekke forsknings- og utviklingsomkostninger,

f. ved tilleggsleveranser i en varekontrakt fra den opprinnelige leverandør til delvis fornyelse av normale leveranser eller installasjoner, eller til utvidelse av allerede foretatte leveranser eller installasjoner, dersom skifte av leverandør vil pålegge oppdragsgiveren å anskaffe utstyr som er teknisk uforenlig med eksisterende utstyr, eller som skaper uforholdsmessig store tekniske vanskeligheter ved drift og vedlikehold. Varigheten for den opprinnelige kontrakten og tilleggsleveransen må normalt ikke overstige tre år,

g. dersom varene noteres og kjøpes på en varebørs,

h. dersom varene anskaffes på særdeles fordelaktige vilkår, enten hos en leverandør som endelig innstiller sin virksomhet eller et konkursbo, tvangsakkord eller en tilsvarende behandling,

i. ved tjenestekontrakter som skal tildeles vinneren eller en av vinnerne etter en gjennomført plan- og designkonkurranse jf. § 23-1 (plan- og designkonkurranse), og i samsvar med de regler som gjelder for denne. Alle vinnerne i konkurransen skal inviteres til å delta i forhandlingene,

j. tilleggstjenester som ikke var med i det opprinnelige prosjektforslag eller i den opprinnelige kontrakten og tilleggsarbeider som ikke var med i den opprinnelige kunngjøring eller i den opprinnelige kontrakten, forutsatt at:

   1. forhold oppdragsgiver ikke kunne forutse gjør det nødvendig å utføre tilleggstjenesten eller tilleggsarbeidet for å utføre de tjenestene som opprinnelig ble beskrevet,
   2. tilleggsarbeidene eller tilleggstjenestene tildeles samme leverandør,
   3. den samlede verdi av kontrakter som inngås om tilleggsarbeider eller tilleggstjenester ikke overstiger 50 prosent av verdien av den opprinnelige kontrakt, og
   4. tilleggstjenestene eller tilleggsarbeidene ikke teknisk eller økonomisk kan skilles fra den opprinnelige kontrakt uten vesentlige ulemper for oppdragsgiver eller, dersom de kan skilles fra den opprinnelige kontrakt, likevel er strengt nødvendig for fullføring av denne,

k. ved tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter for nye arbeider, som er en gjentakelse av lignende arbeider utført i forbindelse med en tidligere kontrakt inngått i samsvar med hovedregelen i § 14-1 (tillatte anskaffelsesprosedyrer). Forutsetningen er at kontrakten tildeles til den opprinnelige leverandør og at arbeidene er i samsvar med det prosjekt som dannet utgangspunktet for tildelingen av den første kontrakten. Muligheten for at denne fremgangsmåte kan bli brukt, skal angis første gang det innhentes tilbud for prosjektet. Mulige senere arbeider skal tas med i beregningen av anskaffelsens verdi i forhold til terskelverdiene i kapittel 2 (anvendelsesområde for de ulike bestemmelsene i forskriften). Fremgangsmåten kan bare anvendes inntil tre år etter at den opprinnelige kontrakt ble sluttet, eller

l. ved dekningskjøp som er nødvendig som følge av at en kontrakt er kjent uten virkning etter reglene i kapittel 22A, forutsatt at det er umulig å overholde fristene fastsatt i denne forskrift og kontrakt ikke inngås for en lengre periode enn det som er nødvendig for å gjennomføre en konkurranse i samsvar med forskriften.

0 Endret ved forskrifter 24 nov 2006 nr. 1295, 3 sep 2010 nr. 1236, 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser), 3 mars 2014 nr. 249, 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

Kapittel 15. Rammeavtaler og dynamiske innkjøpsordninger

Side 202

§ 15-1. *Rammeavtaler*
(1) Ved inngåelse av rammeavtaler skal oppdragsgiver følge prosedyrereglene som følger av denne forskrift, inntil tildeling av kontrakter foretas innenfor rammeavtalen. Valg av leverandør til rammeavtalen skjer på bakgrunn av tildelingskriteriene som er fastsatt i § 22-2 (kriterier for valg av tilbud).

(2) Tildeling av kontrakter innenfor rammeavtalen skjer etter prosedyrene i § 15-2 (rammeavtale med en leverandør) og § 15-3 (rammeavtale med flere leverandører).

(3) Kontrakter innenfor en rammeavtale kan bare inngås mellom de opprinnelige partene i rammeavtalen, og uten at det gjøres vesentlige endringer i de opprinnelige avtalevilkårene.

(4) Rammeavtaler kan ikke inngås for mer enn fire år, med unntak av tilfeller som er særlig berettiget ut fra rammeavtalens gjenstand.

(5) Oppdragsgiver må ikke misbruke rammeavtaler eller anvende dem på en måte som hindrer, begrenser eller vrir konkurransen.

§ 15-2. *Rammeavtale med én leverandør*
(1) Tildeling av kontrakter innenfor rammeavtaler med en leverandør foretas på grunnlag av vilkårene som er fastsatt i rammeavtalen.

(2) Oppdragsgiver kan i forbindelse med inngåelsen av kontrakten skriftlig konsultere leverandøren, og om nødvendig be om at tilbudet utfylles.

§ 15-3. *Rammeavtale med flere leverandører*
(1) Ved inngåelse av rammeavtaler med flere leverandører skal det inngås rammeavtale med minst tre leverandører, forutsatt at det er et tilstrekkelig antall egnede leverandører og tilbud.

(2) Tildeling av kontrakter innenfor rammeavtaler som er inngått med flere leverandører, foretas på grunnlag av vilkårene som er fastsatt i rammeavtalen, uten at det gjennomføres ny konkurranse.

(3) Hvis ikke alle vilkårene er fastsatt i rammeavtalen, skal tildeling av kontrakter foretas etter at det er iverksatt ny konkurranse mellom partene. Konkurransen gjennomføres på grunnlag av vilkårene som ble brukt for å tildele rammeavtalen. Vilkårene kan om nødvendig presiseres. Konkurransen kan også baseres på andre vilkår, såfremt disse er oppgitt i konkurransegrunnlaget for rammeavtalen. Konkurransen skal gjennomføres på følgende måte:

a. for hver kontrakt som skal inngås skal oppdragsgiver skriftlig konsultere de leverandører som er i stand til å gjennomføre kontrakten,
b. oppdragsgiver skal fastsette en tilstrekkelig frist til innlevering av tilbud på de enkelte kontrakter. Ved fastsettelse av fristen skal det tas hensyn til forhold som kontraktsgjenstandens kompleksitet og den tid som medgår til å utarbeide tilbud,
c. tilbudene skal sendes inn skriftlig og innholdet skal holdes fortrolig inntil utløpet av den fastsatte tilbudsfristen, og
d. oppdragsgiver tildeler hver kontrakt til den tilbyder som har gitt det beste tilbudet på grunnlag av de tildelingskriterier som er fastsatt i konkurransegrunnlaget for rammeavtalen.

§ 15-4. *Dynamiske innkjøpsordninger*
(1) Ved etableringen av en dynamisk innkjøpsordning skal oppdragsgiver følge reglene for åpen anbudskonkurranse i alle faser frem til tildeling av kontrakter som inngås innenfor ordningen. Alle tilbydere som oppfyller kvalifikasjonskriteriene og har levert et veiledende tilbud i samsvar med betingelsene for konkurransen, samt eventuelle tilleggsdokumenter, skal få tilgang til ordningen. Veiledende tilbud kan når som helst forbedres, forutsatt at de fortsatt samsvarer med betingelsene for konkurransen. Ved etableringen av ordningen, og tildeling av kontrakter innenfor ordningen, skal oppdragsgiver utelukkende bruke elektroniske midler i samsvar med kapittel 16 (kommunikasjon).

Side 203

(2) Med sikte på etablering av en dynamisk innkjøpsordning skal oppdragsgiver:

a. offentliggjøre en kunngjøring om anbudskonkurranse som gjør det klart at man vil etablere en dynamisk innkjøpsordning,
b. angi i konkurransegrunnlaget blant annet arten av anskaffelser som er planlagt innenfor ordningen, alle nødvendige opplysninger vedrørende innkjøpsordningen, det elektroniske utstyret som benyttes, og tekniske innretninger og spesifikasjoner for tilkopling, og
c. tilby i elektronisk form ved offentliggjøring av kunngjøringen og frem til ordningen opphører, ubegrenset, direkte og full adgang til konkurransegrunnlaget og til eventuelle tilleggsdokumenter. Internettadressen hvor dokumentene kan finnes skal fremgå av kunngjøringen.

(3) Oppdragsgiver skal i hele perioden for den dynamiske innkjøpsordningen gi enhver leverandør mulighet til å levere et veiledende tilbud og bli tatt opp i ordningen på vilkårene nevnt i første ledd. Oppdragsgiver skal fullføre evalueringen senest innen 15 dager fra datoen for innleveringen av det veiledende tilbudet. Dersom oppdragsgiver i mellomtiden ikke gjennomfører noen konkurranse kan evalueringsperioden forlenges.

(4) Oppdragsgiver skal snarest mulig underrette leverandøren om vedkommende er tatt opp i den dynamiske innkjøpsordningen, eller om vedkommendes veiledende tilbud er avvist.

(5) Det skal gjennomføres en konkurranse for tildeling av hver enkelt kontrakt. Før denne konkurransen skal oppdragsgiver offentliggjøre en forenklet kunngjøring av konkurranse som inviterer alle interesserte leverandører til å levere et veiledende tilbud, i samsvar med tredje ledd, innen 15 dager fra datoen da den forenklede kunngjøringen ble sendt. Oppdragsgiver kan ikke fortsette med konkurransen før evalueringen av alle veiledende tilbud som er mottatt innen denne fristen, er fullført.

(6) For hver enkelt kontrakt som skal tildeles innenfor ordningen, skal oppdragsgiver invitere alle tilbydere som er tatt opp i ordningen, til å levere et tilbud. Tilbudet skal leveres innen en tilstrekkelig frist som er fastsatt av oppdragsgiver.

(7) Oppdragsgiver skal tildele kontrakten til den tilbyderen som har levert det beste tilbudet, på grunnlag av tildelingskriteriene fastsatt i kunngjøringen for etableringen av den dynamiske innkjøpsordningen. Disse kriteriene kan eventuelt presiseres i innbydelsen nevnt i sjette ledd.

(8) En dynamisk innkjøpsordning kan ikke etableres for mer enn fire år, med unntak av særlige begrunnede tilfeller.

(9) Oppdragsgiver må ikke misbruke denne ordningen eller anvende den på en måte som hindrer, begrenser eller vrir konkurransen.

(10) Interesserte leverandører eller andre berørte parter i ordningen kan ikke pålegges gebyrer.

Kapittel 16. Kommunikasjon

§ 16-1. ***Regler for kommunikasjon***

(1) All kommunikasjon og informasjonsutveksling som referert til i dette kapittelet kan, etter oppdragsgivers valg, skje per post, telefaks eller ved elektronisk kommunikasjon.

(2) Valgte kommunikasjonsmidler skal være allment tilgjengelige og ikke være begrensende for leverandørenes adgang til konkurransen.

(3) De sikkerhetstjenester og sikkerhetsprodukter som benyttes ved elektronisk kommunikasjon, samt deres tekniske egenskaper, skal være ikke-diskriminerende, allment tilgjengelige og virke sammen med informasjons- og kommunikasjonsteknologiprodukter i alminnelig bruk.

(4) Ved kommunikasjon, utveksling og lagring av informasjon skal oppdragsgiver bevare innholdet og fortroligheten til forespørsler om å delta i konkurransen og tilbud. Oppdragsgiver skal ikke undersøke innholdet i forespørsler om å delta i konkurransen eller tilbud før leveringsfristen har løpt ut.

Side 204

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 16-2. ***Bruk av telefaks og telefon ved anmodning om å delta i konkurranser***

(1) Forespørsel om å delta i en konkurranse kan, i tillegg til de kommunikasjonsformer som er nevnt i § 16-1 (regler for kommunikasjon) første ledd, også fremsettes på telefon. Leverandøren skal i så fall sende skriftlig bekreftelse på forespørselen før utløpet av fristen for forespørsel om å delta i konkurransen.

(2) Forespørsel om å delta i konkurransen kan også fremsettes ved telefaks. Dersom det er nødvendig av bevishensyn, kan oppdragsgiver kreve at en slik forespørsel bekreftes per post eller elektronisk. Krav om slik bekreftelse, samt fristen for innlevering, må fremgå av kunngjøringen.

§ 16-3. ***Særskilte krav til systemer for elektronisk overføring og mottak av tilbud og forespørsel om å delta i konkurranser***

(1) Opplysninger vedrørende spesifikasjoner som er nødvendige for elektronisk innlevering av tilbud og forespørsel om å delta, herunder kryptering, skal være tilgjengelige for interesserte parter. Sikkerhetstjenester og sikkerhetsprodukter som benyttes for elektronisk mottak av tilbud og forespørsel om å delta skal minst oppfylle følgende krav:

a. den elektroniske signatur må oppfylle kravene i forskrift 21. november 2005 nr. 1296 om frivillige selvdeklarasjonsordninger, § 3, § 4 eller § 5, samt være oppført på publisert liste i henhold til § 11 første ledd i nevnte forskrift. Oppdragsgiver skal alltid akseptere elektroniske signaturer som oppfyller kravene til utenlandsk kvalifisert sertifikat i e-signaturloven § 25, dersom tilbudet er elektronisk signert av en utenlandsk statsborger.
b. nøyaktig klokkeslett og dato for mottak av tilbud og forespørsel om å delta i konkurranser må kunne fastslås med sikkerhet,
c. det kan med rimelighet sikres at ingen får tilgang til de forespurte opplysninger før utløpet av de fastsatte frister. Det kan ved overtredelse av dette forbud med rimelighet sikres at overtredelsen klart kan spores,
d. kun autoriserte personer skal kunne fastsette eller endre datoene for åpning av de mottatte opplysninger,
e. i løpet av de forskjellige stadier for tildeling av kontrakt eller de forskjellige stadier i konkurransen, må kun autoriserte personer som opptrer sammen, få adgang til alle eller deler av de innsendte opplysninger,
f. autoriserte personer som opptrer sammen, kan kun få adgang til de innsendte opplysninger etter den anførte dato, og
g. opplysninger som er mottatt og åpnet i overensstemmelse med de foreliggende krav skal kun være tilgjengelige for personer som er autorisert til å få kjennskap til dem.

(2) Dersom nødvendige dokumenter, sertifikater og erklæringer ikke finnes i elektronisk form skal leverandøren levere dette i samsvar med § 20-2 (tilbudets utforming) første ledd, innen fristen som er fastsatt for levering av tilbud eller forespørsel om å delta i konkurransen.

0 Endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236.

Kapittel 17. Grunnlaget for konkurransen

§ 17-1. ***Utarbeidelse av konkurransegrunnlaget***

(1) Oppdragsgiver skal utarbeide et konkurransegrunnlag. Konkurransegrunnlaget skal inneholde følgende opplysninger, med mindre dette allerede er tilstrekkelig og fullstendig beskrevet i kunngjøringen:

a. hvilken ytelse som skal anskaffes. Dersom det kan gis tilbud på deler av oppdraget eller med alternative frister, skal dette opplyses,
b. hvordan konkurransen skal gjennomføres. Det skal minst opplyses om:

Side 205

1. hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt,
2. endelig frist for mottak av tilbud (dag og klokkeslett), adressen disse skal sendes eller leveres til,
3. vedståelsesfrist for tilbudene, jf. § 19-6 (vedståelsesfrist),
4. den relative vektingen av tildelingskriteriene eller tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge jf. § 22-2 (kriterier for valg av tilbud),
5. på hvilket eller hvilke språk tilbudet skal være skrevet, og
6. en henvisning til kunngjøringen.

(2) I den utstrekning det er aktuelt skal det også opplyses om:

a. adresse til organ som forespørsler om kontraktsdokumenter og eventuelle tilleggsdokumenter kan rettes til, fristen for slike forespørsler, samt betalingsvilkår og beløp som eventuelt må betales for dokumentene,
b. minstekrav som alternative tilbud må oppfylle og eventuelle krav til presentasjon av det alternative tilbudet, jf. § 20-4 (alternative tilbud), dersom det i kunngjøringen er åpnet for alternative tilbud,
c. sted og tid for eventuell åpen tilbudsåpning,
d. tid og sted for befaring eller konferanse,
e. det skal sendes inn prøver, modeller, planer, tegninger mv. og hvordan disse skal merkes,
f. hvor eventuelt tilhørende dokumenter, beskrivelser, prøver, modeller, planer mv. ligger til ettersyn, samt om disse kan utleveres og eventuelt hvilket depositum som forlanges,
g. hvilke alminnelige eller spesielle kontraktsbetingelser som gjelder for oppdraget,
h. det stilles krav om at leverandøren opplyser i tilbudet hvor stor del av kontrakten som eventuelt skal tildeles underleverandører, samt hvilke underleverandører han foreslår. Opplysningene får ikke virkning for hovedleverandørens kontraktsansvar,
i. det stilles vilkår om at leverandøren utarbeider en priskalkyle over de kostnader som ventes å påløpe ved gjennomføringen av oppdraget. Det kan i så fall forbeholdes rett til å se regnskapsdata, bilag mv. som grunnlag for en eventuell kostnadskontroll,
j. tilbud kan leveres elektronisk, og hvordan dette skal skje, jf. § 20-2 (tilbudets utforming),
k. ved konkurransepreget dialog, hvordan dialogen skal gjennomføres,
l. ved konkurransepreget dialog, tid og sted for når dialogen skal starte og på hvilke(t) språk dialogen skal foregå. Denne informasjon må være tilgjengelig i invitasjonen til å innlevere tilbud,
m. det settes en frist for når begjæring om midlertidig forføyning må fremsettes for tingretten, jf. § 19-7 (frist for begjæring om midlertidig forføyning), og
n. andre opplysninger som er av betydning for utarbeidelsen av tilbudet.

0 Endret ved forskrifter 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser), 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 17-2. ***Rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget***

(1) Innen tilbudsfristens utløp, jf. kapittel 19 (frister), har oppdragsgiver rett til å foreta rettelser, suppleringer og endringer av konkurransegrunnlaget som ikke er vesentlige.

(2) Rettelser, suppleringer eller endringer skal umiddelbart sendes samtlige som har mottatt konkurransegrunnlaget. Opplysninger som oppdragsgiver gir på forespørsel fra en av leverandørene, skal likeledes meddeles alle.

(3) Dersom rettelse, supplering eller endring som nevnt i første ledd kommer så sent at det er vanskelig for leverandørene å ta hensyn til det i tilbudet, skal det fastsettes en forholdsmessig forlengelse av tilbudsfristen. Samtlige leverandører skal snarest varsles om forlengelsen.

§ 17-3. ***Krav til ytelsen og bruk av tekniske spesifikasjoner***

Side 206

(1) Anskaffelsen bør spesifiseres ved en behovspesifikasjon eller angivelse av funksjonskrav. Ved utformingen av kravene skal det legges vekt på livssykluskostnader og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen. Det skal så langt det er mulig stilles konkrete miljøkrav til produktets ytelse eller funksjon. Når det er mulig skal spesifikasjonene utformes slik at det tas hensyn til kriterier for tilgjengelighet for funksjonshemmede og universell utforming.

(2) Tekniske spesifikasjoner skal gi leverandørene like muligheter og må ikke medføre unødvendige hindringer for konkurranse om offentlige kontrakter.

(3) Dersom oppdragsgiver krever oppfylt tekniske spesifikasjoner, skal disse angis i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(4) Såfremt ikke annet er fastsatt i rettslig bindende nasjonale tekniske regler, forutsatt at disse reglene er i samsvar med EØS-avtalen, skal de tekniske spesifikasjonene utformes enten:

a. med henvisning til tekniske spesifikasjoner som definert i § 4-3 (standarder og spesifikasjoner) bokstav a, b, c og g og, i rangert rekkefølge, til nasjonale standarder for gjennomføring av europeiske standarder, europeiske tekniske godkjenninger, felles tekniske spesifikasjoner, internasjonale standarder, andre tekniske referansesystemer utarbeidet av europeiske standardiseringsorganer eller, dersom disse ikke finnes, nasjonale standarder, nasjonale tekniske godkjenninger eller nasjonale tekniske spesifikasjoner vedrørende prosjektering, beregning og utførelse av arbeidene og bruk av produktene. Hver henvisning skal ledsages av uttrykket «eller tilsvarende»,
b. i form av ytelses- eller funksjonskrav; de sistnevnte kan omfatte miljøegenskaper. De må imidlertid være tilstrekkelig presise til at det er mulig for tilbydere å fastslå kontraktens gjenstand og for oppdragsgiver å tildele kontrakten,
c. i form av ytelses- eller funksjonskrav som nevnt under bokstav b, med henvisning til spesifikasjonene nevnt under bokstav a som middel til å anta samsvar med slike ytelses- eller funksjonskrav, eller
d. ved henvisning til spesifikasjonene nevnt under bokstav a for visse egenskaper, og ved henvisning til ytelses- eller funksjonskravene nevnt under bokstav b for andre egenskaper.

(5) Dersom en oppdragsgiver benytter seg av muligheten til å henvise til spesifikasjonene nevnt under fjerde ledd bokstav a, kan vedkommende oppdragsgiver ikke avvise et tilbud med den begrunnelse at de tilbudte varer og tjenester ikke oppfyller de spesifikasjonene det er vist til, når tilbyderen i sitt tilbud på en egnet måte og til oppdragsgivers tilfredshet påviser at løsningene som foreslås, på tilsvarende måte oppfyller kravene som er definert i de tekniske spesifikasjonene. En egnet måte kan være i form av teknisk dokumentasjon fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ.

(6) Dersom en oppdragsgiver benytter seg av muligheten i fjerde ledd til å fastsette ytelses- eller funksjonskrav, kan den ikke avvise et tilbud på varer, tjenester eller bygge- og anleggsarbeid som er i samsvar med en nasjonal standard til gjennomføring av en europeisk standard, en europeisk teknisk godkjenning, en felles teknisk spesifikasjon, en internasjonal standard eller en teknisk referanse utarbeidet av et europeisk standardiseringsorgan, dersom disse spesifikasjonene er ment å dekke de funksjonelle ytelses- eller funksjonskravene som oppdragsgiver har fastsatt. I sitt tilbud skal tilbyderen på en egnet måte godtgjøre til oppdragsgivers tilfredshet at varen, tjenesten eller bygge- og anleggsarbeidet i samsvar med standarden oppfyller oppdragsgivers ytelses- eller funksjonskrav. En egnet måte kan være i form av tekniske data fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ.

(7) Der oppdragsgiver fastsetter miljøegenskaper i form av ytelses- eller funksjonskrav som vist til i fjerde ledd bokstav b, kan de anvende detaljerte spesifikasjoner, eller om nødvendig deler av disse, som definert av europeiske og (multi-)nasjonale miljømerker eller ethvert annet miljømerke, forutsatt at

a. disse spesifikasjonene er egnet til å definere egenskapene til varene eller tjenestene som er kontraktens gjenstand,
b. kravene for miljømerket er utarbeidet på grunnlag av vitenskapelige opplysninger,

Side 207

c. miljømerkene er vedtatt etter en fremgangsmåte der alle berørte parter, for eksempel offentlige organer, forbrukere, produsenter, detaljhandlere og miljøorganisasjoner kan delta, og

d. spesifikasjonene er tilgjengelige for alle berørte parter.

(8) Oppdragsgiver kan indikere at varer og tjenester med miljømerke antas å være i samsvar med de tekniske spesifikasjonene i konkurransegrunnlaget, men må også godta annen egnet dokumentasjon, så som tekniske data fra produsenten eller en prøvingsrapport fra et anerkjent organ.

(9) «Anerkjente organer» er i denne bestemmelse forsøks- og kalibreringslaboratorier, samt sertifiserings- og tilsynsorganer som oppfyller gjeldende europeiske standarder. Oppdragsgiver skal godta sertifikater fra anerkjente organer i andre medlemsstater.

(10) Med mindre kontraktens gjenstand berettiger det, skal tekniske spesifikasjoner ikke vise til et bestemt merke, en bestemt opprinnelse, en bestemt prosess, eller til varemerker, patenter, typer eller en bestemt opprinnelse eller produksjon som har som virkning at visse foretak eller produkter favoriseres eller utelukkes. Slik henvisning skal unntaksvis tillates der en tilstrekkelig presis og forståelig beskrivelse av kontraktens gjenstand i henhold til fjerde og femte ledd ikke er mulig. En slik henvisning skal ledsages av uttrykket «eller tilsvarende».

§ 17-4. *Kvalifikasjonskrav*

(1) Oppdragsgiver kan stille minimumskrav til leverandørene, herunder til deres tekniske kvalifikasjoner og finansielle og økonomiske stilling. Vurdering av leverandørenes tekniske kvalifikasjoner skal særlig baseres på kriterier som faglig kompetanse, effektivitet, erfaring og pålitelighet.

(2) Kravene skal sikre at leverandørene er egnet til å kunne oppfylle kontraktsforpliktelsene og skal stå i forhold til den ytelse som skal leveres.

(3) Kravene skal ikke diskriminere leverandørene på grunnlag av nasjonal eller lokal tilhørighet.

§ 17-5. *Kvalifikasjonsgrunnlag*

(1) Krav til leverandørenes kvalifikasjoner skal i hovedtrekk angis i kunngjøringen. Kunngjøringen skal også angi krav til dokumentasjon av at kravene til leverandøren er oppfylt, jf. § 17-8 til § 17-15.

(2) Oppdragsgiver kan utarbeide et eget kvalifikasjonsgrunnlag som utdyper eller supplerer de krav til kvalifikasjoner som er angitt i kunngjøringen.

(3) Kvalifikasjonsgrunnlaget skal sendes alle leverandører som ønsker å delta i konkurransen og sendes før eller som en del av konkurransegrunnlaget.

§ 17-6. *Deltakelse i konkurranse hvor det settes en grense for antall deltagere*

(1) Ved begrenset anbudskonkurranse, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling kan oppdragsgiver fastsette en nedre, eventuelt også en øvre, grense for antall leverandører som skal inviteres til å gi tilbud.

(2) Den nedre og øvre grensen skal fremgå av kunngjøringen, sammen med de objektive og ikke-diskriminerende kriterier eller regler oppdragsgiver vil benytte ved utvelgelsen av eventuelt overtallige kvalifiserte leverandører.

(3) Det skal inviteres et antall som er tilstrekkelig til å sikre reell konkurranse, men likevel ikke mindre enn fem ved begrenset anbudskonkurranse eller tre ved konkurranse med forhandling og konkurransepreget dialog. Dette er likevel ikke til hinder for at oppdragsgiver inviterer færre leverandører enn oppgitt i kunngjøringen, i tilfeller hvor det ikke foreligger et tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kvalifikasjonskravene.

Side 208

§ 17-7. ***Krav til leverandørenes organisering***

(1) Tilbud og forespørsler om å delta i konkurransen, kan innleveres av grupper av leverandører. Det kan kun stilles krav om at leverandørgrupper etablerer en bestemt foretaksform etter at kontrakt er tildelt, og bare i den utstrekning dette er nødvendig for å sikre en tilfredsstillende oppfyllelse av kontrakten.

(2) Oppdragsgiver kan ikke avvise leverandører, som i henhold til lovgivningen i den stat der de er etablert har rett til å utføre de aktuelle ytelser, utelukkende med den begrunnelse at de i henhold til norsk lovgivning må være enten fysiske eller juridiske personer. Av juridiske personer kan det imidlertid ved inngåelse av tjenestekontrakter, bygge- og anleggskontrakter og varekontrakter som omfatter tjenesteytelser eller monterings- og installasjonsarbeid, kreves at de i tilbudet eller i forespørselen om å delta, oppgir navnene og de faglige kvalifikasjonene til de personer som er ansvarlige for utførelsen av de aktuelle ytelser.

§ 17-8. ***Dokumentasjon av leverandørens finansielle og økonomisk stilling***

(1) Som bevis på leverandørens finansielle og økonomiske stilling kan følgende referanser godtas:

a. egnede bankerklæringer eller relevant ansvarsforsikring,
b. fremleggelse av foretakets årsregnskap eller utdrag fra det, eller
c. en erklæring om foretakets totale omsetning og, der det er hensiktsmessig, omsetningen innenfor det område som omfattes av kontrakten for høyst de tre siste tilgjengelig regnskapsår, avhengig av datoen da foretaket ble etablert eller leverandøren startet sin virksomhet, i den utstrekning opplysninger om slik omsetning er tilgjengelig.

(2) En leverandør kan for en særskilt kontrakt, der dette er hensiktsmessig, støtte seg på andre foretaks kapasitet, uavhengig av den juridiske karakteren av forbindelsene mellom dem. I så fall skal leverandøren dokumentere overfor oppdragsgiver at den vil ha rådighet over de nødvendige ressursene, for eksempel ved å fremlegge en forpliktelseserklæring om dette fra disse foretakene.

(3) På samme vilkår kan en gruppe av leverandører som vist til i § 17-7 (krav til leverandørens organsering), støtte seg på kapasiteten til deltakere i gruppen eller til andre foretak.

(4) Oppdragsgiver skal i kunngjøringen eller kvalifikasjonsgrunnlaget angi hvilken referanse eller hvilke referanser de har valgt av dem som er nevnt i første ledd, samt hvilken annen dokumentasjon som må legges frem.

(5) Dersom leverandøren har gyldige grunner til ikke å kunne fremlegge den dokumentasjonen oppdragsgiver har anmodet om, kan leverandøren godtgjøre sin økonomiske og finansielle stilling med ethvert annet dokument som oppdragsgiver anser egnet.

(6) Omfanget av dokumentasjonen skal stå i forhold til kontrakten, og oppdragsgiver skal ta hensyn til leverandørenes berettigede interesser når det gjelder beskyttelse av forretningsmessige hemmeligheter vedrørende deres foretak.

§ 17-9. ***Dokumentasjon av leverandørens tekniske eller faglige kvalifikasjoner***

(1) Som bevis på leverandørens tekniske eller faglige kvalifikasjoner kan det fremlegges en eller flere av følgende referanser i samsvar med arten, mengden og anvendelsen av de ytelser som skal presteres:

a. for alle kontrakter: en beskrivelse av leverandørens tekniske personell eller tekniske enheter leverandøren disponerer over til oppfyllelse av kontrakten, enten de tilhører foretaket eller ikke, særlig de som er ansvarlig for kvalitetskontrollen.
b. for varekontrakter:
    1. prøver, beskrivelser eller fotografier av varer som skal leveres. Ektheten av disse skal kunne attesteres dersom oppdragsgiver ber om det, og
    2. fremleggelse av sertifikater utstedt av godkjente offisielle institutter eller organer for kvalitetskontroll. Sertifikatene skal attestere at varen, som er klart identifisert ved henvisning til visse kvalifikasjoner eller standarder, er i samsvar med disse.

Side 209

c. for varekontrakter og tjenestekontrakter:
   1. liste over de viktigste leveranser eller utførte tjenester de siste tre år, herunder opplysninger om verdi, tidspunkt, samt navnet på den offentlige eller private mottaker. Dersom det gjelder ytelser til offentlige oppdragsgivere, skal det dokumenteres ved attester utstedt eller bekreftet av vedkommende myndighet. Dersom det gjelder ytelser til private, skal attestene utstedes eller bekreftes av denne. I mangel av dette kan en erklæring fra leverandøren godtas,
   2. en beskrivelse av metoder for kvalitetssikring, samt en beskrivelse av leverandørens undersøkelses- og forskningsmuligheter,
   3. dersom ytelsen er komplisert eller unntaksvis skal benyttes til et spesielt formål, kan oppdragsgiver om nødvendig kontrollere leverandørens ressurser for undersøkelse og forskning, og tiltak eller metoder for kvalitetskontroll. Ved tjenestekontrakter kan oppdragsgiver kontrollere leverandørens produksjonskapasitet og ved vareleveranser de tekniske kvalifikasjonene. Oppdragsgiver kan overlate og utføre kontrollen til et kompetent offentlig organ i den stat tjenesteyteren er etablert.

d. for tjenestekontrakter: en angivelse av hvor stor del av kontrakten tjenesteyteren har til hensikt å benytte underentreprenører.

e. for tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter:
   1. en redegjørelse for leverandørens gjennomsnittlige arbeidsstyrke og antall medarbeidere i den administrative ledelsen i løpet av de siste tre år,
   2. en redegjørelse for de redskaper, maskiner, verktøy, materiell eller teknisk utstyr som leverandøren disponerer over til gjennomføring av kontrakten,
   3. opplysninger om utdanning og faglige kvalifikasjoner hos leverandøren og foretakets administrative ledelse, og særlig hos den eller de personer som har ansvaret for å utføre tjenesten.

f. for bygge- og anleggskontrakter:
   1. vitnesbyrd og attester om utdanning og yrkespraksis for leverandøren, foretakets administrative ledelse, eller for den eller de personer som er ansvarlige for gjennomføringen av kontrakten,
   2. en oversikt over arbeider som er utført i løpet av de siste fem år, sammen med attester over tilfredsstillende utførelse av de viktigste arbeidene. Attestene skal angi arbeidenes verdi, samt tid og sted for arbeidsutførelsen, og oppgi hvorvidt arbeidene er blitt fagmessig utført og behørig fullført. Vedkommende myndighet skal om nødvendig oversende attestene direkte til oppdragsgiver.

g. for varekontrakter som krever monterings- eller installasjonsarbeider, tjenestekontrakter eller bygge- og anleggskontrakter: med hensyn til å utføre tjenesteytelsene, installasjonsarbeidene eller bygge- og anleggsarbeidene kan leverandørene vurderes på grunnlag av deres faglige dyktighet, effektivitet, erfaring og pålitelighet.

(2) En leverandør kan for en særskilt kontrakt, der dette er hensiktsmessig, støtte seg på andre foretaks kapasitet, uavhengig av den juridiske karakteren av forbindelsen mellom dem. I så fall skal leverandøren dokumentere overfor oppdragsgiver at den vil ha rådighet over de nødvendige ressursene, for eksempel ved å fremlegge en forpliktelseserklæring om dette fra disse foretakene.

(3) På samme vilkår kan en gruppe av leverandører som vist til i § 17-7 (krav til leverandørens organisering), støtte seg på kapasiteten til deltakerne i gruppen eller til andre foretak.

(4) Oppdragsgiver skal i kunngjøringen eller i kvalifikasjonsgrunnlaget angi hvilke former for dokumentasjon som ønskes fremlagt.

(5) Omfanget av dokumentasjonen skal stå i forhold til kontrakten, og oppdragsgiver skal ta hensyn til leverandørenes berettigede interesser når det gjelder beskyttelse av forretningsmessige hemmeligheter vedrørende deres foretak.

§ 17-10. ***Dokumentasjon av registrering, godkjenninger mv.***

(1) Oppdragsgiver kan kreve at leverandører som ønsker å delta i konkurransen godtgjør at de er registrert i faglige register, handelsregister eller foretaksregister som foreskrevet i lovgivningen i den stat hvor de er etablert.

(2) Ved tjenestekontrakter kan oppdragsgiver kreve at tjenesteytere dokumenterer at de innehar nødvendige godkjenninger, tillatelser eller medlemskap i særskilt organisasjon i sitt hjemland.

§ 17-11. ***Alternative regler om dokumentasjon***

(1) Leverandører som er registrert på lister over godkjente leverandører kan, for hver enkelt kontrakt, legge frem en registreringsattest utstedt av vedkommende myndighet. Attesten skal angi grunnlaget for registreringen og hvilken klassifisering listen gir dem.

(2) Registrering på offisielle lister over godkjente leverandører, attestert av kompetente organ i leverandørens hjemstat, gir oppdragsgiver en formodning om at leverandøren er kvalifisert når det gjelder vurderingen av de forhold som er nevnt i § 20-12 (avvisning på grunn av forhold hos leverandøren) annet ledd bokstav a til d og g, § 17-10 (dokumentasjon av registrering, godkjenninger mv.), § 17-8 (dokumentasjon på leverandørens finansielle og økonomiske stilling) første ledd bokstav b og c og § 17-9 (dokumentasjon på leverandørens tekniske kvalifikasjoner) første ledd bokstav a og c ved varekontrakter, første ledd bokstav c, d og e ved tjenestekontrakter og første ledd bokstav e og f for bygge- og anleggskontrakter, § 17-13 (standarder for miljøledelsessystemer) ved tjenestekontrakter, § 20-12 (avvisning på grunn av forhold ved leverandøren) første ledd bokstav e og § 17-7 (krav til leverandørens organisering) annet ledd.

(3) Opplysninger som kan utledes av registreringer på offisielle lister utgjør kun en formodning, men kan ikke bestrides uten begrunnelse. Når det gjelder innbetaling til sosiale trygdeordninger og betaling av skatter og avgifter, kan det imidlertid kreves at alle registrerte leverandører legger frem tilleggsattest når de blir tildelt en kontrakt.

(4) Oppdragsgiver skal bare anvende bestemmelsene i andre og tredje ledd til fordel for leverandører som er etablert i den stat hvor den offisielle listen er utarbeidet.

0 Endret ved forskrift 24 nov 2006 nr. 1295.

§ 17-12. ***Dokumentasjon av oppfyllelse av kvalitetssikringsstandarder***

(1) Oppdragsgiver kan kreve fremlagt attester utstedt av uavhengige organer som bekrefter at leverandøren oppfyller visse kvalitetssikringsstandarder.

(2) Dersom oppdragsgiver krever slike attester fremlagt, skal det vises til kvalitetssikringssystemer som bygger på de europeiske standardene på området og er sertifisert av organer som oppfyller de europeiske standarder for sertifisering. Oppdragsgiver skal godta likeverdige attester fra organer etablert i andre EØS-stater. Oppdragsgiver skal også godta annen dokumentasjon på likeverdige kvalitetssikringstiltak som forelegges av leverandørene.

§ 17-13. ***Standarder for miljøledelsessystem***

(1) Som bevis for leverandørens tekniske evner kan det, avhengig av arten, mengden eller anvendelsen av de ytelser som skal presteres, legges frem en angivelse av relevante miljøledelsestiltak leverandøren kan anvende ved utførelsen av tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter.

Side 211

(2) Dersom oppdragsgiver krever dokumentasjon ved fremleggelse av attester utstedt av uavhengige organer som dokumenterer leverandørens overholdelse av bestemte miljøledelsesstandarder, skal oppdragsgiver vise til fellesskapsordningen for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS) eller til miljøledelsesstandarder basert på relevante europeiske eller internasjonale standarder. Disse standardene må være sertifisert av organer som overholder fellesskapets regelverk eller relevante europeiske eller internasjonale standarder vedrørende sertifisering. Oppdragsgiver skal anerkjenne tilsvarende attester fra organer etablert i andre medlemsstater. De skal også godta annen dokumentasjon av tilsvarende miljøledelsestiltak fra leverandørene.

§ 17-14. ***Skatteattest***

(1) Oppdragsgiver skal kreve at samtlige norske leverandører fremlegger skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt.

(2) Oppdragsgiver skal angi innleveringsmåte og tidspunkt for innlevering. Skatteattest må foreligge senest innen tilbudsfristens utløp ved åpen anbudskonkurranse eller ved fristen for forespørsel om å delta i en begrenset anbudskonkurranse, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling, ved fristen for å levere veiledende tilbud i en dynamisk innkjøpsordning.

(3) Skatteattestene skal ikke være eldre enn 6 måneder regnet fra fristen i annet ledd.

(4) Ved bygge- og anleggskontrakter skal entreprenøren tilsvarende kreve skatteattest i alle underliggende entrepriseforhold ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget som overstiger en verdi på 500 000 kroner eksl. mva. Brudd på entreprenørens plikt til å kreve skatteattest gir oppdragsgiver rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende firma med underentreprenør som kan fremlegge skatteattest. Oppdragsgiver kan tilsvarende kreve at entreprenøren erstatter en underentreprenør som ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av skatter og avgifter. Eventuelle økonomiske krav fra underentreprenører eller omkostninger for øvrig som følge av heving av avtaler med underentreprenører i denne forbindelse skal bæres av entreprenøren.

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 17-15. (Opphevet)

0 Endret ved forskrift 24 nov 2006 nr. 1295, opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

Kapittel 18. Kunngjøringsregler

§ 18-1. ***Fremgangsmåten ved kunngjøringer***

(1) Oppdragsgiver skal utarbeide en kunngjøring i samsvar med skjemaer fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

(2) Kunngjøringen skal utarbeides på norsk. Kunngjøringen skal også utarbeides på ett av Den europeiske unions offisielle språk, med mindre oversettingstjenesten til operatøren av Doffin benyttes. Bare den fullstendige kunngjøringen i TED-databasen er gyldig.

(3) Kunngjøringen skal sendes operatøren til Doffin for kunngjøring i Doffin og videresendelse til TED-databasen. I hastetilfeller etter § 19-5 (minimumsfrister i hastetilfeller) skal kunngjøringen sendes elektronisk eller med telefaks.

(4) Kunngjøringer skal ikke offentliggjøres i Doffin eller på annen måte gjøres kjent før den dag kunngjøringen sendes til TED-databasen. Kunngjøringer skal heller ikke inneholde andre opplysninger enn de som blir publisert i TED-databasen eller på en kjøperprofil.

(5) Informasjon om veiledende kunngjøring kan ikke offentliggjøres på en kjøperprofil før den dag kunngjøring om offentliggjøring på kjøperprofil sendes TED-databasen. Offentliggjøringen på kjøperprofilen skal oppgi datoen for oversendelsen til TED-databasen.

(6) Kunngjøringen skal ikke være lenger enn ca. 650 ord.

(7) Oppdragsgiver må kunne dokumentere avsendelsesdatoen for kunngjøringen. TED-databasen, gjennom Doffin, bekrefter kunngjøring med dato.

(8) Operatøren av Doffin kan avvise kunngjøringer som ikke er i samsvar med reglene i kapittel 18 (kunngjøringsregler) og 19 (frister) eller de fastsatte kunngjøringsskjemaer.

0 Endret ved forskrifter 3 sep 2010 nr. 1236, 3 mars 2014 nr. 249.

§ 18-2. ***Veiledende kunngjøring***

(1) Ved vare- og tjenestekontrakter kan oppdragsgiver offentliggjøre en veiledende kunngjøring i samsvar med § 18-1 (fremgangsmåten ved kunngjøringer). Kunngjøringen skal angi den samlede verdi av de planlagte vare- og tjenestekontrakter og rammeavtaler som oppdragsgiver venter å foreta de neste 12 månedene for hvert enkelt tjenesteområde som nevnt i vedlegg 4 (prioriterte tjenester) eller vareområder som nevnt i CPV-nomenklaturet. Kunngjøringen skal skje snarest mulig etter regnskapsårets begynnelse.

(2) Ved bygge- og anleggskontrakter og rammeavtaler kan oppdragsgiver foreta en veiledende kunngjøring i samsvar med § 18-1 (fremgangsmåten ved kunngjøringer). Kunngjøringen skal skje snarest mulig etter at avgjørelse om å godkjenne planer for bygge- og anleggskontrakter er fattet.

(3) For å kunne benytte de forkortede fristene i § 19-1 (minimumsfrister ved åpen anbudskonkurranse) tredje ledd og § 19-2 (minimumsfrister ved begrenset anbudskonkurranse) fjerde ledd må oppdragsgiver først ha foretatt en veiledende kunngjøring eller ha gitt de samme opplysninger i sin kjøperprofil. De forkortede fristene kan kun benyttes ved vare- og tjenestekontrakter dersom verdien av anskaffelser innenfor hvert vare- eller tjenesteområde for prioriterte tjenester overstiger 6 millioner kroner eks. mva. Første ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende. De forkortede fristene kan kun benyttes ved bygge- og anleggskontrakter og rammeavtaler dersom kontraktene har en antatt verdi på minst 39 millioner kroner ekskl. mva. Annet ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

(4) Beregning av kontraktens verdi skal skje i samsvar med § 2-3 (beregning av anskaffelsens anslåtte verdi).

(5) Oppdragsgiver som foretar en veiledende kunngjøring på sin kjøperprofil skal sende en kunngjøring om dette til Doffin.

0 Endret ved forskrifter 20 feb 2008 nr. 163 (i kraft 1 mars 2008), 25 jan 2010 nr. 66 (i kraft 1 mars 2010), 3 sep 2010 nr. 1236, 25 juni 2012 nr. 654 (i kraft 1 juli 2012), 21 mai 2014 nr. 673 bortfalt jf 10 juni 2014 nr. 719 (i kraft 15 juni 2014).

§ 18-3. ***Kunngjøring av konkurranse***

(1) Oppdragsgiver som ønsker å tildele en kontrakt eller rammeavtale ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling, jf. § 14-1 (tillatte anskaffelsesprosedyrer) eller innføre en dynamisk innkjøpsordning, skal gjøre dette kjent i en kunngjøring.

(2) Oppdragsgiver som ønsker å inngå en offentlig kontrakt basert på en dynamisk innkjøpsordning skal gjøre dette kjent i en forenklet kunngjøring.

§ 18-3a. ***Intensjonskunngjøring***

Oppdragsgiver som anser at det foreligger hjemmel for å tildele en kontrakt uten å kunngjøre konkurransen i samsvar med § 18-3 (kunngjøring av konkurranse), kan etter at tildeling er besluttet, kunngjøre at kontrakt vil bli inngått.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

Side 213

§ 18-4. *Kunngjøring av konkurranseresultater*

(1) Oppdragsgiver som har tildelt en kontrakt, rammeavtale eller arrangert en designkonkurranse, skal senest 48 dager etter at kontrakt er tildelt gjøre resultatet kjent i en kunngjøring, jf. § 18-1 (fremgangsmåten ved kunngjøringer).

(2) For kontrakter som gjelder uprioriterte tjenester skal oppdragsgiver angi i kunngjøringen om det gis samtykke til offentliggjøring av konkurranseresultatet.

(3) Oppdragsgiver behøver ikke kunngjøre ved tildeling av kontrakter innenfor rammeavtaler, jf. § 15-2 (rammeavtale med en leverandør) og § 15-3 (rammeavtaler med flere leverandører) tredje ledd.

(4) Oppdragsgiver som har inngått en kontrakt basert på en dynamisk innkjøpsordning, skal innen 48 dager etter kontraktsinngåelsen sende en meddelelse om dette. Oppdragsgiver kan isteden velge å meddele kontrakter hvert kvartal. Meddelelsen skal da skje senest 48 dager etter utgangen av hvert kvartal.

(5) Opplysninger kan unntas fra kunngjøringsplikten dersom:

a. offentliggjøring av opplysninger vil hindre håndhevelse av lover og regler eller på annen måte være i strid med offentlige interesser,
b. det er til skade for bestemte offentlige eller private foretaks legitime økonomiske interesser, eller
c. det er til skade for den lojale konkurranse mellom leverandørene.

Kapittel 19. Frister

§ 19-1. *Minimumsfrister ved åpen anbudskonkurranse*

(1) Ved åpen anbudskonkurranse skal fristen for mottak av tilbud være minst 45 dager fra den dag kunngjøringen ble sendt til TED-databasen. Ved fastsettelsen av fristen skal det spesielt tas hensyn til kontraktens kompleksitet og tiden det tar å utarbeide tilbud.

(2) Tilbudsfristen i første ledd skal forlenges forholdsmessig dersom:

a. konkurransegrunnlaget, tilleggsdokumenter eller tilleggsopplysninger er for omfattende til at de kan fremskaffes innen fristene i femte og sjette ledd,
b. det foretas rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget som nevnt i § 17-2 (rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget),
c. tilbud bare kan utarbeides etter en befaring, eller
d. tilbud bare kan utarbeides etter en gjennomgang på stedet av tilleggsdokumentene til konkurransegrunnlaget.

(3) Tilbudsfristen i første ledd kan forkortes dersom oppdragsgiver har publisert en veiledende kunngjøring i samsvar med § 18-2 (veiledende kunngjøring) minst 45 dager og høyst 12 måneder forut for kunngjøringen, og den veiledende kunngjøringen inneholdt alle de opplysningene som fremgår av kunngjøringsskjema for veiledende kunngjøringer, i den utstrekning disse opplysningene forelå på kunngjøringstidspunktet. Fristen skal være tilstrekkelig lang til at interesserte leverandører kan levere tilbud, og bør generelt være minst 29 dager. Under ingen omstendigheter må tilbudsfristen settes kortere enn 22 dager fra datoen for avsendelse av kunngjøringen.

(4) Tilbudsfristen i første ledd kan forkortes med fem dager dersom det fra tidspunktet for kunngjøringen gis fri, direkte og full elektronisk adgang til konkurransegrunnlaget og ethvert supplerende dokument. Det skal angis i kunngjøringen på hvilken internettadresse denne dokumentasjonen er tilgjengelig.

(5) Konkurransegrunnlaget skal sendes leverandøren senest seks dager etter at forespørsel om å delta er mottatt.

(6) Forutsatt at forespørsel om tilleggsinformasjon i tilknytning til konkurransegrunnlaget er fremsatt i tilstrekkelig tid før tilbudsfristens utløp, skal tilleggsinformasjonen leveres senest seks dager før tilbudsfristens utløp.

0 Endret ved forskrift 24 nov 2006 nr. 1295.

§ 19-2. ***Minimumsfrister ved begrenset anbudskonkurranse***

(1) Fristen for mottak av forespørsler om å delta skal være minst 30 dager fra den dag kunngjøringen ble sendt til TED-databasen.

(2) Fristen for mottak av tilbud fra de som er kvalifisert og utvalgt til å delta i konkurransen skal være minst 40 dager regnet fra den dag den skriftlige invitasjonen og konkurransegrunnlaget ble sendt fra oppdragsgiver.

(3) Tilbudsfristen i annet ledd skal forlenges forholdsmessig dersom:

a. det foretas rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget som nevnt i § 17-2 (rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget),
b. tilbud bare kan utarbeides etter en befaring, eller
c. tilbud bare kan utarbeides etter en gjennomgang på stedet av tilleggsdokumentene til konkurransegrunnlaget.

(4) Tilbudsfristen i annet ledd kan forkortes til 29 dager dersom oppdragsgiver har publisert en veiledende kunngjøring i samsvar med § 18-2 (veiledende kunngjøring) minst 45 dager og høyst 12 måneder forut for kunngjøringen og den veiledende kunngjøringen inneholdt alle de opplysningene som fremgår av kunngjøringsskjema for veiledende kunngjøringer, i den utstrekning disse opplysningene forelå på kunngjøringstidspunktet.

(5) Tilbudsfristen i annet ledd kan forkortes med fem dager dersom det fra tidspunktet for kunngjøringen gis fri, direkte og full elektronisk adgang til konkurransegrunnlaget og ethvert supplerende dokument. Det skal angis i kunngjøringen på hvilken internettadresse denne dokumentasjonen er tilgjengelig.

(6) Konkurransegrunnlaget og invitasjon til å sende inn tilbud skal sendes skriftlig og samtidig til de utvalgte leverandørene.

(7) Forutsatt at forespørsel om tilleggsinformasjon i tilknytning til konkurransegrunnlaget er fremsatt i tilstrekkelig tid før tilbudsfristens utløp, skal tilleggsinformasjonen leveres senest seks dager før tilbudsfristens utløp.

0 Endret ved forskrift 24 nov 2006 nr. 1295.

§ 19-3. ***Minimumsfrister ved konkurransepreget dialog***

(1) Fristen for mottak av forespørsler om å delta i dialogen etter § 14-2 (konkurransepreget dialog), skal være minst 30 dager fra den dag kunngjøringen ble sendt til TED-databasen.

(2) Frist for innsendelse av tilbud skal fastsettes slik at leverandørene får tilstrekkelig tid til å foreta de nødvendige undersøkelser og beregninger. Fristen skal forlenges forholdsmessig dersom det foretas rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget som nevnt i § 17-2 (rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget).

(3) Forutsatt at forespørsel om tilleggsinformasjon i tilknytning til konkurransegrunnlaget er fremsatt i tilstrekkelig tid før fristen for å levere tilbud, skal tilleggsinformasjonen leveres senest seks dager før utløpet av fristen for å levere tilbud.

§ 19-4. ***Minimumsfrister ved konkurranse med forhandling***

(1) Fristen for mottak av forespørsler om å delta i forhandlinger etter § 14-3 (konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring) skal være minst 30 dager fra den dag kunngjøringen ble sendt til TED-databasen.

(2) Tilbudsfristen skal fastsettes slik at leverandørene får tilstrekkelig tid til å foreta de nødvendige undersøkelser og beregninger. Tilbudsfristen skal forlenges forholdsmessig dersom det foretas rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget som nevnt i § 17-2 (rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget).

(3) Konkurransegrunnlag og invitasjon til å sende inn tilbud skal sendes skriftlig og samtidig til de utvalgte leverandørene.

(4) Forutsatt at forespørsel om tilleggsinformasjon i tilknytning til konkurransegrunnlaget er fremsatt i tilstrekkelig tid før tilbudsfristens utløp, skal tilleggsinformasjonen leveres senest seks dager før tilbudsfristens utløp.

§ 19-5. ***Minimumsfrister i hastetilfeller***

(1) Dersom det i hastetilfeller er umulig å anvende fristene i § 19-2 (minimumsfrister ved begrenset anbudskonkurranse) og § 19-4 (minimumsfrister ved konkurranse med forhandling), kan oppdragsgiver fastsette følgende frister:

a. minst 10 dager for mottak av forespørsler om å delta i konkurransen eller forhandlingene regnet fra den dag kunngjøringen ble sendt, eller
b. minst 10 dager for mottak av tilbud regnet fra den dag invitasjonen til å gi tilbud ble sendt.

(2) Forutsatt at forespørsel om tilleggsinformasjon i tilknytning til konkurransegrunnlaget er fremsatt i tilstrekkelig tid før tilbudsfristens utløp, skal tilleggsinformasjonen leveres senest fire dager før tilbudsfristens utløp.

(3) Denne bestemmelsen gjelder ikke ved åpen anbudskonkurranse.

§ 19-6. ***Vedståelsesfrist***

(1) Oppdragsgiver skal fastsette en vedståelsesfrist, som angir tiden tilbudene er bindende. Fristen skal angis med dato og klokkeslett. Den bør ikke settes lenger enn det som er nødvendig av hensyn til behandlingen av tilbudene.

(2) Dersom ikke annet fremgår av konkurransegrunnlaget eller kunngjøringen, utløper vedståelsesfristen kl. 24.00, 30 dager etter tilbudsfristens utløp.

Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for at oppdragsgiver før vedståelsesfristens utløp spør de leverandørene som har levert inn tilbud og som ikke har blitt avvist etter § 20-12 eller § 20-13 eller som ikke har fått tilbudet forkastet etter § 20-8 eller § 20-11, om å forlenge vedståelsesfristen. Oppdragsgiver kan også innen rimelig tid etter fristens utløp spørre disse leverandørene om de vil fastholde tilbudet. Forlengelse av vedståelsesfristen eller fastholdelse av tilbudet etter fristens utløp kan kun skje dersom det ikke fører til en vesentlig endring av grunnlaget for konkurransen eller leverandørenes opprinnelige tilbud.

0 Endret ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

§ 19-7. ***Frist for begjæring om midlertidig forføyning***

1. Oppdragsgiver kan i en begrenset anbudskonkurranse, en konkurranse med forhandling eller en konkurransepreget dialog fastsette en frist for når begjæring om midlertidig forføyning mot oppdragsgivers beslutning om å avvise eller forkaste en forespørsel om å delta i konkurransen, jf. § 20-12 (avvisning på grunn av forhold ved leverandøren) eller § 17-6 (deltakelse i konkurranse hvor det settes en grense for antall deltagere), må settes frem for tingretten.
2. Fristen skal være minst 15 dager regnet fra dagen etter oppdragsgivers meddelelse etter § 20-16 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt) annet ledd bokstav a eller b, er sendt.
3. Oppdragsgiver må opplyse om fristen i konkurransegrunnlaget, jf. § 17-1 (utarbeidelse av konkurransegrunnlaget) eller i et eget kvalifikasjonsgrunnlag, jf. § 17-5 (kvalifikasjonsgrunnlag), samt i meddelelsen til leverandøren om at han er avvist, jf. § 20-15 (fremgangsmåten ved avvisning).

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

Kapittel 20. Gjennomføring av konkurransen

§ 20-1. ***Fremgangsmåte ved valg av leverandører og tildeling av kontrakter***

Etter at kvalifikasjonene til de leverandører som ikke er avvist er vurdert i samsvar med reglene i § 17-4 (kvalifikasjonskrav) til § 17-14 (Skatteattest), skal kontrakt tildeles på grunnlag av kriterier fastlagt etter § 22-2 (kriterier for valg av tilbud).

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 20-2. ***Tilbudets utforming***

(1) Tilbudet skal være skriftlig og avgis enten direkte eller per post.

(2) Tilbudet skal være signert.

(3) Tilbudet kan også avgis med elektroniske middel forutsatt at konkurransegrunnlaget åpner for dette og innleveringen av tilbudet skjer i samsvar med kapittel 16 (kommunikasjon).

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 20-3. ***Avvik***

Avvik skal fremgå klart av tilbudet, og være presist og entydig beskrevet. Ved anbudskonkurranser skal avvik i tillegg være beskrevet slik at oppdragsgiver kan vurdere avvikene uten kontakt med leverandør. Oppdragsgiver har plikt eller rett til å avvise tilbud med avvik i tråd med § 20-13 (avvisning på grunn av forhold ved tilbudet).

0 Endret ved forskrift 24 nov 2006 nr. 1295.

§ 20-4. ***Alternative tilbud***

Dersom tildeling av kontrakt skal skje på bakgrunn av det økonomisk mest fordelaktige tilbud, kan oppdragsgiver ta i betraktning alternative tilbud. Dersom oppdragsgiver tillater alternative tilbud, skal dette angis i kunngjøringen. Oppdragsgiver skal angi i konkurransegrunnlaget de alternative minstekravene til ytelse og funksjon, og eventuelle spesielle krav til tilbudets utforming som stilles til alternative tilbud.

§ 20-5. ***Tilbakekalling og endring av tilbud***

(1) Tilbud kan tilbakekalles eller endres inntil tilbudsfristens utløp.

(2) Tilbakekalling skal skje skriftlig.

(3) Endring av tilbudet er å betrakte som et nytt tilbud og skal foretas i samsvar med § 20-2 (tilbudets utforming).

§ 20-6. (Opphevet)

0 Opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 20-7. (Opphevet)

0 Opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 20-8. ***Dialogen i konkurransepreget dialog***

(1) Oppdragsgiver innleder en dialog med de kvalifiserte leverandører. Skriftlig invitasjon til å delta i dialogen sammen med de beskrivende dokumentene skal sendes ut samtidig til alle leverandørene. Formålet er å identifisere og fastslå hvordan oppdragsgivers behov best kan oppfylles. Under dialogen kan alle aspekter ved kontrakten drøftes med de utvalgte leverandørene. Oppdragsgiver skal sikre at alle leverandørene behandles likt. Spesielt skal oppdragsgiver sikre at det ikke utøves forskjellsbehandling ved å gi opplysninger som kan gi noen leverandører en bedre posisjon enn andre.

(2) Oppdragsgiver kan ikke overfor de andre deltagerne avsløre løsninger eller andre fortrolige opplysninger som en deltager har gitt oppdragsgiver, uten deltagerens samtykke.

(3) Oppdragsgiver kan bestemme at dialogen skal skje i flere faser for å begrense antall løsninger som man ønsker å diskutere i dialogen. Utelukkelse av løsninger skal skje på grunnlag av tildelingskriteriene. Dersom det åpnes for flere faser i dialogen, må det være opplyst om dette i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(4) Dialogen skal fortsette frem til oppdragsgiver har funnet den eller de løsninger som kan oppfylle oppdragsgivers behov, etter om nødvendig å ha sammenlignet løsningene.

§ 20-9. ***Endelig tilbud ved konkurransepreget dialog***

(1) Når oppdragsgiver har funnet den eller de løsninger som oppfyller dennes behov, erklærer oppdragsgiver dialogen for avsluttet. Deltagerne i dialogen informeres om dette. Oppdragsgiver oppfordrer så deltagerne til å avgi deres endelige tilbud på grunnlag av de løsninger som er fremlagt og presisert under dialogen. Invitasjon til å levere inn endelig tilbud skal inneholde frist for mottak av tilbud (dag og klokkeslett), adressen disse skal sendes eller leveres til, samt språkkrav. Disse tilbudene skal inneholde alle elementer som er nødvendige for prosjektets utførelse.

(2) Oppdragsgiver kan anmode om at tilbud avklares, presiseres og tilpasses. Dette må ikke medføre at de grunnleggende elementer i tilbudet eller tilbudsinvitasjonen endres, med mindre dette kan skje uten konkurransevridning eller forskjellsbehandling.

(3) Oppdragsgiver vurderer tilbudene på bakgrunn av tildelingskriteriene og velger det økonomisk mest fordelaktige tilbudet.

(4) Etter anmodning fra oppdragsgiver kan den leverandøren som er valgt, bli bedt om å presisere visse aspekter ved tilbudet eller bekrefte forpliktelser som er gitt i tilbudet. Det forutsetter at dette ikke medfører en vesentlig endring av tilbudet eller konkurransegrunnlaget. Presiseringer eller bekreftelser må ikke føre til konkurransevridning eller forskjellsbehandling.

§ 20-10. ***Godtgjørelse ved deltagelse i konkurransepreget dialog***

Oppdragsgiver kan fastsette bestemmelser om priser eller betaling til deltagerne i dialogen.

§ 20-11. ***Gjennomføring av konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring***

(1) Oppdragsgiver kan bestemme at forhandlingene skal forløpe i flere faser og redusere det antall tilbud som det skal forhandles om. En slik reduksjon skal skje på bakgrunn av de oppgitte tildelingskriterier. En første reduksjonen på bakgrunn av tildelingskriteriene kan skje i forkant av forhandlingene. I den avsluttende fase skal det likevel være igjen et tilstrekkelig antall tilbud som kan sikre reell konkurranse.

(2) Dersom oppdragsgiver vil benytte seg av fremgangsmåten etter første ledd for å redusere antall tilbud, skal det opplyses om dette i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(3) Hvis oppdragsgiver ikke har opplyst om fremgangsmåten for reduksjon av antall tilbydere i henhold til første og annet ledd, skal alle leverandører som har gitt gyldig tilbud, gis adgang til å gi et forbedret tilbud før beslutning om tildeling av kontrakt.

(4) Det er adgang til å forhandle om endringer eller suppleringer av alle sider ved tilbudene, så som forretningsmessige vilkår, pris og tekniske spesifikasjoner. Dersom forhandlinger fører til endring av en leverandørs tilbud skal endringene dokumenteres skriftlig.

(5) Forhandlingene skal skje i samsvar med de alminnelige regler i § 3-1, herunder kravene til likebehandling og god forretningsskikk, samt reglene om taushetsplikt i § 3-6. Oppdragsgiver skal særlig sørge for at det ikke gis opplysninger om innholdet i øvrige deltageres tilbud eller som kan stille noen leverandører bedre enn andre.

§ 20-12. ***Avvisning på grunn av forhold ved leverandøren***

(1) Oppdragsgiver skal avvise leverandører som:

a. ikke oppfyller krav som er satt til leverandørenes deltakelse i konkurransen, med forbehold av § 21-3 (tilleggsfrist for ettersending av dokumenter),
b. har unnlatt å levere skatteattest i samsvar med § 17-14 (skatteattest), med forbehold av § 21-3 (tilleggsfrist for ettersending av dokumenter),
c. - - -
d. har unnlatt å levere forespørsel om deltakelse i begrenset anbudskonkurranse, konkurransepreget dialog og konkurranse med forhandling i samsvar med kapittel 16 (kommunikasjon), eller ikke har levert slik forespørsel innen fristen,
e. oppdragsgiver kjenner til er rettskraftig dømt for deltakelse i en kriminell organisasjon eller for korrupsjon, bedrageri eller hvitvasking av penger, og hvor ikke allmenne hensyn gjør det nødvendig å inngå kontrakt med leverandøren, eller
f. har blitt benyttet under utarbeidelsen av spesifikasjoner i strid med § 3-8 (bruk av rådgivere ved utarbeidelse av spesifikasjoner).

(2) Oppdragsgiver kan avvise leverandører som:

a. er konkurs, under gjeldsforhandling eller avvikling, har innstilt sin virksomhet eller befinner seg i en tilsvarende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,
b. er begjært konkurs, har begjært åpning av gjeldsforhandling eller tvangsoppløsning eller annen lignende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,
c. ved en rettskraftig dom er kjent skyldig i straffbare forhold som angår den yrkesmessige vandel,
d. i sitt yrke har gjort seg skyldig i alvorlige forsømmelser mot faglige og etiske krav i vedkommende bransje,
e. ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av trygdeavgifter i samsvar med lovbestemmelser i den stat hvor han er etablert, eller i Norge,
f. ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av skatter og avgifter i samsvar med lovbestemmelser i den stat hvor han er etablert, eller i Norge, eller
g. har gitt grovt misvisende eller feilaktige opplysninger eller unnlatt å gi opplysninger i henhold til det som kreves etter denne paragraf eller krav til leverandøren.

(3) Når oppdragsgiver krever bevis for at leverandøren ikke omfattes av første og annet ledd, skal utdrag fra strafferegister eller konkursregister godtas som tilstrekkelig bevis for første ledd bokstav e og annet ledd bokstav a, b eller c. I mangel av slikt utdrag skal et tilsvarende dokument som viser at kravene er tilfredsstilt, utstedt av en retts- eller forvaltningsmyndighet i leverandørens hjemstat eller oppholdsstat, aksepteres. For annet ledd bokstav e og f skal det anses tilstrekkelig med attest utstedt av vedkommende myndighet i leverandørens hjemstat. Når leverandørens hjemstat ikke utsteder slike dokumenter eller attester, kan de erstattes av en erklæring avgitt under ed eller forsikring av den aktuelle personen overfor en retts- eller forvaltningsmyndighet, en notarius publicus eller annen kompetent myndighet i hjemstaten eller nåværende oppholdsstat.

0 Endret ved forskrifter 24 nov 2006 nr. 1295, 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 20-13. ***Avvisning på grunn av forhold ved tilbudet***

(1) Et tilbud skal avvises når:

a. det ikke er levert innen den fastsatte tilbudsfristen,

Side 219

b. det ikke tilfredsstiller kravene til tilbudets utforming, jf. § 16-1, § 16-2, § 16-3 første ledd bokstav b-g og 20-2 første ledd.
c. det er et alternativt tilbud avgitt i strid med § 20-4 (alternative tilbud). Oppdragsgiver kan ikke avvise et alternativt tilbud utelukkende med den begrunnelse at kontrakten vil endre karakter fra en tjenestekontrakt til en varekontrakt, eller omvendt,
d. det inneholder vesentlige forbehold mot kontraktsvilkårene,
e. det inneholder vesentlige avvik fra kravspesifikasjonene i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget, eller
f. det på grunn av avvik, forbehold, feil, ufullstendigheter, uklarheter eller lignende i en anbudskonkurranse kan medføre tvil om hvordan tilbudet skal bedømmes i forhold til de øvrige tilbudene.

(2) Et tilbud kan avvises når:

a. tilbudet, etter forsøk på avklaring etter § 21-1 (forhandlingsforbudet ved anbudskonkurranser), inneholder avvik, forbehold, feil, ufullstendigheter, uklarheter eller lignende som ikke må anses ubetydelige,
b. det på grunn av avvik, forbehold, feil, ufullstendigheter, uklarheter eller lignende i en konkurranse med forhandling kan medføre tvil om hvordan tilbudet skal bedømmes i forhold til de øvrige tilbudene.
c. tilbudet virker unormalt lavt i forhold til ytelsen, jf. § 20-14, eller
d. tilbudet ikke er signert, jf. § 20-2 (tilbudets utforming) annet ledd, eller på grunn av andre forbehold ikke kan anses bindende. Tilsvarende avvisningsrett gjelder når et tilbuds elektroniske signatur ikke oppfyller kravene i § 16-3 første ledd bokstav a.

0 Endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236.

§ 20-14. ***Avvisning av unormalt lave tilbud***

(1) Dersom et tilbud virker unormalt lavt i forhold til ytelsen, skal oppdragsgiver, før han kan avvise tilbudet, skriftlig kreve de opplysninger om tilbudets sammensetning som oppdragsgiver anser som relevante.

(2) Disse opplysningene kan gjelde besparelser ved fremstillingsmåten, tekniske løsninger, usedvanlig gunstige vilkår for leveransen, ytelsens nyskapende karakter, oppfyllelsen av de krav vedrørende arbeidsforhold som gjelder på det sted som ytelsen skal presteres, og eventuell offentlig støtte til leverandøren.

(3) Oppdragsgiver skal etterprøve de enkelte delene av tilbudet på grunnlag av de forklaringer som blir gitt.

(4) Dersom oppdragsgiver finner at et tilbud er unormalt lavt fordi leverandøren har mottatt offentlig støtte, kan tilbudet bare avvises av denne grunnen, dersom leverandøren ikke kan godtgjøre, innenfor en tilstrekkelig frist fastsatt av oppdragsgiver, at den offentlige støtten er lovlig. Dersom oppdragsgiver avviser et tilbud fordi det virker unormalt lavt på grunn av offentlig støtte, skal oppdragsgiver underrette EFTAs overvåkingsorgan om dette.

§ 20-15. ***Fremgangsmåten ved avvisning***

(1) Oppdragsgiver skal snarest mulig ta stilling til spørsmålet om avvisning.

(2) Leverandører som blir avvist skal informeres i samsvar med § 20-16 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt).

§ 20-16. ***Oppdragsgivers begrunnelsesplikt***

1. Oppdragsgiver skal i samsvar med § 22-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt) annet ledd gi berørte leverandører en begrunnelse for tildeling av kontrakt eller rammeavtale. Oppdragsgiver skal i begrunnelsen opplyse navnet på den som fikk kontrakten eller rammeavtalen og gi en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med angitte tildelingskriterier.

2. Oppdragsgiver skal snarest mulig gi skriftlig melding med en kort begrunnelse dersom:
   a. en leverandør blir avvist, jf. § 20-12 (avvisning på grunn av forhold ved leverandøren),
   b. en forespørsel om å delta i konkurransen blir forkastet der oppdragsgiver har satt en øvre grense for antall deltakere, jf. § 17-6 (deltakelse i konkurranse hvor det settes en grense for antall deltagere),
   c. et tilbud blir avvist, jf. § 20-13 (avvisning på grunn av forhold ved tilbudet),
   d. konkurransen avlyses, jf. § 22-1 (avlysing av konkurransen og totalforkastelse), eller
   e. det ikke blir etablert en dynamisk innkjøpsordning som kunngjort.
3. Melding etter annet ledd bokstav d og e skal gis samtidig til alle deltakerne.
4. Ved avvisning av tilbud i tilfellene som nevnt i § 17-3 (krav til ytelsen og tekniske spesifikasjoner) femte og sjette ledd, skal begrunnelsen redegjøre for hvorfor kravene ikke anses oppfylt på tilsvarende måte, eller hvorfor man har besluttet at vare, tjeneste, eller bygge- og anleggskontrakten ikke oppfyller kravene til ytelse eller funksjon.

0 Endret ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

Kapittel 21. Forhandlinger, avklaringer, klargjøringer mv.

§ 21-1. *Forhandlingsforbudet ved anbudskonkurranser*

(1) Ved åpen og begrenset anbudskonkurranse er det ikke tillatt å endre tilbudene eller forsøke å endre tilbudene gjennom forhandlinger. Det er herunder ikke tillatt å endre pris, leveringstid eller andre forutsetninger som har betydning for konkurranseforholdet.

(2) Det er adgang til følgende avklaringer av tilbudene:

a. oppdragsgiver kan innhente nærmere opplysninger hos leverandørene for å få klarlagt uklarheter og ufullstendigheter i tilbudene. Avklaring skal unnlates dersom uklarhetene og ufullstendighetene er slike at tilbudene skal avvises i henhold til § 20-13 (avvisning på grunn av forhold ved tilbudet),
b. når det gjelder løsninger, arbeidsmetoder eller materialer som leverandøren selv foreslår, kan oppdragsgiver be leverandøren foreta utdypninger og klargjøringer om hvordan kravene i konkurransegrunnlaget vil bli ivaretatt, eller
c. dersom det av tekniske eller funksjonelle grunner er nødvendig, kan det gjøres mindre justeringer i de løsninger leverandøren har fremsatt.

(3) Dersom oppdragsgiver blir oppmerksom på åpenbare feil i tilbudet, skal disse rettes dersom det er utvilsomt hvordan feilen skal rettes. Andre åpenbare feil vurderes etter regelen i § 20-13 (avvisning på grunn av forhold ved tilbudet).

§ 21-2. *Mangelfull prisutfylling i bygge- og anleggstilbud*

Ved bygge- og anleggsarbeider skal poster som ikke er priset anses innkalkulert i andre poster, med mindre annet er angitt i tilbudsbrevet eller den manglende utfyllingen skyldes en åpenbar feil, jf. § 21-1 (forhandlingsforbudet ved anbudskonkurranser) tredje ledd.

§ 21-3. *Tilleggsfrist for ettersending av dokumenter*

Dersom en eller flere leverandører ikke har levert skatteattest eller offentlig tilgjengelig dokumentasjon på at krav til leverandøren er oppfylt, kan oppdragsgiver fastsette en kort tilleggsfrist for ettersending av disse dokumentene. Tilleggsfristen skal gjelde tilsvarende overfor alle deltakerne i konkurransen, og oppdragsgiver skal ikke vurdere de innkomne tilbud før tilleggsfristen er utløpt.

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

Side 221

§ 21-4. *Supplerende opplysninger om leverandørens kvalifikasjoner*

Oppdragsgiver kan anmode om at fremlagte attester og dokumenter vedrørende krav til leverandøren suppleres eller utdypes.

Kapittel 22. Avslutning av konkurransen

§ 22-1. *Avlysning av konkurransen og totalforkastelse*

(1) Oppdragsgiver kan avlyse konkurransen med øyeblikkelig virkning dersom det foreligger en saklig grunn.

(2) Oppdragsgiver kan forkaste alle tilbudene dersom resultatet av konkurransen gir saklig grunn for det.

(3) Leverandørene skal informeres i samsvar med § 20-16 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt) om beslutninger om å ikke inngå kontrakt om et oppdrag som har vært kunngjort eller om å gjennomføre anskaffelsesprosedyren på nytt.

0 Endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236.

§ 22-2. *Kriterier for valg av tilbud*

(1) Tildelingen skal skje enten på basis av hvilket tilbud som er det økonomisk mest fordelaktige, eller utelukkende ut fra hvilket tilbud som har den laveste prisen.

(2) Dersom tildelingen av kontrakten skjer på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbud, skal det benyttes kriterier som har tilknytning til kontraktsgjenstanden. Dette kan for eksempel være kvalitet, pris, teknisk verdi, estetiske og funksjonsmessige egenskaper, miljøegenskaper, driftsomkostninger, rentabilitet, kundeservice og teknisk bistand, og tid for levering eller ferdigstillelse. Alle kriterier som vil bli lagt til grunn skal oppgis i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. Oppdragsgiver skal angi den relative vektingen som gis hvert av kriteriene. Vektingen kan angis innenfor et område med et passende maksimalt utslag.

(3) Der det etter oppdragsgivers mening av påviselige grunner ikke er mulig å foreta en vekting, skal oppdragsgiver i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget angi kriteriene i prioritert rekkefølge med det viktigste først.

§ 22-3. *Meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt*

1. Oppdragsgiver skal meddele sin beslutning om hvem som skal tildeles kontrakt eller rammeavtale til alle berørte leverandører før kontrakten eller rammeavtalen inngås.
2. Meddelelsen skal være skriftlig og gis samtidig til alle berørte leverandører. Meddelelsen skal inneholde en begrunnelse for valget etter § 20-16 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt) første ledd, og opplyse om karensperioden.
3. Oppdragsgiver kan tidligst inngå kontrakt eller rammeavtale etter utløpet av den karensperioden oppdragsgiver har fastsatt. Karensperioden skal være minst 10 dager dersom meddelelsen sendes elektronisk eller over telefaks, eller minst 15 dager dersom den sendes med et annet kommunikasjonsmiddel. Fristen regnes fra dagen etter at meddelelsen er sendt.
4. Kravet om karensperiode gjelder ikke:
   a. når det ikke er krav om forutgående kunngjøring, jf. § 14-4 (konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring),
   b. når leverandøren som får tildelt kontrakten eller rammeavtalen er den eneste berørte leverandøren,
   c. ved tildeling av kontrakter innenfor en rammeavtale, jf. § 15-2 (rammeavtale med en leverandør) og § 15-3 (rammeavtale med flere leverandører), eller
   d. ved tildeling av kontrakter innenfor en dynamisk innkjøpsordning, jf. § 14-4 (dynamiske innkjøpsordninger).

5. Dersom oppdragsgiver finner at beslutningen om å tildele kontrakt ikke er i samsvar med § 22-2 (kriterier for valg av tilbud) kan beslutningen annulleres frem til kontrakt er inngått.
6. Kontrakt eller rammeavtale anses inngått når begge parter har signert kontrakten eller rammeavtalen.

0 Endret ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

§ 22-3a. ***Suspensjon av oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt***

1. Ved begjæring om midlertidig forføyning etter oppdragsgivers beslutning om kontraktstildeling, suspenderes oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt når:
   a. oppdragsgiver har fastsatt en karensperiode etter § 22-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karenstid før inngåelse av kontrakt) tredje ledd, og begjæringen er fremsatt innen utløpet av karensperioden, eller
   b. oppdragsgiver har kunngjort i tråd med § 18-3a (intensjonskunngjøring), og begjæringen er fremsatt innen ti dager regnet fra dagen etter datoen for kunngjøringen.
2. Suspensjon inntrer når begjæringen er forkynt for saksøkte. Saksøkte informeres om suspensjonsvirkningen ved forkynnelsen.
3. Tingretten skal samtidig som begjæringen sendes til forkynnelse beramme muntlig forhandling til behandling av begjæringen. Partene kan samtykke i at behandlingen i stedet skal være skriftlig.
4. Suspensjonen varer inntil tingretten har tatt stilling til begjæringen. Suspensjonen opphører likevel tidligst ved utløpet av karensperioden eller ti dager regnet fra dagen etter datoen for intensjonskunngjøringen.
5. Det inntrer ikke suspensjon ved anke over tingrettens avgjørelse.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 nov 2012).

§ 22-4. ***Elektronisk auksjon***

(1) Dersom kontraktspesifikasjonene kan fastsettes nøyaktig, kan oppdragsgiver ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse og konkurranse med forhandling som vist til i § 14-3 (konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring) bokstav a, beslutte at det forut for tildelingen av en kontrakt skal avholdes en elektronisk auksjon.

(2) En elektronisk auksjon kan avholdes på samme vilkår ved gjenåpning av konkurransen blant partene i en rammeavtale, slik det er gitt mulighet for i § 15-3 (rammeavtaler med flere leverandører) tredje ledd, og ved tildeling av kontrakter innenfor dynamiske innkjøpsordninger etter § 15-4 (dynamiske innkjøpsordninger).

(3) Den elektroniske auksjonen skal baseres:

a. enten utelukkende på pris, dersom kontrakten tildeles til laveste pris, eller
b. på priser eller verdien av de elementene i tilbudet som er angitt i konkurransegrunnlaget, dersom kontrakten tildeles det økonomisk mest fordelaktige tilbudet.

(4) Oppdragsgiver som beslutter å avholde elektronisk auksjon, skal angi dette i kunngjøringen.

(5) Konkurransegrunnlaget skal blant annet inneholde følgende opplysninger:

a. elementer hvis verdier er gjenstand for elektronisk auksjon, forutsatt at elementene kan kvantifiseres og uttrykkes i tall eller prosentdeler,
b. eventuelle begrensninger på verdiene som kan fremlegges, slik de fremgår av spesifikasjonene for kontraktens gjenstand,
c. opplysningene som vil bli stilt til rådighet for tilbydere under den elektroniske auksjonen, og eventuelt når de vil bli stilt til rådighet for dem,
d. relevante opplysninger vedrørende den elektroniske auksjonsprosessen,

Side 223

e. vilkår for leverandørenes budgivning, særlig minste forskjeller som eventuelt kreves mellom budene, og

f. relevante opplysninger om det elektroniske utstyret som brukes, og virkemåte og tekniske spesifikasjoner for tilkoplingen.

(6) Før oppdragsgiver avholder den elektroniske auksjonen, skal det foretas en første fullstendig vurdering av tilbudene i samsvar med tildelingskriteriene som er fastsatt, og vektingen av dem. Alle tilbydere som har levert gyldige tilbud, inviteres samtidig elektronisk til å fremlegge nye priser eller nye verdier. Innbydelsen skal inneholde alle relevante opplysninger for individuell tilkopling til den benyttede elektroniske løsningen, og skal presisere dato og klokkeslett for når den elektroniske auksjonen begynner. Den elektroniske auksjonen kan gjennomføres i flere påfølgende faser. Den elektroniske auksjonen kan ikke starte før tidligst to virkedager etter datoen da innbydelsene ble sendt ut.

(7) Dersom kontrakten skal tildeles på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, skal innbydelsen ledsages av resultatet av den fullstendige vurderingen av det aktuelle tilbudet utført i samsvar med vektingen i § 22-2 (kriterier for valg av tilbud) annet ledd. Innbydelsen skal også angi den matematiske formelen som anvendes i den elektroniske auksjonen til å bestemme automatisk rangering på grunnlag av nye priser eller nye verdier som inngis. Denne formelen skal innarbeide vektingen av alle de fastsatte kriteriene for å avgjøre hva som er det økonomisk mest fordelaktige tilbudet, som angitt i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget. Eventuelle utslag i vektingens verdi skal på forhånd reduseres til en nærmere angitt verdi. Dersom alternative tilbud tillates, skal det angis en egen formel for hvert alternative tilbud.

(8) I hver fase av en elektronisk auksjon skal oppdragsgiver umiddelbart gi alle tilbydere tilstrekkelig informasjon til at de til enhver tid kan fastslå sine respektive rangeringer. De kan også gi andre opplysninger vedrørende fremlagte priser eller verdier, forutsatt at dette er angitt i konkurransegrunnlaget. Det kan også når som helst opplyses om antall deltakere i den aktuelle fasen av auksjonen. Tilbydernes identitet skal imidlertid under ingen omstendighet røpes under noen fase av en elektronisk auksjon.

(9) Oppdragsgiver skal lukke en elektronisk auksjon på én eller flere av følgende måter:

a. ved den dato og det klokkeslett som er fastsatt på forhånd i innbydelsen til å delta i auksjonen,

b. når de ikke mottar noen nye priser eller verdier som oppfyller kravene til minstedifferanser. I så fall skal oppdragsgiver angi i innbydelsen til å delta i auksjonen den fristen som gis fra mottak av siste innleverte bud til lukking av den elektroniske auksjonen, eller

c. når antallet auksjonsfaser fastsatt i innbydelsen til å delta er gjennomført.

Dersom oppdragsgiver har besluttet å lukke en elektronisk auksjon i samsvar med bokstav c, eventuelt i kombinasjon med ordningen fastsatt i bokstav b, skal innbydelsen til å delta i auksjonen angi en tidsplan for hver fase i auksjonen.

(10) Etter lukkingen av den elektroniske auksjonen tildeler oppdragsgiver kontrakten i samsvar med § 22-2 (kriterier for valg av tilbud) på grunnlag av resultatene av den elektroniske auksjonen.

(11) Oppdragsgiver må ikke endre kontraktens gjenstand som definert i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget.

(12) Oppdragsgiver må ikke misbruke en elektronisk auksjon eller anvende den på en måte som hindrer, begrenser eller vrir konkurransen.

Kapittel 22A. Sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.

0 Kapitlet tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

§ 22A-1. *Søksmål om å kjenne kontrakt uten virkning*

1. Retten skal kjenne en kontrakt uten virkning når oppdragsgiver har:

a. foretatt en ulovlig direkte anskaffelse,

b. tildelt en kontrakt innenfor en rammeavtale med flere leverandører i strid med § 15-3 (rammeavtale med flere leverandører) tredje ledd eller en dynamisk innkjøpsordning i strid med § 15-4 (dynamiske innkjøpsordninger) femte til syvende ledd, og kontrakten overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2 (terskelverdier), eller

c. foretatt andre brudd på denne forskriften som har påvirket leverandørens mulighet til å få kontrakten, og samtidig brutt § 22-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt) eller inngått kontrakt i strid med § 22-3a (suspensjon av oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt), og dette har fratatt leverandøren mulighet til å iverksette rettslige skritt forut for kontraktsinngåelse.

2. Ved en ulovlig direkte anskaffelse kan retten likevel ikke kjenne en kontrakt uten virkning etter første ledd bokstav a når oppdragsgiver har kunngjort i tråd med § 18-3a (intensjonskunngjøring) og tidligst inngått kontrakten etter utløpet av ti dager regnet fra dagen etter datoen for kunngjøringen.

3. Ved tildeling av kontrakt innenfor en rammeavtale eller en dynamisk innkjøpsordning kan retten likevel ikke kjenne en kontrakt uten virkning etter første ledd bokstav b, når oppdragsgiver har meddelt sin beslutning om kontraktstildeling til leverandørene i samsvar med § 22-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt) første og annet ledd, og tidligst inngått kontrakten etter utløpet av en frivillig karensperiode i samsvar med § 22-3 tredje ledd.

4. Når vesentlige hensyn til allmennhetens interesser gjør det nødvendig å opprettholde kontrakten, kan retten unnlate å kjenne kontrakten uten virkning. I slike tilfeller skal retten fastsette sanksjoner som nevnt i § 22A-2 (søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver overtredelsesgebyr).

5. En kontrakt kan kjennes uten virkning for fremtidig kontraktsoppfyllelse. Dersom kontraktsytelsen kan tilbakeføres i vesentlig samme stand og mengde, kan kontrakten kjennes uten virkning fra tidspunktet for kontraktsinngåelse. Dersom kontrakten kjennes uten virkning for fremtidig kontraktsoppfyllelse, skal retten i tillegg idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr som nevnt i § 22A-2 (søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver overtredelsesgebyr).

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

§ 22A-2. ***Søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver overtredelsesgebyr***

1. Retten skal avkorte kontraktens løpetid eller idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr når:

a) retten unnlater å kjenne en kontrakt uten virkning etter § 22A-1 (søksmål om å kjenne kontrakt uten virkning) fjerde ledd, eller

b) oppdragsgiver har foretatt brudd på § 22-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt) eller inngått kontrakt i strid med § 22-3a (suspensjon av oppdragsgivers adgang til å inngå kontrakt) i andre tilfeller enn de som er omfattet av § 22A-1 (søksmål om å kjenne kontrakt uten virkning).

2. Retten skal idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr når kontrakten kjennes uten virkning for fremtidig oppfyllelse etter § 22A-1 (søksmål om å kjenne kontrakt uten virkning).

3. Retten kan idømme sanksjoner som nevnt i første ledd når oppdragsgiver har tildelt en kontrakt innenfor en rammeavtale med flere leverandører i strid med § 15-3 (rammeavtale med flere leverandører) tredje ledd eller en dynamisk innkjøpsordning i strid med § 15-4 (dynamiske innkjøpsordninger), der kontrakten overstiger 500 000 kroner eksl. mva., men ikke overstiger terskelverdiene angitt i § 2-2 (terskelverdier). Dette gjelder ikke når oppdragsgiver har meddelt sin beslutning om kontrakttildeling til leverandørene i samsvar med § 22-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode før inngåelse av kontrakt) første og annet ledd, og tidligst inngått kontrakten etter utløpet av en frivillig karensperiode i samsvar med § 22-3 tredje ledd.

4. Ved fastsettelse av sanksjoner skal det særlig legges vekt på overtredelsens grovhet, størrelsen på anskaffelsen, om oppdragsgiver har foretatt gjentatte overtredelser, muligheten for å gjenopprette konkurransen og den preventive virkningen. Retten kan kombinere disse sanksjonene. Overtredelsesgebyret kan ikke settes høyere enn 15 prosent av anskaffelsens verdi.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

§ 22A-3. ***Tidsfrister ved søksmål etter § 22A-1 og § 22A-2***

1. Sanksjoner etter § 22A-1 (søksmål om å kjenne kontrakt uten virkning) eller § 22A-2 (søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr) kan bare idømmes når sak reises innen to år fra kontrakt er inngått.
2. Dersom oppdragsgiver har kunngjort konkurranseresultatet i samsvar med § 18-4 (kunngjøring av konkurranseresultater) når en kontrakt er tildelt uten forutgående kunngjøring av konkurransen, kan sanksjoner etter § 22A-1 (søksmål om å kjenne kontrakt uten virkning) første ledd bokstav a bare idømmes, når sak reises innen 30 dager. Fristen løper fra dagen etter datoen for kunngjøringen av konkurranseresultatet.
3. Dersom oppdragsgiver har meddelt berørte leverandører om inngåelsen av en kontrakt, kan sanksjoner etter § 22A-1 (søksmål om å kjenne kontrakt uten virkning) første ledd bokstav b eller c eller § 22A-2 (søksmål om å avkorte kontrakt eller om å idømme oppdragsgiver et overtredelsesgebyr) første ledd bokstav b og tredje ledd bare idømmes, når sak reises innen 30 dager. Fristen løper fra dagen etter at meddelelsen er sendt.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

Del IV. Øvrige prosedyrer

Kapittel 23. Plan- og designkonkurranse

§ 23-1. ***Plan- og designkonkurranse***

(1) Denne paragraf får anvendelse på plan- og designkonkurranse som definert i § 4-2 (prosedyrer) bokstav g.

(2) Plan- og designkonkurransen skal kunngjøres i samsvar med § 18-1 (fremgangsmåten ved kunngjøringer) når:

a. den gjelder tildeling av kontrakter om offentlige tjenestekjøp der den anslåtte samlede verdi overstiger 1,55 millioner kroner ekskl. mva. eller 1 million kroner ekskl. mva. for statlige myndigheter, jf. § 2-2 (terskelverdier), eller dersom
b. den anslåtte samlede verdien av konkurransepremiene og utbetalingene til deltakerne overstiger 1,55 millioner kroner ekskl. mva. eller 1 million kroner ekskl. mva. for statlige myndigheter.

(3) Plan- og designkonkurransen skal kunngjøres i samsvar med § 9-1 (kunngjøring av konkurranse) når:

a. tildeling av kontrakter om offentlige tjenestekjøp med en anslått verdi på 500 000 kroner eksl. mva. eller mer, eller når
b. den anslåtte samlede verdien av konkurransepremiene og utbetalingene til deltakerne overstiger 500 000 kroner eksl. mva.

(4) Reglene for gjennomføring av plan- og designkonkurranse skal fastsettes i samsvar med kravene i denne bestemmelsen og utleveres til de som er interessert i å delta i konkurransen.

(5) Adgangen til å delta i plan- og designkonkurranser kan ikke begrenses til én EØS-stats territorium eller en del av dette.

(6) Oppdragsgiver kan ikke begrense adgangen til å delta i konkurransen til bare fysiske eller bare juridiske personer.

(7) Ved plan- og designkonkurranser med et begrenset antall leverandører skal oppdragsgiver fastsette klare og ikke-diskriminerende utvelgelseskriterier. Under enhver omstendighet skal antallet leverandører som inviteres til å delta, være stort nok til å sikre reell konkurranse.

(8) Juryen skal utelukkende bestå av fysiske personer som er uavhengige av konkurransedeltakerne. Dersom en særskilt yrkesmessig kvalifikasjon kreves for å delta i designkonkurransen, skal minst en tredel av juryen være i besittelse av samme eller tilsvarende kvalifikasjon.

(9) Juryen skal være uavhengig i sine beslutninger og uttalelser. Grunnlaget for juryens beslutninger og uttalelser skal være planer og design som den anonymt har fått til vurdering. Kun de kriterier som ble oppgitt i kunngjøringen, er relevante. Anonymiteten skal bevares inntil juryens uttalelse eller avgjørelse foreligger. Deltagerne kan anmodes om å besvare spørsmål som juryen har nedtegnet i protokollen for å klargjøre enkelte aspekter ved prosjektene. Protokollen skal inneholde en fullstendig oversikt over dialogen mellom juryens medlemmer og deltagerne.

(10) Juryens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger, inkludert en rangering av prosjektene, skal nedtegnes i en protokoll som underskrives av juryens medlemmer. Protokollen skal sendes deltakerne i plan- og designkonkurransen etter at vinner av konkurransen er kåret eller, ved plan- og designkonkurranse arrangert som et ledd i en anskaffelsesprosedyre for tildeling av tjenestekontrakter, senest etter at oppdragsgiver har besluttet hvem som skal tildeles kontrakt.

(11) Dersom verdien av kontraktene overstiger terskelverdiene i § 2-2 (terskelverdier), skal resultatet av konkurransen kunngjøres i tråd med bestemmelsene fastsatt i § 18-4 (kunngjøring av konkurranseresultater).

0 Endret ved forskrifter 8 mai 2008 nr. 446, 25 jan 2010 nr. 66 (i kraft 1 mars 2010), 21 mai 2014 nr. 673 bortfalt jf 10 juni 2014 nr. 719 (i kraft 15 juni 2014).

§ 23-2. *Regler for kommunikasjon*

(1) Bestemmelsene i kapittel 7 og 16 (kommunikasjon) får anvendelse for all kommunikasjon i forbindelse med plan- og designkonkurranser.

(2) Ved kommunikasjon, samt utveksling og lagring av informasjon, skal oppdragsgiver sikre integriteten og fortroligheten til all informasjon som oversendes av deltakerne i konkurransen. Oppdragsgiver skal sikre at juryen bare får kjennskap til innholdet i planer og prosjekter etter utløpet av fristen som er fastsatt for innlevering av disse.

(3) Informasjon om spesifikasjonene som er nødvendig for elektronisk presentasjon av planer og prosjekter, herunder kryptering, skal være tilgjengelig for de berørte parter. For elektronisk mottak av planer og prosjekter gjelder bestemmelsene i § 7-3 og § 16-3 (særskilte krav til systemer for elektronisk overføring og mottak av tilbud og forespørsel om å delta i konkurranser) tilsvarende.

0 Endret ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

§ 23-3. *Sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser*

1. For plan- og designkonkurranser som omfattes av § 23-1 (plan- og designkonkurranser) annet ledd, gjelder reglene i kapittel 22A (særlige sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.) tilsvarende for forhold som beskrevet i § 22A-1 første ledd bokstav a.
2. For plan- og designkonkurranser som omfattes av § 23-1 (plan- og designkonkurranser) tredje ledd, gjelder reglene i kapittel 13A (særlige sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.) tilsvarende for forhold som beskrevet i § 13A-1 første ledd.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser).

Kapittel 24. Bygge- og anleggskonsesjon

§ 24-1. ***Særlige regler om bygge- og anleggskonsesjon***

(1) Når oppdragsgiver skal tildele en bygge- og anleggskonsesjon, jf. § 4-1 (generelle definisjoner) bokstav f, skal dette gjøres kjent i en kunngjøring etter § 18-1 (fremgangsmåte ved kunngjøringer), dersom kontrakten har en anslått verdi på minst 39 millioner kroner ekskl. mva. Beregningen av konsesjonskontraktens verdi skjer etter § 2-3 (beregning av anskaffelsens anslåtte verdi). Kontrakter med anslått verdi på minst 500 000 kroner skal kunngjøres etter § 9-1 (kunngjøring av konkurranse).

(2) Dersom konsesjonsinnehaveren som ikke er oppdragsgiver i henhold til § 1-2 (hvem som er omfattet av forskriften), overdrar kontrakter til tredjemann, skal dette kunngjøres, forutsatt at kontrakten har en verdi på minst 39 millioner kroner ekskl. mva. For øvrig får § 18-1 (fremgangsmåten ved kunngjøringer) nr. 2 til 6 tilsvarende anvendelse. Kravene til kunngjøring kommer ikke til anvendelse når kontrakten oppfyller vilkårene i § 14-4 (konkurranse med forhandling uten kunngjøring). Konsesjonsinnehaverens plikter etter denne bestemmelse skal inntas i bygge- og anleggskonsesjonen.

(3) Denne forskriften får ikke anvendelse for tilleggsarbeider til et planlagt bygge- og anleggskonsesjonsarbeid, dersom uforutsette omstendigheter har gjort arbeidet nødvendig og forutsatt at oppdraget tildeles konsesjonshaver som utfører bygge- og anleggsarbeidet når:

a. de supplerende tjenesteytelser eller arbeider ikke kan atskilles teknisk eller økonomisk fra den opprinnelige kontrakt uten store ulemper for oppdragsgiveren, eller
b. disse tjenester eller arbeider kan atskilles fra utøvelsen av den opprinnelige kontrakt, men er strengt nødvendig for dennes fullstendige gjennomføring, og
c. den samlede verdi av kontrakter som inngås som tilleggsarbeider ikke overstiger 50 prosent av verdien av det opprinnelige bygge- og anleggsarbeidet som er gjenstand for konsesjonen.

(4) Oppdragsgiver kan:

a. kreve at konsesjonsinnehaveren overdrar kontrakter som tilsvarer minst 30 prosent av totalverdien av konsesjonskontrakten, til tredjemann. Det kan gis adgang til å øke denne andelen. Nevnte minstekrav skal være angitt i konsesjonskontrakten, eller
b. be om at det i tilbudet oppgis hvor stor del av kontraktens totalverdi som eventuelt vil bli overdratt til tredjemann.

(5) Når konsesjonsinnehaveren selv er oppdragsgiver i henhold til § 1-2 (hvem som er omfattet av forskriften), skal bestemmelsene i denne forskrift overholdes når det gjelder arbeider som skal utføres av tredjemann.

(6) Oppdragsgiver som ønsker å tildele bygge- og anleggskonsesjon, skal fastsette en frist for mottak av konsesjonssøknader på minst 45 dager fra den dag kunngjøringen ble sendt. Fristen skal forlenges forholdsmessig dersom:

a. konkurransegrunnlaget, tilleggsdokumenter eller tilleggsopplysninger er for omfattende til at de kan fremskaffes innen fristen,
b. det foretas rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget som nevnt i § 8-2 eller § 17-2 (rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget),
c. søknad bare kan utarbeides etter en befaring, eller
d. søknad bare kan utarbeides etter en gjennomgang på stedet av tilleggsdokumentene til konkurransegrunnlaget.

(7) Når en bygge- og anleggskontrakt blir tildelt av en konsesjonsinnehaver som ikke er en offentlig oppdragsgiver, skal fristen for mottak av forespørsler om å delta fastsettes av konsesjonsinnehaveren til minst 30 dager fra den dag kunngjøringen ble sendt. Fristen for mottak av tilbud skal være minst 33 dager fra den dag kunngjøringen er sendt eller minst 40 dager fra den dagen invitasjon er sendt. Tilbudsfristen skal forlenges forholdsmessig dersom:

a. konkurransegrunnlaget, tilleggsdokumenter eller tilleggsopplysninger er for omfattende til at de kan fremskaffes innen fristen,
b. det foretas rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget som nevnt i § 8-2 eller § 17-2 (rettelse, supplering eller endring av konkurransegrunnlaget),
c. tilbud bare kan utarbeides etter en befaring, eller

Side 228

d. tilbud bare kan utarbeides etter en gjennomgang på stedet av tilleggsdokumentene til konkurransegrunnlaget.

Tilbudsfristen kan forkortes med fem dager dersom det fra tidspunktet for kunngjøringen gis fri, direkte og full elektronisk adgang til konkurransegrunnlaget og ethvert supplerende dokument. Det skal angis i kunngjøringen på hvilken internettadresse denne dokumentasjonen er tilgjengelig.

(8) Foretak som har dannet en gruppe med det formål å oppnå en konsesjonskontrakt, eller foretak tilknyttet disse, anses ikke som tredjemann.

(9) Med «tilknyttet foretak» menes ethvert foretak som konsesjonsinnehaveren direkte eller indirekte kan utøve en avgjørende innflytelse over, eller som sammen med konsesjonsinnehaveren er under avgjørende innflytelse fra et annet foretak i kraft av eiendomsrett, kapitalinteresser eller reglene for virksomheten. Et foretak anses å ha avgjørende innflytelse når det i forhold til et annet foretak enten direkte eller indirekte:

a. eier majoriteten av foretakets tegnede kapital,
b. kontrollerer flertallet av stemmene knyttet til andeler utstedt av foretaket, eller
c. kan utnevne mer enn halvparten av medlemmene i foretakets administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan.

(10) En fullstendig liste over tilknyttede foretak skal vedlegges søknaden om offentlig bygge- og anleggskonsesjon. Listen skal oppdateres etter enhver senere endring i forholdet mellom foretakene.

0 Endret ved forskrifter 8 mai 2008 nr. 446, 25 jan 2010 nr. 66 (i kraft 1 mars 2010), 25 juni 2012 nr. 726 (i kraft 1 juli 2012), 21 mai 2014 nr. 673 bortfalt jf 10 juni 2014 nr. 719 (i kraft 15 juni 2014).

§ 24-2. ***Sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser***

1. For bygge- og anleggskonsesjoner der kontrakten har en anslått verdi på minst 39 millioner kroner ekskl. mva, gjelder reglene i kapittel 22A (særlige sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.) tilsvarende for forhold som beskrevet i § 22A-1 første ledd bokstav a.
2. For bygge- og anleggskonsesjoner der kontrakten har en anslått verdi på minst 500 000 kroner, gjelder reglene i kapittel 13A (særlige sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.) tilsvarende for forhold som beskrevet i § 13A-1 første ledd.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser), 25 juni 2012 nr. 726 (i kraft 1 juli 2012), 21 mai 2014 nr. 673 bortfalt jf 10 juni 2014 nr. 719 (i kraft 15 juni 2014).

Kapittel 25. Bygge- og anleggskontrakter for sosiale formål

§ 25-1. ***Særskilt behandlingsmåte ved bygge- og anleggskontrakter for sosiale formål***

(1) Dersom kontrakter om planlegging og oppføring av boliger for sosiale formål, på grunn av arbeidets betydning, kompleksitet og antatte varighet, krever samarbeid med representanter fra oppdragsgiver, sakkyndige og entreprenører, kan det vedtas en særskilt behandlingsmåte for å sikre valg av den entreprenør som er best egnet til å delta i et slikt samarbeid.

(2) Ved kontrakter med en anslått verdi på minst 39 millioner kroner ekskl. mva. skal oppdragsgiver anvende reglene for kunngjøring og reglene om kvalitativ utvelgelse i forskriftens del III. Ved kontrakter med en anslått verdi på minst 500 000 kroner skal oppdragsgiver anvende reglene for kunngjøring og reglene om kvalitativ utvelgelse i forskriftens del II.

(3) I kunngjøringen skal oppdragsgiver gi en mest mulig nøyaktig beskrivelse av arbeidene som skal utføres, slik at interesserte entreprenører kan foreta en realistisk vurdering av prosjektet. I kunngjøringen skal oppdragsgiver, oppgi hvilke kvalifikasjonskrav leverandøren må oppfylle, jf. § 8-4 og § 17-4 (kvalifikasjonskrav).

(4) For bygge- og anleggskontrakter for sosiale formål med en anslått verdi på minst 39 millioner kroner ekskl. mva., gjelder reglene i kapittel 16 (kommunikasjon), § 17-4 (kvalifikasjonskrav), § 17-8 (dokumentasjon av leverandørens finansielle og økonomiske stilling), § 17-9 (dokumentasjon av leverandørens tekniske kvalifikasjoner), § 17-12 (dokumentasjon av oppfyllelse av kvalitetssikringsstandarder), § 17-13 (standarder for miljøledelsessystem), § 18-4 (kunngjøring av konkurranseresultatet), kapittel 19 (frister), § 20-12 (avvisning på grunn av forhold ved leverandøren), § 20-16 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt), § 21-4 (supplerende opplysninger om leverandørenes kvalifikasjoner), § 22-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode) og § 22-3a (suspensjon) tilsvarende.

(5) For bygge- og anleggskontrakter for sosiale formål med en anslått verdi på minst 500 000 kroner, gjelder reglene i kapittel 7 (kommunikasjon), § 8-4 (kvalifikasjonskrav), § 9-2 (kunngjøring av konkurranseresultatet), § 10-1 (frister), § 11-10 (avvisning på grunn av forhold ved leverandøren), § 11-14 (oppdragsgivers begrunnelsesplikt), § 12-4 (supplerende opplysninger om leverandørenes kvalifikasjoner) og § 13-3 (meddelelse om kontraktstildeling og karensperiode) tilsvarende.

0 Endret ved forskrifter 8 mai 2008 nr. 446, 25 jan 2010 nr. 66 (i kraft 1 mars 2010), 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser), 25 juni 2012 nr. 726 (i kraft 1 juli 2012), 10 juni 2014 nr. 719 (i kraft 15 juni 2014).

§ 25-2. *Sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.*

(1) For bygge- og anleggskontrakter for sosiale formål med en anslått verdi på minst 39 millioner kroner ekskl. mva., gjelder reglene i kapittel 22A (særlige sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.) tilsvarende for forhold som beskrevet i § 22A-1 første ledd bokstav a og c og § 22A-2 første ledd bokstav b.

2. For bygge- og anleggskontrakter for sosiale formål med en anslått verdi på minst 500 000 kroner, gjelder reglene i kapittel 13A (særlige sanksjoner ved ulovlige direkte anskaffelser m.m.) tilsvarende for forhold som beskrevet i § 13A-1 første og annet ledd bokstav b.

0 Tilføyd ved forskrift 8 juni 2012 nr. 500 (i kraft 1 juli 2012, se endringsforskriften for overgangsbestemmelser), 25 juni 2012 nr. 726 (i kraft 1 juli 2012), 10 juni 2014 nr. 719 (i kraft 15 juni 2014).

Del V. Ikraftsetting

Kapittel 26. Ikraftsetting

§ 26-1. *Ikraftsetting*

Forskriften gjelder fra den tid Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet bestemmer.[1] Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 15. juni 2001 nr. 616 om offentlige anskaffelser.

0 Endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236.

1 Fra 1 jan 2007, jf. forskrift 20 des 2006 nr. 1504.

Vedlegg 1. Liste over forskjellige former for bygge- og anleggsarbeid

(1) Bygge- og anleggsarbeid (uten spesialisering) og rivningsarbeid
Generelt bygge- og anleggsarbeid (uten spesialisering)
Rivningsarbeid

(2) Byggearbeid (bolighus og andre bygninger)
Generelt byggearbeid

Taktekking
Bygging av skorsteiner og ovner
Isolering mot vann og fuktighet
Restaurering og vedlikehold av fasader
Oppføring og rivning av bygningsstillaser
Annen spesialisert virksomhet forbundet med byggearbeid (herunder tømrerarbeid)

(3) Anleggsarbeid (bygging av veier, broer, jernbaner osv.)
Generelt anleggsarbeid
Grunnarbeid
Bygging av broer, tunneler og sjakter, grunnboring
Vannbygging (elver, kanaler, havner, sluser og demninger)
Veibygging (herunder spesialisert bygging av flyplasser og rullebaner)
Virksomhet spesialisert på vann (irrigasjon, drenering, vannforsyning, kloakktømming og kloakkrensing osv.)
Spesialisert virksomhet på andre områder innen anleggsarbeid

(4) Installasjonsarbeid
Generell installasjon
Rørlegging (installasjon av gass- og vannledninger samt sanitæranlegg)
Installasjon av varme- og ventilasjonsanlegg (sentralvarme, klimaanlegg, ventilasjon)
Lydisolasjon, varmeisolasjon, isolasjon mot vibrasjoner
Installasjon av elektrisitet
Installasjon av antenner, lynavledere, telefoner osv.

(5) Utsmykking og innredning
Generell utsmykking og innredning
Gipsarbeid, stukkarbeid og gipsing
Snekkerarbeid, i første rekke montering eller installasjon på byggeplassen (herunder legging av parkettgulv)
Malearbeid, glassarbeid og tapetsering
Flislegging og annen kledning av gulv og vegger
Annen innredning (installasjon av ovner osv.)

Vedlegg 2. (Opphevet)

0 Endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236, opphevet ved forskrift 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

Vedlegg 3. Protokoll for anskaffelser mellom 100.000 og 500.000 kroner eksl. mva.

Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslutninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. Protokollen[1] skal minst inneholde følgende opplysninger:

1.1 Virksomhetens navn 1.2 Protokollførers navn

1.3 Kort beskrivelse av hva som skal anskaffes

1.4 Anslått verdi på kontrakten[2]

1.5 Hvilke tiltak gjennomføres for å sikre reell konkurranse om kontrakten,[3] og navn på leverandør(er) som har levert tilbud

1.6 Hvis det ikke skal gjennomføres konkurranse om kontrakten, angi en konkret begrunnelse

Side 231

1.7 - - -

1.8 Kort begrunnelse for valg av leverandør og kontraktsverdi

1.9 Hvis relevant, andre vesentlige forhold og viktige beslutninger som er av betydning for konkurransen

1.10 Dato og protokollførers signatur

0 Endret ved forskrifter 3 sep 2010 nr. 1236, 12 juni 2015 nr. 622 (i kraft 1 juli 2015).

1 Oppdragsgiver kan benytte andre typer protokoller eller ha vedlegg til protokollen, så lenge samtlige punkter besvares i den protokollen som benyttes. Denne protokollen finnes elektronisk på Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets hjemmeside.

2 Kontraktens anslåtte verdi skal vurderes i begynnelsen av anskaffelsesprosessen.

3 For eksempel kunngjøring, annonse eller navn på leverandører som er blitt invitert til å gi tilbud.

Vedlegg 4. Protokoll for anskaffelser som overstiger 500.000 kroner eksl. mva.

Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslutninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. Protokollen[1] skal minst inneholde følgende opplysninger:

1.1 Virksomhetens navn og adresse 1.2 Protokollførers navn

1.3 Beskrivelse av hva som skal anskaffes, eller hvis relevant, hvilke anskaffelser det dynamiske innkjøpssystemet omfatter

1.4 Anslått verdi på kontrakten[2]

1.5 Hvilke forhold tillater oppdragsgiver å gjøre bruk av prosedyrer som krever særskilt begrunnelse[3]

1.6 Navn på leverandøren som ønsker å delta i konkurransen, og hvis relevant, leverandører som er valgt ut til å delta i konkurransen og grunnen for utvelgelsen

Navn: *Begrunnelse:*

1.7 Hvis relevant, begrunnelse for hvorfor leverandører som har skatte- og avgiftsrestanser fikk anledning til å delta i konkurransen

1.8 Hvis relevant, navn på avviste leverandører og grunnen for avvisning

Navn: *Begrunnelse:*

1.9 Navn på alle leverandører som har levert tilbud

1.10 Hvis relevant, grunnen til avvisning av tilbud som anses for å være unormalt lave

Navn: *Begrunnelse:*

1.11 Hvis relevant, angi årsak til at oppdragsgiver avlyser konkurransen

1.12 Navn på og begrunnelse for valg av leverandør(er) og kontraktsverdi

Navn: *Begrunnelse:*

Side 232

1.13 Hvis relevant, andel av kontrakt eller rammeavtale som leverandører har til hensikt å overdra til tredjepart

1.14 Hvis relevant, andre vesentlige forhold og viktige beslutninger som er av betydning for konkurransen

1.15 Dato og protokollførers signatur

0 Vedlegg 4 endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236.

1 Oppdragsgiver kan benytte andre typer protokoller eller ha vedlegg til protokollen, så lenge samtlige punkter besvares i den protokollen som benyttes. Denne protokollen finnes elektronisk på Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets hjemmeside.

2 Kontraktens anslåtte verdi skal vurderes i begynnelsen av anskaffelsesprosessen.

3 For eksempel anvendelse av unntaksbestemmelsene i § 2-1 annet ledd eller konkurransepreget dialog, konkurranse med forhandling og hasteprosedyre i forskriftens del III.

Vedlegg 5. Prioriterte tjenester

Med prioriterte tjenester menes:

Kategori	*Beskrivelse av tjenesten*	*CPC-ref.nr.*[1]	*CPV-ref.nr.*
(1)	Vedlikehold og reparasjon	6112, 6122, 633, 886	50100000-6 til 50884000-5 (unntatt 50310000-1 til 50324200-4 og 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) og 51000000-9 til 51900000-1
(2)	Landtransport, herunder sikkerhetstransport og kurértjenester, unntatt jernbanetransport som hører inn under kategori 18, og posttransport	712 (unntatt 71235), 7512, 87304	60100000-9 til 60183000-4 (unntatt 60160000-7, 60161000-4, 60220000-6), og 64120000-3 til 64121200-2
(3)	Lufttransport av personer og gods, unntatt posttransport	73 (unntatt 7321)	60410000-5 til 60424120-3 (unntatt 60411000-2, 60421000-5), og 60500000-3, 60440000-4 til 60445000-9
(4)	Posttransport i luften og på land, unntatt med jernbane som hører inn under kategori 18	71235, 7321	60160000-7, 60161000-4, 60411000-2, 60421000-5

Side 233

Kategori	*Beskrivelse av tjenesten*	*CPC-ref.nr.*[1]	*CPV-ref.nr.*
(5)	Teletjenester	752	64200000-8 til 64228200-2, 72318000-7, og 72700000-7 til 72720000-3
(6)	Finansielle tjenester	ex 81, 812, 814	66100000-1 til 66720000-3
	a) forsikring		
	b) bank og investeringstjenester, unntatt kontrakter om finansielle tjenester i forbindelse med emisjon, kjøp, salg og overdragelse av verdipapirer eller andre finansielle instrumenter samt sentralbanktjenester		
(7)	EDB og beslektede tjenester	84	50310000-1 til 50324200-4 72000000-5 til 72920000-5 (unntatt 72318000-7 og 72700000-7 til 72720000-3), 79342410-4
(8)	Forsknings- og utviklingstjenester som i sin helhet er betalt av oppdragsgiver og som fullt ut tilfaller oppdragsgiver til bruk i hans virksomhet	85	73000000-2 til 73436000-7 (unntatt 73200000-4, 73210000-7, 73220000-0)
(9)	Regnskap, revisjon og bokføring	862	79210000-9 til 79223000-3
(10)	Markeds- og opinionsundersøkelser	864	79300000-7 til 79330000-6, og 79342310-9, 79342311-6
(11)	Rådgivning i ledelse og administrasjon, og beslektede tjenester, unntatt voldgifts- og meglingstjenester	865, 866	73200000-4 til 73220000-0, 79400000-8 til 79421200-3 og 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7, 98362000-8
(12)	Arkitektvirksomhet, rådgivende ingeniørvirksomhet og integrert ingeniørvirksomhet, byplanlegging og landskapsarkitektur, hermed beslektet teknisk-vitenskaplig rådgivningsvirksomhet, tekniske prøver og analyser	867	71000000-8 til 71900000-7 (unntatt 71550000-8) og 79994000-8

Side 234

Kategori	*Beskrivelse av tjenesten*	*CPC-ref.nr.*[1]	*CPV-ref.nr.*
(13)	Reklametjenester	871	79341000-6 til 79342200-5 (unntatt 79342000-3 og 79342100-4)
(14)	Bygningsrengjøring og eiendomsforvaltning	874, 82201 til 82206	70300000-4 til 70340000-6, og 90900000-6 til 90924000-0
(15)	Forlags- og trykkerivirksomhet på honorar- eller kontraktsbasis	88442	79800000-2 til 79824000-6, 79970000-6 til 79980000-7
(16)	Kloakk- og avfallstømming, rensing og lignende tjenester	94	90400000-1 til 90743200-9 (unntatt 90712200-3, 90910000-9 til 90920000-2 og 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0)

0 Vedlegg 5 endret ved forskrift 24 feb 2010 nr. 983.

1 Hvis det oppstår forskjellige fortolkinger mellom CPV og CPC, får CPC-nomeklaturen anvendelse.

Vedlegg 6. Uprioriterte tjenester

Med uprioriterte tjenester menes:

Kategori	*Beskrivelse av tjenesten*	*CPC-ref.nr.*	*CPV-ref.nr.*
(17)	Hotell- og restaurantvirksomhet	64	55100000-1 til 55524000-9, og 98340000-8 til 98341100-6
(18)	Jernbanetransport	711	60200000-0 til 60220000-6
(19)	Transport på vannvei	72	60600000-4 til 60653000-0, og 63727000-1 til 63727200-3
(20)	Støtte- og hjelpetjenester i forbindelse med transport	74	63000000-9 til 63734000-3 (unntatt 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3, og 63727000-1 til 63727200-3), og 98361000-1
(21)	Juridiske tjenester	861	79100000-5 til 79140000-7

Kategori	*Beskrivelse av tjenesten*	*CPC-ref.nr.*	*CPV-ref.nr.*
(22)	Utvelgelse og rekruttering av personell	872	79600000-0 til 79635000-4 (unntatt 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), og 98500000-8 til 98514000-9
(23)	Etterforskings- og sikkerhetstjenester, unntatt sikkerhetstransport	873 (unntatt 87304)	79700000-1 til 79723000-8
(24)	Undervisning og yrkesutdannelse	92	80100000-5 til 80660000-8 (unntatt 80533000-9, 80533100-0, 80533200-1)
(25)	Helse- og sosialtjenester	93	79611000-0, og 85000000-9 til 85323000-9 (unntatt 85321000-5 og 85322000-2)
(26)	Fritids-, kultur- og sportstjenester	96	79995000-5 til 79995200-7, og 92000000-1 til 92700000-8 (unntatt 92230000-2, 92231000-9, 92232000-6)
(27)	Andre tjenester		

0 Vedlegg 6 endret ved forskrift 24 feb 2010 nr. 983.

Side 236

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Heltne	Arkivsak nr.:	2012/2636
		Arkivkode:	2012011

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
170/15	Formannskapet	17.11.2015
120/15	Kommunestyret	26.11.2015

PLAN ID 1519 -2012011: REGULERINGSPLAN OMRÅDE B60 STRAND

Handsaming:
Arealplanleggar Per Heltne, orienterte formannskapet om reguleringsplan B60 Strand.

Barn og unge sin representant i planlegginga, Berit Koen, kom med synspunkt til planarbeidet.

Dan Helge Bjørneset kom med framlegg om å slette siste periode i tilrådinga får administrasjonen.

~~*Med fylgjande endring:*~~
~~*Tilkomst til bygg på område Bk2 skal vere frå veg f_SKV_1. Vist avkøyringspunkt frå Gamlevegen i austre kant av Bk2 skal såleis gå ut.*~~

Røysting:

Det vart røysta punktvist over tilråding frå administrasjonen. Første periode av tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Det vart røysta alternativt over siste periode av tilrådinga frå administrasjonen og framlegget frå Dan Helge Bjørneset. Tilrådinga frå administrasjonen fekk åtte røyster og vart vedteken, Dan Helge Bjørneset røysta mot.

Tilråding i formannskapet - 17.11.2015 til kommunestyret:

1. ***Reguleringsplan for "Område B60 -Strand- gnr 15/2 m.fl." slik det går fram av planomtale, reguleringskart og føresegner datert 10.11.2015 vert godkjent i samsvar med Plan og bygningslova §12 -12.***

2. ***Med fylgjande endring:***
   Tilkomst til bygg på område Bk2 skal vere frå veg f_SKV_1. Vist avkøyringspunkt frå Gamlevegen i austre kant av Bk2 skal såleis gå ut.

Administrasjonen si tilråding:
Reguleringsplan for "Område B60 -Strand- gnr 15/2 m.fl." slik det går fram av planomtale, reguleringskart og føresegner datert 10.11.2015 vert godkjent i samsvar med Plan og bygningslova §12 -12.
Med fylgjande endring:
Tilkomst til bygg på område Bk2 skal vere frå veg f_SKV_1. Vist avkøyringspunkt frå Gamlevegen i austre kant av Bk2 skal såleis gå ut.

Vedleggsliste:
Reguleringsplan datert 10.11.2015. (Planomtale, plankart og føresegner)
Formannskapssak PS 75/15
Innspel ved offentleg ettersyn

Uprenta saksvedlegg:
Kommunedelplan for Volda sentrum

Samandrag av saka:
Framlegg til privat reguleringsplan for ein del av eigedomen Strand, gnr 15 bnr 2 m.fl, som i kommunedelplan Volda sentrum, Mork-Furene og Vikebygda er kalla område B60 Strand vart handsama av Volda Formannskap i møte den Framlegg til reguleringsplan for "*Strand- gnr 15/2 m.fl."* vart handsama av Volda formannskapet den 19.05.2015, som sak PS 75/15, der det vart gjort vedtak om utlegging av plan, med visse endringar, til offentleg ettersyn.

Offentleg ettersyn er no gjennomført i samsvar med reglane i PBL §12-10.
I saka nedanfor vert gitt ein gjennomgang av innspela og kommentar til desse.
Det låg føre motsegn til plan frå Fylkesmannen og frå Fylkeskommunen etter offentleg ettersyn.
Det er etablert dialog med desse instansane av kommunen og tiltakshavar med sikte på avklaring av motsegner. Motsegnene var knytt til omsyn til barn og unge (Fylkesmannen), der ein kravde naudsynte leikområde avsett i områda Bk1 og Bk2, og omsynet til kulturminne (Fylkeskommunen) der ein kravde særleg merking ved omsynssoner i plankart og omtale/spesifisering i føresegner til plan som sikra desse.
Etter omfattande dialog har tiltakshavar imøtekome desse krava og har justert plankart og føresegner slik at motsegnene er trekt.
Framlegg til justert plan er no datert 10.11.2015 og kan eigengodkjennast.
I justert plan er det framleis vist eiga direkte avkøyring frå Gamlevegen til planlagt bygg ved austgrensa av Bk2.Dette samsvarar ikkje med føresetnader gitt i vedtak i sak 75/15 der det var lagt til grunn at heile område Bk2 skulle ha tilkomst over internveg f_SKV_1.
Administrasjonen finn det rett framleis å halde fast ved denne tilrådinga ut frå omsyn til ta avkøyrsler i området og ut frå terrengtilhøva.

Spørsmål om utviding av planområdet til også å omfatte E39 på strekninga og kryss mellom E39 og Gamlevegen med sikte på oppgradering/endring av krysset var tema ved planoppstart og i høve fremjing av plan for offentleg ettersyn. Dette vart då valt å halde utanfor då heller ikkje St.Vegvesen sette vilkår om dette, Statens vegvesen fann sikt-tilhøva tilfredsstillande, og det heller ikkje er sett av midlar til eventuell vegutbetring innanfor NTP.

Rådmannen ser betenkelegheitene med problematikken knytt til denne avkøyringa og det press utbygginga vil gje på eksisterande vegnett, men med bakgrunn i at dette allereie er vurdert både i administrasjonen og politisk ved utlegging til offentleg ettersyn, og det ved høyringa ikkje har kome avgjerande nye innvendingar, finn rådmannen det ikkje rett å tilrå ei slik endring i rekkefylgjebestemmelsane no.
Eit vilkår om inkludering av dette veganlegget i plan no, og eventuelle nye rekkefylgje-bestemmelsar om opprusting av dette overordna vegnettet før utbygging på området Strand vil skuve utbygging på området ut i ei usikker og fjern framtid.
Sjølv om ein framleis er skeptisk til planlagt utnytting på deler av utbyggingsområdet, finn ein ut frå vedtak i sak 75/15 om fremjing av plan, gitt av eit samla Formannskap, å kunne tilrå planen fremja for slutthandsaming. Jf tilråding i saka.
Kopi av sak 75/15 ligg som vedlegg til saka.

Saksopplysningar:
Framlegg til privat reguleringsplan for ein del av eigedomen Strand, gnr 15 bnr 2 m.fl, som i kommunedelplan Volda sentrum, Mork-Furene og Vikebygda er kalla område B60 Strand vart handsama av Volda Formannskap i møte den Framlegg til reguleringsplan for "*Strand-gnr 15/2 m.fl.*" vart handsama av Volda formannskapet den 19.05.2015, som sak PS 75/15, der det vart gjort vedtak om utlegging av plan, med visse endringar, til offentleg ettersyn.

Vedtak i sak 75/15 lydde slik:
"Formannskapet viser til motteke privat reguleringsframlegg for område B60 i kommunedelplan for Volda sentrum -"Strand- gnr 15/2 m.fl". og rår til at denne vert fremja for utlegging til offentleg ettersyn, jf Plan og bygningslova §12-12, på fylgjande vilkår:

1. *Reguleringsføresegnene vert justert i samsvar med utgreiinga i saka og slik det går fram av framlegg til justerte føresegner datert 27.04.2015.*
2. *Plankartet vert justert slik:*
   Byggeområde BK_2 vert redusert mot vest med 4m og grøntdraget f_GT vert tilsvarande utvida. Byggegrense vert flytt tilsvarande mot aust.
   Støyvoll må visast i plankartet. Manglande juridiske linjer i tekstfelt– må påførast.
3. *Byggehøgda vert justert i samsvar med utbyggar sin plan.*
4. *Plantittel må rettast opp i alle plandokumenta til rett bruksnr gnr 15 bnr 2 m.fl.*
5. *Planomtalen vert å oppdaterte tilsvarande endringane i pkt 1,2 og 3*
6. *Formannskapet ber om at trafikale forhold i Gamlevegen vert tatt særskilt omsyn til.*

Justeringane etter pkt 1-5 vart innarbeidd i plan før utlegging til offentleg ettersyn.
Pkt. 6 har ikkje medført endringar i planframlegg, men eg finn grunn til å nemne dei føresetnader som ligg i plan om opprusting av Gamlevegen i planområdet si utstrekning, med breiddeutviding og fortau, og rekkefylgjekrav tilknytt dette.

Offentleg ettersyn vart gjennomført i perioden 8.06.2015 til 25.07.2015, etter kunngjering i Møre og på kommunen si heimeside og ved tilskriving av høyringsinstansar og partar.

Innspel ved offentleg ettersyn, vidare handsaming:
Desse har kome med innspel:

Off organ	
1	M&R Fylkeskommune
2	Fylkesmannen i Møre- og Romsdal
3	Statens vegvesen
4	NVE
5	VØR
private	
6	Inge lid

7	Ola Andreas Hauge / Sara Fuierer Hauge
8	Christopher og Therese Berg Zetterstrøm
9	Hake AS v Øyvind Eidså
10	Thomas Busker Larsen m underskriftsliste
11	Ola A Rangsæter

Fylkesmannen i Møre- og Romsdal

*Støy: Resultata av støyrapporten må nedfellast i føresegnene og konkretiserast – t.d med høgde på støyvollen og tiltak på bygningsmassen. Det er ikkje nok å krevje dette i byggesaka. Reiser difor **motsegn** mot planen.*
Samfunnstryggleik:
Etterlyser geofagleg vurdering av skredfaren i planomtalen. Ser at slik vurdering er gjort ut av Føresegnene. Planomtalen må oppdaterast på dette punktet.
Meiner vidare at andre avsnitt av §7.3 må vere ei rekkefølgjeføresegn under §8.
Barn og unge:
*Nærleikeplassane i BK1 og BK2 må kartfestas, og funksjonskrava må inn i føresegnene. Fylkesmannen reiser **motsegn** på dette punktet.*
Vil også ha klarare utformings- og funksjonskrav på leikeplassane Leik_1 og 2, samt at ferdigstilling av desse plassane må inn som rekkefølgjekrav i §8

Kommentar:
Støy:
Som grunnlag for støyrapporten som er utarbeidd av Sweco (Kilde Akustikk) er det lagt inn høgde over noverande terreng på støyvollen. Dette går fram på s 9 i den vedlagte støyrapporten. Horisontal plassering av støyvollen går fram av reguleringskartet, og i planomtalen er vertikal plassering synt på snitta. Støysonene er omtala i planomtalen under §7.3-4. Krava til inne- og utandørs støynivå for BK og FS-områda er spesifisert i §4.1-h og §4.2-g Tiltak på bygningsmassen skal utarbeidast av fagkunnige og det er i føresegnene sett vilkår om etterfylgjande støyavklaring tilknytt detaljert byggeplan for dei ulike områda. Etter etterfylgjande dialog er desse tilhøva avklara og motsegn til plan i høve støy er trekt. Jf fylkesmannen sitt brev av 9.11.2015 og justert planframlegg som no blir tilrådd godkjent. Støyskjerm er teikna inn i plankartet, og krav om etablering inngår i føresegnene pkt 4.4

Samfunnstryggleik:
I tilknyting til planutarbeidinga er det utarbeidd geofagleg vurdering av området ved ekstern geolog. Denne vurderinga er vedlagt saksdokumenta. Konklusjonen frå den geofaglege vurderinga er med i planomtalen i §§7.3-1 og 7.10 samt at resultata er innvevd med krav i føresegnene. Viser elles til NVE sin merknad der dei peiker på skredfare- og steinsprangvurderingane som er utførd, og at krav om tiltak er ivareteke gjennom føresegnene til planen. NVE har ut frå dette ingen merknad til planen

Barn- og unge:
Etter varsla motsegn er det i dialog med fylkesmannen avklara endringar i plankart og føresegner som gjer at motsegn no vert trekt. Jf fylkesmannen sitt brev av ??.11.2015.

Det er no innarbeidd område for leik tilknytt områda Bk1 og Bk2, område f_leik3 og f_leik4. Det er gitt klare føresegner om utforming og minimum innhald i desse plassane, og sett rekkefylgjekrav som sikrar opparbeiding før bustadane kan takast i bruk.
Leik_1og 2 skal vere naturleikeplassar utan vesentleg tilordning. Dette går klart fram av planomtalen §7.3-3 og føresegnene §4.3.

Møre- og Romsdal Fylkeskommune.

Kulturavdelinga v/ Øyunn Kleiva:
*1: **Har motsegn til planen** – pga føremålet o_AFr - nærmiljøanlegg der det kan byggast t.d. ballbinge. På området er det registrert eit automatisk freda kulturminne id nr 177066 der området ikkje kan bebyggast eller tildekkast. Krev at arealbruken her vert endra og at omsynssonene vert innteikna på plankartet*
2: Arealbruken på BK1 kan vere uendra. Føresegnsområde (RpBo) skal vere nummerert i planen, og nummereringa skal finnast igjen i føresegna: "RpBo nr 1 - ID 177067". Føresegnene til RpBo skal ikkje ligge under omsyns-sonene, men under hovud-føremålet som her er BK_1. Dvs at §7.4 i føresegnene går ut, og at bestemmelsane der vert lagt inn i §4.4 pkt. a: o_Leik og respektive §4.1 pkt. i (RpBo på BK1).
3: Planomtalen må ha med eit avsnitt om automatisk freda kulturminne.

Kommentar:
Arealbruken på Nærmiljøtomta (**o_AFr** – sosi 1440) er i justert plan endra til off. leikeplass (**o_Leik** - sosi1610). Begge desse føremåla er leikeområde. Forskjellen er at på o_AFr kunne det byggast t.d ballbinge, medan det på o_Leik ikkje kan gravast, overdekkast eller byggast. (Ut frå omsyn til fornminne).
Med det nye føremålet får tomta same funksjon som ho har i dag, og vert liggande utan andre inngrep enn eventuell sikring /støyskjerming mot E39. RpBo-markeringa på dette arealet er erstatta med omsynssone D (H_730), og ikring denne er det avsett omsynsone C (H_570). Desse løysingane er i ettertid akseptert av Fylkeskommunen i brev av 4.11.2015 der motsegn er trekt. Føresegnene i plan slik denne no vert fremja for slutthandsaming er i samsvar med vilkåra i dette brevet. Planomtalen er justert tilsvarande.

Barn og unge
*Det vert varsla **motsegn** til plan ut frå omsyn til barn og unge sine interesser. Konkret knytt til manglande avsett areal for leik tilknytt Bk1 og Bk2. Aksepterer ikkje at dette skal utsettast og kome som del av samla byggeplan for desse områda slik utbyggar har lagt til grunn. Heller ikkje krav til kvalitet på desse areala er tilfredsstillande avklara i plan.*

Kommentar:
I justert plan datert 10.11.2015 er det no avsett slike areal for leik.
Det er gitt endra føresegner til plan som sikrar krav til utforming og innhald for desse leikeareala, og rekkefylgjebestemmelsar som sikrar samtidig opparbeiding.
Den varsla **motsegn** til plan ut frå omsyn til barn og unge, er ut frå dette trekt etter justering av plan slik den no er fremja for slutthandsaming.

Statens vegvesen
1: Støyproblematikken er tilfredsstillande ivareteke.
2: Ynskjer 15m byggegrense frå CL E39
Kommentar:
Byggegrensa er i justert plan endra til samsvar med tilråding frå Statens vegvesen.

Spørsmål om utviding av planområdet til også å omfatte E39 på strekninga og kryss mellom E39 og Gamlevegen med sikte på oppgradering/endring av krysset var tema ved planoppstart og i høve fremjing av plan for offentleg ettersyn. Dette vart då valt å halde utanfor då ma St.Vegvesen ikkje sette vilkår om dette, St.vv fann sikt-tilhøva tilfredsstillande, og det heller ikkje er sett av midlar til eventuell vegutbetring innanfor NTP.
Skal tilhøva i dette krysset betrast må linjeføringa for hovudvegen på strekninga endrast. Vegen må hevast forbi krysset, og bakketoppen aust for krysset må skjerast ned for å oppnå betre sikt mot sentrum. Ved heving av hovudvegen kan stigninga i krysset bli noko betre. Vidare må/bør det då vurderast etablering av avsvingefelt før krysset frå nord for å unngå opphoping i kryssområdet og dei mulegheiter dette gir for påkøyringar bakfrå i dette området. Alternativt forbikøyringslomme og betre skilting/forvarsling av farleg kryss, og redusert fartsgrense i området. Td kan 50km-sona flyttast til vest om krysset/svingen nord for krysset.

Slike endringar vil i stor grad også påverke tilhøva på sørsida av vegen, m.a avkøyrsler og er eit prosjekt som må sjåast samla som del av utbetring av E39 i samråd med Statens vegvesen.

Eit vilkår om inkludering av dette veganlegget i plan no, og eventuelle rekkefylgje-bestemmelsar om opprusting av dette overordna vegnettet før utbygging på området Strand vil skuve utbygging på området ut i ei usikker og fjern framtid. Vi finn det ikkje rett å tilrå ei slik løysing no.

NVE
Peiker på skredfare- og steinsprangvurderingane som er utført, og at krav om tiltak er ivareteke gjennom føresegnene til planen. Har difor ingen merknad til planen.

VØR :
Ynskjer avsett felles returpunkt for renovasjon for bustadane i FS1og2
Snuplassen for SKV_2 må vere dimensjonert for renovasjonsbil («L» = Lastebil)
Felles returpunkt for renovasjon for BK_1 og BK_2

Kommentar:
Felles returpunkt for FS-områda vil bli plassert oppe ved kommunevegen. Renovasjonsbilen slepp då å snu på sin veg opp til Nordalsfeltet.
Jf. Elles krav i reguleringsføresegnene om lokalisering av slike returpunkt som del av detaljert byggeplan for kvart byggeområde, føresegnene §3 i og §4.1 –a og b.

Inge Lid:
Leik 2: Flott at den gamle steingarden vert teken vare på. Her må ein også sikre mot leikeplassen slik at barn ikkje klatrar og får stein over seg. Eit godt gjerde er truleg beste løysinga.
Køyreveg: Tilkomst til FS1 og FS2. Før utbygging av disse områda kan skje må vegen frå enden av den opparbeidde Nordalsvegen i dag og til SKV 2 opprustast til dagens standard for bilvegar.

<u>Kommentar:</u>
Oppgradering av forlenging av kommunevegen (30-40m) bort til SKV_2 må takast inn i utbyggingsavtalen med kommunen. Utbyggingsavtalen skal etablerast for å sikre deltaking og kostnadsdeling for utbygging /oppgradering av veganlegga i samsvar med plan. Sjå føresegnene §5.2 pkt. c.
Krav om opprusting av vegar vert også sett som rekkefylgjebestemmelsar i føresegnene §8.

Ola Andreas Hauge / Sara Fuierer Hauge
Er usamd i at det skal etablerast fortau langs Gamlevegen – vil heller ha sperring for gjennomgåande biltrafikk. Meiner at etablering av fortau vil generere ny auka trafikk.
Ber kommunen om ***å beskytte etablerte stiar / ferdselsårer*** *samt nye potensielle ferdseslsårer og naturen i området. Desse kan med fordel rustast opp og få «..ei meir universal utforming og ikkje være ein salderingspost for utbyggar.»*

Kommentar
Overordna trafikkstruktur i området er vurdert i kommunedelplan.
Når det gjeld etablerte stiar og ferdselsårer kan vi ikkje sjå at nokon slike vert råka av planframlegget.
Ein legg i staden opp til ny turtrasé opp frå Gamlevegen til utmarka i Nordalen, samt at det er lagt inn stort samanhengande friluftsområde opp mot E/Klepp og vidare til fjells. Sjå elles kommentar til innspel Hauge/Busker-Larsen nedanfor.

Christopher og Therese Berg Zetterstrøm

Del av området mellom Strand og Skjønberg er eigd av Zetterstrøm. Det vert peika på at dette er ein del av hagen som dei benyttar dagleg.
Kommentar*:*
Det går ein sti langs høgste ryggen inntil Zetterstrøm si grense. Nedre delen av Zetterstrøm sitt område er nokså overgrodd og er ikkje opparbeidd eller nytta som hage.
Grøntstrukturføremålet i planen f_GT er justert slik som synt på denne skissa. Eigedomen 15/52 vert då berre røyrt heilt nede ved Gamlevegen

Hake AS v Øyvind Eidså
(Hake AS er det firmaet som p.t bygg ut firemannsbustadane på nabotomta, Gamlevegen 48)

Finn det umogleg å ta stilling til planen då her ikkje er med plassering av hus, parkeringsplassar, avkøyrsler eller internvegar.
Dersom planen vert vedteken i om lag ei slik form som den no ligg føre må det stillast krav om bebyggelsesplan i ettertid.
Meiner at byggehøgda(12m) er for stor i høve avstand til nabogrense (4m), og at vi med utnyttingsgrad på 40% bør ha minst 5-6m byggegrense frå naboeigedom

Kommentar:
Sjå føresegnene §4.1-a og b der det er sett vilkår om samla byggeplan for området før utbygging. Dette vil då også verte framlagt som del av nabovarsling og vi då også gi høve til innspel og merknader og ev klage.
Spørsmål om byggegrense kontra byggeavstand nabo er reell. Byggehøgda for område Bk2 er såleis justert i føresegnene til maks 10.5 m målt i front av bygg. Med terrenghellinga som er i området vil dette gi høgde i høve til gjennomsnittleg terreng på ca 8m, som tilseier min. 4 m frå nabogrense.

Thomas Busker Larsen, med fleire i Gamlevegen, jf underskriftsliste.

Ønskjer at infrastrukturen knytt til hele Gamlevegen blir utbetra/gjennomført før ein gir løyve til fleire nybygg.
Ønskjer at Gamle Engesetveg og innkjøyringa ved Fjordsyn må bli fysisk stengt, slik at trafikken blir leda heilt ned i sentrum.
Krysset ved E39 og Frøholmfeltet må bli utbetra.
Alternativt ønskjer dei at Gamlevegen blir stengt med bom slik som det er gjort i Uravegen og Brenslene. På den måten vil ein avgrense trafikken, og unngå gjennomkøyringa som er i dag.

Kommentar
Innspela frå Larsen gjeld i hovudsak eksterne tilhøve og ikkje konkrete tilhøve i planområdet. Dei ytre rammene og trafikksituasjonen langs Gamlevegen er i plan handsama i samsvar med intensjon i overordna plan.
Kommunedelplanen frå 2009 fastset at Strandområdet kan leggast ut som bustadfelt. Trafikktilhøva i Gamlevegen er vurderte både i kommunedelplan, og ved utforming av detaljplanen for Strand. Vegutforminga er i samsvar med intensjon i kommuneplan og har med vegutviding og fortau-løysing gjennom området.
Stenging for gjennomgåande biltrafikk i Gamlevegen må eventuelt gjerast som del av framtidig revisjon av trafikktryggingsplan/skiltplan for området.
Tilhøvet til Krysset mellom Gamlevegen og E39 er ikkje teke inn som vilkår i planen. Statens vegvesen har kome med innspel til planen. Planområdet for Strand-planen omfattar ikkje dette krysset, og Statens vegvesen har heller ingen kommentar til løysinga i høve krysset.
Jf omtale om dette tidlegare i saka (Statens vegvesen og samandrag).
Dei andre løysingane knytt til skilting i Gamlevegen og tilhøyrande kryss (mot G.Engesetv. og ved Fjordsyn m.fl) er tiltak som bør vurderast i trafikktryggingsplan uavhengig av dette planprosjektet.

Ola A Rangsæter
Positivt at det ser ut til å bli mindre gjennomgangstrafikk opp Frøholmfeltet enn frykta
Peiker på krysset Gamlevegen/E39 og gjer framlegg om tiltak som kan forbetre situasjonen.
Ynskjer gjennomskøyringsforbod i Gamlevegen, men føreset at dette vert gjort med skilting (Ikkje bom?) i krysset Gamlevegen/E39 slik at Frøholm/Norddalen kan få tilkomst også via Gamlevegen.
Er totalt sett positiv til utbygginga av Strand-feltet

Kommentar:
Innspela frå Rangseter og framlegg til løysing for eksisterande kryss/trafikkfarlege punkt (jf pkt 2 i merknaden) er ein samd i, og er tiltak som ut frå dagens situasjon bør kunne spelast inn mot Statens vegvesen som reine trafikktryggingstiltak uavhengig av reguleringsplanen for Strand.
Jf. Omtale ovanfor om dette.
Spørsmål om å gjere planen for Strand-området avhengig av vegutbetringar her var tema ved planoppstart og ved utlegging av plan til off ettersyn. Ut frå m.a innspel frå Statens vegvesen vart det valt å halde dette utanfor.
Statens vegvesen har kome med innspel til planen. Planområdet for Strand-planen omfattar ikkje kryssområdet E39/ Gamlevegen, og Statens vegvesen har ingen kommentar til løysinga i høve krysset – dei berre konstaterer at støyproblematikken for nye bustadar i Strandfeltet er løyst på akseptabelt vis. Eventuell løysing av eksisterande siktproblem langs vegen er ei sak

for Statens vegvesen knytt til E39. I tillegg til dei tiltaka Rangseter peiker på i pkt 2 i innspelet kan ei løysing vere å forlenge 50 km/t – sona utover forbi pleieheimen til Klippa. Ei skilting som skissert i innspelet vil truleg gje auka trafikk i Gamlevegen noko som ein ikkje ynskjer.

Helse og miljøkonsekvensar:
Vert avklara gjennom planprosessen.
Opprusting av veg med fortau vil vere positivt. Auka trafikk vil vere eit minus.
For Volda kommune er leik og aktivitetsområde for born og unge ekstra viktig. Dei avsette områda f_leik1 og 2 og O_leik gir saman med turvegdraget f_GT eit samla godt tilbod til naturoppleving og leik. Jf også krav i føresegnene til internleikeplassar i byggeområda.
Krav om sikring mot støy frå E39 og etablering av støyvoll vil også ha positiv effekt for deler av eksisterande bebyggelse.
Rekkefylgjebestemmelsar som sikrar opparbeiding av veg, leikeplassar mv før bustader kan takast i bruk er positive helse og miljøtiltak.

Økonomiske konsekvensar:
Kommunal deltaking vert avklara gjennom utbyggingsavtale basert på godkjent plan. Her skal det og sikrast at dei deler av teknisk infrastruktur som kommunen skal overta vert tilfredsstillande løyst og ferdigstilt før overtaking.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Er avklara gjennom planprosessen.
Jf vedlagde utfylt skjema for risiko og sårbarheitsvurdering og gjennomført geoteknisk vurdering og krav til vidare avklaring gjennom detaljplan og innlagde omsynssoner.
Jf også gjennomført støyvurdering av reguleringsføresegner tilknytt sikring mot støy.

Vurdering-Konklusjon:
Innspela ved offentleg ettersyn er gjennomgått ovanfor.
Det er gjort endringar i plan som imøtekjem ein del av desse, og varsla motsegner er trekte.
Gjennom justert plan slik den no vert fremja har vi også fått ein tydelegare avklaring i høve til dei registrerte kulturminne i området, det er definert klare område for leik/friområde knytt til kvart utbyggingsområde.
Vidare er planlagt utbyggingsmønster klarare definert, jf illustrasjonar i planomtale.
Det er sett klarare krav til utforming og innhald i etterfylgjande byggeplan for dei einskilde utbyggingsområda og for leikeområda.
Vidare er det gitt rekkefylgjebestemmelsar som sikrar opparbeiding av vegar og leikeplassar i samsvar med plan før bustadane vert tekne i bruk.
Omsynet til sikring mot steinsprang mv og omsyn til å ivareta støytilhøva for nye bustader er ivareteke gjennom planløysing/føresegner.
I dialog med tiltakshavar har ein også justert føresegnene knytt til planlagt byggehøgder i området. I området Bk2 er såleis no byggehøgd justert til maksimal byggehøgde (gesims og mønehøgd) til 10.5m, målt i høgste fasade på bygget. Dette gir rom for ein utbyggingsmodell med inntil tre etg. pluss eventuell kjellar/underetasje under terreng med garasje/bodplass.
For byggeområde BK_1 var det i planframlegget tidlegare lagt til grunn maksimal gesims og mønehøgd på 9m. I illustrasjon som fylgjer planen er det vist bygg med inntil 2 etg.
Kommunen tilrår å redusere byggehøgd til maks gesimshøgd 8m og maks mønehøgd 9m slik at det er samsvar mellom planomtale og føresegner. jf justerte føresegner datert 10.11.2015.

I kommunen si tilråding ved offentleg ettersyn vart det rådd til at område FS_2 blei tatt ut av plan. Dette ut frå at området er svært bratt og eksponert og planlagt plassering av bustad her, både tilkomstveg, naudsynt utsprenging av tomt og byggplassering vil vere svært uheldig

landskapsmessig. Ved nærmare synfaring av området, vart det ut i frå ei vurdering frå formannskapet tilrådd å behalde FS_2 til bustadformål, då området vart sett på som ein kvalitet.
Dette gjer det naudsynt med nærare avklaringar og dokumentasjon kring sikring/skredfare i høve utbygging av FS_2. Det må difor gjennom nye berekningar og vurderingar knytt til utbyggingsplan for området dokumenterast at tilhøva vert tilfredsstillande sikra for bustadformål, dette er sikra i føresegnene til plan.
Administrasjonen er likevel framleis skeptisk til at denne tomta vert lagt ut som byggeområde, ut frå dei aktuelle og uavklara sikringsbehov og dei store terrengmessige utfordringane som ei utbygging her vil medføre.
At dette området vert liggande som ei naturleg vidareføring av natur/friområdet langs åsryggen ville vere ei betre løysing for heile området.
Og med den sterke utnytting som elles er lagt opp til med kanskje 30-40 bustader samla i Bk1 og Bk2 kunne gjerne eit slikt marginalt areal i bustadsamanheng, men eit unikt areal i friluftssamanheng, få ligge urøyrt.
I lojalitet til politisk vedtak om aksept av planløysinga ved utlegging til offentleg ettersyn har vi likevel ikkje tilrådd endringar i plan på dette punktet no.
I justert plan er det framleis vist eiga direkte avkøyring frå Gamlevegen til planlagt bygg ved austgrensa av Bk2.Dette samsvarar ikkje med føresetnader gitt i vedtak i sak 75/15 der det var lagt til grunn at heile område Bk2 skulle ha tilkomst over internveg f_SKV_1.
Administrasjonen finn det rett framleis å halde fast ved denne tilrådinga ut frå omsyn til ta avkøyrsler i området og ut frå terrengtilhøva.

Justert plan datert 1.11.2015 vert tilrådd fremja med sikte på eigengodkjenning i samsvar med reglane i plan og bygningslova §12-12, men med fylgjande endring:
Tilkomst til bygg på område Bk2 skal vere frå veg f_SKV_1. Vist avkøyringspunkt frå Gamlevegen i austre kant av Bk2 skal såleis gå ut.

……
Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Går som melding til sektor Utvikling, planseksjonen for kunngjering av plan etter vedtak i kommunestyret.

Kopi:
Strand Utvikling v/Trond Klepp
Svein Holmen Planlegging

Reguleringsplan

STRAND

Gnr:15, brnr: 2 m.fl i Volda sentrum

Volda, 20.feb 2015
Svein Holmen

Revideringar:

1) Revidert: 19.mars 2015 S.H.

2) Revidert 3.juni -15 etter vedtak i Volda formannskap 19.05 –15 sak PS 75/15 S.H

3) Revidert 8.okt 2015 etter off. ettersyn SH

4) Revidert 30.okt 2015 etter motsegn SH

Plankonsulent:

SIV.ING SVEIN HOLMEN
AREALPLANLEGGING

Tiltakshavar:
Trond Klepp
Fransvegen 17
6100 Volda

Innhald

1 - Samandrag s2

2 - Bakgrunn ……..….s3
2.1 Sentrale opplysningar
2.2 Føremålet med planen
2.3 Tidlegare vedtak i saka
2.4 Utbyggingsavtalar
2.5 Planprogram –konsekvensutgreiing?

3 – Planprosessen…… …s4
3.1 Medverknadsprosess, oppstartmøte og varsling

4 - Planstatus og rammebetingelsar..... ....s13
4.1 Overordna planar
4.2 Gjeldande reguleringsplanar
4.3 Tilgrensande planar
4.4 Statlege planretningsliner / rammer / føringar

5 - Beskrivelse av planområdet, eksisterande tilhøve…… … …..s15
5.1 Beliggenheit
5.2 Dagens arealbruk og tilstøytande arealbruk
5.3 Landskap og stadskarakter
5.4 Kulturminne og kulturmiljø
5.5 Naturverdiar
5.6 Rekreasjonsverdi / rekreasjonsbruk, uteområde, barn-og unge sine interesser
5.7 Trafikktilhøve
5.8 Sosial infrastruktur
5.9 Universell tilgjengelegheit
5.10 Teknisk infrastruktur
5.11 Risiko-ogsårbarheit (eksisterande situasjon)

6 - Beskrivelse av planframlegget…..……s23
6.1 Grunngjeving for reguleringa
6.2 Reguleringsføremål
6.3 Gjennomgang av føremåla
6.4 Tilknyting til infrastruktur
6.5 Planlagde offentlege anlegg
6.6 Universell utforming
6.7 Skog-og landbruksaktivitet
6.8 Kulturminne
6.9 Sosial infrastruktur
6.10 Avbøtande tiltak / løysingar ROS

7 - Verknader av planframlegget……...s34
7.1 Overordnaplanar
7.2 Landskap, bygningsmiljø og estetikk
7.3 Konsekvensar for naboar
7.4 Kulturminne og kulturmiljø
7.5 Uteområde, rekreasjonsinteresser og barn- og unge sine interesser
7.6 Trafikktilhøve
7.7 Sosial infrastruktur
7.8 ROS
7.9 Teknisk infrastruktur Universell tilgjengelegheit
7.10 Jordbruk / skogbruk
7.11 Økonomiske konsekvensar for kommunen

8 Innspel etter forvarslinga……s37
8.1 Gjennomgang og kommentar til innspela
8.2 Kopi av alle merknadane.

9 - Plankart og føresegner…….s45
9.1 Plankart m tittelfelt
9.2 Føresegner

1 Samandrag.

Oppstart / Forvarsling:
Saka begynte med oppstartkonferanse 12.12.2012 der Per Heltne møtte for Volda kommune, Halvard Rusten som tiltakshavar og Svein Holmen som plankonsulent. Saka vart forvarsla i samsvar med reglane PBL med annonsering i lokalavisa 31.01.13 og på kommunen si heimeside, samt at alle rørde partar fekk skriftleg varsel. Vi fekk inn 13 innspel ved forvarslinga, og desse ligg som vedlegg til rapporten.

Planinnhald:
Planen samsvarer med kommunedelplanen(2011)for Volda der Strand er lagt ut til bustadområde (B60) og LNF-områder. Vi legg opp til konsentrert bebyggelse i nedre delen av området, medan øvre delane vert utnytta til meir klassisk bustadbebyggelse. Det vert avsett ein grøn korridor mellom dei eksisterande bustadane i Frøholmfeltet og vår nye bebyggelse. Denne korridoren skal dels fungere som buffer mellom gamal og ny bebyggelse og dels som turdrag. Utvidelsane (lommene) i korridoren skal fungere som leikeplassar i feltet.
Ovanfor busetnaden mot Kleppåsen er det foreslått eit offentleg friområde som heng saman med- og er vidareføring og utviding av friområda i reguleringsplanane for Gamlevegen 48 og Engeset / Klepp.

Flateplan – Illustrasjonar bebyggelse:
Reguleringsframlegget er i utgangspunktet ein flateplan der tiltakshavar skal regulere til bustadføremål i samband med utskifting av buet. Vi har likevel teke med ein god del detaljar som framstår som illustrasjonar i planomtalen – dette er gjort for å synleggjere og kunne vurdere volum av bebyggelse som her er plass til. Areala er bratte og smale, og både tilkomst og husplassering kan bli krevjande pga høgdeskilnadane. Detaljane på illustrasjonane er ikkje juridisk bindande.

Restriksjonar – Arkeologi / Rasfare / vegtrafikkstøy:
Det er gjort arkeologisk registrering på området, og der vart det avdekka gamle (bronsealder) fossile dyrkingslag med ei rydningsrøys. Dette er automatisk freda kulturminne, men Fylkeskommunen kan godta at det vert gjeve lokal dispensasjon til bygging utan vidare vilkår i og med at dyrkingslaga og rydningsrøysa er avdekka og registrerte. Områda går fram av plankartet som bestemmelsesområder med tilhøyrande bestemmelser i føresegnene.
Det er også gjort geologisk vurdering (skredfare) for området. Fareområda er innteikna på regulerings-kartet med bestemmelser i føresegnene for dei byggeområda som kjem i konflikt med fareområda.
Delar av arealet har litt for mykje vegtrafikkstøy (gul farge) i høve krava. Desse sonene er innteikna som omsynssoner med eigne føresegner.

2 Bakgrunn.

2.1 Sentrale opplysningar

Lokalitet	
Stad	Strand, Volda sentrum
Kommune	Volda kommune
Gnr/brnr:	Delar av: 15/2,7,18,30,52 samt liten bit av16/2
Gjeldande planstatus:	Kommunedelplan: 2011: Bustadområde B60, LNF-områder. Krav om detaljregulering – uregulert no
Formalia	
Tiltakshavar	Trond Klepp
Grunneigar	Strands dødsbu v Hallvard Rusten
Plankonsulent	Svein Holmen Arealplanlegging
Omfang	
Areal heile planområdet	18,15da
Byggeomfang:	K-felt 9,8da Frittliggande småhus: 5,3da
Oppstart / Kunngjering	
Oppstartkonferanse	12.12 -12: H. Rusten, S. Holmen, P.Heltne
Kunngjering av forvarsling	31.01-13 - «Møre» + Komm.si heimeside
Varsling rørde partar	Eige brev 31.01 -13

2.2- Føremålet med planen

Hovudføremålet med planarbeidet er å tilrettelegge for bustadbygging i samsvar med kommuneplanen sin arealbruk. Vårt reguleringsområde har nemninga B60 i kommuneplanen

2.3 - Tidlegare vedtak i saka

Det einaste kommunale planvedtaket som gjeld området som vi kjenner til er kommuneplanvedtaket frå 2011.

2.4 - Utbyggingsavtalar

Dersom utbetring av del av Gamlevegen med fortau skal inngå i gjennomføringa av planen må utbyggar forhandle med kommunen om utbyggingsavtale.
Det same gjeld evt. opprusting / bygging på ball-løkka ytst i Gamlevegen

2.5 -Planprogram – konsekvensutgreiing?

Det er ikkje krav om planprogram og konsekvensutgreiing for planarbeidet. Arealdisponeringa samsvarer med kommuneplanen frå 2011.

3 Planprosessen

3.1 - Medverknadsprosess, oppstartmøte og varsling.
Utsendingsdokumenta og referatet frå oppstartsmøtet er synt på dei neste 9 sidene.

Kunngjering

Til alle
høyringspartane

SIV.ING SVEIN HOLMEN
AREALPLANLEGGING

VARSEL OM REGULERINGSARBEID:

Reguleringsplan (detaljplan) for:
Strand, Gnr/br.nr 15/1,2,7,18,30,52 og 54 i Volda kommune.

I samsvar med reglane i PBL§12-3 og §12-8 vil vi med dette gjere kjent at det vert sett i gang arbeid med detaljregulering for Strand (15/2) i Volda sentrum. Eigedomen inngår som bustadfelt B60 i den nye kommunedelplanen for Volda sentrum. Avgrensinga er synt på skissa på neste side. Planområdet berører desse eigedomane: 15 / 1,2,7,18,30,52 og 54

Området skal – i samsvar med kommuneplanen - regulerast til bustadføremål med tilhøyrande infrastruktur samt til grøntdrag langs vestskrenten av Kleppåsen. Gamlevegen på strekninga frå kryssing m E39 og gjennom planområdet inngår i planen.
Planområdet skal tilkoblast eksistende kommunale tekniske anlegg i området.
Tilkomt til dei nedre delane av feltet skal takast frå Gamlevegen, og til øvste delen frå Nordalsvegen.

Tiltakshavar for prosjektet er eigarane v/ Hallvard Rusten.
Svein Holmen Arealplanlegging er plankonsulent.

Innspel i saka skal sendast skriftleg til:
Svein Holmen Arealplanlegging, Postboks 319, 6101 Volda innan 15.mars 2013.
Meir informasjon kan ein få hos:
Svein Holmen, Hamnegata 10, 6100 Volda tlf. 90844415 e-post: sv-holm@online.no
eller på Volda kommune si heimeside.

Volda, 31.jan. 2013.
Mvh
Svein Holmen

VARSEL OM REGULERINGSARBEID:

Reguleringsplan (detaljplan) for:

Strand, Gnr/br.nr 15/1,2,7,18,30,52 og 54 i Volda kommune.

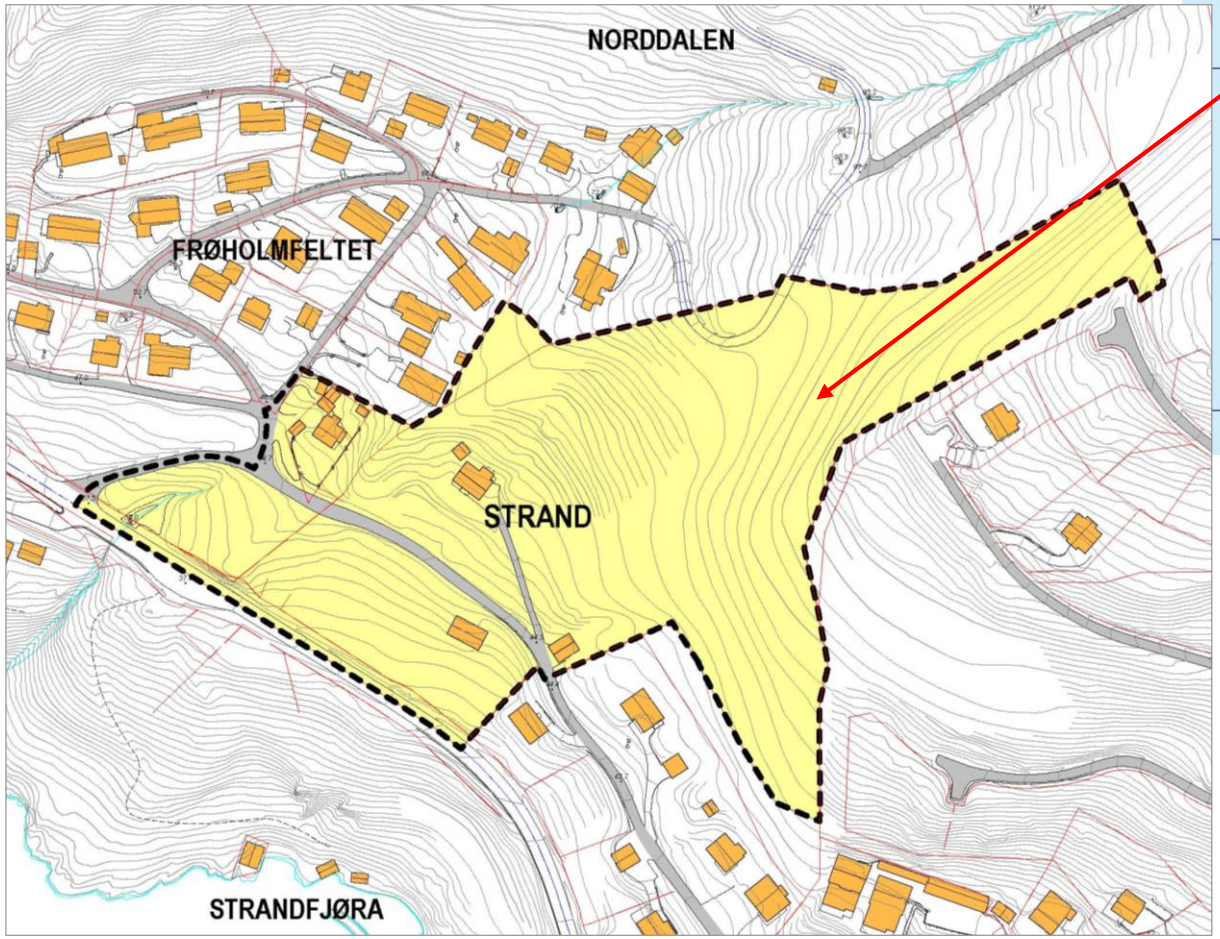

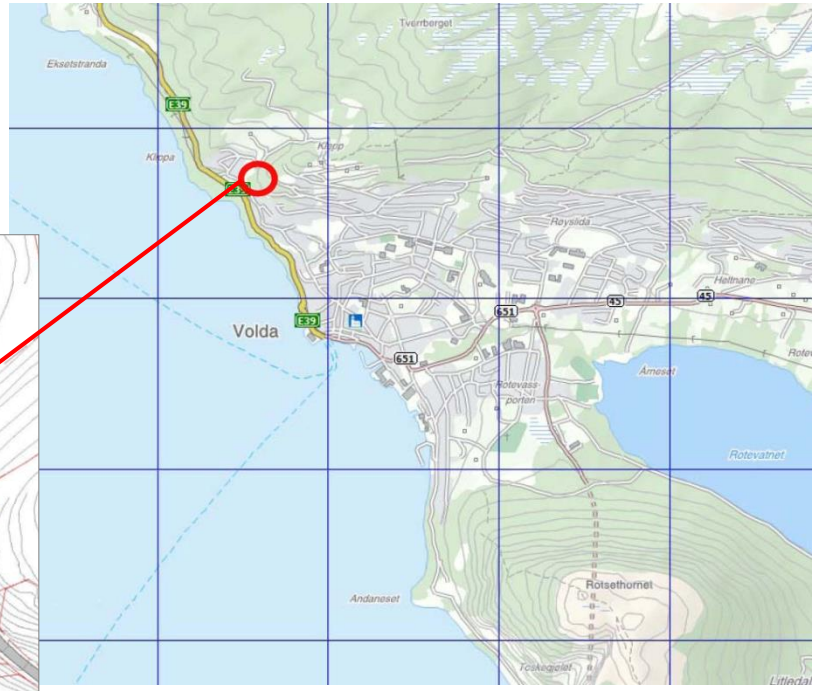

UTBYGGINGSTYPE:

På dei areala som ligg nedanfor Gamlevegen (der løda står) ynskjer vi å planlegge konsentrert utbygging medan areala ovanfor Gamlevegen vil bli planlagt med frittliggande småhusbebyggelse.
Tilkomt til nedre del av feltet vil bli teke frå Gamlevegen, og til øvste delen frå svingen på Nordals-vegen ovanfor Inge Lid si tomt.

OVERSIKT OVER ARBEID OG FRAMDRIFT:
Enkelt program for arbeidet

Reguleringsplan (detaljplan) for: Strand,
Gnr/br.nr 15/1,2,7,18,30,52 og 54 i Volda kommune.
Bustadfelt B60 i kommunedelplanen for Volda sentrum

Innhald:

1: Bakgrunn
2: Lovgrunnlag og føremål
3: Planprosess, organisering og framdrift :
4: Tilhøvet til eksisterande planar
5: Utbyggingstype:
6: Nødvendige utgreiingar

1: Bakgrunn

Strand er i den nye kommunedelplanen for Volda sentrum teke inn som bustadområde B60.
Eigarane ynskjer no å utarbeide detaljplan for bustad-bygging på eigedomen i samsvar med kommune-delplanen

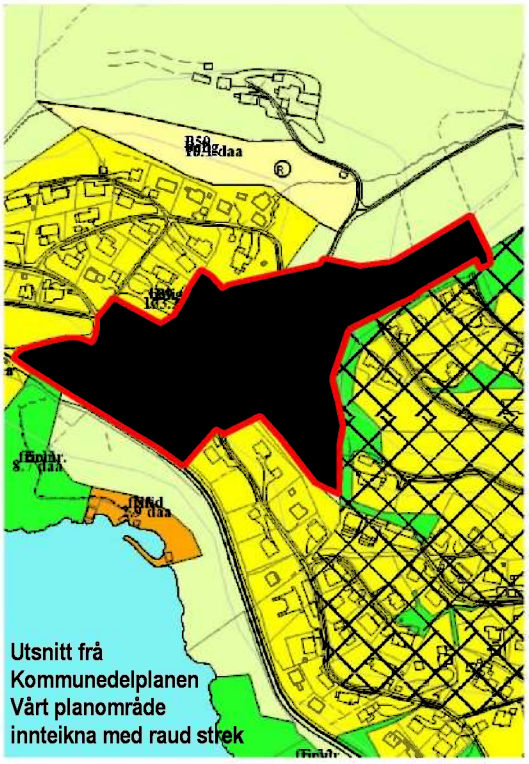

2: Lovgrunnlag og føremål

Planen for B60 skal utarbeidast som detaljregulering i samsvar med reglane i PBL § 12-3.
Planen utløyser ikkje krav om planprogram eller KU (Jf PBL § 4-2 samt forskrift om KU)

Føremål / utbyggingstype

Planområdet skal nyttast til bustadføremål med til-høyrande infrastruktur samt grøntdrag og leikeareal.
På den delen som ligg nedanfor Gamlevegen (der løda står) ynskjer vi å planlegge konsentrert utbyg-ging , medan arealet ovanfor Gamlevegen vil bli planlagt med frittliggande småhusbebyggelse.
Tilkomst til nedre del av feltetvil bli teke frå Gamlevegen, og til øvste delen frå Nordalsvegen.

3: Planprosess og medverknad:

PROSESS, Detaljplan (PBL§12-3)	Forum / Deltakarar / Kunnskapsbase	Framdrift
Forarbeid: Registrering, avgrensing av planområde, framskaffing av bakgrunnsmateriale	Tiltakshavar, Plankonsulent, Kommune	Veke 48-49 - 2012
Oppstartkonferanse: Kommunale føringar og føresetnadar	Tiltakshavar, Plankonsulent, Kommune	12.12. -12
Utarbeiding av forvarslingsdokument	Plankonsulent / tiltakshavar – kontroll: Volda kommune	Veke 3 - 2013
Forvarsling: Annonsering. Utsending til rørde partar: **Høyringsperiode:** Høyring på plandokument og planprogram **-** 6 vekers frist for innspel **Merknadshandsaming – Konfliktavklaring:** Gjennomgang av innkomne merknadar. Avklaring av motsegner / protestar **Konklusjon etter forvarslinga.** **RAPPORT**	 Lokalavisa "Møre" og Volda kommune si heimeside Eigarar, fagutval, off.organ og lag / organisasjonar Alle høyringspartane Plankonsulent - merknadsorgan. Plankonsulent / Volda kommune.	 31.jan 2013 31.jan 2013 1.feb - 15.mars -13 Mars-apr -13 April 2013.
Utarbeiding av planframlegg **Utgreiingar:** A: Natur og landskapB: Friluftsliv. C: ROS-analyse D: Universell utforming E: Arkeologisk registrering **Plandokumenta:** -Plankart SOSI 4.5 -Føresegner, -Planomtale m utgreiingane **Korrigering etter kvalitetskontroll i kommunen:** Kontroll før innsending av planframlegg	 Plankonsulent - Kommune Fylket sine naturbaser Kommunale fagorgan. Plankonsulent Plankonsulent(korrigeringsarbeid). – kommuneadm. kontroll	
Kommunalt plangebyr: Fakturerast direkte til tiltakshavar	kommuneadeministrasjonen	
Kommunal slutthandsaming : Vedtak om off. ettersyn Off. ettersyn i 6 veker Planvedtak – innstilling til K.styret Eigengodkjenning Utlysing av vedtaket med klagefrist	Formannskapet Formannskapet Kommunestyret: Kommuneadministrasjonen	

4: Tilhøvet til eksisterande planar

Planavgrensing og føremål er i samsvar med den nye kommunedelplanen for Volda sentrum.
Vår plangrense er samordna med dei nyare reguleringsplanane i området. På to gamle planar (Nedre Klepp og Frøholmfeltet) overlappar vi litt – dette fordi desse planane har løysingar som ikkje er aktuelle no eller at vegsystema er underdimensjonerte eller ikkje tilpassa dagens situasjon

5: Utbyggingstype:

Planområdet skal nyttast til bustadføremål med tilhøyrande infrastruktur samt grøntdrag og leikeareal.
På den delen som ligg nedanfor Gamlevegen (der løda står) ynskjer vi å planlegge konsentrert utbygging, medan arealet ovanfor Gamlevegen vil bli planlagt med frittliggande småhusbebyggelse. Tilkomt til nedre del av feltetvil bli teke frå Gamlevegen, og til øvste delen frå Nordalsvegen.

6: Nødvendige utgreiingar

I Planomtalen vil vi ta med desse utgreiingstemaa:

a:Natur- og landskap:

Området ligg synleg og bratt ved inngangen til Volda frå vest.
Vi vil gjere ei vurdering av topografi og landskap samt ei registrering av eksisterande byggestil i området som ei grunngjeving for det regelverket vi velger m.o.t høgde- og utforming av bygga.
Dette skal innlemmast i planomtalen.

c: Friluftsliv/gjennomfart:

Planområdet er lite nytta til gjennomfart og friluftsliv no. Skrenten ned frå Kleppåsen til vårt areal er svært bratt, men vi vil prøve å legge inn enkle stiar / korridorar som kan sikre samband til fots frå Nordalen og opp på Kleppåsen.
Sjølve grøntdraget mellom Kleppåsen og B60 vil også kunne vere eit attraktivt og utfordrande leike-område for ungane i felta – både på Kleppåsen og i Nordalen/Frøholmfeltet. Vi vil sjå på desse mulegheitane til utforming av spennande leikeområde på denne trafikktrygge sida av feltet.

d: Risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS-analyse):

Det skal utarbeidast ei enkel ROS-analyse for området etter fylkeskommunen sin standard.
Framlegg til ROS-analyse er utarbeidd og ligg ved.
Deler av området er så bratt at her er fare for ras / Steinsprang. Det er utarbeidd rasrapport for delar av området – denne rapporten må evt. utvidast til å omfatte resten av planområdet.

e: Universell utforming:

Området er nokså bratt, så det vil krevje store terrenginngrep å tilrettelegge t.d. friområda og grøntdraga med universell standard. Vi vil difor ikkje gå inn for dette. Nedre delen av planområdet skal som nemnd leggast ut med meir konsentrert bebyggelse. Her kan vi få til universell standard frå parkeringsplass til inngang husvære. Uteareala er også her sopass bratte at vi ikkje med rimelege terrenginngrep greier å få laga tilkomststiar i U.S.

f: Arkeologisk registrering:

Vi rekner med at det vert aktuelt med arkeologisk registrering og at dette må gjerast etter forvarslinga i planutarbeidingsfasen. Rapport skal innarbeidast i planomtalen.

ROS-analyse

Sjekkliste for vurdering av risiko og sårbarheit i samfunnsplanlegginga

Emne		Er det knytt **uakseptabel risiko** tilfølgjande forhold?	Nei	Ja
Naturgjevne forhold	a	Er området utsett for snø- eller steinskred eller større fjellskred?	1	
	b	Er det fare for flodbølgjer som følgje av fjellskred i vatn/sjø?	X	
	c	Er det fare for utgliding av området (ustabile grunnforhold)?	2	
	d	Er området utsett for flaum / flaumskred?	X	
	e	Er det registrert radon i grunnen?	3	
	f	Vil skogbrann / lyngbrann i området vere ein fare for bustader / hus?	X	
	g	Er området sårbart for ekstremvêr / stormflo?	X	
	h	Anna (spesifiser)?		
Omgivnad	a	Regulerte vassmagasin i nærleiken, med spesiell fare for usikker is?	X	
	b	Naturlege terrengformasjonar som utgjer spesiell fare (stup etc.)?	X	
	c	Vil drenering kunne føre til oversymjing i lågareliggande område?	X	
	d	Anna (spesifiser)?		
Verksemdsrisiko	a	Omfattar området spesielt farlege anlegg?	X	
	b	Vil utilsikta / ukontrollerte hendingar som kan inntreffe i nærliggande Verksemder (industriføretaketc.) , utgjere ein risiko for området?	X	
Brann-/ulukkes-beredskap	a	Har området tilstrekkjeleg sløkkjevassforsyning (mengde og trykk)?		X
	b	Har området gode tilkomstruter for utrykkingskjørety?		X
Infrastruktur	a	Er det kjende ulukkespunkt på transportnettet i området?	X	
	b	Vil utilsikta / ukontrollerte hendingar som kan inntreffe på nærliggande Transportårer inkl. sjø-og luftfart utgjere ein risiko for området:	**X**	
	c	Er det spesiell risiko knytt til bruk av transportnett i området: - til skule / barnehage? - til nærmiljøanlegg (idrett etc.)?	 X X	
	d	Er det transport av farleg gods til / gjennom området?	X	
Kraftforsyning	a	Er området påverka av magnetfelt frå høgspentliner?	X	
	b	Er det spesiell klatrefare i høgspentmaster?	X	
	c	Vil tiltaket endre (styrke / svekke) forsyningstryggleiken i området?	X	
Sårbare objekt	a	Medfører bortfall av følgjande tenester spesielle ulemper for området: -elektrisitet ? -teletenester? -vassforsyning? -renovasjon / spillvatn?	 X X X X	
	b	Er det vassforsyning / drikkevatn i området?		X
	c	Er det spesielle brannobjekt i området?	X	
	d	Er det omsorgs- og oppvekstinstitusjonar i området?	X	
Er området påverka/ Forureina frå tidlegare bruk	a	Gruver: opne sjakter, steintippar etc.?	X	
	b	Militære anlegg: fjellanlegg, piggtrådsperringar etc.?	X	
	c	Industriverksemd som t.d. avfallsdeponering?	X	
	d	Anna (spesifiser)?		
Ulovleg verksemd	a	Er tiltaket i seg sjølv eit sabotasje- / terrormål?	X	
	b	Finst det potensielle sabotasje- / terrormål i nærleiken?	X	

Punkt som må undersøkast nærare:

1: Skredfare:

Området er bratt med fare for steinsprang på utsette stadar. I samband med bygging av nye hus på Gamlevegen 42-48 vart det utarbeidd ein skredrapport som i nokon grad omfattar vårt areal. Denne rapporten må utvidast til også å omfatte resten av planområdet.

2: Lausmasseavsetning / Utglidningsfare:

Pga. bratt terreng har vi underdsøkt utglidningsfaren.
Her er ikkje registrert marine avsetningar i området. I følge NGU sine lausmassekart består grunnen av "tynn morenemasse" som er stabil.

3: Radongass.

Vi veit ikkje om her finst Radon-gass i grunnen. Radon er knytt til forekomst av alun-skifer, men vi veit ikkje om det er alun-skifer i grunnen her. Høge verdiar av Radongass (over 400 Bq/m3 inneluft) kan gi overhyppigheit av lungekreft. Det er ingen kjende forekomster av slik overhyppigheit her, men dette kan forekomme svært lokalt – så det er omtrent umogleg å vite sikkert
Frå Statens strålevern saksar vi:
…."Statens strålevern anbefaler ikke undersøkelser av tomtegrunnen før boliger bygges. Årsaken er at slike undersøkelser både er kostbare og vanskelige å tolke. Det påpekes at man istedenfor kan gjennomføre enkle tiltak i byggeprosessen. En tett sålekonstruksjon med membran og god ventilasjon av inneluften er i de fleste tilfeller nok…..".

Vi legg ikkje opp til å undersøke forekomst av Radongass, men satser i staden på tett sålekonstruksjon og god ventilasjon som preventivt avbøtande tiltak. Krav omtett sålekonstruksjon er teke inn i føresegnene §3e

VOLDA KOMMUNE
Samordnings- og utviklingsstaben

Svein Holmen Arealplanlegging
postboks 319

6101 VOLDA

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2012/2636	11755/2012	2012011	SAM/ PH	12.12.2012

PLAN ID 1519 -2012011: REGULERINGSPLAN OMRÅDE B60 STRAND FØREHANDSKONFERANSE

Det vart i dag 12.12.2012 gjennomført oppstartmøte vedkomande aktuelt detaljplanarbeid for område B60 i kommunedelplan for Volda sentrum, del av gnr 16 bnr 2.
Desse møtte:
Frå tiltakshavar: Halvard Rusten (Bustyrar 16/2)
Plankonsulent- Svein Holmen
Volda kommune: Planleggar Per Heltne
Tiltakshavar/plankonsulent gjorde kort greie for dei tankar dei har om oppstart av planlegging for område B60 utlagt til byggeformål bustad i kommunedelplan for Volda sentrum. Grunneigar har intensjonsavtale med aktuell utbyggar om planlegging/utvikling av området.
Kommunen skisserer følgjande utgangspunkt for ev. planoppstart:
Kommunedelplanen er utgangspunkt for arbeidet. Bustadformål med krav om detaljreguleringsplan før bygging/deling. Planlegging vil bli å gjennomføre etter reglar og føresetnader nedfelt i ny planlov.
Kommuneplan legg ikkje klare føringar for opprusting/utvikling av vegsystem til dei nye områda. Det må såleis leggast til grunn at eksisterande vegnett skal kunne nyttast, og at ein i planprosessen fastset dimensjoneringskrav og behov/krav til opprusting. For område Gamlevegen 48 er fylgjande dimensjonering lagt til grunn – og ein føreset dette vidareført- 1.5m annavegområde-4m gatebreidde-3mfortau og 1.5 m gjerdeavstand. Samla 10m vegområde. Det bør vurderast behov for møteplassar på strekninga.
Krav om opprusting/kostnadsdeltaking i naudsynt oppgradering av vegnett må fastsettast gjennom utbyggingsavtale.
Status kommunaltekniske anlegg:
Volda kommune har planar om opprusting av hovudleidningar for vatn og avløp i Gamlevegen. Kommunaltekniske anlegg elles er dimensjonert slik at dei nye områda kan tilknytast utan vesentlege nye eksterne kostnader. Dimensjonerande kapasitet vil vere krav til brannvatn.
Byggegrense mot E39 i utgangspkt. 50 m frå senterline. Avvik /reduksjon etter konkret vurdering/avbøtande tiltak gjennom reguleringsplan etter samråd/avklaring med Statens Vegvesen/M.R.Fylke.
Byggegrense langs kommunal veg min.10m frå senterline veg.

Postadresse: Stormyra 2 6100 Volda
postmottak@volda.kommune.no Telefon: 70058717 Telefaks: 70058701
www.volda.kommune.no Org. nr: 939 760 946 Bankgiro: 3991.07.81727

Andre stikkord for planarbeidet:
Avgrensingar av område. Planavgrensing vist på vedlagt kartutsnitt. Mindre vesentlege justeringar av yttergrenser ut frå konkret vurdering av terrengtilhøve/arrondering kan vere aktuelt ut frå omsyn til ras-avklaring-, omsyn til natur og friluftsliv og terrengtilpassing.
Vegområdet i Gamlevegen skal vere med i planområdet. For å sikre full opparbeiding av Gamlevegen må også eigedomen 15/7 og areal mellom gamlevegen og utbyggingsområdet inkluderast i planområdet.
Tilkomst og bebyggelse bør planleggast ut frå ønskje om minst mogeleg sjenanse og konflikt med eksisterande bebyggelse/bumiljø. Som utgangspunkt bør utbygging baserast på tilkomst frå Gamlevegen.
Grøntareal/fellesareal til leik etter konkret vurdering, med min 50m2 pr bueining som utgangspunkt.
Dette bør ivareta både småbarnleikeplassar nær bustad og større felles aktivitetsareal.
Mogeleg behov for rasvurdering og avgrensing av byggeareal i høve til dette må avklarast gjennom prosessen. Jf. rapport for Gamlevegen 42-48.

Tiltakshavar bestiller nytt kartgrunnlag frå kommunen. Dette inkluderer oversyn tekniske anlegg og eigedomsoversyn.
Kommunen sender over sosifil for plan for Gamlevegen 48 mv, og for Nordalen B59, samt PDF-fil plan Frøholmfeltet.

Som utgangspunkt for varsel om planoppstart bør ein vurdere utarbeiding av idéskisse for utvikling av området.
Aktuelle kontaktpersonar i kommunen:
Planleggingsprosess/plangrunnlag : Per Heltne/Harald Berstad
Kartgrunnlag: Torgeir Stensø
Kommunaltekniske anlegg/utbyggingsavtale: Asbjørn Aasebø
Landbruksspørsmål: Steinar Drabløs
Barnerepresentant i planutvalet: Berit Koen

Med helsing
Samordning og Utviklingsstaben

Per Heltne
planleggar

Kopi:
Halvard Rusten
Harald Berstad
Torgeir Stensø
Asbjørn Aasebø
Steinar Drabløs
Berit Koen

4 Planstatus og Rammebetingelsar

4.1 - Overordna planar – kommuneplanen 2011

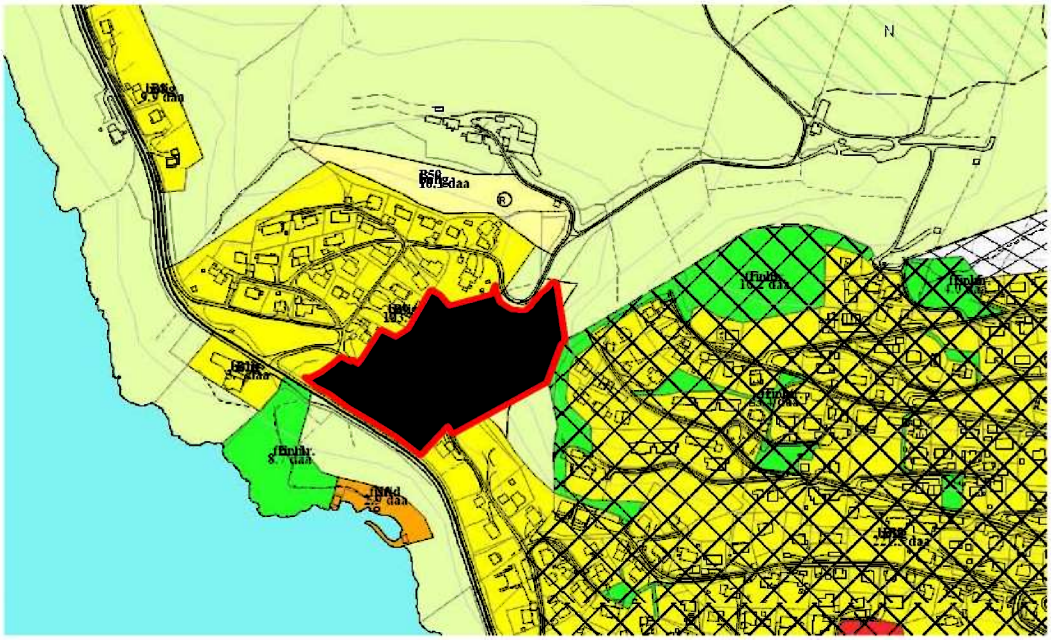

Vårt planframlegg omfemner bustadfelt B60 der det er krav om regulering i kommuneplanen.

4.2 - Gjeldande reguleringsplanar

Vårt planområde er ikkje tidlegare regulert. Kommunedelplanen for Volda (2011)krev regulering før bygging her. (sjå ovanfor)

4.3 - Tilgrensande reguleringsplanar:

Mot søraust grensar vår plan til "Gamlevegen 48– PlanID 1995001", i nordaust til Reguleringsplan for Engeset – Klepp – 1990002, i nord mot «Nordals-planen – 15192011008» og i vest mot den gamle planen for Frøholmfeltet. Desse planområda går fram av skissa nedanfor

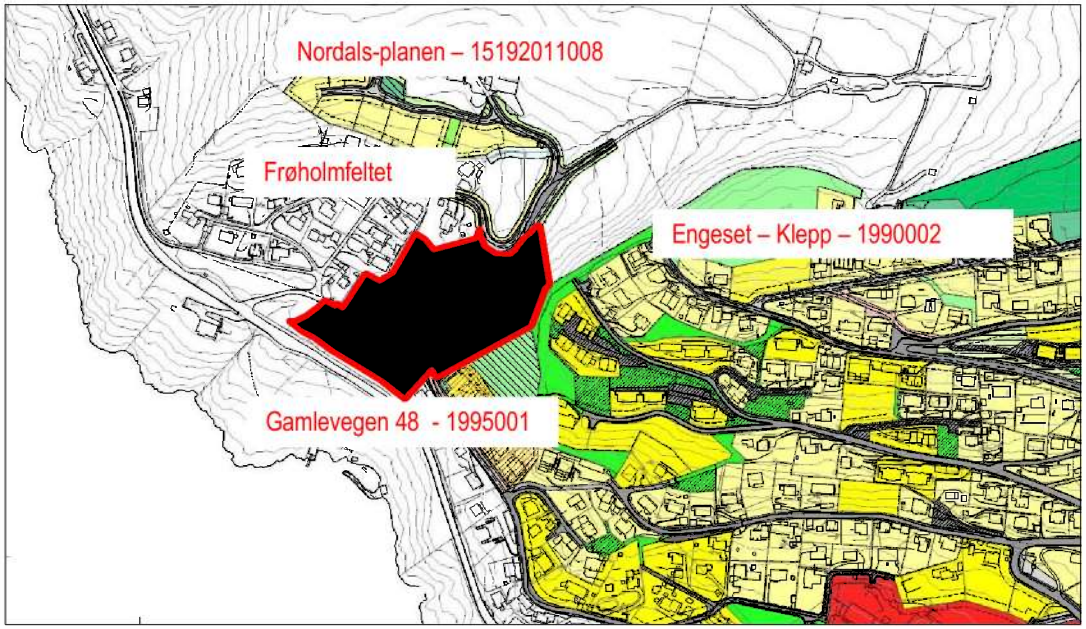

Avgrensing mot Nedre klepp

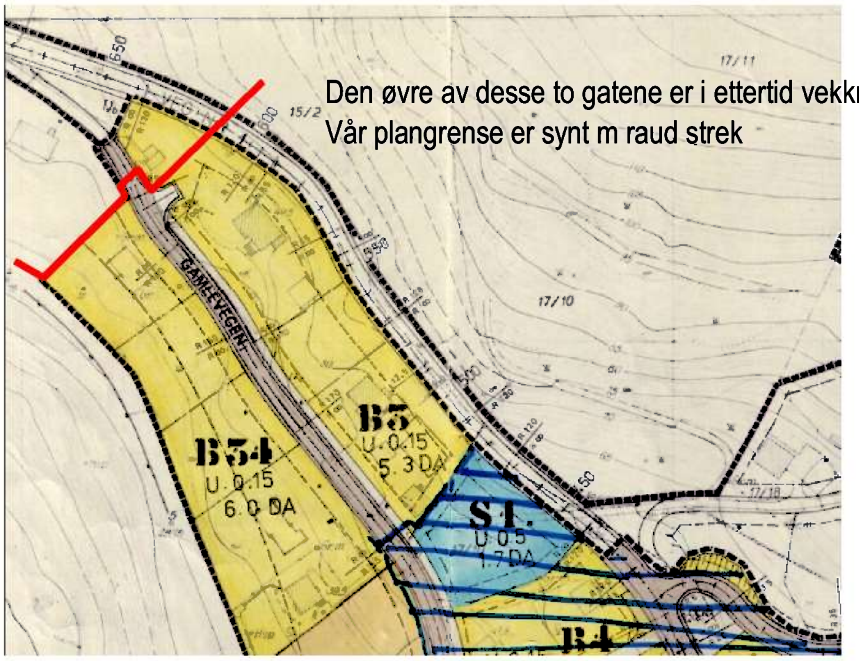

Avgrensing mot Frøholmfeltet

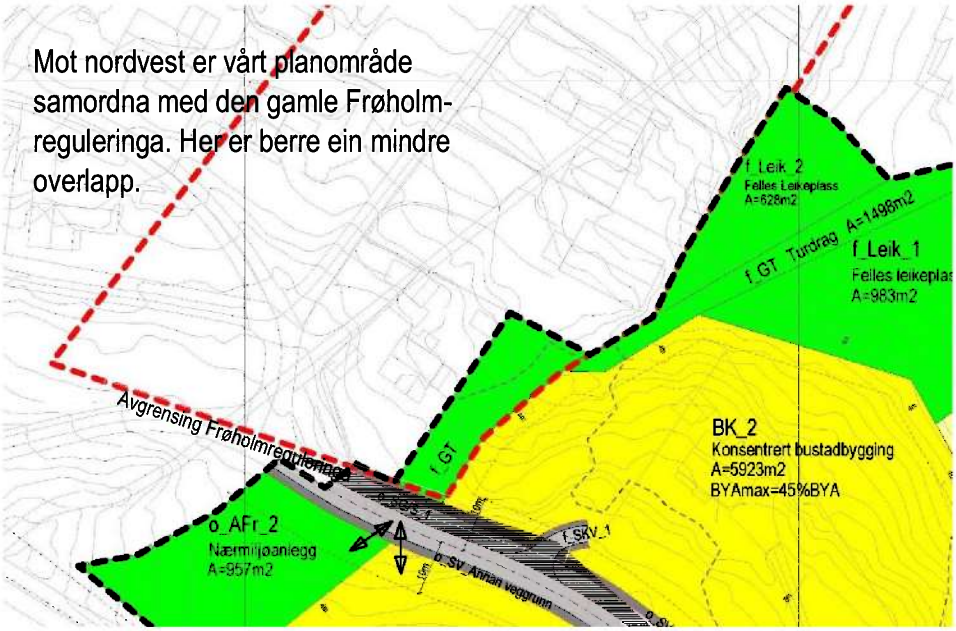

4.4 Statlege planretningsliner.

-RPR for barn og unge sine interesser i planlegginga
-RPR for samordna areal- og transportplanlegging

5 Beskrivelse av planområdet, eksisterande tilhøve

5.1 Beliggenheit

Planområdet ligg i Gamlevegen i området Nedre Klepp på grensa til Nordalen i Volda sentrum. Gamlevegen går parallelt med E39 gjennom vårt felt og kryssar ned på E39 rett vest for vår plangrense

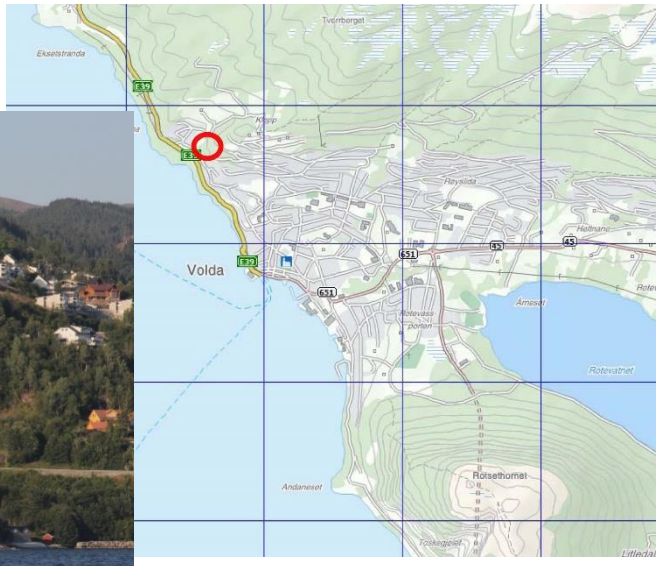

Avgrensing og størrelse på planområdet

Den opprinnelege avgrensinga av området er justert etter forvarslinga pga feil i den kommunale eigedomsbasen (nord-aust-enden av området) samt at vi har gjort div tilpassingar ettersom tilhøva har blitt avklara i området. På skissa nedanfor er den opprinnelege avgrensinga teikna med raud strek og den endelege med svart strek.

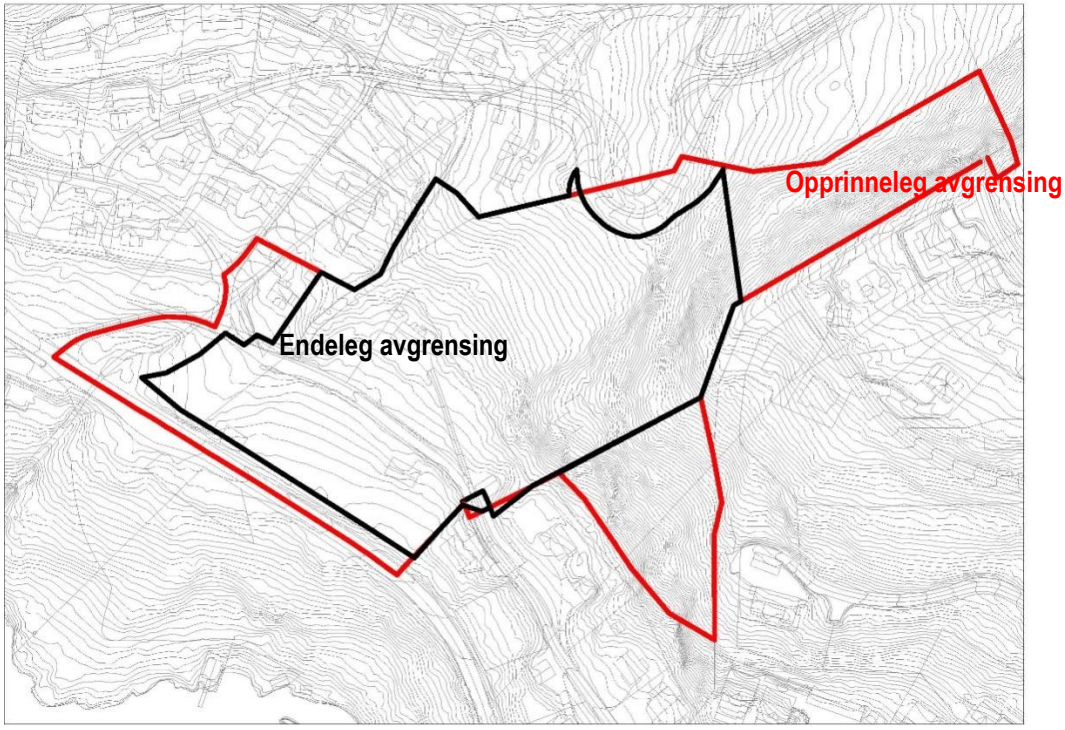

5.2 Dagens arealbruk og tilstøytande arealbruk

Strand er eit gammalt småbruk med bratt og tungdriva innmark. Det har ikkje vore jordbruksdrift her på mange år, og både innmark og beiteområder er dels attgrodde.Det meste av areala er omkransa av bustadområder.

På sørsida av feltet - mellom feltet og fjorden, krysser E39 med høg ÅDT. Det er planlagt omlegging av E39 til tunellsamband mellom Volda sentrum og Furene, og då vil noverande E39 forbi Strand bli nedklassifisert til kommunal veg med mykje mindre trafikk. Ei slik omlegging kan ventast ferdigstilt tidlegast innan år 2022.

Våningshuset og løda på Strand ligg på kvar si side av «Gamlevegen» som er ein kommunal samleveg med lav standard. I kommuneplanen frå 2011 er det lagt inn gangveg/fortau langs Gamlevegen inn til Klokkarvegen

5.3 Landskap og lokalklima

Landskap

Planområdet ligg i ei nokså bratt og skogkledt sør/vest-helling. Området utgjer vestskrenten av Kleppåsen heilt ned mot det flatare landskapet på Strand og i Frøholm/Nordalen. Både Kleppåsen og Frøholm er etter kvart nokså tett bebygd.

Den brattaste delen av denne skrenten opp mot bebyggelsen på Kleppåsen er LNF-område i kommune-delplanen. Pga.at området er faresoneområde vert tradisjonell sogsdrift med flatehogst ikkje tillatt, og området går ut som produksjonsareal i landbruket. Vi omdisponerer og legg området inn i ein overordna grønstruktur som startar nede ved Gamlevegen og skal gå heilt til fjells. Friområdet er brattlendt, dels rasfarleg og tett skogkledd så her er vanskeleg å ferdast, men området utgjer ein god buffer mellom byggefelta, og det er samstundes viktig å behalde skogen av omsyn til rasfaren.

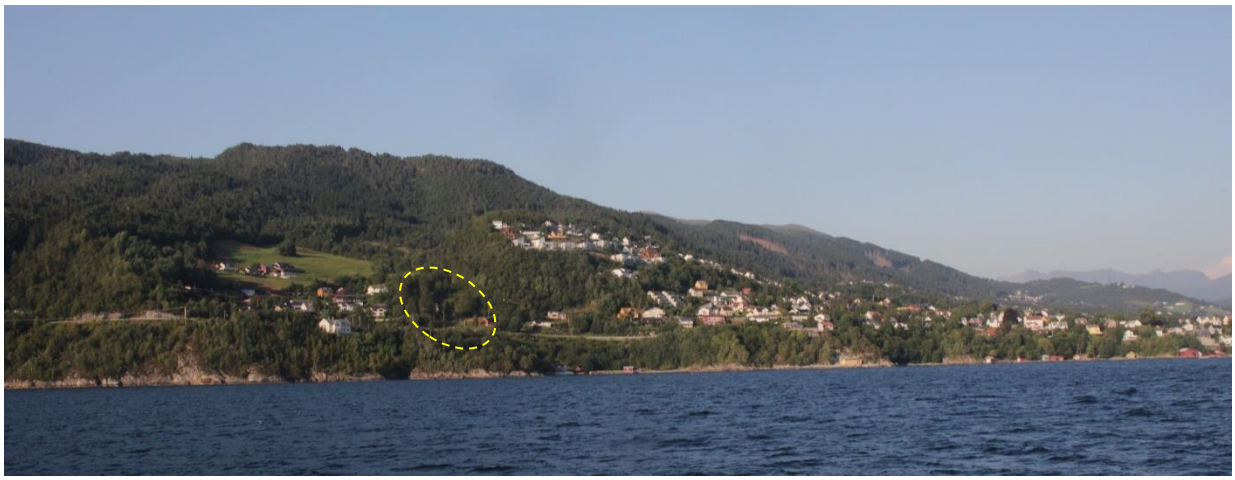

Solforhold

Planområdet ligg fritt og sør-vest vendt med gode soltilhøve og flott fjordutsikt.

Lokalklima

Pga fri og solvendt lokalisering kan sjølvsagt også vind og vér ta litt hardt – både sørvesten og lavtrykka kan herje meir her enn inne ved Volda sentrum, og utrøna kan vel også vere litt lei på fine dagar. Men ikkje noko utanom det vanlege for ein sør-vest vendt fjordlokalitet.

Sjå ellers bilde på neste side.

Eksisterande bebyggelse

På nord- og vestsida av planområdet ligg Frøholmfeltet - eit einebustadfelt frå 60/70–talet. Langs Gamlevegen finn vi i stor grad eldre bustadhus med store hagar, men også ein del einebustader typisk etablert på 70/80–talet. Nordaust for planområdet ligg dei nye byggefelta i Engeset / Klepp med nyare konsentrert busetnad, også som terrassehus

5.4 Kulturminne og kulturmiljø

Automatisk freda kulturminne:

Rapport etter ARKEOLOGISK REGISTRERING PÅ STRAND - dato:12.juni 2014

1.0. Sammendrag

Denne arkeologiske undersøkelsen ble foretatt på Strand (gnr. 15) i Volda kommune, i forbindelse med en ny reguleringsplan som berører brukene 1, 2, 7, 18, 30, 52 og 54.

Feltarbeidet ble utført innenfor perioden 20.05. – 04.06.14 av undertegnede, og rapporten ble ferdigstilt den 12.06.14. Totalt ble det benyttet 15 dagsverk på saken.

De feltarkeologiske metodene som ble benyttet var visuell overflateregistrering, manuell prøvestikking og maskinell sjakting.

Totalt ble det funnet 2 lokaliteter som er definert som automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet:

- ID 177066, Strand1: Dyrkningsspor
- ID 177067, Strand2: Dyrkningsspor

ID 177066 er tolket som en lokalitet bestående av en fossil dyrkningsflate. Dyrkningsflaten, som ble påvist under den forstyrrede matjorda, har en utbredelse på ca. 330 m^2 og en tykkelse på opptil ca. 20 cm.

Én kullprøve ble sendt inn til analyse fra denne lokaliteten:

- KP #JSPE3, fossilt dyrkningslag (lag 2–1, sjakt 2)

ID 177067 er tolket som en lokalitet bestående av et større område med en sammenhengende fossil dyrkningsflate samt en struktur som er tolket som en liten rydningsrøys. Dyrkningsflaten, som ble påvist under den forstyrrede matjorda, har en utbredelse på ca 1,610 m^2 og en tykkelse på opptil ca. 20 cm.

To kullprøver ble sendt inn til analyse fra denne lokaliteten:

- KP #JSPE4, rydningssrøys (str. 6–1, sjakt 6)
- KP #JSPE5, fossilt dyrkningslag (lag 7–1, sjakt 7)

8.0. Konklusjon

Hele området som ble berørt av reguleringen av Strand i Volda kommune, er undersøkt, jf. Kulturminneloven § 9.

Av metoder ble det benyttet visuell overflateregistrering, manuell prøvestikking og maskinell sjakting.

Undersøkelsen resulterte i funn av 2 lokaliteter som er tolket som automatisk fredete kulturminner:

- ID 177066, Strand1: Dyrkningsspor
- ID 177067, Strand2: Dyrkningsspor

Kulturminnet ID 177066 er markert som omsynssoner «H 730 og H570» på plankartet i området o_Leik.
Kulturminnet ID 177067 er markert med RpBestemmelseGrense og påskrift «RpBo nr 1 - ID 177067»
Bestemmelser om kulturminna er tekne inn i føresegnene i §4.1-j , §4.4-a,b samt §7.4 samt i reg.kartet

Strandløda vart bygd i 1899 som driftsbygning på 15/2 av Anders Pedersson Strand.
Løda vart SEFRAK-registrert i 1988 med objekt-ID 1519373. Det er ikkje gjort vurderingar av verneverdi i samband med registreringa. Fleire opplysningar om bygningshistorie etc ligg altså i SEFRAK-registeret som diverre er rekna som sensitiv informasjon og ikkje er ålment tilgjengeleg på nettet.
Til dokumentasjon og opplysning av saka har vi teke med utklipp frå SEFRAK-registreringa her:

OBJEKT: Løe Øggarden Strand
EIGAR (tittel, namn, postadresse): pensj trygdesjet Anders P. Strand, Gamlevegen 54, Volda
BRUKAR (tittel, namn, postadresse): —

ARKIV-/KARTREF:
1 KORTARKIV-NUMMER: Kommunenummer 1519 | Registreringskrins nummer 003 | Hus løpenummer 373
2 FOTOARKIV-NUMMER: Filmnummer V063 1519 | Biletnummer, lågaste ~10 29 | Biletnummer, høgaste ~15 44
3 ØKONOMISK KARTVERK BLAD-NEMNING: Sone A | Aust-vest i sona 0 | Nord-sør 0097 | Målestokk 1 5 | Bladnummer 41 3
4 KOORDINATAR (skal ikkje fyllast ut): System | Akse/sone | Y = ± | X =

RING:
5 KOMMUNE: Kommune, namn Volda | Topogr. nemning, namn og nummer Volda 3114
6 TOPOGR.NEMNING
7 MATRIKKEL-NEMNING: Gardsnummer 15 | Bruksnummer låg. 2 heg. | Undernummer (feste- m.m.) låg. heg.
Anna matrikkelnemning (berre for eigedomar utanfor landsmatrikkelen)

REGISTRERING AV FASTE KULTURMINNE I NOREG
REGISTRERING AV HUS

Plass for fotografi

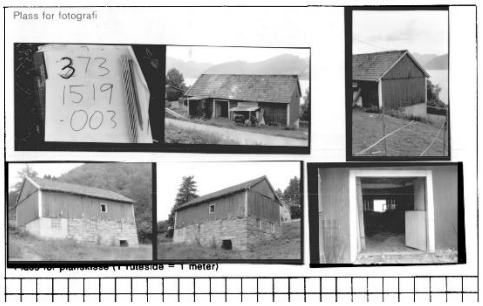

BYGGEMÅTE M. M.:
17 KONSTRUKSJON AV UNDERBYGNINGEN: 1. Grunnmur 1 4 | 2. Pilarar, laftestein e. l. | Merknad Skjul i s-v. kjørm. mot. 1950 talet 1960
18 UTNYTTING M.M. AV KJELLAR/UNDERETASJE: 1. Oppfylt | 2. Ganghøgd 1 | 3. Kryperom | 4. Open | Merknad sjå '93
19 KONSTRUKSJON AV YTTERVEGGEN: 1. Tre- 2 | 2. Mur- | 3. Støypt | 4. Metall- | 5. Blandings- | 9. Anna | Merknad
20 FASADEKLEDNING: 1. Ingen | 2. Jord, torv | 3. Tre 2 | 4. Stein | 5. Sement- | 6. Plater | 7. Papp, plast | 9. Anna | Merknad
21 TAKFORM: 1. Saltak 1 | 2. Valm m.m. | 3. Pult, flatt | 4. Kvelv, kup. | 9. Anna | Merknad
22 TAKTEKKINGS-MATERIAL: 1. Never, torv | 2. Tre | 3. Naturstein | 4. Teglstein | 5. Sementstein 2 | 6. Plater | 7. Papp, plast | 9. Anna | Merknad Spontak til om lag 1920
23 ETASJETAL: 1et. | 1½ ⊗ | 2et. | 2½ | 3et. | 3½ | 4et. | 4½ | 5et. | Merknad
24 HOVUDMÅL I PLAN: Lengd 1350 cm | Breidd 680 cm | X
25 TAL PÅ SKORSTEINAR: Skorsteinar stk. | Merknad
26 PLANFORM (skal ikkje fyllast ut) | Merknad
27 STILPREG (skal ikkje fyllast ut) | Merknad
28 TIDFESTING/ BYGGJEÅR: Tidskode 1 1 8 4 | Merknad 1898

YNSE OPPLYSNINGAR:
36 KARTFEST PÅ ØKONOMISK KARTVERK? Ja ⊗ Nei
37 REGISTRERT/OPPMÅLT FØR? Ja Nei
38 ELDRE FOTOGRAFI/TEIKNINGAR? Ja Nei — Foto kanskje hos Solveig Strand Ryste, Rystem, Øysta
39 BRANNTRYGDELAG: Volda brtr. lag / Vnr
40 INNSKRIFTER, DEKOR M. M.: "1898" malt på bakside av låvedør
41 BYGGHERRE: Anders Pedersson Strand 1853-1939
42 BYGGMEISTER/ARKITEKT
43 ANDRE OPPLYSNINGAR: 18. Hesgolv oppr. jord / tre, støypt 1950 åra

Steingardar:
Vi har registrert ein steingard som ligg i bytet mellom 15/2 og 16/2 i nord-vestre grensa av planområdet. Dette er ein bytegard som er både godt og stabilt lødd og fin å sjå til, men den ligg dels innpå 16/2 og er soleis dels utanfor vårt planområde. Vår arealbruk inn mot steingarden er Turdrag (f_GT) og leikeområde (f_Leik_2), og vi vil svært gjerne ta vare på steingarden som innramming av desse grøne funksjonane.

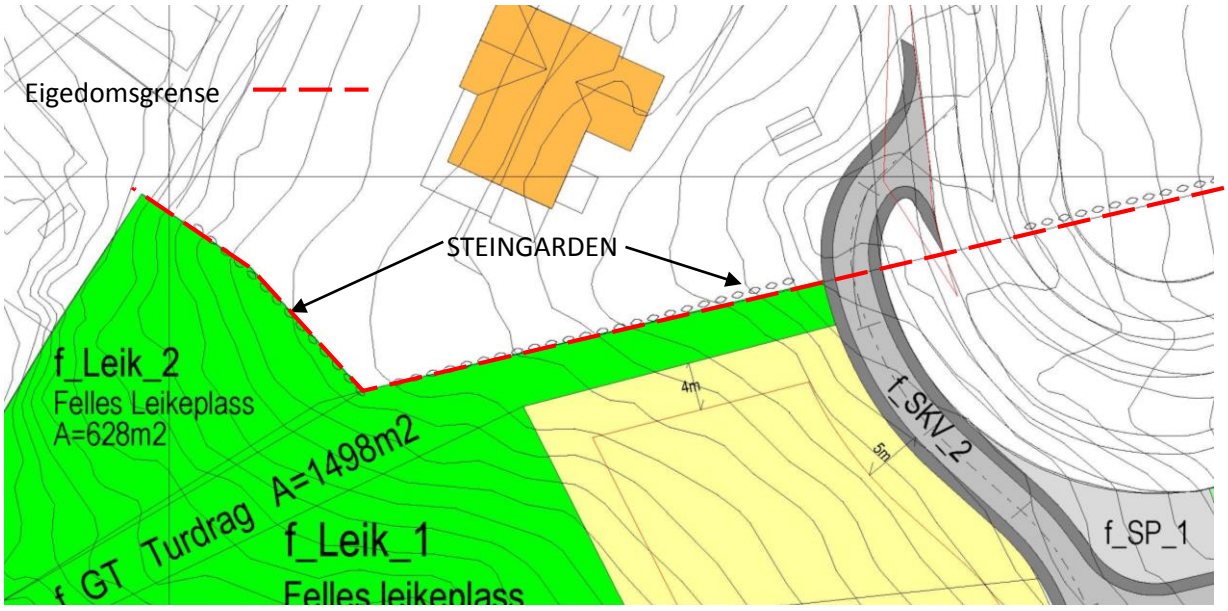

5.5 Naturverdiar

I Direktoratet sin naturbase er det ikkje registrert spesielle dyre- eller planteartar. Fauna og flora innanfor planområdet er prega av stadtypisk vestnorsk vegetasjon og ditto fugle-/dyreliv.

5.6 Rekreasjonsverdi / rekreasjonsbruk, uteområde, barn- og unge sine interesser

Planområdet grensar i nord og aust til eit samanhengande natur- og friluftsområde, med samband til populært turvegnett opp i lidene og dei nære fjellområda bak Volda sentrum.
Fjorden med naust og populære badeplassar («Strandfjøra») ligg ca 150m nedanfor feltet.
Her er altså lett og kort tilkomst både til fjellet og til sjø- og fjøre.
Frå gamalt har her vore ei ball-løkke på den kommunale eigedomen vest for BK_1 mellom Gamlevegen og E39. Denne ballplassen ligg svært utsett til m.o.t vegtrafikk og støy, og den er langt frå flat.
Barnerepresentanten i kommunen krev at ball-løkka vert oppretthalda som ballplass

5.7 Trafikktilhøve

Gamlevegen er kommunal samleveg med mange direkte-avkøyrsler og med lav horisontal og vertikal standard og dårleg sikt. Det er etablert fartshumpar,og fartsgrensa er 30 km/t.
Stenging for gjennomgangstrafikk har vore aktuelt politisk tema i kommunen pga svært lav standard, stor gjennomgangstrafikk og stort innslag av mjuke trafikantar (gåavstand til sentrum) men ikkje fortau/gangveg. Den nye kommuneplanen legg ikkje opp til stenging, men har i staden teke med gangveg/fortau langs Gamlevegen inn til krysset med Klokkarvegen.
Det er ikkje registrert spesielle ulukkespunkt på vegsystemet i området.Det er ikkje kollektivtilbod langs Gamlevegen, men frå Strandfeltet er det kort avstand til E39 med godt busstilbod.

5.8 Sosial infrastruktur

Planområdet er sentrumsnært, og det er gangavstand til det meste av privat- og offentleg tenestetilbod.
Avstanden til næraste barneskule - Øyra skule, er om lag 1,6 km, og til Volda ungdomsskule noko lengre alt etter kva rute ein vel.
Det er generelt god barnehagedekning i Volda, og næraste barnehage ligg 0,7km unna

5.9 Universell tilgjengelegheit

Den eksisterande busetnaden både langs Gamlevegen og i Frøholmfeltet vart bygd før regelverket om universell utforming vart innført, og husa er soleis ikkje opprinneleg tilrettelagt for universell standard. Inni husa har vel dei som treng det tilordna bustaden etter eventuelle behov.

5.10 Teknisk infrastruktur

Vatn og avløp
Vassleidning og spillvassleidning går over eigedomen langs Gamlevegen / E39.

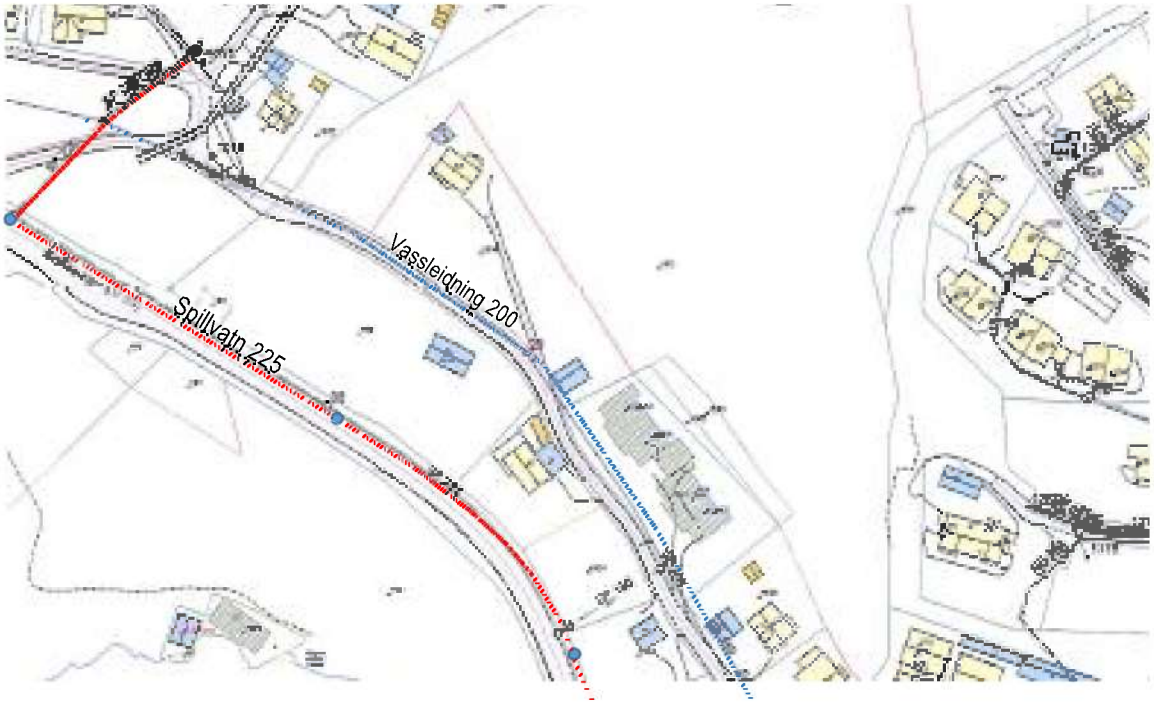

Renovasjon:
VØR henter i dag avfall ved off. veg.

5.11 Risiko- og sårbarheit (eksisterande situasjon)

Vi har gått gjennom og fylt ut Sjekkliste utarbeidd av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Delar av planområdet er definert som aksomhetsområde (NGU) for snøskred og steinsprang. Dvs at vi må ha inn geofagleg vurdering av rastryggleiken i området.

GIS-link Plansjekk syner at her er mykje vegtrafikkstøy. E39 skal framleis gå her fram til ca 2020 då Ørstatunellen etter planen skal vere i drift, og vi må difor ta høgde for dette i vårt planarbeid.
Vi vil hyre inn kompetanse (Sweco / Kilde akustikk) for å få fastlagt trafikkstøynivåa og få vurdert aktuelle avbøtande tiltak.

6 BESKRIVELSE AV PLANFRAMLEGGET

6.1 Grunngjeving for reguleringa

Arealet på Strand er i kommuneplanen avsett til bustadområde – B60, og eigarane meiner no at tida er moden for – i samsvar med kommuneplanen, å realisere ei omdisponering av desse areala som har vore ute av produksjon i lang tid. Dette vil gi mynt i kassa og bustader til den lokale marknaden

6.2 Reguleringsformål

Vi viser til reguleringskart på s45 samt reguleringsføresegner på ss46-50

Føremål – PBL§12-5	Nemning	Sosi-koding	Areal da	Utnyttingsgrad
Bebyggelse og anlegg (A)				
Frittliggande småhus	FS_1,2	1111	5,3da	BYAmax 30%
Konsentrert bustadbygging	BK_1-2	1112	9,5da	BYAmax 40%
Offentleg Leikeplass	o_Leik	1610	0,97da	
Felles leikeplass	f_Leik_1,2,3 og 4	1610	4,1da	
Samferdsleanlegg (S)				
Gamlevegen	o_SKV_Gamlevegen	2011		
Tilkomstvegar m P-plassar,	f_SKV_ 1-2	2011		
Gang- og sykkelveg	o_SG/S	2015		
Annan Veggrunn (Kantareal langs o_SKV)	o_SAv_1-2	2018		
Felles parkeringsanlegg	f_SP_1-2	2080		
Grønstruktur (G)				
Grønstruktur - friområde	o_GFr_1	3040		
Grønstruktur – Turdrag	f_GT_1	3030	1,2da	
Omsynssoner				
RpSikringSone (Frisikt)	H140_1,2			
RpSikringSone (Restriksjon på hogst)	H190_1			
RpStøySone (Støy <1,5m o bakken – gul sone)	H_220_1,2			
RpFareSone (Skred/steinsprang-fare)	H310_1			
RpBandleggingSone (Kulturminne ID177066)	H730			
RpAngittHensynSone (buffer)	H570			
RpJur.liner				
RpBestemmelseGrense (kult.minne ID177067)	RpBo nr1			

6.3 Gjennomgang av reguleringsformåla

Plassering og utforming av husa.
Tiltakshavar har enno ikkje inngått nokon avtale med utbyggingsfirma, og vi har soleis ikkje noko konkret «program» for kva typer hus som skal byggast. Vi tenkte i utgangspunktet berre å lage ein flate-reguleringsplan utan for mykje detaljar, men pga. marginale tilhøve med bratt terreng og nokså smal arrondering på tomta der vi berre kan ta tilkomst heilt nede (Gamlevegen) og heilt oppe (Nordalsvegen) har vi sett nærare på nokre detaljar for å vere sikker på at vi kjem oss opp på tomtene utan alt for høge kostnadar og store inngrep, og at vi får plassert hus der. Nokre av desse detaljane er synt på dei neste sidene der reguleringsføremåla vert gjennomgått. Der har vi også lagt inn døme (m.«vanlege» hustyper) på korleis vi kan utnytte tomtene.

Utnyttingsgrad:
Vi legg opp til BYAmax=40% for den konsentrerte delen av feltet og BYAmax=30% for frittliggande småhus. Dette er i samsvar med utnyttinga i naboområdet (Gamlevegen 48) som er regulert i nyare tid.

Høgde og volum
Bustadbygningane si høgd skal vere innafor dei generelle reglane i plan- og bygningslova på maksimal gesimshøg på 8 meter og maksimal mønehøgd på 9 meter. Pga bratt terreng vil vi akseptere noko friare bygningsform, t.d terassering, og møne- og raftehøgder vert soleis ikkje så eintydige her som ved bygging på flat mark. Det kan t.d vere aktuelt med lavblokker eller terassehus der vi kanskje må avvike frå generelle rafte- og mønehøgder. Dette må takast stilling til i byggeplanane for dei ulike felta.

Uteareala
Vi legg opp til fleire samlande lekeplassar i feltet:

Offentlege friområde
I vestenden av planområdet ligg ei gammal «ball-løkke» (kommunal eigedom) som vart mykje brukt då «Frøholmfeltet» var nytt. Då var trafikkmengda på Gamlevegen og E39 mykje mindre enn no, og det var dessutan ikkje stilt krav til støydemping og trafikktrygging. Standardkrava var heilt annaleis på den tida. Det har kome krav frå kommunen om at denne ball-løkka må takast inn i planen.
Vi har teke området inn i planen som kommunal leikeplass (o_Leik) Dersom denne staden skal kunne nyttast til leikeplass med dagens krav må det her gjerast både støydempings- og sikringstiltak. Dette er ein kommunal ballplass som skal tene all bebyggelsen i området – både Frøholmfeltet, Strand og Gamlevegen 48, og det vert då kommunen som må stå for evt støy- og sikringstiltak. Vi har teke dette inn i føresegnene.

Skrenten opp mot Kleppåsen er LNF-område i kommunedelplanen for Volda sentrum. For ikkje å auke rasfaren er det lagt restriksjonar på skogsdrift med flatehogst i området, og det vil soleis ikkje vere mogleg å drive tradisjonell skogsdrift her. Området (3,7da) er tatt inn i planen og endra til friområde (o_GFr_1). Dette vil då – saman med arealbruken i tilgrensande planane for E/Klepp og Gamlevegen 48, utgjere ein gjennomgåande grøntkorridor som går vidare oppover til turområda ovanfor bebyggelsen i Volda sentrum.

Felles grøntområder:

Vi har lagt inn ein gjennomgåande grøn korridor (f_GT) mellom vårt byggefelt og Frøholmfeltet. Denne går samanhengande frå Gamlevegen og heilt opp i Nordalsvegen og skal fungere som turdrag og som buffersone mellom eksisterande og ny bebyggelse. Langs turdraget, mellom småhusbebyggelsen og konsentrert felt, har vi lagt inn to felles leikeplassar (f_Leik_1-2) som også kan benyttast av eksisterande bebyggelse i Frøholmfeltet. Desse to plassane er hhv 0,6da og 1,2da, men dei er bratte og oppfyller ikkje krava til US utan store terrenginngrep. Vi vil ha desse to plassane som naturtomter utan inngrep.

Nærleikeplassar på byggetomtene

I føresegnene har vi kravd at det skal innpassast nærleikeplassar på 50m2/husvære innanforBK_1og2, og at desse plassane skal ha universell standard.Husplassering, høgder, internvegar, parkering og nærleikeplassar skal innarbeidast i byggeplanane for kvart einskild byggeområde.
Vi har utarbeidd døme på korleis dette kan utformast – sjå illustrasjonar på ss 28-29. Desse skissene er ikkje juridisk bindande. Etter motsegn frå Fylkesmannen har vi lagt inn desse nærleikeplassane som eigne reguleringsføremål med nemningane f_Leik_3 i BK_1, og f_Leik_4 i BK_2.

Offentleg Leikeplass (o_Leik)

Kommunen krev at vi må ta med den kommunale ball-løkka ved vestenden av Gamlevegen i planen. Dersom vi velger å nytte dette arealet til andre føremål må vi stille erstatningsareal til tilsvarande ballplass i området. Pga det automatisk freda kulturminnet «Dyrkingsspor ID 177066» kan vi ikkje gjere inngrep ved bygging på- eller skjæring / fylling i dette arealet, og vi må difor beholde noverande utforming på området. Ball-løkka er soleis teke inn i planen som kommunal frileikeplass o_Leik med uendra utforming.
Dette er ein kommunal ballplass som skal nyttast av alle som bur i området – både Frøholmfeltet, Nordalen, Strand og Gamlevegen 48, og det vert då kommunen som må stå for evt utbygging av skjermings /sikrings-tiltak. Vi har teke dette inn i føresegnene.

Nedanfor syner vi eit snitt gjennom tomta.
Her er som vi ser ei stigning på 1:8 på sentrale delar av tomta. For at dette skal bli ein brukbar, støydempa og sikker ballplass etter dagens krav må det som minimum støydempast med støyskjerm mot E39.

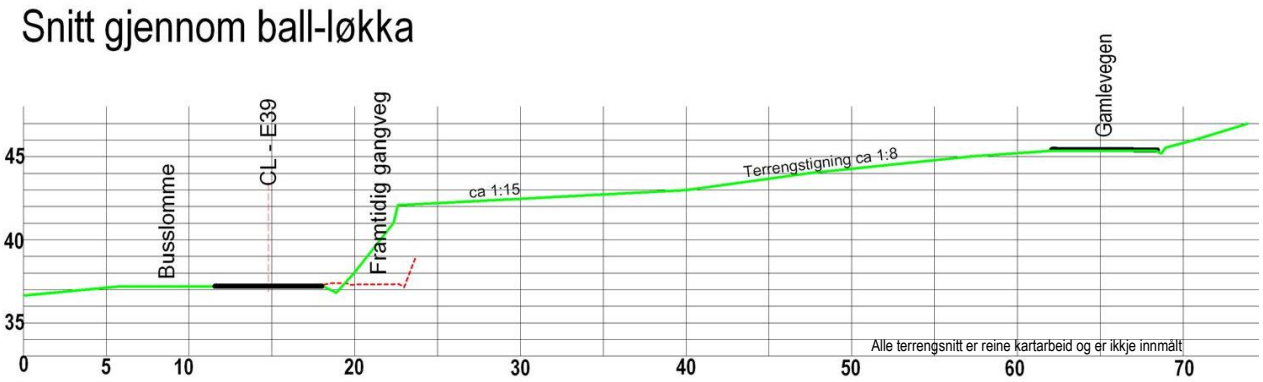

6.3.1 - Bebyggelse og anlegg (A)

Frittliggande småhus (FS_1,2)

Områda for frittliggande småhus ligg øvst i feltet og skal ha tilkomst via den kommunale vegen opp gjennom Frøholmfeltet. Terrenget er sopass bratt at det er utfordrande å få på plass ein intern tilkomstveg ned i denne delen av området. Den austre delen av området (inn mot skrenten) er omsynssone – steinsprangfare. Med bakgrunn i ovanståande har vi fått plass til 3 frittliggande småhus i denne delen av området. Dette er vel ogspå tilstrekkeleg m.o.t. trafikkauke gjennom Frøholmfeltet. Skissa nedanfor syner veg med lengdeprofil, felles garasjeplassering samt områda FS_1 og 2

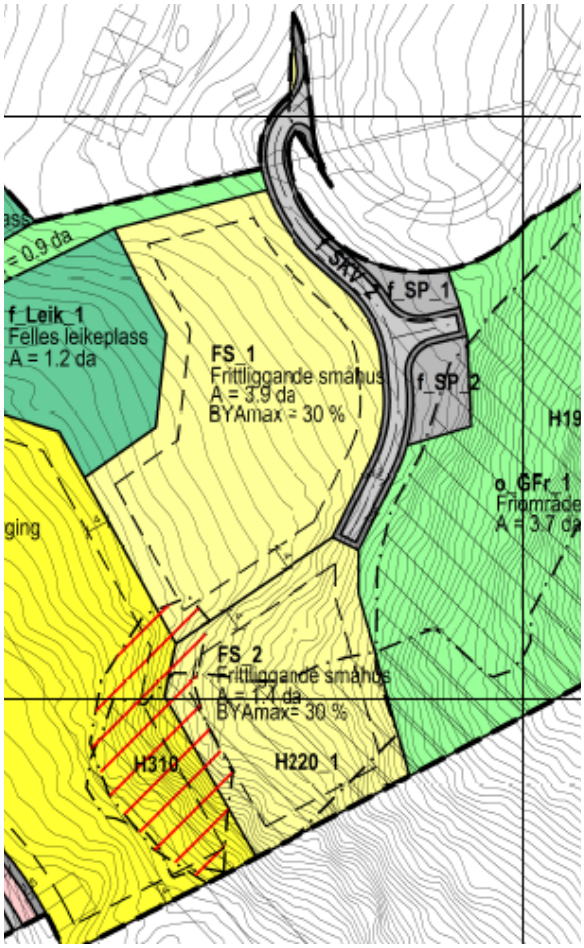

Øvre bustadgate

FS_1,2

Makebyte m Inge Lid:
Eigarane (Strands dødsbu) har avtalt eit makebyte med naboen i vest (Inge Lid) for å få til ei betre nedkørsle til vårt felt. Vi har flytta avkøyrsla ca 20m vestover andsynes Nordals-planen.

Tilkomst – garasjeplassering:
For å forenkle tilkomsten på bustadhusa på FS_1 har vi lagt opp til felles garasjeplassering ovanfor tilkomstvegen. Dette vil frigjere formgjeving og tilkomst på tomtene.

Mønehøgder og byggutforming:
Tomtene er bratte, og vi har gitt opning for ei noko friare utforming, evt terrassering av husa. Utforming med høgde og husplassering må godkjennast av kommunen. Pga bratt terreng vil vi ikkje dele FS_1 i tomter, men vi legg opp til 2 bustadhus på dette arealet, og så får vi dele FS_1 i to tomter ut frå tilkomstproblematikk og husform. Vi krev samla byggeplan for FS_1 før bygging på dette området. Vi har lagt opp til BYAmax=30% for FS_1 og 2

Steinsprangfare
I følge skredrapporten frå Breiteig Fjordsenter (geolog Arne Sandnes) er her ikkje steinsprangfare på bustadtomtene. Omsynssona går ned til tilkomstvegen (f_SKV_2).

Vertikalnivå – tilkomstvegen: Vi meiner at veglina bør leggast nokså tungt i terrenget for å redusere fyllinga på bustadsida av vegen og soleis lette tilkomsten.

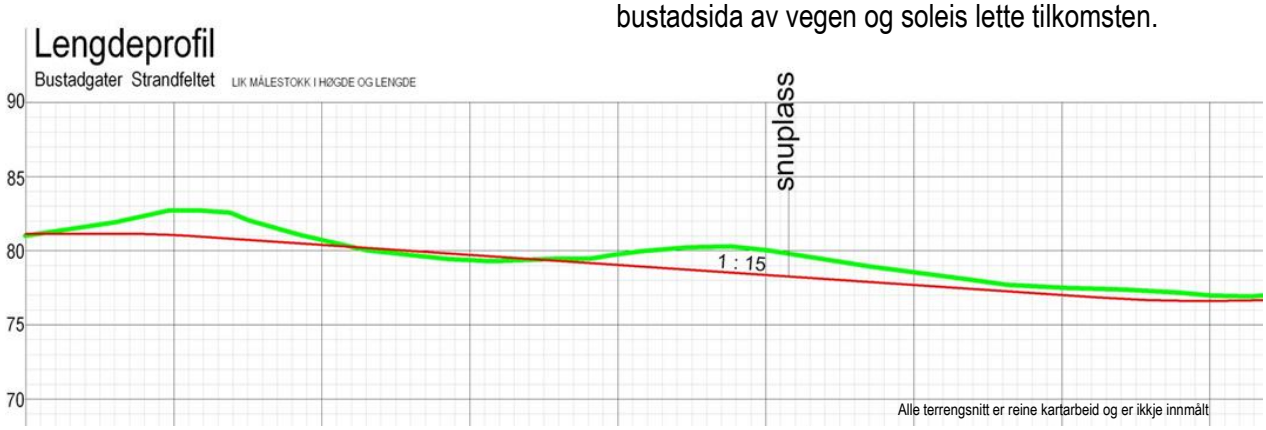

Konsentrert bebyggelse (BK_1-2)
På områda BK_1 og 2 er det høve til oppføring av fleirmannsbustader / lavblokker / terassehus.

BK_1:
Oppfylling av tomta for BK_1:
Tomta fell nokså mykje av ned mot søraustre hjørnet. Her tenker vi å fylle opp arealet med overskottsmasse frå bygginga i feltet.Kartet og snittet nedanfor syner korleis vi tenker denne oppfyllinga. Støyvollen skal leggast oppå fyllinga. Sjå skisse og snitt nedanfor.

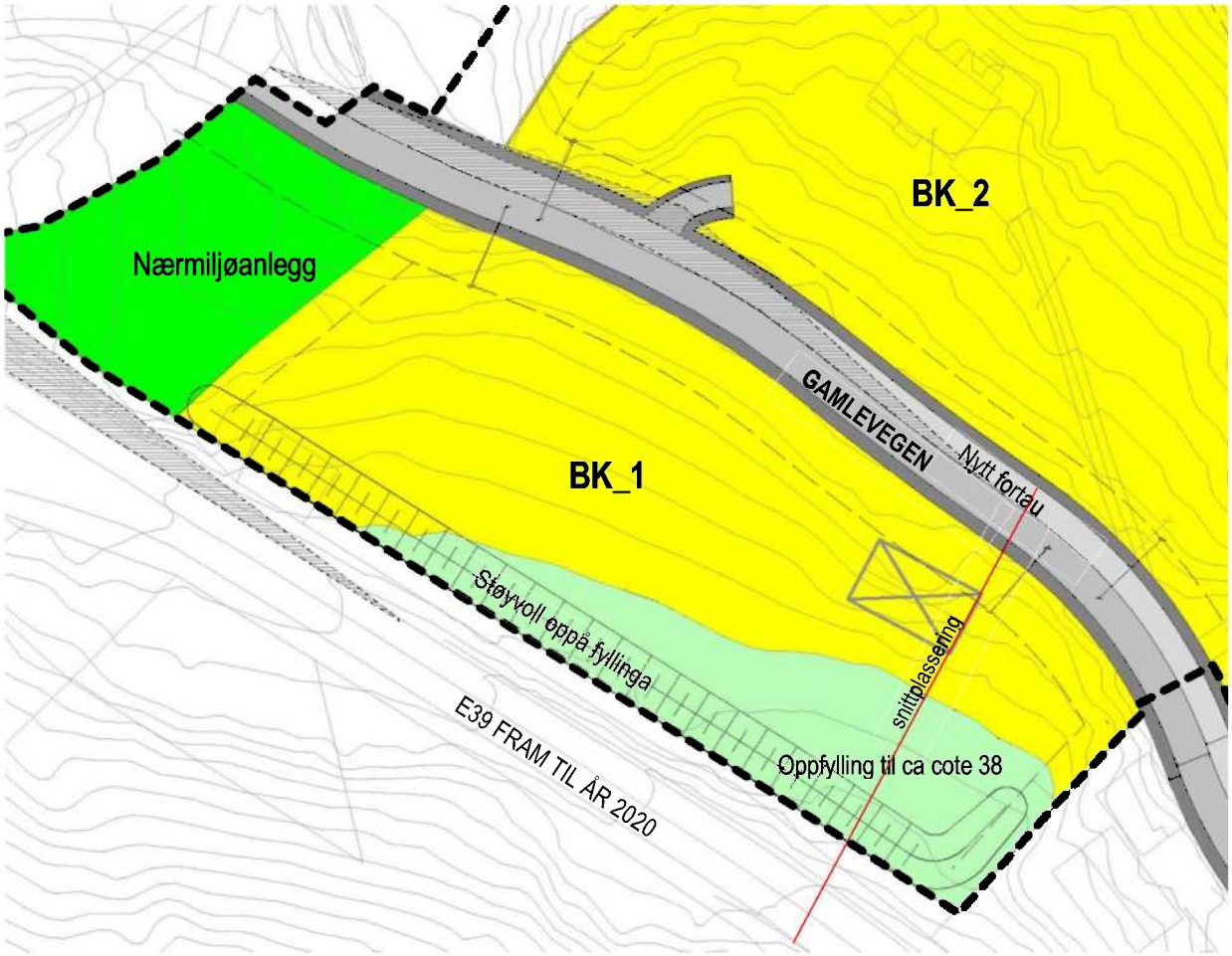

Oppfylling av terrenget i sør-austre hjørnet av tomta

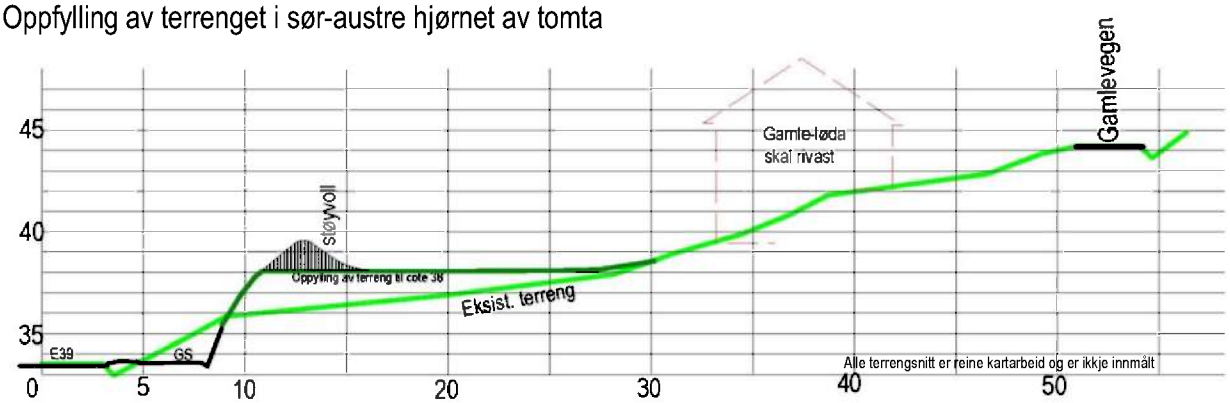

Utnytting av BK_1:

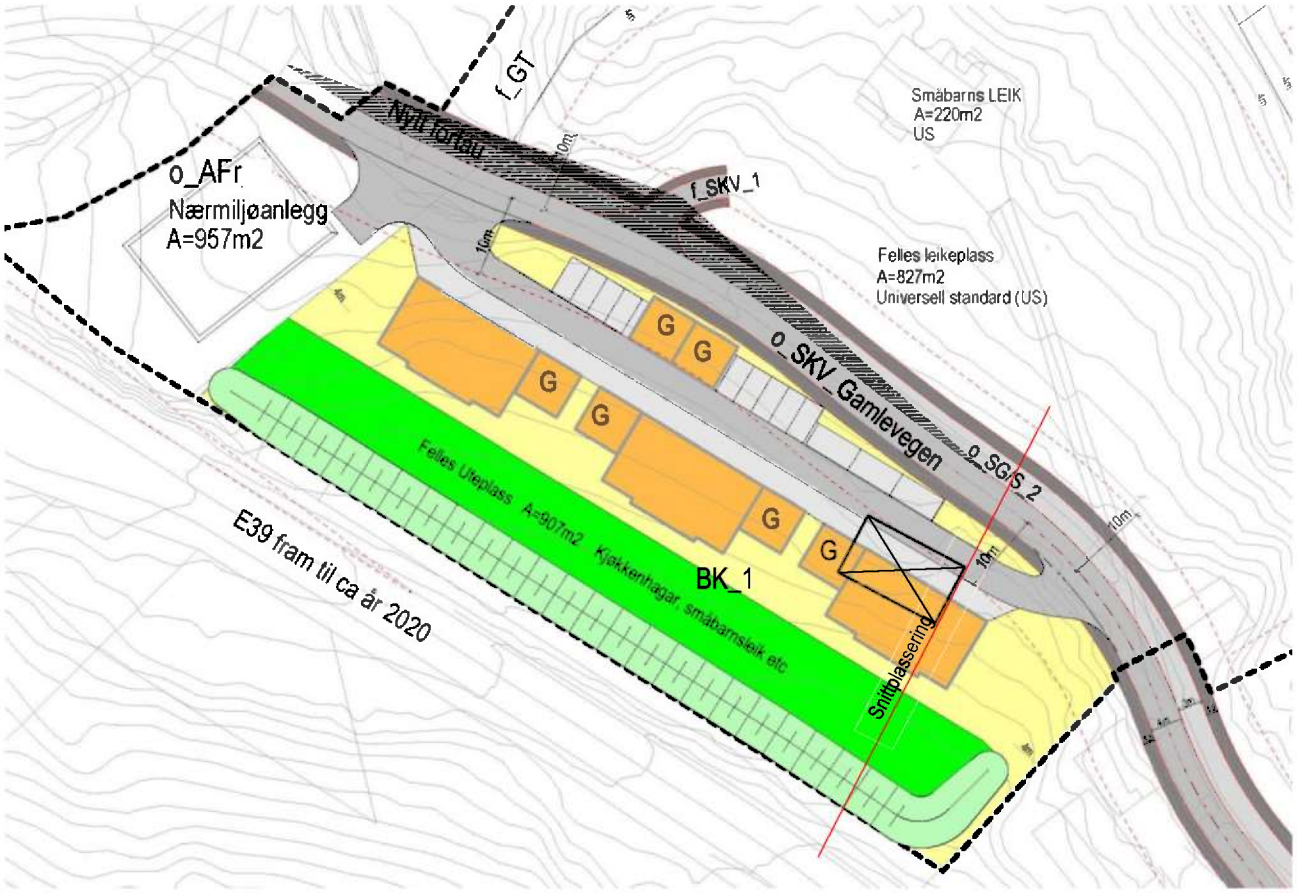

Døme på korleis vi kan utnytte areala på BK_1. Her har vi plassert 3 små firemannsbustadar med garasjer og P-plassar på tomta. Løda skal rivast. Bak støyvollen tenker vi å utnytte arealet til felles uteområde for desse tre firemannsbustadane – her er plass til små kjøkkenhagar, skjerma småbarnsleikeplassar etc.
Tiltakshavar har førebels ikkje inngått avtale med nokon utbyggar, og vi krev difor samla byggeplan og prosjektering av BK_1og2 før bygging. Illustrasjonane i planomtalen er ikkje juridisk bindande. Dei er berre døme på korleis vi tenker oss utbygging her

Snitt gjennom tomta. Snittplassering synt på skissa ovanfor

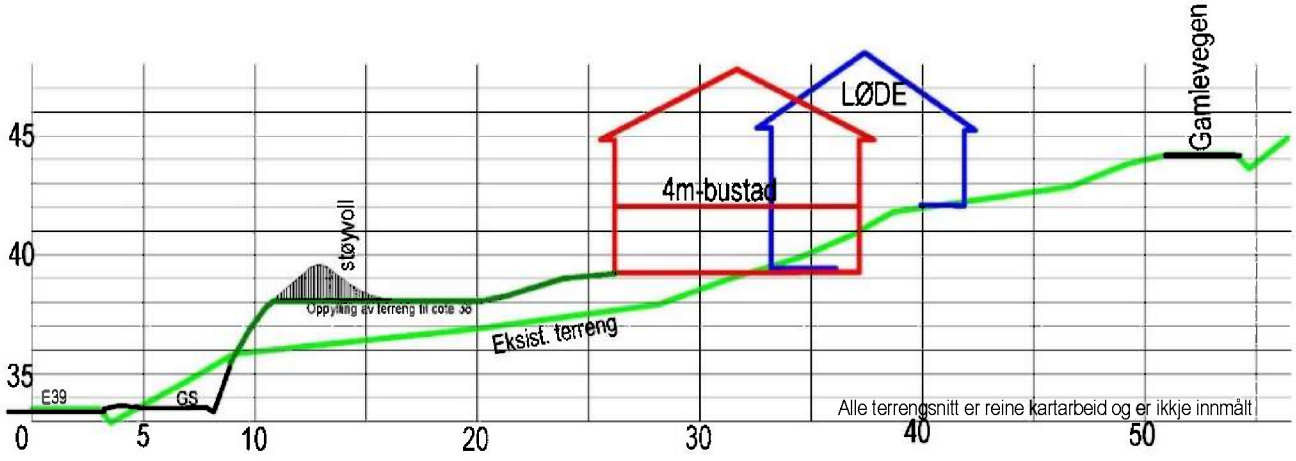

Utnytting av BK_2

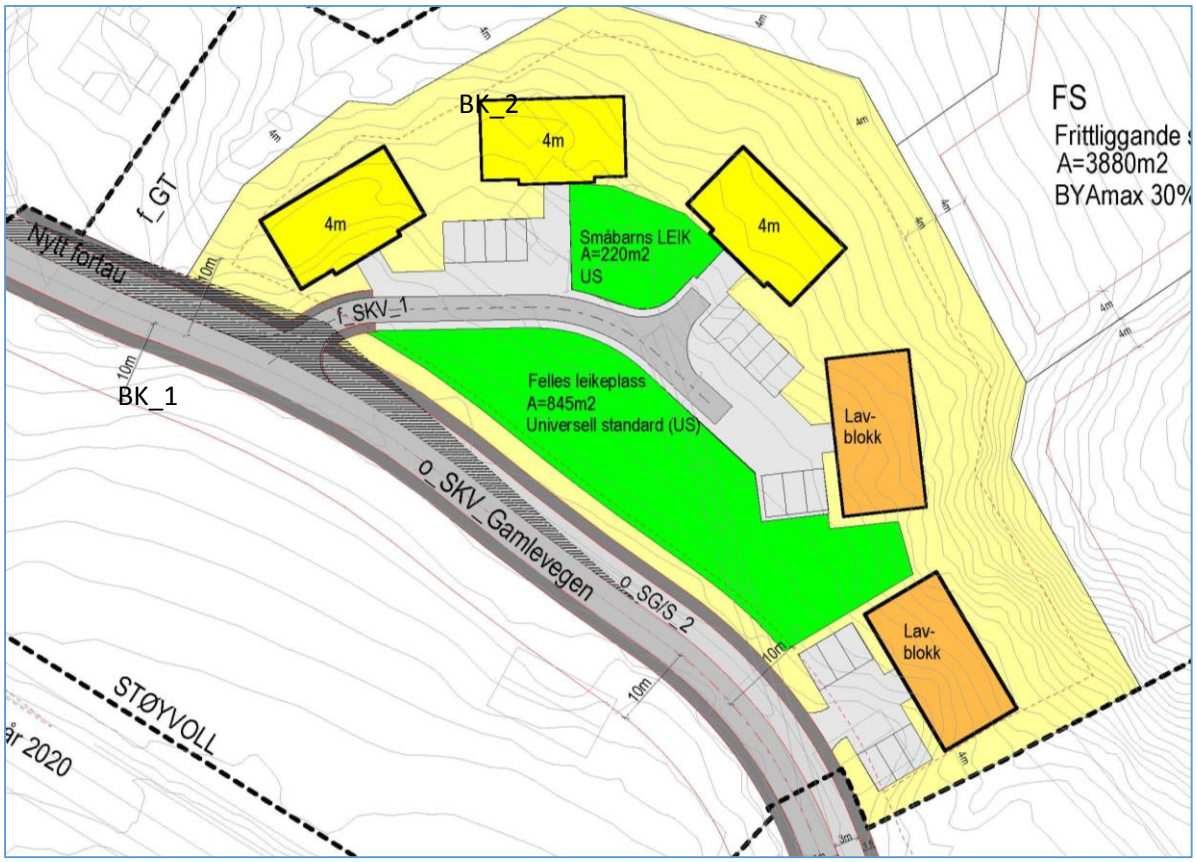

Døme på korleis vi tenker oss utnytting av areala på BK_2. Her har vi plassert 3 små firemannsbustadar og to lavblokker med parkering i kjellaren pluss utvendige P-plassar på tomta. Den austlege lavblokka kan få parkering i underetasjen og tilkomst direkte frå Gamlevegen
Tiltakshavar har førebels ikkje inngått avtale med nokon utbyggar, og vi krev difor samla byggeplan og prosjektering av BK_1og2 før bygging. Illustrasjonane i planomtalen er ikkje juridisk bindande. Dei er berre døme på korleis vi kan tenke oss utbygging her

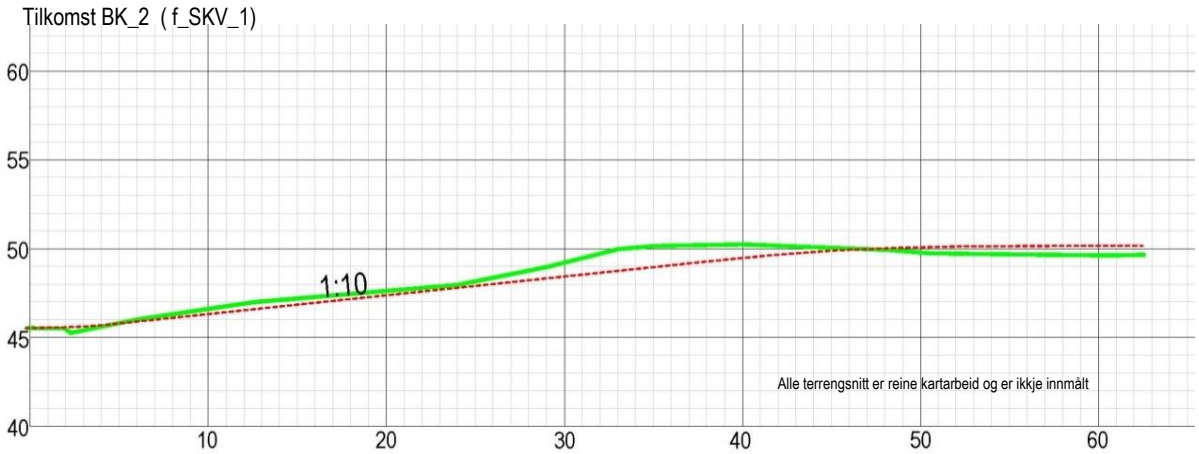

6.3.2 - Samferdsleanlegg og teknisk infrastruktur (S)

Offentleg veg (o_SKV_Gamlevegen)
Den kommunale samlevegen (o_SKV_Gamlevegen) er teken inn i planen tvers gjennom vårt planområde. Vegen er planlagt med den standard som vart bestemt i førehandskonferansen: 4m køyrebane, 3m gangveg / fortau, samt 1,5m kantareal påbegge sider av vegen. Samla 10m breidde på veganlegget Lineføringa for CL Gamlevegen er identisk med eksisterande senterline, og geometrien er knytt saman med lineføring / geometri i reguleringsplanen for Gamlevegen 48 aust for vårt planområde. Vertikalgeometrien er også i samsvar med noverande.

Offentleg gang-/sykkelveg(o_SG/S)
Langs o_SKV_Gamlevegen er det lagt inn fortau m 3m breidde

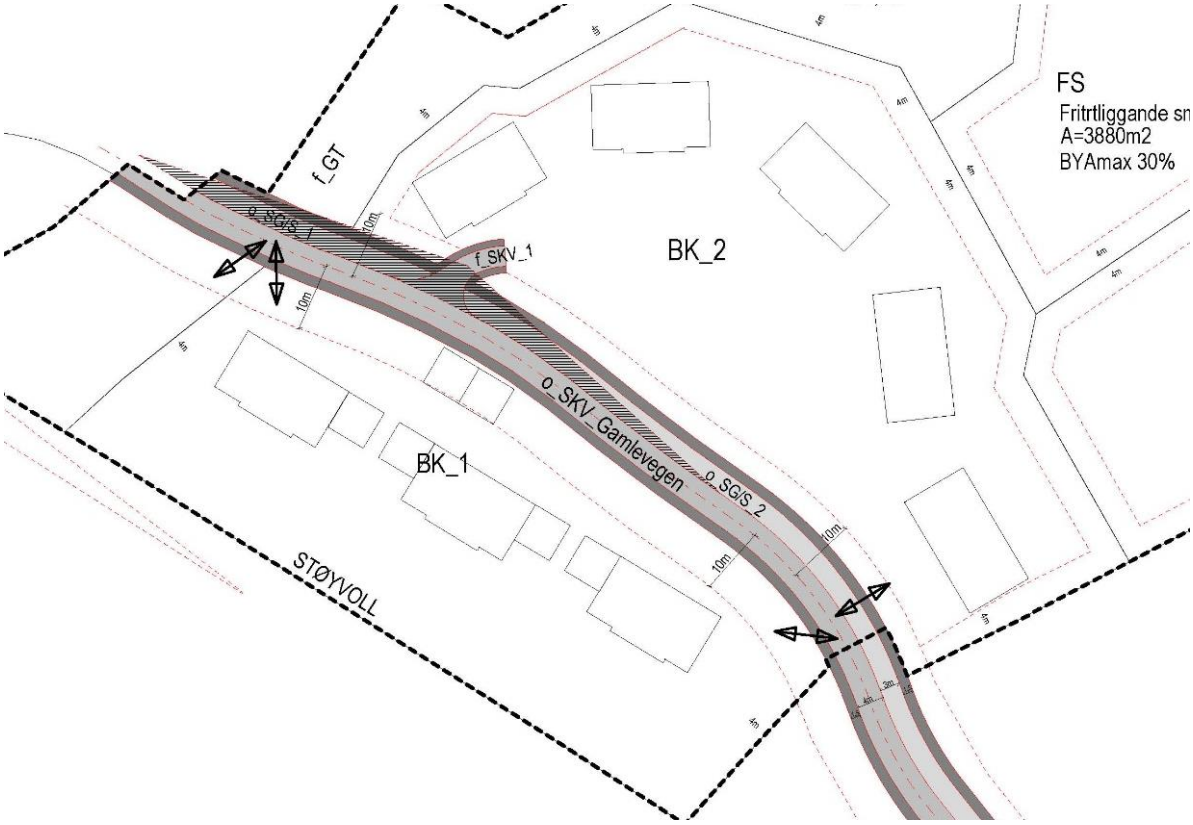

Interne tilkomstvegar:
Dei interne tilkomstvegane på BK_1 og 2 må planleggast og prosjekterast saman med bygningane.
Det må leggast fram samla byggeplan for kvart område før bygging kan godkjennast. Byggeplanen skal innehalde horisontal- og vertikal husplassering samt detaljert utomhusplan med vegtilkomst, parkeringsanlegg og nærleikeplassar / uteplassar.

Gang- og sykkelveg
Det er planlagt (kommunedelplanen) nytt fortau langs Gamlevegen. Vi har teke inn dette fortauet gjennom vårt planområde.Inntil utbygging av gangvegen er gjennomført vil Gamlevegen heilt inn til sentrum ha blanda trafikk.

6.3.3 - Grøntstruktur (G)

Off. grøntområder:
Skrenten opp mot Kleppåsen er LNF-område i kommunedelplanen for Volda sentrum. For å dempe rasfaren er det lagt restriksjonar på skogsdrift med flatehogst i området, og det vil soleis ikkje vere mogleg å drive tradisjonell skogsdrift her. Området (3,7da) er i staden tatt inn i planen og endra til friområde (o_GFr_1). Dette vil då – saman med arealbruken i tilgrensande planane for E/Klepp og Gamlevegen 48, utgjere ein gjennomgåande grøntkorridor som går vidare oppover til turområda ovanfor bebyggelsen i Volda sentrum.

Felles grøntområder:
Vi har lagt inn ein gjennomgåande grøn korridor (f_GT) mellom vårt byggefelt og Frøholmfeltet. Denne går samanhengande frå Gamlevegen og heilt opp i Nordalsvegen og skal fungere som turdrag og som buffersone mellom eksisterande og ny bebyggelse. Langs turdraget, mellom småhusbebyggelsen og konsentrert felt, har vi lagt inn to felles leikeplassar (f_Leik_1-2) som også kan benyttast av eksisterande bebyggelse i Frøholmfeltet.
Desse to plassane er hhv. 0,6da og 1,2da, men dei er bratte og oppfyller ikkje krava til US utan store terrenginngrep. Vi vil ha desse to plassane som naturtomter utan inngrep.

6.3.4 - Omsynssoner

Sikringssoner:
Skogen på **H190** inngår som del av *skredsikring* av området o_GFR_1 og det er forbod mot flatehogst i dette området. Vanleg skogskjøtsel kan tillatast.
H140_1,2 er frisiktsonene i hovudkryssa. Dei internvegane som ikkje er inne på plankartet må ha med frisiktsoner i byggeplanen som skal følgje byggemeldinga. Som hovudregel skal det vere fri sikt i ei høgd på max 0.5m over planet for dei tilstøytande vegane. Høgstamma tre, trafikkskilt ol. som er lite sikthindrande kan godtakast i desse sonene.

Støysoner:
H220_1,2 utgjer *støysoner- trafikkstøy gul sone 1,5m over terreng***.** For støytala ved terrengnivå (uteområda) er det stort sett claro – dvs akseptabelt nivå overalt. For nivå 4m over terreng, altså andre etasje på husa, er det ein del gule soner oppover i planområdet – dette er områder som har litt for høgt støynivå. I samband med byggeplanen for dei husa som ligg innanfor denne sona må det leggast fram plan for støytiltak, og fagkunnige skal dokumentere at tilstrekkelege støytiltak er gjennomført før desse husa kan takast i bruk. Støyrapporten i sin heilskap er lagt ved som vedlegg til denne planrapporten.

Faresoner:
Innafor **H310** er det registrert skredfare. Det kan ikkje ferdigstillast bustadbygg innafor faresona før tilstrekkeleg skredsikring er gjennomført og kontrollert / godkjend av geolog.

Automatisk freda kulturminner
Ved den arkeologiske registreringa vart det funne to automatisk freda kulturminner m ID177066 og 177067. Fylkeskommunen vil nytte forenkla dispensasjon, og tiltak i samsvar med planen er tillatt. ID177067 er allereide undersøkt og dokumentert, og det er ikkje stilt ytterlegare vilkår knytt til dispensasjon der. ID177067 er markert på reguleringskartet med Juridisk line RpBestemmelsGrense og nemninga «RpBo nr 1.» Kulturminnet ID 177066 er markert som omsynssoner «H 730 og H570» på plankartet i området o_Leik.

6.4 Tilknyting til infrastruktur

Plan for vatn og avløp samt tilknyting til offentleg nett

Planforslaget legg til grunn tilknyting til eksisterande offentleg nett for vatn og avlaup i Gamlevegen.
Sjå skisse s21

Avfallshandtering/

På byggeplanen skal det visast plass for felles returpunk for renovasjon på kvart av byggeområda.
Plassen må lokaliserast slik at VØR sine bilar lett kan kome til utan for mykje snuing og bauting.
VØR skal godkjenne plasseringa.

6.5 Planlagde offentlege anlegg

Planframlegget omfattar
- Bygging / utbetring av offentleg veg og gang-/sykkelveg. (Gamlevegen m nytt fortau) samt
- Tilordning av kommunal ball-løkke – friområde med støydempings- og sikringstiltak.

Det må inngåast utbyggingsavtale med kommunen for desse anlegga.

6.6 Universell utforming

Innafor BK_1og2 legg planen til rette for oppføring av fleirmannsbustadar. Bygningane i BK_2 vil ha parkering i underetasje. Frå parkeringskjellar til bustadetasjane vil det vere krav om heis. Bustadbygning med krav om heis har også krav om universelt utforma uteareal. Dette gjeld tilkomst, parkering og uteopphaldsareal.
Nærleikeplassane på BK_2 skal også ha US – sjå døme på s29 der slikt leikeareal er illustrert
I BK_1 vil vi legge opp til universelt tilgjenge på 2.etasje-planet som kan leggast på same nivå som parkeringsanlegget. Underetasjen her vil ikkje få US. Nærleikeplassane på BK_1 skal ha US, men pga plasseringa nedom husa vil dette krevje noko tilpassing / inngrep.

Dei felles leikeområda f_Leik_1og2 vil ikkje få universell standard (bratte naturtomter) og den off.leikeplassen o_Leik kan nåast frå Gamlevegen av rørslehemma, men sjølve området er så bratt at det kan vere vanskeleg å bevege seg der med rullestol då vi ikkje kan gjere tilpassingar eller inngrep pga ID177066.

6.7 Skog- og landbruksaktivitet

Skrenten opp mot Kleppåsen er LNF-område i kommunedelplanen for Volda sentrum. For å dempe rasfaren er det lagt restriksjonar på skogsdrift med flatehogst i området, og det vil soleis ikkje vere mogleg å drive tradisjonell skogsdrift her. Vanleg skogskjøtsel er OK
Området (3,7da) er tatt inn i planen og endra til friområde (o_GFr_1). Dette vil då – saman med arealbruken i tilgrensande planane for E/Klepp og Gamlevegen 48, utgjere ein gjennomgåande grøntkorridor som går vidare oppover til turområda ovanfor bebyggelsen i Volda sentrum.

6.8 Kulturminne

Automatisk freda kulturminne:

Av automatisk freda kulturminne er det avdekka to lokalitetar med fossile dyrkingslag (ID177066 og ID177067) som i vart tolka som dyrkingsspor frå brosealderene etter at prøver vart sendte til karbon-datering (C14) i USA. Etter nærare gjennomgang av funna og avklaring mellom registrator, fylkeskonservator og riksantikvar har dei vorte samde om at det kan nyttast lokal dispensasjonsheimel på dette – dvs at MR Fylkeskommune (i staden for Riksantikvaren) kan gi dispensasjon for bygging i alle fall på eine lokaliteten (ID177067). Kulturminnet ID 177067 er markert med RpBestemmelseGrense og påskrift «RpBo nr 1 - ID 177067» på plankartet. Fylkeskommunen (Kleiva) konkluderer med at…*«Tiltak i samsvar med planen er tillatt. Kulturminnet ID 177067 er allereide avdekka og registrert, og det vert ikkje stilt ytterlegare vilkår i samband med dispensasjonen.»*

Kulturminnet ID 177066 er markert som omsynssoner «H 730 og H570» på plankartet i området o_Leik og kan ikkje bebyggast eller fyllast opp / planerast.

Steingardar:

Det er berre ein synleg steingard i området. Den ligg langs grensa til bustaden til Inge Lid og er både godt og stabilt lødd og fin å sjå til. Denne steingarden som ligg i grensa mot naboen skal bevarast, i alle fall på vår side, og det vert ikkje gjort noko tiltak som kan røyve denne garden på vår side. Steingarden er dokumentert på s.20 i kap.5 om eksisterande tilhøve

Løda:

Løda skal rivast. Informasjon om bygningshistorie etc går fram på s19 i kap. 5.4 om eksisterande tilhøve.

6.9 Sosial infrastruktur

Planområdet er sentrumsnært, og det er gangavstand til det meste av privat- og offentleg tenestetilbod. Avstanden til næraste barneskule- Øyra skule, er om lag 1,6 km og til Volda ungdomsskule noko lengre alt etter kva rute ein vel.

Det er generelt god barnehagedekning i Volda, og næraste barnehage ligg 0,7km unna

6.10 Avbøtande tiltak/løysingar ROS

NGU sine aktsemdskart viser aktsemdsområde her vest i Kleppåsen. Vi fekk difor gjennomført skredfarevurdering av Breiteig Fjordsenter v geolog Arne Sandnes (sjå vedlagt rapport).

Rasrapporten omfatter vurdering av Strand-feltet ut fra massestabilitet, fare for steinsprang og fare for snøskred.

Konklusjon:

… «Konklusjonen bygger på vurdering av aktsomhetskart steinsprang, snøskred, løsmassekart, topografiske kart, flybilder, geologiske vurdering i felt og til sist historisk informasjon som inkluderer samtale med kjentmann Trond Klepp.

Fra en geofaglig vurdering er nominell sannsynlighet for at en eller flere av de nevnte geofarer skal inntreffe mot byggverk i det definerte planområdet med tilhørende uteareal tilfredsstillende relatert til TEK 10 § 7-3.

Fra et geofaglig ståsted kan planarealet, med ivaretakelse av de bemerkninger som er gjort, anbefales for tiltenkte formål….»

7 Verknader av planframlegget

7.1 Overordna planar

Planforslaget er i samordna med følgande vedtekne planar:
Kommuneplanen:
Reguleringsframlegget for Strand er i samsvar med kommunedelplan for Volda sentrum.
Reguleringsplanar:
Vi har tilpassa oss desse vedtekne regulerinsplanane:
-Gamlevegen 48, -Nordalsplanen, -Engeset og Klepp, -Frøholmplanen.

7.2 Landskap, bygningsmiljø og estetikk (Sjå bilde på s 16 og 17)

Strandeigedomen framstår no som ein noko attgrodd landbrukseigedom med gammal kulturmark og eit gamalt, fragmentert tun med ein kommunal samleveg forbi mellom våningshuset og løda. Områda både på aust-, nord- og vestsida har preg som bustadområder frå litt ulike tidsepokar men klart som ein del av bygdebyen Volda sitt sentrumsområde. Det avgrensa området som utgjer dette smale bruket vil endre karakter frå å vere landbrukseigedom med eit frittliggande bustadhus, ei løde, ein gammal garasje og stor hage, til å bli eit nokså tett bustadområde med opparbeidde vegar og bearbeidd terreng der det før har vore kulturlandskap og hage. Ei slik fortetting tek vekk eit lita grøn lunge mellom byggefelta, men dette er bestemt i kommunedelplanen og vil samstundes vere i tråd med den utviklinga vi ser i tilgrensande område.

7.3 Konsekvensar for naboar

Våre byggefelt vil nok merkast mest for naboane i vest i Frøholmfeltet som er eit tradisjonelt villaområde med einebustadar og store hagar. Vegsystemet i feltet er ganske bratt, særleg den gjennomgåande Øggardsvegen som er den gamle gardsvegen til bruket Nordal som ligg ovanfor Frøholmfeltet.
Bebuarane i Frøholmfeltet fryktar for at det vil bli mykje gjennomgangstrafikk då Nordalsvegen som er ei rein bustadgate vil verte det naturlege vegvalet når ein skal køyre heilt opp gjennom feltet.
Vi har difor lagt det opp slik at det berre er dei 3 tomtene i FS som må ha tilkomst via Frøholmfeltet. Dette skulle vere til å leve med.
Elles ligg det ein markert rygg mellom Frøholmfeltet og våre nye bustadfelt, så våre hus vert lite synlege frå dei næraste villaene. Soltilhøve og utsikt vil ikkje forringast for naboane.

7.4 Kulturminne og kulturmiljø

Utbygginga vil ikkje ha negativ verknad for automatisk freda kulturminne i og med at den avdekka rydningsrøysa kan handsamast som bestemmelsesområde med høve til lokal dispensasjon. Tiltak i samsvar med planen er tillatt. Kulturminnet ID 177067 er allereide avdekka og registrert, og det er ikkje stilt ytterlegare vilkår i samband med dispensasjonen. Kulturminnet ID 177066 er markert som omsynssoner «H 730 og H570» på plankartet i området o_Leik.

Løda er eit koseleg innslag og eit minne om Volda si tidlegare historie. Det er synd å rive denne, men det er ikkje hensiktsmessig – korkje vedlikehaldsmessig, bruksmessig eller arronderingsmessig for arealet å ta vare på denne. Nokre knuste egg for ein omelett.

Steingardane vil ikkje bli røyvde men skal i utgangspunktet inkorporerast som kulturlandskapsminner i frikorridorane / leikeområda. Dette er teke inn i Føresegnene §§ 4.3 b og 6 b.

7.5 Uteområde, rekreasjonsinteresser og barn og unge sine interesser

Den gamle ball-løkka ved enden av Gamlevegen vart tidlegare mykje nytta av ungane i området.
Vi har teke inn denne lokaliteten i planen som offentleg leikeplass, dvs at vi ikkje endrar føremålet i høve noverande bruk. Leikeplassen må ha tilfredsstillande støyskjerming ned mot noverande E39.
Høvet til å kome seg frå Gamlevegen og til fjells via Nordalen vert ikkje forringa andsynes nosituasjonen.
I dag går folk opp gjennom Frøholmfeltet - i framtida kan dei alternativt velje å gå langs turdraget i vestgrensa av vårt felt.
Stien frå Nordalen opp til Kleppåsen er brukt av mange – den kjem ned ovanfor vårt byggefelt og vil ikkje bli berørt av vår utbygging.

7.6 Trafikktilhøve

Planen vil medføre auka biltrafikk i Gamlevegen. Naboane er skeptiske til auka trafikk både i Gamlevegen og gjennom bustadgatene i Frøholmfeltet.
Med den avkøyrslepolitikken som kommunen har praktisert i Gamlevegen dei senaste åra vil all ny bygging i området aktualisere stenging for gjenomkøyring av Gamlevegen. Alle dei 4 nye husa (2 stk 4-m-bustadar + 2 einebustadar) som er under bygging i Gamlevegen 48 får direkteavkøyrsler til Gamlevegen, og med alle andre direkteavkøyrsler i tillegg til svært lav horisontal og vertikal standard er det vel berre stenging som er forsvarleg. Dette vart vurdert ved utarbeiding av den nye (2011) kommunedelplanen for Volda sentrum der konklusjonen var å ikkje stenge gata, men bygge gangveg mellom Frøholmfeltet og krysset til Klokkarvegen. Vi legg difor inn i planen «vår del» av denne gangvegen forbi Strandfeltet.

7.7 Sosial infrastruktur

Skulekapasitet
Næraste barneskule er Øyra skule (1,6km). Vår utbygging vil sjølvsagt legge press på skulekapasiteten i Volda sentrum. Det er sannsynleg at skulen vert opprusta og/eller utvida dei næraste åra.
Barnehagekapasitet
Det er fleire barnehagar i nærområdet med tilstrekkeleg barnehagekapasitet og planforslaget vil neppe utfordre barnehagedekninga.

7.8 ROS

Planforslaget vil ikkje gi ein endra situasjon i forhold til ROS.
Rasfare
Skredfaren i området er vurdert og nødvendige sikringstiltak synleggjort i planen.

7.9 Teknisk infrastruktur

Planforslaget legg opp til tilkopling til eksisterande V/A-anlegg, og det er (etter det vi forstår) god nok kapasitet på dette nettet.

7.10 Jordbruk / skogbruk

Skrenten opp mot Kleppåsen er endra frå LNF-område til friområde med forbod mot flatehogst. Dette arealet går dermed ut som skogproduksjonsområde for landbrukseigedomen.

7.11 Økonomiske konsekvensar

Opparbeiding av tekniske anlegg i feltet til samsvar med plan er vilkår for utbygging i området. Jf Plan og bygningsova kap. 18.
Vilkår for utbygging av området er fastlagt i reguleringsplan og føresegner, jf rekkefølgjekrav.
Eventuell kommunal medverknad i utbygging/tilrettelegging av infrastruktur etter plan vil bli avklara gjennom utbyggingsavtale. Jf. Reguleringsføresegnene §8.

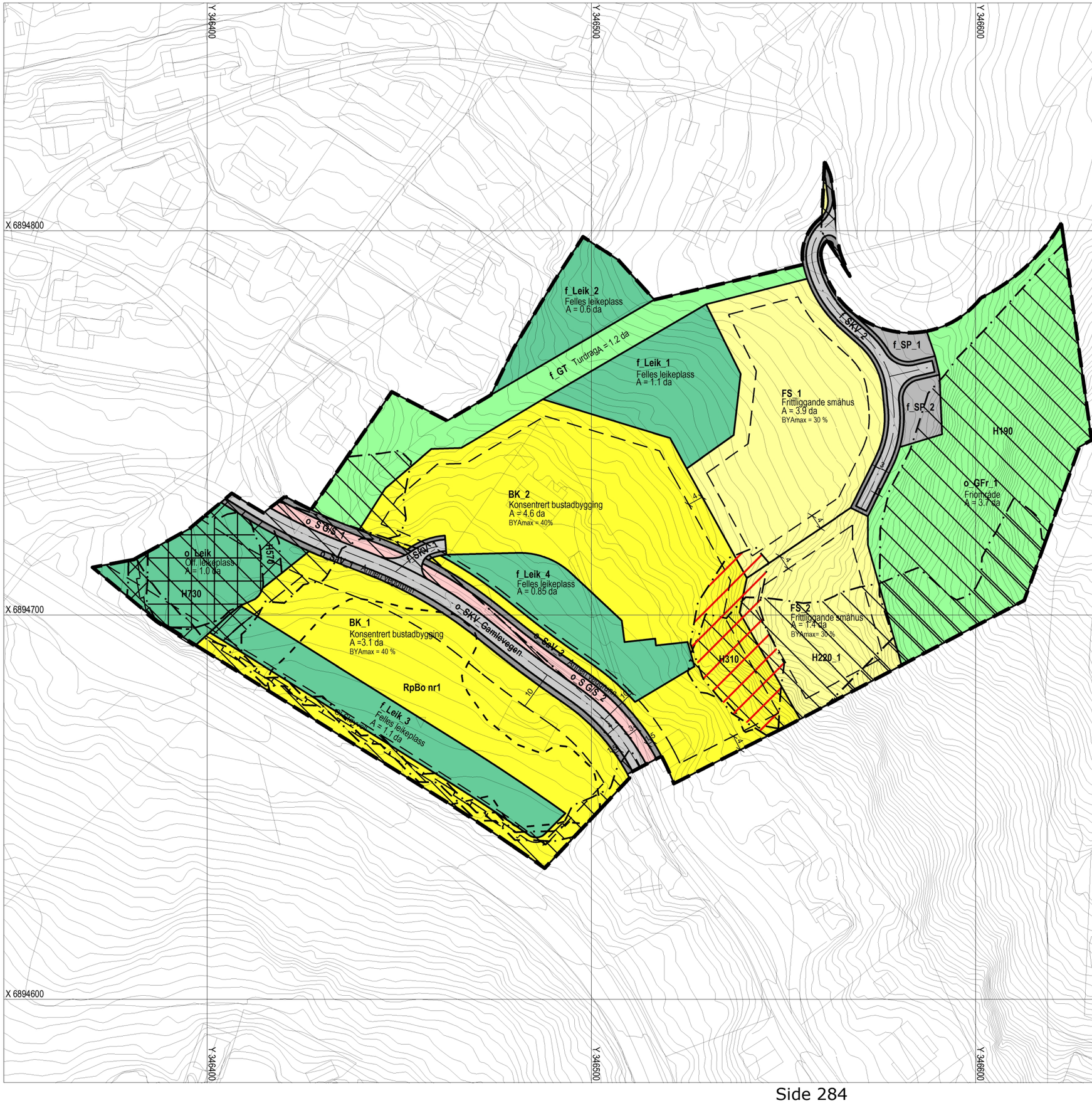

REGULERINGSPLAN FOR

STRAND - Volda sentrum

Volda kommune

ENDRINGAR

TEIKNFORKLARING PBL.§ 12-5

1: BEBYGGELSE OG ANLEGG (PBL.§ 12-5 .1)

FS_1,2	FRITTLIGGANDE SMÅHUS
BK_1,2	KONSENTRERT BUSTADBYGGING
o_Leik	OFF. LEIKEPLASS
f_Leik_1,2	FELLES LEIKEPLASS

2:SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR (PBL § 12-5.2)

f_SKV_1,2	FELLES KØYREVEG
o_SKV	OFFENTLEG KØYREVEG
f_SP_1,2	FELLES PARKERING/GRASJER
o_SG/S_1,2	OFF GANG-/SYKKELVEG
o_SaV_1,2,3	ANNA TRAFIKKAREAL

3:GRØNNSTRUKTUR (PBL. § 12-5 . 3)

f_GT	TURDRAG
o_GFr	OFFENTLEG FRIOMRÅDE

OMSYNSSONER

H140_1,2	RpSikringSone H140_1,2 (Frisikt)
H220_1,2	RpStøySone H220_1,2 (støy gul sone 1,5m o terr.)
H190	RpSikringsone H190 (restriksjonar på hogst)
H310_1	RpFareSone H310_1 (skred / steinsprang-fare)
H730	RpBandleggingSone (Automatisk freda kulturminne)
H570	RpAngittHensynSone (Buffer)

JURIDISKE LINER OG PUNKT

- Plangrense
- Føremålsgrense
- Regulert tomtegrense
- Byggegrense
- Regulert senterline
- Bestemmelsesgrense kulturminne
- CL støyvoll / støyskjerm

KARTOPPLYSNIGAR

Koordinatsystem: UTM sone 32 / Euref89

0 10 20 30 40 m

Basiskart er teikna med svak gråfarge

N

M 1:1000

SAKSHANDSAMING ETTER PBL

Oppstartkonferanse
Forvarsling i tida 1.feb - 15.mars 2013
1. gangs handsaming i planutvalet
off. ettersyn i tida frå_____til_____
2. gongs handsaming i planutvalet
Handsaming i kommunestyret
Kunngjering med klagefrist

PLANEN ER UTARBEIDD AV:

SIV.ING SVEIN HOLMEN
AREALPLANLEGGING

DATO
Utarbeidd 20.feb -15
Just 3.mai -15 sh
Just 8.okt -15 sh
Just 21.okt -15 sh
Just 10.nov -15 sh

REGULERINGSFØRESEGNER

Detaljregulering for Strand
PlanID: 15192012011
Revidert 1.11.2015, 10.11.2015
Eigengodkjenningsdato: _____
Eigengodkjend av: _____

REGULERINGSFØRESEGNER
tilknytta detaljreguleringsplan for Strand

Reguleringsplan: B-60 STRAND -gnr 15 bnr 2 m.fl.

Utarbeidd **av: Svein Holmen Planlegging – for Strand Utvikling as**

§ 1 -GENERELT

1.1 Reguleringsplanen er utarbeidd som detaljplan i samsvar med PBL 2008. Reguleringsføresegnene gjeld innanfor det området som er synt med reguleringsgrense på plankartet

1.2 Etter at denne reguleringsplanen med tilhøyrande føresegner er gjort gjeldande, kan det ikkje gjerast privatrettslege avtalar som er i strid med planen.

1.3 Det er ikkje høve til, med private servituttar, å skipe tilhøve som er i strid med desse føresegnene. Ved sida av desse reguleringsføresegnene gjeld vedtekter i Plan-og bygningslova og bygningsvedtektene for Volda kommune. Når særlege grunnar talar for det kan kommunen tillate mindre vesentlege endringar frå reguleringsplanen innanfor ramma av bygningslovgjevinga og dei kommunale vedtektene.

§2 – REGULERINGSFØREMÅL:

Området er regulert til følgande føremål etter PBL § 12-5:

Bebyggelse og anlegg (A)	Frittliggande småhus (1111) **FS_1,2**
	Konsentrert bustadbygging (1112) **BK_1,2**
	Offentleg leieplass (1610) **o_Leik**
	Felles leikeplass (1610) **f_Leik_1,2,3 og 4**
Samferdsleanlegg (S)	Off. Køyreveg (2011**) o_SKV_Gamlevegen**
	Felles køyreveg (2011) **f_SKV_1-2**
	Gang og sykkelveg (2015) **o_G/S_1,2**
	Annan veggrunn (2018) **o_SaV_1,2** (kantareal langs Gamlevegen)
	Felles parkeringsanlegg(2080) **f_SP_1,2**
Grønstruktur (G)	Friområde (3040) **o_GFr_1**
	Turdrag(3030) **f_GT**
Omsynssoner (Pbl §12-6)	RpSikringSone **H140_1,2** (Frisikt)
	RpSikringSone **H190** (Restriksjon på hogst)
	RpFareSone **H310** (Skred/steinsprang-fare)
	RpStøySone **H220_1og2** (Støysone<1,5m o terreng
	RpBestemmelseGrense (RpJuridiskLinje 1235 - kulturminne)

§3 FELLESFØRESEGNER

a Bebyggelsen skal plasserast innanfor dei byggegrensene som er vist på plankartet.

b Ved handsaming av søknad om byggeløyve skal kommunen sjå til at bygningane får god form og materialbruk, og at bygningar i same område får ei harmonisk utforming i høve terrenget og i høve eksisterande bebyggelse.
Det skal ikkje nyttast reflekterande materialar eller skjemmande fargar på bygningar / anlegg.

c Høgde og utforming av gjerde mot veg skal godkjennast av kommunen. Gjerde mot nabo / fellesareal / veg / friområde må ikkje vere over 80cm. høgt inklusive sokkel.

d Der terrenget etter opparbeiding gjer det naudsynt med støttemur mot grannetomt eller veg, kan kommunen gje påbod om at planeringshøgder skal løftast eller gjerast lågare, eller at det vert nytta skråningar som gjer høgda på støttemurane lågare. Det tillatast oppført støttemurar i eigedomsgrensene

e Alle bustadbygg skal oppførast med tett sålekonstruksjon (radonsperre) i grunnmur.

f Det skal leggast vekt på å opparbeide gode uteareal. Eksisterande trevegetasjon skal så langt som råd takast vare på. Ny vegetasjon skal haldast så lav at den ikkje tek utsikt frå bakanforliggande hus.

g Overskottsmasse skal køyrast vekk.

h Utbyggar har meldeplikt etter § 8.2 i lov om kulturminne dersom det vert avdekka automatisk freda kulturminne innanfor plangrensene. Kulturminneforvaltninga avgjer snarast mogleg – og seinast innan 3 veker – om arbeidet kan fortsette og vilkåra for det. Fristen kan under gitte forhold forlengast**.**

i Detaljert byggeplan før byggeløyve kan gjevast.
Før det kan gjevast løyve til utbygging på dei einskild byggeområde, BK1 og 2, og Fs1 skal det utarbeidast detaljert byggeplan for kvart område. Horisontal og vertikal husplassering, interne trafikkløysingar og parkeringsplassar på tomta samt utforming og innhald på leikeareal skal visast på byggeplanen.
Det skal utarbeidast 3D-illustrasjonar av husa som del av byggeplanen.
Leikareal:
Innanfor byggeområda skal det settast av min. 50m2 pr bueining til leikeareal med universell standard.
Plassert som vist i reguleringskartet.
Områda skal planleggast ut frå fylgjande retningsliner:

- leikeplassane skal utformast i samsvar med reglane i Rikspolitiske retningsliner om barn og unge og rettleiar til denne.
- areala skal/bør lokaliserast på sør-vest for husa /med gode sol og vindtilhøve
- areala skal vere flate (areal brattare enn 1:3vert ikkje rekna som del av arealkravet) med tilrettelagte soner/stiar som kan trafikkerast med rullestol
- areal smalare enn 10 m skal ikkje reknast inn i leikearealet
- areal sett av til køyreveg, parkering, fareområde, areal lagt med restriksjonar som hindrar barn sin frie leik skal ikkje reknast med.
- nærleikeplassane kan møblerast etter bebuarane sine ynskjer, men skal minimum vere opparbeidd med sandkasse, benk og eit leikeapparat
- nærleikeplassane skal vere opparbeidd før første bustadeining i eit område kan takast i bruk.

Vidareført støyvurdering –dokumentasjon i høve til vilkår i T-1442 :
Støyskjerming mot E39 skal etablerast ved støyvoll mot byggeområda og ved støyskjerm mot område til off. leikeplass (o_Leik - sosi1610) i samsvar med beskrivelse gitt i Støyrapport datert 29.07.2014 utarbeidd av Sweco Norge/Vest Akustikk.
Som del av utarbeiding av detaljert byggeplan for dei ulike byggeområda skal det gjennomførast vidareført støyvurdering og det skal ligge føre dokumentasjon utarbeidd av sakkunnig, som sikrar at alle deler av bygg og uteareal er sikra støytilhøve innan for gjeldande retningsliner i T-1442.
Krava til maksimalt akseptabelt støynivå er:
-Krav til innandørs døgnekvivalent støynivå høgst 30 dBA i opphaldsrom i bustad.
-Krav til innandørs maksimalt støynivå 45 dBA i soverom *dersom* det er «mer enn 10 hendelser over dette nivået om natta».
-Krav til støynivå på uteplass (privat og felles uteplass) skal ikkje overstiga nedre grenseverdi for gul sone i T-1442, det vil seia Lden = 55 dB.

J Bestemmelsesområdet på BK_1og f_leik 3 er markert med RpBestemmelse Grense (juridisk line) og påskrift "RpBo nr 1 - ID 177067". på plankartet. Tiltak i samsvar med planen er tillatt.
Kulturminnet ID 177067 er allereie avdekka og registrert, og det er ikkje stilt ytterlegare vilkår i samband med utbygging etter plan. Gjennom godkjenning av plan er det gitt dispensasjon frå Kultuminnelova §§ 3 og 4, jf. Kulturminnelova §8 fjerde lekk.

K Ved utbygging /anleggsarbeid på område Bk1 og f_leik 3 skal det oppsettast lettgjerde som markerer grensa mellom utbyggingsområda og omsynssone H_730/H_570, som ei fysisk synleg påminning om at dette er område der ein ikkje skal gå inn, ut frå omsynet til automatisk freda kulturminne Idnr 177066.

§4 BEBYGGELSE OG ANLEGG, PBL. §§12-5 nr.1 og 12-7

4.1 Konsentrert bustadbygging (BK_1og2)

a Det skal utarbeidast detaljert, samla byggeplan for områda BK_1 før det kan gjevast løyve til bygging i dette området. Horisontal og vertikal husplassering, interne trafikkløysingar og parkeringsplassar på tomta samt leikeareal og felles returpunkt for renovasjon skal visast på byggeplanen. Det skal leggast fram 3D-illustrasjonar av husa i byggeplanen.
Evt avbøtande tiltak mot støy for alle delar av bygga og uteareal skal vere dokumentert av fagkunnig som del av byggeplan. (jf pkt 3 g)
Det må som del av teknisk avklaring før utbygging dokumenterast at støyvoll/skjerming kan etablerast utan fare for utgliding og med tilfredsstillande stabile skråningar mot framtidig veg/veggrøft langs E39.

b Det skal utarbeidast detaljert, samla byggeplan for område BK_2 før det kan gjevast løyve til bygging i dette området. Horisontal og vertikal husplassering, interne trafikkløysingar og parkeringsplassar på tomta samt leikeareal og felles retupunkt for renovasjon skal visast på byggeplanen. Det skal leggast fram 3D-illustrasjonar av husa i byggeplanen. Evt avbøtande tiltak mot støy i 2.høgda skal dokumenterast og godkjennast av fagkunnige i byggeplanen. (jf pkt 3 g)

c I BK_1 og BK_2 kan det førast opp konsentrert bebyggelse med tilhøyrande anlegg som garasje bud ol.
d Bebyggelsen skal plasserast innanfor dei byggjegrensene som er vist på plankartet. Bygningar på BK_1 kan oppførast med møne-/gesimshøgd inntil 8 m og mønehøgd inntil 9 m.

På BK_2 kan gesimshøgde på inntil 10.5 m (lavblokker) godtakast. (gesimshøgd målt frå lågaste terrengnivå i front av bygget/hovudfasade).

e Innanfor BK_1 og BK_2 kan maksimal utnyttingsgrad vere 40% BYA.
BK_1 og BK_2 skal ha avkøyrsle frå o_SKV_Gamlevegen.
Avkøyrslene skal plasserast i samsvar med plankartet og utformast i samsvar med reglane i Statens vegvesen si handbok 017.

f Innafor BK_1 og BK_2 skal det opparbeidast 2 parkeringsplassar pr. bueining – minst ein av desse skal vere i garasje, carport eller parkeringskjellar

g Vidareført støyvurdering vert kravd som del av bygeplan, der plassering og utforming av bygg er klarlagt for å sikra at vilkår i T-1442 vert tilfredsstilt. Ved byggemelding for dei husa i BK_1 og BK_2 som ligg innanfor omsynssona H220- (trafikkstøy) må det leggast ved plan for støytiltak utarbeidd av fagkunnige.
Krava til maksimalt akseptabelt støynivå er:
-Krav til innandørs døgnekvivalent støynivå høgst 30 dBA i opphaldsrom i bustad.
-Krav til innandørs maksimalt støynivå 45 dBA i soverom dersom det er «mer enn 10 hendelser over dette nivået om natta».
-Krav til støynivå på uteplass (privat og felles uteplass) skal ikkje overstiga nedre grenseverdi for gul sone i T-1442, det vil seia Lden = 55 dB.

h Bestemmelsesområdet på BK_1og f_leik 3 er markert med RpBestemmelse Grense (juridisk line) og påskrift "RpBo nr 1 - ID 177067". på plankartet. Tiltak i samsvar med planen er tillatt.
Kulturminnet ID 177067 er allereie avdekka og registrert, og det er ikkje stilt ytterlegare vilkår i samband med utbygging etter plan. Gjennom godkjenning av plan er det gitt dispensasjon frå Kultuminnelova §§ 3 og 4, jf. Kulturminnelova §8 fjerde lekk.

i I dei områda av BK_2 som omfattast av faresone ras skal det etablerast avbøtande tiltak.
Skredsikringstiltaka kal planleggast og gjennomføring av tiltak kontrollerast av geolog før bustadbygg kan takast i bruk.

4.2 Frittliggande småhus (FS_1og2)

a På områda FS_1og2 kan det førast opp frittliggande småhus med tilhøyrande anlegg som garasje, bud ol.

b For området FS_1 skal det utarbeidast samla plan som syner plassering med høgder, avkøyrsler og tomtedeling for bustadhusa før bygging. Bebyggelsen skal plasserast innanfor dei byggjegrensene som er vist på plankartet. I område merka FS_1 og 2 skal bygningar ha gesimshøgd og mønehøgd innanfor rammene i PBL og byggeforskriftene. Ei friare form som er tilpassa bratt terreng kan også godtakast her.

c Innanfor FS_1 og 2 kan det tillatast utnyttingsgrad på inntil 30% BYA.

d Bustadhusa i FS_1 skal ha garasjer på trafikkareala f_SP_1 og 2.
FS_2 skal ha min 2 P-plassar evt i garasje på eigen grunn.

e I område FS_1,2 skal garasjar ikkje byggjast større enn 50 m2 BYA og då berre i ei høgd. Garasjar skal ikkje ha større gesimshøgd enn 3 m og mønehøgd ikkje over 4,5 m. Det er ikkje tillate med ark eller takglas på garasje.

f Innafor FS_1,2 skal det etablerast naudsynt drenering for overvatn og grunnvatn

g I samband med byggemelding for hus på FS_2 må det leggast fram plan for støydempingstiltak, og fagkunnige skal dokumentere at desse støytiltaka er tilstrekkelege før hus på FS_2 kan takast i bruk.
Krava til maksimalt akseptabelt støynivå er:
-Krav til innandørs døgnekvivalent støynivå høgst 30 dBA i opphaldsrom i bustad.
-Krav til innandørs maksimalt støynivå 45 dBA i soverom *dersom* det er «mer enn 10 hendelser over dette nivået om natta».
-Krav til støynivå på uteplass (privat og felles uteplass) skal ikkje overstiga nedre grenseverdi for gul sone i T-1442, det vil seia Lden = 55 dB.

4.3 Felles leikeplass (f_Leik_1-2-3 og 4)

a **f_Leik_1-2** skal vere felles leikeplassar for heile feltet. Terrenget kan berre i moderat grad bearbeidast, men det kan plasserast leikeutstyr/anlegg på **f_Leik_1 og 2** som er knytt til bruken av området. Kommunen skal godkjenne utforminga.

b Det kan ikkje gjerast tiltak på **f_Leik_2** som kan skade steingarden som ligg i bytet mot nabo i nord

c **f_Leik 3-4** skal vere felles nærleikeplassar for h.h.v BK_1 og BK_2 Områda skal ha Universell Standard og avgrensast slik som vist i plankartet med minimum 50 m2 pr. bueining. Areala skal inngå i byggeplanen for BK_1og2 – sjå pkt 4.1.a. Leikeplass / støyvoll i Bk1 må sikrast med gjerde mot E39.

d Bestemmelsesområdet på BK_1og f_leik 3 er markert med RpBestemmelse Grense (juridisk line) og påskrift "RpBo nr 1 - ID 177067". på plankartet. Tiltak i samsvar med planen er tillatt.
Kulturminnet ID 177067 er allereie avdekka og registrert, og det er ikkje stilt ytterlegare vilkår i samband med utbygging etter plan. Gjennom godkjenning av plan er det gitt dispensasjon frå Kultuminnelova §§ 3 og 4, jf. Kulturminnelova §8 fjerde lekk.

4.4 Off. leikeplass - o_Leik (sosi1610)

a o_Leik skal oppretthaldast som offentleg leikeplass. Det kan ikkje gravast, overdekkast , byggast eller gjerast inngrep på plassen innanfor området som er markert som omsynssone H 730/570.
Omsynssona markerer automatisk freda kulturminne med id nr 177066.

b Det må gjennomførast nødvendige avbøtande tiltak mot vegtrafikkstøy for området slik vist i reguleringskart og beskrive i planomtalen. Tiltaka skal tilfredsstille vilkår i RP-retningsliner T-1442 og skal vere dokumentertgodkjennast av fagkunnige.
Støy- og sikringstiltak må tilpassast omsynssone H 730/570.

§5 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur, pbl. §§12-5 nr.2 og 12-7

5.1 Gang-og sykkelveg.

Innafor **o_G/S_1 og 2** skal det etablerast gang- og sykkelveg / fortau med utforming som vist på plankartet.

5.2 Køyreveg

a **o_SKV_Gamlevegen** er offentleg samleveg i området og skal ha utforming som vist på plankartet med køyrebane 4m, gangvegbreidde 3m og kantareal 1,5m på begge sider.

b **f_SKV 1 og 2** er internvegar i byggefeltet og skal vere felles for dei tomtene som grensar til vegen

c Før utbygging i områda BK_1-2 kan skje skal det vere utarbeidd detaljplan for veg og fortau (**o_SKV** og **o_G/S**) forbi utbyggingsområdet, og etablert utbyggingsavtale som sikrar deltaking og kostnadsdeling for utbygging / oppgradering samt kommunal overtaking av veganlegget.

5.3 Parkering (**f_SP_1og2)**

f_SP_1 og 2 skal nyttast som felles garasjetomter for bustadhusa i FS_1. Det kan byggast vanlege dobbeltgarasjer på f_SP_1 og 2

§ 6 Grønstruktur, pbl. §§12-5 nr.3 og 12-7

a **o_GFR_1** er planlagt som offentleg friområde som inngår i gjennomgåande grønstruktur opp mot Kleppåsen.
Friområdet inngår som del av skredsikring (H190), og eksisterande vegetasjon skal takast vare på. Det er ikkje tillatt med flatehogst, men vanleg skogskjøtsel kan godtakast. Innafor området kan det berre tillatast tiltak som har naturleg tilknyting til området sin funksjon som friområde.

b **f_GT** utgjer eit grønt turdrag opp gjennom feltet. Trevegetasjonen skal i størst mogleg grad bevarast på f_GT. Det kan ikkje gjerast tiltak på **f_GT** som kan skade steingarden som ligg i bytet mot nabo i vest

§ 7 Omsynssoner, pbl. § 12-6

7.1 RP SikringSone

a H190_1 inngår som del av skredsikring av området o_GFR_1 og det er forbod mot flatehogst i dette området. Vanleg skogskjøtsel kan tillatast.

b H 140_1,2 utgjer frisiktsonene i kryssa. Innanfor frisiktsonene skal det til ei kvar tid vere fri sikt 0,5m over planum for dei tilstøytande vegane.

7.2 RP StøySone

H220 utgjer støysone (gul sone 1,5m o terreng) for trafikkstøy. I samband med byggeplanen for dei husa som ligg innanfor denne sona må det leggast fram plan for støytiltak utarbeidd av fagkunnige, og fagkunnige skal dokumentere at tilstrekkelege støytiltak er gjennomført før desse husa kan takast i bruk

Krava til maksimalt akseptabelt støynivå er:

-Krav til innandørs døgnekvivalent støynivå høgst 30 dBA i opphaldsrom i bustad.

-Krav til innandørs maksimalt støynivå 45 dBA i soverom *dersom* det er «mer enn 10 hendelser over dette nivået om natta».

-Krav til støynivå på uteplass (privat og felles uteplass) skal ikkje overstiga nedre grenseverdi for gul sone i T-1442, det vil seia Lden = 55 dB.

7.3 RP FareSone (Rasfare)

Innafor H310_1 er det registrert skredfare. Som del av byggeplan for dette området må det gjennomførast naudsynt detaljert skredvurdering av fagkunnig. Bustadbygg eller uteområde for opphald innanfor faresona kan ikkje takast i bruk før tilstrekkeleg skredsikring er gjennomført og kontrollert av geolog.
Sikring av steinar på topp fjellskråning må gjennomførast før utbygging på områdeFS1 og FS2 og f_SP1 og 2 vert sett i gang. Jf geologisk rapport pkt 9, (fig 18).

§ 8 Rekkefølge, Pbl. §12-7 nr.10

a Støyvoll langs E39 skal vere bygd før noko bustdbygg kan takast i bruk i feltet.
Det må som del av teknisk avklaring før utbygging dokumenterast at støyvoll/skjerming kan etablerast utan fare for utgliding og med tilfredsstillande stabile skråningar mot framtidig veg/veggrøft langs E39.

b Tilstrekkeleg skredsikring både i byggeperioden og før bygningane blir tekne i bruk må ivaretakast for utbygging innanfor H310_1 i BK2 . Sikringstiltaka skal dokumenterast av fagkunnige.

c Gamlevegen med fortau skal vere ferdigstilt gjennom feltet før noko bustdbygg kan takast i bruk

d Internvegar i feltet med tilhøyrande parkeringsareal og garasjeplassar skal vere ferdigstilte før noko bustdbygg kan takast i bruk i tilhøyrande byggeområder.

e Før bygging kan ta til i område Fs1 og 2 må Nordalsvegen vere opparbeidd til kommunal standard i samsvar med reguleringsplan for Nordalen (planID 1519 2011008) til forbi kryssområdet med f_SKV 2.

f Nærleikeplassane f_Leik_1,2,3 og 4 skal vere ferdigstilte før noko bustdbygg kan takast i bruk i tilhøyrande byggeområder.

g Utbyggingsavtale mellom Utbyggar og kommunen som avklarar ansvarsfordeling og kostnadsdeling knytt til opparbeiding av veg/fortau og annan infrastruktur, og eventuelt grunnlag for kommunal overtaking av slike anlegg skal vere på plass før utbygging på området skal kunne setjast i gang.
I utbyggingsavtale skal også avklarast korleis dokumentasjon for gjennomført skredsikring, og tiltak mot støy er ivareteke gjennom prosjektering og utbygging.
Vilkår for utforming og opparbeiding av friområder/areal for leik skal vere avklara.

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Utviklingssektoren

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2012/2636	5169/2015	2012011	SVK/ SOH	20.05.2015

MELDING OM POLITISK VEDTAK - PLAN ID 1519 -2012011: FRAMLEGG TIL REGULERINGSPLAN OMRÅDE B60 STRAND

Vi melder med dette frå at formannskapet den 19.05.2015, hadde føre ovannemnde som sak PS 75/15, der det vart gjort slikt vedtak:

Formannskapet viser til motteke privat reguleringsframlegg for område B60 i kommunedelplan for Volda sentrum -"Strand"- gnr 15/2 m.fl. og rår til at denne vert fremja for utlegging til offentleg ettersyn, jf Plan og bygningslova §12-12, på fylgjande vilkår:

1. ***Reguleringsføresegnene vert justert i samsvar med utgreiinga i saka og slik det går fram av framlegg til justerte føresegner datert 27.04.2015.***
2. ***Plankartet vert justert slik:***
   Byggeområde BK_2 vert redusert mot vest med 4m og grøntdraget f_GT vert tilsvarande utvida. Byggegrense vert flytt tilsvarande mot aust.
   Støyvoll må visast i plankartet.
   Manglande juridiske linjer i tekstfelt– må påførast.
3. ***Byggehøgda vert justert i samsvar med utbyggar sin plan.***
4. ***Plantittel må rettast opp i alle plandokumenta til rett bruksnr gnr 15 bnr 2 m.fl.***
5. ***Planomtalen vert å oppdaterte tilsvarande endringane i pkt 1,2 og 3***
6. ***Formannskapet ber om at trafikale forhold i Gamlevegen vert tatt særskilt omsyn til.***

Sakutgreiinga følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Sonja Håvik
konsulent

Kopi til:
Svein Holmen Arealplanlegging

Postadresse:	postmottak@volda.kommune.no		www.volda.kommune.no	
Stormyra 2	Telefon:	Telefaks:	Org. nr:	Bankgiro:
6100 Volda		70058701	939 760 946	3991.07.81727

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Heltne	Arkivsak nr.:	2012/2636
		Arkivkode:	2012011

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
75/15	Formannskapet	19.05.2015

PLAN ID 1519 -2012011: FRAMLEGG TIL REGULERINGSPLAN OMRÅDE B60 STRAND

Handsaming:

Barn og unge sin representant i plansaker, Berit Koen, var til stades under handsaminga av saka.

Arealplanleggar Per Heltne orienterte om reguleringsplanen.

Det vart halde synfaring i planområdet.

Dan Bjørneset kom med framlegg om å stryke andre og tredje periode i pkt. 2:

~~*Byggområde FS_2 går ut. Og blir del av O_GFr1 og H190.*~~

Gunnar Strøm, SV, kom med slikt framlegg:

Formannskapet ber om at trafikale forhold i Gamlevegen vert tatt særskilt omsyn til.

Ordføraren kom med slikt framlegg til nytt pkt. 3:

Byggehøgda vert justert i samsvar med utbyggar sin plan.

Røysting:

Pkt. 1 i tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteke.

Framlegget frå Dan Bjørneset om å stryke delar av pkt. 2, fekk 6 røyster og vart vedteke, to røysta mot (Margrete Bjerkvik og Gunnar Strøm).

Pkt. 2 – resterande av framlegget frå administrasjonen vart samrøystes vedteke.

Framlegget frå ordføraren (nytt pkt. 3) fekk sju røyster og vart vedteke. Gunnar Strøm røysta mot.

Pkt. 3 og 4 (nytt pkt. 4 og 5) i tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteke.

Framlegget frå Gunnar Strøm (nytt pkt. 6) vart samrøystes vedteke.

Vedtak i formannskapet - 19.05.2015:

Formannskapet viser til motteke privat reguleringsframlegg for område B60 i kommunedelplan for Volda sentrum -"Strand"- gnr 15/2 m.fl. og rår til at denne vert fremja for utlegging til offentleg ettersyn, jf Plan og bygningslova §12-12, på fylgjande vilkår:

1. ***Reguleringsføresegnene vert justert i samsvar med utgreiinga i saka og slik det går fram av framlegg til justerte føresegner datert 27.04.2015.***
2. ***Plankartet vert justert slik:***
   Byggeområde BK_2 vert redusert mot vest med 4m og grøntdraget f_GT vert tilsvarande utvida. Byggegrense vert flytt tilsvarande mot aust.
   Støyvoll må visast i plankartet.
   Manglande juridiske linjer i tekstfelt– må påførast.
3. ***Byggehøgda vert justert i samsvar med utbyggar sin plan.***
4. ***Plantittel må rettast opp i alle plandokumenta til rett bruksnr gnr 15 bnr 2 m.fl.***
5. ***Planomtalen vert å oppdaterte tilsvarande endringane i pkt 1,2 og 3***
6. ***Formannskapet ber om at trafikale forhold i Gamlevegen vert tatt særskilt omsyn til.***

Administrasjonen si tilråding:

Formannskapet viser til motteke privat reguleringsframlegg for område B60 i kommunedelplan for Volda sentrum -"Strand"- gnr 15/2 m.fl. og rår til at denne vert fremja for utlegging til offentleg ettersyn, jf Plan og bygningslova §12-12, på fylgjande vilkår:

1. *Reguleringsføresegnene vert justert i samsvar med utgreiinga i saka og slik det går fram av framlegg til justerte føresegner datert 27.04.2015.*
2. *Plankartet vert justert slik:*
   Byggeområde FS_2 går ut. Og blir del av O_GFr_1 og H190.
   Byggeområde BK_2 vert redusert mot vest med 4m og grøntdraget f_GT vert tilsvarande utvida. Byggegrense vert flytt tilsvarande mot aust.
   Støyvoll må visast i plankartet.
   Manglande juridiske linjer i teksfelt– må påførast.
3. *Plantittel må rettast opp i alle plandokumenta til rett bruksnr gnr 15 bnr 2 m.fl.*
4. *Planomtalen vert å oppdaterte tilsvarande endringane i pkt 1,2 og 3*

Uprenta saksvedlegg:
Kommunedelplan Volda sentrum.

Samandrag av saka:
Det er fremja privat reguleringsplan for eit område utlagt til bustadformål i kommunedelplan Volda sentrum, område B60 – Strand del av 15/2 m.fl.
Planframlegget er utarbeidd i samsvar med reglane i plan og bygningslova kap. 12.

Ein legg til grunn at det vert gjennomført synfaring i samband med handsaming av saka.
Etter gjennomgang har ein funne at plan kan fremjast for politisk handsaming sjølv om det er registrert behov for endringar av planframlegget.
Desse endringane kan justerast inn før utlegging av plan til offentleg ettersyn. Jf tilrådinga i saka.
Nærare utgreiing av planframlegget går fram av Planomtale. Kopi av innspel ved oppstartvarsling ligg også ved her.

Saksopplysningar:

Kommunen har motteke framlegg til reguleringsplan for ein del av eigedomen Strand, gnr 15 bnr 1, eit areal som i kommunedelplan Volda sentrum-,Mork-Furene og Vikebygda er kalla område B60.
I kommunedelplan, plan godkjent 18.06.2009, er arealet avsett til bustadformål.

Med grunnlag i Kommunedelplan har grunneigar i samarbeid med plankonsulent teke initiativ til utarbeiding av reguleringsplan for området.

Oppstartmøte vart gjennomført den 12.12.2012. Kopi av referat frå møtet ligg ved.
Her vart fylgjande føresetnader lagt til grunn:

"Kommunedelplanen er utgangspunkt for arbeidet. Eksisterande vegnett skal kunne nyttast, og at ein i planprosessen fastset dimensjoneringskrav og behov/krav til opprusting tilsvarande som for naboeigedomen Gamlevegen 48. (4m gatebreidde-,3m fortau-, 1.5m anna vegområde- og 1.5 m gjerdeavstand. Samla 10m vegområde. Det bør vurderast behov for møteplassar på strekninga.)
Krav om opprusting/kostnadsdeltaking i naudsynt oppgradering av vegnett må fastsettast gjennom utbyggingsavtale.
Kommunaltekniske anlegg:
Volda kommune har planar om opprusting av hovudleidningar for vatn og avløp i Gamlevegen. Kommunaltekniske anlegg elles er dimensjonert slik at dei nye områda kan tilknytast utan vesentlege nye eksterne kostnader. Dimensjonerande kapasitet vil vere krav til brannvatn.
***Byggegrense** mot E39 i utgangspkt. 50 m frå senterline. Avvik /reduksjon etter konkret vurdering/avbøtande tiltak gjennom reguleringsplan etter samråd/avklaring med Statens Vegvesen/M.R.Fylke. Byggegrense langs kommunal veg min.10m frå senterline veg.*

Tilkomst og bebyggelse bør planleggast ut frå ønskje om minst mogeleg sjenanse og konflikt med eksisterande bebyggelse/bumiljø. Som utgangspunkt bør utbygging baserast på tilkomst frå Gamlevegen.
Grøntareal/fellesareal til leik etter konkret vurdering, med min 50m2 pr bueining som utgangspunkt. Dette bør ivareta både småbarnleikeplassar nær bustad og større felles aktivitetsareal.

Mogeleg behov for rasvurdering og avgrensing av byggeareal i høve til dette må avklarast gjennom prosessen."

I tekstdelen til kommunedelplan Volda sentrum er det sagt fylgjande som gjeld også dette området:

"5.2 Nye utbyggingsområde til bustader
Planframlegget legg opp til at Volda sentrum skal utviklast til å verte meir attraktiv for busetting. I planframlegget er det foreslått nye område for bustadbygging som opnar for å kunne tilby ulike typar bustader (einebustader, rekkehus, leilegheiter m.m.), både sentrumsnære og typiske sentrumsbustader, samt tette og varierte bustadområde. Desse ligg ved Andaneset, i Heltne/Brattebergområdet, i Midttun/Myraneområdet, ovanfor Solhøgda, på Rotset, ved Frøholmfeltet og på Mork. I tillegg til desse er det foreslått sentrumsområde med kombinasjon av bustadføremål, industri og forretningsverksemd og i Drivekleppområdet er det opna for spreidd bustadbygging.
Alle bustadområda må utviklast på grunnlag av reguleringsplan.

***B60:** Utviding av Strandeigedomen. Området har ein del utfordringar når det gjeld landskapet. I tillegg vil auka utbygging i området auke trafikken på Gamlevegen. Planforslaget vil vere positivt ved at ein får etablert fleire bustader i nærleiken til sentrum samtidig som det ikkje har særleg negative konsekvensar for landbruket."*

I KU knytt til plan er det her sagt fylgjande om B-60 - området:

"Område nr. 13 B60: Strandeigedomen
Planstatus/gjeldande arealbruk: LNF - Planlagt ny arealbruk: Bustader, Areal: 18 daa
***Tema:** Helse:*
Realisering av forslaget vil medføre at bustader kan etablerast som utviding av eksisterande bustadområde. Med variasjon av ulike type bustader og universelt utforma uteområde, med tilstrekkelege areal for barn og unge kan ein få til eit godt bumiljø i området. Tilrettelegging av meir areal til bustader vil avhjelpe ein stram bustadmarknad.
Friluftsliv og tilgjenge til uteområde:
Området har ingen registrert verdi som friluftsområde, men ligg inntil friområde. Det er gode mulegheiter for friluftsliv i området.

Tilgjenge til bygningar og tenester:
Store delar av området er svært bratt, noko som kan medføre utfordringar i høve til å innfri kravet om universelt utforma uteområde, tilkomst til og innan bustadområdet.
Bustadområdet vert liggande nokså nær sentrum, sjølv om avstanden kan opplevast som såpass stor at dei fleste vil velje bil til dei daglege gjeremåla.
Dyr- og planteliv:
Det er ikkje registrert verdifullt dyre- og planteliv i området.
Jordbotn, vatn og luft:
Det er lite sannsynleg at utbygging av bustader i området vil medføre negative konsekvensar for jordbotn, vatn og luft. Avløp må koplast til godkjent off. avløpsanlegg.
Klima og energi:
Avstanden til sentrumsområdet og mange kvardagsaktivitetar kan medføra auka grad av privatbilisme sjølv om området ligg nær nok til at mange finn det aktuelt å gå/sykle.
Landskap:
Utvidingsområdet er ein del av grønstrukturen og er ein del av de skogkledde li-sidene som kryp ned mellom busetnaden og ned mot sjøen. Terrenget stig bratt mot ein rygg mot aust som

er grensa mellom Klepp og Nordalen. Inntrykket av landskapselementet som ei markert grense mellom to byggeområde vil verte redusert ved ei større utbygging av området. Terrenget opp mot ryggen vil vere vanskeleg å utnytte og dette vil truleg avgrense utbygginga opp mot dette landskapselementet.
Landbruk:
Området har liten verdi som landbruksareal.
Kulturminne og kulturmiljø:
Det er ikkje kjende kulturminne eller kulturmiljø i området.
Transport og trafikk:
Det bør etablerast ny avkøyring frå Gamlevegen til området. Gamlevegen har funksjon som samleveg, men har ikkje e fortau/ gangveg.
Støy:
Beredskap og ulukkesrisiko:
Grovanalysen av risiko og sårbarheit har ikkje avdekt spesielle risikofaktorar. Ved reguleringsplan eller byggesøknad må risiko og sårbarheit vurderast etter gjeldande lovverk og forskrifter.
Vurdering:
Området har ein del utfordringar når det gjeld landskapet. I tillegg vil auka utbygging i området auke trafikken på Gamlevegen. Planforslaget vil vere positivt ved at ein får etablert fleire bustader i nærleiken til sentrum samtidig som det ikkje har særleg negative konsekvensar for landbruket.
Konklusjon: *Delar av området kan leggast ut til bustadføremål. Det må settast krav om reguleringsplan, der det vert lagt vekt på å finne gode løysingar når det gjeld tilkomst til området."*

Planoppstart vart varsla ved kunngjering i Møre og på kommunen si heimeside og ved tilskriving av partar og aktuelle høyringsorgan ved brev av 31.01.2013.
Planprosessen har så langt vore gjennomført i samsvar med gjeldande reglar i PBL.
Kopi av innspel ved førehandsvarsling ligg ved planomtalen.

Vurdering og konklusjon:
Det er gjennomført støyvurdering ut frå trafikksituasjonen på E39 som går forbi området. Støyberekninga er gjennomført av Sweco as. Eg viser til vedlagde rapport datert 29.07.2014. Konklusjonen her er at ved planlagt bygging av støyskjerming ved voll mot E39 vil området kunne bebyggast. Deler av området vil likevel ligge innanfor gul sone. Det må difor gjennom nye berekningar og vurderingar knytt til utbyggingsplan (detaljplan med eksakt byggutforming/plassering og plassering av uteareal/leik mv.) dokumenterast at tilhøva vert tilfredsstillande sett i høve til krava i T-1442.
Krav om dette er lagt inn i reguleringsføresegnene, jf tilråding i saka.
Vist støyvoll i plan er plassert heilt inn mot avsett areal til utviding av E39 med gangveg. Støyvollen ligg langs deler av området på fylling.
Det må som del av teknisk avklaring før utbygging dokumenterast at dette tiltaket kan etablerast utan fare for utgliding og med tilfredstillande stabile skråningar mot framtidig veg/veggrøft langs E39. Jf. Framlegg til justering i reguleringsføresegnene i tilrådinga i saka.

Det er i planprosessen også gjennomført geologisk vurdering av området, og rasvurdering. Dette er utført av firma Breiteig Fjordsenter, og er beskrive i rapport frå november 2013, datert 6.12.2013.
Planframlegget er justert og tilpassa ut frå konklusjonane i denne rapporten.

I kommunen si tilråding i saka vert reguleringsføresegnene justerte for ytterlegare å sikre farlege områder i/ved planområdet både før og under utbygging og før bygningar/areal kan takast i bruk.

Både uttaler frå Møre og Romsdal Fylkeskommune, Fylkesmannen og kommunen sin barnerepresentant peikar i sine innspel på omsyn til barn og unge, med omsyn til eigna leikeareal for ulike aldersgrupper, gode trafikkløysingar.
Det er dels lagt til rette for dette gjennom avsette areal i plan og gjennom føresegner til plan.
Dei avsette områda f_leik 1 og 2 og o-AFr gir saman med turvegdraget f_GT eit samla godt tilbod til naturoppleving og leik. Jf også krav i føresegnene til internleikeplassar i byggeområda.
Planlagt turdrag/grøntområde langs vestkanten av området er forma av eit markert høgdedrag, eit fint avgrensande naturområde mellom eksisterande bebyggelse og planlagt utbygging. Ein føresetnad for at både turdraget og leikeområda skal fungere etter intensjon er at byggeområda ikkje vert pressa så langt inn mot dette høgdedraget at det mister sin tiltenkte funksjon. Vi rår difor til at grensa mellom grøntdraget og byggeområdet vert justert mot aust om lag til vist byggelinje i planframlegget, og at denne vert justert tilsvarande. (+4m). jf. Kartskisse.

Eksisterande balløkke på nedsida av Gamlevegen, har tidlegare vore mykje nytta av barna i Frøholmfeltet og Nordalen. Denne er lagt inn i planen med slikt formål, men det bør også gjennom føresegner til plan (rekkefølgjebestemmelse) sikrast at denne vert tilgjengeleg for ein ny generasjon barn og unge, og at den vert skjerma mot støy frå vegen nedanfor. Jf tilrådinga i saka med framlegg til endringar i føresegnene til plan.

Område FS_2 er eit markert høgdedrag (Ås-rygg). Området ligg også innanfor sikringssone for skred (jf restriksjonar hogst).
Området er svært bratt og eksponert og planlagt plassering av bustad her, både tilkomstveg, naudsynt utsprenging av tomt og byggplassering her vil vere uheldig landskapsmessig, og vert ikkje tilrådd. Vi rår til at planområde FS_2 vert teke ut av plan.

Område BK_2 vert som nemnt ovanfor tilrådd justert med områdeavgrensing mot grøntdrag i vest. I tillegg vert det presisert at tilkomst til heile området skal skje frå vist avkøyrsle mot Gamlevegen f_SKV1. Også for eventuelt terassebygg på området.
Føresegnene vert foreslått justert for å sikre dette. Vidare vert føresegnene foreslått endra når det gjeld planlagt byggehøgder i dette området. Det er her lagt opp til inn til 4 etg. Bygg, med maksimal byggehøgde 12m.
Dette vert justert til maksimal byggehøgde (gesims og mønehøgd) 10.5m, målt frå plan kjellargolv (garasjekjellar). Dette gir rom for utbyggingsmodell med to etg pluss kjellar/underetg med garasje/bodplass.(Om lag tilsvarande som er tenkt t.d i Håmyra-området).
Føresegnene er også foreslått justert i høve til rassikringsområde H310, der det er klarare presisert at dokumentasjon for sikring både i høve til utbyggingsperiode og før bustader blir tatt i bruk er inkludert.
Føresegnene knytt til dokumentasjon for støyskjerming er justert, slik at dette vert sikra som del av detaljplan for dei ulike byggeområda.
For Byggeområde BK_1 er det i planframlegget lagt til grunn maksimal gesims og mønehøgd på 9m. I illustrasjon som fylgjer planen er det vist bygg med inntil 2 etg.

Tillate byggehøgd kan ut frå dette reduserast til maks gesimshøgd 6 m og maks mønehøgd 9m. Vi tilrår slik endring.

Elles er planlagt opprusting av Gamlevegen med fortau gjennom planområdet tilfredstillande vist i plan, og det er i føresegnene gitt rekkefølgjebestemmelse knytt til detaljplanlegging av denne, utbyggingsavtale og krav om ferdigstilling før bygg i området kan takast i bruk.

Vi har med grunnlag i vurderingane/konklusjonane ovanfor utarbeidd justert framlegg til reguleringsføresegner for området. Jf. Framlegg til justerte føresegner datert 27.04.2015.
Vi rår til at planen vert fremja for offentleg ettersyn med grunnlag i desse endringane og fylgjande justering i plankartet:

Byggeområde FS_2 går ut. Og blir del av O_GFr_1 og H190.
Byggeområde BK_2 vert redusert mot vest med 4m og grøntdraget f_GT vert tilsvarande utvida. Byggegrense vert flytt tilsvarande mot aust.
Støyvoll må visast i plankartet.
I teksfelt manglar ein del juridiske linjer – desse må på plass.
I plantittel er nytta betegnelsen Strand gnr15 bnr 30 m.fl. Dette må rettast opp i alle plandokumenta då rett bruksnr er gnr 15 bnr 2 m.fl.

Helse og miljøkonsekvensar:
Vert avklara gjennom planprosessen.

Økonomiske konsekvensar:
Kommunal deltaking vert avklara gjennom utbyggingsavtale basert på godkjent plan.
Det er sendt ut gebyrkrav for handsaming av privat reguleringsplan i samsvar med gjeldande vedtekter, slik varsla ved førehandskonferanse.
Gebyr er ikkje registrert betalt og ein føreset at dette er gjort før utlegging av plan til offentleg ettersyn.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen vesentlege.

…….

Rune Sjurgard
Rådmann
Utskrift av endeleg vedtak:
Går til sektor Utvikling for utlegging av plan etter oppdaterring i samsvar med vedtaket i saka.

Kopi:
Svein Holmen Arealplanlegging, postboks 319 , 6101 Volda

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Saksbehandlar, innvalstelefon
seniorrådgivar Kari Bjørnøy, 71 25 84 05

Vår dato
09.07.2015
Dykkar dato
08.06.2015

Vår ref.
2015/3523/KABJ/421.4
Dykkar ref.

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

VOLDA KOMMUNE
Saksnr 2012/2636 Avd OTV
Løpenr. Sbh PH
15 JUL 2015
Arkivdel: Planid
Klassering P: 2012011
Klassering S:

Volda kommune
Reguleringsplan område B60 Strand - gnr15 bnr2 m.fl. - detaljplan - Offentleg ettersyn

Fylkesmannen har ut frå sine ansvarsområde følgjande merknader:

Støy
Resultatet av utarbeidd støyrapport må nedfellast i føresegnene, slik at nødvendige tiltak mot støy blir konkretisert. Dette gjeld til dømes høgde på støyvoll og støydempingstiltak i bygningsmassen. Det er ikkje tilstrekkeleg at dette blir utsett til byggesaka, slik det er gjort i dei føresegnene som no ligg føre. Inntil dette er gjort, har vi **motsegn** mot planen.

Samfunnstryggleik
ROS-analysen peiker på at området kan vere utsett for skredfare, og det blir vist til at det må utførast ei geofagleg vurdering av faren. Det kjem ikkje fram i planomtalen at ei slik vurdering er gjennomført, eller resultatet av denne. Først under planføresegnene blir det vist til at ein geofagleg rapport er gjennomført for planområdet. Kommunen bør oppdatere planomtalen slik at planen meir eintydig viser at geofagleg vurdering er gjennomført, og korleis planen tek omsyn til den potensielle skredfaren.

Paragraf 7.3 i føresegnene omhandlar faresone for skred. Vi meiner at andre avsnitt som seier: «*Sikring av steinar på topp fjellskråning må gjennomførast før utbygging på områdeFS1 og FS2 og f_SP1 og 2 vert sett i gang*», bør vere ei rekkefølgjeføresegn, og soleis flyttast til § 8.

Barn og unge
I reguleringsføresegnene punkt 4.1 h, står det at det innanfor BK 1 og BK 2 skal setjast av minimum 50 m2 pr. bueining til leikeareal med universell standard, og at dette skal visast på byggeplanen. Det er viktig at nærleikeplassane BK 1 og BK 2 er plasserte på plankartet allereie no, slik at egna areal blir sikra til nettopp denne bruken. Vidare skal opparbeiding vere sikra gjennom rekkjefølge- og funksjonskrav i føresegnene. Medan rekkefølgje er sikra i føresegnene som ligg føre, er ikkje funksjonskrava tilstrekkelege. Nærleikeplass skal opparbeidast med minimum sandkasse, benk og eit leikeapparat. Dette er i tråd med krav i Rikspolitiske retningslinjer og fylkesmannens satsing for å sikre gode oppvekstvilkår for born og unge. Vi har **motsegn** mot planen inntil leikeplassane BK1 og BK 2 er kartfesta og føresegnene endra.

Postadresse: Postboks 2520 6404 Molde
Telefon: 71 25 84 00
E-post: fmmrpostmottak@fylkesmannen.no
Web: www.fylkesmannen.no/mr
Org.nr: 974 764 067

Når det gjeld felles leikeplassar, Leik 1 og leik 2, står det i punkt 4.3 a i føresegnene at terrenget berre i moderat grad kan bearbeidast, men at det kan plasserast leikeutstyr/anlegg her som er knytt til bruken av området. Vi rår til at føresegnene også her blir klårare m.o.t. utforming og funksjonskrav. Vi rår også til at ferdigstillinga av desse areala blir sikra i rekkefølgjekrava for området, noko som også gjeld nærmiljøanlegget o_AFr.

Konklusjon
Vi har motsegn mot planen inntil føresegnene er endra m.o.t. støysikring og funksjonskrav for leikeplassar, i tillegg til at egna areal til leikeplassane BK 1 og BK 2 er sikra i plankartet.

Med helsing

Sveinung Dimmen (e.f.)
samordnar

Kari Bjørnøy
seniorrådgivar

Fagsaksbehandlar
Samfunnstryggleik: Renate Frøyen tlf.: 71 25 84 15

Kopi:
Møre og Romsdal fylkeskommune, Fylkeshuset, 6404 Molde
Statens vegvesen, Region midt

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Saksbehandlar, innvalstelefon
seniorrådgivar Kari Bjørnøy, 71 25 84 05

Vår dato
10.11.2015
Dykkar dato
03.11.2015

Vår ref.
2013/836/KABJ/421.4
Dykkar ref.

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Volda kommune
Reguleringsplan Strand gnr15 bnr2 m.fl – detaljplan
Trekking av motsegn

Bakgrunn for saka
Fylkesmannen opprettheldt i sitt brev av 23.10.2015 motsegn på bakgrunn av at nærleikeplassane framleis ikkje var vist på plankartet og at nødvendige støytiltak for o_Leik ikkje var sikra i føresegnene.

Barn og unge
Nærleikeplassane f_Leik 3 og f_Leik 4 er no kartfesta og Reguleringsføresegnene §3 punkt i stiller opp krava som gjeld med høve til utforming, funksjon og rekkefølgje.

Støy
Når det gjeld o_Leik skal det ifølgje føresegnene §3 punkt i) skjermast mot støy frå E39 ved å setje opp støyskjerm i samsvar med skildring gitt i utarbeidd støyrapport.

Konklusjon
Planen kan eigengodkjennast når føresegnene sikrar konkrete støytiltak som skal gjennomførast for o_Leik og at støyskjermen er vist på plankartet.

Med helsing

Jon Ivar Eikeland (e.f.)
fagsjef - plansamordning

Kari Bjørnøy
seniorrådgivar

Kopi:

Svein Holmen	Posteboks 319	6100	VOLDA
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	Molde
Statens vegvesen Region midt	Postboks 2525	6404	MOLDE

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Møre og Romsdal fylkeskommune

FYLKESRÅDMANNEN

Volda kommune
Stormyra 2
6100 Volda

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
2012/2636	10.06.2015	41202/2015/REGULERINGSPLAN/1519	Johnny Loen, 71 25 82 88	08.07.2015

-

Volda kommune - detaljregulering - reguleringsplan Strand, Volda sentrum gbnr 15/1 m.fl. - offentleg ettersyn - motsegn

Møre og Romsdal fylkeskommune har ut frå sine ansvarsområde følgjande merknader:

Automatisk freda kulturminne
Det vart utført ei arkeologisk registrering i planområdet i 2014. Det vart då gjort funn av to automatisk freda kulturminne idnr 177066 og 177067. Dette er rester etter eldre dyrkningslag som for idnr 177066 i vest er frå yngre bronsealder, medan i aust er funna frå eldre bronsealder. Det er ikkje gjort funn av gravrøys slik planomtalen er inne på, men ei nyare rydningsrøys opp på fossilt dyrkningslag i 177067.

Desse funna ligg i planen i område som er tiltenkt utbygging. Det er av den grunn nødvendig med frigiving etter kulturminnelova § 8, fjerde ledd. For å kunne gjere slikt vedtak, og for dermed å kunne eigengodkjenne planen, må visse endringar gjerast.

Planen slik han er lagt ut ved offentleg høyring legg opp til forenkla frigjeving knytt til offentleg høyring av begge dei lokalitetane. Vern av idnr 177066 kan sameinast med grøntføremål der leik/friluftsføremål er tillate utan inngrep i marka. I planforslaget ligg lokaliteten i o_AFR - nærmiljøanlegg/ballplass. Dette inneber inngrep som er motstridande i forhold til vern. Vi har derfor **motsegn**. Vi ber kommunen/tilakshavar sjå på andre løysingar som kan ivareta både fornminnet og frileik. RpBo-markeringa må i tilfelle erstattast med omsynssone D (H_730), og ikring denne må det også gjerne vere noko omsynsone C (H_570). Av føresegnene må det framgå at dette er automatisk freda kulturminne som det ikkje er lov å skade ved inngrep i grunnen eller dekke til.

For idnr 177067 i BK_1 vil vi kunne gi forenkla dispensasjon når planen samla er tilfredstillande. Vi her merksam på at føresegnsområde (RpBo) skal vere nummererte i planen, og nummereringa skal finnast igjen i føresegna, til dømes slik: "RpBo#1 ID 177067". Føresegnene til RpBo skal ikkje ligge under omsynsonene, men under hovudføremålet som her er BK_1. Dette må rettast opp i plan før planen kan eigengodkjennast og før ein kan fatte vedtak etter kulturminnelova § 8 fjerde ledd.

Inntil desse momenta er tekne omsyn til pliktar vi å reise motsegn til planframlegget. Vi ber om eit avgrensa ettersyn av planforslag som tilfredstiller desse formalia, og der idnr 177066 vonleg er omsynssone. Vi vil då kunne tilrå frigjeving av idnr 177067. Planomtalen må oppdaterast tilsvarande.

Postadresse: Postboks 2500, 6404 Molde ● Besøksadresse: ● Telefon: 71 25 80 00 ● Telefaks:
e-post: post@mrfylke.no ● www.mrfylke.no

I den samanheng peikar vi også på at kap 5.4 i planomtalen heilt manglar informasjon om dei funna av automatisk freda kulturminne som faktisk er gjort i området. Det er også konkludert i verknadskapitlet 8.4 med at utbygging ikkje vil ha negativ verknad for automatisk freda kulturminne. Sjølv om lovleg gitt dispensasjon ligg til grunn, må det vel vere openbart at fjerning av fornminne er negativt for fornminnet.

Barn og unge
Planen legg opp til tre store leikeareal, det eine offentleg som ballplass (o_AFr), dei andre felles (f_Leik 1 og 2). Som påpeikt i planomtalen er alle i hellande terreng, noko som fordrar terrenginngrep dersom det skal tilretteleggast. Når det gjeld ballpassen, vil dette bli vanskeleg ut frå kulturminneomsyn. Når det gjeld f_Leik 1 og 2 er det positivt med areal til frileik, til dømes aking om vinteren. Liklevel bør det nok stillast krav til at noko av arealet skal tilretteleggast, gitt til dømes at det ikkje er tilrettelagt småbarns-leikeareal for einebustadene i planen.

Det er stilt krav om situasjonsplanar for BK1 og BK2, der ytterlegare leikeareal skal vere eitt av elementa som er pålagt. Primært vil vi kreve at leikeareal vert fastsett som eige føremål i planen. Dette vil gjere arbeidet med å dokumentere eigna kvalitet mykje lett-are. Under visse føresetnader kan vi likevel akseptere ei løysing som i planframlegget, men ikkje slik som det ligg føre no. Vi har derfor **motsegn.** Det er ein hovudgrunn til dette. Arealkravet på 50 kvm per bustadeining er godt, men det er ikkje stilt noko krav om kvalitet på desse areala utover at det skal vere "universell standard". Universell standard betyr berre at her skal vere tilgjenge for alle. Det er med andre ord uklart kva som ligg i kravet om ferdigstilling, slik det er formulert i § 8 d. Det er eit faktum at illu-strasjonane i planomtalen berre representerer ei av mange moglege løysingar for om-rådet. Utan krav til kvalitet i føresegnene, har kommunen liten moglegheit til å gå inn i situasjonsplanane og krevje kvalitet. Dette gjeld solinnfall, storleik, tryggleik, topografi mv.

Illustrasjonane viser ein situasjon for BK_2 som synest å vere godt innanfor rammene av akseptabelt. Det er likevel ikkje sagt noko om kva tal på bustader ein utnyttingsgrad på BYA 40 % kan innebere, eller om illustrasjonen utnyttar potensialet i så måte. Leike-arealet som er teikna kan etter føresegnene dekkje inntil 50 bustader, men det er neppe 50 bustader i skissa og planen kan kanskje opne for meir (sjå planfagleg vurdering). Når det gjeld BK_1 er tomta meir trengt. Her gjeld det same som for BK_2. I tillegg kan det ut frå snitteikning sjå ut som at den innteikna leikeplassen, trass eit stort bruttoareal, er betydeleg smalare enn dei ti metrane som skal til for å kunne reknast som leikeareal, jamfør Rikspolitiske retningsliner om barn og unge og rettleiar til denne.

Verknadskapitlet har eit avsnitt om uteområde og barn og unge. Vi har ikkje merknader til det som kjem fram her, men saknar som nemnt ei betre synleggjering av korleis rammene i planen påverkar barn og unge som skal flytte inn i området. Ein må her dokumentere at planen sine rammer er tilstrekkelege, jamfør også motsegnspunktet ovanfor. Det kunne i tillegg vere sagt noko om skuleveg.

Planfagleg vurdering
Plankart og føresegner "dukkar opp" midt i planomtalen (punkt 6). Vi tek for ordens skuld til vitande at vi har fått oversendt kart og føresegner som eigne dokument i tillegg. Kart, føresegner og planomtale er tre separate element i planen. Kartet og føresegnene høyrer dermed ikkje heime i planomtalen og må takast ut.

Kapitlet om planprosess bør også kortast betydeleg. Premiss som vart gitt i oppstart-møtet med kommunen kan like gjerne inngå i hovudkapittel 2 og øvrige opplysingar om innhald kjem like gjerne fram som del av eksisterande situasjon eller om planforslaget.

Planomtalen er elles godt strukturert og gjer godt greie for tilstøtande reguleringsplanar. Det er også gjort godt greie for eksisterande status innanfor planområdet med kart og illustrasjonar (kapittel 4 og 5). Kapittel 5.4 manglar likevel opplysningar om dei funna som vart gjort ved kulturminnegranskingane (sjå fagmerknad ovanfor). Desse må tilføyast.

Det manglar også opplysingar om talet på bueiningar planen opnar for. Dette talet er vesentleg for vurderinga av verknader, både på skule- og barnehagekapasitet, trafikk-situasjon, barn og unge og nabokonsekvensar. Utnyttingsgrad BYA 40 % i BK2 vil til dømes innebere 5,4 x 0,4 daa i fotavtrykk, parkering innrekna. Det er opna for minst tre høgder, og sjølv med eit solid fråtrekk for andre føremål enn sjølve bygga, vil det vere 5-6000 kvm buflate. Dette kan potensielt romme mange bueningar; fleire enn dei femti som leikeplassen skal dekke.

Konklusjon
Planen er i all hovudsak godt gjennomarbeidd og gir eit godt utgangspunkt for endeleg løysing. Vi har motsegn på to punkt

- utifrå omsynet til dei to automatisk freda kulturminne i planen, fordi det er konflikt mellom fornminne og utbygging inntil eventuelt dispensasjonsvedtak frå kulturminnelova § 8, fjerde ledd ligg føre. Planen er ikkje tilstrekkeleg tilrettelagt for eit slikt vedtak, dels på grunn av formalia i planen, men også fordi vi i utgangspunktet ikkje vil tilrå frigiving av den vestlege lokaliteten og det er motstrid mellom føremål og kulturminneomsyn.

- ut frå omsynet til barn og unge, jamfør rikspolitiske retningsliner om barn og unge, punkt 5 b. Sjå nærare detaljar ovanfor.

Planomtalen må oppdaterast tilsvarande.

Dette brevet er elektronisk godkjent og vil ikkje bli utsendt i papir.

Med helsing

Ottar Brage Guttelvik

Fagsaksbehandlar
Automatisk freda kulturminne: Arkeolog Øyunn Kleiva tlf. 71 25 88 67 / 959 45 835

Kopi:
Statens vegvesen, Region midt
Fylkesmannen i Møre og Romsdal, her

Møre og Romsdal fylkeskommune

Volda kommune
Stormyra 2
6100 Volda

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
2012/2636	03.11.2015	71027/2015/REGULERINGSPLAN/1519	Johnny Loen, 71 25 82 88	04.11.2015

-

Volda kommune - detaljregulering - reguleringsplan Strand, Volda sentrum gbnr 15/1 m.fl. - fråsegn ved avgrensa ettersyn.

Møre og Romsdal fylkeskommune har ut frå sine ansvarsområde følgjande merknader:

Automatisk freda kulturminne. Løyve til inngrep i automatisk freda kulturminne idnr 177067 etter kml § 8 fjerde ledd.

Vi viser til dykkar oversending av justert plankart og føresegner dagsett 3.11.2015.

Innafor reguleringsområdet er det registrert automatisk freda kulturminne i form av fossile dyrkingslag Strand 1 idnr 177066 og Strand 2 idnr 177067. Desse er freda i samsvar med lov om kulturminne av 9. juni 1978 nr. 50 (kml) § 4 første ledd pkt. c Etter kml § 8 fjerde ledd skal ein i samband med handsaminga av reguleringsplan ta stilling til om det kan gjevast løyve til inngrep i automatisk freda kulturminne som blir berørt av planen. Møre og Romsdal fylkeskommune er rette mynde til å avgjere dispensasjonsspørsmålet i denne saka, i samsvar med Miljøverndepartementet sitt delegasjonsvedtak av 24.3.2011.

Møre og Romsdal fylkeskommune finn etter ei samla vurdering å kunne tillate at reguleringsplan for Strand i Volda kommune blir vedtatt utan vilkår om vidare arkeologisk undersøking av fossilt dyrkningslag idnr 177067 før tiltak etter planen blir realisert. Tilstrekkeleg dokumentasjon er allereie gjennomført i samband med registrering utført av Møre og Romsdal fylkeskommune.

Idnr 177067 er i plan avmerka som RpbO nr 1 – ID177067. Vi gjer merksam på fylgjande. Føresegna står under føresegn til BK1 som pkt h. I justert plankart ligg området no både i BK1 og f_Leik_3. Føresegna må difor enten stå begge stadar, eller som generell føresegn. Vi ber dykk justere føresegna før vedtak i samsvar med dette. Det vil og gje ei klårare førsegn om de oppgjev i det er gjeve dispensasjon for freding etter kml §§ 3 og 4, gjennom godkjenning av plan, jfr kulturminnelova § 8 fjerde ledd. Slik føresegna står no er det nemnt dispensasjon, utan at ein forstår kva det er dispensasjon for, sidan freding etter kulturminnelova eller fornminne ikkje er nemnt.

Idnr 177066 er regulert til omsynsone H_730. Utanfor denne skal det helst vere H570. Vi har akseptert at dette fall bort mot BK_1, pga dei vanskar det ga å få dette inn. Sidan førre plankart har altså f_Leik_3 kome inn som del av grannearealmot aust, på kostnad av BK_1. Vi ber om at ei mindre omsynsone c) med H_570 vert lagt inn mot f_Leik 3.

Postadresse: Postboks 2500, 6404 Molde ● Besøksadresse: Julsundvegen 9 ● Telefon: 71 25 80 00 ● Telefaks:
e-post: post@mrfylke.no ● www.mrfylke.no

Vi ynskjer også eit lettgjerde oppsett under utbygginga mellom BK_1/F_Leik 3 på eine sida og O_Leik/ omsynsona jfr vårt svar på førre henvendelse dagsett 21.10.15. Dette kan vi ikkje sjå har kome inn i føresegn. Dette gjerdet vil minske risikoen for at det skjer inngrep i fornminnet under arbeidet, då det utgjer ei fysisk synleg påminning for dei som bygg at her kan dei ikkje gå inn. Dette har ofte vist seg naudsynt, det er i alle si interesse og vi tilrår på det sterkaste at de tek eit slikt moderat krav inn i føresegn.

Motsegn er etter dette å forstå som trekt.

Dette brevet er elektronisk godkjent og vil ikkje bli utsendt i papir.

Med helsing

Ole Helge Haugen
Fylkesplansjef

Johnny Loen
Plansamordnar

Fagsaksbehandlar
Automatisk freda kulturminne: Arkeolog Øyunn Kleiva tlf. 71 25 88 67

Vedlegg:
-Kart stempla Møre og Romsdal fylkeskommune og datert 4.11.2015.

Kopi:
Statens vegvesen, Region midt
Fylkesmannen i Møre og Romsdal, her
Fornminneseksjonen, Universitetsmuseet i Bergen, Postboks 7800, 5020 Bergen
Riksantikvaren, Postboks 8196 Dep, 0034 Oslo

Møre og Romsdal fylkeskommune

Oversiktsplan omsøkt tiltak:

Gard:	Strand
Gardsnummer:	15
Bruksnummer:	2
Kommune:	Volda
Fylke:	Møre og Romsdal
Kulturminneid:	177067
Kulturminnetype:	Fossilt dyrkningslag
Dispensasjonsdato:	04.11.2015

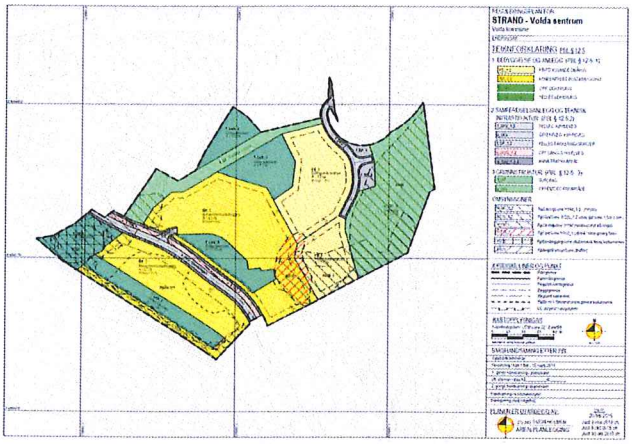

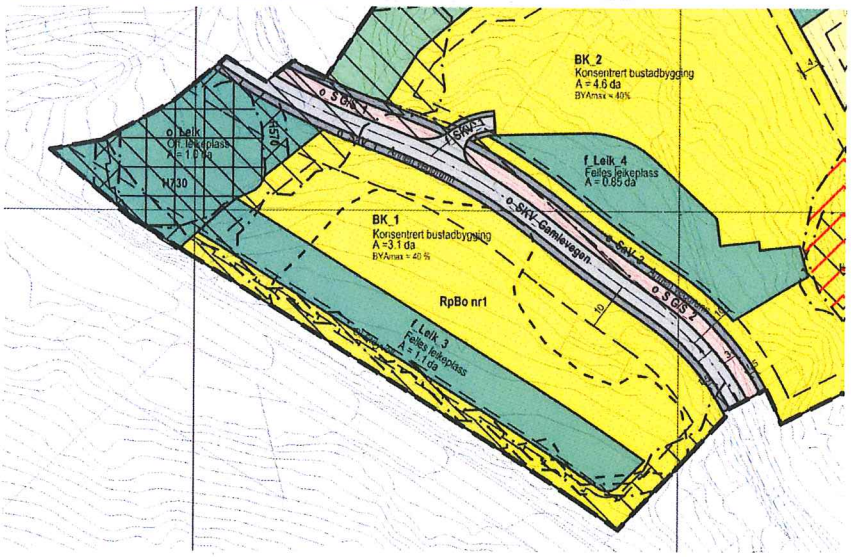

Molde, 04.11.2015

Ø. Klevra

MØRE OG ROMSDAL FYLKESKOMMUNE
FYLKESKULTURSJEFEN

Noregs vassdrags- og energidirektorat

NVE

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Vår dato: 13.07.2015
Vår ref.: 201301004-5
Arkiv: 323
Dykkar dato: 08.06.2015
Dykkar ref.: 2012/2636

Sakshandsamar:
Terje Systad

Uttale til offentleg ettersyn av reguleringsplan område B60 Strand - Volda kommune

Vi syner til Dykkar brev dagsett 8.6.2015. Saka gjeld offentleg ettersyn av reguleringsplan for B60 Strand. Føremålet med reguleringsplanen er å legge til rette for bustader.

I samband med planarbeidet har Breiteig Fjordsenter gjennomført ei skredfarevurdering og identifisert skråningar som er utsett for steinsprang. Ei skråning er markert som ei omsynssone i plankartet. Til omsynssona er det krav om at det ikkje kan ferdigstillast bustadbygg innanfor faresona før tilstrekkeleg skredsikring er gjennomført og kontrollert av geolog. Eit skogsområde i den meir skredutsette delen av planområdet er regulert som lagt inn som sikringssone med forbod mot flatehogst for ikkje å auke skredfaren.

NVE har ingen merknad til planen.

Med helsing

Brigt Samdal
regionsjef

Terje Systad
overingeniør

Dokumentet vert sendt utan underskrift. Det er godkjent etter interne rutinar.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Statens vegvesen

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Behandlande eining:	Sakshandsamar/innvalsnr:	Vår referanse:	Dykkar referanse:	Vår dato:
Region midt	Per Norvald Walderhaug -	2013/031724-003	2012/2636	29.06.2015

E39 - Volda kommune - Detaljplan - Strand gnr. 15 bnr. 2 m fl. - Offentleg ettersyn - Uttale

Vi viser til e-post datert 10.6.2015 med oversending av dokument til offentleg ettersyn for reguleringsplan Strand gnr. 15 bnr. 2 m. fl.

Statens vegvesen registrerer at trafikkstøy er behandla i reguleringsføresegnene §4, og at eit avbøtande tiltak er bygging av ein kontinuerleg støyvoll langs etter europaveg 39. Tiltaket er og eit rekkjefølgjekrav i §8, som seier at støyvollen skal vere bygd før noko bustadbygg kan takast i bruk. Elles vert vidareført støyvurdering kravd som del av byggeplan der plassering og utforming av bygg er klarlagt for å sikre at vilkår i Miljøverndepartementets Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442) for å sikre at grenseverdiar for innan- og utandørs trafikkstøy vert teke i vare.

Statens vegvesen meiner at forholdet vedrørande vegtrafikkstøy er tilfredsstillande teke i vare i framlagt reguleringsføresegner og at vidare støyvurdering vert kravd ved seinare byggesaks-behandling.
Byggegrense mot europavegen er satt til 12m. Avstand til vegmidte E39 bør settast til 15m då lina likevel ser ut til å verte liggjande i planlagt støyvoll.

Statens vegvesen har utifrå sitt ansvarsområde ingen andre merknader enn dei som er nemnd ovanfor.

Plan- og trafikkseksjonen
Med helsing

for Lisbeth Smørholm
seksjonssjef

Per Norvald Walderhaug

Kopi: Fylkesmannen
Fylkeskommunen

Postadresse
Statens vegvesen
Region midt
Postboks 2525
6404 Molde

Telefon: 02030
Telefaks: 71 27 41 01
firmapost-midt@vegvesen.no

Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Vestre Olsvikveg 13
6022 ÅLESUND

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap

9815 Vadsø
Telefon:
Telefaks:

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Siv.ing. Svein Holmen AREALPLANLEGGING

Boks 319
6101 Volda

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2012/2636	1747/2013	2012011	SVK/ SOH	12.02.2013

MELDING OM POLITISK VEDTAK - REGULERNIGSPLAN FOR STRAND GNR/BR.NR 15/1, 2, 7, 18, 30, 52 OG 54 I VOLDA KOMMUNE

Vi melder med dette frå at Kommunalt råd for funksjonshemma den 11.02.2013, hadde føre ovannemnde som sak PS 4/13, der det vart gjort slikt vedtak:

FUNK oppmodar utbyggjar om at der ein ikkje kan oppnå universell standar, likevel kan universell utforming ligge til grunn for planarbeidet.

Volda kommune, servicekontoret

Sonja Håvik
konsulent

Kopi til:
Per Heltne

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Siv.ing. Svein Holmen AREALPLANLEGGING

Boks 319
6101 Volda

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2012/2636	1746/2013	2012011	SVK/ SOH	12.02.2013

MELDING OM POLITISK VEDTAK - REGULERNIGSPLAN FOR STRAND GNR/BR.NR 15/1, 2, 7, 18, 30, 52 OG 54 I VOLDA KOMMUNE

Vi melder med dette frå at Eldrerådet den 11.02.2013, hadde føre ovannemnde som sak PS 4/13, der det vart gjort slikt vedtak:

Eldrerådet ser positivt på at Strandfeltet vert utbygd.

Eldrerådet ser likevel store utfordringar i manglande standard på tilkomst til feltet, eks. Gamlevegen.

Eldrerådet ber kommunen sjå på dei to reguleringsplanane for Norddal og Strand i samanheng når det gjeld traffikale tilhøve.

Volda kommune, servicekontoret

Sonja Håvik
konsulent

Postadresse: Stormyra 2 6100 Volda
postmottak@volda.kommune.no
Telefon: Telefaks: 70058701
www.volda.kommune.no
Org. nr: 939 760 946
Bankgiro: 3991.07.81727

Volda og Ørsta Reinhaldsverk IKS
Torvmyrane 29
6160 Hovdebygda

Postmottak Volda Kommune
Stormyra 2
6101 Volda

Dykkar saksnr: 2012/2636 Vår ref: Petter Bjørdal Dato: 15.07.15

Sak: Reguleringsplan for STRAND i Volda Kommune.

Vi vil vise til reguleringsplan for Strand i Volda Kommune som no er ute på høyring.

I det vidare reguleringsarbeidet ber vi om følgjande:

1. At det vert sett av plass og opparbeida felles oppstillingsplass for renovasjonsbehaldarar i tilknytning til fSP1 for bustadane i FS1 og FS2.

2. At snuplass for SKV 2 er stor nok for lastebil til å snu på også vinterstid.

3. Det må setjast av felles plass til avfallsbehaldarar ved innkøyrslene til BK1 og BK2. Vi minner i den samanheng om at renovasjonsforskriftene § 7c krev at avfallsbehaldarar skal stå lett tilgjengeleg på fast og flatt underlag fritt for portstolpar og liknande 1-3 meter frå vegkant på hentedag med fri løftehøgde for innhenting med mekanisk arm.

MVH

Petter Bjørdal
Dagleg leiar

Ola A. Rangsæter
Nordalsvegen 13
6102 VOLDA
olarang@gmail.com

postmottak@volda.kommune.no

MERKNAD TIL PLANFRAMLEGG - PLAN 1519-2012011, B60 STRAND

Viser til utsende plandokument, og til innspel i forvarslinga. Etter å ha sett gjennom reguleringsframlegget, har eg følgjande innspel:

1. Gjennomgangstrafikken gjennom Frøholmfeltet ser ut til å verte mindre enn frykta ut frå Strand-utbygginga. Med kun 3 hus i øvre del av planområdet, vert det ikkje nokon dramatisk auke i talet på bilar gjennom Nordalsvegen og Øggardsvegen. Her vil ei eventuell realisering av Nordals-reguleringa medføre ei mykje større ulempe for Frøholmfeltet.
2. Pleieheimskrysset er eit svært farleg kryss, sikt- og reaksjonsområdet på Gamlevegen og E39 er kort og trangt, og dette gjeld sjøl om stamvegstatus på Ørstavegen forhåpentleg fell bort om nokre år. Særleg i utbyggingsperioden med tungbiltrafikk i krysset, vert det skapt ei stor trafikkfare når storbilar som skal svinge av Ørstavegen opp i Gamlevegen ofte må stanse for motgåande trafikk. Faren for kjedekollisjon mot svingen ved Klippa er dramatisk! Mine framlegg vil vere at Volda kommune søkjer Vegvesenet om å få sette opp skilting med forvarsling av kryss/farleg avkøyrsle utanfor svingen ved Klippa, slik at trafikk i retning Volda vert varsla om potensiell stillestående kø rett bak svingen. Likeeeins bør ein få Vegvesenet/fylket til å prioritere ei forbikøyringslomme i krysset ved å få hand om delar av parkeringsplassen/innkøyringa til Pleieheimen.
3. Med bakgrunn i punkt 2, og med visning til planomtale av gjennomkøyringsforbod i Gamlevegen, vil eg presisere at det er viktig at eit slikt gjennomkøyringsforbod vert gjeldande frå krysset Ørstavegen/E39-Gamlevegen, slik at trafikken frå Frøholmfeltet ikkje vert tvungen ned i Pleieheimskrysset. Særleg i rushtrafikken og rundt tidene med ferjekøer er det viktig at trafikken frå Frøholmfeltet/Nordalen kan gå via Gamlevegen. Volda kommune kan umogleg tvinge trafikk ned i dette livsfarlege krysset i større grad enn i dag. Ei utbygging av Strandfeltet vil også gje ei større belastning og større risiko i dette krysset, men den totale risikoen kan reduserast ved å gjennomføre tiltak som eg nemner i pkt. 2.
4. Ser ein vekk frå det trafikkproblematiske Pleieheimskrysset, ser utbygginga på Strand ut til å kunne verte ein fin tilvekst i busetnaden i denne delen av Volda. Ei opprusting av Gamlevegen vil vere ein fordel også for eksisterande busetnad i området.

Dette innspelet bygger på argumentasjon kring det trafikale i området, som eg har fått medhald i frå dei fleste av naboane i Frøholmfeltet ved tidlegare innspel. Utover dette, står eg sjøl for innhaldet i innspelet til denne planen, og ønskjer lukke til med realiseringa.

Nordalsvegen, 21.6.15

Beste helsing
Ola A. Rangsæter

Viser til høyringsdokumenta som er datert 08.06.15., med frist til 25.7.

Reguleringsplankartet som er utsendt utan at planlagt bebyggelse eller internvegar i i BK 1 eller BK 2 er vist, men i framlegget side 33 og 34 er det skiserte utkast som ikkje er juridisk bindande. Grunna dette er det umuleg å ta stilling til planen, då heller ikkje avkøyringspunkt er vist på det juridisk bindande kartgrunnlaget.

om planen skulle verte vedteken omlag som plankartet no ligg føre legg vi til grunn at det vert stilt krav om at det vert utarbeidt ein detaljert bebyggelseplan for felta innafor BK1 og BK 2,med høyringar, og seinare politisk vedtak på bebyggelseplanen for dei enkelte områda.

Byggehøgder/ avstandar- I framlegget er det i i BK2 området gjort framlegg om at gesimshøgde på 12 m kan godtakast og med byggjegrense på 4 m frå nabogrense. 12 m gesimshøgde betyr 4 etasjers bygg som kan plasserast tett inntil nabogrense. Ei gesimshøgde på 9 m som for BK 1 , vil vere meir itråd med dei praksis som er etablert i område og også med tanke på branntryggleik. Vi forutset at krav til byggjehøgde og avstand til nasbogrense vil vert kravd spesifisert i ein detalj bebyggelseplan for BK- områda, slik at berørte partar får anledning til å kommentere konkrete planar der bebyggelse, vegar, avkøyrsle,avstandar og høgder er spesifisert. Om ikkje bør planen utsetjast slik at dette kan taskast inn i det reguleringskartet.

Ved så høg utnyttinngsgrad som 40 % for BK areala og byggjehøgde som skisert bør byggjeastanden til nabo vere minst 5-6 m, og spesielt vest for eksiterande bebyggelse.

Ei skilting med gjennomkøyring forbudt av Gamlevegen, vil vi som sist det var reguleringsframlegg i Gamlevegen, vere positiv til.

Vi forutset ei positiv vurdering av våre kommentarar.

Med helsing

Hake AS- Vikebygdvegen 4- 6103 Volda

Øyvind Eidså

Denne e-posten har blitt sjekket for virus av antivirusprogramvare fra Avast
www.avast.com

Sonja Håvik

Fra: ingelid [ingelid@tussa.com]
Sendt: 25. juli 2015 17:01
Til: Postmottak@volda.kummune.no
Emne: Sak-nr 2012/2636 Strand reguleringsplan

Merknader til reguleringsplan område B60 Strand, sak nr 2012/2636.

Leik 2:
Flott at den gamle steingarden vert teken vare på. Her må ein også sikre mot leikeplassen slik at barn ikkje klatrar og får stein over seg. Eit godt gjerde er truleg beste løysinga.

Køyreveg:
Tilkomst til FS1 og FS2.
Før utbygging av disse områda kan skje må vegen SKV 1 frå enden av Nordalsvegen og til SKV 2 opprustast til dagens standard for bilvegar.

Mvh
Inge Lid

Merknad til sak 2012/2636.

Har ikkje noko i mot utbygging av bustader i volda sentrum slik planlagt her, men foreslår følgjande føresetnader før godkjenning.

Reguler trafikken gjennom Gamlevegen med bom.

Bommen bør settast utanfor Gamlevegen 48. Sykkel etc må kunne passere på utsida. Dette vil løyse problemet med for stor trafikk i Gamlevegen og spare kommunen og innbygjarane store kostnader. Er kjend med at krysset ved pleieheimen er farleg og at ein ikkje vil sluse meir trafikk inn på her, men i samarbeid med utbyggar / byggherre ev. fylke må dette kunne la seg løyse. Det er viktig å bevare Gamlevegen som ei trygg ferdselåre for mjuke trafikantar. Vegen er mykje bruk av syklistar og gåande. Å ruste opp og utvide med fortau etc er oppskrifta på meir trafikk. Dette er svært kostbart og gje mindre nytte, då trafikken vil auke. Hugs ! Gamlevegen stort sett ein veg for dei som bur der, - og få andre. Ei opprusting og utviding av vegen med fortau vil bli dyrt og krevjande.

Ferdselsårer, stiar med tilkomst til naturen skal bevarast ev. sikrast for framtida.

Eg bed kommunen om beskytte etablerte stiar / ferdselsårer og ev. potensielle ferdsel-åre til fjellet og naturen i området. Desse kan med fordel rustast opp og få ei meir universal utforming og ikkje være ein salderingspost for utbyggar. Særskilte krav til utforming, bredde og stigning, samt fundamentering bær gjelde for utbyggar. Dette er og i deira interesse. nteresser.

Volda 25 / 7 – 2015.

Har og signert motsegna til Thomas Busker Larsen ettersom våre syn i prinsippet er dei same.

Ola Andreas Hauge

.....

Sara Fuierer Hauge

.....

VOLDA KOMMUNE

Saksnr. 2012/2636	Avd. Utv
Løpenr.	Shs. PH

27 JUL 2015

Arkivdel:	Plan id
Klassering P:	2012 61
Klassering S:	

VOLDA KOMMUNE
Saksnr. 2012/263 Avd. Utv
Løpenr. Shs. PH
27 JUL 2015
Arkivdel: Planid
Klassering P: 2012 01
Klassering S:

Merknad til utbygging av Strandeiendommen

Innbyggere i Gamlevegen vil med dette melde inn merknad til utbygging av Strandeiendommen. I lang tid har vi som bor i Gamlevegen sett på den økende trafikken med bekymring. I dag fungerer Gamlevegen som samlevei for:

- Gjennomkjøring for beboere i Frøholmfeltet.
- En del beboere på Klepp som bruker Gamlevegen som "snarvei" til E39.
- Bilister fra Ørsta som arbeider ved omsorgssenteret og sykehuset.

I forbindelse med utbyggingen av Gamlevegen 48 var formannskapet på befaring for å blant annet se på infrastrukturen. Den gang konkluderte man med at det ikke var tilrådelig med en økende trafikkmengde i Gamlevegen. Man tillot likevel bygging av to firemannsboliger i Gamlevegen 48. For å motvirke gjennomkjøring fra andre byggefelt ble det satt opp gjennomkjøring forbudt skilt ved Gamle Engesetveg. Dette har ført mindre trafikk for Gamle Engesetveg, men det er liten eller ingen endring i Gamlevegen, da bilistene kjører inn ved Fjordsyn og svinger opp ved Øyra barnehage.

De senere årene har det skjedd et generasjonsskifte i Seljebakken og Gamlevegen. Det har flyttet inn mange unge mennesker, og det har blitt mange flere barn. Med høy fart og økende trafikk, så er vi redde for at det skal skje en ulykke. Det er mange syklister og gående som bruker Gamlevegen. Flere steder er veien så smal at to biler ikke kan passere, i tillegg er den stedvis svært uoversiktlig.

I saksdokumentene for Strand eiendommen blir det flere steder pekt på de trafikale utfordringene. I punkt 5.7 og 8,6 står det.

5.7 Trafikktilhøve

Gamlevegen er kommunal samleveg med mange direkte-avkøyrsler og med lav horisontal og vertikal standard og dårleg sikt. Det er etablert fartshumpar,og fartsgrensa er 30 km/t. Stenging for gjennomgangstrafikk har vore aktuelt politisk tema i kommunen pga svært lav standard, stor gjennomgangstrafikk og stort innslag av mjuke trafikantar (gåavstand til sentrum) men ikkje fortau/gangveg. Den nye kommuneplanen legg ikkje opp til stenging, men har i staden teke med gangveg/fortau langs Gamlevegen inn til krysset med Klokkarvegen.

8.6 Trafikktilhøve

Planen vil medføre auka biltrafikk i Gamlevegen. Naboane er skeptiske til auka trafikk både i Gamlevegen og gjennom bustadgatene i Frøholmfeltet.
Med den avkøyrslepolitikken som kommunen har praktisert i Gamlevegen dei senaste åra vil all ny bygging i området aktualisere stenging for gjenomkøyring av Gamlevegen. Alle dei 4 nye husa (2 stk 4-m-bustadar + 2 einebustadar) som er under bygging i Gamlevegen 48 får direkteavkøyrsler til Gamlevegen, og med alle andre direkteavkøyrsler i tillegg til svært lav horisontal og vertikal standard er det vel berre stenging som er forsvarleg. Dette vart vurdert

ved utarbeiding av den nye (2011) kommunedelplanen for Volda sentrum der konklusjonen var å ikkje stenge gata men bygge gangveg mellom Frøholmfeltet og krysset til Klokkarvegen. Vi legg difor inn i planen «vår del» av denne gangvegen forbi Strandfeltet.

Med strandeiendommen og Gamlevegen 48 vil det komme fortau fram til Korsavegen. I kommunedelplanen er det planlagt fortau videre til Klokkarvegen. Dette løser kun en mindre del av de trafikale utfordringene, og det foreligger ingen tidsplan om når dette vil bli gjennomført. Fra Klokkarvegen og ut Gamlevegen er det ikke planlagt fortau, men også her er veien stedvis smal og uoversiktlig.

I reguleringsplanen til Strandeiendommen står det:

Utnytting av BK2 s. 34

Tilkomst til BK_2 frå Gamlevegen er teke frå vest. Då vert den naturlege trafikkretninga vestover og ned mot E39.Vi ynskjer minst mogleg trafikk mot sentrum på Gamlevegen.

Dette er godt nytt for oss som bor i Gamlevegen men vi vet av erfaring at utkjøringen fra Frøholmfeltet ut til E39 har lenge vært omtalt som farlig og uoversiktlig. Derfor velger mange å bruke Gamlevegen som innfartsåre til sentrum. Etter Kvivsvegen har det blitt en økning i trafikken. Utfordringen med krysset er at sikten mot Volda er dårlig, da man ikke kan se over bakkekammen mot Volda. Sikten mot Ørsta er heller ikke god da avstanden til svingen mot nord er relativ kort. Dette er et kryss som har stort behov for utbedring slik at man kan avlaste Gamlevegen som samlevei.

Tiltak

- Vi ønsker at infrastrukturen knyttet til hele Gamlevegen blir utbedret/gjennomført før man gir tillatelse til flere nybygg.
- Vi ønsker at Gamle Engesetveg og innkjøringen ved Fjordsyn må bli fysisk stengt, slik at trafikken blir ledet helt ned i sentrum.
- Krysset ved E39 og Frøholmfeltet må bli utbedret.
- Alternativt ønsker vi at Gamlevegen blir stengt med bom slik som det er gjort i Uravegen og Brenslene. På den måten vil man begrense trafikken, og unngå gjennomkjøringen som er i dag.

På grunn av at innmeldingsfristen for merknader er satt til 25 juli, var mange av beboerne på ferie. Jeg ber å få sende en utvidet liste med underskrifter til 10 august slik alle naboene får mulighet til å skrive under.

Mvh:

Thomas Busker Larsen

Hammer Bauer Tür	Feuerlöscher 4
Apfel Bäcker	Anwalt Leben 14
Bank Arzt Hallo Land	Computer 17
Tor Wasser	Computer 19
Haus Sonne	Computer 23
Weg-Arbeit Sonne	Feuerlöscher 23
Bank Kinder Berg	Klassenzimmer 3
Apfel Wissenschaft	Klassenzimmer 2
Spring Essen Trinken	Computer 6, Volk Volk 6.
Himmel Schreiben 2	Feuerlöscher 2
Zucker Kopf Berg	Feuerlöscher 2
Haus Schule	Feuerlöscher 23, Volk
Tür Wasser	Fenster 31, Volk
Schule Volk	Feuerlöscher 33B, Volk
Apfel Schule	Fahrzeug 334, Volk
Sonne Fenster Wasser	Computer 31
Essen Wasser	— " —
Mann Bruder Bild	Fenster 33
Berg Markt	Fenster 36
Wasserstoff Apfel	Fenster 37F
Singen Schwester	Fenster 38
Markt Kinder	Fenster 41

Jon Elv Rypte	Gamlevegen 41
Anja Nautnik	Gamlevegen 47
Gunn Lida Ole	Klokkarvn 1
Anne Helen Sundkvalfoll	Klokkarvn 1
Nina Ulvaland	— " — 3
Aud Britt Steinsland.	Gamlevegen 12
Ola Hauge	Gamlevegen 28
Sara Hauge	— " —

Som det fremgår av listene har så nær som alle i Gamlevegen og Korsavegen skrevet under på merknaden. Noen husstander mangler, men det har ikke vært mulig å komme i kontakt med eierne da det fremdeles er ferietid.

Som en tilleggskommentar vil jeg nevne, at med oppføringen av to firemannsboliger i Gamlevegen 48 vil det komme til 16 ekstra parkeringsplasser/biler. I tillegg har gårdbruker Skarstein i Norddalen lagt ut et felt med flere ferdig regulerte tomter for salg, til et utbyggings firma. Totalt sett vil dette, i tillegg til en regulering Strandeiendommen føre til en betydelig trafikkøkning for Gamlevegen.

Med vennlig hilsen

Thomas Busker Larsen

Alf Bjørk Breivik	Gamlevegen 7.
Inger Anne d. Breivik	—"—
Torleiv Bårstad	—"— 20
Ida Ørsteik	Gamlevegen 25
Linda Z Håsleyfold	Gamlevegen 25A.
Tatiana Flåtin	Gamlevegen 29
Eli Skaland	Gamlevegen 3
Olaug Rotvatn	Gamlevegen 42
Per Haugen	Gamlevegen 42
Signurk. Nordahl	Korsavg. 4 (Gamlevg. 38)
Svein Nordahl	Korsavegen. 6.
Fred Bjørnseth	Korsavegen. 3.
Jan Olav Breivik	Korsavegen 8.
Hildegunn Hompersæt	—"—
Marius Skeie Jørgensen	Gamlevegen 39
Hildekristin Lumbersæt	Gamlevegen 39
Gjøstein Rundle	Gamlevegen 9
Kari Aase Sveen	Ørstavegen 42
M. Wenstad	Korsavegen 2.

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ernst Lundberg	Arkivsak nr.:	2015/2126
		Arkivkode:	023

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
159/15	Formannskapet	03.11.2015
121/15	Kommunestyret	26.11.2015

NYE 110-REGIONAR OG SAMLOKALISERING AV NØDMELDETENESTA - HØYRING

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 03.11.2015 til kommunestyret:
Kommunestyret rår til at 110-sentralen for Møre og Romsdal vert lokalisert til Ålesund.

Administrasjonen si tilråding:
Kommunestyret rår til at 110-sentralen for Møre og Romsdal vert lokalisert til Ålesund.

Vedleggsliste:
1. Brev av 5.10.15 frå Direktoratet for Sivilt Beredskap (DSB)
2. e-post frå brannsjef Geir Thoresen
3. K-sak 39/13, møte 4.4.13 om omorganiseringav 110-setralane.

Uprenta saksvedlegg:

Samandrag av saka:

Det vert rådd til at 110-sentralen for Møre og Romsdal vert lokalisert i Ålesund.

Saksopplysningar:
I brev av 5.10.15 frå DSB vert det varsla at direktoratet vil gjere nye vedtak om lokalisering av 110-sentralane. Dette i samband med at det i nærpolitireforma er presisert at brann- og redningsvesenets naudmeldeteneste skal tilpassat dei geografiske grensene til dei nye politidistrikta, men likevel slik at ein 110-sentral kan dekke meir enn eit politidistrikt.

I brevet, ***vedlegg 1***, går det fram at forslaget frå DSB er at Møre og Romsdal vert eigen 110-region. Dette samsvarar med at Møre og Romsdal også er eige politidistrikt. Såleis ligg det i korta at desse to einingane skal samlokaliserast.

Når det gjeld politidistriktet har Politidirektoratet gjort framlegg om Ålesund som lokaliseringsstad, jfr. eiga sak om dette. Når Stortinget har eit mål om å samlokalisere politiet sin operasjonssentral med 110-sentralane i same bygg, vil avgjerda om politilokaliseringa såleis ha betydning for lokalisering av 110-setranlen. Dette argumenterer brannsjef Geir Thorsen også for i sin e-post, jfr. ***vedlegg 2***, der det i realiteten vert argumentert for Ålesund.

Vurdering og konklusjon:
Rådmannen er samd med brannsjef Thorsen om lokalisering av 110-sentralen i Ålesund. Dette er elles i samsvar med kommunestyret sitt vedtak i sak 39/13, der kommunestyret held på Ålesund som lokaliseringsstad for 100-sentralen, jfr. ***vedlegg 3.***

Helse og miljøkonsekvensar:
Er omtalt i sak 39/13

Økonomiske konsekvensar:
Er omtalt i sak 39/13.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Er omtalt i sak 39/13.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Direktoratet for Sivilt Beredskap
postmottak@dsb.no

Volda brann- og redning, her**.**

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Dokument dato
05.10.2015

Vår referanse
15/6211/MUSI

Vår saksbehandler
Kalve, Vesla Victoria, tlf. 33 41 26 56

Deres dato

Deres referanse

Arkivkode

Til kommuner, brannsjefer og ledere av 110-sentralene

Høring og varsel om vedtak vedrørende nye 110-regioner og informasjon om samlokalisering av nødmeldingstjenesten

Varsel om vedtak om nye 110-regioner

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til Stortingsvedtak den 10.06.2015, og tilhørende dokumentasjon Innst. 306 S (2014-2015) og Prop. 61 LS (2014-2015) (nærpolitireformen), hvor det ble bestemt at det skal gjennomføres en politireform. I nærpolitireformen presiseres det at brann- og redningsvesenets nødmeldingstjeneste skal tilpasses de geografiske grensene til de nye politidistriktene, men samtidig slik at en 110-sentral kan dekke mer enn ett politidistrikt.[1]

DSB vil med dette varsle vedtak om nye 110-regioner med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 16. DSBs varsel om vedtak om nye 110-regioner samsvarer med Stortingets beslutning om nye politidistrikt, med ett avvik. Os i Hedmark fylke skal omfattes av Trøndelag politidistrikt. DSB vil ikke varsle hvilke kommuner som pålegges å etablere nødalarmeringssentral i de nye 110-regionene i denne omgang. For mer informasjon om dette vises det til avsnittet nedenfor om Politidirektoratets (POD) høring om administrasjonssteder i de nye politidistriktene.

DSB inviterer til høring om de nye 110-regionene med 10 ukers høringsfrist. Innspillene sendes postmottak@dsb.no innen 10. desember 2015, med merknad 15/6211/MUSI.

Etter høringsfristens utløp vil DSB saksbehandle innspillene og fatte vedtak om nye 110-regioner. Stortingets mål om at nødmeldingssentralene for brann og politi dekker de samme geografiske områdene vil veie tungt når DSB fatter vedtak.

Finnmark 110-region:
Stortinget har vedtatt at Finnmark fylke skal bli ett samlet politidistrikt med en døgnbemannet operasjonssentral i Kirkenes. DSB sendte et brev til kommunene i Finnmark den 15.09.15, hvor det beskrives to mulige løsninger for fremtidig 110-struktur i nord:

- Etablering av ny 110-sentral samlokalisert med politiets operasjonssentral i Kirkenes.
- Sammenslåing av 110-regionene for Finnmark og Troms med samlokalisert 110-/112 sentral i nye Troms politidistrikt.

DSB har anmodet kommunene i Finnmark om skriftlige innspill innen **10.12.2015**. På nåværende tidspunkt forhåndsvarsles det derfor ikke vedtak om 110-region for Finnmark fylke. DSB vil komme tilbake til kommunene i Finnmark når kommunenes innspill i saken er behandlet.

[1] Prop. 61 LS (2014-2015), s 94.

Postadresse
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Hovedkontor
Postboks 2014
3103 Tønsberg

Kontoradresse
Rambergveien 9
3115 Tønsberg

E-post
postmottak@dsb.no

Telefon
33 41 25 00

Internett
dsb.no

Telefaks
33 31 06 60

Org.nr.
974 760 983
Hovedkontoradresse
Rambergveien 9
3115 Tønsberg

Troms 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Balsfjord, Bardu, Berg, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Karlsøy, Kvæfjord, Kvænangen, Kåfjord, Lavangen, Lenvik, Lyngen, Målselv, Nordreisa, Salangen, Skjervøy, Skånland, Storfjord, Sørreisa, Torsken, Tranøy og Tromsø.

Nordland 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Alstahaug, Andøy, Ballangen, Beiarn, Bodø, Brønnøy, Bø (Nordland), Dønna, Evenes, Fauske, Flakstad, Gildeskål, Grane, Hadsel, Hamarøy, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Lødingen, Meløy, Moskenes, Narvik, Nesna, Rana, Rødøy, Røst, Saltdal, Sortland, Steigen, Sømna, Sørfold, Tjeldsund, Træna, Tysfjord, Vefsn, Vega, Vestvågøy, Vevelstad, Værøy, Vågan og Øksnes.

Trøndelag 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Agdenes, Bindal, Bjugn, Flatanger, Fosnes, Frosta, Frøya, Grong, Hemne, Hitra, Holtålen, Høylandet, Inderøy, Klæbu, Leka, Leksvik, Levanger, Lierne, Malvik, Meldal, Melhus, Meråker, Midtre Gauldal, Namdalseid, Namsos, Namsskogan, Nærøy, Oppdal, Orkdal, Os (Hedmark), Osen, Overhalla, Røyrvik, Rennebu, Rissa, Roan, Røros, Selbu, Skaun, Snillfjord, Snåsa, Steinkjer, Stjørdal, Trondheim, Tydal, Verdal, Verran, Vikna, Ørland og Åfjord.

Os i Hedmark fylke skal omfattes av Trøndelag 110-region. Avviket er begrunnet i at det er et etablert samarbeid om brann- og redningsvesen som inkluderer slokkeberedskap, og at ett brann- og redningsvesen kun skal forholde seg til en 110-sentral.

Møre og Romsdal 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Aukra, Aure, Averøy, Eide, Fræna, Giske, Gjemnes, Halsa, Haram, Hareid, Herøy (Møre og Romsdal), Kristiansund, Midsund, Molde, Nesset, Norddal, Rauma, Rindal, Sande (Møre og Romsdal), Sandøy, Skodje, Smøla, Stordal, Stranda, Sula, Sunndal, Surnadal, Sykkylven, Tingvoll, Ulstein, Vanylven, Vestnes, Volda, Ørskog, Ørsta og Ålesund.

Vest 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Askvoll, Askøy, Aurland, Austevoll, Austrheim, Balestrand, Bergen, Bremanger, Eid, Eidfjord, Fedje, Fjaler, Fjell, Flora, Fusa, Førde, Gaular, Gloppen, Granvin, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Høyanger, Jondal, Jølster, Kvam, Kvinnherad, Leikanger, Lindås, Luster, Lærdal, Masfjorden, Meland, Modalen, Naustdal, Odda, Os (Hordaland), Osterøy, Radøy, Samnanger, Selje, Sogndal, Solund, Stryn, Sund, Tysnes, Ullensvang, Ulvik, Vaksdal, Vik, Voss, Vågsøy, Øygarden og Årdal.

Sør-Vest 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Bjerkreim, Bokn, Bømlo, Eigersund, Etne, Finnøy, Fitjar, Forsand, Gjesdal, Haugesund, Hjelmeland, Hå, Karmøy, Klepp, Kvitsøy, Lund, Randaberg, Rennesøy, Sandnes, Sauda, Sirdal, Sokndal, Sola, Stavanger, Stord, Strand, Suldal, Sveio, Time, Tysvær, Utsira og Vindafjord.

Agder 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Arendal, Audnedal, Birkenes, Bygland, Bykle, Evje og Hornnes, Farsund, Flekkefjord, Froland, Gjerstad, Grimstad, Hægebostad, Iveland, Kristiansand, Kvinesdal, Lillesand, Lindesnes, Lyngdal, Mandal, Marnardal, Risør, Songdalen, Søgne, Tvedestrand, Valle, Vegårshei, Vennesla, Åmli og Åseral.

Sør-Øst 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Andebu, Bamble, Bø (Telemark), Drammen, Drangedal, Flesberg, Flå, Fyresdal, Gol, Hemsedal, Hjartdal, Hof, Hol, Hole, Holmestrand, Horten, Hurum, Jevnaker, Kongsberg, Kragerø, Krødsherad, Kviteseid, Lardal, Larvik, Lier, Modum, Nedre Eiker, Nes (Buskerud), Nissedal, Nome, Nore og Uvdal, Notodden, Nøtterøy, Porsgrunn, Re, Ringerike, Rollag, Røyken, Sande (Vestfold), Sandefjord, Sauherad, Seljord, Sigdal, Siljan, Skien, Stokke, Svelvik, Tinn, Tjøme, Tokke, Tønsberg, Vinje, Øvre Eiker og Ål.

Oslo 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Asker, Bærum og Oslo.

Innlandet 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Alvdal, Dovre, Eidskog, Elverum, Engerdal, Etnedal, Folldal, Gausdal, Gjøvik, Gran, Grue, Hamar, Kongsvinger, Lesja, Lillehammer, Lom, Lunner, Løten, Nord-Aurdal, Nord-Fron, Nord-Odal, Nordre Land, Rendalen, Ringebu, Ringsaker, Sel, Skjåk, Stange, Stor-Elvdal, Søndre Land, Sør-Aurdal, Sør-Fron,
Sør-Odal, Tolga, Trysil, Tynset, Vang, Vestre Slidre, Vestre Toten, Vågå, Våler (Hedmark), Østre Toten, Øyer, Øystre Slidre, Åmot og Åsnes.

Øst 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Aremark, Askim, Aurskog-Høland, Eidsberg, Eidsvoll, Enebakk, Fet, Fredrikstad, Frogn, Gjerdrum, Halden, Hobøl, Hurdal, Hvaler, Lørenskog, Marker, Moss, Nannestad, Nes (Akershus), Nesodden, Nittedal, Oppegård, Rakkestad, Rygge, Rælingen, Rømskog, Råde, Sarpsborg, Skedsmo, Ski, Skiptvet, Spydeberg, Sørum, Trøgstad, Ullensaker, Vestby, Våler (Østfold) og Ås.

Samlokalisering av nødmeldingstjenesten

Stortinget har et mål om at brann- og redningsvesenets nødmeldingstjeneste (110-sentralene) samlokaliseres med politiets operasjonssentraler (112-sentralene).[2] DSB ønsker å fremheve følgende merknader fra Justiskomiteens innstilling til Stortinget:[3]

> *12.2.1 Særlig om nødmeldingstjenesten –samlokalisering*
>
> *Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, legger vekt på at det er et mål å samlokalisere nødmeldingssentralene for brann og politi i samme bygg, og slik at de dekker de samme geografiske områdene.*
>
> *Flertallet understreker at det må settes av tid til en god prosess før endelig beslutning om tidspunkt for samlokalisering tas. Flertallet påpeker at det er viktig å forankre og skape lokalt medeierskap til sluttresultatet. Det innebærer at eierne av 110-sentralene involveres og sikres medeierskap i prosessen med samlokaliseringen.*
>
> *Flertallet viser til at det finnes 110-sentraler som vil bli nedlagt med ny struktur. Flertallet ber regjeringen utforme en kompensasjonsordning som ivaretar kommuner som har investert i nye nødmeldesentraler etter 2009, og komme tilbake til Stortinget med forslag til en slik ordning på egnet måte.*
>
> *Flertallet konstaterer at planleggingsarbeidet om samlokalisering av sentralene en del steder er i gang. Flertallet ser det som naturlig at 1–3 sentraler samlokaliseres i 2016 for å høste*

[2] Innst. 306 S (2014-2015) s. 52.
[3] Innst. 306 S (2014-2015) s. 52.

erfaring både mht. praktiske løsninger og økonomi. Sentralene som samlokaliseres i 2016 må være etter lokal samtykke.

Flertallet viser til at Brannstudien, rapport fra en arbeidsgruppe i nedsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, anbefaler at nødmeldesentralene for brann minimum må dekke et befolkningsgrunnlag på 400 000 personer. I dag er det 18 nødmeldesentraler for brann.

Flertallet legger til grunn at fremdriftsplanen for samlokaliseringen inneholder flere elementer som til sammen betyr at det vil være ulik fremdrift i de forskjellige politidistriktene.

Flertallet viser til at det først er når beslutning om hovedsetene er tatt, at man endelig kan beregne tiltak som må gjennomføres for å realisere samlokaliseringen. Flertallet viser også til at departementet opplyser at det er praktisk mulig å gjennomføre samlokalisering av alle 12 innenfor en 3-årsperiode, men at det vil være krevende å forplikte seg til å sluttføre alle samlokaliseringsprosessene innenfor en slik tidsramme. Flertallet bemerker at det likevel ikke er ønskelig å haste gjennom denne prosessen, men viktig å forankre og skape lokalt medeierskap til sluttresultatet. Det innebærer at samlokaliseringene må være forankret hos eierne av 110-sentralene, som er kommunene.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utforme en kompensasjonsordning for 110-sentraler som blir nedlagt med ny struktur, og komme tilbake til Stortinget med forslag til en slik ordning på egnet måte.»

Den 5. oktober 2015 la POD frem forslag til administrasjonssteder i de nye politidistriktene.[4] Forslaget er på høring med 6 ukers høringsfrist satt til 17. november 2015. Høringen omfatter blant andre kommunene, fylkeskommunene, fylkesmennene, DSB, politidistriktene, 110-sentralene (ledere og styrer) og departementene. Når Stortinget har et mål om å samlokalisere politiets operasjonssentral med 110-sentralene i samme bygg, vil PODs avgjørelse om hvor operasjonssentralen skal lokaliseres også få betydning for den samlokaliserte sentralen. **DSB anmoder derfor kommuner som har innspill til samlokaliseringen om å benytte PODs høring**.

DSB viser til POD (politi.no) for ytterligere informasjon om saken.

Når POD har fattet endelig beslutning om administrasjonssteder og lokalisering av operasjonssentralene, vil DSB varsle hvilke kommuner som vil bli pålagt å etablere nødalarmeringssentral i de nye 110-regionene.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Avdeling for brann og redning

Anne Rygh Pedersen
avdelingsdirektør

Hans Kristian Madsen
avdelingsleder

[4] Høringsnotat – Administrasjonssteder i nye politidistrikt, Politidirektoratet 5. oktober 2015 ("2015/03620)

Kopi

Justis- og beredskapsdepartementet
Fylkesmannen
Politidirektoratet
Hovedredningssentralen Sør-Norge
Hovedredningssentralen Nord-Norge
Sivilforsvarsdistriktene

Hei
Viser til brev fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) datert 05.10.2015 om **Høring og varsel om vedtak vedrørende nye 110-regioner og informasjon om samlokalisering av nødmeldetjenesten for Møre og Romsdal** og brev fra Politidirektoratet datert 05.10.2015 – **Høring –forslag om administrasjonssted i de nye politidistriktene**.

POD (Politidirektoratet) har nå lagt frem sin innstilling til hvor hovedsetet for det nye politidistriktet i fylket skal være. Denne innstillingen er sendt ut på en bred høring og den endelige bestemmelsen skal fattes av POD i begynnelsen av desember.

Parallelt har DSB sendt ut brev til kommunene med varsel og høring om de nye 110-regionen, med en høringsfrist satt til den 10. desember. I brevet fra DSB står det følgende i første avsnitt:
I nærpolitireformen presiseres det at brann- og redningsvesenets nødmeldetjeneste skal tilpasses de geografiske grensene til de nye politidistriktene, men samtidig slik at en 110-sentral kan dekke mer enn ett politidistrikt.

Forslag til nytt administrasjonssted i de nye politidistriktet har skapt mye støy og politisk engasjement rundt om i vårt fylket og vi opplever igjen å stå midt oppe i en fogderistrid. Argumenter som tap av statlige arbeidsplasser står sentralt men også tap som følge av sykehuskampen mellom Molde og Kristiansund har kommet opp til overflaten.

Dette må ikke bli en kamp der vi blir «kannibaler» og der fokuset kun går på hvordan vi fordeler statlige arbeidsplasser rundt om i fylket. Valgene vi gjør og våre høringssvar handler vel så mye om hvordan vi faktisk sammen skal klare å beholde disse viktige samfunnstjenestene og funksjonene i Møre og Romsdal. Dette handler om å ta et ansvar for fremtidens samfunnssikkerhet for Nord-Vestlandet og vår region. Det er viktig at disse to høringsuttalelsene blir sett i en sammenheng.

Møre og Romsdal 110-sentral KF, som i dag driftes av alle kommunene i fylket, har hele tiden hatt alle kommunene og et samlet fylkesting bak seg i kampen med å få beholde en 110-sentral i fylket og dette har vært viktig.

Å anbefale valg av hovedsete for politiet og politimesteren basert kun på argumentet om statlige arbeidsplasser kan få store konsekvenser for 110- sentralen. Skulle hovedsetet for politimesteren legges til Kristiansund vil det bety at 110-sentralen også må flyttes.

Det eksisterer i dag ikke noe fagmiljø for 110 tjenester i Kristiansund og en slik kompetanse vil det ta lang tid å bygge opp. Uten en slik kompetanse på plass og med en eventuell flytting av sentralen gir dette grunn til bekymring. Frykten er at DSB vil bruke sitatet lenger oppe om at en 110 sentral kan dekke mer enn ett politidistrikt og derved fatte en beslutning om å legge 110 tjenesten direkte til Trondheim - om Ålesund ikke skulle bli valgt.

110 tjenesten følger i dag lovpålagte kompetansekrav for operatører gjennom Norges brannskole. I tillegg har det kommet nye utdanningskrav som følge av innføringen av nytt digitalt nødnett og nytt teknisk utstyr i 110-sentralene. Denne kompetansen er opparbeidet ved Møre og Romsdal 110-sentral over lang tid og vil ikke kunne erstattes på kort sikt om en skal etablere en ny sentral. Ålesund brannvesen KF med sin erfaring med stabsarbeid fra flere større og kompliserte hendelser er også en ressurs for dagens sentral.

I høringsbrevet fra POD står det at Politiets operasjonssentral skal samlokaliseres med brann- og redningsvesenets nødmeldesentral, og at det skal legges til rette for samlokalisering med helsetjenestens AMK sentral. AMK sentralen for Møre og Romsdal ligger i dag i Ålesund og denne er bestemt skal være en backup sentral for St. Olavs sykehus.

I denne saken er det viktig å se helheten i et lengre perspektiv og ta ansvar for et samlet fylke og de risikoene som finnes i vårt distrikt. Om hovedsetet legges til utkanten av fylket og med relativt kort vei til neste hovedsete kan en fort også åpne for debatten om Møre og Romsdal behøver å bestå som eget politidistrikt. Møre og Romsdal som eget politidistrikt vil være helt avgjørende for regionen i fremtiden.

Vi kan ikke gå på akkord med samfunnssikkerheten i en så viktig sak. En rettferdig fordeling av statlige arbeidsplasser skal selvsagt vektlegges, men det må i tilfelle fordeles på områder som ikke vil virke inn på tryggheten og sikkerheten til våre innbyggere.

Kommunene og fylket må nå heller stå samlet å kreve å få lagt flere statlige arbeidsplasser til vårt fylke. Vi må ikke bruke energi på intern krangling og ødelegge det som fungerer godt.

Høringssvar på begge disse høringene kan få stor innvirkning på hvordan fremtiden blir for vårt fylke og det er viktig nå at vi ikke svekker den totale samfunnssikkerheten i vår region. Det må ikke få skje !

Vennlig hilsen / Best regards
Geir Thorsen
Brannsjef / Fire Chief

ÅLESUND BRANNVESEN KF
Sjømannsvn. 1b, 6008 Ålesund
Direkte + 47 70 16 32 10 | Mobil + 47 905 48 289 | Sentralbord + 47 70 16 32 00

geir.thorsen@alesund.kommune.no
http://www.aabv.no

Se vår brosjyre

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Postboks 2014
3103 Tønsberg

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2013/234	3570/2013	X20	SVK/ US	08.04.2013

MELDING OM POLITISK VEDTAK - OMORGANISERING AV 110-SENTRALANE- FRÅSEGN

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 04.04.2013, hadde føre ovannemnde som sak PS 39/13, der det vart gjort slikt vedtak:

Volda kommunestyre går imot at naudmeldetenesta for brann vert flytta frå Ålesund til Trondheim med grunnlag i det som går fram av saksutgreiinga og følgjande punkt:

- ***Volda kommunestyre meiner at DSB sitt høyringsbrev inneheld faktafeil. Volda kommune bed derfor DSB om å utarbeide eit betre faktagrunnlag til saka.***

- ***Volda kommunestyre meiner at ei utvida sentralisering av nødmelding for brann/ fagsentral for branntenesta vil svekke den reelle samfunnsikkerheita i Møre og Romsdal. Volda kommune viser m.a. til erfaringane frå uveret Dagmar som tydeleg viste kor viktig det er med kort avstand mellom beredskapsavdelingar, brannvesen og fylkesmannen.***

- ***Volda kommunestyre meiner at med det potensiale som er i Møre og Romsdal for både naturskapte katastrofer og storulykker, må målet til myndigheitene vere å styrke beredskapen i Møre og Romsdal. Fylkesmannsembetet har ansvar for beredskap. Det er også av den årsak naturleg at 110-sentralen vert oppretthalden i Møre og Romsdal fylke, og at den då er lokalisert i Ålesund.***

- ***Volda kommunestyre meiner at Møre og Romsdal skal vere ein nødmeldingsregion.***

Sakutgreiinga følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Unni Strand
sekretær

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ernst Lundberg	Arkivsak nr.:	2013/234
		Arkivkode:	X20

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
51/13	Formannskapet	12.03.2013
39/13	Kommunestyret	04.04.2013

OMORGANISERING AV 110-SENTRALANE- FRÅSEGN

Handsaming i kommunestyret:

Volda SP v/Ragnhild Aarflot Kalland kom med fylgjande framlegg som tillegg til 2. kulepkt.:
Volda kommune viser m.a. til erfaringane frå uveret Dagmar som tydeleg viste kor viktig det er med kort avstand mellom beredskapsavdelingar, brannvesen og fylkesmannen.

Og vidare som tillegg til 3. kulepkt.:
Fylkesmannsembetet har ansvar for beredskap. Det er også av den årsak naturleg at 110-sentralen vert oppretthalden i Møre og Romsdal fylke, og at den då er lokalisert i Ålesund.

Jon Georg Dale, FRP, kom med framlegg om å stryke teksten etter komma i 4. kulepkt.

Røysting:
Dei tre fyrste kulepunkta i tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedtekne.
Framlegget frå SP v/Aarflot Kalland under 2. kulepkt. vart samrøystes vedteke.
Framlegget frå SP v/Aarflot Kalland under 3. kulepkt. vart samrøystes vedteke.
Ved alternativ røysting mellom 4. kulepkt. i formannnskapet si tilråding og Jon Georg Dale sitt framlegg, vart Dale sitt framlegg samrøystes vedteke.

Vedtak i Kommunestyret - 04.04.2013

Volda kommunestyre går imot at naudmeldetenesta for brann vert flytta frå Ålesund til Trondheim med grunnlag i det som går fram av saksutgreiinga og følgjande punkt:

- ***Volda kommunestyre meiner at DSB sitt høyringsbrev inneheld faktafeil. Volda kommune bed derfor DSB om å utarbeide eit betre faktagrunnlag til saka.***

- ***Volda kommunestyre meiner at ei utvida sentralisering av nødmelding for brann/ fagsentral for branntenesta vil svekke den reelle samfunnsikkerheita i Møre og Romsdal. Volda kommune viser m.a. til erfaringane frå uveret Dagmar som tydeleg viste kor viktig det er med kort avstand mellom beredskapsavdelingar, brannvesen og fylkesmannen.***

- ***Volda kommunestyre meiner at med det potensiale som er i Møre og Romsdal for***

både naturskapte katastrofer og storulykker, må målet til myndigheitene vere å styrke
beredskapen i Møre og Romsdal. Fylkesmannsembetet har ansvar for beredskap. Det er også av den årsak naturleg at 110-sentralen vert oppretthalden i Møre og Romsdal fylke, og at den då er lokalisert i Ålesund.

- ***Volda kommunestyre meiner at Møre og Romsdal skal vere ein nødmeldingsregion.***

Handsaming i formannskapet:

Røysting:
Administrasjonen si tilråding vart samrøystes vedteken.

Tilråding i Formannskapet - 12.03.2013 til Kommunestyret:

Volda kommunestyre går imot at naudmeldetenesta for brann vert flytta frå Ålesund til Trondheim med grunnlag i det som går fram av saksutgreiinga og følgjande punkt:

- *Volda kommunestyre meiner at DSB sitt høyringsbrev inneheld faktafeil. Volda kommune bed derfor DSB om å utarbeidet eit betre faktagrunnlag til saka.*
- *Volda kommunestyre meiner at ei utvida sentralisering av nødmelding for brann/ fagsentral for branntenesta vil svekke den reelle samfunnsikkerheita i Møre og Romsdal.*
- *Volda kommunestyre meiner at med det potensiale som er i Møre og Romsdal for både naturskapte katastrofer og storulykker, må målet til myndigheitene vore å styrke beredskapen i Møre og Romsdal.*
- *Volda kommunestyre meiner at Møre og Romsdal skal vere ein nødmeldingsregion, og at myndigheitene heller bør utgreie å samlokalisere dagens nødsentralar i Møre og Romsdal.*

Administrasjonen si tilråding:
Volda kommunestyre går imot at naudmeldetenesta for brann vert flytta frå Ålesund til Trondheim med grunnlag i det som går fram av saksutgreiinga og følgjande punkt:

- *Volda kommunestyre meiner at DSB sitt høyringsbrev inneheld faktafeil. Volda kommune bed derfor DSB om å utarbeidet eit betre faktagrunnlag til saka.*
- *Volda kommunestyre meiner at ei utvida sentralisering av nødmelding for brann/ fagsentral for branntenesta vil svekke den reelle samfunnsikkerheita i Møre og Romsdal.*
- *Volda kommunestyre meiner at med det potensiale som er i Møre og Romsdal for både naturskapte katastrofer og storulykker, må målet til myndigheitene vore å styrke beredskapen i Møre og Romsdal.*
- *Volda kommunestyre meiner at Møre og Romsdal skal vere ein nødmeldingsregion, og at myndigheitene heller bør utgreie å samlokalisere dagens nødsentralar i Møre og Romsdal.*

Vedleggsliste:

1. Høyringsbrev frå DSB 31.1.13
2. Fråsegn frå fylkesmøte i KS Møre og Romsdal 7.2.13

Uprenta saksvedlegg:

Samandrag av saka:
Direktoratet for Sivilt Beredskap har starta ein prosess der ein ynskjer å omorganisere 110-sentralane. I vår region vil DSB legge ned 110-sentralen for Møre og Romsdal i Ålesund, og overføre oppgåvene til 110-sentralen i Trondheim.
Eg rår til at kommunestyret går imot ei slik omlegging.

Saksopplysningar:
I dag er Volda kommune tilslutta Møre og Romsdal 110-sentral KF. Sentralen er lokalisert i Ålesund, og vart oppretta som følgje av at alarmsentralane for brann i Volda, Molde og Kristiansund vart lagt under Ålesund 110-sentral like etter tusenårsskiftet.

Sentralen er organisert som eit kommunalt føretak eigd av Ålesund kommune. Føretaket sitt styre er rekruttert gjennom regionråda i Møre og Romsdal, Ålesund kommune og sentralen sine tilsette. Kvar kommune betaler årlige driftstilskot til sentralen basert på innbyggartalet i kommunen.

Møre og Romsdal 110-sentral er ein faglig robust sentral med ei bemanning på tre personar på vakt 24 timar i døgnet, 7 dagar i veka (24/7). I tillegg er det tilsett teknisk personell for å drifte og vedlikehalde sentralens komplekse varslingssystem med tilhøyrande støttesystem.

Vurdering og konklusjon:
I høyringsbrevet viser DSB til 22.juli-rapporten, der det blant anna vert slått fast at politiets operasjonssentralar er for små og at dettee har direkte overføringsverdi til 110-sentralane.

Eg meiner at DSB sine vurderingar av dette er feil. DSB bør i eit høyringsbrev opplyse om at nødsentralane (110,112, og 113) og politiets operasjonssentral er to begrep og
har to ulike funksjonar. Den overføringsverdien som DSB viser til mellom politiets operasjonssentralar og nødsentralar er derfor ikkje reell.

For ordens skule så er altså ein nødsentral mottakar av nødmeldingar, og som på grunnlag av mottatt nødmelding mobiliserer redningspersonell og -utstyr til nødstilte. Vidare er nødsentralen faglig støtte til både nødstilte og til redningspersonellet. Norge har organisert dette i 3 ulike nødsentralar (fagsentralar) med 3 ulike nødnummer (110,112,113).

Politiets sine operasjonssentralar har ei anna rolle enn nødsentralane. Operasjonssentralen er Politimeisterens operasjonelle nivå og blir ved større hendingar forsterka med ulike stabsfunksjonar. Det operasjonelle nivået skal planlegge og koordinere politiets innsats ved å utarbeide planer for ressursbruk og utarbeider innsatsordrar til det taktiske nivået.

Som kjent er det i Norge kommunen som har ansvaret for brann- og redningstenesta. Det er

altså den kommunale brannsjefen som har operativ avgjerdsmynde innan brann- og redningstenesta, og ikkje 110-sentralen slik DSB gir inntrykk av i sitt høyringsbrev.

I høyringsbrevet viser DSB til at ei samanslåing av 110-sentralen vil legge til rette for meir effektiv bruk av ressursar på tvers av kommunegrensene. Som nemnt over er det kommunen som har ansvaret for brann- og redningstenesta. Det er dermed kommunen sjølve som i praksis avgjer kva samarbeidsordningar som er gjeldande. Samarbeidsordningane er regulert i avtaler mellom kommunar. DSB sitt argumentet om meir effektiv bruk av ressursar er derfor ikkje reelt.

DSB viser i sitt høyringsbrev til at dagens organisering står fram med for små 1l0-sentraler (tildels einmannsbetjente), og at operatørane har for få hendingar å handtere til at kvaliteten blir tilfredstillande. Vidare viser DSB til at innføringa av nødnettet vil medføre auka krav til kvalitet.

Eg er samd i at einmannsbetjente nødsentralar ikkje er akseptabelt. Volda kommune har derfor medvirka til at Møre og Romsdal 110-sentral har blitt ein robust og faglig sterk 110-sentral med ei bemanning på tre personar 24/7. Eg er også trygg på at Møre og Romsdal 1l0-sentral vil kunne handtere dei auka kvalitetskrava som det nye nødnettet medfører på ein god måte.

Samfunnssikkerheit og beredskap er viktig for nasjonens borgarar. Eg meiner meiner at ein prosess som medfører store endringar innan dette samfunnsområde ikkje kan gjennomførast som eit "hastverksprosjekt" basert på feilaktig grunnlag. Eg vil difor rå til at kommunestyret ber DSB om å utarbeide eit betre faktagrunnlag til saka, og DSB evaluerer prosjektet SAMLOK i Buskerud før ein gjer endringar av eksisterande nødmeldingsteneste.

Helse og miljøkonsekvensar:
Er omtalt i saksutgreiinga.

Økonomiske konsekvensar:
I 2012 betalte Volda kommune kr. 305.993,60, noko som tilsvarar kr. 35,20 pr innbyggar. Møre og Romsdal 110-sentral for naudmeldetenesta. Møre og Romsdal 110- sentral har ei av dei lågaste avgiftene pr. innbyggar. Årsaka til dette er mellom anna at sentralen i tillegg til naudmeldeteneste driv med ”kommersielt” inntektsbringande tiltak. DSB har meiningar om at 110 sentralen ikkje skal drive med slike ting, men vere ein rein naudmeldesentral. Eg meinar tvert imot at det her er snakk om å drive effektivt og utnytte resursane best mogeleg.

Det er viktig å vere klar over at 110 Møre og Romsdal driv teneste for Volda kommune som vil falle bort om sentralen vert flytta til Trondheim, t.d. mottak og formidling av tryggheitsalarmar, administrering og formidling av automatiske brannalarmar, heisalarmar, teknisk hjelp til brannverna mm. I tillegg tek imot og formidlar sentralen div alarmar for private bedrifter som gjev gode inntekter og er med på å halde prisen til kommunene nede

Ein større sentral som dekker fleire fylke og kommunar vil kunne gje lavare kostnader pr. innbyggjar for naudmeldetenesta, sjølv om sentralen bør ha større bemanning enn tre personar på vakt slik som Møre og Romsdal 110-sentral KF har i dag. Men det er sannsynleg at andre utgifter vil kome til og utlikne ev. innsparingar.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Effektiv og robust nødmeldeteneste er avgjerande for god beredskap.

Rune Sjurgard
rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
DSB
Boks 2014
3103 Tønsberg

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ernst Lundberg	Arkivsak nr.:	2014/1913
		Arkivkode:	A60

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
160/15	Formannskapet	03.11.2015
178/15	Formannskapet	17.11.2015
122/15	Kommunestyret	26.11.2015

OPPFØLGING AV CAMPUSPROSJEKTET OG PROSJEKT VOLDAHALL

Handsaming:
Det vart vist til vedtak - PS 160/15, pkt. 2. - i formannskap 03.11. 2015.

Margrethe Bjerkvik trekte Arild Iversen som medlem i utvalet og foreslo seg sjølv i hans stad.

Anders Egil Straume kom med framlegg om å overta Margrethe Bjerkvik sin plass som varamedlem.

Odd A. Folkestad kom med framlegg om at Roald Espset tek over hans plass i utvalet.

Formannskapet drøfta dette og var samde om at ordføraren får fullmakt til å sette opp framlegg til endeleg samansetjing av kommunen sine medlemer i utvalet. Medlemene vil verte oppnemnt av kommunestyret i samband med handsaming av saka om Campusutvikling.

Handsaming:
Formannskapet drøfta saka og kom med slikt framlegg til medlemer i campusutviklingsprosjektet:

Medlemer:
Jørgen Amdam, Fride Sortehaug og Odd Harald Sundal
Varamedlemer:
Gunnar Strøm, Sølvi Dimmen

Medlemer:
Arild Iversen og Dan Bjørneset

Varamedlemer:
Margrethe Bjerkvik og Odd A. Folkestad

Jørgen Amdam vert valt til leiar.

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen, med val av medlemer frå formannskapet, vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 03.11.2015 til kommunestyret:

1. ***Det vert oppnemnt eit politisk arbeidsutval som får som mandat å avklare kommunen sine behov og muligheiter i ei oppfølging av resultata frå arbeidsgruppene for Campusprosjektet punkt 4.***

2. ***Følgjande vert valt til medlemer i utvalet:***

   Medlemer:
   Jørgen Amdam, Fride Sortehaug og Odd Harald Sundal
   Varamedlemer:
   Gunnar Strøm, Sølvi Dimmen

   Medlemer:
   Arild Iversen og Dan Bjørneset
   Varamedlemer:
   Margrethe Bjerkvik og Odd A. Folkestad

   Jørgen Amdam vert valt til leiar.

3. ***I mandatet inngår m.a vurdering og framlegg om:***
   - ***Framtidig lokalisering av kino og type kinokonsept***
   - ***Kva formål Volda samfunnshus skal ha i framtida***
   - ***Definere behovet for og aktuell sambruksløysing av lokale saman med Høgskulen og ev andre partar.***

4. ***Utvalet skal vurdere om utbyggingsplanane på Campusområdet kan gripe inn i utgreiingsarbeidet for ny Voldahall. Arbeidsgruppa for hallprosjektet får derfor utsett frist til 1. mai 2016 til å leggje fram sin rapport.***

5. ***Utvalet skal vurdere tiltak på kort sikt og tiltak på lang sikt, innanfor berekraftige og realistiske økonomiske rammer. Utvalet skal i si vurdering konsekvensutgreie tiltaka det kjem med framlegg om, m.a kva konsekvensar det kan ha på kommunen sine prioriteringar i økonomiplansamanheng. Frist for utvalet sitt arbeid: 15.2.16.***

Administrasjonen si tilråding:

6. **Det vert oppnemnt eit politisk arbeidsutval som får som mandat å avklare kommunen sine behov og muligheiter i ei oppfølging av resultata frå arbeidsgruppene for Campusprosjektet punkt 4.**

7. **Følgjande vert valt til medlemer i utvalet:……..**
   …… osv.

   ……..vert valt til leiar.

8. **I mandatet inngår m.a vurdering og framlegg om:**
   - **Framtidig lokalisering av kino og type kinokonsept**
   - **Kva formål Volda samfunnshus skal ha i framtida**
   - **Definere behovet for og aktuell sambruksløysing av lokale saman med Høgskulen og ev andre partar.**

9. **Utvalet skal vurdere om utbyggingsplanane på Campusområdet kan gripe inn i utgreiingsarbeidet for ny Voldahall. Arbeidsgruppa for hallprosjektet får derfor utsett frist til 1. mai 2016 til å leggje fram sin rapport.**

10. **Utvalet skal vurdere tiltak på kort sikt og tiltak på lang sikt, innanfor berekraftige og realistiske økonomiske rammer. Utvalet skal i si vurdering konsekvensutgreie tiltaka det kjem med framlegg om, m.a kva konsekvensar det kan ha på kommunen sine prioriteringar i økonomiplansamanheng. Frist for utvalet sitt arbeid: 15.2.16.**

Vedleggsliste:
1. K-sak 82/15, møte 27.8.15 om Capmpusutviklingsprosjektet m/vedlegg
2. Oppfølging – Arbeidsgruppe nybygg
3. K-sak 38/15, møte 30.4.15 om Voldahallen

Uprenta saksvedlegg:
Om Campusprosjektet på heimesida til Høgskulen i Volda:
http://www.hivolda.no/hivolda/om-hogskulen/utval-ved-hvo/campusutviklingsprosjektet/campusutviklingsprosjektet?lang=nyn

Samandrag av saka:
Det vert gjort framlegg om oppnemning av eit politisk arbeidsutval med mandat å avklare kommunen sine behov og muligheiter i ei oppfølging av resultata frå arbeidsgruppene for campusprosjektet og Voldahallen.

Saksopplysningar:
I møte 27.8.15, sak 82/15 gjorde kommunestyret slikt vedtak, jfr. ***vedlegg 1***:
1.Kommunestyret tek Campusutviklingsplan for Høgskulen i Volda-sluttrapport- til vitende.

2. Kommunestyret viser til høgskulestyret sitt vedtak i sak 43/15, møte 4.6.15, og signaliserer medverknad frå kommunen i prosessar i dei strategiar der dette er føresett. Kommunen ynskjer vidare å vere ein aktiv deltakar i høve strategi 1 og 4.

3. Kommunestyret ser det som ynskeleg at Høgskulen inviterer kommunen og andre samarbeidspartar til dialog omkring organisering og prosess for planlegging av utbygging. Kommunen må parallelt med ein slik prosess avklare strategi rundt si deltaking og kva som ev kan lokaliserast til campusområdet. Eventuelle skisse til prosess med organisering og

framdrift skal leggjast fram for kommunestyret som godkjenner kommunen si vidare deltaking i prosessen.

4. Eventuelle planar om tiltak som vil krevje økonomisk deltaking frå kommunen si side må godkjennast av kommunestyret. ***"***

Som det går fram i punkt 2 ynskjer kommunestyret å vere ein aktiv deltakar i m.a. strategi 4 i planen. Denne strategien går ut på å etablere nybygg som skal dekkje dokumenterte behov.

I Campusrapporten kjem det fram mange rombehov ved HVO, t.d.

- Nybygg for mediefaga
- Areal til opplevingssenter for medieutviklinga i Volda
- Spesialrom for distanseovergripande undervisning
- Særlege kurslokale for t.d. medietrening, kriseøvingar, krisekommunikasjon
- Eigne undervisningsrom til samlingsbaserte studium

I tillegg går det fram i rapporten at *" «Ved utbygging av undervisningslokale på campusområdet bør også potensialet for eit sambruks-konsept som inneheld kino og eventuelt andre kulturhusfunksjonar vurderast. Med ei slik løysing vil ikkje kommunen ha behov for kino i Samfunnshuset. Ei sambruksløysing vil kunne innebere undervisningsrom på dagtid og kino/kultursal på kveldstid……"*

I samsvar med styret for HVO sitt vedtak har direktøren sett ned ei "arbeidsgruppe nybygg", og denne er kommunen invitert til å ta del i. Vedlagt følgjer grunnlagsdokument for denne gruppa, ***vedlegg 2.*** Då saka hastar, har rådmannen gjeve melding om at han tek del i denne gruppa, som har fått frist til 15.12.15 for sitt arbeid. Arbeidsgruppa sitt mandat er m.a. :

- I denne fasen skal det lagast ein funksjonsanalyse/eit romprogram som beskriver behovet til dei samla mediefaga på HVO. Det er viktig at gruppa kjem opp med ei skisse til innhaldet i bygget og korleis den heng saman med resten av campus. Gruppa må også vurdere ulike plasseringar på campus.
- Lage ei skisse til eit nybygg for mediefaga som inkluderer alle mediefaglege aktivitetar. Bygget bør innehalde redaksjonslokale, radio- og fjernsynsstudio og produksjonsfasilitetar for ulike typar formidling.
- Vurdere om særlege kurslokale for t.d. medietrening, kriseøvingar, krisekommunikasjon skal inngå i nybygget
- Vurdere potensialet for eit sambruks-konsept som inneheld kino og eventuelt andre kulturhusfunksjonar
- Leggje basetenkinga til grunn for utforminga av bygget
- Vurdere plass til studentsamskipnaden sin administrasjon i eit nybygg

Vurdering og konklusjon:
I nemnde arbeidsgruppa vil det bli vurdert potensiale for sambruk, t.d. kino og andre kulturhusfunksjonar. Dette er viktig å få vurdert, slik det er lagt opp til i mandatet for arbeidsgruppa, men det er rådmannen si oppfatning at dette må sjåast i ein større samanhang: Om kinoen skal flyttast; kva føremål skal då Samfunnshuset nyttast til ? Dette må også sjåast i samanheng med det arbeidet som er sett i gang i høve framtida for Voldahallen, jfr. at kommunestyret i sak 38/15, møte 30.4.15, sette ned ei arbeidsgruppe som m.a. fekk til mandat å kome med forslag til plassering av ny hall, avklare parkeringsbehov/-løysing, avklare arealbehov, utarbeide romprogram og utgreie investerings- og driftskostnader ved alternativ med kommunen og fylkeskommunen sine behov som minimumsløysing, og andre alternativ der idretten sine behov også er ivareteke. Denne arbeidsgruppa har frist til 1.

februar for sitt arbeid, jfr. vedlegg. Denne arbeidsgruppa står no på trappene til å engasjere arkitekt som skal arbeide med skisser til hall for å kunne kostnadsrekne hallprosjekt. Den nye rektoren ved Høgskulen har signalisert at det kan vere interesse frå Høgskulen si side å drøfte å sjå ei framtidig hallutbygging i samanheng med campus-prosjektet. Dette ligg ikkje i mandata så langt, men dersom Høgskulen og kommunestyret meiner at dette bør sjåast i samanheng, så bør arbeidsgruppa for Voldahallen få lenger frist på å leggje fram sin rapport.

Utfordringa med å kople for mange prosjekt, er at det kan gå utover framdrifta og at ting kan stoppe opp. Hallsaka starta med utgangspunkt i ein teknisk rapport som viste så store rehabiliteringsbehov for Voldahallen at det er fornuftig å tenkje nybygg. Det vart da søkt samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune, og ein samarbeidsmodell mellom kommunen og fylkeskommunen basert på dagens hallstorleik kan vere realistisk å gjennomføre. No vert også idretten og skulane sine behov kopla på i utgreiinga. For at ein ev framtidig hall skal kunne tene sentrumsskulane sine behov for kroppsøvingslokale, så vil det vere nødvendig å lokalisere hallen nærast mogleg Øyra skule, samtidig som hallen må utvidast i høve til dagens Voldahall. Ei slik lokalisering vil vere avhengig av samarbeid med Høgskulen, og slik sett har vi her ei kopling til Høgskulen dersom ein framtidig hall skal tene grunnskulen sitt behov.

Det går fram av kommunestyret sitt vedtak i sak 82/15 om Campustutviklinga at
"……..Kommunen må parallelt med ein slik prosess avklare strategi rundt si deltaking og kva som ev kan lokaliserast til campusområdet. Eventuelle skisse til prosess med organisering og framdrift skal leggjast fram for kommunestyret som godkjenner kommunen si vidare deltaking i prosessen."

Rådmannen vil såleis rå til at kommunestyret oppnemner eit breitt samansett politisk arbeidsutval, som får som mandat å avklare kommunen sine behov og muligheiter i ei oppfølging av resultata frå arbeidsgruppene nemnt ovanfor. I dette arbeidet må involverast privat sektor (næringsliv og frivilligheita) og andre offentlege aktørar (stat (HVO/statsbygg)/fylkeskommune). I dette arbeidet må det sjåast på tiltak på kort sikt og tiltak på lang sikt, innafor berekraftige /realistiske rammer.

Helse og miljøkonsekvensar:
Er vurdert i sakene 38/15 og 82/15.

Økonomiske konsekvensar:
Volda kommune er nyleg kome ut av ROBEK-registeret. I etterkant har kommunestyret vedteke bygging av Øyra skule, og økonomiplanen viser at Volda kommune vil kome opp i 1 milliard i gjeld i 2018. Ny idrettshall og ev kulturelle arenaer som kino mv er da ikkje med i dette gjeldsbildet, m.a.o ikkje innarbeidd i gjeldande økonomiplan. Kommunestyret må vere budd på at det må skapast eit handlingsrom dersom slike anlegg skal prioriterast. I eit samarbeid med Høgskulen og ev andre partar, må kommunen vere tydeleg på at det er viktig å tenkje både heilskapleg og langsiktig, og at dette samtidig inneber at kommunen si deltaking må baserast på berekraftig økonomi der utbyggingar med kommunal deltaking bør kunne byggjast i fleire byggjesteg. Resultat av prosessane frå arbeidsgruppene, vert å kome attende til i eigne saker og i budsjett- og økonomiplanarbeidet for perioden 2017 - 2020.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Betra lokalitetar er med å høgne beredskapen.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:

Klageinstans:

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ernst Lundberg	Arkivsak nr.:	2014/1913
		Arkivkode:	A60

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

CAMPUSUTVIKLINGSPROSJEKTET VED HØGSKULEN I VOLDA

Administrasjonen si tilråding:

1. **Kommunestyret tek Campusutviklingsplan for Høgskulen i Volda-sluttrapport- til vitende.**

2. **Kommunestyret viser til høgskulestyret sitt vedtak i sak 43/15, møte 4.6.15, og signaliserer medverknad frå kommunen i prosessar i dei strategiar der dette er føresett. Kommunen ynskjer vidare å vere ein aktiv deltakar i høve strategi 1 og 4.**

3. **Kommunestyret ser det som ynskeleg at Høgskulen inviterer kommunen og andre samarbeidspartar til dialog omkring organisering og prosess for planlegging av utbygging. Kommunen må parallelt med ein slik prosess avklare strategi rundt si deltaking og kva som ev kan lokaliserast til campusområdet. Eventuelle skisse til prosess med organisering og framdrift skal leggjast fram for kommunestyret som godkjenner kommunen si vidare deltaking i prosessen.**

4. **Eventuelle planar om tiltak som vil krevje økonomisk deltaking frå kommunen si side må godkjennast av kommunestyret.**

Vedleggsliste:

1. Campusutviklingsplan for Høgskule i Volda – Sluttrapport
2. Høgskulestyret sine prioriteringar

Uprenta saksvedlegg:

F-sak 189/14, møte 21.10.14
www.hivolda.no
www.studiebygda.no

Samandrag av saka:
Det vert rådd til at kommunestyret tek Campusutviklingsplan for Høgskulen i Volda- sluttrapport- til vitende, og at kommunen signaliserer aktiv deltaking i utvikling av høgskulen vidare.

Saksopplysningar:
Infrastrukturen har lenge vore eit problem for HVO. Skulen slit med både manglande areal og areal som i liten grad er tilpassa dagens krav og undervisningsformer. I etatsstyringsmøte med KD for eit par år sidan fekk skulen råd om gjere ein analyse av infrastrukturen før dei kunne kome tilbake for å diskutere mogelege planar om nybygg.

HVO bestemte seg for å gjennomføre eit campusutviklingsprosjekt og tok kontakt med Statsbygg, som har lang røynsle med å gjennomføre slike prosjekt. Statsbygg stilte med prosjektmedarbeidar. De vart etablerte ei styringsgruppe, engasjerte ein prosjektsekretær og tre arbeidsgrupper der aktuelle samarbeidspartar vart inviterte med i prosjektet. Prosessen starta med eit seminar oktober 2014 og vart avslutta med eit sluttmøte i april 2015 i samsvar med framdriftsplanen. Kommunen har vore representert i både styringsgruppa og arbeidsgrupper.

Vurdering og konklusjon:
Rapporten, som følgjer som *vedlegg 1*, gir eit godt grunnlag for utvikle campus i StudiebygdA til ein attraktiv studieplass i åra framover. I kapitel 6 er det gjort framlegg om ein god del strategiar og tiltak. Høgskulestyret har i sitt møte 4.6.15 vedteke ei liste over tiltak dei meiner er dei viktigaste å realisere, jfr. *vedlegg 2*. Når det gjeld framdrifta har dei tenkt at ikkje alt kan gjerast med ein gong.

Høgskulen i Volda er umåteleg viktig for Volda og regionen; skulen er ein stor arbeidsgjevar med over 300 høgt kvalifiserte medarbeidarar. Skulen har hatt ein sterk auke i studenttalet dei siste åra og har no nær 4000 studentar, av desse er om lag 2200 på campus. Møreforsking og studentsamskipnaden er også lokaliserte her som følgje av at HVO ligg i Volda. Samla generer dette ei omsetjing i regionen for om lag 650 million kroner. Dei mange kulturelle aktivitetane som har sitt utspring i høgskulen er med på å gjere regionen vår attraktiv.

Etablering av ulike firma innafor dei kreative næringane i samråd med Sunnmøre Kulturnæringshage AS, er anna døme på "spin-off" frå dei ulike studieretningane ved skulen. Pr. i dag er det omlag 20 ulike bedrifter etablert, med bortimot 50 kompetansearbeidsplassar.

Gjennom StudiebygdA-prosjektet har ein igjen fått stadfesta kor viktig Høgskulen er i Volda-samfunnet. Konkret har den delen av prosjektet som gjeld Høgskulen og kommunen utvikla felles forståing av situasjonen og utfordringar når det gjeld utvikling av campus, og ein er no i overgangen frå avslutninga av prosjektet over på initieringsfasen på ein prosess for planlegging og utbygging for å utvikle høgskulen i kommunen og regionen. StudiebygdA-prosjektet vert no vidareført gjennom ein "Partnerskapsavtale", der føremålet er å *"samarbeide om å utvikle og styrke Volda som ein attraktiv stad for utdanning og kompetanseheving*", og der visjonen er : *StudiebygdA – ein møteplass for å dele og lære av kvarandre."* Samarbeidet i partnerskapen skal byggje på kjerneverdiane:

Samspel - Mangfald - Idéar - Læring (SMIL).

Rådmannen har tidlegare signalisert at Volda kommune bør vere interessert i ei nærare samarbeid med HVO når det gjeld planlegging av eit "medieringsbygg", jfr. strategi 1 og 4 i *vedlegg 2.* Kommunen bør på nytt signalisere interesse for deltaking i ein slik prosess, der det kan avklarast om kommunale tiltak kan sjå si løysing i eit slikt samarbeid/bygg. Sameleis

stadfeste interesse for deltaking i strategiane 4 og 9: etableringa av kunnskapspark, og elles i dei strategiar der kommunen sin medverknad er ynskjeleg.

Bygging av nytt undervisningsbygg er først og fremst eit prosjekt i høgskuleregi. Kommunen kan delta som partner for å løyse ev kommunale og samfunnsmessige behov. Det er i rapporten peikt på kino og ev kulturanlegg. Dette må vurderast ut frå ein heilskapleg strategi og på nivå som er realistisk for kommunen å vere med på. Eventuell ombygging av Aasenbygget til kunnskapspark vil vere ei typisk partnerskapsprosjekt med kopling mellom offentlege og næringsliv.
Høgskulen må ha realisert sine utbyggingar innan 2020 når dagens leigeavtaler for høgskulen sine bygg går ut. Dette har samanheng med nye leigevilkår og finansieringsordningar som kan nyttast gjennom Statsbygg. Det er derfor viktig med kontinuitet i prosessen. Rådmannen ser det ynskeleg at Høgskulen inviterer kommunen, Studentsamskipnaden og andre aktuelle samarbeidspartar til dialog omkring organisering og prosess for planlegging av utbygging. Kommunen må parallelt med ein slik prosess avklare strategi rundt si deltaking og kva som ev kan lokaliserast til campusområdet.

Helse og miljøkonsekvensar:
Den nye folkehelselova pålegg kommunane å tenkje "helse i alt vi gjer". Eit godt samarbeid mellom kommune og HVO vil kunne vere med på å auke trivselen, ikkje minst for studentar og tilsette.

Økonomiske konsekvensar:
Vert å kome attende til i budsjett og økonomiplanar framover.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Fleire og betre bygg er eit gode for beredskapen.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Høgskulen i Volda
Boks 500
6101 Volda.

CAMPUSUTVIKLINGSPLAN FOR HØGSKULEN I VOLDA

Sluttrapport

HØGSKULEN I VOLDA

STATSBYGG

Føreord

”Hus treng folk – folk treng hus” heiter det i songen. Det gjeld også for ein institusjon som Høgskulen i Volda. Sjølv om undervisning og forsking i høg grad er ”åndsverksemd”, har dei fysiske rammevilkåra mykje å seie.

Høgskulen har lenge hatt knapt med areal i høve til talet på studentar og tilsette. Nokre av husa er svært gode, men ein del av kjerneverksemda går føre seg i lokale som ikkje stettar dei krava det er rimeleg å stille i 2015. Det estetiske, bruken av uteområda inkludert parkeringsutfordringane er også sider som har kalla på nytenking.

I arbeidet med denne campusutviklingsplanen har svært mange vore involverte – og somme har gjort ekstra store innsatsar. Eg nyttar høvet her til å takke for alle spennande og konstruktive innspel både gjennom arbeidsgruppene og på andre måtar. Ei særleg takk er det på sin plass å rette til Statsbygg: Dei vi har hatt å gjere med i denne prosessen, frå avdelingane både i Oslo og i Trondheim, har vore særs hjelpsame og innstilte på å yte gode tenester. Eg er glad for at Statsbygg har lova å støtte oss også i oppfølginga av planen.

Strukturane i norsk forsking og høgare utdanning er i endring. Det er vanskeleg å spå om kor lenge Høgskulen i Volda vil halde fram med den organiseringa vi har i dag. Men alle gode krefter vil vere opptekne av å vidareutvikle høgare utdanning, forsking, utviklingsarbeid og formidling her. Ein av føresetnadene er då tenlege lokale og eit triveleg høgskuleområde som spelar aktivt på lag med bygda og regionen.

Med denne campusutviklingsplanen skal det vere lagt eit godt grunnlag for vidare målretta arbeid med å setje StudiebygdA Volda på kartet både nasjonalt og internasjonalt!

Høgskulen i Volda, 20. mai 2015,

Per Halse, rektor.

INNHALD

1 Innleiing 6

1.1 Bakgrunn/føremål 6

1.2 Beskrivelse av prosess og organisering 6

2 Campusutvikling, trender og utviklingstrekk 8

2.1 Moderne campusutvikling 8

2.2 Læringsformer, teknologi og utforming av campus og bygningar 8

2.3 Høgskulane si rolle i samfunnet 9

3 Beskrivelse avdagens campus ..... Feil! Bokmerke er ikke definert.

3.1 Undervisning og forskning 10

3.2 Dagens campus med omgivelser ..... **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

3.3 Byplanmessige forhold 17

3.4 Interaksjon mellom høgskulen og lokalmiljøet 19

4 Identifiserte behov og Analyser 21

4.1 Behov 21

4.2 Bygg 21

4.3 Campus/uteområder, stadanalyse 26

4.4 Omgivnadar, tilhøve til tettstaden og sentrum 29

4.5 Høgskulen i samhandling med lokalsamfunn og næringsliv 30

5 Høgskulen og det nye utdanningslandskapet 32

6 Morgondagens campus Volda 33

6.1 Visjon 33

6.2 Strategiar 33

6.3 Tiltak tilknytt strategiane 34

6.4 Strategisk arealkart 38

6.5 Oppfølging av strategiar og tiltak, prioritering og ansvar ..... **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

7 VEDLEGG 40

Samandrag

Høgskuleområdet i Volda har mange kvalitetar som brukarane ikkje alltid er like medvitne om. Campusen er open og romsleg med vakkert utsyn. Nokre av bygningane er moderne og svært tenlege til føremåla sine, men ikkje alle. Medieutdanningane som er flaggskip for institusjonen er spreidde i fleire hus med til dels dårleg standard, og den internasjonalt respekterte animasjonslinja arbeider i tronge bomberom.

Høgskulen har bruk for fleire og meir fleksible undervisningslokale som er tilpassa krava til god formidling i tida framover. Campusutviklingsplanen peikar på behova både for eit nytt mediehus og for oppgradering av eksisterande bygningsmasse. Planen syner vidare korleis uteområda kan gjerast meir attraktive og korleis kollektivtilbodet og parkeringsløysingane bør forbetrast.

Utdanningslandskap i endring

Volda kan ikkje kvile på laurbæra som tradisjonsrik studiebygd, men må ta omsyn til endringane som skjer i samfunnet generelt og i universitets- og høgskulesektoren spesielt. Pågåande reformer legg opp til større einingar som lett kan verke sentraliserande. Same kva strukturendringar Høgskulen i Volda måtte bli del av i åra som kjem, er det avgjerande viktig å gjere studiestaden og tilboda her så attraktive som råd både for studentar og tilsette. Ein open og tiltrekkjande campus er viktig i så måte.

Eit anna vesentleg utviklingsdrag er digitaliseringa og auka etterspurnad etter fleksible løysingar for livslang læring. I etter- og vidareutdanningsmarknaden er det stor konkurranse, og både tekniske og fagleg-pedagogiske løysingar må vere oppdaterte med høg kvalitet for at høgskulen skal halde på og vidareutvikle rolla si i regionen.

Visjon, strategiar og tiltak

I prosessen med denne planen kom ein fram til følgjande visjon for prosjektet: ”Kompetanse for framtida, i StudiebygdA”. Visjonen framhevar den intime koplinga mellom primæroppgåvene i undervisning og forsking med miljøet for læring i heile lokalsamfunnet.

Planen munnar ut i heile tolv strategiar med tilhøyrande tiltak (kap. 6). Nokre av tiltaka kostar lite og vil kunne gjennomførast raskt. Andre krev meir arbeid og større investeringar. Av prioriterte ”lågthengande frukter” kan her nemnast oppgradering av uteområda, betre skilting og meir tenlege bussruter. Mellom dei meir krevjande prosjekta prioriterer planen å raskt setje ned ei gruppe til å skissere behov og romprogram for eit nytt mediehus.

1 INNLEIING

1.1 Bakgrunn/føremål

Høgskulen i Volda (HVO) er den største høgskulen i Møre og Romsdal. Han er svært viktig både for lokalsamfunnet og regionen. Høgskulen er ein stor arbeidsgjevar med over 300 høgt kvalifiserte medarbeidarar. Vi har hatt ein sterk auke i studenttalet dei siste åra og har no nær 4000 studentar, av dei er om lag 2200 på campus. Møreforsking og Studentsamskipnaden for Sunnmøre er også lokaliserte her som følgje av at HVO ligg i Volda. Samla generer dette ei omsetjing i regionen for om lag 650 million kroner. Dei mange kulturelle aktivitetane som har sitt utspring i høgskulen er med på å gjere distriktet vårt attraktivt.

Leiinga for høgskulen har stor tru på at HVO vil utvikle seg vidare. Ein ønskjer å utvikle eit innovativt senter for formidling med tidsmessige lokalitetar og oppdatert utstyr. Dersom vi framleis skal vere ein attraktiv høgskule, må vi starte no med å planleggje for framtida. Vi har m.a. ein del bygningar som ikkje møter dagens krav til eit godt læringsmiljø. Vi ser behovet for ein gjennomgang av heile campus: arealbehov, nybygg, trafikk- og parkeringsløysingar, uteområde og anna. Eit slikt prosjekt er også eit høve til å diskutere høgskulen si rolle i regionen. Kva muligheiter har vi i samarbeid med det private og det offentlege arbeidslivet så vel som med kulturlivet? Vi ønskjer mellom anna å sjå på sjansane for sambruk av lokale og andre ressursar.

1.2 Prosess og organisering

Arbeidet har vore utført gjennom ein brei samarbeidsprosess. Følgjande grupper har vore med:

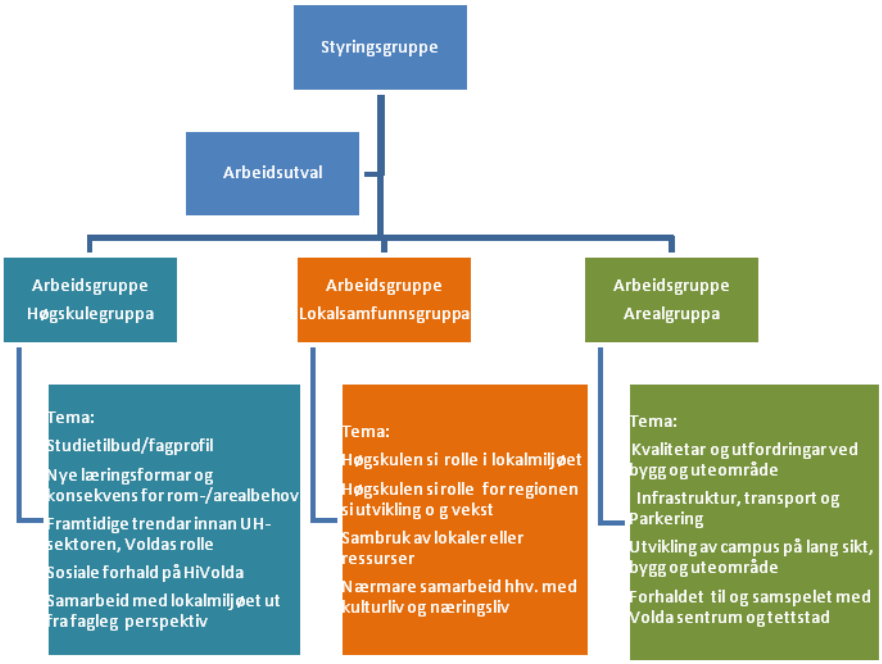

Figur 1 Organisering av campusarbeidet. Dei tre arbeidsgruppene sine temaområde er viste.

Mandat for gruppene og gruppesamansetjing er vist i vedlegg til rapporten. Høgskulegruppa har hatt eit hovudansvar for å sjå på kva profil studietilboda bør ha på lang sikt. Lokalmiljøgruppa har sett på høgskulen si rolle i lokalsamfunnet, og dei har vurdert mogelege synergieffektar ved meir samarbeid mellom HVO og andre aktørar i regionen. Arealgruppa si oppgåve har vore å sjå nærare på utviklinga av høgskuleområdet i åra framover; både uteområda og bygningsmessige behov.

Campusutviklingsprosessen starta med eit seminar 13. oktober 2014 der ein gjekk gjennom kva ein campusutviklings-plan er og kva arbeid det vart forventa at gruppene skulle gjere. Gruppene hadde så fleire møte før midtvegsmøtet 29. januar 2015. På dette møtet blei eksisterande situasjon innanfor dei ulike arbeidsområda gjennomgått. I tillegg ga gruppene innspel til visjon og strategiar for campusplanen. Styringsgruppa hadde så eit møte der ein la føringar for det vidare arbeid.

Arbeidsutvalet har sett saman rapport frå arbeidet basert på innspel frå gruppene og prioriteringar frå styringsgruppa. Eit utkast til rapport har vore på høyring før sluttmøtet 15. april 2015. Diskusjonar og prioriteringar på det møtet, og på styringsgruppa sitt avsluttande møte, utgjer grunnlaget for denne endelege campusutviklingsplanen.

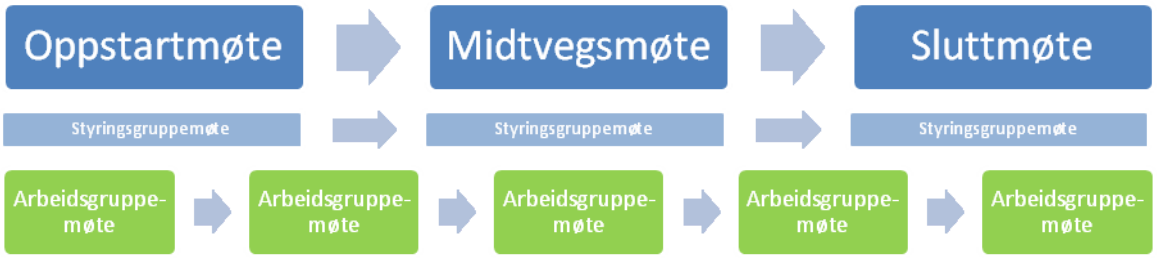

Figur 2 Arbeidsprosess i campusprosjektet

2 CAMPUSUTVIKLING, TRENDAR OG UTVIKLINGSDRAG

2.1 Moderne campusutvikling

Kvalitet i utdanning og forsking handlar i stor grad om gode studieopplegg, forsking og lærekrefter. Utdanning har vorte ein internasjonal konkurransemarknad. Rundt omkring i verda ser vi i aukande grad at attraktive og gode bygg og campusar blir ein potensiell konkurransefordel i kampen om dei beste studentane og forskarane. Det vert satsa meir enn før på å heve kvaliteten også på dei fysiske omgjevnadene. I Danmark har ein til dømes vedteke ei campuslov og utvikla ein eigen metodikk for campusplanlegging.

Gjennom ein campusutviklingsplan blir både aktiviteten ved høgskulane, samhandlinga med lokalsamfunnet og dei fysiske omgjevnadane vurderte og tiltak vert foreslegne.

Statsbygg eig og driftar bygg og areal for universitet og høgskular på 35 ulike campus. Statsbygg har dei seinare åra i samarbeid med høgskular, universitet og lokalsamfunn utarbeidd 12 campus-utviklingsplanar. Slike planar medverkar til at dei aktuelle områda vert utvikla meir målretta gjennom ein felles langsiktig plan.

Ein god høgskule har høg kvalitet på studietilbod og forsking, og ein god campus er ein stad der folk finn seg til rette gjennom store delar av døgeret. Då må det vere fleire møteplassar inne og ute og gode areal for læring. Ein god campus er open også for innbyggjarane i samfunnet rundt, og området bør samhandle tett med næringsliv og lokalsamfunn.

2.2 Læringsformer, teknologi og utforming av campus og bygningar

Universiteta og høgskulane sine læringsformer er i endring:

- Meir fjernundervisning og MOOC (massive open online courses); ikkje alle studentar er på campus kvar dag
- Meir bruk av teknologi i undervisning og oppgåveløysing
- Mindre bruk av lesesalar, meir bruk av grupperom, meir behov for uformelle møtestadar i «mellomroma».
- Meir etter- og vidareutdanning

I perioden 2006-13 har talet på fleksible studietilbod stige med 28 prosent i Noreg – og talet på fleksible studentar har auka med 38 %. Dette er studentar som gjennomfører studiet ein annan stad enn på den aktuelle institusjonen; anten ved at studiet går føre seg t.d. i utlandet eller ved undervisning på nettkurs. Talet på studentar som gjennomfører slik undervisning har dei siste seks åra vore på 6-7 pst. av den totale studentmassen.

Talet på studentar som tar etter- og vidareutdanning (livslang læring) er framleis relativt lite, men her er det venta vidare vekst i etterspunaden. Tidspunktet for undervisninga, og måten undervisninga går føre seg på, vil vere annleis i vidareutdanninga enn for heiltidsstudentar. Det vil her vere meir aktuelt med kvelds- og helgeundervisning og meir bruk av fjernundervisning basert på IKT. Korleis HVO ligg an i høve til dette blir skildra i kap. 3.1.

Dei nemnde endringane har følgjer for korleis bygg og uteområde blir utforma. Bygg og campus bør vere tilpassa den forma for undervisning og bruk som til ei kvar tid er aktuell.

2.3 Høgskulane si rolle i samfunnet

Høgskulane og universiteta si rolle som formidlar og deltakar i samfunnsdebatten er blitt vektlagt meir og meir dei seinare åra. Det vert forventa at høgskulane opnar seg for samfunnet rundt, inviterer bygdefolket inn på sine tilbod og arrangerer møte og kurs. Slik er skulane med og fremjar folkeopplysning og opne debattar. Fleire av dei leiande universiteta i verda er svært aktive i så måte, og det er vurdert som eit kvalitetsteikn.

Figur 3 Forskingsdagane inneheld mange arrangement der Høgskulen sine tilsette og studentar formidlar forsking og vitskap ut til alle som er interesserte

3 HØGSKULEOMRÅDET I DAG

3.1 Undervisning og forskning

3.1.1 Faktaopplysingar

Total tal studentar: På campus Nettstudentar Fjernstudentar	3705 2689 (452 master- og 2237 bachelorstudentar) 883 133
Tal internasjonale studentar:	210 (inkludert i totaltalet)
Tal studietilbod:	188 (femnar om alle studieprogram: master-, og bachelorutdanningar, årsstudium, vidareutdanningar på ulike nivå og av ulikt omfang og fleksible studietilbod som til dømes nett- og deltidsstudium)
Tal fleksible studietilbod:	70
Tal tilsette:	ca. 305 (derav om lag 195 vitskapleg tilsette)
Tal førstestillingar:	ca. 83 (derav 19 toppstillingar)

Figur 4 Studentar i arbeid!

Volda lærarhøgskule og Distriktshøgskulen i Møre og Romsdal, Volda, vart slegne saman til Høgskulen i Volda i 1994.

I 1998 fekk høgskulen eit nytt hus som batt saman dei to tidlegere institusjonane. Dette Berte Kanutte-huset ga ein liten auke i talet på undervisningsrom med to nye auditorium (220 sitteplassar), to klasserom med plass til om lag 30 studentar i kvart og fleire datarom. Sidan 1998 har vi ikkje fått nye undervisningsrom sjølv om studenttalet har auka frå om lag 2800 i 1998 til 3700 i 2014. I 1998 hadde vi rundt 50 studieprogram. Innføringa av kvalitetsreforma i 2002 gav oss fleire fullmakter og høve til å starte eigne studieprogram utan godkjenning frå departementet. Det førte til ein stor auke i talet på studieprogram – i Volda som andre stader. HVO har også satsa mykje på utvikling av fleksible studium, og vi har no 188 studium i alt.

3.1.2 Fagprofil

Høgskulen i Volda er den største av dei tre høgskulane i Møre og Romsdal og har ein langstrekt, men samla campus. HVO er høgskulen for human- og samfunnsvitskapane i regionen. Dei nasjonale satsingsområda våre er:

- Yrkesretta medieutdanning
- Nynorsk i utdanning, forsking og formidling
- Fleksible vidareutdanningstilbod

Høgskulen har ein brei samansett studieportefølje. HVO er ein av dei få høgskulane som har halde på og vidareført dei praktisk-estetiske faga ved å opprette bachelorgradar i musikk, kunst og handverk, drama/teater, friluftsliv og idrett. Skulen tilbyr profesjonsutdanningar og skal dekkje landsdelen sine behov for utdanning til viktige yrke i velferdsstaten. Sidan 2006 har vi utdanna nesten 1200 lærarar (allmennlærar, lærarar med praktisk pedagogisk-utdanning og grunnskulelærarar),738 sosialarbeidarar (barnevernspedagogar og sosionomar), 416 journalistar og 355 masterkandidatar.

Medieutdanningane ved HVO

Medieutdanningane ved HVO har eit godt renommé, er nasjonalt kjende, har mange søkjarar og studentar som gjennomfører med gode resultat. Mediefagmiljøa har i tillegg til det teoretiske fokuset lagt stor vekt på at dei skal vere mest mogleg relevante for arbeidet som venter i profesjonelle redaksjonar. Utdanningane er difor organiserte med interne praksisperiodar i realistiske redaksjons- og produksjonsmiljø med tett fagleg oppfølging og rettleiing. Dette er svært ressurskrevjande, men også eit viktig særtrekk ved medieutdanningane ved Høgskulen i Volda. Møreforsking gjennomførde ei undersøking i 2013, og ho syner at kandidatane opplever utdanningane som relevante og nyttige nå dei melder seg på arbeidsmarknaden.

Lærarutdanningane ved HVO

Lærarutdanningane er særs viktige for HVO. Ein stor del av vidareutdanningane våre er også knytte til lærarutdanning, og utan ei solid grunnutdanning vil vi ikkje kunne stette krava for oppdatering og livslang læring. Grunnskulelærarutdanninga (GLU) vil bli masterutdanning frå 2017. Dette inneber ein auke i studenttalet og fleire studentgrupper – noko som krev fleire undervisningslokale. Det inneber også ein auke i talet på tilsette – og dermed behov for fleire kontor.

Sidan GLU blir master, er det grunn til å tru at det blir same krav til å drifte PPU. Ambisjonen er at vi skal tilby PPU på masternivå når det kravet kjem. Det er viktig både for å dekkje behova for lærarar i regionen og for halde oppe og vidareutvikle dei gode fagmiljøa.

Sosialfaga

Utviklinga i velferdstenestene med samhandlingsreforma, endringar i NAV, vektlegging av tverrprofesjonelt samarbeid og krav om meir spesialisert kompetanse, er ei utfordring for sosialfaga. Endringane stiller nye forventningar om innhald og opplegg for utdanningane. Det vert meir vekt på praksisnær og klientrelatert kompetanse, behov for meir kunnskap om og erfaring med tverr-profesjonelt samarbeid og truleg også etterkvart utviding av studia til masternivå. Dette vil krevje fleire undervisnings- og grupperom.

Master- og doktorgrad

HVO har seks mastergrader og ein doktorgrad i Helse og sosialfag saman med Høgskolen i Molde.

HVO er på den eine sida prega av stabilitet i studietilbod og fagleg profil. Samstundes har profilen stadig blitt spissa og gjort tydelegare. Som nemnt ovanfor har høgskulen vekst på fleire område.

Internasjonalisering

Internasjonale perspektiv, språk og kulturforståing er i aukande grad relevant for dei som skal ut i arbeidslivet.

Ikkje alle studentar har høve til å studere i utlandet. Internasjonalisering handlar difor også om internasjonalisering heime. Å ha mange internasjonale studentar på campus verkar positivt til dette. Høgskulen i Volda har, samanlikna med tilsvarande institusjonar, mange inn- og utreisande studentar. HVO har laga ein møtestad for internasjonale- og norske studentar, Pangaia, der ein internasjonal trainee er til stades for samtale, støtte og rettleiing. I tillegg har vi internasjonal klubb, internasjonale kveldar, buddy-veka, turar og andre sosiale tiltak. Dette er viktig for at vi skal lukkast med å ta vare på dei internasjonale studentane og gi dei ei god oppleving av studietida i Volda.

3.1.3 Forsking

I FoU-omgrepet ligg både forsking og utviklingsarbeid. Høgskulen i Volda er ein forskingsintensiv høgskule med høg kompetanse i staben og høg forskingsproduksjon etter nasjonale kriterium. Mesteparten av dei knapt 200 tilsette i faglege stillingar ved høgskulen driv eiga forsking i større eller mindre grad.

Delen tilsette som publiserer forskingsresultat har auka dei siste åra – i takt med at kompetanse-nivået også aukar. Ca 50 prosent av dei fagleg tilsette har førstekompetanse eller høgare. I eit fem-års perspektiv ligg HVO blant dei fem øvste høgskulane på lista for gjennomsnittleg forskings-publisering.

Mesteparten av forskinga ved høgskulen er innanfor samfunnsvitskaplege og humanistiske fag. Forskingsaktiviteten har difor i liten grad vore avhengig av spesialrom. Han vil for dei fleste tilsette gå føre seg på dei vanlege arbeidsplassane. Når det gjeld kunstfag, idrettsfag og mediefag vil det i ein viss grad vere behov for spesialrom for utviklingsarbeid og forsking. Forskarar ved Møreforsking i Volda held til i ein eigen paviljong. Desse forskarane samarbeider om felles prosjekt og har også eit fagleg fellesskap basert på utdanning og arbeidsområde.

Det typiske forskingslandskapet ved Høgskulen i Volda er kontor og kontorlandskap med møte- og seminarrom.

Auka studentdeltaking i forskingsaktivitetar.

I strategiplanen står det at auka studentdeltaking i forskingsaktiviteten er eitt av fire særlege mål for åra 2015-2018.

Eit unytta potensial ligg her i spesialroma for medie- og kulturproduksjonar. Ved AKF er det spesialrom for musikk, drama, idrett og kunst/handverksfag. FoU-aktiviteten ved avdelinga er under oppbygging, og dei nemnde lokala har potensial for å kunne bli spennande arenaer for FoU-arbeid. Ved AMF er det store areal retta inn mot profesjonsutdanningane i journalistikk, PR kommunikasjon, animasjon og dokumentar. Desse er bygde opp som redaksjons- og produksjonslokale.

3.2 Høgskuleområdet og omgjevnadene

3.2.1 Bygg

HVO disponerer per februar 2015 desse husa:

Hus	m^2	merknad
Idrettsbygget	4270	Symjehall, gymsalar, AKF MID 300m^2 i kjellar

Kaarstad-huset 1922	2100	Undervisningsrom, spesialrom og grupperom
Kaarstad-huset 1982/2002	3720	AKF spesialrom, kontorfløy AKF i påbygg frå 2002
Nedretun	340	Kontor for AKF idrett og friluftsliv
Berte Kanutte-huset	8240	Bibliotek, kantine, kontor AHL og fellesadministrasjonen, undervisningsrom, spesialrom, grupperom
Synnøve Riste-huset	1400	Kontor AHL, lager i kjellar
Hans Strøm-huset	4340	Kontor ASH i 0. og 3. etg, undervisningsrom, AMF spesialrom
Ivar Aasen-huset	2300	Kontor AMF i 2. etg, bokhandel, undervisningsrom og spesialrom
A-paviljongen	160	Undervisningsrom, sakralrom
B-paviljongen	160	Kontor
C-paviljongen	280	Undervisningsrom, kontor, studentorganisasjonar
Lettbygget	550	Kontor
Sum	**27860**	

Figur 5 Campus Volda. Omtrentleg avgrensning av campusområdet med grøn stipla strek

3.2.2 Uteområde ved Kaarstad-huset:

Figur 6 Kaarstad-området. Til høgre: frukost i Kaarstad-parken

Framom Kaarstad 1922 var det ein prydhage. Han er framleis fin, men ikkje halden som prydhage. Det finst blomar, buskar og benkar der. Mellom Kaarstad og Nedretun renn ein bekk.
Framom Kaarstad 1982/2002 og Nedretun er det to grusbaner som vert brukte i undervisninga på Idrett og friluftsliv. Det er ikkje bruk for to baner no. Framom Nedretun er det ein «leikejungel» som er mykje brukt av borna på Øyra skule og av born i stroket rundt.

Aust for Nedretun er det tre parkeringsplassar og ein grasbakke. Bakken er delt av gang- og sykkelvegen som fungerer som kommunikasjonsakse aus–vest på campus.

3.2.3 Uteområde ved Berte Kanutte-huset

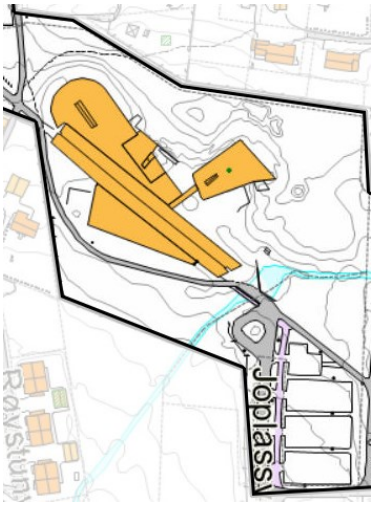

Figur 7 Berte Kanutte-området

Figur 8 Ei roleg stund i parken

Området rundt Berte Kanutte-huset vert halde ved like som grasbakke. Vest for kantina er det ein uteplass med benkar for om lag 20 personar.

Framom Berte Kanutte-huset er det ein gang- og sykkelveg som del av aust-vest-aksen. Sør-aust for Berte Kanutte-huset renn ein bekk, og der eg laga til ein dam nord for brua.

I sør-austre del av området er det rundkøyring for av- og påstiging og fire parkeringsplassar.

3.2.4 Uteområde ved Strøm og Aasen-husa

Figur 9 Strøm- og Aasen-området

Figur 10 Hans Strøm-huset

Nord for Lettbygget og paviljongane renn ein bekk. Rundt og mellom husa er det plenar eller grasbakkar. Mellom Strøm og Aasen-huset er det ein uteplass mot sør med sitteplassar. Aust for Aasen-huset er det parkeringsplassar og sykkelstativ.

3.2.5 Kommunikasjon inne på campus

Til fots vil kommunikasjonen aust-vest skje som visti Figur 11: For studentar og tilsette som vist med raud linje (gjennom husa), og utandørs som vist med blå linje.

Denne løypa kan også brukast med rullestol – med unnatak for utgangen i Kaarstad 1922 mot Idrettsbygget. Ein rullestol må trille ut frå mellombygget mot nord og forbi Kaarstad 1922 på baksida. Bakken mellom Nedretun og Kaarstad 1982/2002 er kort og bratt og langt over hellingskravet for rullestol. Her er det planlagt ein rampe bak Nedretun. Traséen har brukbar standard, men burde kanskje vore stramma opp litt og skilta.

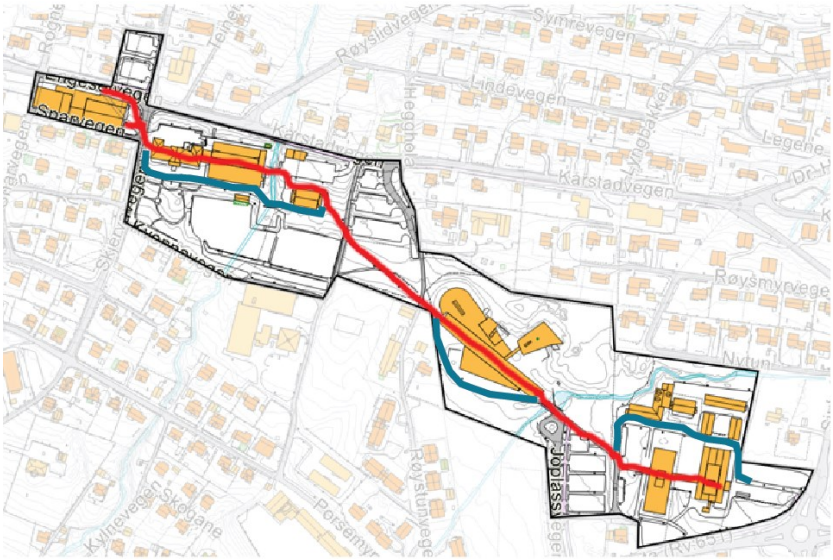

Figur 11 Kommunikasjon innandørs gjennom campus for studentar og tilsette vist med raud farge. Kommunikasjon utandørs og med sykkel vist med blå farge.

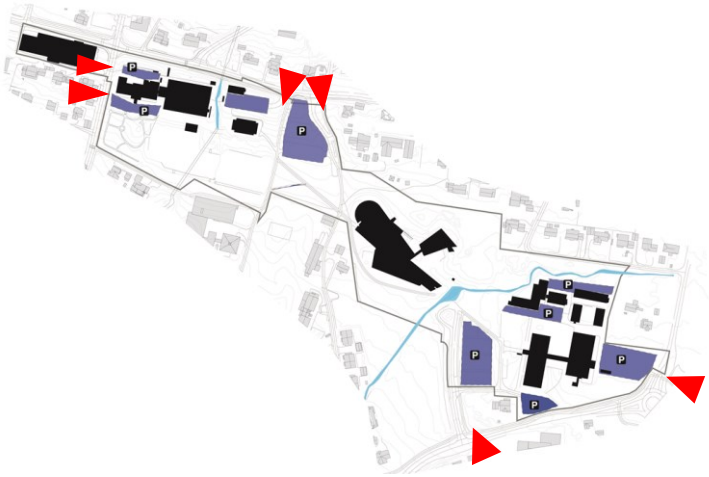

Figur 12 Parkering på campus. Dagens vegtilkomstar viste med raude trekantar. Hovudtilkomst gjennom Joplassvegen lengst nede.

Parkeringa på campus skjer i dag relativt spreidd, sjå figur 12 ovanfor. Det er og fleire tilkomstvegar inn til dei ulike delane av campus i dag.

3.2.6 Omgjevnader

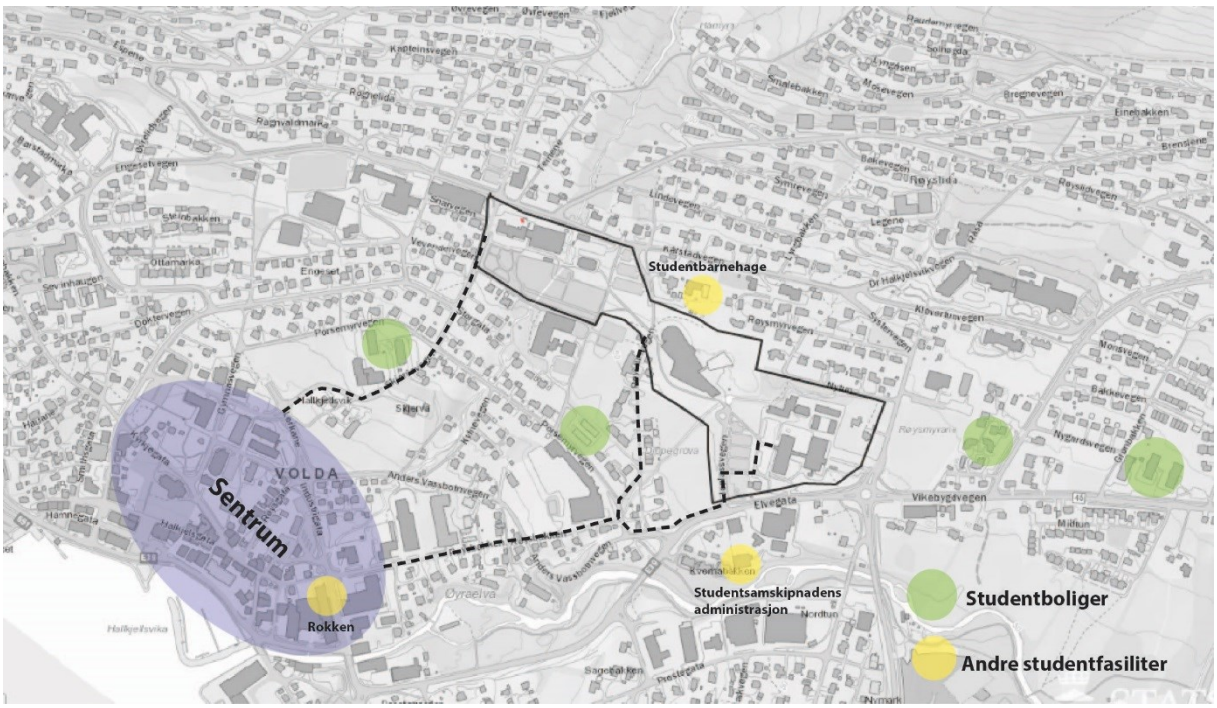

Figur 13 Volda sentrum med butikkar innanfor fiolett felt. Stipla line viser vanlege gangvegar mellom sentrum og høgskuleområdet. Grøne sirklar er studentbustadar og gule sirklar viser andre student-funksjonar.

Dei fleste butikkar og andre sentrumsfunksjonar er plasserte som vist med raud ring. Gangavstand frå høgskulen er 700 – 900 meter.

Gangavstand frå Berte Kanutte-huset til bussterminalen i sentrum er ca. 800 meter og frå Kaarstad 1922 er det ca. 700 meter. Det er ikkje skilta eller merka korleis ein skal kome seg til høgskulen frå bussterminalen, og for heilt ukjende kan det vere vanskeleg å finne kortaste vegen.

For bilistar er det skilta til høgskulen frå E39 til Berte Kanutte-huset. Det burde nok i tillegg vore skilta til høgskulen frå sentrum.

Det går ringrute frå bussterminalen forbi høgskulen til bustadområda nord og aust for campus. For buss til høgskulen er «beste» stoppestad aust for Aasen-huset. Han er ikkje tilrettelagt eller skilta, og han forsvinn når Volda-tunnelen vert bygd. Dersom ein stig på bussen der for å kome til sentrum, blir ein med ringruta til bustadfelta før ho så går mot sentrum.
Det er også ein busstopp ved Idrettsbygget, men han er berre aktuell for transport til sentrum.

3.2.7 Studentbustader og funksjonar for Studentsamskipnaden

Studentbustadane er lokaliserte nær campus: Porse og Røysmarka mellom campus og sentrum; Heltne og Myrane i kort avstand aust for campus.

Figur 13 viser også andre studentrelaterte funksjonar. Studentbarnehagen er plassert tett ved høgskulen. Samskipnadens administrasjon er uheldig plassert utanfor campus på andre sida av E39 og utan god vegkryssing for fotgjengarar. Det har vore fleire møte om denne utfordringa med mellom anna Statens vegvesen utan at det er noko god løysing i sikte.

Studenthuset Rokken er lokalisert i Volda sentrum med nærleik til bussterminal, kjøpesenter og Stamina treningssenter.

3.3 Byplanmessige forhold

3.3.1 Kommuneplanens arealdel

Figur 14 Kommunedelplan for Volda sentrum

Kommunedelplanen for Volda sentrum av 18.6.09 seier at i ein etter kvart konsentrert tettstad som Volda sentrum er, vil det vere naudsynt å sikre tilstrekkeleg areal til dei offentlege funksjonane. Vi har store offentlege institusjonar som sjukehuset og høgskulen, i tillegg til den kommunale verksemda, som vi må syte for har det arealet dei til ei kvar tid treng. For høgskulen sin del er det sett av areal til offentlege føremål slik utsnitt av planen syner, jfr. figur 14. Skravuret vil seie at reguleringsplan for området framleis gjeld (sjå nedanfor).

3.3.2 Gjeldande reguleringsplanar

Reguleringsplan for Røysmarka av 02.03.95 er vist i figur 14. Høgskulen ligg innanfor områda O1, O2, O4 og O5 i reguleringsplanen.

Reguleringsføresegnene seier:

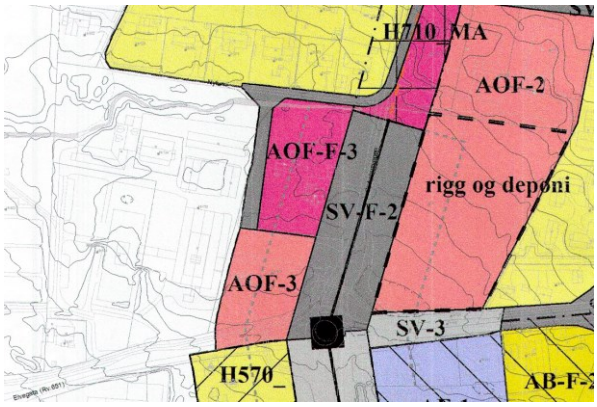

Figur 15 Del av kommunedelplan for ny Volda-tunnel, vedteken av kommunestyret

«Områda merka O1, O2 og O4 skal nyttast til høgskuleområde. O5 skal nyttast som tilleggsareal for Øyra skule. O6 skal nyttast til ballplass. O7 skal nyttast til ekspansjonsareal for høgskulen eller ev. andre offentlege skuleformål.»

3.3.3 Pågåande reguleringsprosessar

I austre del av området, mot rundkøyringa, ligg det no føre ny kommunedelplan for E39-Voldatunnel. Planane her viser at innkøyrsla til høgskuleområdet ved Aasen-huset vil bli fjerna. Ho er føreslege erstatta med ny innkøyring via vegen Nytun. Det vil bli utarbeidd reguleringsplan for området.

3.3.4 Anna utviklingsarbeid

Volda kommune førebur no revisjon av kommuneplanen. Her er det under arbeid eit "utfordrings-notat" som inneheld ein gjennomgang av samfunnsutviklinga i Volda – og som peikar på utfordringar for kommunen i planperioden.

Vidare har kommunen, Volda Næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune gått saman om eit sentrumsutviklingsprosjekt, der det no er under arbeid ein utviklingsplan. Denne skal representere eit langsiktig og heilskapleg verkty for utviklinga av Volda sentrum som attraktiv handelsstad, skule-stad, bu- og arbeidsstad.

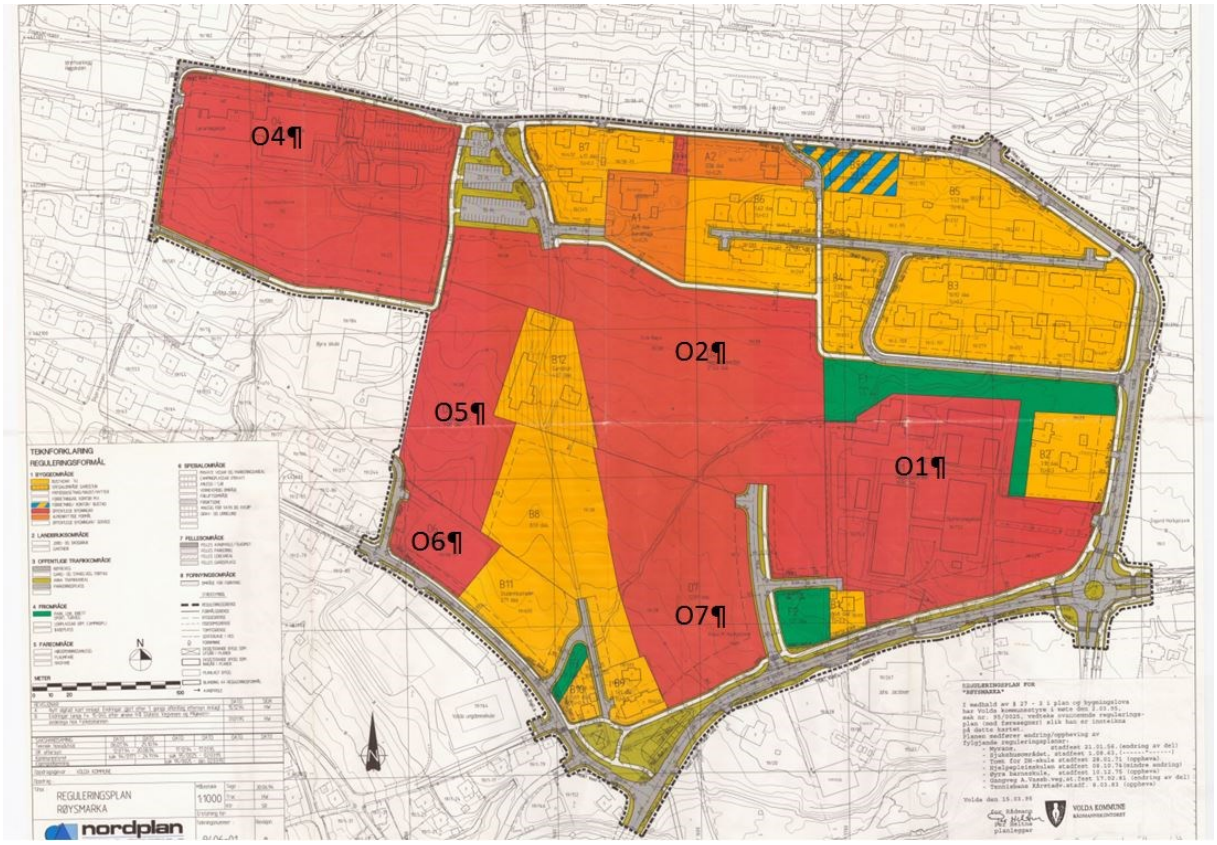

Figur 16 Gjeldande reguleringsplan for høgskule-området.

3.4 Interaksjon mellom høgskulen og lokalmiljøet

Gjennom støtte til festivalar og andre opne arrangement verkar HVO til bulyst i Volda-samfunnet. HVO stiller med lokale, trykkeritenester, PR-kompetanse, teknisk kompetanse og logistikkhjelp til større arrangement. Fagtilsette og studentar er ein viktig del av frivilligapparatet kring større arrangement både i Volda og i kommunane rundt.

Potensialet for slik interaksjon er større enn det HVO leverer i dag. Det er gildt med festivalar, og dei er gode fyrtårn gjennom året, men det er verdt å merke seg at det er arbeidet på det jamne som er viktigast for eit velfungerande student- og arbeidsmiljø. Konkret bør det satsast meir på til rette-legging for møteplassar mellom fastbuande og studentar. Gode døme på dette er SfS-tiltaka Stamina treningssenter, Studenthuset Rokken og StudiebygdA-julefesten.

Lokalsamfunnet og det private næringslivet er også gode støttespelarar til HVO-initierte og studentdrivne tiltak. For eit velfungerande student- og arbeidsmiljø er det viktig at både kommunen og frivillige organisasjonar støttar opp om kvarandre sine tiltak. Gode døme på dette er X2, Den norske dokumentarfilmfestivalen, idrettslag, korps og anna lagsarbeid. Dei sosiale sidene ved lokale praksisplassar og samarbeid om ulike arrangement og prosjekt (fagleg og ikkje-fagleg) er avgjerande for god interaksjon mellom lokalmiljøet og høgskulen.

Kommunikasjon mellom HVO og bygda kan aldri bli for god, og denne kontinuerlege prosessen vil alltid ha eit forbetringspotensial. Erfaringane frå bulystprosjektet StudiebygdA viser at toppstyrte interaksjonsprosjekt har vanskar med å nå målsettingane og skape varige positive endringar.

Studenttinget har framheva dei studentinitierte arrangementa X2, Dokfilm, Doc Lounge, VEKA og Fadderveka som gode døme på interaksjonen mellom studentar og fastbuande. Likevel ser ein behov for at HVO utanom studentane må delta i større grad. Det trengst for at arrangementa skal kunne

fungere optimalt i åra framover. Eit stikkord som studentane heile tida tek fram er forbetrings-potensialet for kommunikasjon mellom avdelingane og sjølve institusjonen ut mot lokalsamfunnet.

Studentane bidreg mykje til interaksjon med lokalsamfunnet gjennom all deltaking i generelt lagsliv, spesielt innan idretten. Studentorganisasjonane er flinke til å tenke utanfor student-bobla og inkludere lokalmiljøet. Døme her er RE:ACT sitt samarbeid med flyktningemottaket og Natura som stadig vekk inkluderer lokale innbyggjarar på arrangementa. Sjølv om det er mykje positivt rundt dagens situasjon ønskjer STIV at samarbeidet skal bli enda sterkare, spesielt med tanke på næringslivet i lokalsamfunnet og HVO.

Rekrutteringa av studentar til Høgskulen i Volda er ofte basert på informasjon via "folkemunne". Med det meiner vi at det er studentmiljøet som dreg store delar av studentmassen til Volda. HVO er heilt avhengige av vidare tilstrøyming av studentar for å oppretthalde og vidareutvikle tilboda våre for framtida.

4 IDENTIFISERTE BEHOV OG ANALYSAR

Etter oppstartmøtet har kvar av gruppene jobba med ulike oppgåver i samsvar med mandata dei fekk. Kvar for seg har ein skildra no-situasjonen, diskutert utfordringane og foreslått strategiar og tiltak. På midtvegsmøtet vart innspela til visjon, strategiar og tiltak lagt fram og diskuterte.

Det har også vore viktig å fokusere på dei kvalitetane Høgskulen i Volda har – slik at dei kan framhevast og forsterkast. Strategiane og tiltaka held seg samstundes til trendar og utviklingsdrag i UH-sektoren generelt. I kap. 1.2 vart prosessen omtala nærare.

4.1 Behov

Følgjande behov vart spela inn frå leiinga ved høgskulen ved oppstart av campusprosjektet:

Forventningar frå Høgskulen i Volda

1. Vi forventar at prosjektet skal synleggjere kva muligheiter HVO og aktuelle samarbeidspartnarar (som t.d. Samskipnaden, Møreforsking, Volda kommune, Kulturnæringshagen) har til å utvikle eit styrka kompetansemiljø i Volda.
2. Campus må leggast til rette for fleksibel og variert bruk der randsoneverksemd som t.d. Kulturnæringshagen kan bli ein naturleg del. Det bør også leggast til rette for bruk av areala/bygga ut over vanleg dagtid, t.d. for kulturtilbod til folk i regionen.
3. Campus (bygga) må vere tilpassa nye lærings- og kommunikasjonsformer.
4. Prosjektet må analysere arealbehovet til HVO
5. Prosjektet må vurdere fysiske/funksjonelle tilhøve (uteområde, bygningar).
6. Prosjektet må lage skisse til erstatningsbygg for Ivar Aasen-huset (gjerne i form av eit signalbygg), paviljongane og kome med framlegg til korleis ein kan få dekt behov for meir areal.
7. Prosjektet må vurdere behovet for parkeringsplassar og trafikkløysingar til og frå campus (moglege konsekvensar av Voldatunnelen) og kryssing av vegen til SfS sine kontor.
8. Prosjektet må sikre areal i nærleiken av HVO for framtidig utbygging.

4.2 Bygg

Campusplanlegginga har hatt fokus både på effektiv bruk av eksisterande bygg og evt. behov for nybygg. For å vurdere bruken av eksisterande bygningsmasse er det gjennomført ei såkalla «Usability»-utgreiing.

4.2.1 Usabilityundersøking

Under arbeidet i arealgruppa kom det tidleg fram at opplevinga av brukskvalitet ved høgskulen var eit tema. Styringsgruppa vedtok derfor tidleg i prosjektet at det skulle gjennomførast ein analyse av brukskvaliteten for høgskulen sine bygningar. Arbeidet blei lagt til arealgruppa, og på oppdrag frå

Statsbygg (5. januar 2015) har Narud Stokke Wiig Sivilarkitekter AS gjennomført ei evaluering av Høgskulen i Volda. Evalueringa kjem som innspel til høgskulen sitt strategiarbeid og Campus-utviklingsprosjekt, og det er gjennomført over ein fem-vekers periode i januar/februar 2015.

Til grunn for studia er i tillegg til føresetnadane frå Statsbygg lagt manualen «USEtool, evaluering av brukskvalitet» (NTNU/Sintef 2009). Brukskvaliteten i bygga er eit viktig mål på kor godt bygningane er tilpassa den aktiviteten som går føre seg i dei.

Det blei gjennomført to møte med brukarar i perioden. Det første møtet var for å definere omfanget og fokusområde for studien. Ein konkluderte med at mykje av campusområdet fungerer svært bra. For å nytte samla kompetanse og tid best mogleg blei det avgjort at studien sitt hovudfokus skulle vere:

***Tema 1**: Brukskvalitet ift. Lærarutdanninga sitt areal med hovudvekt på tiltak i Gamle Kaarstad; eksisterande areal, brukars innmelde behov (juli 2014) og pågåande plan-utfordringar og potensial.*

***Funn:** Funna for tema 1 Lærarutdanninga, er at tilgjengeleg areal er greitt nok og Nye Kaarstad fungerer godt. Gamle Kaarstad sitt interiør held ein låg kvalitet med noko nedslitne overflater, gjenbygde/nedbygde himlingsløysingar, ingen ventilasjon og til dels dårleg funksjonalitet i rom og utdatert og plasskrevjande møblering. Det er i tillegg sett i gang eit etterlengta prosjekt for oppgradering av ventilasjon. Det kunne med fordel vurderast om bygget burde sjåast under eitt der ventilasjonsprosjektet koordinerast mot brukar sine andre rombehov, samt ei vurdering av eksisterande bygningspotensial.*

***Tema 2:** Brukskvalitet ift. Mediefaga sine areal med utgangspunkt i eksisterande bruk, og gjennomgang av kva areal ein evt. nyetablering av funksjonen bør ha, dette som et utgangspunkt for vidare diskusjon.*

***Funn:** Funna for tema 2 Mediefaga, var at Ivar Aasenbygget synast å vere i så dårleg stand at det blei valt å gå vidare med ein studie av kva eit nytt mediebygg burde innehalde.*

Funna kan summerast opp med at med renoverte areal i Gamle Kaarstad og eit nytt bygg med nye areal og erstatningsareal for Ivar Aasen-huset vil høgskulen vere godt rusta for framtidig bruk etter dagens aktivitetsnivå.

Figur 17 Kaarstad 1922, der ventilasjonsanlegg no skal leggjast inn.

4.2.2 Behov for nytt bygg for formidling

I diskusjonen om framtidig struktur i UH-sektoren har Høgskulen i Volda streka under at vi har som mål å fornye og vidareutvikle posisjonen vår som akademisk kunnskapsformidlar. Høgskulen har over tid satsa på pedagogikk, journalistikk og kreative uttrykksformer. Med utgangspunkt i dette har HVO ambisjonar om å utvikle eit innovativt senter for formidling med tidsmessige lokalitetar og oppdatert utstyr.

HVO har behov for erstatningsbygg for Aasen-huset som i dag husar Avdeling for mediefag (AMF). Ein del av AMF sine aktivitetar går også føre seg i Strøm-huset. Eit nybygg bør i størst mogleg grad gi rom for alle mediefaglege aktivitetar. Huset bør innehalde redaksjonslokale, radio- og fjernsynsstudio og produksjonsfasilitetar for ulike typar formidling. Dersom mediefaga på HVO skal samlast og Seksjon for MKT i AKF skal vere ein del av dette, bør også det takast omsyn til. Eventuelle frigjorde areal i Strøm og Idrettsbygget kan nyttast til å dekkje det generelle behovet for undervisningsareal og kontor.

Det er gjort ulike reknestykke for romprogram for eit nytt bygg, bl.a. gjennom arbeid i arealgruppa og gjennom Usability-studia. Dei førebelse romprogramma har ulik storleik – alt etter kva funksjonar som er lagde inn. Ein viktig strategi i campusutviklingsplanen er strategi 4: «Etablere nybygg som dekkjer dokumenterte behov». Som tiltak vert det foreslått å setje ned ei arbeidsgruppe som skal lage ei skisse til eit nybygg for mediefaga. Meir grundig rom- og funksjonsprogrammering må gjerast der.

Figur 18 Animasjonsstudent i arbeid

Figur 19 Premiert kortfilm av Volda-student

Ved utbygging av undervisningslokale på campusområdet bør også potensialet for eit sambruks-konsept som inneheld kino og eventuelt andre kulturhusfunksjonar vurderast. Med ei slik løysing vil ikkje kommunen ha behov for kino i Samfunnshuset. Ei sambruksløysing vil kunne innebere undervisningsrom på dagtid og kino/kultursal på kveldstid Dette passar godt med omsyn til HVO sitt behov for lokale som er spesialtilpassa moderne formidling.

HVO samarbeider med Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Møre og Romsdal fylke om å drifte Seanse – senter for kunstproduksjon. Senteret har behov for ei fast lokalisering med prøve- og produksjonsrom for kunstnarar og visningsarenaer for kunst i vidaste forstand.

Det er ønske om eit opplevingssenter for medieutviklinga i Volda, helst med utstilling av utstyr frå det tidlegaste til det siste moderne, dvs. eit opplevingssenter der ein kan sjå utviklinga, sjå filmar og prøve å gjere opptak med seg sjølv. Ønsket er å lage noko liknande som opplevingssentera i VG, NRK, Ulstein Group osv. I det minste bør vi få på plass faste lokale for NAC (Norwegian Animation Center) som førebels held til i eit forretningslokale i Hamnegata i Volda.

Kommunen leiger for tida lokale for læringssenter (grunnskuleopplæring for vaksne og norsk-undervisning for flyktningar) på Hamna dagsenter. Dette er ei teneste som ville falle naturleg inn i miljøet på høgskulen. Skal det vere gevinstar for kommunen i å flytte denne tenesta, må det liggje til rette for gode sambruksfunksjonar.

HVO treng vidare spesialrom for distanseovergripande undervisning. I denne samanhengen nemner ein ofte MOOC (Massive open online courses). Det nye medie- og kulturbygget må vere fleksibelt og utnytte moderne teknologi slik at dei ulike areala stadig kan fylle ulike funksjonar. Det må stimulere til å vere eksperimentell og innovativ. Smarte løysningar kan gjere at ein treng mindre areal. Her bør ein orientere seg om samanliknbare prosjekt også utanfor landegrensene.

4.2.3 Behov for bygningsmasse tilpassa nye lærings- og kommunikasjonsformer

HVO ønskjer å ha eigne basar for studentar på bachelorgradane og profesjonsutdanningane. Då vil studentane på dei ulike programma vere meir samla, og det vil vere lettare å utvikle ei tilknyting til profesjonen. Basane skaper også rom for praksissimulering- og oppfølging. Det gir god sosial interaksjon og kan føre til lågare fråfall. HVO har alt delvis slike basar på medie- og kulturfaga, men ikkje på dei store profesjonsutdanningane; lærarutdanningane og sosialfaga. Studentane der ønskjer baserom som kan fremje gode undervisningsopplegg og eit godt studiemiljø. Det er ikkje rom for dette i dagens bygningsmasse.

Nye læringsformer, livslang læring, auka konkurranse om nettstudentar, fleire fleksible studium og endra digital kvardag vil føre til nye behov knytt til utforming av arealet ved HVO. For å kunne gi

tilbod om gode distanseovergripande studium treng HVO rom som er lagde til rette for skjermopptak og med høve til å filme forelesar. Vi treng også opptaksrom som dei fagtilsette kan bruke til opplæring og rettleiing. For å utvikle fleksibel læring er kunnskapar om formidling av lyd, bilete, tekst, animasjon og mediesjangrar naudsynte.

Det er stor mangel på laboratorieliknande lokale til slike føremål. Vi ser at andre høgskular har mange undervisningsrom særleg innretta på fleksibel læring; fast monterte studioriggar som kan brukast av lærarar både i øving og utvikling av innhald i fleksibel læring.

Det er også behov for særlege kurslokale retta inn mot interne og eksterne aktørar på område som medietrening, kriseøvingar, krisekommunikasjon og andre kurs der mediekontakt eller ekstern kommunikasjon er eit viktig element. Høgskulen i Volda har hatt ei rekkje slike kurs gjennom mange år, men enkelt sagt vert kvart einskild kurs rigga særskilt i staden for at ein kunne ha eit permanent opplegg.

HVO tilbyr mange samlingsbaserte studium i eit livslangt læringsperspektiv. Til dømes er alle mastergradar samlingsbaserte, og det same gjeld for mange vidareutdanningar for lærarar. Desse samlingane strekker seg over fleire - og lange - dagar med intensiv undervisning. Vi har fått mange tilbakemeldingar frå studentar og lærarar om at undervisningsroma er for dårlege for slik intensiv bruk. HVO har ikkje nok gode undervisningsrom som ein kan setje av til desse samlingane.

Masterstudentane våre er ofte vaksne som tek ein mastergrad ved sida av arbeid og/eller familie-forpliktingar. Desse studentane er ofte vane med gode konferanse- og seminarfasilitetar. Det ville vere ein fordel om HVO kan tilby eit attraktiv studiemiljø som gir sosiale møtestader og betre høve til gruppe- og kollokviearbeid.

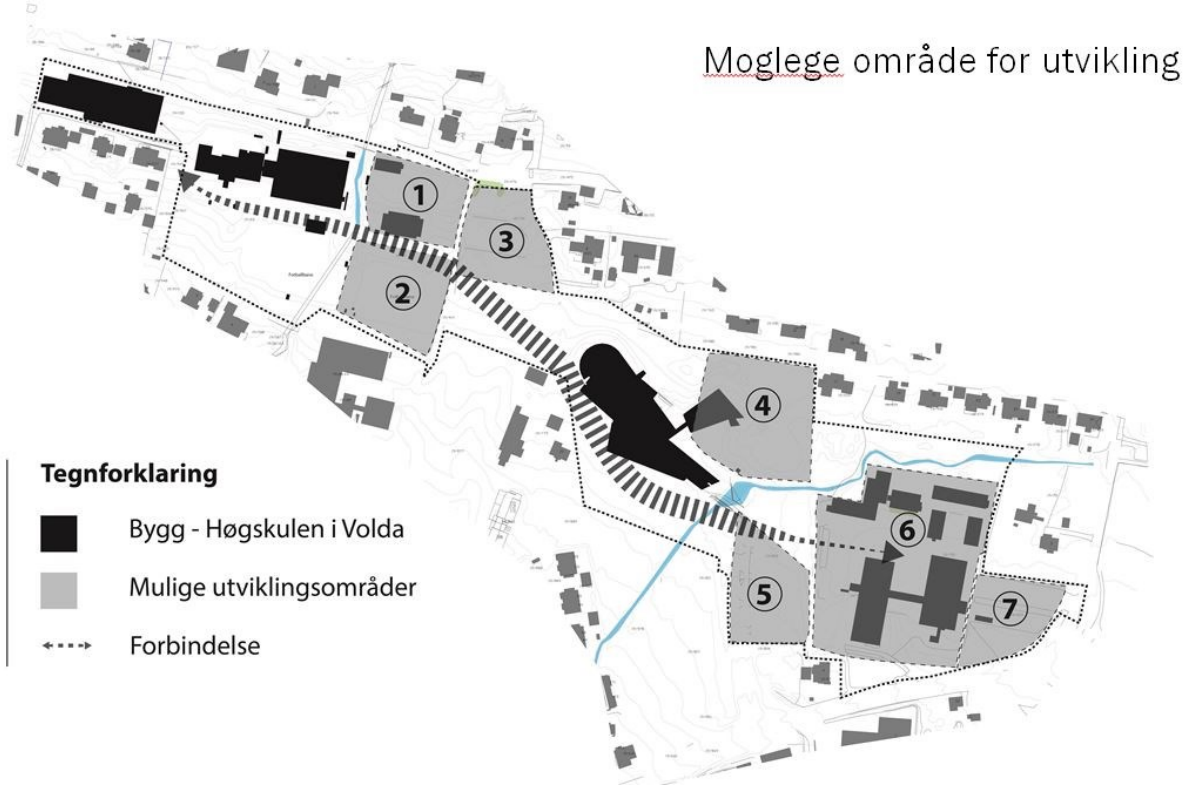

Figur 20 I stadanalysen blei det vurdert kva område nytt bygg kan oppførast. Mange ulike plasseringar blei vurdert. Lokalitet 3 er godt egna for eit nytt «signalbygg». Det vil binde saman og fortette eit langstrakt campus. Område 6 og 7 kan eigne seg for ein ev. kunnskapspark/konferansesenter. Men, det kan vere argument for ulike plasseringar, og avgjerd om lokalisering av eventuelle nye bygg må gjerast gjennom ein eigen prosess

4.2.4 Kunnskapspark og konferansesenter

HVO og SIVA-næringshagen Sunnmøre Kulturnæringshage AS har signert ein langsiktig samarbeidsavtale om m.a. å arbeide for etablering av Volda Kunnskapspark. HVO er ein av få høgskular i Noreg som ikkje har kunnskapspark. Ein slik part vil gje betre grunnlag for etableringar med utspring frå HVO enn det ein i dag kan realisere gjennom næringshagen. HVO bør finne finansiering til eit forprosjekt om etablering av Volda Kunnskapspark.

Ein kan sjå føre seg at Aasen-huset, som er eigd av Volda kommune, kan nyttast på ein ny måte:

- Kurssenter med grupperom og kunnskapspark med inkubator i første etasje.
- Bed & breakfast i øvste etasje for forelesarar og deltakarar på samlingsbasert etter- og vidareutdanning.

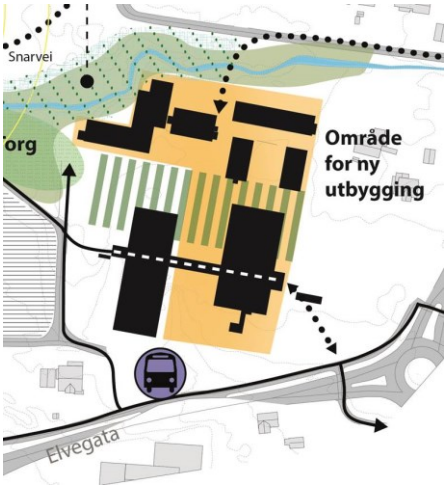

Figur 21 Kunnskapspark og konferansesenter ved Strøm/Aasen?

Her kan det tenkjast fleire alternative løysingar når det gjeld eigarskap, drift og finansiering. Til dømes kan Selskapet for industrivekst SIVA SF vere ein aktuell finansieringspartnar dersom meir enn 50% av innhaldet i bygget blir definert som næring. SIVA har god tradisjon for å samarbeide med kommunar, lokalt næringsliv og bankar.

4.2.5 Vurdering

Gjennomgangen av dei samla HVO-lokalitetane syner at mykje av bygningsmassen har god kvalitet og tenleg standard. Utfordringane er særleg knytt til desse områda:

- Ventilasjon og oppgradering i Kaarstad 1922
- Trong om samlokalisering av mediefaga i eit moderne nybygg
- Kunnskapspark og/eller anna utnytting av Aasen-huset

Arbeidet så langt tilseier at det er desse punkta ein bør konsentrere seg om når det gjeld det bygningsmessige framover, og dette er fanga opp i strategiar og tiltak i kap. 6.

4.3 Uteområda, stadsanalyse

4.3.1 Kvalitetar

Høgskuleområdet i Volda har mange kvalitetar. Følgjande er vurdert som verdiar som ved vidareutvikling av campus bør ivaretakast og forsterkast:

- HVO har ein grøn campus, med gode uteområde, gode soltilhøve, opne bekkat og fint utsyn mot vakker natur. Dette er ein god stad å vere, fri for luftforureining og støy. Det er godt å opphalde seg utandørs ved HVO – i alle fall i fint ver!
- Sjølv om campusen er langstrekt (500 m), er han samla med korte avstandar i høve til andre høgskular og universitet.

- Det er samband for gåande på tvers av heile campus (ute og inne), og fleire gode gangvegar til områda rundt. Slik sett er lett å kome fram til og på området. Campus Volda er ikkje eit lukka område, men ope for omgjevnadane. Mange som ikkje har sitt daglege verke her, går gjennom området. Barneskule og barnehagar ligg like i nærleiken. Dette skaper liv, og det er ein kvalitet som ikkje alle campus kan skilte med.
- Det er kort veg til sentrum med servicetilbod og offentlege funksjonar. Mange campus ligg utanfor sentrumskjernen i byar og tettstadar. Høgskulen i Volda ligg i tettstad-sona, i ca. 10 minutts gangavstand frå sentrum. Det er ikkje mykje. Det er ein viktig kvalitet at alle handels- og servicetilbod er i gangavstand.

Figur 22 Ei roleg stund i parken

- Det er eit relativt godt busstilbod til campus. Området er også lett tilgjengeleg med bil. For studentar, tilsette og tilreisande til høgskulen er det ein stor fordel at det ligg flyplass eit knapt kvarter ifrå.
- På sjølve campus er fellesfunksjonar sentralt plasserte. Ingen har meir enn fem min. å gå til kantine og administrasjon. At folk må ut for å kome til kantina kan gjere at somme ikkje bruker henne, i sær på regnversdagar, men samstundes verkar dette til at det blir liv rundt og mellom husa.

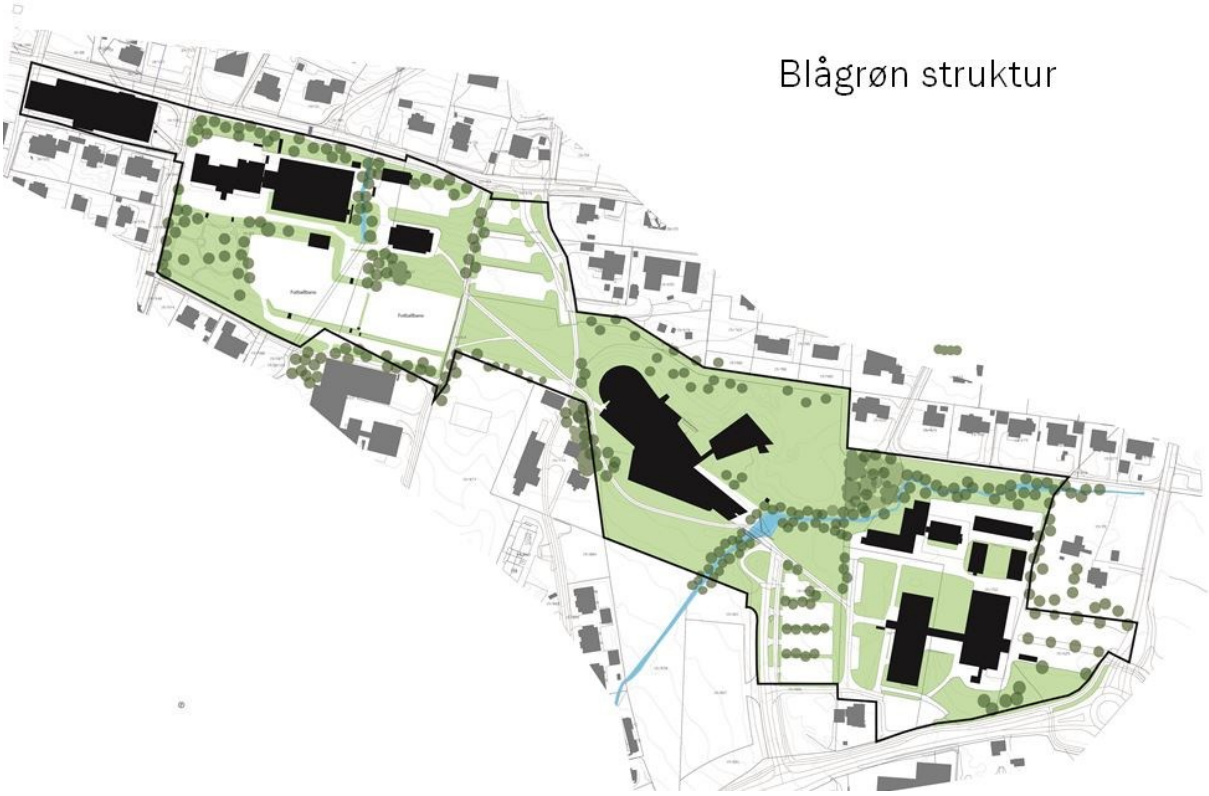

Figur 23 Campus er grønt, med flotte friareal og bekkar som renn gjennom området

Figur 24 Høgskulen si plassering mellom fjell og toppar på Sunnmøre er ein kvalitet som mange set pris på

4.3.2 Utfordringar

Stadanalysen har peikt på desse utfordringane:

- Uteområda er ganske homogene. Dei gode naturgjevne føresetnadene er ikkje godt nok utnytta. Dei store uteområda har få aktivitetsskapande element, og det er få sitjeplassar og møteplassar. På godvêrsdagar er det trongt om dei plassane som finst. Fleire delar av campus, m.a. Strøm og Aasen i aust, har ikkje gode areal for opphald utandørs.

- Eldsjeler har stelt med Kaarstad-parken, men det trengst meir vedlikehald, hogst og stussing av vekstar, samt enkle tilretteleggingstiltak for optimal bruk.
- Det er mange køyretilkomstar til campus. Det kan vere vanskeleg å vite kva som er hovudtilkomst. Fleire av dei mindre tilkomstane bør leggjast ned, og hovudtilkomsten ved Joplassvegen bør markerast tydelegare.
- Som gåande og ny på staden kan det vere vanskeleg å orientere seg på campus. Skiltinga kan forbetrast.
- Mykje og spreidd parkering, mange små parkeringsplassar mellom bygga, og parkering på umerka område gjev eit rotete inntrykk. Det er få som reiser kollektivt og dermed stort press på parkeringsplassane.
- For bygningsmessige behov, sjå kap. 4.2.

4.3.3 Vurdering

Campusutviklingsarbeidet har identifisert at dei største utfordringane ligg i bruken av bygg og behov for meir husrom. Nybygg og ombygging er kostnadskrevjande tiltak. Uteområda er ein viktig del av campus. Høgskulen har fine uteområde, men stadanalysen har vist at potensialet ikkje er fullt utnytta. Forbetring av dei kvalitetane campus allereie har, ved tiltak på uteområda, bør vere ein viktig del av utviklingsplanen. Oppgradering av uteområda er dermed ein viktig strategi. I kap. 6.2 blir det foreslått fleire tiltak innafor denne strategien.

Campus Volda har relativt høg parkeringsdekning. Likevel opplever mange at det er vanskeleg å finne plassar midt på dagen. Prosessen har vist at mange køyrer til jobb og studiestad sjølv om avstanden er kort. Behovsvurdering eller betalingsparkering vil sannsynlegvis redusere trongen for parkeringsplassar, og planen legg difor ikkje opp til at det skal etablerast fleire.

Busstilbodet er ikkje dårleg. Men det er sannsynlegvis eit potensial for å auke bruken av kollektivtilbodet. Gjennom strategien «Få fleire over på kollektiv, gange og sykkel» vert det foreslått enkle tiltak som kan verke til dette.

Strategiar og tiltak i kap. 6 er utarbeidd for å bøte på dei utfordringane ein her har peikt på.

4.3.4 Strategisk arealkart

Ein campusutviklingsplan er sett saman av sjølve samarbeidsprosessen, av ein rapport med strategiar og tiltak og eit strategisk arealkart. Dette siste kartfestar og viser dei fysiske tiltaka som ein kjem fram til skal gjennomførast.

Med bakgrunn i gruppene sine innspel og stadanalysen er det utarbeidd eit strategisk arealkart for campusområdet. Dette skal leggast til grunn for framtidige arealdisponeringar og for prioritering av tiltak. Det strategiske arealkartet vert presentert i kap. 6.

4.4 Omgjevnader, tilhøve til tettstaden og sentrum

Volda har ein særleg kvalitet som studiestad med gangavstand mellom campus, studentbustader og sentrum. Avstanden frå campus til sentrum er om lag 500 m, og det er mange gangvegar i området. Statistikk viser at høgskular som ligg sentrumsnært ofte har høgare søkjartal. Det er viktig for Høgskulen i Volda at det finst eit aktivt sentrum med handel, kulturtilbod, kafear, offentlege servicetilbod og utestader.

Sentruma i Volda og Ørsta utfyller kvarandre. Møreforsking og Telemarkforsking sin rapport om byregion for Volda og Ørsta (rapport nr 62-2015) peikar på at det er viktig at desse to sentruma utviklar urbane kvalitetar som gjer dei meir attraktive. Rapporten viser at sentruma i Volda og Ørsta har høg attraktivitet i såkalla besøksnæringar, men at dei har potensial for fleire funksjonar som kan verke tiltrekkjande på annan aktivitet.

Volda er vertskommune både for høgskule, sjukehus og vidaregåande skule. Sentrumet har såleis ein regional funksjon som stiller forventingar til urbane kvalitetar. Volda næringsforum, kommunen og fylkeskommunen har sett i gang eit sentrumsutviklingsprosjekt som har som intensjon å gjere tettstaden meir triveleg og funksjonell. Det er viktig at også studentane sitt syn på og behov i Volda sentrum vert fanga opp i dette prosjektet. Rokken som vert driven av Studentsamskipnaden er som konsertarena og restaurant ein viktig møteplass for studentane, men også for andre yngre menneske i regionen.

Figur 25 Aktivitet i Volda sentrum!

Både i campusprosjektet og sentrumsprosjektet vert det drøfta korleis ein kan sjå aktivitetar og fasilitetar ved høgskulen og i sentrumsgatene meir i samanheng. Det vil vere viktig å vere medviten om val av strategiar og tiltak, slik at studentane vert ein del av gatemiljøet også når campus vert utbygt med eventuelle nye funksjonar som kino og andre lokale med fleirbruksfunksjonar. Dersom fleire kulturelle aktivitetar vert lagt til campus, kan lokalisering av studentbustader i sentrum vere eit alternativ til å skape liv og gjere studentane enda meir synlege i bygdebyen. Visjonen som er valt, peikar i retning av ulike tiltak for å skape liv i Volda som studentbygd. Gjennom strategiane 11 «Betre markering av campus i sentrum og omgjevnadene» og 12 «Meir samarbeid med Volda kommune» er det foreslått tiltak som skal følgje opp dette.

4.5 Høgskulen i samhandling med lokalsamfunn og næringsliv

HVO sin infrastruktur og faglege ressurspersonar kombinert med studentane sin iver, lærings- og gjennomføringsvilje har eit stort potensial for gjennomføring av felles prosjekt i samarbeid med lokalt og regionalt næringsliv.

Utdanninga i entreprenørskap er ein god start. Det tilbodet bør bli endå meir synleg og utvidast til fleire av avdelingane. Her vil HVO finne medspelarar med ynskje om å bidra, som til dømes

Innovasjon Noreg, den fylkeskommunale entreprenørskapssatsinga hoppid.no, Ungt Entreprenørskap, START Norge, Sunnmøre Kulturnæringshage AS og Volda næringsforum.

Det er viktig for å kunne realisere potensialet i samarbeid med privat sektor at HVO blir meir kundeorientert. Eit verkemiddel kan vere å etablere ei fast arbeidsgruppe av ressurspersonar som kommuniserer med det regionale næringslivet om utvikling av fakturerbar etter- og vidareutdanning. Eit slikt team kunne kanskje også få ei rolle i skriving av HVO sine eigne Doffin-anbod og vere ein ressurs i koplinga mot lokale og regionale næringslivsorganisasjonar, innovasjonsselskap, Forskingsrådet, Innovasjon Noreg og verkemiddelapparatet for FoU elles.

Næringslivet har i samband med tilpassa kurs behov for undervisingsrom med tilknytte grupperom. Kravet til standard på rom og fasilitetar er høg for denne gruppa - og betalinga deretter. For næringslivet er det viktig med pålitelege og fleksible IKT-løysingar. Det gjeld både breiband, mobilt breiband og videokonferanseutstyr.

Næringslivet har krav til gode parkeringstilhøve. Innføring av betalingsparkering vil truleg redusere bruken av bil for studentar og tilsette som bur nær campus – og soleis kanskje og behovet for nye parkeringsplassar. Innføring av betalingsparkering på campus kan gjerne skje uavhengig av kva strategiar Volda kommune vel for parkering i samband med sentrumsutviklingsplanen.

Volda kommune har utdaterte fasilitetar for kinoframsyning, og ein bør finne ut om dei har interesse av å leige ein eller to mindre salar med 70-100 plassar. Dette er i tråd med utviklinga ein ser elles i Noreg der same maskinrom tener fleire salar. Ein kan og sjå føre seg at kioskdrift knytt til kino blir eit tilbod til studentar som er på lesesalar eller på campus i andre samanhengar på kveldstid. Ei kinoløysing på campus vil og bli ein kjærkomen ressurs for eksisterande animasjons- og dokumentarfilmfestivalar og skape nye rammevilkår.

Det er ei gjennomgåande oppfatning at HVO har behov for eit nybygg som m.a. kan erstatte det kommunale Aasenhuset. Nye lokalitetar og ein oppgradert campus vil kunne verke positivt også for framtidig rekruttering av studentar og fagpersonell.

Mange i lokalsamfunnet har peikt på behovet for eit nybygg som kan samle undervisinga i mediefaga og sikre at den utdanninga også i framtida høyrer heime i Volda. Medieutdanningane er av høg verdi for det regionale næringslivet og heile fylket i høve nasjonal opinionsdanning og kunnskapsformidling.

Følgjande strategiar inneheld tiltak som skal betre samhandling mellom næringsliv, lokalsamfunn og høgskule:

Strategi 2: «HVO skal leggje til rette for og stimulere til livslang læring i nært samspel mellom utdanning, arbeidsliv, forsking og utviklingsarbeid.»

Strategi 4: «Etablere nybygg som dekkjer dokumenterte behov på campus.»

Strategi 9 «Auka fokus på entreprenørskap og samarbeid med regionalt næringsliv».

Strategi 10: «Bli tydelegare som samfunnsaktør.»

5 HØGSKULEN OG DET NYE UTDANNINGSLANDSKAPET

Det norske høgskulelandskapet er i endring. I Nord- og Midt-Noreg ser det ut til at alle høgskulane vert lagde under universiteta. NTNU får i tillegg med seg skulane i Ålesund og på Gjøvik, og Stord/Haugesund går inn i Universitetet i Stavanger. Mykje tyder på at eit par andre relativt store høgskular vil slå seg saman for også å bli universitet.

HVO har respondert på statsrådens strukturprosess med å framheve trongen for vidare regional styring med forsking og høgare utdanning. Det vil ikkje seie at alt skal halde fram som før. Vi har invitert til meir forpliktande samarbeid i ulike retningar, og vi har argumentert for ein styrka institusjon med nynorsk-profil på Nord-Vestlandet. Sidan Ålesund har valt fusjon med Trondheim, og sidan Høgskulen i Sogn og Fjordane prioriterer koplingane til Bergen, snakkar vi for tida også om tettare samarbeid med Molde og Lillehammer.

Same kva som vert utfallet av den pågåande strukturprosessen, skal HVO utviklast vidare som høgskulen for human- og samfunnsvitskapane i Møre og Romsdal. Dei profesjonsretta grunnutdanningane er berebjelken for høgskulen. I tillegg til den avgjerande regionale rolla prioriterer HVO tre nasjonale satsings-område: Yrkesretta medieutdanning, Nynorsk i utdanning, forsking og formidling og Fleksibel vidareutdanning.

HVO har det største mediefagmiljøet i landet, og vi har ambisjon om å vere i fremste rekkje i Skandinavia på yrkesretta medieutdanning. Vi profilerer oss på nynorsksatsinga ikkje minst gjennom *Ivar Aasen forskingssenter for språk, litteratur og kultur*, Master i nynorsk skriftkultur og vidareutdanning i Nynorsk i opplæringa. Frå eit språkpolitisk perspektiv er det særleg viktig å ta vare på lærarutdanningane som er så sterkt knytte til det nynorske forskings- og formidlingsmiljøet.

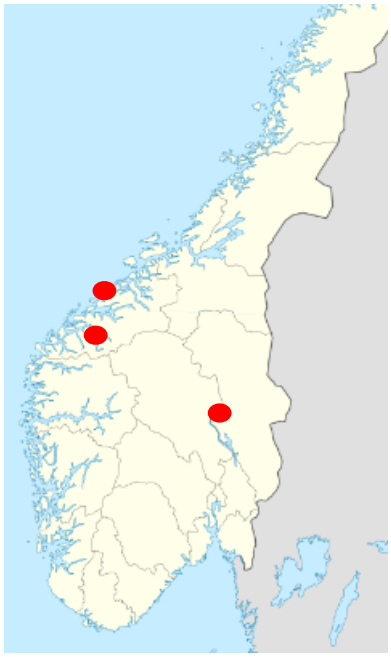

Figur 26 Samarbeid med Høgskulane i Molde og på Lillehammer?

HVO har mange fleksible studietilbod, og i åra framover vil vi vidareutvikle digitale undervisnings- og vurderingsformer. Vår ambisjon er å vere mellom dei aller beste på fleksible nettstøtta tilbod. Det stiller krav til både pedagogisk kompetanse, infrastruktur og støttefunksjonar.

Eit gjennomgåande drag i utdanningslandskapet er at fleire og fleire tek master. Det vil føre til at komande studentgrupper vil vere eit år lengre på studiestadene, og fleire som er ferdig utdanna vil ta vidareutdanningar. Samlingsbaserte mastertilbod vil vere relevante for denne studentgruppa og vil kunne gje auka behov for undervisningsrom.

I dialogen med Kunnskapsdepartementet har høgskulen fått positiv respons på profileringa som er nemnt ovanfor. Vidareutvikling av campus-kvalitetane vil vere avgjerande for framtida åt studiestaden same kva som måtte skje med strukturane i UH-landskapet.

6 MORGONDAGENS CAMPUS VOLDA

6.1 Visjon

Kompetanse for framtida, i StudiebygdA

Visjonen spelar på to sentrale element:

Hovudoppgåva for høgskulen er å syte for forsking og utdanning som gjev kompetanse for framtida. Slik er visjonen også formulert i den nyleg reviderte strategiplanen for Høgskulen i Volda (vedteken av styret 29.10.2014).

Visjonen for campusutviklingsprosjektet er utvida med tillegget « - i StudiebygdA». Slik får vi fram det nære samspelet mellom høgskulen og lokalsamfunnet. Forskarar, undervisarar og studentar har lenge vore og skal framleis vere integrerte som viktige aktørar i bygda og regionen. Visjonen peikar på at partane i prosjektet held høgt medvitet om i fellesskap å utvikle vidare:

- service- og kulturtilbod for å gjere Volda endå meir attraktiv som studiebygd
- innsats frå høgskulen til lokalsamfunnet og regionen

Strategiar og tiltak i planen skal byggje opp om dette.

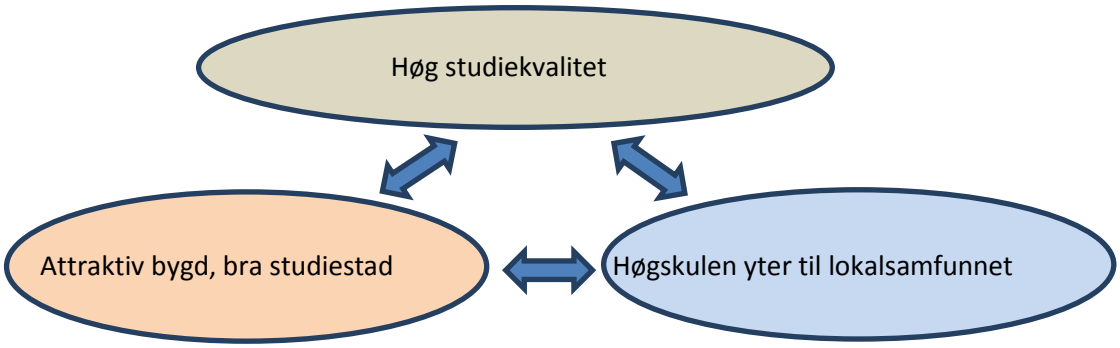

6.2 Strategiar

Følgjande strategiar er vedteke:

Strategi 1	HVO skal ha eit levande, attraktivt og godt studiemiljø med tett kontakt mellom lærar og student og mellom ulike studentgrupper
Strategi 2	HVO skal leggje til rette for og stimulere til livslang læring i nært samspel mellom utdanning, arbeidsliv, forsking og utviklingsarbeid
Strategi 3	HVO skal vidareutvikle fleksible og distanseovergripande studietilbod av høg kvalitet
Strategi 4	Etablere nybygg som dekkjer dokumenterte behov

Strategi 5	Oppgradere bygningsmasse der kvaliteten er for dårleg
Strategi 6	Verke til effektiv bruk av eksisterande bygg
Strategi 7	Oppgradere uteområda med element som utnyttar kvalitetane, aukar attraktiviteten og gjev god samanheng til områda rundt
Strategi 8	Få fleire reisande over til gange, sykkel og kollektiv
Strategi 9	Auka fokus på entreprenørskap og samarbeid med regionalt næringsliv
Strategi 10	Bli tydelegare som samfunnsaktør
Strategi 11	Betre markering av campus i sentrum og omgjevnadene
Strategi 12	Meir samarbeid med Volda kommune

Vi syner også til Høgskulen i Volda sin strategiplan av 29.10.2014, der strategi 1,2 og 3 er henta frå.

6.3 Tiltak knytt til strategiane

Strategi 1	**HVO skal ha eit levande, attraktivt og godt studiemiljø med tett kontakt mellom lærar og student og mellom ulike studentgrupper**
Tiltak	1. Ha undervisnings- og produksjonslokale for å kunne tilby framtidsretta og moderne medieutdanning 2. Ha baserom for prosjektorganisert læring

Strategi 2	**HVO skal leggje til rette for og stimulere til livslang læring i nært samspel mellom utdanning, arbeidsliv, forsking og utviklingsarbeid**
Tiltak	1. Leggje til rette for lokale som er tilpassa samlingsbasert undervisning - og som gjev sosiale møtestadar og høve til gruppe- og kollokviearbeid

Strategi 3	**HVO skal vidareutvikle fleksible og distanseovergripande studietilbod av høg kvalitet**
Tiltak	1. Bygge opp støttefunksjonar og rom som er lagd til rette for skjermopptak og med høve til å filme forelesar. 2. Ha opptaksrom som fagtilsette kan bruke til opplæring og rettleiing

Strategi 4	**Etablere nybygg som dekkjer dokumenterte behov**
Tiltak	1. Starte arbeidet med å planleggje eit nytt bygg for formidlingsfaga. Finne beste plasseringa 2. Starte arbeidet med å planleggje lokaliteter for kunnskapspark, ev. med overnatting og konferansesenter/lokale for samlingsbaserte studiar

Strategi 5	**Oppgradere bygningsmasse der kvaliteten er for dårleg**
Tiltak	1. Utarbeide og gjere kjent ein kvalitetsmal for framtidige undervisningsrom 2. Gjennomgang av eksisterande undervisningsrom og bygningsmasse etter malen **3.** Lage prioriteringsplan for dei dårlegaste undervisningsromma

Strategi 6	**Bidra til effektiv bruk av eksisterande bygg**
Tiltak	1. Følgje opp Usability-utgreiinga. Arbeide vidare for å kartleggje grundigare behovet for endringar, og vurdere moglege ombyggingar 2. Arbeide for å få inn naudsynte bygningsmessige endringar når ventilasjonsanlegget skal oppgraderast i Kårstadhuset 3. Vurdere behovet for grupperom og sjå på mogelege enkle tiltak 4. Endre strategi for utlån av nøklar for betre utnytting av lokala gjennom døgnet 5. Tilsette ein timeplanleggar og rombookar som skal koordinere undervisninga. 6. Betre utnytting av kapasiteten gjennom døgnet. Undervisningsopplegg større delar av dagen 7. Betre undervisningslokale og fasilitetar til samlingsbaserte studium 8. Vidareføre rom for studentorganisasjonar

Strategi 7	**Oppgradere uteområda med element som utnyttar kvalitetane, aukar attraktiviteten og gjev god samanheng til områda rundt**
Tiltak	1. Uteareala vert delte i ulike soner i samsvar med strategisk arealkart 2. Det vert sett av eit område der aktivitetsfremjande tiltak kan etablerast (sjå strategisk arealkart). 3. Studenttinget foreslår kva aktivitetsfremjande tiltak som kan setjast i verk, til dømes sandvolleyballbane og/eller stadfast bordtennisbord 4. Det vert laga fleire sitjeplassar utanfor kantina (sjå strategisk arealkart). 5. Etablere grillplass/bålplass som kan brukast utanfor opningstida i tilknyting til sitjeplassane. 6. Det vert laga opphaldsplass ute på sørsida av gangpassasjen mellom Aasenhuset og Strømhuset 7. Terrassen mellom Aasenhuset og Strømhuset mot nord vert oppgradert slik at han

vert trivelegare.

8. Boskontainarar vert flytta frå bekkekantar. Det vert laga sitjeplassar ved elvekanten fleire stader.
9. På sikt må organisering av uteområde, innkøyring osv. omarbeidast for tilpassing til ny tunnelløysing mellom Volda og Ørsta. Innkøyring aust for Aasenhuset vert stengd.
10. Rådgjeving frå Statsbygg sine landskapsarkitektar; hogge nokre tre, kutte andre.
11. Fjerne søppelkasser og parkeringsplassar framfor hovudinngangen til Kaarstadhuset og gjenopprette framsida der som ein hovudtilkomst for gåande. Seremoniplass, uteområde framfor Kaarstadhuset, vert oppgradert.
12. Etablere gangstiar mot nord-aust (sjå strategisk arealkart).
13. Bruke uteareala til å vise kunstprosjekt, vise media/animasjonsfaga sine produkt på skjermar i fellesareala eller ute.

Strategi 8 **Få fleire reisande over til gange, sykkel og kollektiv**

Tiltak

1. På sikt redusere talet på mindre parkeringsplassar og samle dei i større plassar ved hovudtilkomsten (Joplassvegen)
2. Innføre betalingsparkering; kommunen syter for oppsetting av skilt i høve vedteken skiltplan.
3. Optimalisere busstilbodet ved aktivt å ta del i ruteplanlegginga i samarbeid med Volda kommune, busselskap og Møre og Romsdal fylkeskommune. I første omgang orientere om Høgskulen sitt behov i brev til aktørane.
4. Det må stå busstoppskilt på busshaldeplassane.
5. Det må ikkje stå busstoppskilt på busshaldeplassar som ikkje er i bruk.
6. Det må skiltast frå campus til busshaldeplassane.
7. Det må være hengt opp rutetabellar på haldeplassane.
8. Høgskulen må lage eige informasjonsmateriell for bussreiser til ulike stader der studentane kjem frå.
9. Busshaldeplassane ved Campus må vere oppførte i rutetabellhefte og på nettet.
10. Oppmoding om å ta buss vert lagt ved invitasjon til samlingar.
11. Joplassvegen er hovudtilkomst til campus.

Strategi 9 **Auka fokus på entreprenørskap og samarbeid med regionalt næringsliv**

Tiltak

1. Synleggjere og vidareutvikle HVO si satsing på entreprenørskap - og søkje samarbeid med til dømes Innovasjon Noreg, den fylkeskommunale entreprenørskapssatsinga hoppid.no, Ungt Entreprenørskap, START Norge,

Sunnmøre Kulturnæringshage AS og Volda næringsforum.

2. Setje i gang eit forprosjekt for etablering av Volda Kunnskapspark.
3. Undersøke sjansane for ombygging av Aasenhuset til kurssenter/kunnskapspark/overnattingsstad for samlingsbasert etter- og vidareutdanning. Undersøke om Studentsamskipnaden for Sunnmøre kan vere interessert i å drifte bed & breakfast-hotell i øvste etasje av eit ombygd Aasenhus.
4. Undersøke om det er mogleg å etablere ei økonomisk insentivordning for tilsette ved HVO for utvikling og gjennomføring av kompetansehevande kurs for privat og offentleg sektor.
5. Etablere og i samarbeid med STiV drifte ein nettstad der arbeidsgivarar og oppdragsgivarar kan melde inn praksisplassar og tema for bachelor- og masteroppgåver.
6. Etablere eit forum for kontakt med representantar for arbeidsgivarane i offentleg og privat sektor slik at HVO kan vere i forkant med omsyn til kompetansebehov, planlegging av fagtilbod og relevant kursverksemd.
7. Syte for meir stabilt WiFi gjestenett og/eller god 4G dekning på campus så vel som gode videokonferanserom.

Strategi 10 **Bli tydelegare som samfunnsaktør**

Tiltak

1. Invitere fleire til foredraga som HVO allereie i dag har på campus. Syte for at informasjon om forelesingar på HVO blir lett tilgjengeleg for alle. Informasjonen kan gjerne vidareformidlast av næringslivsorganisasjonane i BAS-regionen.
2. Bruke andre arenaer som t.d. Rokken til "kveldssete" med debattar der fagpersonell frå HVO kan ha leiande rolle.
3. Meir bruk av studentar i lokalmiljøet; til dømes til studentdrivne kulturnæringstenester, kurs for kulturskulen osv.

Strategi 11 **Betre markering av campus i sentrum og omgjevnadene**

Tiltak

1. Det er behov for betre skilting internt på campus - mellom dei ulike bygga.
2. Et større skilt («reklame», omdømebyggande) nær tilkomsten langs E39. Betre skilting til Høgskulen frå sentrum, både for gåande og bil.
3. Tydeleggjering av Volda som studentby. Vise fram spennande animasjonsfilmar eller produkt på utvalde stader i sentrum.
4. Midlertidige tiltak som markerer Høgskulen som kreativt studentmiljø.

Strategi 12 **Meir samarbeid med Volda kommune**

Tiltak

1. Auka sambruk av bygningsmassen HVO disponerer; kommunen kan leige på kveldstid.
2. Syte for at kunnskapen samla i campusprosjektet blir spelt inn til det pågåande

sentrumsutviklingsprosjektet i Volda kommune.

3. Vidareføre partnarskapen i StudiebygdA-prosjektet og forankre deltaking i partnarskapen i strategien for HVO.

6.4 Strategisk arealkart

Det strategiske arealkartet viser dei prinsippa ein ønskjer å byggje framtidig utvikling av campusområdet på. Kartet viser fleire strategiske val og fleire – men ikkje alle - foreslegne tiltak.

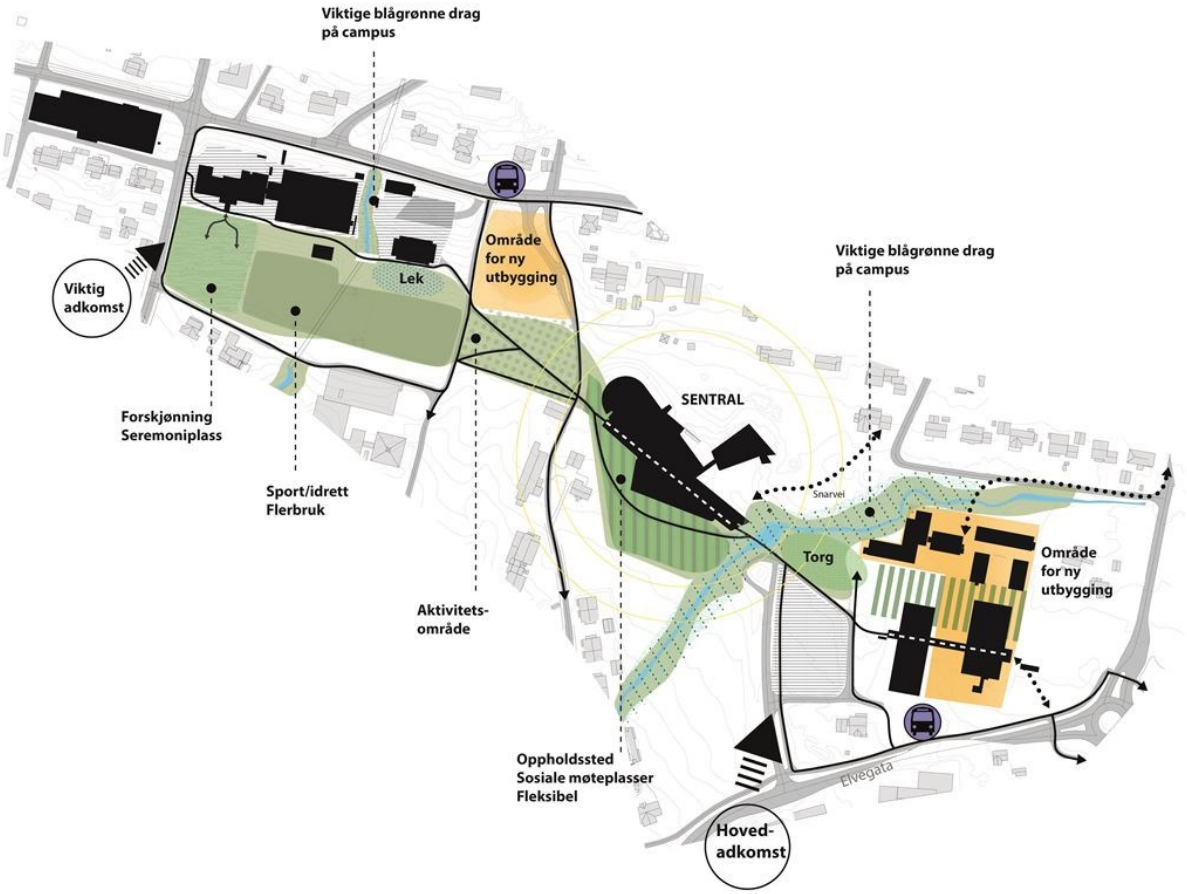

Figur 27 Forslag til strategisk arealkart

Det strategiske arealkartet viser med svart farge bygga som høyrer til campus. Vidare viser det viktige gangvegar, gamle (heiltrekte) og foreslegne nye (stipla). Det viser parkeringsplassar med grå farge.

Kartet viser det viktige grøne draget som går frå aust til vest gjennom campus. Dette er ein viktig kvalitet, og potensialet for å utvikle det til eit mindre homogent område er stort. Uteområdet er på kartet delt opp i soner med ulike funksjonar. Eit område for aktivitetar er tenkt mellom Berte Kanutte og Nedretun. Her kan ein sjå for seg sandvolleyballbane, basketkorg, fast utetennisbord eller liknande. Det er behov for eit større sitjeområde og sosial møteplass utanfor kantina i Berte Kanutte.

Eit anna framlegg er å revitalisere det gamle inngangspartiet framfor Kaarstad 1922 ved m.a. å fjerne bilane framfor huset og markere tilkomsten betre; sjå figur 17.

Den blågrøne strukturen er markert tydelegare. Det inneber eit ønskje om å utnytte denne kvaliteten betre, til dømes ved å leggje til rette for sitteplassar og benkar nær bekkane.

Kartet signaliserer også at ein ser for seg ei tydeleggjering av hovudvegtilkomst gjennom Joplassvegen, m.a. gjennom samling av tilkomstvegar når ny Voldatunnel blir bygd. Det er vidare ønskeleg å tydeleggjere ein gangtilkomst frå sentrum og opp mot Kårstadhuset. Parkeringsplassar bør samlast til færre område, m.a. ein større parkeringsplass i aust.

Det strategiske arealkartet viser to område for framtidige bygg. Eit signalbygg for mediefaga som skal ha sambruk med kommunen bør ha ein sentral og god plassering. Ein mogeleg kunnskapspark/konferansesenter mm. kan etablerast i samband med Aasenhuset. Høveet til å gå gjennom og langs campusområdet skal vidareførast ved ei mogeleg utbygging.

6.5 Oppfølging av strategiar og tiltak, prioritering og ansvar

Prioriteringstabell

Strategi	**Tiltak**	**Ansvar**	**Frist**
5	Sikre økonomisk grunnlag for mest moglege vedlikehaldsmidlar til Kaarstad 1922 for å sikre god standard på undervisningsroma	HVO/Statsbygg	Straks
5	Utarbeide og gjere kjend ein kvalitetsmal for framtidige undervisningsrom	Læringsmiljøutvalet/Statsbygg	H-15
1 og 4	Setje ned ei arbeidsgruppe som skal lage ei skisse til eit nybygg for mediefaga	HVO-leiinga	H-15
6	Sentral samordning av rombookinga	Studieadministrasjonen i samarbeid med avdelingane	Blir gjennomført frå H-15
11	Betre skilting på campus, inkludert merkering av hovudinnkomst	Drift	Til semesterstart H-15
8	Ta kontakt med Fylkeskommunen om informasjon om rutetabellar på haldeplassar, busstoppskilt, skilting til campus frå haldeplassane og påverke ruteplanlegginga	Kontor for samfunnskontakt	Til semesterstart H-15
3	Tilrettelegging av opptaksrom som fagtilsette kan nytte til opplæring og rettleiing	Drift/IT	Arbeidet er i gang og vert gjennomført i 2015
6	Koordinere undervisninga på	Rombookar i samarbeid med	Gjennomførast

	samlingsbaserte studium	avdelingane	frå H-15
10	Lage kalender som synleggjer førelesingane på HVO for eksternt interesserte.	Kontor for samfunnskontakt på HVO	Gjennomførast frå H-15
??	Fleire ladestasjonar for elbilar	Statsbygg/HVO ved Drift	Frå H-15
9	Drift av nettstad der arbeidsgjevarar og oppdragsgjevarar kan melde inn praksisplassar og tema for BA- og masteroppgåver.	STiV i lag med vevkoordinator på HVO.	H-15?
7	Lage ein framdriftsplan for oppgradering av uteareala	Drift/Statsbygg	Starte arbeidet H-15, setje i verk tiltak frå 2016
2	Leggje til rette eigna lokale for samlingsbaserte studium	HVO-leiinga/Statsbygg	H-16
1	Samle studentane på BA-utdanningane og profesjonsutdanningane på eigne basar	Studieadministrasjonen i samarbeid med avdelingane	Frå H-16
4 og 9	Setje i gang eit forprosjekt for etablering av Volda kunnskapspark i 2016. Tiltaket inkluderer vurdering om eit ombygd Aasen-hus kan vere eit tenleg som kunnskapspark	HVO, Volda kommune og Sunnmøre kulturnæringshage	Frå V-16
8	Vurdere betalingsparkering	HVO	2017

7 VEDLEGG

7.1.1 Deltakarar i prosessen

Styringsgruppa:

Regiondirektør	Kjetil Lehn	kle@statsbygg.no	Statsbygg Region Midt-Norge
Rektor	Per Halse	pha@hivolda.no	Høgskulen i Volda
Direktør	Jacob Kjøde	jk@hivolda.no	Høgskulen i Volda

Rådmann	Rune Sjurgard	Rune.sjurgard@volda.kommune.no	Volda kommune

Arealgruppa

Gruppeleiar: Aud Folkestad

Dekan AKF	Aud Folkestad	audf@hivolda.no	Høgskulen i Volda
Rådgjever	Per Ernst Lundberg	per.ernst.lundberg@volda.kommune.no	Volda kommune
Seksjonsleder, forvaltning og utvikling. Samferdsel	Dag Hole	dag.hole@mrfylke.no	Møre & Romsdal fylkeskommune
Strategiseksjonen	Sindre Blindheim	sindre.blindheim@vegvesen.no	Statens vegvesen Region Midt
Eiendomsforvalter	Geir Skaaren	gesk@statsbygg.no	Statsbygg Region Midt-Norge
Driftsleder	Frank Helge Lande	frankhelge.lande@statsbygg.no	Statsbygg Region Midt-Norge
Dekan AMF	Sverre Liestøl	sl@hivolda.no	Høgskulen i Volda
Leiar Drift/Tillitsvald Tekna	Leif Roar Strand	leifroar@hivolda.no	Høgskulen i Volda
Tillitsvald Utdanningsforbundet	Odd Helge Mjellem Tonheim	oddht@hivolda.no	Høgskulen i Volda
STIV, fagansvarleg/nestleiar	Karoline Strand	stiv@hivolda.no	STIV
Representant IPAS	Grete Matland Olsen	GretheMattland.Olsen@moreforsk.no	Høgskulen i Volda
Senioringeniør	Kristin Dale Selvig	kristin.dale.selvig@statsbygg.no	Statsbygg
Samferdsel mrfylke	Rolf Stavik	rolf.stavik@mrfylke.no	Høgskulen i Volda

Høgskulegruppa

Gruppeleiar: Gonnie Smit

Studiedirektør	**Gonnie Smit**	**gonnie@hivolda.no**	**Høgskulen i Volda**
Økonomi- og organisasjonssjef	Ann Elin Johansen Rovde	Ann.Elin.Rovde@mfaa.no	Møreforsking
Adm. Direktør	Jan Henning Egset	je@hivolda.no	Studentsamskipnaden
Dekan AHL	Arne Myklebust	Arne.Myklebust@hivolda.no	Høgskulen i Volda
Dekan ASH	Ketil Jarl Halse	kjh@hivolda.no	Høgskulen i Volda
Tillitsvald NTL	Sylvi Gulla Hovdenakk	sgh@hivolda.no	Høgskulen i Volda
STIV, leiar	Joanna Antoniak	stiv@hivolda.no	STIV
Fagtilsett	Ivar Jon Erdal AKF	erdali@hivolda.no	Høgskulen i Volda

Lokalmiljøgruppa

Gruppeleiar: Martin Foldal

Dagleg leiar	**Martin Foldal**	**martin.foldal@sknh.no**	**Sunnmøre Kulturnæringshage**
Rådmann	Rune Sjurgard	rune.sjurgard@volda.kommune.no	Volda kommune
Fylkesplansjef	Ole Helge Haugen	ole.helge.haugen@mrfylke.no	Møre & Romsdal fylkeskommune
Dagleg Leiar	Stefan N. Halck	stefan@voldaforum.no	Volda næringsforum
Kontaktperson	Odd Magne Vinjevoll	omv@orsta-nk.no	Ørsta næringskontor
Dagleg leiar	Terje R. Høybakk	terje@mafoss.no	MAFOSS Maritim Forening for søre Sunnmøre
Dagleg leiar	Hege Karete Hamre	hege.karete.hamre@furene.no	Furene AS
Adm. direktør	Solveig Midtbø	solveig.midtbo@sparebanken.no	Sparebank 1 Søre Sunnmøre
Professor IPAS	Jørgen Amdam	Jorgen.Amdam@hivolda.no	Høgskulen i Volda
Fagtilsett	Kari Hasle	kari.Hasle@hivolda.no	Høgskulen i Volda
Fagtilsett	Kristian Fuglseth	kfu@hivolda.no	Høgskulen i Volda
Styret	Roar Amdam	ram@hivolda.no	vara
Styret	Marit Vartdal Engeset	mariteng@hivolda.no	Fast medlem
Planleggar	Regine Solberg Aklestad	regine.solberg.aklestad@volda.kommune.no	Volda kommune
Ordførar	Arild Iversen	arild.iversen@volda.kommune.no	Volda kommune

Høgskulestyret sine prioriteringar etter styremøte 4.6.15:

Strategi	Tiltak	Ansvar	Frist
5	Sikre økonomisk grunnlag for mest moglege vedlikehaldsmidlar til Kaarstad 1922 for å sikre god standard på undervisningsroma	HVO/Statsbygg	Straks
5	Utarbeide og gjere kjend ein kvalitetsmal for framtidige undervisningsrom	Læringsmiljøutvalet/Statsbygg	H-15
1 og 4	Setje ned ei arbeidsgruppe som skal lage ei skisse til eit nybygg for mediefaga	HVO-leiinga	H-15
6	Sentral samordning av rombookinga	Studieadministrasjonen i samarbeid med avdelingane	Blir gjennomført frå H-15
11	Betre skilting på campus, inkludert merkering av hovudinnkomst	Drift	Til semesterstart H-15
8	Ta kontakt med Fylkeskommunen om informasjon om rutetabellar på haldeplassar, busstoppskilt, skilting til campus frå haldeplassane og påverke ruteplanlegginga	Kontor for samfunnskontakt	Til semesterstart H-15
3	Tilrettelegging av opptaksrom som fagtilsette kan nytte til opplæring og rettleiing	Drift/IT	Arbeidet er i gang og vert gjennomført i 2015
6	Koordinere undervisninga på samlingsbaserte studium	Rombookar i samarbeid med avdelingane	Gjennomførast frå H-15
10	Lage kalender som synleggjer førelesingane på HVO for eksternt interesserte.	Kontor for samfunnskontakt på HVO	Gjennomførast frå H-15
	Fleire ladestasjonar for elbilar	Statsbygg/HVO ved Drift	Frå H-15
9	Drift av nettstad der arbeidsgjevarar og oppdragsgjevarar kan melde inn praksisplassar og tema for BA- og masteroppgåver.	STiV i lag med vevkoordinator på HVO.	H-15?
7	Lage ein framdriftsplan for oppgradering av uteareala	Drift/Statsbygg	Starte arbeidet H-15, setje i verk tiltak frå 2016
2	Leggje til rette eigna lokale for samlingsbaserte studium	HVO-leiinga/Statsbygg	H-16
1	Samle studentane på BA-utdanningane og profesjonsutdanningane på eigne basar	Studieadministrasjonen i samarbeid med avdelingane	Frå H-16
4 og 9	Setje i gang eit forprosjekt for etablering av Volda kunnskapspark i 2016. Tiltaket inkluderer vurdering om eit ombygd Aasen-hus kan vere eit tenleg som kunnskapspark	HVO, Volda kommune og Sunnmøre kulturnæringshage	Frå V-16
8	Vurdere betalingsparkering	HVO	2017

Oppfølging av Campusutviklingsplanen for Høgskulen i Volda – arbeidsgruppe nybygg

Innleiing

Styret for HVO gjorde følgjande vedtak om Campusutviklingsprosjektet på styremøtet i juni 2015:

Styret sluttar seg til prioriteringane i punkt 6.5 i sluttrapporten til campusutviklingsprosjektet for Høgskulen i Volda.

Arbeidsgruppe for å planlegge nybygg ved HVO

Strategi 4 i planen er å etablere nybygg som dekkjer dokumenterte behov

I punkt 6.5 *Oppfølging av strategiar og tiltak, prioritering og ansvar* fekk høgskuleleiinga i oppdrag å setje ned ei arbeidsgruppe som skal lage ei skisse til eit nybygg for mediefaga i haustsemesteret 2015.

Kva er dei dokumenterte behova?

I følgjer rapporten har HVO « behov for erstatningsbygg for Aasen-huset som i dag husar Avdeling for mediefag (AMF). Ein del av AMF sine aktivitetar går også føre seg i Strøm-huset. Eit nybygg bør i størst mogleg grad gi rom for alle mediefaglege aktivitetar. Huset bør innehalde redaksjonslokale, radio- og fjernsynsstudio og produksjonsfasilitetar for ulike typar formidling. Dersom mediefaga på HVO skal samlast og Seksjon for MKT i AKF skal vere ein del av dette, bør også det takast omsyn til. Eventuelle frigjorde areal i Strøm og Idrettsbygget kan nyttast til å dekkje det generelle behovet for undervisningsareal og kontor.»

Vidare står det i rapporten: «Ved utbygging av undervisningslokale på campusområdet bør også potensialet for eit sambruks-konsept som inneheld kino og eventuelt andre kulturhusfunksjonar vurderast. Med ei slik løysing vil ikkje kommunen ha behov for kino i Samfunnshuset. Ei sambruksløysing vil kunne innebere undervisningsrom på dagtid og kino/kultursal på kveldstid.

Det er ønske om eit opplevingssenter for medieutviklinga i Volda, helst med utstilling av utstyr frå det tidlegaste til det siste moderne, dvs. eit opplevingssenter der ein kan sjå utviklinga, sjå filmar og prøve å gjere opptak med seg sjølv. Ønsket er å lage noko liknande som opplevingssentera i VG, NRK, Ulstein Group osv. I det minste bør vi få på plass faste lokale for NAC (Norwegian Animation Center) som førebels held til i eit forretningslokale i Hamnegata i Volda.

HVO treng vidare spesialrom for distanseovergripande undervisning. I denne samanhengen nemner ein ofte MOOC (Massive open online courses). Det nye medie- og kulturbygget må vere fleksibelt og utnytte moderne teknologi slik at dei ulike areala stadig kan fylle ulike funksjonar.

For å kunne gi tilbod om gode distanseovergripande studium treng HVO rom som er lagde til rette for skjermopptak og med høve til å filme forelesar. Vi treng også opptaksrom som dei fagtilsette kan bruke til opplæring og rettleiing. For å utvikle fleksibel læring er kunnskapar om formidling av lyd, bilete, tekst, animasjon og mediesjangrar naudsynte.

Det er stor mangel på laboratorieliknande lokale til slike føremål. Vi ser at andre høgskular har mange undervisningsrom særleg innretta på fleksibel læring; fast monterte studioriggar som kan brukast av lærarar både i øving og utvikling av innhald i fleksibel læring.

Det er også behov for særlege kurslokale retta inn mot interne og eksterne aktørar på område som medietrening, kriseøvingar, krisekommunikasjon og andre kurs der mediekontakt eller ekstern kommunikasjon er eit viktig element. Høgskulen i Volda har hatt ei rekkje slike kurs gjennom mange

år, men enkelt sagt vert kvart einskild kurs rigga særskilt i staden for at ein kunne ha eit permanent opplegg.

HVO tilbyr mange samlingsbaserte studium i eit livslangt læringsperspektiv. Til dømes er alle mastergradar samlingsbaserte, og det same gjeld for mange vidareutdanningar for lærarar. Desse samlingane strekker seg over fleire - og lange - dagar med intensiv undervisning. Vi har fått mange tilbakemeldingar frå studentar og lærarar om at undervisningsroma er for dårlege for slik intensiv bruk. HVO har ikkje nok gode undervisningsrom som ein kan setje av til desse samlingane.»

I rapporten kjem det fram at: «HVO ønskjer å ha eigne basar for studentar på bachelorgradane og profesjonsutdanningane. Då vil studentane på dei ulike programma vere meir samla, og det vil vere lettare å utvikle ei tilknyting til profesjonen. Basane skaper også rom for praksissimulering- og oppfølging. Det gir god sosial interaksjon og kan føre til lågare fråfall. HVO har alt delvis slike basar på medie- og kulturfaga, men ikkje på dei store profesjonsutdanningane; lærarutdanningane og sosialfaga. Studentane der ønskjer baserom som kan fremje gode undervisningsopplegg og eit godt studiemiljø. Det er ikkje rom for dette i dagens bygningsmasse.»

Det er såleis mange rombehov som kjem fram i rapporten:

- Nybygg for mediefaga
- Areal til opplevingssenter for medieutviklinga i Volda
- Spesialrom for distanseovergripande undervisning
- Særlege kurslokale for t.d. medietrening, kriseøvingar, krisekommunikasjon
- Eigne undervisningsrom til samlingsbaserte studium

Mandat til arbeidsgruppe som skal lage skisse til nybygg for mediefaga

Styrevedtaket må tolkast slik at det er nybygg for mediefaga som skal prioriterast. Til mediefaga reknar vi også dei som ligg under Avdeling for kulturfag.

Areal til opplevingssenter for medieutviklinga i Volda kan ein kanskje finne innafor ramma av ein kunnskapspark eller anna frigjort areal på campus. Og eigne undervisningsrom til samlingsbaserte studium kan truleg blir frigjort ved at mediefaga flytter ut av Strøm når nybygget er på plass. Spesialrom til distanseovergripande undervisning må ein gjere ei særskilt vurdering av i arbeidsgruppa: er det tenleg å samle slike rom i eit nytt mediebygg eller bør slike rom vere spreidd på ulike bygg på campus?

Mandat:

- I denne fasen skal det lagast ein funksjonsanalyse/eit romprogram som beskriver behovet til dei samla mediefaga på HVO. Det er viktig at gruppa kjem opp med ei skisse til innhaldet i bygget og korleis den heng saman med resten av campus. Gruppa må også vurdere ulike plasseringar på campus.
- Lage ei skisse til eit nybygg for mediefaga som inkluderer alle mediefaglege aktivitetar. Bygget bør innehalde redaksjonslokale, radio- og fjernsynsstudio og produksjonsfasilitetar for ulike typar formidling.
- Vurdere om særlege kurslokale for t.d. medietrening, kriseøvingar, krisekommunikasjon skal inngå i nybygget
- Vurdere potensialet for eit sambruks-konsept som inneheld kino og eventuelt andre kulturhusfunksjonar
- Leggje basetenkinga til grunn for utforminga av bygget
- Vurdere plass til studentsamskipnaden sin administrasjon i eit nybygg

Medlemmar i arbeidsgruppa:

Dekan Pål Aam, leiar
Ingeniør Reidulf Botn
Høgskulelektor Idar Flo
Dekan Aud Folkestad
Førsteamanuensis Ivar John Erdal
Høgskulelektor Carl Jørgen Nesset

Sekretær avdelingsingeniør Margrete Apelseth

Styringsgruppe:
Rektor Johann Roppen
Prorektor Jens Standal Groven
Studiedirektør Gonnie Smit
Høgskuledirektør Jacob Kjøde jr
Representant Volda kommune
Representant Studentsamskipnaden for Sunnmøre (Volda)

Framdrift

Frist for arbeidet er 15. desember 2015

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Møre og Romsdal fylkeskommune

Fylkeshuset, Julsundveien 9
6404 Molde

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/443	4458/2015	614	SVK/ US	04.05.2015

MELDING OM POLITISK VEDTAK - VOLDAHALLEN - TILSTAND, REHABILITERING, NYBYGG

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 30.04.15, hadde føre ovannemnde som sak PS 38/15, der det vart gjort slikt vedtak:

1. Kommunestyret syner til vedlagte tilstandsrapport for Voldahallen og vedtek å samarbeide med Møre og Romsdal fylkeskommune med sikte på bygging av ny Voldahall. Idretten i Volda vert invitert til å delta i prosjektet med utgangspunkt i at auka standard og arealutviding for å stette deira behov vert dekt opp av ekstern finansiering.

2. Avsette midlar kr 1 200 000 til dusj-/garderobeanlegg vert omdisponert til tiltak for å stette forskrifts- og driftsmessige krav og behov for å drifte hallen fram til den vert erstatta av ny hall eller eksisterande hall ev vert totalrenovert.

3. Kommunestyret godkjenner å setje ned ei arbeidsgruppe samansett av:

- ***Volda kommune med 2 frå administrasjonen***
- ***Møre og romsdal fylkeskommune med 1 representant***
- ***Volda idrettsråd med 1 representant***
- ***Volda handball med 1 representant***
- ***KFUM Volleyball med 1 representant***

Dei eksterne partane vert invitert inn i prosjektet.

4. Arbeidsgruppa får følgjande mandat:

a. Kome med forslag til plassering av ny hall og avklare parkeringsbehov/-løysing. Trafikale konsekvensar og tilhøve i nærområdet skal vurderast.

b. Avklare arealbehov, utarbeide romprogram og utgreie investerings- og driftskostnader ved alternativ med kommunen og fylkeskommunen sine behov som minimumsløysing og andre alternativ der idretten sine behov også er ivareteke.

c. Utgreie finansiering og modell for dei ulike partane si deltaking i investering og drift.

d. Kartleggje ev private næringslivsaktørar som kan ha interesse i å delta i utvikling av hallprosjekt.

Postadresse:	postmottak@volda.kommune.no		www.volda.kommune.no	
Stormyra 2	Telefon:	Telefaks:	Org. nr:	Bankgiro:
6100 Volda	70058886	7005870170058701	939 760 946	3991.07.81727

e. Gjere ei vurdering av kor vidt eksisterande Voldahall skal rivast eller avhendast til andre.

f. Kartleggje og ev ivareta andre forhold for å sikre at prosjektet kan byggjast på realistiske føresetnader for gjennomføring.

5. Arbeidsgruppa får frist til 1. februar 2016.

6. Administrasjonen utgreier behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane skal vurderast som del av arealbehovet og organisering/drift.

7. Kommunestyret vedtek å løyve inntil kr 500 000 til konsulenttenester til utgreiinga. Løyvinga vert dekt ved bruk av ubunde investeringsfond. Løyvinga skal inngå i dei totale kostnadene for grunnlag for seinare kostnadsfordeling.

8. Administrasjonen vert bedt om å må sjå på behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane, og gjere ei vurdering av dette opp mot dagens anlegg, og ev kartleggje behov som bør vurderast i samband med Voldahallprosjektet. Utgreiinga vert lagt fram som sak for kommunestyret innan 1. oktober 2015.

9. Kommunestyret tek stilling til nærare løysing og framdrift når resultatet frå arbeidsgruppa ligg føre og i samband med handsaming av budsjett og økonomiplan.

Sakutgreiinga følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Unni Strand
sekretær

Kopi til:
Volda idrettsråd v/Johan Roppen
Volda handball v/Hilde Karin Berg
KFUM Volleyball v/Kristin Indresøvde
Volda ungdomsråd
Hovudtillitsvalt for Utdanningsforbundet i Volda kommune
Høgskulen i Volda
Volda næringsforum v/Stefan N. Halck
Leiar eigedomsavd. Kjell Magne Rindal
Oppvekstsjef Per Ivar Kongsvik
Økonomisjef Henrik Skovly
Leiar rekneskap Gunnar L. Lillebø
Økonomikons. Janne Semb
Folkehelsekoordinator Berit Koen
Utviklingssjef Jørgen Vestgarden

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Kjell Magne Rindal	Arkivsak nr.:	2015/443
		Arkivkode:	614

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
61/15	Formannskapet	21.04.2015
38/15	Kommunestyret	30.04.2015

VOLDAHALLEN - TILSTAND, REHABILITERING, NYBYGG

Handsaming i kommunestyret:

Håvard Strand reiste spørsmål om han var ugild, då han er påtroppande dagleg leiar i Volda handball. Egil Berg reiste spørsmål om han var ugild, då han er gift med avtroppande dagleg leiar for Volda handball. Kl. § 40, jf fvl §6, 2. ledd.
Inger-Lise Eiken var kalla inn på førehand og ho tok sete som vara for Håvard Strand.
Det var 26 røysteføre til stades under handsaming av saka.

Røysting vedk. ugildskap:
Håvard Strand vart samrøystes kjend ugild.
Egil Berg vart kjend ugild med 20 røyster. 6 røysta mot.

Odd A. Folkestad, Ferjelista, kom med fylgjande tilleggsframlegg som nytt pkt. 4g:
Det bør utgreiast dersom det blir tilrådd at ein ny hall bør byggjast, - om hallen også funksjonelt kan utformast slik at den t.d. ved einskilde høve kan nyttast som storstove til kultursamlingar (konsertar, teaterframsyningar m.m.) - Dette fram til det kan reisast eit nytt eige KULTURHUS-anlegg i Volda. - Ein føreset at det som er nemnt i dette punktet, ikkje kompliserer finansieringa av ny hall.

Sindre Rotevatn, H, kom med fylgjande framlegg som tillegg til pkt. 4a:
Trafikale konsekvensar og tilhøve i nærområdet skal vurderast.

Det vart halde gruppemøte.

Odd A. Folkestad endra sitt framlegg til å lyde:
Det bør utgreiast dersom det blir tilrådd at ein ny hall bør byggjast, - om hallen også funksjonelt kan utformast slik at den t.d. ved einskilde høve kan nyttast som storstove til

kultursamlingar. - Dette fram til det kan reisast eige KULTURHUS-anlegg i Volda. - Ein føreset at det som er nemnt i dette punktet, ikkje kompliserer finansieringa av ein ny hall.

Prøverøysting:
Tilrådinga frå formannskapet fekk 26 røyster. Ingen røysta mot.
Framlegget frå Sindre Rotevatn fekk 26 røyster. Ingen røysta mot.
Framlegget frå Odd A. Folkestad fekk 8 røyster. 18 røysta mot.

Endeleg røysting:
Tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedteken.
Framlegget frå Sindre Rotevatn vart samrøystes vedteke.
Framlegget frå Odd A. Folkestad fekk 9 røyster og fall. 17 røysta mot.

Inger-Lise Eiken gjekk, og Håvard Strand og Egil Berg tok sete.

Vedtak i Kommunestyret - 30.04.2015

1. Kommunestyret syner til vedlagte tilstandsrapport for Voldahallen og vedtek å samarbeide med Møre og Romsdal fylkeskommune med sikte på bygging av ny Voldahall. Idretten i Volda vert invitert til å delta i prosjektet med utgangspunkt i at auka standard og arealutviding for å stette deira behov vert dekt opp av ekstern finansiering.

2. Avsette midlar kr 1 200 000 til dusj-/garderobeanlegg vert omdisponert til tiltak for å stette forskrifts- og driftsmessige krav og behov for å drifte hallen fram til den vert erstatta av ny hall eller eksisterande hall ev vert totalrenovert.

3. Kommunestyret godkjenner å setje ned ei arbeidsgruppe samansett av:

- ***Volda kommune med 2 frå administrasjonen***
- ***Møre og romsdal fylkeskommune med 1 representant***
- ***Volda idrettsråd med 1 representant***
- ***Volda handball med 1 representant***
- ***KFUM Volleyball med 1 representant***

Dei eksterne partane vert invitert inn i prosjektet.

4. Arbeidsgruppa får følgjande mandat:

a. Kome med forslag til plassering av ny hall og avklare parkeringsbehov/-løysing. Trafikale konsekvensar og tilhøve i nærområdet skal vurderast.

b. Avklare arealbehov, utarbeide romprogram og utgreie investerings- og driftskostnader ved alternativ med kommunen og fylkeskommunen sine behov som minimumsløysing og andre alternativ der idretten sine behov også er ivareteke.

c. Utgreie finansiering og modell for dei ulike partane si deltaking i investering og drift.

d. Kartleggje ev private næringslivsaktørar som kan ha interesse i å delta i utvikling av hallprosjekt.

e. Gjere ei vurdering av kor vidt eksisterande Voldahall skal rivast eller avhendast til andre.

f. Kartleggje og ev ivareta andre forhold for å sikre at prosjektet kan byggjast på realistiske føresetnader for gjennomføring.

5. Arbeidsgruppa får frist til 1. februar 2016.

6. Administrasjonen utgreier behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane skal vurderast som del av arealbehovet og organisering/drift.

7. Kommunestyret vedtek å løyve inntil kr 500 000 til konsulenttenester til utgreiinga. Løyvinga vert dekt ved bruk av ubunde investeringsfond. Løyvinga skal inngå i dei totale kostnadene for grunnlag for seinare kostnadsfordeling.

8. Administrasjonen vert bedt om å må sjå på behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane, og gjere ei vurdering av dette opp mot dagens anlegg, og ev kartleggje behov som bør vurderast i samband med Voldahallprosjektet. Utgreiinga vert lagt fram som sak for kommunestyret innan 1. oktober 2015.

9. Kommunestyret tek stilling til nærare løysing og framdrift når resultatet frå arbeidsgruppa ligg føre og i samband med handsaming av budsjett og økonomiplan.

Handsaming i formannskapet:

Eigedomssjef, Kjell-Magne Rindal, møtte og svara på spørsmål frå formannskapet.

Volda FrP v/Roald Espset, kom med slikt framlegg:

1. *Kommunestyret ber Volda idrettsråd kartlegge idretten sitt arealbehov med tanke på etablering av ny hallkapasitet. Det vert konkret bede om at ein ser på enkelte idrettane sine særbehov og vurderer korleis ein kan legge til rette for sambruk. Ein ber og om at idretten skisserer mulig medfinansiering frå kjelder idretten har tilgong til. Ein ber og om at Volda idrettsråd tek høgde for at løysinga skal gje grunnskulane i sentrum tilgong til ledig kapasitet for gymnastikk.*

2. *Kommunestyret stiller inntil kr 100.000,- til rådvelde for Volda idrettsråd for å gjennomføre prosessen skissert i pkt 1.*

3. *Kommunestyret føreset umiddelbar oppstart av vedteken rehabiliteringsprosess knytt til Voldahallen.*

Odd A. Folkestad kom med slikt framlegg til nytt pkt. 4 g:

Det bør utgreiast dersom det blir tilrådd at ein ny hall bør byggjast, - om hallen også funksjonelt kan utformast slik at den t.d. kan nyttast som storstove til kultursamlingar (konsertar, teaterframsyningar m.m.). – Dette fram til det kan reisast eit nytt eige KULTURHUS-anlegg i Volda.

Dan Bjørneset kom med slikt tilleggsframlegg til pkt. 3:

KFUM Volleyball med 1 representant.

Røysting:

Framlegget frå Roald Espset fekk ei røyst (Roald Espset) og fall, åtte røysta mot.

Tilrådinga frå administrasjonen fekk åtte røyster og vart vedteken, Roald Espset røysta mot.

Framlegget frå Odd A. Folkestad fekk fire røyster (Odd A. Folkestad, Roald Espset, Helge Hamre og Dan Bjørneset) og fall, fem røysta mot.

Framlegget frå Dan Bjørneset vart samrøystes vedteke.

Tilråding i formannskapet - 21.04.2015 til kommunestyret:

1. Kommunestyret syner til vedlagte tilstandsrapport for Voldahallen og vedtek å samarbeide med Møre og Romsdal fylkeskommune med sikte på bygging av ny Voldahall. Idretten i Volda vert invitert til å delta i prosjektet med utgangspunkt i at auka standard og arealutviding for å stette deira behov vert dekt opp av ekstern finansiering.

2. Avsette midlar kr 1 200 000 til dusj-/garderobeanlegg vert omdisponert til tiltak for å stette forskrifts- og driftsmessige krav og behov for å drifte hallen fram til den vert erstatta av ny hall eller eksisterande hall ev vert totalrenovert.

3. Kommunestyret godkjenner å setje ned ei arbeidsgruppe samansett av:

- *Volda kommune med 2 frå administrasjonen*
- *Møre og romsdal fylkeskommune med 1 representant*
- *Volda idrettsråd med 1 representant*
- *Volda handball med 1 representant*
- *KFUM Volleyball med 1 representant*

Dei eksterne partane vert invitert inn i prosjektet.

4. Arbeidsgruppa får følgjande mandat:

a. Kome med forslag til plassering av ny hall og avklare parkeringsbehov/-løysing.

b. Avklare arealbehov, utarbeide romprogram og utgreie investerings- og driftskostnader ved alternativ med kommunen og fylkeskommunen sine behov som minimumsløysing og andre alternativ der idretten sine behov også er ivareteke.

c. Utgreie finansiering og modell for dei ulike partane si deltaking i investering og drift.

d. Kartleggje ev private næringslivsaktørar som kan ha interesse i å delta i utvikling av hallprosjekt.

e. Gjere ei vurdering av kor vidt eksisterande Voldahall skal rivast eller avhendast til andre.

f. Kartleggje og ev ivareta andre forhold for å sikre at prosjektet kan byggjast på realistiske føresetnader for gjennomføring.

5. Arbeidsgruppa får frist til 1. februar 2016.

6. Administrasjonen utgreier behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane skal vurderast som del av arealbehovet og organisering/drift.

7. Kommunestyret vedtek å løyve inntil kr 500 000 til konsulenttenester til utgreiinga. Løyvinga vert dekt ved bruk av ubunde investeringsfond. Løyvinga skal inngå i dei totale kostnadene for grunnlag for seinare kostnadsfordeling.

8. Administrasjonen vert bedt om å må sjå på behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane, og gjere ei vurdering av dette opp mot dagens anlegg, og ev kartleggje behov som bør vurderast i samband med Voldahallprosjektet. Utgreiinga vert lagt fram som sak for kommunestyret innan 1. oktober 2015.

9. Kommunestyret tek stilling til nærare løysing og framdrift når resultatet frå arbeidsgruppa ligg føre og i samband med handsaming av budsjett og økonomiplan.

Administrasjonen si tilråding:

1. Kommunestyret syner til vedlagte tilstandsrapport for Voldahallen og vedtek å samarbeide med Møre og Romsdal fylkeskommune med sikte på bygging av ny Voldahall. Idretten i Volda vert invitert til å delta i prosjektet med utgangspunkt i at auka standard og arealutviding for å stette deira behov vert dekt opp av ekstern finansiering.

2. Avsette midlar kr 1 200 000 til dusj-/garderobeanlegg vert omdisponert til tiltak for å stette forskrifts- og driftsmessige krav og behov for å drifte hallen fram til den vert erstatta av ny hall eller eksisterande hall ev vert totalrenovert.

3. Kommunestyret godkjenner å setje ned ei arbeidsgruppe samansett av:

- Volda kommune med 2 frå administrasjonen
- Møre og romsdal fylkeskommune med 1 representant
- Volda idrettsråd med 1 representant
- Volda handball med 1 representant

Dei eksterne partane vert invitert inn i prosjektet.

4. Arbeidsgruppa får følgjande mandat:

a. Kome med forslag til plassering av ny hall og avklare parkeringsbehov/-løysing.

b. Avklare arealbehov, utarbeide romprogram og utgreie investerings- og driftskostnader ved alternativ med kommunen og fylkeskommunen sine behov som minimumsløysing og andre alternativ der idretten sine behov også er ivareteke.

c. Utgreie finansiering og modell for dei ulike partane si deltaking i investering og drift.

d. Kartleggje ev private næringslivsaktørar som kan ha interesse i å delta i utvikling av hallprosjekt.

e. Gjere ei vurdering av kor vidt eksisterande Voldahall skal rivast eller avhendast til andre.

f. Kartleggje og ev ivareta andre forhold for å sikre at prosjektet kan byggjast på realistiske føresetnader for gjennomføring.

5. Arbeidsgruppa får frist til 1. februar 2016.

6. Administrasjonen utgreier behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane skal vurderast som del av arealbehovet og organisering/drift.

7. Kommunestyret vedtek å løyve inntil kr 500 000 til konsulenttenester til utgreiinga. Løyvinga vert dekt ved bruk av ubunde investeringsfond. Løyvinga skal inngå i dei totale kostnadene for grunnlag for seinare kostnadsfordeling.

8. Administrasjonen vert bedt om å må sjå på behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane, og gjere ei vurdering av dette opp mot dagens anlegg, og ev kartleggje behov som bør vurderast i samband med Voldahallprosjektet. Utgreiinga vert lagt fram som sak for kommunestyret innan 1. oktober 2015.

9. Kommunestyret tek stilling til nærare løysing og framdrift når resultatet frå arbeidsgruppa ligg føre og i samband med handsaming av budsjett og økonomiplan.

Vedlegg:
Tilstandsrapport for Voldahallen utarbeidd av Nordplan, datert 21.11.14.

Samandrag av saka:

Voldahallen har ikkje hatt systematisk vedlikehald. Dette har gjeve seg særleg synlege utslag på dusj- og garderobeanlegget. Det vart avsett pengar i budsjettet for å gjere noko med dusj og garderobe. Nærare vurdering av anlegga viste at det også er andre sider ved hallen som må vurderast, og det vart derfor innhenta ein tilstandsrapport for bygget. Rapporten viser at eit kostnadsoverslag på renovering til kr 25 000 000 eks. mva. Med tillegg av ulike andre kostnader vil kalkylen kunne kome over kr 30 000 000 eks. mva.

Renovering vil ikkje utløyse tippemidlar eller deltaking frå fylkeskommunen på investeringssida. Rådmannen foreslår derfor at det vert sett i gang ein prosess for å avklare nærare forhold rundt ev bygging av ny hall. Ulike interessenter vert invitert til å delta i prosessen, og resultatet av prosessen vil vere grunnlag for vidare avklaring i styrande organ hos interessentene. For kommunen sin del må eit ev prosjekt få si avklaring i økonomiplan og budsjett.

Saksopplysningar:

Voldahallen vart bygd i 1978. Hallen har eit brutto flateareal på 1725 m². I tillegg er det eit areal i kjellar på 135 m². Bygget har ikkje vore endra på og har behalde fasade og utsjånad, men bygget er sterkt prega av slitasje og etterslep på vedlikehald.

Kommunestyret har sett av kr 1 200 000 til utbetring av dusj og garderobar etter at det var påvist skade og behov for rehabilitering av desse anlegga. Eigedomsavdelinga starta undersøking av garderobane og konkluderte med at det var store og omfattande skadar. Dette resulterte i at før ein sette i gang arbeid med utbetring av isolerte delar av hallen, så ville det vere fornuftig å gjere ei tilstandsvurdering av heile hallen inkludert ei nærare undersøking av garderobane. Nordplan AS vart hyra inn til å foreta ei tilstandsvurdering med kalkyler (Rapporten er vedlagt).

Rapporten viser at hallen står overfor store kostnadar med rehabilitering. Denne vil være så omfattande at det vil reknast som ei hovudombygging etter PBL §31-2. Dette kan føre med seg at TEK10 vil verte fullt ut gjeldande for rehabiliteringa, med omfattande krav til m.a. energibruk, branntekniske tilhøve m.m. Ein må også merke seg at hovudberesystemet for hallen er dimensjonert etter byggeforskrift 1969, som viser til ein snølast på 150 kg/m². Dette er alt for lite i høve til dagens regelverk.

I Volda hallen har handballbana ei speleflate på 800 kvadratmeter (20m x 40m). Tryggleiksavstandane er ca 1,5 meter på austsida, 3 meter på vestsida, 1 meter på sørsida og

0,94 meter på nordsida. Til saman gjev dette eit mål på 974,5 kvadratmeter (21,9 m x 44,5m). Netto fri høgde er 9,75meter i mønet og 5,94 meter ved sidelinja. I rettleiaren frå idrettsforbundet for fleirbrukshallar heiter det i pkt. 6.6; *"Spelebane for handball skal være 20 m x 40 m + sikkerheitssone 1 m på langsider og 2 m på kortsider til saman 22 m x 44m. Netto fri tak høgde skal være på 7m over heile speleflata (20 x 40m)."*

Eksisterande hall vil kunne klare å stette krava til bredde med å fjerne delar av tribuneanlegget, men fri høgde vil ikkje kunne gjere noko med. Dette vil ha konsekvens for at det ikkje blitt gitt tilskott til anlegg for idrett og fysisk aktivitet (tippemidlar).

Hallen er i dagleg bruk av Volda kommune ca 20 skuletimar i veka, Volda vidaregåande skule (VGS) nyttar salen ca 90 timar i veka i dag. VGS har uttrykt vanskar med fleire grupper i hallen samtidig, da det er svært mykje støy mellom salane.

I tillegg er der full aktivitet i hallen fram til kl 23.00 på kvardagar. I helgar er der ein del bruk til ulike turneringar, arrangement og liknande. Kapasiteten i hallen er sprengt i dag. Volda-skulen og VGS er avhengige av kapasiteten til hallen mellom kl 0800-1500 kvar dag for å kunne stette sine krav til opplæring. Der er utfordingar knytt til HMS (helse-/miljø- og sikkerheitskrava) med så stor kapasitetsutnytting på dagtid, spesielt retta inn mot støyproblematikk for elevar og tilsette.

Handballgruppa i Volda brukar hallen 25,5 timar i veka. Handballgruppa satsar høgt og har behov for god kapasitet og godt publikumsareal. Det er særlege krav til konkurranseanlegg i dei høgste divisjonane.

Slik rapporten konkluderer så er Voldahallen i stor grad nedsliten, og treng ei totalrenovering. Renoveringskostnaden er rekna til kr 25 100 000 eks. mva. I tillegg kjem kostnader som ikkje er teke med i kalkylen, mellom anna prisstigning og intern kostnad mm. Grovt rekna kan renoveringa kome på over kr 30 000 000 eks. mva. Fylkeskommunen har ikkje avvist å delta i eit rehabiliteringsprosjekt, men renovering vil ikkje utløyse tippemidlar.

Kommunen hadde møte 8. januar med fylkeskommunen ved eigedomssjefen og utdanningssjefen for å orientere om den tekniske tilstanden for hallen, og for å drøfte mogleg samarbeid for framtidig løysing av hallen. Fylkeskommunen signaliserte behov for at det er ein god hall i nærleiken til den vidaregåande skulen i lang framtid. Dei fysiske rammene er utfordrande med sikte på fullgod løysing ved renovering. Samtidig er det forholdsvis store netto kostnader med renovering.

Fylkeskommunen har kartlagt behovet for hallkapasitet for den vidaregåande skulen til 1635m². Fylkeskommunen har signalisert at dei er innstilt på å inngå samarbeid med vilkår knytt mot arealbehov og utnyttingsgrad i prosent (tatt utgangspunkt i drift i skuleåret med opningstider kl 0800-2200 på kvardagar og kl 1000 - 2000 i helger). Fylkeskommunen ser for seg å dekkje kostnader til drift og investering (to avtalar) etter formelen % utnytting x % arealbehov. Fylkeskommunen sitt bidrag i drift og investering vert rekna til 44%.

Ein ny Voldahall for å erstatte fylkeskommunen og kommunen sin bruk i dag kan stipulerast til 2 000 m2. Grovt kan ein slik hall kostnadsestimerast til kr 40 000 000 eks mva.

Overslag over finansiering:

Tippemidler (grovt overslag)	7 000 000
Fylkeskommunen	14 520 000
Volda kommune/lokal finansiering	18 480 000

Momsen vil kome i tillegg med kr 10 000 000. Dersom hallen vert bygt for kommunal og fylkeskommunalt formål, vil momsen verte kompensert. Dersom hallen også skal leigast ut til andre, så vil ein måtte gjere nærare vurdering av modellar for å få refundert momsen. Ved nybygg vil ev. riving av eksisterande hall også kome i tillegg. Dette er svært grove kostnadsestimat. Dersom det vert aktuelt å vurdere ny hall må kostnader og finansiering nærare utgreiast. Vidare må driftskostnadene utgreiast. Fylkeskommunen har stadfesta at dei kan delta i 44 % av driftskostnaden etter fråtrekk av tippemidlar. Dette er basert på eit konsept som dekkjer kommunen og fylkeskommunen sitt behov.

Oppvekstsektoren i Volda kommune peikar på at Øyra skule vert bygt utan kroppsøvingsanlegg, og at gymnastikksalane ved ungdomsskulen på sikt bør skiftast ut. Oppvekstsjefen ber om at sentrumsskulane sitt behov for kroppsøvingsanlegg vert vurdert i samband med planar for Voldahallen.

Fram til ein ev ny Voldahall kan realiserast, eller oppstart av renovering kan starte opp, bør midlar som er sett av til renovering av dusj/garderober omdisponerast til å halde hallen gåande til den blir renovert/bygd ny. Det er mange kostnadar som må takast i denne perioden, spesielt inn mot brannteknisk og diverse vedlikehald for at normal drift skal kunne gjennomførast.

Volda kommune har ikkje vore nokon tydeleg eigar av Voldahallen. Kommunen har over fleire 10-år forsømt seg på justering av leigesatsane. Det har heller ikkje vore nokon policy frå kommunen som eigar med omsyn til prosedyre for avtaler og inntektsfordeling ved reklame og sponsing. Kommunen har såleis gått glipp av inntekter som kunne gått til løpande vedlikehald av hallen.

Vurdering og konklusjon:

Det er kostbart å ikkje ha ein strategi for forvaltning av bygningsmassen. Dette forsterkar seg ytterlegare i bygg som idrettshallar med hyppig og belastande bruk.

Med bakgrunn i forholdsvis store kostnader med renovering som ikkje utløyser tippemidlar, vil rådmannen rå til at ein det vert starta opp eit prosjektarbeid for å utgreie ny hall i samarbeid med fylkeskommunen. Ny hall vil vere ei meir framtidsretta løysing og kunne dekkje opp for manglande kapasitet i dag. Mellom anna bør det utgreiast med sikte på å dekkje opp grunnskulen sitt behov i sentrum. Vidare bør idretten inviterast inn i prosjektet for ev å delta for å dekkje opp sitt behov.

Det er ikkje prioritert større investeringsmidlar til idrettshall i gjeldande økonomiplan. Den tekniske rapporten tilseier at det er nødvendig å utgreie framtidig løysing, og at resultata av utgreiinga må vurderast i samband med komande budsjett- og økonomiplanhandsaming.
Ei slik utgreiing bør ta utgangspunkt i kommunen og fylkeskommunen sitt behov. Dette vil også på kveldstid/helg dekkje opp den aktiviteten som lag og organisasjonar har i hallen i dag. Idretten kan ha behov for større areal/fasilitetar i forhold til kva Volda kommune kan

realisere gjennom samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune. Dei bør såleis inviterast i prosessen på det grunnlag at utviding som stettar deira behov vert finansiert av idretten. For å ivareta ulike behov er det nødvendig å vurdere alternativ lokalisering for å finne det mest tenlege.

Rådmannen rår til at det vert sett ned ei arbeidsgruppe samansett av:

- Volda kommune med 2 frå administrasjonen
- Møre og Romsdal fylkeskommune med 1 representant
- Volda idrettsråd med 1 representant
- Volda handball med 1 representant

Dei eksterne partane vert invitert inn i prosjektet.

Rådmannen rår til slikt mandat:

a. Kome med forslag til plassering av ny hall og avklare parkeringsbehov/-løysing.

b. Avklare arealbehov, utarbeide romprogram og utgreie investerings- og driftskostnader ved alternativ med kommunen og fylkeskommunen sine behov som minimumsløysing og andre alternativ der idretten sine behov også er ivareteke.

c. Utgreie finansiering og modell for dei ulike partane si deltaking i investering og drift.

d. Kartleggje ev private næringslivsaktørar som kan ha interesse i å delta i utvikling av hallprosjekt.

e. Gjere ei vurdering av kor vidt eksisterande Voldahall skal rivast eller avhendast til andre.

f. Kartleggje og ev ivareta andre forhold for å sikre at prosjektet kan byggjast på realistiske føresetnader for gjennomføring.

Administrasjonen må sjå på behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane, og gjere ei vurdering av dette opp mot dagens anlegg, og ev kartleggje behov som bør vurderast i samband med Voldahallprosjektet. Rådmannen foreslår at dette vert lagt fram som eiga sak for kommunestyret innan 1. oktober 2015.

Rådmannen foreslår vidare at det vert stilt til disposisjon ei løyving på inntil kr 500 000 til konsulenttenester til utgreiinga. Løyvinga vert dekt ved bruk av ubunde inveseteringsfond. Løyvinga skal inngå i dei totale kostnadene for grunnlag for seinare kostnadsfordeling.

Ei større investering i hallprosjekt er ikkje inne i gjeldande økonomiplan. Hallen er ein slik tilstand at ein er nødt til å få utgreidd realiserbare løysingar og ta stilling til tidsperspektivet for realisering i budsjett og økonomiplan. Det er mange partar som er involvert, og det er eit større utgreiingsarbeid som ligg føre. Det er derfor nødvendig å setje av god tid til prosessen. Dersom det får kommunestyret vert prioritert ei større investering i hallprosjektet, så vil det tidlegast kunne ha oppstart i 2017.

Rådmannen viser avslutningsvis til planane for bygging av ein regionidrettshall i Ørsta sentrum. Ein ev ny Voldahall bør ikkje verte eit konkurrerande prosjekt, men eit anlegg som skal stette behova for kommunen, fylkeskommunen (VGS) og idretten i Volda som sentrumsanlegg.

Helse og miljøkonsekvensar:
Totalrenovering eller ny hall vil gi betre hygienemessige og inneklimamessige forhold, samt stette forskriftsmessige branntekniske forhold og universell utforming.

Økonomiske konsekvensar:
Situasjonen som er avdekt viser at det i alle høve må gjerast noko med Voldahallen. Omfattande rehabilitering eller nybygg er ikkje inne i gjeldande økonomiplan, og prioritering av tiltaket må vurderast opp mot ei heilskapleg prioritering. Dette gjeld alt frå omprioritering av innarbeidde investeringstiltak til omstilling og rasjonalisering av tenestestrukturen. Dei økonomiske konsekvensane må avklarast gjennom utgreiing i vidare prosess. Vedtak om prioritering og finansiering må sjåast i samanheng med budsjett og økonomiplan.

Det er ein føresetnad at det vert utgreidd eit prosjekt som er realistisk å gjennomføre. Dersom det skulle vise seg at utgreiinga fører fram til eit urealistisk gjennomførbart prosjekt, bør kommunestyret som eit alternativ likevel vurdere rehabilitering når det skal ta endeleg stilling til saka i prioritering i budsjett og økonomiplan.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Voldahallen er eit stort lokale som ved ekstraordinære situasjonar kan tene som lokale i beredskapssamanheng.

Rune Sjurgard
Rådmann

Kjell-Magne Rindal
leiar eigedomsavdelinga

Utskrift av endeleg vedtak:
Eigedomsavdelinga for oppfølging
Møre og Romsdal fylkeskommune
Volda idrettsråd
Volda handball
Økonomiavdelinga, her
Oppvekstsjefen, her
Volda ungdomsråd
Hovudtillitsvalt for Utdanningsforbundet i Volda kommune
Folkehelsekoordinatoren, her
Utviklingssektoren, her
Høgskulen i Volda
Volda næringsforum

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Administrasjonen

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/443	10395/2015	614	SVK/ US	07.10.2015

MELDING OM POLITISK VEDTAK - VURDERING AV KROPPSØVINGSANLEGGA FOR SENTRUMSSKULANE

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 01.10.15, hadde føre ovannemnde som sak PS 96/15, der det vart gjort slikt vedtak:

Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Sakutgreiinga følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Unni Strand
sekretær

Kopi til:
Oppvekstsjef Per Ivar Kongsvik
Leiar eigedomsavd. Kjell Magne Rindal

Postadresse:	postmottak@volda.kommune.no		www.volda.kommune.no	
Stormyra 2	Telefon:	Telefaks:	Org. nr:	Bankgiro:
6100 Volda	70058886	7005870170058701	939 760 946	3991.07.81727

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ivar Kongsvik	Arkivsak nr.:	2015/443
		Arkivkode:	614

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
152/15	Formannskapet	22.09.2015
96/15	Kommunestyret	01.10.2015

VURDERING AV KROPPSØVINGSANLEGGA FOR SENTRUMSSKULANE

Handsaming i kommunestyret:

Røysting:
Tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedteken.

Vedtak i Kommunestyret - 01.10.2015

Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Handsaming i formannskapet:

Oppvekstsjef Per Ivar Kongsvik orienterte formannskapet om saka.

Røysting:
Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 22.09.2015 til kommunestyret:

Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Administrasjonen si tilråding:
Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Uprenta saksvedlegg:
PS 38/15 Voldahallen – tilstand, rehabilitering, nybygg

Samandrag av saka:
Kommunestyret hadde i møte 30.04.15 oppe sak 38/15 Voldahallen – tilstand, rehabilitering, nybygg. Punkt 6 og 8 i vedtaket lyd slik:

> *6. Administrasjonen utgreier behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane skal vurderast som ein del av arealbehovet og organisering/drift.*
>
> *8. Administrasjonen vert bedt om å sjå på behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane, og gjere ei vurdering av dette opp mot dagens anlegg og ev kartleggje behov som bør vurderast i samband med Voldahallprosjektet. Utgreiinga vert lagt fram som sak for kommunestyret innan 1. oktober 2015.*

Saksopplysningar:
Læreplanverket LK06 seier blant anna følgjande om formålet til kroppsøvingsfaget:

> *«Kroppsøving er eit allmenndannande fag som skal inspirere til ein fysisk aktiv livsstil og livslang rørsleglede(...) Rørslekultur i form av leik, idrett, dans, svømming og friluftsliv er ein del av den felles danninga og identitetsskapinga i samfunnet (...) Faget skal bidra til at barn og unge utviklar sjølvkjensle, positiv oppfatning av kroppen, sjølvforståing og identitetskjensle. Det skal ruste elevane til vurdering av kroppsideal og rørslekulturar som kan påverke sjølvkjensla, helse, ernæring, trening og livsstil. Elevane skal forstå kva eigen innsats har å seie for å oppnå mål og kva faktorar som påverkar motivasjon til aktivitet og trening.*
> *Sentralt i faget står rørsleleik, allsidig idrett, fair play, dans, svømmedyktigheit og friluftsliv.»*

Kroppsøvingsfaget har kompetansemål etter 4., 7. og 10. årssteget i grunnskolen (dessutan etter Vg1, Vg2 og Vg3 i den vidaregåande opplæringa). Kompetansemåla gjeld både aktivitetar i friluft, i gymsal og i symjebasseng. Når ein skal utgreie behov for kroppsøvingsanlegg må ein derfor sjå på både dei tilgjengelege gymsalane og svømmehallane.

Læreplanen i kroppsøving vart revidert i vår, og den nye læreplanen er gjeldande frå 01.08.15. Bakgrunnen for revideringa var å styrke symje- og livbergingsopplæringa, slik at fleire barn og unge lærer å symje, og danne grunnlag for ei felles forståing av kva symjedyktigheit inneber. Revidert læreplan skal legge betre til rette for ei tidleg, systematisk og kontinuerleg opplæring i symjing. Læreplanen har dermed fått meir konkrete krav til symjedugleik og livberging for elevar, både etter 4. årssteg, 7. årssteg og 10. årssteg.

Gymsalar
Volda ungdomsskule og Øyra skule deler på to gamle kroppsøvingssalar lokalisert på Volda ungdomsskule. Desse kroppsøvingssalane oppfyller ikkje lenger krava til dagens standard.

Kroppsøvingsseksjonen ved Volda ungdomsskule skildrar situasjonen slik:

«I forhold til dei andre store ungdomsskulane på Søre Sunnmøre, er Volda ungdomsskule utan tvil den skulen med dei dårlegaste fasilitetane. Vi har to gamle gymsalar som er alt for små. I den nyaste gymsalen er det lagt nytt golv, noko som er veldig bra. Salen er for liten til lagring av utstyr. Vi har ikkje plass til utstyr til elevar med spesielle behov. Ventilasjonsanlegget fungerer dårleg vinterstid. Garderobedelen er pussa opp, men er framleis for dårleg etter dagens standard.

I den andre salen er golvet klart for utskifting. Garderobedelen er i god stand, men garderobane er for små og tronge. Der er heller ikkje omkledingsrom for lærar (mann). I denne salen er der enda mindre plass til lagring av utstyr. Alle takoppheng må dessutan skiftast ut og ventilasjonsanlegget er svært dårleg vinterstid.»

Gymsalane stettar heller ikkje det arealbehovet dei to skulane har for kroppsøvingsanlegg i dag. Salane er i bruk i alle timar kvar skuledag, og i tillegg brukar Øyra skule 20 veketimar i Voldahallen. Likevel treng Øyra skule minst 8 veketimar til for å stette sitt salbehov. Frå 2018 vil det verte ei klasse til på Volda ungdomsskule, noko som gjer at skulen treng minst 3 veketimar til i gymsal.

Symjebasseng
Volda kommune har ikkje lenger noko symjeanlegg i Volda sentrum, og elevane ved Mork skule, Bratteberg skule, Vikebygda skule, Øyra skule og Volda ungdomsskule har no symje- og livbergingsopplæring i varmtvassbassenget ved sjukehuset og i symjehallen i idrettsbygget.

Symjehallen i idrettsbygget er ikkje eit eigna opplæringsbasseng for dei minste, då det er kaldt og djupt. Varmtvassbassenget passar dei aller yngste elevane, men er for varmt for dei som er symjedyktige og skal øve på å symje lengre distansar.

Det er administrasjonen si vurdering at skulane i sentrum vil kunne få vanskar med å nå dei nye kompetansemåla med dei ressursane og fasilitetane vi har i dag. Det kan vere nødvendig å starte symjeundervisninga tidlegare enn i 3. klasse slik vi gjer i dag, både for å gi elevane betre tid til modning, og for å sleppe å avlære lite formålstenleg teknikk som elevane har lært på eiga hand når dei kjem i 3. klasse. Vi bør også ha timar til å gje symjeundervisning til elevar på mellomsteget som ikkje har nådd krava til symjedugleik etter 4. årssteg og for å halde ved like symjedugleiken for at elevane skal klare å nå måla etter 10. årssteg.

Vurdering og konklusjon:
Det arealet og dei fasilitetane Volda kommune kan tilby elevane ved Øyra skule og Volda ungdomsskule i dag gjer det krevjande å nå kompetansemåla i læreplanen for kroppsøving.

Rehabilitering av eksisterande Voldahall eller ein ny hall som skal erstatte Voldahallen vil i hovudsak stette behovet til den vidaregåande skulen, og ikkje behovet for auka saltid og betre fasilitetar til grunnskuleelevane i sentrum.

I dag brukar 5.-7. klasse ved Øyra skule Voldahallen, men det er ei lite tenleg løysing på sikt fordi det går vekk mykje tid til forflytting og på- og avkledning.

Avstanden er ein viktig faktor. Dess større avstanden blir mellom skulen og kroppsøvingsanlegget, dess større blir ulempene.

Volda ungdomsskule og Øyra skule har behov for meir tenlege kroppsøvingsfasilitetar enn det vi kan tilby elevane i dag. Ein ny idrettshall som er meint å stette desse skulane sine behov bør ligge i nær tilknytning til skulane. Vidare har skulane i sentrum behov for eit meir tenleg opplæringsbasseng enn det vi kan tilby elevane i dag.

Rådmannen sine sluttkommentarar
Mandatet som kommunestyret ga i K-sak 38/15 er avgrensa til utgreiing av idrettshall og omfattar ikkje svømmehall.

Rådmannen meiner det er viktig å gjere kommunestyret merksam på oppvekstsektoren si vurdering av svømmehalltilbodet for sentrumselevane. Samtidig vil rådmannen presisere at ein ser vanskar med å løyse dette i nær framtid, og at ev planar for svømmehall ut frå den økonomiske situasjonen bør avgrensast til å inngå i planar for eit ev andre byggjesteg dersom det vert bygt ny hall. Dette inneber at ein må ha mellombelse løysingar ved leige av svømmeanlegg i Idrettsbygget og Varmtvassbassenget, ev også om skuleanlegga ved bygdaskulane kan nyttast ved å organisere opplæringa i intensive bolkar.

Nemnde kommunestyresak byggjer vidare på føresetnader om eit hallprosjekt bygd på realistiske føresetnader. Dette inneber at utviding av arealbehovet utover dagens arealflate i Voldahallen er tenkt å kome gjennom ekstern finansiering. Dersom skulane sine tilbod skal dekkjast gjennom ny hall, må dette takast omsyn til i høve geografisk plassering, samt auka kostnader som må finansierast. Det er ei kjensgjerning at Øyra og Volda ungdomsskule vil ha behov for lokale til kroppsøvingsanlegg. Øyra fordi den nye skulen vert bygt utan kroppsøvingslokale, og ungdomsskulen har lokale som ikkje stettar dagens krav. Dersom ein ikkje finn løysing for desse behova innanfor mandatet for utgreiing av hall, så vert ein nødt til å kome attende til dette i ein eigen prosess. Samtidig er det lite sannsynleg at kommunen har økonomi til å delta i både ny Voldahall og byggje eigne kroppsøvingsanlegg for Øyra og Volda ungdomsskule. Derfor bør skulane sitt behov innarbeidast som eitt av alternativa til skisse for ny Voldahall, slik at kommunestyret kan ta endeleg stilling til val av løysing når resultatet frå arbeidsgruppa vert lagt for politisk handsaming.

Det er som nemnt i K-sak 38/15 ikkje prioritert større investeringsmidlar til idrettshall i gjeldande økonomiplan. Ev bygging av ny hall må vurderast ut frå heilskapleg prioritering i budsjett og økonomiplan. Bygging av Øyra skule bind opp handlingsrommet til kommunen, og kommunestyret vil få krevjande utfordringar med å finne rom til nye store tiltak dei næraste åra.

Administrasjonen si tilråding:

Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Rune Sjurgard
Rådmann

Per Ivar Kongsvik
oppvekstsjef

Utskrift av endeleg vedtak:
Opplæring og oppvekst
Eigedomsavdelinga

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ernst Lundberg	Arkivsak nr.:	2012/329
		Arkivkode:	611, &50

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
162/15	Formannskapet	03.11.2015
123/15	Kommunestyret	26.11.2015

NÆRINGSAREAL PÅ ROTSET - GJENNOMFØRING AV REGULERINGSPLAN-OREIGNING.

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 03.11.2015 til kommunestyret:

1. ***Med heimel i kap. 16 i Plan- og bygningslova oreignar Volda kommune frå Per Schjelderup, eigar av gnr. 30 bnr. 4, om lag 48 da med påståande bygning, i samsvar med detaljreguleringsplanen for "Øvre Rotset næringsområde", vedteken i kommunestyret i møte 13.11.14, sak 142/14 . Eventuelle rettar, avtalar og liknande som måtte kvile på areala nemnt ovanfor vert og oreigna.***
2. ***Kommunestyret meiner tvangsinngrepet etter punkt 1 ovanfor tvillaust er meir til gagn enn skade.***
3. ***Volda kommune vil søkje fylkesmannen i Møre og Romsdal om løyve til å ta grunnen i bruk før det er halde skjøn.***
4. ***Volda kommune krev skjøn.***

Administrasjonen si tilråding:

5. *Med heimel i kap. 16 i Plan- og bygningslova oreignar Volda kommune frå Per Schjelderup, eigar av gnr. 30 bnr. 4, om lag 48 da med påståande bygning, i samsvar med detaljreguleringsplanen for "Øvre Rotset næringsområde", vedteken i kommunestyret i møte 13.11.14, sak 142/14 . Eventuelle rettar, avtalar og liknande som måtte kvile på areala nemnt ovanfor vert og oreigna.*
6. *Kommunestyret meiner tvangsinngrepet etter punkt 1 ovanfor tvillaust er meir til gagn enn skade.*
7. *Volda kommune vil søkje fylkesmannen i Møre og Romsdal om løyve til å ta*

grunnen i bruk før det er halde skjøn.

8. *Volda kommune krev skjøn.*

Vedleggsliste:

1. K-sak 107/12, møte 30.8.12
2. Brev til Schjelderup av 3.7.13
3. Svar frå advokat Knardal 18.7.13
4. Brev av 13.2.15 til adv. Knardal
5. Referat møte 2.3.15
6. Brev av 13.3.15 frå adv. Knardal
7. Brev av 19.3.15 frå avd. Andresen
8. Brev av 13.5.15 til advokat Knardal: Varsel om oreigning
9. Brev av 28.5. 15 frå advokat Knardal
10. Kart over oreigningsområdet
11. Overskjøn 2.7.14

Uprenta saksvedlegg:

1. http://tema.webatlas.no/1519/planinnsyn?planid=2012008 (Reguleringsplanen)
2. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71/KAPITTEL_3-2#KAPITTEL_3-2 (heimel til oreigning).

Samandrag av saka:

Volda kommune har vedteke reguleringsplan for næringsområde på øvre Rotset. Kommunen har inngått avtalar med fire grunneigarar om overtaking av slikt regulert areal, og det er ført tingingar også med eigar av gnr. 30 bnr. 4, Per Schjelderup, om overtakinga av areal frå hans eigedom, men desse tingingane har ikkje ført fram. Det vert med dette gjort framlegg om oreigning av regulert næringsareal frå gnr. 30 bnr. 4 med heimel i pbl. kap 16.

Saksopplysningar:

1. **Nærare om arealet:**

Det regulerte området ligg på øvre Rotset, ved foten av Rotsethornet, nordvendt og ganske avsølt store delar av året. E 39 går gjennom planområdet med tunnelinnslag for Rotsethorntunnelen rett sør for planområdet. Frå kommunesenteret Volda sentrum er det i overkant av 2 km langs offentleg veg til planområdet. Skulekrins er sentrumsskulen i Volda, Øyra skule. Det er elles kort veg (under 2 km) til ungdomskule, vidaregåande skule og høgskule. Volda sjukehus er også i gangavstand. Frå planområdet er det med andre ord kort veg til sentrum og tilhøyrande funksjonar.

I planomtalen går m.a. følgjande fram:
"Volda kommune eig i dag ein del av området avsett til industri/forretning/kontor, ein del er i privat eige som etablerte næringsareal. Planarbeidet skal gje grunnlag for kommunal sikring av areal til næringsføremål i samsvar med intensjon i kommuneplan. For å sikre naturleg avgrensing og alternative tilkomstløysingar er også areal mot Rotevatnet teke med. Areala mellom dagens veg og Rotevatnet skal vere del av grøntstruktur/friluftsføremål, med høve til

framføring av tursti og ev. sikring av friområdet mot vatnet. Det er i planen også lagt til rette eit utvindingsareal for Leirhaugen gravplass. For å skilje gravplassen og tilgrensande bustader frå byggearealet industri/forretning/kontor er det lagt inn eit parkbelte.

Elles er arealbruken tenkt som i kommunedelplanen for Volda sentrum……
……..Følgjande føringar er lagt til grunn:

- *Reguleringsplan skal sikre grunnlag for kommunal sikring av areal til næringsføremål*
- *Areal mellom dagens veg og Rotevatnet skal vere del av grøntstruktur/friluftsføremål*
  med høve til framføring av tursti……..

Med bakgrunn i kommuneplanen og behov for eit "allsidig" næringsområde er arealbruken fastsett som kombinasjonsareal. Det er ønskjeleg at både forretningsføremål (innan avgrensa bruk), kontorføremål og industriføremål skal kunne etablerast i områda. Det vert lagt til grunn ei utnyttingsgrad i storleik BYA 60 %.....

Planarbeidet vert gjennomført for å sikre nye utbyggingsareal for etablering av samfunnsmessig nødvendige næringstiltak. Planområdet er vurdert i kommuneplanen slik at arealet er nødvendig for å opprette nødvendige arbeidsplassar, handel, tenesteyting og industriverksemd for eit velfungerande lokalsamfunn……

Kommunestyret vedtok i møte 13.11.14, sak 142/14, reguleringsplanen for næringsområdet på øvre Rotset, sjå http://tema.webatlas.no/1519/planinnsyn?planid=2012008 .

2. Samtalar/møter/tingingar med grunneigar:

Allereie før nogjeldande plan vart vedteken hadde administrasjonen tinga med grunneigarane om kommunal overtaking av areal. I møte 30.8.12, sak 107/12, gjorde kommunestyret vedtak om å godkjenne avtalar med fire grunneigarar på øvre Rotset om overtaking, jfr. *vedlegg 1.*

I nemnde sak er det også gjort greie for dei tingingar som til då også var gjorde med eigar av gnr. 30 bnr. 4, Per Schjelderup. Det hadde ikkje lukkast å kome fram til avtale med han, og kommunestyret gjorde såleis slikt vedtak i ovannemnde sak, punkt 2:

> *"Kommunen vil parallellt med revideringa av reguleringsplanen for næringsområdet på Øvre Rotset prøve å få til avtale om frivillig skjøn også med eigaren av gnr. 30 bnr. 4. Dersom dette ikkje lukkast, er kommunen innstilt på å gjennomføre reguleringsplanen med heimel i kap. 16 i plan- og bygningslova."*

Under kommunestyret si handsaming av saka vart det fremja slikt forslag, som fall då 2 røysta for, medan 24 røysta mot:

> *"Volda kommune godtek at eigaren av gnr. 30, bnr. 4 sel grunnen sjølv. Det må då vere ein føresetnad i eit samarbeid mellom kommunen og grunneigar når det gjeld kven som skal tildelast tomter på den aktuelle grunnen. Det er også vidare ein føresetnad at alle kostnader kommunen får til utarbeiding og klargjering av næringsarealet vert refundert for dette arealet på same måte som for arealet elles."*

Kommunen sende nytt brev dat. 3.7.13 til Schjelderup med førespurnad om friviljug avtale avståing av grunn, jfr. *vedlegg 2.* På denne førespurnaden svara adv. Knardal i brev av 18.7.13 at Schjelderup ynskjer å utvikle og selje dette arealet sitt sjølv, jfr. *vedlegg 3.*

Kommunestyret vedtok i møte 13.11.14, sak 142/14, ny reguleringsplan for næringsområdet på øvre Rotset, sjå http://tema.webatlas.no/1519/planinnsyn?planid=2012008

Kommunen v/adv. Reidar Andresen tok eit nytt initiativ i saka ved brev av 13.2.15 til adv. Knardal, jfr. *vedlegg 4,* der det vert bede om eit nytt forhandlingsmøte. Slikt møte vart halde 2.3.15, jfr. *vedlegg 5.*

Adv. Knardal har i brev av 13.3.15 kome med nokre kommentarar til referatet frå møtet, jfr. *vedlegg 6.*

Adv. Andresen har på vegne av kommunen kommentert Knardal sine merknader, og har i brev av 19.3.15 også gjeve melding om at manglande tilbakemelding etter ein frist på fem veker inneber at kommunen set i gang oreigningssak etter pbl kap. 16, jfr. oreigningslova § 12 (det skal gjerast forsøk på å kome fram til minneleg semje), og § 28 (melding om at eigar ikkje kan råde rettsleg over eigedomen utan at oreigningssøkjaren samtykkjer), jfr. *vedlegg 7.*

Administrasjonen har sendt varsel til grunneigar om at det vil vert fremja forslag om oreigning, jfr. *vedlegg 8*. Til dette har grunneigar som hovudargument framført at han ynskjer å byggje ut området sjølv, gjennom ein utbyggingsavtale med kommunen, jfr. *vedlegg 9*. Dette ynskjemålet har kommunestyret i prinsippet vurdert og avvist, jfr. det forslag til vedtak som vart nedstemt i sak 107/12, referert ovanfor. Sjå elles kommentarar til grunneigar sitt brev i punkt 5 nedanfor.

Når det gjeld driftsbygningen på området vil kommunen ved oreigning måtte erstatte denne på vanleg måte, evt. også driftsavbrot, jfr. hans merknad punkt 4.

3. Grunnlag for oreigning

Heimel til oreigning er plan- og bygningslova § 16-2. Det fylgjer av denne paragrafen at kommunestyret kan oreigne "til gjennomføring av planen". I dette ligg det at oreigningsinngrepet må vere naudsynt for ei hensiktsmessig gjennomføring av reguleringsplanen. Dette går også fram av orl. § 2,1.ledd som gjeld tilsvarande, og som slår fast at oreigning skal skje *"så langt det trengs til eller for".*

Utgangspunktet er at nødvendigheita ved oreigningsinngrepet skal vurderast ved alle former for oreigning. Ved oreigning etter reguleringsplan vert det i praksis ikkje stilt same krav til avveginga av inngrep som ved andre oreigningsinngrep, dette fordi ein gjennom reguleringshandsaminga har gjort ei grundig vurdering som delvis kan leggast til grunn ved oreigninga, jfr. rundskriv H-14-02 frå kommunal- og regionaldepartementet.

4. Kvifor oreigning

Kommunen har som ei av sine viktige oppgåver å legge til rette for utvikling i næringslivet med sikte på etablering og vidare utvikling av bedrifter i Volda. Dette er særleg viktig i ei brytingstid med m.a. nye vegsamband. Kommunen må ivareta dette mellom anna gjennom ein reguleringspolitikk, der ein sikrar næringslivet tilgang til hensiktsmessige areal for vidare vekst for den einskilde og lokalsamfunnet. Dette kan etter rådmannens syn best skje ved at kommunen har hand om større reguleringsplanar og sikrar regulerte utbyggingsareal, og syter for heilskapleg og effektiv infrastruktur. Det vil gi næringsaktørar føreseielege rammevilkår, i dette tilfellet like tomteprisar, i eit og same reguleringsområde. Volda Næringsforum seier følgjande i innspel til reguleringsplanen:
"*Når det gjeld Øvre Rotset har Volda kommune eit dobbelt ansvar: Dei eig i hovudsak all grunn i planområdet, i tillegg til å vere regulerande mynde.*
Det gir og større moglegheiter. Kommuna kan gjennom å tenke heilskapeleg og strategisk, i større grad påvirke utviklinga av området.

Og kor vi saman vel å nytte dei ulike areala optimalt for å underbygge den best moglege utviklinga for næringslivet, men ikkje minst for heile Volda-samfunnet. Og det er eit viktig ansvarsområde for dei lokale folkevalde, som sit med eit tydeleg samfunnsansvar."

For å sikre tilgjengelege og eigna tomter til bedriftene sine behov, er det etter rådmannen sitt syn såleis naudsynt at kommunen har hand om fordeling av tomtene innanfor eit samla næringsområde. Dette er også synspunkt som implisitt kjem fram frå Volda Næringsforum, då dei i same innspel til reguleringsplanen m.a. skriv at :
"*Overordna er det positivt at Volda kommune tek si rolle som tilretteleggar av næringsareal på alvor. Dette vonar vi kjem til å halde fram i framtida, slik at næringslivet sine behov blir stetta. Og slik at ein syt for at Volda held fram med å være ein attraktiv stad å starte opp og drive næring."*

I denne saka er det gjort fleire forsøk på å kome fram til minneleg semje med grunneigar, både før og etter ny reguleringsplan, jfr. omtale ovanfor. Det har i reguleringsprosessen kome klart fram at kommunen gjennom å fremje ny reguleringsplan for området ynskjer ei gjennomføring i kommunal regi. I og med at stoda no er at kommunen har hand om mesteparten av arealet reguleringsplanen omfattar, oppfattar rådmannen det slik at omsynet til samla utbygging og tilrettelegging i kommunal regi bør vege tungt i denne saka. Grunneigar vil i medhald av Grunnlova § 105 få full økonomisk erstatning ved rettsleg skjøn.

5. Kommentar til grunneigar sitt svar på varsel om oreigning.

Ved brev av 13.5.15 fekk grunneigar varsel om at sak om oreigning vil verte lagt fram, jfr. *vedlegg 8.* Dette har grunneigar sin advokat svara på i brev av 28.5.15, jfr. *vedlegg 9*:

1. Ynskjer å utnytte arealet sjølv, ved å inngå utbyggingsavtale med kommunen.
   Kommentar:
   I Kommunedelplan for Volda sentrum, tekstdelen, godkjent av Miljøvern-departementet 22.3.11 går følgjande fram i kap. 2.12:
   "*Det er gjort endringar i plan- og bygningslova når det gjeld utbyggingsavtaler. Utbyggingsavtaler kan berre nyttast i forhold til dei bestemmelsar som er gitt i arealdelen til kommuneplanen, reguleringsplan eller utbyggingsplan. Dersom ein ønskjer å nytte utbyggingsavtaler for å styre utbygginga, må grunnlaget leggjast i ein plan.*
   Slike utbyggingsavtaler skal i tillegg ha grunnlag i kommunalt vedtak som definerer når utbyggingsavtaler er ein føresetnad for utbygging, og som synleggjer kommunen sine forventningar til avtalen. Dette kan gjerast gjennom t.d. eit handlingsprogram for realisering av planen….."

   Det er ikkje i detaljreguleringsplanen for "Øvre Rotset næringsområde" teke inn noko om utbyggingsavtale, snarare er det planen sin intensjon at kommunen skal stå for gjennomføringa. Det vert også vist til at kommunestyret i prinsippet har vurdert og avvist dette, jfr. sitat av det forslaget som vart røysta ned av kommunestyret i sak 107/12, sjå kap. 2 ovanfor.

2. Meiner vilkår for oreigning ikkje vil vere oppfylt.
   Kommentar:
   Med henvising til argumentasjonen i punkt 3 og 4 ovanfor meiner rådmannen at vilkåra er til stade.

3. Driftsbygning på eigedomen vil medføre store kostnader å erstatte ved ei innløysing.
   Kommentar:
   Når det gjeld driftsbygningen vil kommunen ved oreigning måtte erstatte den, og skjønsretten vil fastsetje erstatninga.

4. Ynskjer ikkje at kommunen skal kunne ta grunnen i bruk før skjøn er halde, ettersom dei er avhengig av å nyte m.a. driftsbygninga i næring.
   Kommentar:
   Det tek som regel nokre månader (opp til eit år) frå oreigning er vedteke til skjøn vert halde. Det kan vere viktig for anleggsdrifta i eit så stort prosjekt å kunne ta grunnen i bruk samla. Men for anleggsdrifta sin del treng ikkje driftsbygninga fjernast før skjøn er halde, då bygningen ikkje står å vegen for slik anleggsdrift.

5. Det vert bede om at kommunen ikkje går inn for oreigning, men i staden ser positivt på Per Schjelderup sitt ynskjer om å utvikle arealet sjølv,
   Kommentar:
   Det vert vist til punkta 2, 3 og 4 ovanfor.

6. Konklusjon:

I samsvar med kommunestyret sitt vedtak i sak 107/12, punkt 2, fremjar rådmannen såleis forslag om at om lag 48 da. av gnr. 30 bnr. 4 vert oreigna, jfr, kart *vedlegg 10*. Ved vedtak av reguleringsplan har kommunestyret vurderte det slik at tvangsgjennomføring av planen tvillaust er meir til gagn enn skade.

Det vart 2.7.14 halde overskjøn i området, der prisen på dei areala kommunen fekk til avtale om i sak 107/12 vart fastsett, jfr. *vedlegg 11*. Dette overskjønet vil telje med ved skjønsretten si fastsetjing av rett pris.

Volda kommune sin prosessfullmektig vert advokat Reidar Andresen.

Helse og miljøkonsekvensar:
Er vurdert i sakene 107/12 og 142/14 (reguleringsplansaka)

Økonomiske konsekvensar:
Ikkje kjende før det er halde skjøn.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Per Schjelderup
Prestegata 25,
6100 Volda

Adv. Knardal
Boks 75,6101 Volda.
Adv. Reidar Andresen
Boks 377,
6001 Ålesund

Klageinstans:
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

«MOTTAKERNAVN»
«KONTAKT»
«ADRESSE»
«POSTI «POSTSTED»

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2012/329	8372/2012	611	SVK/ US	04.09.2012

MELDING OM POLITISK VEDTAK - GODKJENNING AV AVTALAR OM INNLØYSING AV NÆRINGSAREAL M.M. PÅ ROTSET

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 30.08.12, hadde føre ovannemnde som sak PS 107/12, der det vart gjort slikt vedtak:

1. ***Avtalane mellom Volda kommune og Lars Barstad, Astri Eidset Rygh, Cesilie Dahle Torbjørnson og Ragnar Aarflot jr. vert godkjende slik dei ligg føre i vedlegg 5, 6, 7 og 8 til denne saka.***
2. ***Kommunen vil parallellt med revideringa av reguleringsplanen for næringsområdet på Øvre Rotset prove å få til avtale om frivillig skjon også med eigaren av gnr. 30 bnr. 4. Dersom dette ikkje lukkast, er kommunen innstilt på å gjennomføre reguleringsplanen med heimel i kap. 16 i plan- og bygningslova.***

Sakutgreiinga med vedlegg følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Unni Strand
sekretær

Kopi til:
Kultur- og næringsavd. v/Per Ernst Lundberg
Komm.tekn. avd. v/Asbjørn J. Aasebø
Planleggar Per Heltne
Sakshandsamar Arne Eliassen (for vidare arbeid)

Postadresse: Stormyra 2 6100 Volda
postmottak@volda.kommune.no Telefon: 70058886 Telefaks: 7005870170058701
www.volda.kommune.no Org. nr: 939 760 946 Bankgiro: 3991.07.81727

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Arne Eliassen	Arkivsak nr.:	2012/329
		Arkivkode:	611, &50

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
154/12	Formannskapet	21.08.2012
107/12	Kommunestyret	30.08.2012

GODKJENNING AV AVTALAR OM INNLØYSING AV NÆRINGSAREAL M.M. PÅ ROTSET

Handsaming i kommunestyret:

Ragnhild Aarflot Kalland reiste spørsmål om ho var ugild, då ho er søster til ein av partane. Ivar-Otto Kristiansen reiste også spørsmål om han var ugild, då dotra hans har eit forhold til sonen til ein av partane. Dei tok ikkje del i handsaminga av og røystinga over spørsmålet om ugildskap. Kommunelova § 40, jf forvaltningslova § 6, 1. ledd, bokst. b.

Silje Elise Grevsnes var innkalla på førehand, og ho tok sete som vara for Kalland.

Røysting vedk. ugildskap:
Ragnhild Aarflot Kalland vart samrøystes kjend ugild.
Ivar-Otto Kristiansen vart samrøystes kjend gild, og han tok sete.

Odd Martin Velsvik, H, kom med fylgjande framlegg som alternativ til pkt. 2 i formannskapet si tilråding:
Volda kommune godtek at eigaren av gnr. 30, bnr. 4 sel grunnen sjølv. Det må då vere ein føresetnad i eit samarbeid mellom kommunen og grunneigar når det gjeld kven som skal tildelast tomter på den aktuelle grunnen. Det er også vidare ein føresetnad at alle kostnader kommunen får til utarbeiding og klargjering av næringsarealet vert refundert for dette arealet på same måte som for arealet elles.

Røysting:
Pkt 1 i tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedteke.
Ved alternativ røysting mellom pkt. 2 i formannskapet si tilråding og framlegget frå Odd Martin Velsvik, fekk tilrådinga frå formannskapet 24 røyster og vart vedteke. Framlegget frå Velsvik fekk 2 røyster og fall.

Vedtak i Kommunestyret - 30.08.2012

1. ***Avtalane mellom Volda kommune og Lars Barstad, Astri Eidset Rygh, Cesilie Dahle Torbjørnson og Ragnar Aarflot jr. vert godkjende slik dei ligg føre i vedlegg 5, 6, 7 og 8 til denne saka.***
2. ***Kommunen vil parallellt med revideringa av reguleringsplanen for næringsområdet på Øvre Rotset prøve å få til avtale om frivillig skjøn også med eigaren av gnr. 30 bnr. 4. Dersom dette ikkje lukkast, er kommunen innstilt på å gjennomføre reguleringsplanen med heimel i kap. 16 i plan- og bygningslova.***

Ragnhild Aarflot Kalland tok sete, og Silje Elise Grevsnes gjekk.

Handsaming i formannskapet:

Røysting:
Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i Formannskapet - 21.08.2012 til Kommunestyret:

1. *Avtalane mellom Volda kommune og Lars Barstad, Astri Eidset Rygh, Cesilie Dahle Torbjørnson og Ragnar Aarflot jr. vert godkjende slik dei ligg føre i vedlegg 5, 6, 7 og 8 til denne saka.*
2. *Kommunen vil parallellt med revideringa av reguleringsplanen for næringsområdet på Øvre Rotset prøve å få til avtale om frivillig skjøn også med eigaren av gnr. 30 bnr. 4. Dersom dette ikkje lukkast, er kommunen innstilt på å gjennomføre reguleringsplanen med heimel i kap. 16 i plan- og bygningslova.*

Administrasjonen si tilråding:

1. *Avtalane mellom Volda kommune og Lars Barstad, Astri Eidset Rygh, Cesilie Dahle Torbjørnson og Ragnar Aarflot jr. vert godkjende slik dei ligg føre i vedlegg 5, 6, 7 og 8 til denne saka.*
2. *Kommunen vil parallellt med revideringa av reguleringsplanen for næringsområdet på Øvre Rotset prøve å få til avtale om frivillig skjøn også med eigaren av gnr. 30 bnr. 4. Dersom dette ikkje lukkast, er kommunen innstilt på å gjennomføre reguleringsplanen med heimel i kap. 16 i plan- og bygningslova.*

Vedleggsliste:

1. Brev av 3.2.2012 til grunneigarane (vedlagde døme til Astri Eidset Rygh)
2. Brev av 28.3.2012 til Per Schjelderup v/adv. Knardal
3. Brev av 30.04.2012 frå advokat Knardal
4. Brev av 21.05.2012 til advokat Knardal frå Volda kommune.
5. Avtale mellom Lars Barstad og Volda kommune
6. Avtale mellom Astri Eidset Rygh og Volda kommune
7. Avtale mellom Cesilie Dahle Torbjørnson og Volda kommune
8. Avtale mellom Ragnar Aarflot jr. og Volda kommune

9. Utsnitt av kommunedelplan for Volda sentrum
10. Reguleringsplan Øvre Rotset 2 frå 1990

Uprenta saksvedlegg:
Ingen

Samandrag av saka:
Kommunen har forhandla med eigarane av dei områda på Øvre Rotset som er lagt ut til næringsareal og utviding av Leirshaugen gravplass med sikte på innløysing. Det har lukkast å oppnå avtale om frivillig skjøn med fire av dei fem grunneigarane. Med den siste grunneigaren har det enno ikkje lukkast å kome fram til ein avtale og ei eventuell tvangsinnløysing av arealet føreset at det ligg føre ein ny og revidert reguleringsplan. Dette arbeidet skal startast opp i år. Fram til ein eigengodkjend reguleringsplan ligg føre, vil kommunen halde fram arbeidet med å prøve å få til ein avtale om frivillig skjøn også med den siste grunneigaren.

Administrasjonen rår til at kommunestyret godkjenner dei avtalane vi har fått i retur i underteikna stand.

Saksopplysningar:
Administrasjonen har forhandla med eigarane av areala innanfor det området som er regulert til utviding av Leirshaugen gravstad og til næringsføremål på Øvre Rotset. Ein del av industriområdet vart innløyst i samband med bygginga av ny veg til Rotsethorntunnelen og noko var eigd av kommunen frå før. Arealet som skal innløyast no utgjer om lag 60 da fordelt på fem grunneigarar.

Gjeldande reguleringsplan er Øvre Rotset 2 frå 1990. Denne skal reviderast/fornyast og i gjeldande kommunedelplan for Volda sentrum frå 2009 er det lagt visse føringar for endringane av 1990-planen.

Administrasjonen har lagt opp til at grunnprisen vert fastsett ved frivillig skjøn etter § 4 i skjønslova og alle grunneigarane fekk 3.2.2012 tilsendt slikt brev som går fram av vedlegg 1 med mindre variasjonar i kvart brev ut frå reguleringsføremål og storleik.

Kommunen har fått avtalar om frivillig skjøn med følgjande grunneigarar:

- Lars Barstad, eigar av gnr. 30 bnr. 183
- Astri Eidset Rygh, eigar av 30 bnr. 3
- Cesilie Dahle Torbjørnson, eigar av gnr. 30 bnr. 7
- Ragnar Aarflot jr., eigar av gnr. 30 bnr. 1 og 8

Det har ikkje lukkast å kome fram til avtale med eigaren av gnr. 30 bnr. 4, Per Schjelderup.

Administrasjonen har hatt møte med Per Schjelderup og advokaten hans utan at ein har lukkast i å bli samde om ein avtale. I utgangspunktet ville Schjelderup ha ein utbyggingsavtale med kommunen om privat utnytting av arealet sitt der han fritt kunne selje

tomtene. Dette vart drøfta med planseksjonen, kommunalteknisk avdeling og rådmannen og kommunen gav slik tilbakemelding til Schjelderup gjennom advokat Knardal:

Det vert vist til møte vedkomande kommunen sin førespurnad om kjøp av areal på Øvre Rotset tysdag 6. mars på rådhuset.

Familien Schjelderup sitt ønske om ein utbyggingsavtale med kommunen for privat utnytting av området til dei tiltaka som er fastsette i kommuneplanen (IFK =industri/forretning/kontor) har vore drøfta med rådmannen.

Haldninga hans til dette er at kommunen har ei av sine viktigaste oppgåver å legge til rette for utvikling i næringslivet med sikte på etablering og vidare utvikling av bedrifter i Volda. Dette er særleg viktig i ei brytingstid med nye vegsamband. Kommunen må ivareta dette mellom anna gjennom ein reguleringspolitikk der ein sikrar næringslivet tilgang til hensiktsmessige areal for vidare vekst for den einskilde og lokalsamfinnet.

Dette kan best skje ved at kommunen har hand om større reguleringsplanar, sikring av regulert utbyggingsareal og ein heilskapleg og effektiv infrastruktur. Det vil gi næringsaktørar føreseielege rammevilkår, i dette tilfelle tomteprisar, i eit og same reguleringsområde.

For å sikre tilgjengelege og eigna tomter til bedriftene sine behov, er det nødvendig at kommunen har hand om fordeling av tomtene innanfor eit samla næringsområde.

Rådmannen ser det difor ikkje formålstenleg å gå vidare med ønsket dykkar om privat utnytting av området og vi opprettheld difor førespurnaden om frivillig avståing av tomtegrunn på Øvre Rotset slik det går fram av kommunen sitt brev datert 3.2.2012.

Då kommunen ikkje fekk noko tilbakemelding på brevet ovanfor, vart det sendt nytt brev den 28.3.2012 og med ein ny frist for tilbakemelding. Sjå vedlegg 2.

Den 2.5.2012 mottok kommunen slikt brev som går fram av vedlegg 3, der det vert fastholdt at Schjelderup må få utvikle området i eigen regi. Vedlagt brevet følgde og ein delingssøknad om frådeling av det aktuelle arealet. I brevet vart det m.a. opplyst at så snart delinga er gjennomført, vil Schjelderup legge tomta ut for sal på den opne marknaden og kjøpar vil måtte disponere den i samsvar med vedteken plan.

I brev av 21.5.2012 til advokat Knardal/Schjelderup skriv avdeling for kart, oppmåling og byggesak at grunnlaget for å handsame delingssøknaden ikkje er til stades då det i det aktuelle området er krav om utarbeidd reguleringsplan. Sjå svarbrevet i vedlegg 4.

Den 5.7.2012 sendte kommunen eit nytt brev til Knardal/Schjelderup der grunneigaren vart oppmoda om å gå med på ein avtale om frivillig skjøn. I brevet vert det opplyst at kommunen vil legge fram ei sak etter ferien om godkjenning av dei fire avtalane vi alt har motteke og kommunestyret må i same sak ta stilling til vidare framdrift i saka dersom det viser seg å ikkje vere mogleg å få til ein avtale med grunneigaren om frivillig skjøn. Administrasjonen vil i så fall tilrå overfor kommunestyret at kommunen startar førebuing med oreigning av parsellen så snart det ligg føre ein eigengodkjend reguleringsplan for

området. I mellomtida, parallellt med reguleringsprosessen, vil administrasjonen likevel prøve å få ein avtale om frivillig skjøn med grunneigaren.

Div. opplysningar om dei forskjellige avtalane:

Lars Barstad, eigar av gnr. 30 bnr. 183:
Gjeld innløysing av knapt 3 da areal som skal nyttast til næringsføremål. Barstad har ståande eit drivhus på det arealet som skal løysast inn og vil i samband med revidering av reguleringsplanen ta opp spørsmålet om nordgrensa på innløysingsarealet kan justerast noko slik at drivhuset kan bli ståande.

Astri Eidset Rygh, eigar av 30 bnr. 3:
Gjeld innløysing av knapt 3 da areal som skal nyttast til utviding av Leirshaugen gravstad.

Cesilie Dahle Torbjørnson, eigar av gnr. 30 bnr. 7:
Gjeld innløysing av omlag 6,4 da areal som skal nyttast til utviding av Leirshaugen gravstad og næringsareal. I avtalen er det tatt inn at arealet sør for den gamle utskiftingsvegen skal gå ut av den førestående revideringa av reguleringsplanen for Øvre Rotset 2 saman med eit areal på om lag 1 da nord for utskiftingsvegen. Det siste området vert i dag brukt som beite. Sjå kartet som følgjer avtalen.

Ragnar Aarflot jr., eigar av gnr. 30 bnr. 1 og 8:
Gjeld innløysing av om lag 19 da areal som skal nyttast til utviding av Leirshaugen gravstad og næringsareal. I avtalen er det tatt inn at arealet sør for den gamle utskiftingsvegen skal gå ut av den førestående revideringa av reguleringsplanen for Øvre Rotset 2. Som kompensasjon for dette skal arealet merka A4 på knapt 10 da ved revidering/fornying av reguleringsplanen for Øvre Rotset 2 omregulerast frå LNF-område til næringsareal. I avtalen er det og teke inn at partane er samde om at A4 skal verdsetjast som industriareal i skjønet, i tilfelle dette vert halde før reguleringsplanen er eigengodkjend.

Vurdering og konklusjon:
Som nemnt ovanfor har det diverre ikkje lukkast å kome fram til avtale om frivillig skjøn med Per Schjelderup. Det er og rett som advokat Knardal skriv på side 2 (punkt 3) i brevet sitt i vedlegg 3 at vilkåra for oreigning ikkje vil vere oppfylt slik stoda er i dag.

For å få hand om Schjelderup sitt areal er kommunen såleis avhenging av ein ny reguleringsplan for området.

Oreigningslova sine reglar kan ikkje nyttast i samband med industri- og næringsareal og arbeidet med ein oreigningsprosess kan difor først starte når det ligg føre ein eigengodkjend reguleringsplan. Det hastar difor med å få ein ny reguleringsplan på plass så snart som mogleg.

Når det gjeld grunnprisen, meiner administrasjonen at det vil vere svært uheldig dersom privatpersonar set i gang sal av tomter til høgstbydande inne i industriområdet i forkant av eit skjøn. Tidlegare oppnådde prisar i eit område vert vanlegvis tillagt vekt i ei skjønssak, men ein skjønsrett vil også måtte ta omsyn til naudsynte kommunale investeringar i industriområdet for å gjere det byggeklart. Det er nettopp dei kommunal investeringane som gjer at området vert attraktivt og kan byggast ut i samsvar med reguleringsføremålet. Her er

det snakk om fleire millionar kroner i grunnlagsinvesteringar, som seinare skal fordelast på tomtene. Etter kommunen si meining er det difor ikkje rett at private skal tene på fellesskapet sine investeringar i feltet. Grunnprisen vert normalt rekna ut som ein snittpris for heile industriområdet og det vil vere svært uheldig om privat sal av næringsareal til høgstbydande skal vere med å presse prisen oppover. Schjelderup sitt areal utgjer dessutan om lag halvparten av arealet som skal innløysast og dette bør difor ha same utsalspris som dei andre tomtene i feltet.

Administrasjonen rår til at avtalane med Lars Barstad, Astri Eidset Rygh, Cesilie Dahle Torbjørnson og Ragnar Aarflot jr. vert godkjende slik dei ligg føre i vedlegg 5, 6, 7 og 8 til denne saka.

Parallellt med revideringa av reguleringsplanen for næringsområdet på Øvre Rotset vil kommunen prøve å få til avtale om frivillig skjøn også med eigaren av gnr. 30 bnr. 4.

Helse og miljøkonsekvensar:
Kommunen ser det som ein fordel med ei opprydding i dette området og få høve til å legge ut velfungerande tomter for industri/forretning/kontor i eit lett tilgjengeleg og sentrumsnært strok.

Økonomiske konsekvensar:
Fleire millionar kroner i kommunale investeringar til planlegging, grunnkøp og infrastruktur. Midlar til dette er sett av i budsjettet for 2012 og i økonomiplanen for 2013 og 2014.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen spesielle.

Rune Sjurgard
rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Advokat Bjørn Kristian Hove, Postboks 815, 6001 Ålesund
Per Schjelderup v/adv. Jørund Knardal, Postboks 75, 6101 Volda
Astri Eidset Rygh, Storebakken 16, 6100 Volda
Lars Barstad, Rotsetgeila 40C, 6100 Volda
Cesilie Dahle Torbjørnson, Skrivarvegen 20, 6100 Volda
Ragnar Aarflot jr., Rotset, 6100 Volda
K&N v/Per Ernst Lundberg, her
Kommunalteknisk avdeling, her
Planseksjonen, her
AE for vidare arbeid

(2)

VOLDA KOMMUNE
Samordnings- og utviklingsstaben

Advokat Jørund Knardal
Postboks 75

6101 VOLDA

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2012/329	6819/2013	611	SAM/ AE	03.07.2013

GJELD: KJØP AV GRUNN TIL NÆRINGSFØREMÅL PÅ ROTSET FRÅ PER SCHJELDERUP

Det vert vist til tidlegare korrespondanse i denne saka.

Tidspunktet for skjønet, som skal avviklast 4. september 2013, nermar seg og kommunen vil endå ein gong oppmode Per Schjelderup om å inngå avtale med kommunen om frivillig skjøn, jamfør tidlegare utsendte avtaleframlegg og kart, slik at vi også får med Schjeldrup som part i skjønet.

Side 428

Med helsing

Arne Eliassen
leiar samordnings- og utviklingsstaben

Kopi til:
Per Schjelderup, Prestegata 25, 6100 VOLDA
Per Ernst Lundberg, her

(3)

ADVOKATANE
MAURSET, KNARDAL OG HEGGEN

STRYN - VOLDA
Advokat Per Maurset
Advokat Jørund Knardal
Advokat Thore Heggen

I kontorfellesskap
Medlemmar av
Den Norske Advokatforening

Volda 18.07.2013

Volda kommune
Samordnings- og utviklingsstaben
Stormyra 2
6100 Volda

VOLDA KOMMUNE
Saksnr. 2012/329 | Avd. SAH
Løpenr. | Sbs. AE
22 JUL. 2013
Arkivkode: Emne 2
Klassering F: 611
Klassering S:

GJELD: FØRESPURNAD OM KJØP AV GRUNN TIL NÆRINGSFØREMÅL PÅ ROTSET FRÅ PER SCHJELDERUP

Viser til Dykkar brev av 3.7.2013 og tidlegare korrespondanse og møte.

Per Schjelderup ynskjer å utvikle og selje dette arealet sitt sjølv, og har fleire gongar invitert kommunen til eit samarbeid om disponeringa. Han vil difor ikkje å selje arealet sitt til kommunen.

Dersom Volda kommune endrar syn og ynskjer å samarbeide med Per Schjelderup basert på at Per Schjelderup utviklar og sel arealet sjølv, så imøteser ein ein positiv dialog med Volda kommune om dette.

Med helsing

Jørund Knardal
advokat

Kopi: Per Schjelderup

Advokat Per Maurset
Org.nr. 981 858 182 MVA
Tonningsgata 42, 6783 Stryn
Telefon 57 87 18 66
Telefaks 57 87 19 94
per.maurset@sentrumsgaarden.no
Avd.kto. Hamnegata 3, 6100 Volda

Advokat Thore Heggen
Org.nr. 983 584 284 MVA
Tonningsgata 42, 6783 Stryn
Telefon 57 87 18 66
Telefaks 57 87 19 94
thore.heggen@sentrumsgaarden.no
Avd.kto. Hamnegata 3, 6100 Volda

Advokat Jorund Knardal
Org.nr. 987 090 766 MVA
Hamnegt. 3, P.b. 75, 6101 Volda
Telefon 70 07 70 07
Telefaks 70 05 00 02
knardal@online.no
Avd.kto. Tonningsgt 42, 6783 Stryn

(4)

STEENSTRUP STORDRANGE

Advokatene Maurset, Knardal og Heggen
v/advokat Jørund Knardal
Postboks 75
6101 VOLDA

Ålesund, 13. februar 2015
Vår ref.: 2608605.1-131423 ANDREI/GODKAR
Ansvarlig advokat: Reidar Andresen

VEDRØRENDE TIDLIGERE FORESPØRSEL FRA PER SCHELDERUP OM KJØP AV GRUNN TIL NÆRINGSFORMÅL PÅ ROTSET I VOLDA KOMMUNE – FORTSETTENDE FORHANDLINGER

Til din orientering har undertegnede tiltrådt som advokat for Volda kommune etter at kollega Svein Tømmerdal har besluttet å avvikle sin virksomhet gradvis.

I mitt arbeid er jeg blitt gjort oppmerksom på en sak som har versert mellom Dem og Volda kommune, og da konkret sak knyttet til kommunens ønske om kjøp av grunn til nærings-formål på Rotset i Volda kommune fra Deres klient, Per Schelderup.

I et forsøk på å bringe saken videre finner jeg det på vegne av Volda kommune hensikts-messig at en – så snart som mulig – avvikler et møte mellom partene der saken på ny kan drøftes, herunder vilkårene for eventuelt å kunne finne en minnelig løsning som et alternativ til ekspropriasjon.

Sett i lys av det ovennevnte ber jeg om at De tar snarlig kontakt med undertegnede for eventuelt å avtale tid og sted for et slikt møte. Skulle Deres klient ikke ønske noe møte om saken, er det fint om det hitsendes en skriftlig bekreftelse på et eventuelt slikt standpunkt.

Ring meg gjerne dersom noe oppfattes som uklart og/eller ufullstendig, eller om saken ønskes drøftet på en annen måte.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Reidar Andresen
advokat, partner

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA
Postboks 377, 6001 Ålesund
Keiser Wilhelmsgate 23, Ålesund

Tlf. +47 70 10 75 75
Faks +47 70 10 75 76

Org.nr.:
NO 960 716 647 MVA

www.steenstrup.no
lawyers@steenstrup.no

(5)

MØTEREFERAT

fra avholdt forhandlingsmøte på Volda rådhus den 2. mars 2015 fra kl.09:00-10:15.

Til stede fra grunneierne:

Per Schjelderup, Astrid Schjelderup og
Torgeir Schjelderup med advokat Jørund Knardal

Fra Volda kommune:

Per Ernst Lundberg og advokat Reidar Andresen

Bakgrunnen for møtet var innkalling sendt til advokat Knardal av 13. februar 2015, hvor det ble invitert til fortsettende forhandlinger om grunnavståelse til næringsformål på Rotset i Volda kommune etter ny, godkjent og stadfestet reguleringsplan for området.

Volda kommune ønsket velkommen til møtet og uttrykte et ønske om å inngå en minnelig avtale for erverv av aktuelt areal, vist på fremlagt reguleringskart og som utgjør ca. 30 daa. Som et alternativ til en minnelig avtale tilkjennega også Volda kommune et ønske om at arealet ble ervervet ved såkalt "avtaleskjønn", dvs. at det ble etablert en enighet om selve grunnavståelsen og at prisfastsettelsen blir avgjort av Søre Sunnmøre tingrett.

Grunneierne v/advokat Jørund Knardal refererte til det som de også tidligere har opplyst til kommunen, nemlig at:

- De ønsker å eie arealet selv, og selge dette ut i et samarbeid med Volda kommune;
- Som en del av samarbeidet med Volda kommune ønsker de å inngå en avtale hvor det blant annet kan inntas bestemmelser om byggeklausuler, tomtedeling mv.;
- De fremholdt videre at de var av den oppfatning at vilkårene for oreigning ikke var til stede, herunder ble det fremholdt at de mente at det ikke var tilstrekkelig interesseovervekt til at arealet kunne oreignes;
- Det ble videre fremholdt at lagerbygning, bygd i ca. 1960 på omtrent 120 m2, også måtte erstattes;

Kommunen fastholdt at dersom en ikke kommer frem til en frivillig avtale, mener de at vilkårene for oreigning ville være til stede, og at kommunestyret tidligere hadde tatt stilling til spørsmålet om grunneierne fremdeles kunne eie arealet selv – som et alternativ til oreigning. Dette forslaget ble i sin tid nedstemt mot to stemmer i Volda kommunestyre.

Partene avsluttet etter dette møtet med anmodning om at grunneierne skulle overveie forslagene til kommunen, herunder også komme tilbake med et forslag om mulig relokalisering av lager i et annet areal utenfor oreigningsområdet.

Frist for endelig tilbakemelding fra grunneierne ble satt til fredag 13. mars.

Volda/Ålesund, 2. mars 2015

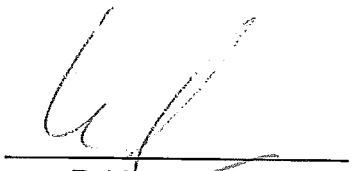

Reidar Andresen
sign.

(6)

ADVOKATANE
MAURSET, KNARDAL OG HEGGEN

STRYN - VOLDA
Advokat Per Maurset
Advokat Jørund Knardal
Advokat Thore Heggen

I kontorfellesskap
Medlemmar av
Den Norske Advokatforening

13.03.2015

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA
v. advokat Reidar Andresen
Postboks 377
6001 Ålesund

MOTTATT
16 MAR 2015

Øvre Rotset – Per Schjelderup

Viser til referat frå møte sendt over per e-post 10.3.2015 med frist til fredag 13.3.2015 med endeleg tilbakemelding.

I referatet går det fram at grunneigar skulle overvege forslaga til kommunen, herunder mogleg relokalisering av bygning. Det bør også kome med i referatet at grunneigar bad kommunen om å overvege hans forslag og ynskje om samarbeid.

Når det gjeld evt. relokalisering av driftsbygning, så hadde Schjelderup takstmann på synfaring 11.3.2015, og taksten vil ligge føre om ca 4 veker.

Med helsing

J. Knardal

Jørund Knardal
Advokat

Kopi: Klient

Advokat Per Maurset
Org.nr. 981 858 182 MVA
Tonningsgata 42, 6783 Stryn
Telefon 57 87 18 66
Telefaks 57 87 19 94
per.maurset@sentrumsgaarden.no
Avd.kto. Hamnegata 3, 6100 Volda

Advokat Thore Heggen
Org.nr. 983 584 284 MVA
Tonningsgata 42, 6783 Stryn
Telefon 57 87 18 66
Telefaks 57 87 19 94
thore.heggen@sentrumsgaarden.no
Avd.kto. Hamnegata 3, 6100 Volda

Advokat Jørund Knardal
Org.nr. 914 795 869 MVA
Hamnegt. 3, P.b. 75, 6101 Volda
Telefon 70 07 70 07
Telefaks 70 05 00 02
knardal@online.no
Avd.kto. Tonningsgt 42, 6783 Stryn

(7)

STEENSTRUP STORDRANGE

Advokatane Maurset, Knardal og Heggen
v/advokat Jørund Knardal
Postboks 75
6101 VOLDA

Ålesund, 19. mars 2015
Vår ref.: 2648802.1-131423 ANDREI/ENGODD
Ansvarlig advokat: Reidar Andresen

VEDRØRENDE ØVRE ROTSET – PER SCHELDERUP – OPPFØLGING

Det vises til tidligere korrespondanse, herunder oversendt referat etter avholdt møte mellom partene 2. mars, samt Deres brev av 13. mars.

På vegne av Volda kommune bemerkes nå følgende:

1. Hva gjelder referatet er mitt forslag at Deres brev vedheftes dette som en nyansering knyttet til innholdet i referatet.
2. Hva gjelder sakens fremdrift for øvrig, er kommunen innstilt på å vente på varslet takst, men ber nå om en endelig avklaring knyttet til en minnelig løsning vs. skjønn innen fem uker fra dags dato. Dette av hensyn til at saken må ha ønsket fremdrift.

Kommunen fastholder at arealet ønskes erververt og utviklet i kommunal regi. En minnelig løsning som innbefatter tiltak, herunder flytting av eksisterende lager, oppfattes av administrasjonen å være et konstruktivt forslag mellom partene, under forutsetning av politisk godkjennelse. Jeg ber om at dette nøye overveies på nytt av Deres klienter.

I mangel av svar innen de ovennevnte fem uker, vil dette bli oppfattet som at en ikke ønsker å gå videre med en minnelig løsning, hvoretter resultatet da må bli at kommunen fremmer en sak til politisk behandling med det formål at det igangsettes en ekspropriasjonssak, jfr. her oreigningslovenes §§ 12 og 28.

Jeg hører nærmere fra Dem.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Reidar Andresen
advokat, partner

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA
Postboks 377, 6001 Ålesund
Keiser Wilhelmsgate 23, Ålesund

Tlf. +47 70 10 75 75
Faks +47 70 10 75 76

Org.nr.:
NO 960 716 647 MVA

www.steenstrup.no
lawyers@steenstrup.no

VOLDA KOMMUNE
Rådmann

Advokat Jørund Knardal
boks 75

6101 VOLDA

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2012/329	4761/2015	611	ADM/ PEL	13.05.2015

VARSEL OM OREIGNING AV NÆRINGSAREAL ØVRE ROTSET- GNR. 30 BNR. 4 -PER SCHJELDERUP

Det vert vist til tidlegare korrespondanse og møter.

Vedlagt følgjer rådmannen sitt utkast til saksframlegg til kommunestyret, med forslag til vedtak om oreigning av grunn for gjennomføring av godkjent reguleringsplan av 13.11.14, jfr. Forvaltningsloven § 16.

Dersom det er merknader til saksframlegget, ber ein om at desse blir sendt til Volda kommune, Stormyra 2, innan 1. juni-15, med referanse 2012/329.

Med helsing

Rune Sjurgard
Rådmann

Per Ernst Lundberg
rådgjevar

Postadresse:
Stormyra 2
6100 Volda

postmottak@volda.kommune.no
Telefon: 70058858
Telefaks: 70058701

www.volda.kommune.no
Org. nr: 939 760 946
Bankgiro:

ADVOKATANE
MAURSET, KNARDAL OG HEGGEN

STRYN - VOLDA
Advokat Per Maurset
Advokat Jørund Knardal
Advokat Thore Heggen

I kontorfellesskap
Medlemmar av
Den Norske Advokatforening

Volda 28.05.2015

Volda kommune
Stormyra 2
6100 Volda

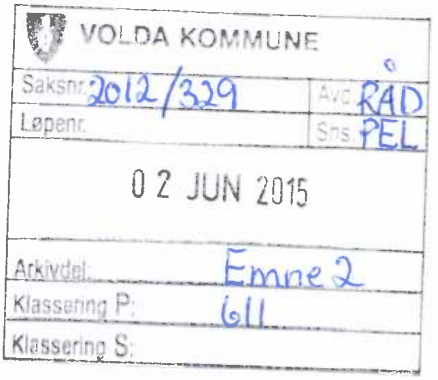

REF. 2012/329 - VARSEL OM OREIGNING AV NÆRINGSAREAL ØVRE ROTSET – GNR. 30 BNR. 4 – PER SCHJELDERUP

Det vert vist til Dykkar brev av 13.05.2015 med frist til 01.06.2015 for merknader til saksframlegget.

1.
Ein er undrande til Volda kommune sin framgangsmåte i denne saka. Schjelderup har samanfallande interesser med kommunen for området han eig på 48,2 dekar på Rotset. Han har difor som eigar av området, ynskt å utvikle dette til næringsformål i samarbeid med Volda kommune.

Schjelderup søkte difor om frådeling og oppmåling 30.04.2012 til næringsformål. I møte med kommunen 6.3.2012 og i brev av 30.04.2012 har Schjelderup fremja ynskje om ein utbyggjingsavtale med kommunen etter plan- og bygningslova kap. 17. Kommunen og grunneigar kan ved ein slik avtale i fellesskap verte samde om utvikling og vilkår for utbyggjing, samt byggjeklausular og andre rammevilkår. Ein kan ikkje sjå føre seg at kommunen vil oppnå noko anna i høve utnyttinga av arealet dersom kommunen vel å gå vegen om oreigning.

2.
Vilkåra for ekspropriasjon etter plan- og bygningslova kap. 16 er heller ikkje til stades. Det vert her særleg vist til høgsterett sin dom i Rt. 1998-416 som slår fast at prinsippa i oreigningslova § 2 også gjeld her. Det vil seie at oreigningsinngrepet kan treffast dersom det "trengst" for å oppnå reguleringsføremålet. I denne saka er ikkje vilkåret oppfylt. Oreigningsinngrepet trengst ikkje for å oppnå reguleringsføremålet. Grunneigar vil her gjere det same som kommunen, ved å dele frå eigedomen og selje denne til næringsføremål i samarbeid med Volda kommune.

Advokat Per Maurset
Org.nr. 981 858 182 MVA
Tonningsgata 42, 6783 Stryn
Telefon 57 87 18 66
Telefaks 57 87 19 94
per.maurset@sentrumsgaarden.no
Avd.kto. Hamnegata 3, 6100 Volda

Advokat Thore Heggen
Org.nr. 983 584 284 MVA
Tonningsgata 42, 6783 Stryn
Telefon 57 87 18 66
Telefaks 57 87 19 94
thore.heggen@sentrumsgaarden.no
Avd.kto. Hamnegata 3, 6100 Volda

Advokat Jorund Knardal
Org.nr. 987 090 766 MVA
Hamnegt. 3, P.b. 75, 6101 Volda
Telefon 70 07 70 07
Telefaks 70 05 00 02
knardal@online.no
Avd.kto. Tonningsgt 42, 6783 Stryn

I saksframlegget er det vidare halde fram at dersom kommunen har hand om arealet, så gir dette *"føreseielege rammevilkår, i dette tilfellet like tomteprisar, i eitt og same reguleringsområde."* Det gjev her minst like føreseielege rammevilkår for næringslivet at det er høgstbydande i ei utbyding som får tilslaget tilsvarande all anna eigedomsomsetjing i kommunen.

Oreigning er eit inngripande vedtak overfor den det råkar, og kommunen må ikkje treffe vedtak om dette, så sant det ikkje er absolutt nødvendig.

Vilkåra for ekspropriasjon vil ikkje vere oppfylt.

3.
Eg gjer elles merksam på at det står ein driftsbygning på eigedomen som ved ei innløysing vil medføre store kostnader å erstatte i samsvar med innhenta takst frå takstmann Skare.

4.
Schjelderup ynskjer ikkje at kommunen skal kunne ta grunnen i bruk før det er halde skjønn ettersom dei er avhengige av å nytte m.a. driftsbygningen i næring.

5.
Ein ber om at kommunen ikkje går inn for oreigning, men i staden vel å sjå positivt på Per Schjelderup sitt intitiativ for å få ei rask tilretteleggjing av utbyggjing av næringsområdet hans på Rotset, kostnadsfritt og utan arbeidsinnsats for kommunen, men med vonleg store positive ringverknad for lokalsamfunnet i nær framtid.

Med helsing,

Jørund Knardal
Advokat

Kopi: Per Schjeledrup

Torvmyrvegen

Austefjordvegen (RV. 651)

Rotsetstranda

Nausthaugane

Rotsetstranda

oreigningsareal gnr 30 bnr 4

48,2 daa

N

Oreigningskart
Øvre Rotset
06.05.2015
Målestokk 1:2000
Målestokk 1:2000 ved utskrift A3

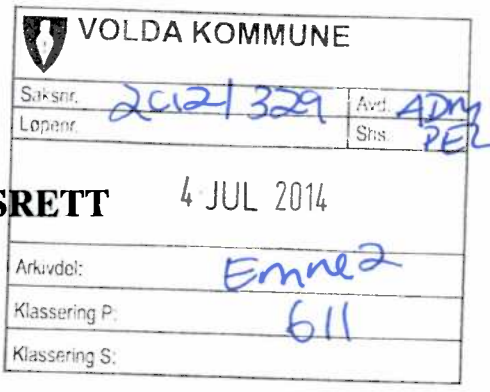

FROSTATING LAGMANNSRETT

Overskjønn

Avsagt: 02.07.2014 i Frostating lagmannsrett, Ålesund

Saksnr.: 14-004991SKJ-FROS

Dommer: Lagdommer Arve Rosvold Alver

Skjønnsmedlemmer:

Ivar Ove Moldskred
Ana Maria Hoyos
Silvia Fuglseth Simonsen
Ottar Jan Løvoll

Saken gjelder: Lov om skjønn og ekspropriasjonssaker [skjønnsprosessloven]

Volda kommune	Høyesterettsadvokat Svein Tømmerdal
mot	
Astrid Eidset Rygh Cesilie Dahle Torbjørnson	Advokat Bjørn Kristian Hove
Lars Peder Barstad Ragnar Aarflot	Advokat Bjørn Kristian Hove

Ingen begrensninger i adgangen til offentlig gjengivelse

OVERSKJØNN

Overskjønnet gjelder fastsettelse av erstatning for frivillige grunnavståelser som fire forskjellige grunneiere gjennomfører til fordel for Volda kommune.

Avtalene er fremforhandlet mellom grunneierne og Volda kommune og godkjent av kommunestyret 30. august 2012. Arealet skal av kommunen opparbeides til næringsformål og for en mindre dels vedkommende til utvidelse av Leirshaugen gravplass.

Det er inngått separate avtaler mellom Volda kommune og de respektive grunneiere. I det alt vesentlige er disse avtaler likelydende og alle avtaler er gjengitt i sin helhet i tingrettens skjønn.

Hovedinnholdet i avtalene er at det er oppnådd enighet om overdragelse av et nærmere bestemt areal fra den enkelte eiendom, at prisen skal fastsettes etter skjønn ved Søre Sunnmøre tingrett. Det er i avtalene gitt adgang for Volda kommune til når som helst å tiltre arealene. Tiltredelse utløser plikt til å betale forsinkelsesrente etter loven fra tiltredelsestidspunktet til endelig betaling skjer. Tiltredelse er foreløpig ikke gjennomført.

Om vederlaget er det i avtalene uttalt at det skal fastsettes etter "oreigningssrettslege reglar". Skjønnets hjemmel er skjønnsprosessloven § 4.

Partene har for overskjønnet vært enige om at alt areal skal verdsettes ut fra verdien som råtomt og til formål næringsareal. I sum gjelder overskjønnet erverv av ca. 30,8 dekar.

Volda kommune påstevnet skjønn for Søre Sunnmøre tingrett 17. desember 2012. Forhandlingene i underskjønnet ble gjennomført 4. september 2013 og underskjønnet ble avhjemlet 26. september 2013. Resultater av underskjønnet var at grunnprisen ble satt til 252 kroner pr. kvadratmeter.

Volda kommune begjærte overskjønn 22. oktober 2013, mens grunneierne representert ved advokat Hove avga tilsvar datert 18. november 2013.

Forhandlingene i overskjønnet ble gjennomført i Volda samfunnshus 17. juni 2014. Alle partene var representert og det ble gjennomført befaring der partene fikk foreta de påvisninger de ønsket. Forklaringer ble avgitt og dokumentasjoner foretatt slik det fremgår av rettsboken.

Alminnelige skjønnsforutsetninger

Volda kommune fremla forslag til alminnelige skjønnsforutsetninger, som er likelydende med de samme for tingretten:

1. Det skal fastsetjas ein gjengs pris for alle eigedommane med utgangspunkt i at eigedommane skal nyttast til forretning, næring og kontorføremål.
2. Dersom saksøkjar har tatt i bruk eigedommane på avheimlingstidspunktet, skal skjønnsretten legge til grunn ein rentefot på 4 % ved utrekning av avsavnsrente.
3. Kommunen tek ikkje på seg plikt til å halde gjerde. Dersom ein grunneigar krev gjerdehald må dette grungjevast særskilt av den aktuelle grunneigar og skjønnsrettten må vurdere om det er trong for gjerde der dette vert kravd.

Retten legger skjønnsforutsetningene til grunn for overskjønnet.

Det er ikke fremsatt forslag til spesielle skjønnsforutsetninger for noen del av skjønnet. Bestemmelsene om gjerdeplikt er ikke blitt aktualisert, da ingen av grunneierne har forlangt gjerdeplikt av kommunen for noen del av det areal som erverves.

Volda kommune har lagt ned slik påstand:

"Overskjønnet fremmes."

Grunneierne har alle nedlagt slik påstand:

1. De saksøkte tilkjennes full erstatning.
2. De saksøkte tilkjennes dekning for sine sakskostnader.

Lagmannsretten skal bemerke:

Skjønnet er et avtaleskjønn og gjennomføres i medhold av skjønnsprosessloven § 4. Avtalene er for alle sentrale punkter likelydende og underskrevet av de respektive grunneiere samt behandlet av Volda kommunestyre 30. august 2012 (sak 107/12) og senere undertegnet av ordføreren.

Det er enighet om at alt areal omfattet av ervervet skal verdsettes til ens pris. Dette som råtomt til næringsformål med de begrensninger som måtte fremgå av reguleringsplanen.

Det innebærer at grunneierne skal ha full erstatning etter Grunnloven § 105. Det nærmere innhold i dette fremgår av bestemmelsene i vederlagsloven, slik disse er fortolket i rettspraksis.

Det er også enighet mellom partene om at arealene skal verdsettes etter omsetningsverdien, jf. vederlagsloven § 5.

Dette innebærer at overskjønnet skal legge til grunn det "vanlege kjøparar" ville gi for eiendommen ved "friviljug sal".

Om dette sier loven andre ledd:

> "Ved fastsetjinga skal det leggjast vekt på kva slag eiendom det gjeld, kvar eigedomen ligg og den påreknelege utnytting som det røynleg er grunnlag for etter tilhøva på staden. Det skal dessutan leggjast vekt på dei prisane som er oppnådd ved omsetnad av andre eigedomar som det er naturleg å samanlikne med, og likeins på andre tilhøve som er avgjerande for salsverdien av eigedomen."

Reguleringsmessig situasjon

Da forhandlingene om det kommunale erverv foregikk, forelå det en eldre reguleringsplan fra 1990 for store deler av området. Etter denne planen var deler av området regulert til industriformål. Den nye stamveien (E39) er kommet til i ettertid og er allerede etablert tvers igjennom det aktuelle området.

Rullering av kommuneplanens arealdel for Volda sentrum skjedde med vedtak av 18. juni 2009. Dette åpnet, ifølge kommunens planlegger Per Heltne, for utarbeidelse av en mer variert reguleringsplan for det aktuelle området på Rotset, mellom Volda sentrum og Rotevatnet. Denne ble vedtatt 14. mai 2014. Det er dette vedtaket begge parter legger til grunn for sine anførsler i saken.

Det er ikke kommet innsigelser til denne nye planen verken fra fylkeskommunen eller fra statlig side. Grunnet visse tekniske forhold knyttet til planprosessen, er forslaget nå utlagt til annen gangs offentlig ettersyn, med høringsfrist høsten 2014. Endelig egengodkjenning påregnes av begge parter å være skjedd i løpet av inneværende år. Den nye behandling forventes ikke å påvirke arealbruken for noen del av det areal som skjønnet omfatter.

Lagmannsretten baserer seg på partenes enighet om at arealbruken er "spikret" gjennom kommunens vedtak av 14. mai 2014.

Vi står således overfor en ny reguleringsplan basert på en nylig rullering av kommuneplanen, og det legges til grunn at arealbruken i planen dermed i høyeste grad er påregnelig. Arealbruken i planen er utnyttelse til næringsformål, forretning og kontor.

Av vedtektene til planen (Øvre Rotset næringsområde) fremgår det at det kan bygges forretning/kontor og industribygg. Tillatt areal til detaljhandel er begrenset til 3 000 m2 bruksareal overensstemmende med "Rikspolitisk bestemmelse etter § 17-1 annet ledd i Plan- og bygningsloven om midlertidig etableringsstopp for kjøpesentre utenfor sentrale deler av byer og tettsteder". Innenfor forretningsformålet kan det ikke etableres detaljhandel med dagligvarer, klær og sko.

Utnyttingsgraden, såkalt BYA, er for forretning/kontor/industri satt til 60 %. Mønehøyde er satt til henholdsvis 10, 12 og 14 meter.

Områdets plassering

Arealet Rotset ligger i Volda kommune som er den nest folkerikeste kommunen i Søre Sunnmøre. Bare Ørsta kommune har flere innbyggere.

Plasseringen av Volda har på grunn av flere samferdselstiltak i nær fortid og fremtid endret seg positivt. Lagmannsretten tenker da på undersjøisk tunell, Eiksundsambandet, som øker nærheten til mye trafikk fra området Ulstein, Hareid m.v. Dessuten vil vedtaket om å plassere stamveisambandet for Vestlandet, E39, via de nybygde tunellene sørøstover fra Volda sentrum ha stor betydning for trafikken i tiden fremover.

Den nye stamveien går gjennom det aktuelle området, som ligger i utkanten av Volda sentrum. Veien er allerede bygget og det er etablert avkjørsel til det avståtte areal. På grunn av en allerede bygget tunell vil det åpne for planfri tilgang til begge sider av området som deles i to av den nye stamveien.

Lagmannsretten er av den oppfatning at innen regionen Søre Sunnmøre er Rotset et svært attraktivt areal for det nevnte reguleringsformålet.

Innen Volda kommune har Rotset-området en relativt sentral plassering i forlengelsen av Volda sentrum, med til dels stor boligbebyggelse mellom det gamle sentrum og ervervsarealet. Lagmannsretten finner å kunne slutte seg til bemerkninger fra underskjønnet om at Volda sentrum beveger seg oppover mot dette området. Denne tendens må påregnes å øke etter som Furene-området er oppfylt. Furene har absorbert denne type etableringer i flere år og ligger ca. 5 km fra Volda sentrum i motsatt retning, ved flyplassen.

Byggegrunn

Det ervervede byggearealet er beliggende på en grusrygg. Det har fra gammelt av vært flere grustak i området. Kommunen har ikke hatt innvendinger mot det grunneierne har gjort gjeldende om dette.

Det synes å være enighet mellom partene om at opparbeidelseskostnadene av tomtearealene vil være relativt lave på grunn av denne grusryggen. Området er rimelig flatt og det forventes beskjedent behov for tilføring av masser. Lagmannsretten slutter seg til denne enigheten.

Byggemodenhet

Kommunen har påpekt at det for hele området som erverves er snakk om ren råtomt.

Grunneierne har på sin side påpekt at det kun er rent feltinterne tiltak som må treffes for å gjøre området byggemodent. Tilførselsvei til området foreligger allerede ved den nye E39 med avkjørsel.

Dessuten har grunneierne pekt på at plan- og bygningsloven § 18-6 første ledd bestemmer at ubebygde deler av allerede bebygde deler av området skal medtas i forbindelse med refusjonsreglene.

Lagmannsretten legger for sin del til grunn at det er en råtomtpris som skal fastsettes. Dette innebærer at enten må kommunen klargjøre området med feltinterne veier, vann og kloakk, eller den må finne utbyggere som må innkalkulere disse kostnadene før de kan presentere for salg byggeklare tomter.

Innenfor området foreligger det allerede en viss bebyggelse. Volda kommune bygde for ca. 20 år siden et større garasjeanlegg for teknisk etat i dette området. Det er også oppført et bygg som rommer sosiale funksjoner og administrasjon for uteseksjonen teknisk etat.

Volda kommune ved Asbjørn Aasebø har presentert for overskjønnet et overslag over de kostnader som påregnes pådratt for å gjøre området byggemodent. Det vesentlige av kostnadene vil gå med til opprusting av eksisterende veier, nybygging av veier og etablering av veibelysning, anslagsvis drøyt 16 millioner kroner. Til bygging/opprusting vann/avløp vil det påløpe anslagsvis drøyt 3 millioner kroner.

Hans beregning tilsier at disse kostnadene skal fordeles på 87 500 kvadratmeter areal, noe som vil påføre en kostnad pr. kvadratmeter på 190 kroner.

Omsetningsverdi for arealet

Lagmannsretten legger til grunn at det aktuelle arealet ennå ikke er tiltrådt. Dette innebærer at verdsettingen skjer på avhjemlingstidspunktet for overskjønnet.

Fra begge sider er det fremlagt eksempler på priser oppnådd i forbindelse med omsetning av fast eiendom i distriktet, i dette tilfellet innenfor Volda kommune. Det er også vist til enkelte priser oppnådd i nabokommunen, Ørsta.

Det sier seg selv at priser oppnådd ved omsetning av byggeklare tomter for boligformål er av mindre interesse til sammenligning. Det samme gjelder omsetning av mindre byggeklare tomter til næringsformål i det mest sentrale forretningsstrøket i kommunen. Når det gjelder råtomter til næringsformål er det faktisk svært beskjeden omsetning som kan påvises de seneste årene. Dette har til en viss grad sammenheng men det som tidligere er nevnt, at Furene-området en tid har vært ferdig utbygd og at kommunen de siste årene ikke har hatt denne type tomter tilgjengelig.

Når det gjelder de priser som er oppnådd ved salg fra Furene-området er disse fastsatt ved politiske vedtak. Kommunestyret vedtok 30. august 2007 en økning av prisen for tomter i Furene, som heretter skulle selges for 190 kroner pr. kvadratmeter. Denne prisen skulle justeres etter konsumprisindeksen ved senere salg.

Samtidig ble vedtatt et tillegg på 117 kroner pr. kvadratmeter for et område på ca. 30 dekar som ble opparbeidet og klargjort med tunellmasser, slik at disse tomtene ble omsatt for 307 kroner pr. kvadratmeter. Tingretten har omtalt de 117 kroner pr. kvadratmeter som en stipulert pris til utbygging av "tekniske anlegg", men dette stemmer ikke med kommunestyrets vedtak av 30. august 2007. De arealer som ble solgt for 190 kroner pr kvadratmeter omfattet tekniske anlegg, men var ikke klargjort for bygging ved påføring av tunellmasse.

Det sentrale med hensyn til prisene oppnådd ved salg av tomter fra Furene er imidlertid at prisene ikke er fastsatt etter tilbud og etterspørsel i markedet direkte, men ved politiske vedtak. Hele Furene-området ble utsolgt gjennom en periode på vel 20 år.

Dette gir en indikasjon på det som kommunens representanter har gjort gjeldende for lagmannsretten, at det ikke til enhver tid står en kø av kjøpere til denne type næringsarealer. Dette oppfatter lagmannsretten heller ikke er tilfelle med hensyn til Rotset-området, som nok vil trenge noen år før området er ferdig utbygd. I tillegg kommer den tiden som går frem til området er klarlagt med hensyn til infrastruktur. Lagmannsretten har imidlertid merket seg at arealet ligger atskillig mer sentralt i Volda kommune enn Furene. Samtidig innebærer de nevnte samferdselsendringer en øket attraktivitet for området.

Lagmannsretten har også tatt hensyn til de priser som er oppnådd ved Mosflaten industriområde i Ørsta kommune. Frostating lagmannsrett har ved overskjønn av 13. juni 2013 fastsatt gjennomgående innløsningspris av opprinnelig festet areal til 170 kroner pr. kvadratmeter. Lagmannsretten baserte seg i den forbindelse på relevante sammenligninger med tidligere skjønn i området samt de priseksempler som der ble fremlagt.

Ut fra en samlet vurdering av alle disse momenter er lagmannsretten kommet til at grunnprisen for de erverv som omfattes av dette overskjønnet passende kan settes til 210 kroner pr. kvadratmeter.

Prisen gjelder som råtomtpris for alle de arealer som omfattes av overskjønnet. Fordelt på de enkelte takstnummer utgjør dette:

Takst nr. 1
Eiendom: Gnr. 30 bnr. 3
Eier: Astrid Eidset Rygh

Areal: Ca. 2,9 daa

Takst nr. 2
Eiendom: Gnr. 30 bnr. 7
Eier: Cecilie Dahle Torbjørnson
Areal: Ca. 6,6 daa

Takst nr. 3
Eiendom: Gnr. 30 bnr. 183
Eier: Lars Barstad
Areal: ca. 2,6 daa

Takst nr. 4
Eiendom: Gnr. 30 bnr. 1 og 8
Eier: Ragnar Aarflot
Areal: ca. 19 daa

Sakskostnader

Sakskostnadene for lagmannsretten avgjøres etter bestemmelsen i skjønnsprosessloven § 54b. Underskjønnet er anket alene av Volda kommune, som dermed må dekke grunneierens sakskostnader vedrørende overskjønnet.

Advokat Hove har fremlagt sakskostnadsoppgave som inklusive merverdiavgift utgjør kr 66 253. Det er ikke fremsatt innsigelser mot oppgaven. Da en av advokat Hoves klienter har fradragsrett for merverdiavgift erstattes merverdiavgift kun for så vidt gjelder den andre klienten. Grunnlaget for merverdiavgift utgjør kr 58 891,50, mens merverdiavgift for halvparten av kravet utgjør kr 7 361,40, til sammen avrundet kr 66 253,-.

Lagmannsretten finner at sakskostnader skal tilkjennes overensstemmende med oppgaven.

De to selvprosederende partene har ikke pådratt seg kostnader og har dermed ikke fremmet noe krav.

Overskjønnet er enstemmig.

SLUTNING

1. Volda kommune betaler erstatning som fastsatt med 210 kroner pr. kvadratmeter for det areal som erverves.
2. Volda kommune betaler de lovbestemte utgiftene ved skjønnet.
3. Volda kommune betaler sakskostnader til de saksøkte representert ved advokat Hove med kr 66 253,00 innen 14 – fjorten –dager fra forkynnelsen av overskjønnet.

Retten hevet

Arve Rosvold Alver

Ivar O. Moldskred

Silvia Fuglseth Simonsen

Ana Maria Hoyos

Ottar Jan Løvoll

Riktig utskrift bekreftes

RETTLEDNING FOR RETTSMIDDELBRUK I SKJØNN

Anke til Høyesterett

Et overskjønn kan bare ankes til Høyesterett på grunn av feil i rettsanvendelsen eller den saksbehandling som ligger til grunn for avgjørelsen. Anken behandles etter reglene om anke over dommer i tvisteloven kapittel 29 eller 30.

Ankefristen er èn måned fra overskjønnet ble forkynt.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avhjemlet overskjønnet kan gi opplysning om gebyrets størrelse og om hvordan det skal betales.

Behandling av anke over overskjønn krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller at det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over overskjønn avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Den domstolen som har avhjemlet overskjønnet kan gi nærmere opplysninger om vilkårene for anke over overskjønn.

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ernst Lundberg	Arkivsak nr.:	2015/2159
		Arkivkode:	F03

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
163/15	Formannskapet	03.11.2015
124/15	Kommunestyret	26.11.2015
33/15	Ungdomsrådet	28.10.2015

"FØREBYGGJE UTANFORSKAP - INKLUDERE I FELLESKAPET"

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 03.11.2015 til kommunestyret:

Kommunestyret sluttar seg til KS si satsing på å førebyggje utanforskap og bidra til inkludering, til beste for den einskilde og samfunnet generelt.

Administrasjonen si tilråding:
Kommunestyret sluttar seg til KS si satsing på å førebyggje utanforskap og bidra til inkludering, til beste for den einskilde og samfunnet generelt.

Vedleggsliste:

1. "Fra utenforskap til inkludering" -
   Grunnlagsdokument fram mot Kommunalpolitisk Toppmøte og Landstinget 2016

Uprenta saksvedlegg:

1. Statusrapporten : "Oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar i Volda 2014"

http://www.volda.kommune.no/nyhende/kartlegging-av-helsetilstand-og-paverknadsfaktorar-i-kommunen.26678.aspx

2. Notat nr. 2/14 HVO/Møreforsking: Ung i Volda og Ørsta 2003-2014
   http://www.hivolda.no/neted/services/file/?hash=1eccd4f9851c8e19ea14787c943ac761

Samandrag av saka:
Kommunestyret vert invitert til å slutte seg til KS si satsing på å førebyggje utanforskap og bidra til inkludering, til beste for den einskilde og samfunnet generelt

Saksopplysningar:
Kommunenes Sentralforbund vil i samband med sitt toppmøte 2016 setje søkjelys på temaet "utanforskap".

Utanforskap kan ramme alle: sjukdom, inntektstap, arbeidsløyse og einsemd er noko fleire kan oppleve ein eller fleire gonger i livet. Sett under eitt lever dei fleste innbyggjarane i Noreg trygge og gode liv. Likevel er det for mange som av ulike årsaker står i utkanten av/ eller utanfor fellesskapet. Dette medfører store individuelle så vel som samfunnsmessige kostnader, og dette har blitt tydlegare dei seinare åra.

I KS sitt grunnlagsdokument om saka, jfr **vedlegg 1**, finn ein m.a. følgjande opplisting:

- Omsorgssvikt rammer 5 - 8 prosent av alle barn i Norge
- Sosioøkonomisk bakgrunn og skoleprestasjoner forutsier i stor grad barns og ungdoms utdanningskarrierer
- 30 prosent av elevene som begynner på videregående opplæring i Norge, har ikke fullført utdanningen etter fem år– dette tallet har vært stabilt over tid
- Over 700 000 personer i arbeidsfør alder mottar helserelaterte ytelser
- Psykiske lidelser er registrert som hovedårsak til omtrent en tredjedel av alle uførepensjoner
- Økning i inntektsulikhet og relativt fattigdom – 156 000 personer har hatt vedvarende lavinntekt i perioden 2010-2012

KS vil setje søkjelys på korleis kommunesektoren, saman med staten, betre kan kjempe mot og førebyggje utanforskap og bidra til inkludering. Det er KS sitt ynskje at det som kjem fram i grunnlagsdokumentet skal gi grunnlag for fagleg og politisk medlemsdialog om temaet.

Styret i KS Møre og Romsdal handsama saka i møte 30.9.15, sak 15/21, og gjorde slikt vedtak:*"Dette er et viktig samfunnsoppdrag. Styret ber administrasjonen om å sende dette over til kommunen og fylkeskommunen v/rådmennene og be dem legge det frem til orientering i kommunestyrene til drøfting og tilbakemelding. Ungdomspanelet i fylkeskommunen bør også utfordres på dette, særlig det som går på frafallet i videregående skole."*

Vurdering og konklusjon:
"Det er ikkje lett å vere menneskje, den kan prøve den som vil", har ein klok mann sagt. I dagens fragmenterte samfunn er det viktigare enn nokon gong at vi alle er medmenneske og tek omsyn til/viser omsorg for kvarandre. Rett nok er *"Enhver (er) sin egen lykkes smed*" (gamalt ordtak), men dei fleste av oss treng hjelp og støtte i dette "smedarbeidet". Og som vist i grunnlagsdokumentet i ***vedlegg 1*** fell nokre, og hamnar i utanforskap.

Landet skal i løpet av næraste framtid ta imot vesentleg fleire flyktningar som skal busetjast i kommunane. Dette vil ha særleg behov for tilrettelegging for å verte integrert i samfunnet og ikkje falle utanfor. Staten må vere budd på at dette vil krevje ressursar, og at kommunane må

få tilført ressursar for å kunne tilby tilstrekkeleg kapasitet og kompetanse til å takle desse utfordringar i denne gruppa sine ulike livsfasar. Temaet førebygging mot utanforskap vert også i denne samanhengen svært aktuelt.

Rådmannen meiner at førebygging mot utanforskap og inkludering i felleskapet er den viktigaste samfunnsoppgåva. Dette krev ein stor dugnadsinnsats frå stat, kommune og samfunnet elles. Skal dette få nødvendig effekt, må staten setje dette på dagsorden og gi denne dugnaden like stor prioritet og ressursar som kommunereforma. Dersom vi brukar like mykje tid til denne oppgåva som vi no gjer med kommunereforma, så har rådmannen tru på at vi får eit betre samfunn for alle. Dette handlar om kva verdiar som skal ha fokus, og dette initiert frå høgste myndigheit.

Rådmannen vil såleis rå til at kommunestyret sluttar seg til at temaet er viktig å arbeide med. Satsing på å kjempe mot utanforskap og for inkludering kan få positive verknader for enkeltindivid og for samfunnet. Dette må elles vere ein brei dugnad som både privat og offentleg sektor sluttar opp om.

I ei slik drøfting kan det vere greitt også å ha i mente lokale tilhøve, og rådmannen viser i denne samanheng til statusrapporten : *"Oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar i Volda 2014"*, som kommunestyret handsama hausten 2914, og Notat nr. 2/14 HVO/ Møreforsking: *"Ung i Volda og Ørsta 2003-2013"* (sjå lenker ovanfor).

Helse og miljøkonsekvensar:
Er omtalt ovanfor.

Økonomiske konsekvensar:
Å kjempe mot utanforskap og bidra til inkludering kan spare samfunnet for store reparasjonskostnader.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Inkluderte medmenneske er ein ressurs for beredskapen.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
KS
Postboks 1378 Vika
0114 Oslo

Fra utenforskap til inkludering

Grunnlagsdokument fram mot Kommunalpolitisk Toppmøte og Landstinget 2016

KS, 23. september 2015

Innholdsfortegnelse

1. Hvorfor søkelys på utenforskap? 1
1.1 Utenforskap som tema 1
1.1.1 Spørsmål 2
1.2 Hva forstår vi med utenforskap? 2
1.3 Årsaker til utenforskap 2
1.3.1 Psykiske helseproblemer 2
1.3.2 Ensomhet 3
1.3.3 Rus- og alkoholproblemer 4
1.3.4 Fattigdom 4
1.3.5 Manglende integrering 4
2. Utenforskap i det norske samfunnet 6
2.1 Innledning 6
2.2 Familie og venner 6
2.2.1 Barnefattigdom 6
2.2.2 Omsorgssvikt 7
2.3 Oppvekst og utdanning 8
2.3.1 Frafall i videregående opplæring 8
2.3.2 Spesialundervisning 10
2.3.3 Barn og unge med nedsatt funksjonsevne 12
2.4 Arbeidslivet 13
2.4.1 Hvem og hvor mange står utenfor? 13
2.4.2 Unge 14
2.4.3 Innvandrere 14
2.4.4 Personer med nedsatt funksjonsevne 16
2.5 De sosiale fellesskap 16
2.5.1 Sosial ulikhet i deltakelse 17
2.5.2 Manglende integrering 18
2.5.3 Mangel på sosiale nettverk 18
2.5.4 Spørsmål 19
3. Fra utenforskap til inkludering 20
3.1 Innledning 20
3.1.1 Spørsmål 21
3.2 Hva kan kommunene og fylkeskommunene selv gjøre? 21
3.2.1 Tidlig innsats og tverrfaglig arbeid 21

3.2.2 Kompetanse til å se og handle 22
3.2.3 Tiltak mot frafall 22
3.2.4 Læreplasser 22
3.2.5 Kommunen og fylkeskommunen som inkluderende arbeidsgiver 23
3.2.6 Holdningsskapende arbeid 24
3.2.7 Spørsmål 24
3.3 Hva kan kommuner og fylkeskommuner gjøre sammen med sivilsamfunnet? 25
3.3.1 Utvikling av uformelle arenaer for aktivitet, frivillighet og kultur 25
3.3.2 Nøytrale arenaer for etablering av sosiale nettverk 25
3.3.3 Sosialt entreprenørskap 26
3.3.4 Kommunen og fylkeskommunen som tilrettelegger og koordinator 26
3.3.5 Spørsmål 27
3.4 Hva kan og må staten bidra med? 27
3.4.1 Revurdering av kompetansebegrepet 27
3.4.2 Innretningen på utdanningen ved høyskolene 28
3.4.3 Samarbeidet NAV - kommune 28
3.4.4 Samsvar mellom oppgaver og økonomiske rammer 30
3.4.5 Spørsmål 30
4. Vedlegg 31
4.1 Litteraturliste 31
4.1.1 Besøkte Internettsider 35
4.2 Eksempler på kommuner med god praksis 37
4.2.1 Tidlig intervensjon og tverrfaglig arbeid 37
4.2.2 Tiltak for å styrke inkludering og norskferdigheter for barn og familier 37
4.2.3 Tiltak for å heve kvalitet og resultater i barnehage og grunnskole 37
4.2.4 Tiltak mot frafall i videregående opplæring 38
4.3 Vedlegg 2: Frafall i videregående opplæring for hvert fylke, 2013 38
4.4 Vedlegg 3: Andel elever med spesialundervisning i grunnskolen for hvert fylke 39
4.5 Vedlegg 4: Innvandrere og arbeidsledighet etter bostedsfylke 40
4.6 Vedlegg 5: Forekomst av psykiske lidelser 41
4.7 Vedlegg 6: Miljømessige risikofaktorer for utvikling av psykiske lidelser 42
4.8 Vedlegg 7: Andel personer med lavinntekt etter alder 44
4.9 Vedlegg 1:Folkehelseprofil for hver kommune 45

Notatet er utviklet av Rambøll Management Consulting og Deloitte AS blant annet på basis av bidrag fra og arbeidsseminar med forskere fra ISF, NIBR, Fafo, NOVA og Møreforsking, samt fagfolk fra KS og kommunikasjonsbyrået Zynk.

1. Hvorfor søkelys på utenforskap?

Utenforskap kan ramme alle. Sykdom, inntektstap, arbeidsledighet og ensomhet er noe de aller fleste opplever en eller flere ganger i livet. Sett under ett lever de fleste innbyggerne i Norge trygge og gode liv. Likevel er det for mange som av ulike årsaker står i utkanten av eller utenfor fellesskapet. Det medfører store individuelle så vel som samfunnsmessige omkostninger. Dette har blitt tydeligere de siste årene.

- Omsorgssvikt rammer 5 - 8 prosent av alle barn i Norge[1]
- Sosioøkonomisk bakgrunn og skoleprestasjoner forutsier i stor grad barns og ungdoms utdanningskarrierer[2]
- 30 prosent av elevene som begynner på videregående opplæring i Norge, har ikke fullført utdanningen etter fem år– dette tallet har vært stabilt over tid
- Over 700 000 personer i arbeidsfør alder mottar helserelaterte ytelser
- Psykiske lidelser er registrert som hovedårsak til omtrent en tredjedel av alle uførepensjoner[3]
- Økning i inntektsulikhet og relativt fattigdom – 156 000 personer har hatt vedvarende lavinntekt i perioden 2010-2012

1.1 Utenforskap som tema

KS setter søkelys på hvordan kommunesektoren sammen med staten bedre kan bekjempe og forebygge utenforskap og bidra til inkludering.

Kommunalpolitisk toppmøte 2016 skal sette nasjonal dagsorden på vegne av hele kommunesektoren. Landstinget skal avklare retning/mål/visjon for hva kommunesektoren og KS kan og bør oppnå i valgperioden og avklare forventninger til rammebetingelser som effektivt vil støtte opp om kommunenes og fylkeskommunenes innsats mot utenforskap.

Dette grunnlagsnotatet skal understøtte faglig og politisk medlemsdialog om utenforskap og inkludering høsten 2015 og gi grunnlag for drøftinger på Kommunalpolitisk toppmøte og beslutninger på Landstinget 2016. Medlemsdialogen skal belyse hva som er de aller viktigste utfordringene når det gjelder utenforskap, hvordan kommunesektoren kan løse dem og hvilke tiltak kommunesektoren har særlige forutsetninger for å iverksette og lykkes med. Notatet baserer seg på statistikk og forskningsbasert kunnskap.[4]

[1] Målt som forekomsten av «suboptimal omsorg». Kvello, Ø. (2010). Sped- og småbarn utsatt for omsorgssvikt. I V. Moe, K. Slinning & M. B. Hansen (red.), Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse (s. 493–526). Oslo: Gyldendal Akademisk.
[2] Dahl, Espen, Heidi Bergsli og Kjetil A. van der Wel (2014). *Sosial ulikhet i helse: en norsk kunnskapsoversikt.* Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus.
[3] Mykletun, A. A.K.Knudsen og K.S.Mathiesen (2009). *Psykiske lidelser i Norge: Et folkehelseperspektiv*. Rapport. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt
[URL]: http://www.fhi.no/dokumenter/68675aa178.pdf.
[4] Notatet er utviklet av Rambøll Management Consulting og Deloitte AS blant annet på basis av bidrag fra og arbeidsseminar med forskere fra ISF, NIBR, Fafo, NOVA og Møreforsking, samt fagfolk fra KS og kommunikasjonsbyrået Zynk.

1.1.1 Spørsmål

- Hva er de største/viktigste utenforskapsutfordringene framover?
- Hva er de viktigste barrierene for å løse utfordringene, slik dere ser det?
- Hva er de mest nødvendige tiltak/løsninger som kommunene og fylkeskommunene kan bidra med selv – og i samarbeid med lokalsamfunn/sivilsamfunnet?
- Hva er de mest nødvendige tiltak/løsninger som staten kan og må bidra med?

1.2 Hva forstår vi med utenforskap?

I dagligtalen handler utenforskap gjerne om enkeltpersoner og/eller grupper som befinner seg i en uønsket posisjon i forhold til ulike arenaer eller fellesskap. Dette gjelder for eksempel personer som ikke deltar i skole- og arbeidsliv, som ikke er en del av eller har et svært begrenset sosialt nettverk, som ikke opplever tilhørighet til storsamfunn og/eller lokalsamfunn eller som på andre måter ikke deltar på det vi kan definere som alminnelige og dagligdagse arenaer. Samtidig er det slik at personer godt kan delta på en eller flere av de ovennevnte arenaene og likevel føle seg utenfor. Motsatt er det også slik at det å ikke delta på en av disse arenaene ikke nødvendigvis oppleves som et problem for den enkelte.

Begrepet utenforskap er nært knyttet til betegnelser som sosial eksklusjon og marginalisering på den ene siden, og integrasjon og tilhørighet på den andre siden. Utenforskap kan forstås både som en prosess og et resultat. Videre kan det skilles mellom objektivt og subjektivt utenforskap.

Når vi setter søkelys på utenforskap er det fordi konsekvensene av utenforskapet er store, både for den enkelte og for samfunnet. Det handler om utenforskap som har alvorlige økonomiske og sosiale konsekvenser, som er til hinder for at det enkelte menneske kan leve et godt liv og som gjør at samfunnet ikke får mobilisert innbyggernes ressurser for å løse viktige samfunnsoppgaver.

1.3 Årsaker til utenforskap

Det er flere faktorer som bidrar til eller forsterker utenforskap. Det er også slik at årsaker til og konsekvenser av utenforskap i mange tilfeller er det samme. Viktige årsaker til utenforskap er:

- Psykiske helseproblemer
- Ensomhet
- Rus- og alkoholproblemer
- Fattigdom
- Manglende integrering

Andre viktige årsaker er omsorgssvikt, frafall i videregående opplæring, langvarig sykefravær, nedsatt funksjonsevne, mobbing og arbeidsledighet.

1.3.1 Psykiske helseproblemer

Tall fra den norske levekårsundersøkelsen viser at andelen personer med psykiske plager gikk ned fra 1998 til 2005, men økte igjen fram mot 2012. Studier har vist at om **lag 30-50 prosent av den voksne befolkningen vil få en psykisk lidelse i løpet av livet**[5]. I løpet av ett år vil 10-30 prosent av den voksne befolkningen ha psykiske plager som fyller kriteriene for minst én psykisk lidelse, og av disse vil halvparten fylle kriteriene for minst to lidelser. De lidelsene som oftest opptrer sammen er angst og depresjon, samt ruslidelser og andre stemningslidelser.

[5] Skogen m.fl. (2014): Psykisk helse hos voksne - Folkehelserapporten 2014. http://www.fhi.no/artikler/?id=110542

Nasjonalt folkehelseinstitutt presenterte i 2009 en omfattende rapport om psykiske lidelser i Norge, der de vurderer omfanget av risikofaktorer og videre konsekvenser av psykiske lidelser.[6] Angstlidelser, depressive lidelser og alkoholavhengighet/misbruk er de tre vanligste gruppene av psykiske lidelser i Norge. Kvinner er mer utsatt for angstlidelser, depressive lidelser og spiseforstyrrelser. Menn er mer utsatt for rusrelaterte lidelser. Det er indikasjoner på høyere forekomst av psykiske lidelser i byene enn på landsbygda.

I legemeldte sykefraværstilfeller er det endringer i noen diagnosegrupper, deriblant psykiske lidelser som økte med 3,7 prosent fra 2013 til 2014. For allmenne og uspesifiserte diagnoser økte de tapte dagsverkene med over 11 prosent. **Psykiske lidelser utgjør 42 prosent av økningen i totalt antall tapte dagsverk**.[7]

En nylig publisert studie av norske barnevernsinstitusjoner viste at hele 76 prosent av ungdommene som var plassert der hadde psykiatrisk diagnose med funksjonsnedsettelse innenfor de siste tre månedene. Resultatene viser også at ungdommene på barnevernsinstitusjonene har store vanskeligheter med å knytte vennskap med ungdommer utenfor institusjonen[8]. Selv om det kan se ut som om forekomsten av psykiske lidelser i Norge øker, viser rapporten at flere studier ikke finner grunnlag for å si at dette er tilfelle. Det er i stedet økning i uførepensjonering grunnet psykisk lidelse og økning av behandling av psykiske lidelser.

1.3.2 Ensomhet

Ensomhet kan ramme alle, uavhengig av sosioøkonomisk status, helsetilstand og opprinnelse. En kan oppleve ensomhet selv om en objektivt sett er inkludert. Folkehelseinstituttet peker på at mangel på sosial støtte påvirker helsa i negativ retning i form av bl.a. usunn livsstil, økt risiko for økonomiske problemer, problemer på arbeidsmarkedet, boligproblemer, samt psykologisk og fysiologisk stress. [9] Motsatt viser undersøkelsen at sosial støtte, på linje med andre gode følelser som optimisme og opplevelse av kontroll, kan ha en direkte positiv fysiologisk effekt på helsa.

Samme undersøkelse viser at omfanget av personer som oppgir at de har noen fortrolige, har holdt seg relativt stabilt siden 2005. Det er likevel strid om hvor stort omfanget av ensomhet er, og i hvilken retning trenden går. Enkelte argumenterer for at utviklingen over tid har vært positiv. Flere oppgir at de har en fortrolig venn og flere vektlegger kvaliteten i vennskap enn de gjorde før.[10]

Andelen nordmenn som bor alene har økt fra 12 prosent i 1980 til 17 prosent i 2007. Likevel tyder funn fra SSB på at det har vært svært liten endring i hvor mange som føler seg ensomme. Undersøkelser viser imidlertid sammenheng mellom nedsatt funksjonsevne, ensomhet og depresjon. Tall fra 2008 viser at om lag en tredel av voksne (40-79 år) med nedsatt funksjonsevne har depressive symptomer, mens andelen er 15 prosent blant voksne uten funksjonsnedsettelser. 29 prosent av personer med funksjonsnedsettelse oppgir at de er ensomme, mens andelen blant funksjonsfriske er om lag 20 prosent.[11] Tall fra NOVA tyder på at kvinner er mer ensomme enn menn og at ensomhet er mest utbredt blant de eldste i befolkningen.[12]

---

[6] Mykletun A., Knudsen A. K. og Mathiesen K. S. (2009). *Psykiske lidelser i Norge: Et folkehelseperspektiv*. Rapport. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt [URL]: http://www.fhi.no/dokumenter/68675aa178.pdf. Lest 26.08.2015.
[7] NAV (2015). *Utvikling i sykefraværet, 4 kvartal 2014.*
[8] Kayed, Nanna S. m.fl.(2015). *Psykisk helse hos barn og unge i barnevernsinstitusjoner*. Rapport. Regionalt kunnskapssenter for barn og unge – psykisk helse og barnevern. Trondheim: NTNU
[9] Folkehelseinstituttet (2014) Sosial støtte og ensomhet – faktaark. http://www.fhi.no/artikler/?id=69765
[10] Aasarød, Askild Matre (2015). Ensomhetsparadokset. Morgenbladet. 21.08.2015. http://morgenbladet.no/2015/08/ensomhetsparadokset
[11] Thorsen, Kristin og Sten-Erik Clausen (2008). Funksjonshemning, ensomhet og depresjon: Hva betyr ensomhet for om personer med funksjonshemning opplever depresjon? Norsk Psykologforening, Vol 45, nummer 1, 2008, side 19-27.
[12] HiOA (2011): http://www.hioa.no/Aktuelle-saker-NOVA-foer-2011/Mindre-ensomhet-i-mellomstore-byer

1.3.3 Rus- og alkoholproblemer

Folkehelserapporten 2014 viser at **alkoholforbruket har økt med cirka 40 prosent siden tidlig 1990-tall.**[13] Økningen er størst blant kvinner og eldre. Utenom alkohol er cannabis og amfetamin de mest brukte rusmidlene. Nye syntetiske rusmidler har til dels ukjente virkninger og er en utfordring for helsetjenesten. Tallet på bilførere som blir tatt for kjøring under påvirkning av cannabis eller metamfetamin har økt kraftig de siste fem åra.

Alkoholforbruket øker mest blant voksne. Menn drikker mer enn kvinner, med unntak av vin, men flere kvinner enn tidligere drikker alkohol. I perioden 1997–2008 økte andelen eldre over 70 år med problematisk alkoholforbruk fra under 0,5 prosent til 4,5 prosent. Alkoholbruken blant unge har derimot gått ned, jf. tall fra undersøkelsen «Ung i Oslo 2012».[14] Alkoholbruk og hyppighet for alkoholinntak øker i takt med utdanning og inntekt, men færre av disse blir alkoholavhengige sammenlignet med personer med lav inntekt og utdanning. Personer som ikke lever i parforhold har høyere alkoholforbruk enn personer som lever med partner. Prosentandel som ruser seg på hasj og tabletter er høyest blant personer med lav sosioøkonomisk status. Rusmiddelbruk er også vanligere blant personer med problematferd. Personer med høy sosial status har oftere prøvd narkotiske stoffer enn personer med lav sosial status, mens langvarig misbruk er vanligst hos sistnevnte.

1.3.4 Fattigdom

Inntektsulikheten har økt i Norge de siste årene. For de ti prosent rikeste har reallønnsveksten vært over 80 prosent de siste 25 år. Personer med lavere lønn har hatt en økning på mellom 50 og 60 prosent i samme periode.[15] Det er en klar tendens til at personer med utdanning på grunnskolenivå sakker akterut sammenlignet med øvrig befolkning. NAV anslår at 3,4 prosent av befolkningen har lavinntekt i 3-årsperioden 2010–2012. Dette tilsvarer 156 000 personer.[16]

I internasjonal sammenheng er ulikheten i lønnsinntekter i Norge forholdsvis lav, men ulikheten har økt siden slutten av 1990- tallet og fram mot slutten på 2000- tallet, i likhet med de fleste andre land.[17] Den generelle inntektsulikheten har vært relativt stabil i løpet av de siste årene, men skjuler at småbarnsfamilier, og særlig enslige forsørgere, oftere opplever relativ fattigdom enn for noen år siden. Eldre er kommet bedre ut over tid.[18] Tall fra SSB viser at rundt 84 000 barn i Norge bor i familier med vedvarende lavinntekt.[19] Barn med innvandrerbakgrunn er særlig utsatt. I følge Fafo er andelen fattige barn størst i Oslo, Østfold og Telemark, og minst i Akershus, på Vestlandet og i Troms.[20] Oslo skiller seg negativt ut og nær to av ti fattige barn i Norge bor i Oslo.

1.3.5 Manglende integrering

Ved inngangen til 2015 var det 669 400 innvandrere og 135 600 norskfødte med innvandrerforeldre i Norge.[21] Det bor personer med innvandrerbakgrunn i alle landets kommuner, men det er klart flest innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i hovedstaden - både i relative og absolutte tall.

---

[13] Christophersen, Asbjørg S. Ragnar Nesvåg og Eivind Ystrøm (2014). *Alkohol og andre rusmiddel*. I folkehelserapporten 2014. Oslo: Norsk folkehelseinstitutt.
[14] Øia, T. (2012): Ung i Oslo. Nøkkeltall 2012. NOVA-notat nr.7/12.
[15] Dahl, Espen, Heidi Bergsli og Kjetil A. van der Wel (2014). *Sosial ulikhet i helse: en norsk kunnskapsoversikt.* Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus.
[16] NAV (2014). Fattigdom og levekår i Norge. Tilstand og utviklingstrekk – 2014. Rapport 3. I dette anslaget er studenter utelatt. Desember 2014
[URL]: file:///C:/Users/pirn/Downloads/Fattigdomsrapport%20nav%202014.pdf. Lest: 28.08.15.
[17] Ibid.
[18] Ibid.
[19] Epland m.fl. (2014): Flere innvandrerbarnefamilier med lavinntekt. SSB. https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/flere-innvandrerbarnefamilier-med-lavinntekt
[20] Nadim m.fl. (2009):Barnefattigdom i Norge:.Omfang, utvikling og geografisk variasjon. Fafo-rapport 2009:38.
[21] SSB (2014): Overkvalifisering blant innvandrere 2007-2012 (Rapporter 2014/28).

Det var bosatt 158 800 innvandrere og 47 900 norskfødte med innvandrerforeldre i Oslo ved inngangen til 2015. Det er 32 prosent av folketallet i hovedstaden.[22]

I alt innvandret 49 900 personer med ikke-nordisk statsborgerskap til Norge i 2014. Det er 4 600 færre enn i 2013 og det laveste antallet siden 2009. Arbeidsinnvandringen gikk mest ned, men er fortsatt på et høyt nivå. Innvandringen av syriske flyktninger har økt kraftig. Statsborgere fra Eritrea, Syria og Somalia var de tre største flyktninggruppene, og utgjorde henholdsvis 2 300, 2 000 og 700 personer. Det var en betydelig økning i antallet registrerte flyktninger fra Syria, 1 200 flere enn året før. På bakgrunn av utviklingen de siste månedene og ukene er det grunn til å anta at dette antallet vil øke.

Innvandrere har gjennomgående lavere sysselsettingsgrad enn den øvrige befolkningen, selv om det er store variasjoner mellom landgruppene. Også for innvandrere som er i arbeid er det utfordringer, og det er egenskaper ved det norske arbeidsmarkedet og velferdssystemet som skaper barrierer for å utnytte denne arbeidskraften i tilstrekkelig grad. En relativt høy andel av de som ikke er i jobb er mottakere av ulike offentlige stønader, uten at de er i gang med hensiktsmessige og effektive kvalifiseringsløp.

[22] SSB (2015): Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

2. Utenforskap i det norske samfunnet

2.1 Innledning

I dette kapittelet vil vi se nærmere på utenforskap i det norske samfunnet. Drøftingene er knyttet til ulike livsområder. For hvert livsområde presenteres noen former for utenforskap og vi går nærmere inn på hvor mange som rammes og hva utenforskapet består i.

2.2 Familie og venner

For de fleste utgjør familie og venner en trygg ramme for livsutfoldelse. Sosiale bånd, støtte fra familie og venner, og mulighet for egne valg er viktige faktorer for livskvalitet.[23] Opplevd utenforskap i utdanning eller arbeidsliv har sammenheng med forhold i familielivet eller forholdet til venner. Dette gjelder spesielt de som opplever fattigdom og omsorgssvikt. Som vi senere skal komme tilbake til, er dette former for utenforskap som har grunnleggende betydning for den enkeltes egenverd og opplevelse av mestring på mange av livets arenaer.[24] Vi vil derfor først rette oppmerksomheten mot disse formene for utenforskap.

2.2.1 Barnefattigdom

De fleste norske husholdninger har opplevd en betydelig velstandsøkning de siste årene. Tall fra inntektsstatistikken viser at en typisk «middelklassehusholdning» i Norge hadde en inntekt etter skatt som var om lag 40 prosent høyere i 2012 enn det husholdningen hadde i 2000. Ikke alle husholdninger kan skilte med en like sterk vekst. Blant barnefamilier er det et økende antall som ikke holder tritt med den generelle inntektsveksten i samfunnet

Tall fra SSB viser at 84 000 barn i Norge bor i familier med vedvarende lavinntekt.[25] Andelen barn som vokser opp i familier med lav inntekt økte fra 8,0 prosent i 2012 til 8,6 prosent i 2013. Barn med innvandrerbakgrunn utgjør nå over halvparten av alle barn i økonomisk utsatte familier.

- 84000 barn i Norge bor i lavinntektsfamilier
- Barn med innvandrerbakgrunn utgjør 50 prosent av alle barn i økonomisk utsatte familier

Barn med innvandrerbakgrunn fra Somalia, Irak og Afghanistan skiller seg ut ved å være sterkt overrepresentert i lavinntektsgruppen. Andelen økonomisk utsatte barn er økende i disse innvandrergruppene, hvor familiene ofte har svak yrkestilknytning, lav inntektsmobilitet og mange familiemedlemmer å forsørge. Mange er avhengige av ulike stønader som sosialhjelp og bostøtte. Flere studier har vist tendenser til at fattigdom og stønadsmottak går i arv fra en generasjon til den neste.[26]

Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier opplever at de ikke kan være med på de samme aktivitetene som sine jevnaldrende. Disse barna erfarer tidlig at de havner utenfor fordi familien ikke har råd til at de deltar på aktiviteter sammen sine jevnaldrende. Barnefattigdom rammer i stor grad

[23] http://www.fhi.no/tema/psykisk-helse/livskvalitet-og-trivsel-hos-barn-og-unge
[24] [24] Folkehelseinstituttet (2014) *Sosial støtte og ensomhet – faktaark*. http://www.fhi.no/artikler/?id=69765
[25] Epland m.fl. (2014): *Flere innvandrerbarnefamilier med lavinntekt*. SSB. https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/flere-innvandrerbarnefamilier-med-lavinntekt
[26] Nadim m.fl. (2009):*Barnefattigdom i Norge. Omfang, utvikling og geografisk variasjon*. Fafo-rapport 2009:38.

barn med innvandrerbakgrunn. Dette er barn som også står i fare for å oppleve utenforskap på andre arenaer. Dette forsterker utfordringene knyttet til integrering og utjevning av sosiale ulikheter i samfunnet.

2.2.2 Omsorgssvikt

Barn som utsettes for omsorgssvikt og overgrep i tidlig alder, har økt risiko for å utvikle psykiske vansker og psykososiale problemer senere i livet.[27] Blant annet er det påvist at vold kan få konsekvenser for barnets nevrologiske, kognitive og emosjonelle utvikling og psykiske helse. Andre negative konsekvenser kan være tilknytningsproblemer, sosial tilbaketrekning, søvnvansker, lærevansker, aggresjonsproblemer og angst. Det er åpenbart at disse psykiske vanskene har sterk innvirkning på barnas livskvalitet.

- Antallet spedbarn og småbarn i barnevernet har økt med 22 prosent i perioden 1995 til 2008
- Omsorgssvikt rammer 5 - 8 prosent av alle barn i Norge
- 290 000 barn i Norge har foreldre som har psykiske lidelser eller alkoholmisbruk som går utover hvordan de fungerer i familien.
- 135 000 har minst én forelder med en alvorlig psykisk lidelse eller alvorlig alkoholmisbruk

Antall spedbarn og småbarn i barnevernet har økt med 22 prosent i perioden 1995 til 2008. Dette er ikke nødvendigvis uttrykk for en realøkning i antallet sped -og småbarn som er utsatt for omsorgssvikt. Økningen er trolig også resultatet av en bevisst satsing på å fange opp barn som opplever omsorgssvikt tidligere. Økningen har vært størst for spedbarna med nær en fordobling i antall klienter. Manglende omsorgsevne er den mest utbredte grunnen til tiltak for de yngste barna. I tillegg var foreldres rusmisbruk og psykiske lidelser hyppig benyttet som grunn til tiltak. Vel en tredjedel av spedbarna og småbarna som har mottatt tiltak fra barnevernet, har vært utsatt for omsorgssvikt.[28]

Antall tilfeller som meldes barnevernet er trolig lite i forhold til den reelle forekomsten av omsorgssvikt og mishandling. Undersøkelser av barn i Norge viser at forekomsten av det som kalles «suboptimal omsorg» blant alle barn, er på mellom 5 og 8 prosent.[29]

290 000 barn i Norge har foreldre som har psykiske lidelser eller alkoholmisbruk som går utover hvordan de fungerer i familien. 135 000 har minst én forelder med en alvorlig psykisk lidelse eller et alvorlig alkoholmisbruk. Hver 20. person har blitt utsatt for alvorlig fysisk vold fra foreldrene sine før fylte 18 år.

Konsekvensene av omsorgssvikt er betydelige – både for de barna de gjelder og for samfunnet. Det er påvist klare sammenhenger mellom opplevd omsorgssvikt i barndommen og forekomsten av psykiske lidelser i voksen alder. Omsorgssvikt påvirker dermed også den enkeltes muligheter til å klare seg i utdanningsløpet, i arbeidslivet og på den sosiale arenaen.

[27] Anda, R. F., Felitti, V. J., Bremner, J. D., Walker, J. D., Whitfield, C. & Perry, B. D. m.fl. (2006): The enduring effects of abuse and related adverse experiences in childhood. European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience, 256, 174–186.
[28] Clausen & Kristofersen (2008): Barnevern i Norge 1990–2005 .
[29] Kvello, Ø. (2010). Sped- og småbarn utsatt for omsorgssvikt. I V. Moe, K. Slinning & M. B. Hansen (red.), Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse (s. 493–526). Oslo: Gyldendal Akademisk. Begrepet omsorgssvikt benyttes her framfor Kvellos begrep «suboptimal omsorg».

2.3 Oppvekst og utdanning

Levekårs- og trivselsundersøkelser viser at barn og unge i Norge stort sett har det bra. I Ungdata-undersøkelsen fra 2014 stadfestes en positiv trend hvor:

- Omfanget av rus- og atferdsproblemer er redusert,
- Båndene mellom generasjonene er tettere og
- Ungdom i økende grad slutter opp om skolen[30]

Andre studier avdekker imidlertid bekymringsfulle forhold når det gjelder andelen barn som faller utenfor eller ikke opplever at de er en del av fellesskapet. Kunnskap om hvordan opplevd utenforskap i ung alder påvirker mulighetene for å lykkes i voksenlivet, tilsier at dette har store samfunnsmessige og individuelle konsekvenser.[31]
I lys av dette har vi valgt å rette oppmerksomheten mot tre former for utenforskap som særlig påvirker barn og unges oppvekst- og utdanningssituasjon og deres muligheter til å klare seg med egne ressurser i voksenlivet. Disse er: 1) Frafall i videregående opplæring, 2) Spesialundervisning og 3) Manglende inkludering av barn og ungdom med nedsatt funksjonsevne.

2.3.1 Frafall i videregående opplæring

All ungdom som har fullført grunnskolen har rett til tre års videregående opplæring.[32] Retten gjelder uansett hvilke kunnskaper eller ferdigheter eleven har tilegnet seg i grunnskolen.

Mange ungdommer som begynner i videregående opplæring blir enten forsinket i opplæringsløpet eller slutter uten å ha fått studie- eller yrkeskompetanse. [33] Dette er en utbredt og vedvarende bekymring i norsk utdanningspolitikk. 95 prosent av alle ungdommer begynner i videregående opplæring samme år som de avslutter ungdomsskolen. Av disse er det bare 70 prosent som gjennomfører på landsbasis.[34]

- Andelen elever som fullfører videregående opplæring ligger rundt 70 prosent på landsbasis. Andelen har vært nokså stabil siden 1994
- Det er store lokale variasjoner. Akershus er det fylket som har hatt høyest gjennomstrømning med 77 prosent. I Finnmark er andelen 54 prosent
- Unge som ikke fullfører videregående opplæring har langt større sjanse for å få behov for andre offentlige tjenester (som uføretrygd, sosialhjelp, attføring, dagpenger mv.)
- Nettogevinsten ved å få elever til å fullføre videregående opplæring er 900 000 pr elev

Forskerne benytter ulike begrep for å forstå og forklare fenomenet. Noen snakker om manglende gjennomføring og vektlegger ulike årsaker til at elever faller fra, andre snakker om bortvalg og framhever at elevene tar et aktivt valg om ikke å gjennomføre videregående opplæring.

Ferske tall fra Utdanningsdirektoratet viser at 70,8 prosent av de som startet på videregående opplæring i 2009 gjennomførte skolen innen fem år. Denne andelen har ligget stabilt de siste 20 årene. I 2009-kullet gjennomførte 83 prosent av elevene på studieforberedende

[30] Ungdata-undersøkelsen: www.ungdata.no. Nasjonale resultater 2013. NOVA-rapport 10/14.
[31] Norges forskningsråd: Ungdom, frafall og marginalisering, Vista Analyse. Rapport 07/2010. Samfunnsøkonomiske konsekvenser av marginalisering blant ungdom. 2013.
[32] Opplæringslovens § 3-1
[33] Forskerne benytter ulike begrep for å forstå og forklare fenomenet. Noen snakker om frafall og manglende gjennomføring og vektlegger ulike årsaker til at elever faller fra, andre snakker om bortvalg og framhever at elevene tar et aktivt valg. Kilde: Kristian Moss Mathisen (2011): Frafall eller bortvalg i videregående skole. Høgskolen i Oslo, avdeling for samfunnsfag
[34] En oversikt over andel elever som ikke har bestått og fullført videregående opplæring i hver kommune finner her:: http://www.udir.no/globalassets/upload/statistikk/gjennomforing/gjennomforingsbarometeret-2014.pdf

utdanningsprogrammer. Gjennomstrømningen innen de yrkesfaglige utdanningsprogrammene var på 58 prosent. Årets tall viser en svak framgang for yrkesfagene fra 2007 til 2009-kullet.[35]

NIFU, som blant annet har studert bortvalg i Akershus, deler bortvalgselevene inn i to grupper:[36]

1) Elever som oppga opplæringsrelaterte forhold som hovedårsaken til at de sluttet. Totalt utgjorde disse 42,8 prosent
2) Elever som oppga at det var forhold utenfor opplæringen som var årsaken til at de sluttet i videregående opplæring. Totalt utgjorde disse 42,2 prosent

Årsakene til at ungdom ikke fullfører videregående opplæring er mange og sammensatte. I nyere forskning har følgende fire faktorer vist seg å ha sterk forklaringskraft:[37]

1. **De har for svakt faglig grunnlag**
    - Mange slutter fordi de blir satt til å strekke seg etter det uoppnåelige. Elever med svakt faglig grunnlag fra ungdomsskolen har langt lavere sannsynlighet for å fullføre og bestå enn faglig sterkere elever

2. **De mangler skoleengasjement**
    - Den sosiale opplevelsen av skolehverdagen er i størst grad den faktoren som påvirker elevens tanker om å avslutte skolegangen. Faktoren «sosial opplevelse» inkluderer både opplevelse av ensomhet, eller mangel på venner, og mangel på sosial relasjon til læreren
    - Feilvalg eller ikke å bli tatt opp til førstevalget påvirker elevens motivasjon

3. **De får ikke læreplass eller fullfører ikke læretiden**
    - Høsten 2014 fikk bare 76 prosent yrkesfagelevene læreplass eller godkjent lærekontrakt[38]
    - Bare 45 prosent fortsetter på et løp innenfor yrkesfagsstrukturen

4. **De sliter utenfor skolen**
    - Mellom hver fjerde og hver femte elev som sluttet i løpet av skoleåret, hadde en psykisk sykdom eller psykososiale problemer

Ensomhet er en av de hyppigste årsakene til at elever i videregående opplæring slutter. En studie gjennomført blant elever i videregående opplæring i Sør-Trøndelag viser at ensomhet er den klart viktigste årsaken til elevenes intensjon om å slutte. Ensomhet var da knyttet til elevenes sosiale opplevelse av opplæringen og viste seg å forklare 25 prosent av årsaken til frafallet.

En studie fra NTNU viser at hver elev som fullfører videregående opplæring gir en samfunnsgevinst på nesten én million kroner. De som fullfører kommer lettere i jobb og har mindre sannsynlighet for å

[35] Framgangen er på 2,5 prosentpoeng. <http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/vgogjen>. http://www.udir.no/Tilstand/Analyser-og-statistikk/vgo/

[36] Eifred Markussen og Idunn Seland. Å redusere bortvalg – bare skolens ansvar? En undersøkelse av bortvalg ved de videregående skolene i Akershus fylkeskommune skoleåret 2010-2011. Rapport 6/2012

[37] Se Frostad m. fl. (2014): Losing All Interest in School: Social Participation as a Predictor of the Intention to Leave Upper Secondary School Early, Scandinavian Journal of Educational Research, publisert online 5. juni 2014 og Per Egil Mjaavatn og Per Frostad (2014) Tanker om å slutte på videregående skole: Er ensomhet en viktig faktor? Spesialpedagogikk, volum 79 (1)

[38] Utdanningsdirektoratet. Indikatorrapport 2015. Oppfølging av samfunnskontrakten for flere læreplasser.

belaste trygdesystemet. Kostnaden for å hjelpe hver elev er satt til 100 000 kroner per elev. Nettogevinsten per elev er 900 000.[39]

I rapporten «Kostnader av frafall i videregående opplæring» utarbeidet av SØF framholdes det at unge som ikke har fullført videregående opplæring har [40]

- 30 ganger større sjanse for uføretrygd
- 15 ganger større sjanse for å være sosialhjelpsmottaker
- 4,6 ganger større sjanse for å være på attføring
- 5 ganger større sjanse for å være på rehabilitering
- 3,4 ganger større sjanse for å være på dagpenger
- 8 ganger større stanse for å være på individstønad

Rapporten beregner den økonomiske besparelsen ved å redusere frafallet i videregående opplæring med en tredjedel til å være seks milliarder kroner pr årskull i et livsløpsperspektiv.

De individuelle og samfunnsmessige konsekvensene av frafallet i videregående skole er godt dokumentert. Norske og internasjonale studier viser en klar sammenheng mellom manglende gjennomføring av videregående opplæring, ustabil tilknytning til arbeidslivet og lønnsnivået til de som kommer i jobb. Manglende gjennomføring av videregående opplæring reduserer den enkeltes muligheter for å få en fast jobb og være økonomisk uavhengig som voksen. Det er grunn til å anta at opplevd utenforskap i arbeidslivet i mange tilfeller kan føres tilbake til manglende videregående opplæring.

2.3.2 Spesialundervisning

I henhold til formålsbestemmelsene skal opplæringen tilpasses elevenes evner og forutsetninger. Dette er en formålsbestemmelse som pålegger kommuner og fylkeskommuner plikter, og ikke en rettighet for elevene. Dersom elevene ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen, har de rett til spesialundervisning. For å kunne gjøre vedtak om spesialundervisning, må det foreligge en sakkyndig vurdering fra PPT. Før skolene henviser til sakkyndig vurdering, skal de ha vurdert og prøvd ut tiltak innen det ordinære opplæringstilbudet.

- 8 prosent av alle elever i grunnskolen hadde spesialundervisning i skoleåret 2013–14. Dette utgjør ca. 37 000 elever
- Andelen er 2-3 prosent høyere enn for 10-15 år siden
- Andelen varierer fra ca. 7 prosent i Hedmark til ca. 10 prosent i Nordland
- Skoler med lav kvalitet på undervisningen har høyere andel spesialundervisning enn skoler med høyere kvalitet

I dag får ca. 8 prosent av elevene i grunnskolen spesialundervisning. Det er store variasjoner mellom fylker og kommuner, fra 2 prosent i kommuner med lavest andel spesialundervisning til 23 prosent i kommuner med høyest andel. I videregående opplæring fikk 6 prosent av elevene spesialundervisning i 2012. Også her er det med stor variasjon mellom fylkene, fra 3,7 til 11,5 prosent

[39] Torberg Falch, professor i samfunnsøkonomi på NTNU. Kilde: http://gemini.no/2014/01/matte-bestemmer-frafall-i-skolen/. Torberg Falch,& Henning Nyhus (2011):Betydningen av fullført ideregående opplæring for sysselsetting blant unge voksne. Bergsli, Heidi (2013): helse og frafall i videregående opplæring. Sosialforsk. Høyskolen i Oslo og Akershus.
[40] Sammenligning av elever som ikke har fullført videregående i løpet av 8 år og ungdom i samme årskull. Falch, Torberg, Borge Johannesen og Strøm: «Kostnader av frafall i videregående opplæring», Senter for økonomisk forskning 2009.

(se vedlegg 3).[41] Spesialundervisningen er skjevfordelt mellom kjønnene, 68 prosent av elever som fikk spesialundervisning i 2014 var gutter.

Å få satt inn tiltak tidligere i opplæringsforløpet anses som hensiktsmessig for å hindre skjevutvikling, minske behovet for spesialundervisning og hindre frafall senere i opplæringsløpet. Likevel viser tall fra Utdanningsdirektoratet at den største tyngden av hjelp settes inn sent i opplæringsforløpet. I 2012 hadde 4,3 prosent av elevene på 1. trinn og 11,6 prosent av elevene på 10. trinn spesialundervisning.

Forskningen trekker fram ulike forklaringer på at andelen elever med spesialundervisning øker med økende alder:

- At skolene ikke klarer å fange opp elever som sliter før sent i skoleløpet
- At skolene velger en «vente og se»-holdning før elever utredes og tiltak settes inn

Nyere forskning på spesialundervisning setter spørsmålstegn ved måten spesialundervisningen brukes og organiseres på. Det hevdes at spesialundervisning bidrar til segregering av elever, uten at man kjenner effekten av spesialundervisningen.[42] Forskerne stiller spørsmål ved om ikke grunnskolen kunne ha bragt disse elevene lenger med tilpasset opplæring enn med spesialundervisning.[43]

Det viser seg at skoler med lav kvalitet på undervisningen har høyere andel spesialundervisning enn skoler med høyere kvalitet.[44] Det hevdes at heving av kvaliteten på den ordinære opplæringen vil minske behovet for spesialundervisning.[45] Det vil bedre inkluderingen og det vil bidra til å dreie ressursbruken fra enkeltindivid til fellesskapet.[46] Studier fra videregående opplæring viser at elever med spesialundervisning som gikk i ordinære større klasser hadde større sannsynlighet for å fullføre enn elever med spesialundervisning i egne klasser.[47]

En viktig diskusjon i forbindelse med spesialundervisning dreier seg om hvor undervisningen finner sted. Nesten 3 av 4 av elever som mottar spesialundervisning får dette utenfor sin ordinære klasse, enten i små grupper eller alene med en lærer eller assistent. Dette kan i mange tilfeller ha pedagogiske begrunnelser, men kan for noen barn ha negative konsekvenser for senere sosial og faglig mestring.[48]

Av de omtrent 37 000 elevene som fikk spesialundervisning utenfor den ordinære klassen i 2013/14, var det 4000 som hadde hovedtilhørighet til en fast avdeling for spesialundervisning. Slike undervisningsopplegg kan i mange tilfeller føre til at barna opplever utenforskap, både på skolen og på fritiden.[49]

Drøftingene ovenfor tilsier at omfanget av spesialundervisning, og måten spesialundervisningen brukes og organiseres på, bidrar til at barn og unge faller utenfor. De samfunnsmessige konsekvensene av dette må sees i sammenheng med konsekvensene manglende fullført videregående opplæring og ustabil tilknytning til arbeidslivet.

---

[41] www.utdanningsdirektoratet.no
[42] Thomas Nordahl og Rune Sarromaa Hausstätter: «Spesialundervisningens forutsetninger, innsatser og resultater. Høyskolen i Hedmark: 2009.
[43] http://www.udir.no/Tilstand/Evaluering-av-Kunnskapsloftet/Gjennomgang-av-spesialundervisningen/
[44] Thomas Nordahl, Sølvi Mausethagen og Anne Kostøl: «Skoler med stort og lite omfang av atferdsproblemer» Høgskolen i Hedmark. Rapport 3/09).
[45] Kari Bachmann og Peder Haug. Forskning om tilpasset opplæring. Høgskulen i Vola. Forskingsrapport nr. 62, 2006
[46] Mathisen, I. m. fl. (2012): Hvorfor øker bruken av spesialundervisning i grunnopplæringen?
[47] Eifred Markussen, Marit Strømstad, Tone Cecilie Carlsten, Rune Hausstätter og Thomas Nordahl, 2007. Inkluderende spesialundervisning? Om utfordringer innenfor spesialundervisningen Rapport nr. 1 fra prosjektet: Gjennomgang av Spesialundervisning, Evaluering av Kunnskapsløftet
[48] www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/Oppvekst_og_utdanning/Skole/>
[49] www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/Oppvekst_og_utdanning/Skole/>

2.3.3 Barn og unge med nedsatt funksjonsevne

Personer med nedsatt funksjonsevne deltar i betydelig mindre grad i arbeidslivet enn andre. Manglende inkludering i barneårene vurderes som en medvirkende årsak til at de faller utenfor arbeidslivet i voksen alder. Flere nyere studier dokumenterer at barn og unge med ulike typer funksjonsnedsettelser i for liten grad blir inkludert i skole og fritid.[50]

- Yrkesdeltakelsen for mennesker med nedsatt funksjonsevne er 38 prosent. Hos den øvrige befolkningen er den 86 prosent
- Utdanning er en enda viktigere faktor for yrkesdeltakelse for mennesker med funksjonsnedsettelser enn for andre. Dette framhever betydningen av inkludering i skole og fritid for denne gruppen
- Nesten 80 prosent av grunnskolene er ikke tilstrekkelig fysisk tilgjengelige, og medfører at barn med en funksjonsnedsettelse må velge en annen skole enn nærskolen

Det finnes ingen nasjonal oversikt over antallet barn med nedsatt funksjonsevne. På basis av SSBs levekårsundersøkelse er andelen barn som har ulike typer funksjonsnedsettelse stipulert. 1 prosent av barn og unge mellom 6 og 15 år har vansker med å gå selv. Ca. 4 prosent har vansker med å se eller høre, uttrykke seg eller delta i fritidsaktiviteter og lek. 10 prosent av barna oppgis å ha lærevansker.[51]

Inkludering i skolen er viktig både for læringsutbyttet og for aktiv deltakelse og tilhørighet. Barn som blir tatt ut av den ordinære skolen, lærer helt fra de er små at de er annerledes. Samtidig mister de muligheten til å delta i undervisning, lek og aktiviteter sammen med sine jevnaldrende.[52] Dette har blant annet sammenheng med at foreldre til barn med en fysisk funksjonsnedsettelse velger bort nærskolen fordi den ikke er tilstrekkelig tilrettelagt. Dette medfører at de ikke får gå på skole i sitt nærmiljø og får enda større utfordringer med å treffe jevnaldrende i nærheten av hjemmet.[53]

Etterhvert som barn med nedsatt funksjonsevne blir eldre, ser det ut til å være en økende segregering også på fritidsarenaen – parallelt med utviklingen i skolen. Barn og unge med nedsatt funksjonsevne tas i størst grad ut av ordinær klasse i overgangene mellom barnehage og barneskole, og mellom barneskole og ungdomsskole. Fra barnehage til barneskole tredobles andelen barn som mottar undervisningen i egne grupper eller klasser. Utviklingen fortsetter fra barneskole til ungdomsskole. I ungdomsskolen får elever med nedsatt funksjonsevne i stor grad sitt opplæringstilbud andre steder enn der deres medelever er.

Manglende integrering er utfordringer ungdom med nedsatt funksjonsevne tar med seg inn i voksenlivet. Det utenforskap de opplever i barneårene påvirker deres muligheter til å klare seg med egne ressurser når de blir voksne. En levekårsundersøkelse gjennomført av NOVA dokumenterer at yrkesdeltakelsen for mennesker med nedsatt funksjonsevne er langt lavere enn hos den øvrige befolkningen (38 prosent mot 86 prosent).[54] For de som er født med eller har fått en funksjonsnedsettelse i tidlig barndom er utdanning den viktigste faktoren for å lykkes i arbeidsmarkedet som ung voksen. Undersøkelser tyder på at utdanning er en enda viktigere faktor for yrkesdeltakelse for mennesker med funksjonsnedsettelser enn for andre.

[50] Kermit, P., Tharaldsteen, A. M., Haugen, G. M. D. & Wendelborg, C. (2014). En av flokken? Inkludering og ungdom med sansetap – muligheter og begrensninger. NTNU Samfunnsforskning og Statped.
[51] http://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/Hva_er_nedsatt_funksjonsevne/
[52] Tøssebro, J. & Wendelborg, C. (2014): Oppvekst med funksjonshemming. Familie, livsløp og overganger. Oslo: Gyldendal Akademisk
[53] Nær 80 prosent av grunnskolene i Norge ikke er tilgjengelige for bevegelseshemmede. Kilde: www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/Oppvekst_og_utdanning/Skole/>
[54] Finnvold og Pedersen 2012. Finnvold 2013.

2.4 Arbeidslivet

Samlet sett kjennetegnes norsk arbeidsliv av høy yrkesdeltakelse, tilfredse arbeidstakere og høy produktivitet. Samtidig viser statistikk og forskning at en relativt stor andel står utenfor arbeidslivet grunnet helseproblemer, lav eller inadekvat kompetanse og svake norskferdigheter. Arbeidsledigheten er på vei opp og fra 2. kvartal 2014 til 2. kvartal 2015 ble det 31 000 flere arbeidsledige.[55] Halvparten av økningen kom i aldersgruppen 15-24 år.

- Drøyt 700 000 personer i arbeidsfør alder personer mottar helserelaterte ytelser (uføretrygd, sykepenger og arbeidsavklaringspenger)
- Unge har større sannsynlighet for å være arbeidsledige, men ledighetsperiodene blant unge er relativt kortere
- Unge uten fullført videregående opplæring har (mye) større sannsynlighet for å bli arbeidsledige
- Innvandrere har gjennomgående høyere ledighet øvrig befolkning, hvor innvandrere med bakgrunn fra afrikanske land har særlig høy ledighet
- 43 prosent av personer med nedsatt funksjonsevne i arbeid, mot 75 prosent i befolkningen generelt[56]
- Om lag 85 000 personer med ulik grad av funksjonshemming står ufrivillig utenfor arbeidslivet[57]

Når det gjelder utenforskap på arbeidsmarkedet tyder statistikk og forskning på at særlig tre grupper rammes, nærmere bestemt unge, innvandrere og personer med nedsatt funksjonsevne.

2.4.1 Hvem og hvor mange står utenfor?

Tall fra NAV viser at i alt er det 311 752 personer i Norge som mottok uføretrygd i 2015.[58] 254 524 mottok sykepenger, mens 152 678 var mottakere av arbeidsavklaringspenger. Det utgjør til sammen 718 954 personer, og innbefatter personer både med og uten et arbeidsforhold. Blant annet LO påpeker at dette ikke er realistiske tall siden personer kan motta flere ytelser, og sykepenger heller ikke gir et riktig bilde av det vi vil kalle «utenfor arbeidslivet». LO hevder det reelle tallet er nærmere 400 000.[59]

Fylkene med høyest andel uføretrygdede er (rangert fra høy til lav) Østfold (13,6 prosent), Hedmark, Aust-Agder, Telemark og Nordland (12,4 prosent). Fylkene med lavest andel uføretrygdede er (rangert fra lav til høy) Oslo (5,5 prosent), Akershus, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane (8,1 prosent)..

Tall fra SSB (2010) viser at 793 200 personer mottar velferdsytelser. Dette tilsvarer 23,6 prosent av den voksne befolkningen (15-66 år). Trekker vi fra dem som var sysselsatt, ender vi opp med 519 700 personer (15-66 år) som mottok ytelser og som var uten jobb. Det tilsvarer 15,5 prosent av den voksne befolkningen. Av disse var 76 400 personer innvandrere, dvs. at 17,6 prosent av innvandrerne mottok velferdsytelser uten å være sysselsatt.

---

[55] SSB (2015): *Arbeidskraftundersøkelsen, 2. kvartal 2015.* [URL]: http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/aku. Lest: 28.08.2015.
[56] http://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/Arbeid/
[57] http://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/Arbeid/
[58] https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/AAP+nedsatt+arbeidsevne+og+uforetrygd+-+statistikk/Uforetrygd
[59] LO (2015). «Utenforskap" og inkludering -riktig omfang og riktig målgruppe». Samfunnsnotat nr 3/15. Samfunnspolitisk avdeling. Oslo Landsorganisasjonen i Norge. [URL]: http://www.arbeidslivet.no/Documents/Arbeid/nr.03_Utenforskap%20og%20inkludering%20ny.pdf

2.4.2 Unge

Tall fra SSBs siste arbeidskraftsundersøkelse viser økende ledighet, og at den sterkeste økningen er blant personer under 25 år, og særlig blant menn. At unge er de som særlig rammes av arbeidsledighet er kjent fra en rekke tidligere undersøkelser. Forskningsrådets kunnskapsoppsummering om ungdom, frafall og marginalisering presenterer funn fra en rekke studier som belyser årsaker til og konsekvenser av arbeidsledighet blant unge.[60] Oppsummert viser forskningen som presenteres at det å ikke fullføre videregående opplæring svekker arbeidsmarkedstilknytning og lønnsnivå til de som kommer i jobb.

Selv om det å stå utenfor arbeid og utdanning i ungdomstida øker risikoen for senere marginalisering, er det også et poeng at mange klarer seg relativt godt. Hvilke konsekvenser det å stå utenfor i ung alder har på lang sikt, vil blant annet avhenge av ressurser hos den unge og hans eller hennes familie, i tillegg til egenskaper ved tiltaksapparatet som møter dem og situasjonen i arbeidsmarkedet generelt. Videre viser forskning at selv om ledigheten blant unge er relativt høy sammenlignet med øvrig befolkning, tenderer ledighetsperiodene til å være relativt korte. Tendensen er at unge arbeidssøkere raskt kommer i arbeid, men at de også er mer sårbare for utstøting fra arbeidslivet. En studie fra Frisch-senteret viser at lange perioder uten verken skole eller jobb virker selvforsterkende, dvs. at sannsynligheten for å vende tilbake til skole eller arbeidsliv faller med den tiden man har stått utenfor.[61] Familiebakgrunn og familiens sosioøkonomiske status har stor betydning for utfallet, siden ungdom som har foreldre med høy utdanning og inntekt har langt mindre risiko for varig utenforskap enn ungdom med foreldre som har lav utdanning og inntekt

Det er iverksatt en rekke tiltak av statlige, lokale og frivillige aktører rettet mot å forebygge skoleslutting, samt styrke nærheten til skole og arbeidsliv. I tillegg har ungdom/unge gjerne hatt fortrinn til mer universelle arbeidsmarkedstiltak i form av ulike garantiordninger, og enkelte NAV-kontorer (både kommunal og statlig del) har operert med egne team/veiledere som yter bistand til unge/ungdom. Forskning viser at denne type tiltak gjerne inneholder en kombinasjon av opplæring/kvalifisering og arbeidspraksis, og at suksesskriteriene for gjennomføring og overgang til skole/arbeid ofte handler om skreddersøm, tett individuell oppfølging, tverretatlig samarbeid, tidlig intervensjon, forebygging og ubyråkratiske strukturer.

Det er godt dokumentert at unge uten utdanning både har større problemer med å komme i og å stå i arbeid. De tjener også mindre enn jevnaldrende som har fullført utdanning. Konsekvensene av manglende eller lav arbeidsdeltakelse er blant annet dårligere mulighet for økonomisk selvforsørgelse. Dette betyr både økt belastning på offentlige trygde- og stønadssystemer, men også dårligere forutsetninger for den enkelte når det gjelder deltakelse i samfunnet og problemer med å etablere seg på boligmarkedet.

2.4.3 Innvandrere

Innvandrere fra EØS-området kommer i stor grad til Norge for å arbeide og sysselsettingsnivået i denne gruppa er følgelig høyt. Innvandrere fra Asia og Afrika har i større grad flyktningebakgrunn og har kortere botid sammenlignet med andre grupper. Dette gjelder særlig afrikanske innvandrere. Sysselsettingsnivået i de fleste innvandrergrupper øker i takt med botid, men forskjellene gruppene imellom utjevnes likevel ikke. Også blant dem med over 10 års botid har afrikanske innvandrere lavest sysselsettingsandel med om lag 50 prosent. Dette er langt under gjennomsnittet for innvandrere.[62] Forskjellen i sysselsettingsprosent mellom innvandrere og befolkningen ellers er større for kvinner enn for menn. Dette gjelder særlig personer fra Pakistan og Tyrkia, og samt personer med

[60] Sletten og Hyggen (2013): Ungdom, frafall og marginalisering. Temanotat. Norges forskningsråd.
[61] Røed m.fl. (2010): Utdannings- og arbeidskarrierer hos unge voksne: Hvor havner ungdom som slutter skolen i ung alder?
[62] SSB (2015). *Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, 2014, 4. kvartal.* 18.07.2015.
[URL]: https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/innvregsys. Lest 27.08.2015.

kort botid, fra Afghanistan, Somalia og Irak. Det lave sysselsettingsnivået blant innvandrerkvinnene fra disse landene trekker ned gjennomsnittlig sysselsettingsgrad i de respektive gruppene.

Barrierene for innvandreres inntreden på arbeidsmarkedet forklares med manglende utdanning, manglende økonomiske insentiver, lite nettverk, vanskelig familiesituasjon og utfordringer med å lære norsk. Også innvandrere som er i arbeid møter utfordringer: Egenskaper ved det norske arbeidsmarkedet og velferdssystemet kan også forklare hvorfor ikke flere innvandrere står i arbeid. Kvinner med innvandrerbakgrunn er ofte ansatt i tunge og dårlig betalte jobber i arbeidsmarkedets randsone, og i lavlønnsyrker med relativt høy avgang til spesielt helserelaterte ytelser. En relativt høy andel av de som ikke er i jobb er mottakere av ulike offentlige stønader, uten at de er i gang med hensiktsmessige og effektive kvalifiseringsløp.

Selv om mange innvandrere har lite norskkunnskaper og lav utdanning, er det andre som har utdanning, men ikke får benyttet den. Flere undersøkelser viser behov for å bedre godkjenningsordninger for innvandreres medbrakte kompetanse, fleksible påbyggingsmoduler, rekruttering til offentlig og privat sektor og etablering av egne bedrifter.[63] Det er dokumentert at innvandrere blir diskriminert i rekrutteringsprosesser, og menn i størst grad.[64]
Innvandreres sysselsetting og ledighet er mer konjunkturutsatt enn det den er for resten av befolkningen.[65] Innvandrere jobber oftere ufrivillig deltid og har oftere korttidsengasjementer enn andre. Innvandrere fra Afrika, Asia, mv. med høyere utdanning over fire år hadde omlag tre ganger større andel overkvalifiserte enn befolkningen i alt.[66] 15 prosent var ansatt i yrker som ikke krever høyere utdanning, mot omlag 4 prosent med høyt utdannede i arbeid i befolkningen i alt. Funn fra forskning indikerer at bedrifter er skeptiske til å ansette innvandrere med en eller annen form for offentlig bistand, mens de generelt er positive til rådgivning om vurdering av kompetanse.[67]
Fordelingsutvalget peker på at enkelte innvandrergrupper har problemer med å komme seg ut av varig lavinntekt fordi det tar for lang tid å få fotfeste i arbeidslivet. Enkelte grupper har tidligere avgang fra arbeidsmarkedet sammenlignet med øvrig befolkning.[68]

Sysselsettingsnivået varierer veldig fra kommune til kommune, noe som forklares med for eksempel kommunestørrelse, næringsgrunnlag, lokalt arbeidsmarked og befolkningssammensetning.
Funn fra NIBR belyser jobbmuligheter og utdanning som årsaksforklaringer: Andelen innvandrere med høy utdanning er på nivå med øvrig befolkning, men det er store regionale forskjeller.[69] I 129 av 160 undersøkte bo- og arbeidsmarkedsregioner er innvandrere høyere utdannet enn majoritetsbefolkningen. Innvandrere bosatt i mer perifere regioner har kortere botid enn innvandrere i bosatt i byene. Botid gjenspeiler på denne måten det nye migrasjonsmønsteret til Norge. Stadig flere nyankomne arbeidsinnvandrere flytter dit hvor det er jobbmuligheter, dvs. i hele landet. Blant flyktninger og andre innvandrere som har kommet tidligere har mange flyttet fra distriktene til store og mellomstore byer.

Selv om det er store variasjoner, viser funnene over at enkelte innvandrergrupper har store problemer med å etablere seg på arbeidsmarkedet. Konsekvensene av dette er blant annet vedvarende

---

[63] Se bl.a. Rambøll (2015): *Utredning av behov for kompletterende utdanning for søkerne i godkjenningsprosessen for lovregulerte yrker*.
[64] Midtbøen, A.H. og J. Rogstad (2012). *Diskrimineringens omfang og årsaker*. ISF 2012:1.
[65] SSB (2015). *Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, 2014, 4. kvartal.* 18.07.2015.
[URL]: https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/innvregsys. Lest 27.08.2015.
[66] SSB (2014). Overkvalifisering blant innvandrere 2007-2012 (Rapporter 2014/28)
[67] Djuve, A. B. (2006). "Ikke-vestlige innvandrere i norsk arbeidsliv: Integrering i randsonen". I: Arbeid, velferd og samfunn. Oslo : Arbeids-og velferdsdirektoratet. Hentet fra: http://www.fafoarkiv.no/pro/abd_art_des06.pdf
[68] Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (2014). Årsrapport. Oslo: IMDi
[URL]: http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/Aarsrapporter/Aarsrapport_IMDi_2014.pdf Lest 26.08.2015
[69] Søholt, Susanne. Kristian Rose Tronstad og Hilde Marte Bjørnsen (2014). *Innvandrere og sysselsetting i et regionalt perspektiv. En kunnskapsoppsumering.* NIBR-rapport 2014:25.
[URL]: http://www.nibr.no/filer/2014-25.pdf. Lest: 27.08.2015.

lavinntekt i en del familier, hvor det gjerne er mange familiemedlemmer. Barn rammes særlig sterkt, fordi foreldre/foresatte ikke har råd til å understøtte skole- og fritidsaktiviteter som ellers kunne styrket barnas muligheter til å få venner, deres følelse av tilhørighet og deres fremtid som samfunnsborgere.

2.4.4 Personer med nedsatt funksjonsevne

Personer med nedsatt funksjonsevne er en sammensatt gruppe. Tall fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) viser at personer med nedsatt funksjonsevne i betydelig mindre grad deltar i arbeidslivet, og at om lag 85 000 personer med ulik grad av funksjonshemming ufrivillig står utenfor arbeidslivet.

Statistisk sentralbyrås utvalgsundersøkelser, både Helse- og levekårsundersøkelsene og Arbeidskraftundersøkelsene (AKU) har over tid tematisert levekårssituasjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne. I følge AKU har sysselsettingsandelen for aldersgruppen mellom 25 og 39 år ligget mellom 51 og 56 prosent over en tiårsperiode.[70] Tilsvarende andeler for alle sysselsatte i samme aldersgrupper var 82 og 84 prosent. Det ser ikke ut til at sysselsettingsandelen for de som har funksjonsnedsettelser nærmer seg gjennomsnittet, på tross av at det lenge har vært en politisk ambisjon å øke sysselsettingen, og etter at omfattende virkemidler og tiltak er iverksatt.[71] Intensjonsavtalen for et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) har bl.a. til hensikt å hindre frafall og øke sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne. Evalueringen av IA-avtalen viser at en ikke har lykkes med dette målet. [72]

Evaluering av Jobbstrategien for personer med nedsatt funksjonsevne som ble iverksatt i 2012, hvor målgruppen er unge under 30 år med nedsatt funksjonsevne og som har behov for hjelp til å komme i arbeid, viser at få av dem som har behov for bistand og oppfølging fra NAV har fysiske funksjonsnedsettelser[73]. Den reelle målgruppa er heller unge som står utenfor arbeidslivet på grunn av psykiske lidelser, sosiale problemer, liten formell kompetanse, eller en kombinasjon av disse.

En ny undersøkelse om arbeidsgiveres inkluderingsevneviser at det å ha erfaring med funksjonshemmede i virksomheten fremmer evnen til inkludering.[74] Utdanning trekkes også frem som en faktor som understøtter arbeidsinkludering. Dette understøttes av et NOVA-notat til KS, hvor det påpekes at *«utdanning er en enda viktigere faktor for yrkesdeltakelse for mennesker med funksjonsnedsettelser sammenlignet med andre»*.[75]

De negative økonomiske konsekvensene av å stå utenfor arbeidsmarkedet er godt dokumentert, både for individ og samfunn. I tillegg har deltakelse i arbeidsliv stor betydning for trivsel og tilhørighet. Undersøkelser viser at personer med nedsatt funksjonsevne føler seg mer ensomme enn andre, og at utenforskapet i denne gruppen starter allerede i barneskolen. Manglende deltakelse i arbeidslivet bidrar til å forsterke følelsen av å være annerledes og ofte marginalisert, noe som kan bidra til å forverre både helsetilstand og funksjonsnivå.

2.5 De sosiale fellesskap

Det norske velferdssamfunnet hviler på tre pilarer: En velutbygd offentlig sektor, en velfungerende, markedsstyrt privat sektor og et levende sivilsamfunn. Betegnelsen sivilsamfunn brukes ofte synonymt med frivillig foreningsliv, hvor formelle organisasjoner samler kontakt. Folk knytter sosiale

[70] Bø m.fl. (2013): Funksjonshemma på arbeidsmarknaden i 2013. SSB. https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/_attachment/148088?_ts=14247681200
[71] Se NOU 2012:6 Arbeidsrettede tiltak.
[72] Ose m.fl.(2013): Evaluering av IA-avtalen (2010 – 2013). SINTEF.
[73] Ose m.fl. (2014): Evaluering av Jobbstrategien for personer med nedsatt funksjonsevne. SINTEF
[74] Falkum m.fl. (2015): Arbeidsgiveres inkluderingsevne. Arbeidsforskningsinstituttet.
[75] Finnvold, Jon Erik (2015): Notat, arbeidsverksted KS 11-12 august 2015. NOVA.

bånd og opparbeider seg nettverk som favner bredere enn familie, venner og arbeidskolleger. Gjennom aktivitet og felles opplevelser skapes tillit mellom mennesker og gode lokalsamfunn.[76] Den uformelle og uorganiserte frivilligheten utgjør også et vesentlig bidrag til velferdssamfunnet. Enkeltpersoners og gruppers innsats overfor familie, nettverk og nærmiljø utgjør «limet» i samfunnet og bidrar til å «tette huller» mellom de ulike sfærene av samfunnet.

Også innenfor sivilsamfunnet oppstår former for utenforskap som har både individuelle og samfunnsmessige konsekvenser. Vi har valgt å rette oppmerksomheten mot tre former for utenforskap som gjelder det sivile samfunn, men som har konsekvenser for de andre livssfærene. Disse er: 1) Sosial ulikhet i deltakelse, 2) Manglende integrering og 3) Mangel på nettverk.

2.5.1 Sosial ulikhet i deltakelse

Frivillighetsmeldingen viser at 58 prosent av den voksne norske befolkning har deltatt i frivillig arbeid «sist år».[77] Det er særlig arbeid på idrett/kulturfeltet som trekker opp. Det er altså en stor del av den norske befolkningen som inngår I den frivillighetskulturen organisasjonslivet bringer med seg. Samtidig påpekes det at den norske frivillighetskulturen er segmentert og vanskelig å trenge gjennom. Man må kjenne de sosiale kodene for å komme på innsiden av fellesskapet.

Enjolras og Wollebæk har undersøkt hvilke sosiale forskjeller som preger deltakelse i frivillige organisasjoner.[78] Deres hovedfunn er at sosiale ulikheter preger organisasjonsdeltakelsen på den måte at jo høyre inntekt og utdanning, desto flere medlemskap og aktive medlemskap.[79] Det er en sterk overrepresentasjon av høyinntektsgrupper innen idretten. Aktivt medlemskap i kulturorganisasjoner er også preget av ulikhet, men i mindre grad enn idretten. Der er det utdanningsnivået som i størst grad bidrar til å forklare engasjement i frivillig arbeid. Studien viser også at de sosiale forskjellene er større i Norge enn i de andre nordiske landene. Norge er preget av større forskjeller mellom inntektsgrupper enn i Sverige og Finland når det gjelder deltakelse i idrettsforeninger. Norge har den meste elitistiske profilen innenfor kulturforeninger blant de tre skandinaviske landene.

De sosiale forskjellene har økt i perioden 1990-2007, særlig når det gjelder idrett, men også for nesten alle typer organisasjoner (med unntak av kultur og miljøvern). Videre viser utviklingen mellom 1990 og 2007 økende forskjeller blant grupper som deltar i idrettsforeninger når det gjelder helsetilstand. I økende grad er organisert fysisk aktivitet for rike og friske mennesker. Samtidig viser funnene at innen kultur, kunst og musikk går utviklingen svakt i motsatt retning med hensyn til helsetilstand.

Sosiale ulikheter i deltakelse kan bidra til å forsterke andre former for utenforskap. Personer og familier som står utenfor det frivillige organisasjonslivet, opplever gjerne at de står utenfor på andre samfunnsarenaer. Konsekvensene av dette kan være fremmedgjøring og manglende tilhørighet til lokalsamfunnet.

[76] Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor: http://www.sivilsamfunn.no/Info/Aktuelt/Mot-en-felles-definisjon-av-tredje-sektor
[77] St. Meld. 39 (2006-2007):Frivillighet for alle.
[78] Enjolras og Wollebæk: «Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering». Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. 2010
[79] Enjolras og Wollebæk: «Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering». Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. 2010

2.5.2 Manglende integrering

I notatet *«Integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle lokalsamfunn»* fremheves det viktige poenger om innvandrergruppers representasjon i norsk foreningsliv og om innvandrerforeninger:[80]

- Innvandrerbefolkningen er sterkt underrepresentert som medlemmer i frivillige organisasjoner, særlig i organisasjoner knyttet til fritidsaktiviteter
- Unge innvandrere og etterkommere av innvandrere deltar i betydelig lavere grad i idretten enn majoritetsungdommen
- Deltakelsesnivå avhenger av faktorer som botid i Norge, yrkesdeltakelse og innvandrerbakgrunn
- I 2003 ble det anslått at det fantes rundt 1000 lokale innvandrerforeninger i Norge, hvorav om lag 1/3 falt innenfor det offentliges kriterier for støtteverdige organisasjoner.
- Antallet registrerte innvandrerforeninger er størst i de innvandrertette fylkene i sentrale østlandsområder, samt Hordaland og Rogaland

Videre fremhever notatet at innvandrerbefolkningen er underrepresenterte som medlemmer i det tradisjonelle foreningslivet. Hvis en derimot tar deltakelse i religiøse foreninger og innvandrer- og flyktningeforeninger med i beregningen, er innvandrerbefolkningens deltakelse nesten på nivå med majoritetsbefolkningen.
Det er kun registrert små endringer i innvandrerbefolkningens deltakelse i foreningslivet mellom 1996 og 2006, totalt sett.[81] Det er imidlertid en klar økning av kvinnelig deltakelse i alle typer organisasjoner. Mannlig deltakelse går ned i politiske partier, religiøse og innvandrerorganisasjoner, og idrettsforeninger.

Individuelle barrierer som svake økonomiske ressurser, manglende språkkompetanse, kort botid og avgrensede sosiale nettverk, reduserer sannsynligheten for deltakelse i en frivillig organisasjon. Spesielt for kvinner har språkferdigheter vist seg å være den viktigste barrieren for deltakelse.
Den viktigste veien inn i frivillig innsats er gjennom nettverk, ikke via nære venner og familie, men de mer løse nettverkene. Enkelte grupper i innvandrerbefolkningen mangler disse nødvendige nettverksressursene. I tillegg kan det tradisjonelle norske foreningslivet være bærere av en sementert organisasjonskultur preget av selvrekrutterende nettverk som øker terskelen for grupper som ikke er sosialisert inn i den norske foreningskulturen.

De samfunnsmessige utfordringene ligger i framveksten av et parallelt foreningsliv, hvor rekrutteringsgrunnlaget baseres på felles landbakgrunn og kulturell tilhørighet. En forutsetning for dannelsen av sosial kapital er at nettverkene ikke bare er sammenbindende, men også knytter en til mennesker som er *ulik* en selv på viktige områder. Når enkeltgrupper er underrepresenterte i de deler av sivilsamfunnet som har som sitt oppdrag å påvirke politikken på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, står viktige stemmer i fare for ikke å bli hørt.[82] Konsekvensene av dette kan være framveksten av subkulturer og i verste fall voldelig ekstremisme.

2.5.3 Mangel på sosiale nettverk

Det som skaper nettverk i lokalsamfunn er at folk møtes på ulike arenaer; gjerne både på foreldremøter i barnehagen og på skolen, i klubbhuset, på kulturskolen, på eldresenteret og på

[80] Ødegård og Sætrang: «Integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle lokalsamfunn». Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. 2015
[81] Enjolras og Wollebæk: «Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering». Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. 2010
[82] Fra statistikken over ser vi at innvandrere og norskfødte av innvandrerforeldre utgjør en liten andel av befolkningen i de fleste norske fylker. Bildet er imidlertid svært annerledes i Oslo, og det kan derfor være ulike utfordringer knyttet til integrering og utenforskap i Oslo og de andre fylkene (se vedlegg).

butikken. For å skape relasjoner og tillit må de samme personene møtes flere steder over lengre tid – først da blir man vevet inn i et større nettverk.

Det er bred enighet om betydningen av uformelle, sosiale nettverk i byggingen av medborgerskap. Deltakelsen i sosiale nettverk kan utløse de individuelle ressursene hos enkeltmennesket. Utfordringen er hvordan man kan inkludere de som har svake sosiale nettverk og mobilisere deres ressurser. En slik mobilisering krever søkelys på uorganiserte aktiviteter. Spørsmålet er hvordan man kan sikre et dette, og hvilken rolle kommunen kan ha i en slik sammenheng. Trolig er svaret knyttet til lokale aktører som har «mellomromskompetanse» og et sektorovergripende perspektiv.

2.5.4 Spørsmål

- Hva er de største/viktigste utenforskapsutfordringene framover? Hvorfor?

3. Fra utenforskap til inkludering

3.1 Innledning

Årsakene til utenforskap er mange og sammensatte, men statistikk og forskning viser at psykiske helseproblemer, rus- og alkoholmisbruk, ensomhet, fattigdom og manglende integrering på arbeidsmarkedet kan forklare hvorfor personer faller utenfor fellesskapet. Årsak og konsekvens er i den del tilfeller to sider av samme sak og ulike forhold kan henge sammen og gjensidig forsterke hverandre, med vedvarende utenforskap som resultat. Dette dokumentet legger vekt på å beskrive hvem som særlig rammes av utenforskap i det norske samfunnet. De foregående kapitlene viser at ungdom/unge som ikke fullfører videregående opplæring er utsatt, både fordi de har problemer i utgangspunktet som gjør at de ikke fullfører, og at manglende fullføring gjør at de får problemer med å få og stå i arbeid.

Selv om de aller fleste innbyggerne i Norge har høy levestandard og materiell velstand, viser funn fra statistikk og forskning vedvarende og delvis økende fattigdomsproblematikk, hvor innvandrerbefolkning og eneforsørgere er hardest rammet. En stor andel i arbeidsfør alder deltar ikke i arbeidslivet grunnet helseproblemer, hvor psykiske lidelser er en viktig årsak, Det er også mange personer med nedsatt funksjonsevne og mange personer med innvandrerbakgrunn som av ulike grunner står utenfor arbeidslivet.

Årsakene til at en ikke har greid å løse disse problemene er sammensatte, og det finnes ikke én løsning eller ett svar på hvordan disse problemene kan forebygges og/eller overvinnes. Funnene som er presentert så langt, tyder på at løsningene på disse problemene må finnes i mellomrommene mellom ulike livsområder, og i samhandling mellom sosiale fellesskap, kommune og stat.

Forskning tyder på at det er noen «gjengangere» når det gjelder hvorfor utenforskapsproblemer oppstår og vedvarer:

- Barn og unge med problemer fanges opp for sent og får ikke det tilbud og den oppfølging de har behov for, slik at de kan realisere sitt potensiale og tilegne seg nødvendig kompetanse og ferdigheter for videre skolegang og arbeidsliv
- Lite dialog og samhandling mellom ulike aktører, inkludert lokalsamfunn, arbeidsgivere og ulike fag- og tjenesteområder. Personer med sammensatte problemer og/eller behov får ikke egnet tilbud for å komme i meningsfylt aktivitet eller arbeid
- For dårlig implementering av tiltak, som bidrar til svakere prosess- og resultatkvalitet og dårligere måloppnåelse. Ulik implementeringskvalitet medfører også at brukere ikke får et likeverdig tilbud
- Resultater av tiltak og innsatser måles ikke, dokumenteres ikke og evalueres ikke. Det er for lite kunnskap om hva som virker/ikke virker, og dermed dårligere grunnlag for prioritering og styring av innsatser
- Motstridende styringssignaler fra kommunale og statlige myndigheter fører til usikkerhet når det gjelder hva og hvem som skal prioriteres. Dette kan medføre lavere lojalitet til beslutninger og at vedtatte tiltak og innsatser ikke iverksettes

3.1.1 Spørsmål

- Hva er de viktigste barrierene for å løse utfordringene, slik dere ser det?

Kommuner og fylkeskommuner har et bredt virkemiddelapparat og kan lettere se ulike fag- og sektorområder i sammenheng. Kommunesektoren har større frihetsgrader/muligheter for lokal tilpasning av tiltak og virkemidler og mulighet til å koble offentlig, privat og frivillig sektor sammen i større grad.

I den videre drøftingen har vi valgt å skille mellom:

- Hva kommunene/fylkeskommunene selv kan gjøre
- Hva kommunene/fylkeskommunene kan gjøre sammen med sivilsamfunnet
- Hva kan og må staten bidra med?

3.2 Hva kan kommunene og fylkeskommunene selv gjøre?

I det følgende vil vi redegjøre for hva som er kommuner og fylkeskommuners særlige fortrinn når det gjelder å håndtere/løse nevnte utfordringer. Kort oppsummert vil vi fremheve at kommunenes og fylkeskommunenes lokalkunnskap, oversikt og nærhet til innbyggerne gjør dem særlig egnet til å forebygge og redusere utenforskap.

3.2.1 Tidlig innsats og tverrfaglig arbeid

Årsakene til at barn, unge og voksne marginaliseres er mange og sammensatte. Ulike fag- og forskningsmiljøer har ulike syn på hva som er årsakene til og konsekvensene av utenforskap. Det er imidlertid bred enighet om at innsatsen for å forebygge eller hindre utenforskap må starte tidlig og være bedre samordnet. I denne sammenheng handler ikke tidlig innsats om å fange opp grunnskoleelever tidlig i utdanningsløpet. Det handler om å identifisere barn i risiko mens de er i førskolealder.

For mange barn og unge er negative forhold i familien en sterk medvirkende årsak til at de opplever utenforskap i ungdomsår eller voksen alder. Flere undersøkelser peker på at ulike kommunale faginstanser er i kontakt med disse barna og familiene deres, uten at de er klar over hverandres observasjoner. De er heller ikke klare over hverandres tiltak og kan dermed ikke legge til rette for tverrfaglig samhandling.

Flere nasjonale prosjekter har utviklet modeller for samordning av tidlig innsats på kommunalt nivå. Rapportene fra KS-prosjektet «Sammen om barn og unge- bedre samordning av tjenester» og «Modellkommuneforsøket – helhetlig og tidlig innsats rettet mot barn av psykisk syke og rusmisbrukende foreldre» i regi av Bufdir, gir innsikt i hvilken kommunal innsats som synes å ha effekt når det gjelder tidlig intervensjon og tverrfaglig arbeid.[83]

Møreforskning konstaterer i sin rapport «Trygg oppvekst – helhetlig organisering av tjenester til barn og unge» betydningen av at kommuneledelsen legger til rette for tverrfaglig samhandling gjennom felles kompetanseheving. De viser også til at kommuner som har etablert en robust samhandlingskultur også har etablert budsjettløsninger som støtter opp under dette.[84]

[83] Evaluering av prosjektet «Sammen for barn og unge – bedre samordning av tjenester til utsatte barn og unge». NOVA på oppdrag for BLD og KS. «Evaluering av modellkommuneforsøket». Deloitte på oppdrag for Bufdir.
[84] KS FoU-prosjekt: Trygg oppvekst helhetlig organisering av tjenester for barn og unge. 2014.

3.2.2 Kompetanse til å se og handle

Tilbakemeldinger fra fagpersoner som arbeider med barn og unge i risiko tilsier at de er usikre på om observasjonene de gjør krever oppfølging. De sier de mangler kompetanse til å avklare alvoret i situasjonen og kompetanse til å vite hvilke tiltak som bør settes inn. Dersom lærere, førskolelærere og andre som arbeider med barn ikke er i stand til å tolke barns signaler, er det en risiko for at de vil vurdere barnas vansker ut fra individuelle forklaringer. De vil tolke situasjonen som at barnet har lære- eller konsentrasjonsvansker snarere enn å se etter årsaker i barnets livssituasjon.

Kommunene har ansvar for å sikre at medarbeiderne har kompetanse til å se og kompetanse til å handle, både ut fra et arbeidsgiverperspektiv og ut fra et faglig og perspektiv.
Det er utarbeidet flere helhetlig opplæringstilbud i tidlig intervensjonsverktøy og –metoder som kommunene kan ta i bruk. Systematiske arbeid med disse verktøyene kan bidra til å gjøre ansatte tryggere i arbeidet med å avdekke et begynnende problem, og tilby adekvat hjelp.[85]
Opplæringsprogrammet «Tidlig inn», utarbeidet av Helsedirektoratet og Barne, ungdoms- og familiedirektoratet er ett eksempel på et slikt tilbud. Det er også opprettet regionale opplæringsteam som kan tilby opplæring i kommunene. Erfaringene med programmet er at programmet får størst kompetansehevende effekt når fagpersoner fra ulike virksomheter gjennomfører programmet sammen.

3.2.3 Tiltak mot frafall

Oppmerksomheten om frafallsproblematikken er stor i mange land. Kunnskapssenter for utdanning har laget en kunnskapsoversikt om frafall i videregående opplæring på oppdrag av Kunnskapsdepartementet. Rapporten viser at det ikke er tiltakene mot frafall i seg selv som er avgjørende, men hvordan tiltakene implementeres. Tiltak må ha god forankring i de lokale kontekstene de skal prøves ut, og de må følges skikkelig opp av alle involverte aktører.[86]

Implementeringskvalitet forutsetter oppmerksomhet om følgende fem stadier av et tiltak:

- Det er behov for kunnskap om problemene. Kartlegging og analyse av problemene må være avgjørende for om man velger en bred tiltakspakke eller målrettede enkelttiltak
- I planleggingsfasen må man også sikre at iverksatte tiltak kan måles og evalueres
- Igangsetting forutsetter at ressurser og kompetanse er på plass. Eventuelle justeringer må sjekkes mot erfaringer fra de to foregående fasene
- I gjennomføringsfasen er det viktig å holde oppmerksomheten oppe. Ledelsen må koordinere og bidra med støtte
- Både resultat og prosess må evalueres, og evaluering må skje løpende

Når implementeringskvaliteten er ivaretatt, er det identifisert noen klare forutsetninger for å lykkes i arbeidet for å redusere frafall i videregående opplæring:

- Det må etableres gode relasjoner og sammenhenger mellom aktører i og utenfor organisasjonen og mellom nivåer i systemet
- Tilslutning og forankring hos alle deltakere i og rundt skolen. Motivasjon for å lykkes må være til stede og arbeidet må bli tatt på alvor av alle involverte. Problem må identifiseres tidlig nok til å sette inn tidlig innsats

3.2.4 Læreplasser

Elever i yrkesfaglig utdanning trenger læreplass for å få nødvendig praksis til å fullføre utdanningen. Mange elever er i praksis i skoletiden og noen får tilbud om læreplass fra bedrifter de har blitt kjent

[85] Deloitte (2015): Evalueringen av modellkommuneforsøket. Mange av modellkommunene gjennomførte opplæringsprogrammet som et viktig element i sin satsning.
[86] Kunnskapssenter for utdanning: Frafall i videregående opplæring. En systematisk kunnskapsoversikt. 2015

med i praksisperioden. Hvert år står likevel om lag hver tredje søker uten lærlingeplass. Skoleåret 2014 utgjorde dette 8600 elever.[87]

Elever som ikke får læreplass har rett til å fullføre fagopplæringen på skolen. Blant arbeidsgivere har imidlertid slike fagbrev fått et B-stempel. Bedriftene vil heller ansette ungdom som har gått i lære.[88] Tall fra Utdanningsdirektoratet viser at omtrent halvparten av elevene som forsøker å fullføre fagopplæringen uten læreplass faller fra. Dette viser at økning i antall læreplasser vil være en god investering for å redusere utenforskap blant ungdom.

Våren 2012 underskrev de største organisasjonene i arbeidslivet og to statsråder en «Samfunnskontrakt for flere læreplasser». De forpliktet seg til å «fremskaffe flest mulig læreplasser til elever som ønsker det». I kontrakten ramses opp en rekke tiltak, blant annet å øke antallet statlige læreplasser og rekruttere flere lærebedrifter. Antallet nye læreplasser skulle øke med 20 prosent innen utgangen av 2015. Underveisrapporten fra 2014 viste at det bare blitt 5 prosent nye læreplasser.

Som arbeidsgiver har kommunesektoren et særlig ansvar for å legge til rette for at ungdom kan få den arbeidspraksisen de behøver for å fullføre utdanningen sin. Kommunene har en bredde i sine tjenester som gjør at svært mange av yrkesutdanningene kan finne en læreplass her. Høsten 2015 utfordret NHO kommunesektoren på dette og fikk 700 ordførerkandidater til å love at de skulle jobbe for å få flere læreplasser.

3.2.5 Kommunen og fylkeskommunen som inkluderende arbeidsgiver

Kommunensektorens rolle som arbeidsgiver byr både på muligheter og utfordringer. På den ene siden har sektoren fordel av å være en stor arbeidsgiver, med bred oppgaveportefølje og mange muligheter til å sysselsette personer med ulik utdannings- og erfaringsbakgrunn. Samtidig skal det også tilbys tjenester av høy kvalitet. Innimellom vil kommunens og fylkeskommunens samfunnsoppdrag som inkluderende arbeidsgiver med plass til arbeidstakere med ulike forutsetninger og «bagasje» komme i konflikt med kravet om tjenester med høy kvalitet, samt kommunenes og fylkeskommunenes krav til kompetanse og kvalifikasjoner som ligger til grunn for ansettelser.

En mer mangfoldig befolkning skaper nye muligheter og utfordringer for kommunesektoren. En mer sammensatt gruppe tjenestemottakere kan bety at større mangfold blant dem som skal yte tjenestene - arbeidstakerne - etterspørres og ønskes velkommen. Det gjør at kommunen og fylkeskommunen som arbeidsgiver må tenke nytt, bl.a. når det gjelder personalpolitikk, rekruttering og ledelse. I takt med en større og mer sammensatt gruppe tjenestemottakere, både når det gjelder opprinnelse, helsetilstand, individuelle preferanser og kultur, vil det også være behov for utvikling og innovasjon i tjenester, samt møteplasser for refleksjon, drøfting og utvikling når det gjelder hvordan tjenester kan utvikles og tilpasses og eventuelle etiske dilemmaer som oppstår som en følge av dette.[89] Dette fordrer både god dialog med brukere og ansatte, samt dialog med universitet- og høgskolesektoren for å sikre kvalitet og relevans i (profesjons)utdanninger hvor kommunesektoren er en viktig mottakerav nyutdannede kandidater. [90]

En undersøkelse om kommunesektorens innsats for å øke sysselsettingen blant personer med nedsatt funksjonsevne, viser at kommunesektoren i stor grad lykkes med å tilrettelegge og videreføre arbeidsforholdene for egne ansatte og at de også når målet om å stille arbeidsutprøvingsplasser til

[87] I følge Aftenposten har staten brukt 3,3 milliarder kroner på å få flere til å fullføre videregående siden 1994. Over 1,7 milliarder av dette har gått til ulike tiltak for at å flere ungdommer kommer i lære.
[88] http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/Over-700-ordforerkandidater-lover-a-skaffe-flere-lareplasser-8135185.html
[89] Se f.eks. Elgvin m. fl. (2014):*Mangfoldskommunen Drammen. Likeverdige tjenester for en mangfoldig befolkning* for en drøfting av dette.
[90] Se f.eks. Rambøll (2013) *Samarbeid mellom kommunesektoren og UH-sektoren for økt kvalitet og relevans i UH-utdanning*for en drøfting av utbredelse og typer av samarbeid mellom kommunesektoren og UH-sektoren.

rådighet for personer som har behov for det.[91] Samarbeidet med NAV fremheves her som helt sentralt både når det gjelder tilrettelegging og oppfølging av egne ansatte og kandidater i arbeidsutprøving. Dette gjelder både NAV Arbeidslivssenter og de lokale NAV-kontorene. Særlig fremheves NAV Arbeidslivssenter som en god samarbeidspartner siden de både har kompetanse og vilje til å gi råd og veiledning om kommunesektorens IA-arbeid generelt og arbeidet med delmål 2 spesielt. Viktige suksessfaktorer er faste kontaktpersoner hos NAV Arbeidslivssenter og tett samarbeid med det lokale NAV-kontor, både når det gjelder rekruttering og oppfølging av kandidater i arbeidsutprøving. I tillegg fremheves NAVs bistand til utfylling av søknader om økonomiske virkemidler som svært viktig. Det fremkommer videre at kommunesektoren er opptatt av å finne kreative løsninger og strekker seg langt for å tilrettelegge for den enkelte, for eksempel i form av nye arbeidsoppgaver.

3.2.6 Holdningsskapende arbeid

Kommunen og fylkeskommunen som samfunnsbygger og tjenesteyter har en viktig rolle når det gjelder å sørge for at innbyggerne mottar de tjenester de har krav på og rett til, men også legge til rette for gode og inkluderende lokalsamfunn. Det betyr at kommunesektoren har et ansvar for å inkludere flere i fellesskapet gjennom å fremme toleranse, mangfold og møteplasser hvor folk med ulik bakgrunn, livssyn og livsstil kan møtes. Dette fordrer både politisk evne og vilje til å gjøre dette mulig, samt administrative ressurser til å iverksette og drifte målrettete tiltak. I tillegg fordrer det at en i stedet for å anlegge et «oss»- og «dem»-perspektiv, hvor majoritetsbefolkningen har definisjonsmakten, legger vekt på å bygge inkluderende fellesskap med plass til flere stemmer, samt *«anerkjenne at det finnes flere veier til det gode liv»*. [92]

En rapport om integrering i distriktskommuner peker på at hvorvidt innvandrere føler seg inkludert, kommer an på lokalbefolkningens holdninger og åpenhet overfor nye kulturelle grupper, ikke bare innvandreres tilgang på bolig og arbeid. [93] Rapporten peker på at gode grep i dette arbeidet handler om at kommunene selv må være nysgjerrige på innvandreres motivasjon for å bosette seg på det enkelte sted, at de må ha fokus på hvordan innvandrere kan representere en ressurs for lokalsamfunnet, og at kommune og frivillighet må spille på lag for å tilby infrastruktur og møteplasser som legger til rette for møter mellom majoritets- og minoritetsbefolkning.

3.2.7 Spørsmål

- Hva er de mest nødvendige tiltak/løsninger som kommunene og fylkeskommunene kan bidra med selv?

[91] Rambøll (2013): Kommunesektorens innsats for å bidra til å øke sysselsettingen blant personer med nedsatt funksjonsevne.
[92] Rogstad, Jon (2015): «Utenforskap – utfordringer». Notat til KS. Fafo.
[93] IMDi/Distriktssenteret (2010); «Integrering i distriktskommuner».IMDi-rapport7-2010.
http://evalueringsportalen.no/evaluering/integrering-i-distriktskommuner-ein-kunnskapsstatus-om-integreringsprosessar-og-inkluderingstiltak-i
distriktskommunar/Integrering%20i%20distriktskommuner_IMDI%20og%20Distriktssenteret%202010.pdf/@@inline

3.3 Hva kan kommuner og fylkeskommuner gjøre sammen med sivilsamfunnet?

Det blir stadig tydeligere at kommuner og fylkeskommuner må spille på ressursene som ligger i det sivile samfunn for å løse sitt samfunnsoppdrag.

En utfordring for kommunesektoren er at de ikke kan legge premissene for samarbeidet med sivilsamfunnet, men at dette må skje på «tredje sektors» egne premisser. Det er derfor sentralt at kommunen og fylkeskommunen tilrettelegger og koordinerer samarbeidet, fremfor å være premissleverandør og beslutningstaker.

Kommunene og fylkeskommunene kan benytte sivilsamfunnet til å høre alle stemmene og dermed bidra til at det kulturelle og normative rommet er stort nok til å omfavne alle. Som tilrettelegger kan kommunesektoren skape arenaer og for deltakelse og samspill med andre aktørerSamarbeid med tredje sektor bør fokusere på å «utløse» de ressursene og det potensialet som ligger i sivilsamfunnet lokalt. En slik tilnærming kan bidra til å sikre samarbeid mellom myndigheter og frivillige uten at det går på bekostning av frivillighetens autonomi. [94]

3.3.1 Utvikling av uformelle arenaer for aktivitet, frivillighet og kultur

Som nevnt er det store forskjeller i samfunnet når det kommer til hvilke grupper som i dag deltar i kulturtilbud, idrettslag og frivillige verv. Dette er arenaer hvor utenforskap forebygges hvis man er en del av aktiviteten, men hvor utenforskap også kan oppstå ved at enkelte grupper ikke kan eller får tilgang til disse arenaene.

Det kan være utfordrende for kommunene å spille en sentral rolle i tilretteleggingen av den uformelle aktiviteten, nettopp fordi den er uformell. Samtidig vet vi at de uformelle arenaene er viktige for å forebygge utenforskap. Kommunenes rolle ligger da i større grad i å tilrettelegge det fysiske rommet, i form av byplanlegging, eller tilgjengeliggjøring av lokaler og arenaer, uten at det er kommunen selv som er premissleverandør for aktiviteten. Samtidig er det vanskelig å måle effekten av ressurser som blir brukt på å etablere «rom for» eller «arenaer for» uformell aktivitet. Det er derfor sentralt at kommunesektoren vurderer hvordan de selv kan argumentere for finansiering og nytteverdi av slike tiltak.

3.3.2 Nøytrale arenaer for etablering av sosiale nettverk

I «Betingelser for frivillig innsats – motivasjon og kontekst» påpekes det hvor viktig sosiale nettverk er for rekrutteringen av personer til frivillig arbeid.[95] Et flertall begynner med frivillig arbeid fordi noen spør dem, eller fordi de får høre om mulighetene gjennom noen de kjenner. Den vanligste rekrutteringsveien går gjennom bekjentskaper, såkalte svake bånd, ikke gjennom nære familie- og vennskapsbånd.

Det kreves både fysisk og sosial infrastruktur for å etablere sosiale nettverk. Integreringsforskning viser at noen arenaer oppleves som mer nøytrale og tryggere enn andre. Et eksempel på dette er skolen. Det er ofte lavere terskel for foreldre selv å delta i aktiviteter, eller sende barna på aktiviteter når skolen er arena, fordi dette er en kjent, trygg ramme.[96] Gjennom aktivt å bruke barnehager og skoler som møteplasser, kan kommuner og fylkeskommuner også etablere arenaer for utvikling av sosiale nettverk.

[94] Blant annet Ødegård og Sætrang (2015)
[95] Wollebæk m.fl. (2015) «Betingelser for frivillig innsats – motivasjon og kontekst».
[96] Wollebæk m.fl. (2010): «Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering».

3.3.3 Sosialt entreprenørskap

Sosialt entreprenørskap er et samlebegrep om innovative løsninger på sosiale utfordringer. Sosialt entreprenørskap er entreprenørskap anvendt på sosiale eller samfunnsmessige utfordringer og problemer og innebærer å løse disse på nye måter som kan skape varige forbedringer på viktige områder i samfunnet. De sosiale entreprenørene befinner seg i mellomrommet mellom offentlig og private sektor og sivilsamfunnet. Sosiale entreprenører kjennetegnes nettopp av deres evne til å se og iverksette nye løsninger på sosiale og samfunnsmessige utfordringer.

Når det gjelder samspillet mellom kommunal sektor og sosiale entreprenører i Norge synes det å være få studier som omhandler dette.[97] Sosialt entreprenørskap er imidlertid i ferd med å bre om seg, også i Norge. Telemarksforskning har i sin rapport *"Sosialt entreprenørskap som ledd i innsatsen mot fattigdom"*, særlig sett på hvordan sosialt entreprenørskap kan gi nye veier til inntektsgivende arbeid, og på den måten redusere utenforskap i form av inkludering i arbeidslivet.[98] De påpeker at det er en tydelig entusiasme i praksisfeltet, og en økning av antall virksomheter og aktører som betegner seg som sosiale entreprenører.

Erfaringene fra andre land er at sosialt entreprenører kan utgjøre et viktig bidrag i utviklingen av lokalsamfunnet. Sosiale entreprenører kan også fungere som katalysator for samarbeidet mellom kommunen, frivillig sektor og privat sektor og bidra til at potensialet som finnes i det sivile samfunnet blir utnyttet.[99]

3.3.4 Kommunen og fylkeskommunen som tilrettelegger og koordinator

Et forslag til hvordan kommunesektoren kan forebygge utenforskap i sivilsamfunnet er å etablere koordinatorfunksjoner i kommunene eller fylkeskommunene.[100] En slik koordinerende funksjon handler om å engasjere personer som kan se utover de etablerte rammene for kultur og frivillighetsarenaer.

Etableringen av en koordinerende rolle kan være en mulig strategi for å skape kontakt mellom ulike lokalsamfunnsaktører, både offentlige, ideelle og private. Mange kommuner benytter i dag SLT-koordinatorer i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. SLT-koordinatoren har en viktig rolle når det kommer til å få kommunen, politiet og frivillige lokale aktører til å koordinere tiltak overfor utsatte grupper. Dette er erfaringer som kan overføres til arbeidet med å forebygge utenforskap. Man kjenner også til vellykkede forsøk i Danmark hvor man har koordinatorer som er kjent i lokalsamfunnet, og driver kontinuerlig oppsøkende arbeid.

En viktig del av kommunesektorens rolle som tilrettelegger og koordinator er å sikre kompetanseutvikling, både i egen organisasjon og ved å bringe kompetanse ut i samfunnet. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor har blant annet pekt på at kommunene må kunne bidra til å veilede organisasjoner og aktører. Gjennom målrettet kompetanseutvikling kan kommunen bidra til å styrke frivillige organisasjoner slik at de kan spille en større rolle i å forebygge utenforskap.

---

[97] Korosec og Berman (2006), Public Administration Review: Municipal Support for Social Entrepreneurship TemaNord (2015)

[98] Gustavsen, Karin og Kobro, Lars U. (2012): *Sosialt entreprenørskap som ledd i innsatsen mot fattigdom*. TF-rapport nr. 305.

[99] TemaNord 2015: 502. Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon. Kartlegging av innsatser for i Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon i Norden

[100] Hovedsakelig basert på forskning av blant annet Guro Ødegård og Synne Sætrang ved senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Ødegård og Sætrang presenterer blant annet i notatet «Integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle lokalsamfunn» fem ulike tiltak på kommunalt nivå knyttet til integrasjonssatsningen.

3.3.5 Spørsmål

- Hva er de mest nødvendige tiltak/løsninger som kommunene og fylkeskommunene kan bidra med i samarbeid med lokalsamfunnet/det sivile samfunn?

3.4 Hva kan og må staten bidra med?

For å ivareta sin velferdspolitiske rolle er kommunesektoren er avhengig av å ha juridiske, økonomiske og faglige rammebetingelser som legger til rette for det. Dette innebærer

- et lovgrunnlag som tydeliggjør kommuner og fylkeskommuners ansvar og plikter
- samsvar mellom kommunesektorens oppgaver og de økonomiske rammene for sektoren
- faglige føringer som bygger opp under kommunesektorens autonomi

For at kommuner og fylkeskommuner skal ta en aktiv rolle i arbeidet med å forebygge og redusere utenforskap, må også staten bidra. I avsnittene nedenfor presenteres mulige løsninger hvor også staten må bidra.

3.4.1 Revurdering av kompetansebegrepet

I 1994 ble den videregående opplæringen i Norge reformert. Alle fikk rett til videregående opplæring. Reformen førte til en dobling av oppnådd yrkeskompetanse blant yrkesfagelevene. Det betyr at reformen i seg selv bidro til høyere grad av kompetanseoppnåelse og dette var også en av reformens intensjoner. Som sådan var reformen vellykket. Ved å gi hele kullet rett til inntak og til å gjennomføre videregående opplæring, bidro Reform 94 til en betydelig økning i andelen unge som besto videregående opplæring. I tiårene før Reform 94 var store deler av ungdomskullene i arbeid, siden det å ta videregående opplæring ikke var en norm. Det ble ikke betraktet som et problem å ikke gå på skole eller ta videre utdanning. Den samme reformen som bidro til at en betydelig andel unge oppnådde studie- eller yrkeskompetanse gjorde altså frafall til et synlig og omfattende fenomen og problem.[101]

Andel elever som faller fra videregående opplæring har ligget omtrent på samme nivå siden 1994. Over flere år er det investert milliarder for å øke andel elever som fullfører videregående opplæring, tilsynelatende uten effekt. Det meldes om positiv utvikling i enkelte fylker, men på nasjonalt nivå er andelen som ikke fullfører videregående opplæring stabil.

Flere forskere taler nå for at det er behov for å revurdere kompetansebegrepet som ble innført med Reform 94. Det stilles spørsmål ved om vi har stirret oss blinde på skolen som eneste arena for læring og kvalifisering.[102] Selv om risikoen for ledighet stiger med lav utdanning betyr ikke det at alle nødvendigvis må gjennom det samme utdanningssystemet. Kanskje representerer skolen en ramme for læring som ikke passer alle? Vil det være mer fruktbart å operere med et kompetansebegrep som i større grad åpner for kompetanse ervervet gjennom andre arenaer enn skolen? Finnes det andre måter å gjennomføre utdanningen på enn gjennom et standardisert opplæringsløp?

15. juni 2015 leverte Ludvigsen-utvalget en rapport som vurderer hvordan grunnopplæringens fag og innhold dekker de kompetansene elevene vil trenge i et framtidig samfunns- og arbeidsliv.[103] Her foreslås også endringer som bør gjøres dersom framtidas kompetanser i større grad skal prege innholdet i opplæringen. Utvalget foreslår en omfattende fagfornyelse i læreplanene for å sikre at opplæringen preges av et bredt kompetansebegrep.

[101] Eifred Markussen (2010): Frafall i utdanningen for 16-20-åringer i Norden. TemaNor 2010:517.
[102] Konferanserapport. Nordisk konferanse om ungdom utenfor utdanning og arbeidsliv. NOVA 2012.
[103] NOU 2015:8. Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanse.

3.4.2 Innretningen på utdanningen ved høyskolene

Tilbakemeldinger fra fagpersoner som arbeider med barn og unge i risiko viser, som nevnt, at de ofte er usikre på om de observasjonene de gjør krever oppfølging. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) problematiserer kvaliteten på undervisningen ved høyskolene og dokumenterer at lærere, førskolelærere og barnevernspedagoger ikke får kunnskap om barns rettigheter, tegn på omsorgssvikt og samtalemetodikk. Barn og unge i risiko blir dermed ikke sett, og de får ikke den hjelpen de trenger.[104]

Dette tilsier at det er behov for å endre innretningen på undervisningen ved høyskolene. Både den teoretiske og praktiske delen av høyskoletilbudet å i større grad rettes mot utfordringene det moderne Norge står overfor. Evidensbasert kunnskap om årsaker til og konsekvenser av sosial ulikhet og utenforskap bør bringes inn i undervisningen. Det samme gjelder vitenskapelige studier av hva som faktisk virker i arbeidet med å forebygge eller redusere utenforskap. Gjennom å øke kompetansen om utenforskap blant høyskoleutdannede legges også et fundament for bedre tverrfaglig arbeid.

3.4.3 Samarbeidet NAV - kommune

Arbeids- og velferdsforvaltningens lokale møtepunkt er NAV-kontoret, som representerer både kommune og stat. NAV har flere oppgaver, hvor formidling og kvalifisering til arbeid er hovedoppgavene, i tillegg til inntektssikring, råd og veiledning, Individuell plan og midlertidig botilbud. Inntektssikringen består av trygdeytelser, basert på opparbeidede rettigheter i Folketrygden, eller stønader etter Lov om sosiale tjenester, som er behovsprøvd. Den førstnevnte beregnes på bakgrunn av lønnsinntekt og evt. trygdeytelser, den andre reguleres av statlige veiledende retningslinjer for utmåling av økonomisk stønad. Noen kommuner har egne fastsatte normer for sosialstønad.

Kommunen samarbeider med NAV på flere måter. Samarbeid om å forebygge/bekjempe utenforskap kan for eksempel dreie seg om formidling til arbeid, ulike arbeidsmarkedstiltak hvor kommunen er tiltaksarrangør, samarbeid om unge som står i fare for eller har falt fra videregående opplæring, samarbeid om utsatte barn og familier med tiltak fra barnevernet, samarbeid om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere og samarbeid om Kvalifiseringsprogrammet (KVP). Gjennom regelverk, styringssignaler og tildelingsbrev legger staten føringer for NAV-kontorets arbeid og prioriteringer. Dette kommer tidvis i konflikt med lokale forutsetninger og behov.

3.4.3.1 Introduksjonsprogrammet

I 2014 avsluttet 3189 personer introduksjonsprogrammet.44 prosent av disse gikk direkte over i arbeid eller utdanning.[105] Dette er godt under regjeringens mål for ordningen, som er 55 prosent overgang til arbeid. En rapport fra NIBR viser at individuelle faktorer ved deltakerne, som kjønn, landbakgrunn og utdanning, har størst forklaringskraft når det gjelder å forklare variasjoner i resultater av introduksjonsprogrammet.[106] Dette er faktorer som kommunesektoren ikke har noen innvirkning på og rapporten prøver derfor å si noe om hvordan kommunens organisering og egeninnsats påvirker deltakernes resultater. Rapporten viser, i tråd med tidligere forskning, at det ikke er noen entydig sammenheng mellom for eksempel organisering innenfor eller utenfor NAV og deltakernes resultater.[107] Det som imidlertid har betydning, er hvorvidt kommunene tilbyr fulltidsprogram, og antall programrådgivere i kommunen. Det handler altså mer om hvordan man arbeider, enn om hvor man er organisert.[108]

---

[104] http://www.nkvts.no/biblioteket/Publikasjoner/KunnskapMotTrygghetHandle.pdf
[105] http://www.imdi.no/no/Introduksjonsordningen/Introresultater/
[106] Tronstad, Kristian Rose (2015): Introduksjonsprogram for flyktninger i norske kommuner. Hva betyr organiseringen for overgangen til arbeid og utdanning? NIBR-rapport 2015:2
[107] Se f eks Rambøll (2011): Analyse av kommunenes resultatoppnåelse i introduksjonsordningen, og Ideas2evidence (2014): Evaluering av introduksjonsprogrammet i storbyene
[108] Tronstad, Kristian Rose (2015): Introduksjonsprogram for flyktninger i norske kommuner. Hva betyr organiseringen for overgangen til arbeid og utdanning? NIBR-rapport 2015:2

En undersøkelse om kommunenes resultatoppnåelse i introduksjonsordningen identifiserte følgende fem faktorer som viktige for å oppnå gode resultater:

- Samarbeid mellom aktører er avgjørende for måloppnåelse (for eksempel mellom voksenopplæring og NAV)
- God ledelse og lederforankring
- Tilgang til både kommunale og statlige tiltak
- Norskopplæringen må både holde høy kvalitet, ha høyt læringstrykk og være tilstrekkelig arbeidsrettet
- Tett individuell oppfølging øker sjansene for gode resultater – programrådgiverne må ha tilstrekkelig kapasitet til hver enkelt deltaker[109]

Annen forskning bygger opp under dettesom blant annet vektlegger at kvalifiseringen bør være på full tid, og at deltakerne tilbys språkpraksis, arbeidspraksis, og yrkesrettede kurs som del av introduksjonsprogrammet.[110] [111] Forskningen viser ingen klare negative eller positive effekter av utenfor/innenfor NAV-organisering på deltakernes resultater.[112] Det avgjørende er at arbeidsrettingen av opplæringen er effektiv og at det samarbeides godt med arbeidsgivere. Dette kan ivaretas både innenfor og utenfor NAV. Enkelte «gode» kommuner samarbeider ikke med NAV, men direkte med arbeidsgivere. Andre fremhever nettopp samarbeidet med NAV som avgjørende. Samarbeid med NAV om tiltaksplasser er ikke ensbetydende med gode resultater, det avgjørende er *hvordan* NAVs tiltaksapparat benyttes.

3.4.3.2 Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet (KVP) ble innført i 2007 som et virkemiddel for å bekjempe fattigdom. Siden starten har 28 500 personer deltatt. Programmet er evaluert flere ganger.
En studie fra Frisch-senteret viser at KVP nytter ved at deltakerne har høyere sysselsetting og arbeidsinntekt 3-4 år etter gjennomført program.[113] Samtidig framkommer det i rapport fra Helsetilsynet at mye som må rettes på dersom KVP skal fungere etter lovens intensjon.[114] Rapporten viser at det er mange som har rettighet til KVP, men som ikke er klar over dette, at det er litt for tilfeldig hvilke tiltak brukerne blir plassert i og at mange ikke får en fullverdig plan.

Tilsyn som har vært gjennomført viser lovbrudd i 76 av de 92 kommunene (90 NAV-kontor). I nesten halvparten av kommunene finner fylkesmennene at søkernes situasjon ikke er godt nok kartlagt ved søknad om kvalifiseringsprogram. I saker der kvalifiseringsprogram er innvilget, finner fylkesmennene at det i omtrent halvparten av kommunene ikke tilbys tilfredsstillende individuell tilpasning; programmet består eksempelvis av standardiserte kurs eller tiltak som ikke samsvarer med deltakerens behov. Dette tyder på at det er sprik mellom statlige målsettinger for og lokal implementering av programmet.

3.4.3.3 Styrking av NAV-kontorene

Arbeids- og sosialdepartementet oppnevnte våren 2014 en ekspertgruppe som skulle gjennomgå NAV. Formålet var å identifisere og foreslå tiltak for å forbedre brukermedvirkning, brukertilfredshet og få flere trygdemottakere i arbeid. I sluttrapporten anbefaler utvalget at NAV-kontorene bør konsentrere seg om følgende for å oppnå formålet:[115]

---

[109] Rambøll (2011): Analyse av kommunenes resultatoppnåelse i introduksjonsordningen
[110] Se f.eks. Djuve et al. (2011). *Kvinner i kvalifisering: Introduksjonsprogram for nyankomne flyktninger med liten utdanning og store omsorgsoppgaver.* Fafo, rapport 2011:02
[111] Ibid.
[112] Se f.eks Ideas2evidence (2014), Rambøll (2011), Tronstad (2015).
[113] Markussen et al. (2014): Leaving Poverty Behind? The Effects of Generous Income Support Paired with Activation. Frischsenteret.
[114] Helsetilsynet (2015): Kvalifisert til kvalifisering? Oppsummering av landsomfattende tilsyn i 2013 og 2014 med kommunenes arbeid med kvalifiseringsprogrammet i Nav.
[115] Vågeng m.fl. (2015): *Et NAV med muligheter. Bedre brukermøter, større handlingsrom og tettere på arbeidsmarkedet*. Sluttrapport.

- Rykke nærmere arbeidsmarkedet og arbeidsgiver
- Større lokal frihet til å tilpasse tjenester til brukerens behov
- Mindre styring og mer ledelse
- Økt oppmerksomhet på brukeren, ikke på system
- Sikre kunnskapsbaserte tjenester og kompetanse i møte med brukerne

Utvalgets anbefalinger er i stor grad i tråd med funn fra tidligere undersøkelser om NAV, som framhever at det har vært lagt for lite vekt på arbeidsmarkedskunnskap, arbeidsgiverkontakt og arbeidsformidling, tidvis spenningsforhold mellom statlig standardisering og behov for lokalt tilpassede løsninger, samt IKT-systemer som ikke fremmer samhandling og effektivitet. [116]

For å styrke arbeidslivs- og arbeidsgiverkontakten foreslår utvalget flere grep. En viktig anbefaling er at NAV-kontoret selv bør forestå en større del av arbeidsrettete tiltak, framfor å kjøpe disse fra eksterne leverandører.[117] Gevinster av dette er blant annet tettere kontakt med arbeidslivet, økt kompetanse på lokalt arbeidsmarked, økt innsikt i både arbeidsgiveres og arbeidstakeres behov. Dette antas å ha positiv effekt på arbeidet med å få flere i jobb og færre på trygd.
I tillegg anbefaler utvalget mindre (sentral)styring av NAV-kontoret, forenkling av tiltaksregelverket og at ansatte i NAV-kontoret får større frihet til å tilpasse tiltaksnivå og –type etter lokale behov og variasjoner, basert på lokal kunnskap om arbeidsmarked og bruker.

Utvalget anbefaler også organisatoriske grep i form av større NAV-kontorer, mer myndighet til NAV-kontorlederne og eksplisitte kompetansekrav til NAV-veilederne. I tillegg er rapporten tydelig på at kultur og holdninger er viktig i arbeidet med å få flere i arbeid. Kort oppsummert handler det om å fokusere på muligheter fremfor begrensninger (sykdom), involvere bruker (brukermedvirkning), mer enhetlig forståelse mellom kommunal og statlig del av NAV-kontoret og utvikling av NAV som en lærende organisasjon både internt i NAV-kontoret og mellom nivåer i NAV. Rapporten påpeker at NAV er avhengig av samhandling med et velfungerende hjelpeapparat utenfor NAV, og trekker fram utdannings- og helsesektoren som viktige samarbeidspartnere.

3.4.4 Samsvar mellom oppgaver og økonomiske rammer

For å lykkes i arbeidet med å forebygge og redusere utenforskap er kommunesektoren avhengig av at det er samsvar mellom oppgaver og de økonomiske rammer. Reformer, programmer og tiltak som settes i verk må kostnadsberegnes og fullfinansieres.

3.4.5 Spørsmål

- Hva er de mest nødvendige tiltak/løsninger som staten kan og må bidra med?

[116] Se f.eks. Fossestøl m.fl. (2014): *NAV-reformen 2014. En oppfølgingsstudie av lokalkontorenes organisering etter innholdsreformen.* AFI-rapport 2014:13.
[117] Se bl.a. Grimsmo m.fl. (2015*): Evaluering av forsøket Kjerneoppgaver i NAV. Delrapport 2*. AFI/FoU-resultat 2015 for en drøfting av dette.

4. Vedlegg

4.1 Litteraturliste

Anda, R. F., Felitti, V. J., Bremner, J. D., Walker, J. D., Whitfield, C. & Perry, B. D. et al. (2006): The enduring effects of abuse and related adverse experiences in childhood. European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience, 256, 174–186.

Bachmann, Kari og Haug, Peder (2006): Forskning om tilpasset opplæring. Høgskulen i Vola. Forskingsrapport nr. 62, 2006.

Bergsli, Heidi (2013): Helse og frafall i videregående opplæring. Sosialforsk. Høyskolen i Oslo og Akershus.

Bø m.fl. (2013): Funksjonshemma på arbeidsmarknaden i 2013. SSB.

Christophersen, Asbjørg S. m.fl. (2014): Alkohol og andre rusmiddel. I folkehelserapporten 2014. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Clausen, Sten-Erik m.fl. (2008): Barnevernsklienter i Norge 1990-2005. En longitudinell studie. NOVA-rapport 3/08.

Dahl, Espen, Bergsli, Heidi og van del Wel, Kjetil A. (2014): Sosial ulikhet i helse: en norsk kunnskapsoversikt. Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus.

Deloitte (2015): Evaluering av modellkommuneforsøket.

Djuve m.fl. (2011): Kvinner i kvalifisering: Introduksjonsprogram for nyankomne flyktninger med liten utdanning og store omsorgsoppgaver. Fafo, rapport 2011:02

Djuve, A. B. (2006). ”Ikke-vestlige innvandrere i norsk arbeidsliv: Integrering i randsonen”. I: Arbeid, velferd og samfunn. Oslo: Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Drammen kommune (2014): Beskrivelse av mangfolds- og inkluderingsarbeidet i Drammen kommune. Internt dokument, tilgjengeliggjort for Rambøll Management Consulting.

Elgvin, Olav m. fl. (2014): Mangfoldskommunen Drammen: Likeverdige tjenester til en mangfoldig befolkning. Oslo: Forskningsstiftelsen Fafo, rapport 2014:32.

Enjolras, Bernard og Wollebæk, Dag (2010): «Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering». Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Rapport 2010:2.

Epland m.fl. (2014): Flere innvandrerbarnefamilier med lavinntekt. SSB.

Falch, Torberg & Nyhus, Henning (2011):Betydningen av fullført videregående opplæring for sysselsetting blant unge voksne. SØF-rapport nr. 01/11 Senter for økonomisk forskning AS.

Falch, Torberg m.fl. (2009):Kostnader av frafall i videregående opplæring. Senter for økonomisk forskning AS.

Falkum m. fl. (2015): Arbeidsgiveres inkluderingsevne. AFI-rapport 5/2015.

Finnvold, Jon Erik (2015): Notat, arbeidsverksted KS 11-12 august 2015. NOVA.

Finnvold, Jon Erik (2013): Langt igjen? Levekår og sosial inkludering hos menneske med fysiske funksjonsnedsetjingar. NOVA-rapport 12/13.

Finnvold, Jon Erik og Pedersen, Hilde E. (2012): Alle skal med? Utdanning og arbeid for fysisk funksjonshemmede. *Samfunnsspeilet*: Tidsskrift om levekår og livsstil.

Folkehelseinstituttet (2014) Sosial støtte og ensomhet – faktaark. http://www.fhi.no/artikler/?id=69765

Fossestøl m.fl. (2014): NAV-reformen 2014. En oppfølgingsstudie av lokalkontorenes organisering etter innholdsreformen. AFI-rapport 2014:13.

Frostad, Per m. fl. (2014): Losing All Interest in School: Social Participation as a Predictor of the Intention to Leave Upper Secondary School Early, Scandinavian Journal of Educational Research, publisert online 5. juni 2014.

Grimsmo m.fl. (2015): Evaluering av forsøket Kjerneoppgaver i NAV. Delrapport 2. AFI/FoU-resultat 2015.

Gustavsen, Karin og Kobro, Lars U. (2012): Sosialt entreprenørskap som ledd i innsatsen mot fattigdom. TF-rapport nr. 305.

Helsetilsynet (2015): Kvalifisert til kvalifisering? Oppsummering av landsomfattende tilsyn i 2013 og 2014 med kommunenes arbeid med kvalifiseringsprogrammet i Nav.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (2014): Årsrapport. Oslo: IMDi.

IMDi/Distriktssenteret (2010); «Integrering i distriktskommuner». IMDi-rapport7-2010.

Kayed, Nanna S. m.fl.(2015). Psykisk helse hos barn og unge i barnevernsinstitusjoner. Rapport. Regionalt kunnskapssenter for barn og unge – psykisk helse og barnevern. Trondheim: NTNU

Kermit, P., Tharaldsteen, A. M., Haugen, G. M. D. & Wendelborg, C. (2014). En av flokken? Inkludering og ungdom med sansetap – muligheter og begrensninger. NTNU Samfunnsforskning og Statped.

Konferanserapport. Nordisk konferanse om ungdom utenfor utdanning og arbeidsliv. NOVA 2012.

Korosec og Berman (2006): Public Administration Review: Municipal Support for Social Entrepreneurship.

Kvello, Ø. (2010): Sped- og småbarn utsatt for omsorgssvikt. I V. Moe, K. Slinning & M. B. Hansen (red.), Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse (s. 493–526). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Lillejord, Sølvi m.fl. (2015):Frafall i videregående opplæring: En systematisk kunnskapsoversikt. Kunnskapssenter for utdanning.

LO (2015): Utenforskap" og inkludering -riktig omfang og riktig målgruppe. Samfunnsnotat nr 3/15. Samfunnspolitisk avdeling. Oslo Landsorganisasjonen i Norge.

Markussen, Eifred og Seland, Idunn (2012): Å redusere bortvalg – bare skolens ansvar? En undersøkelse av bortvalg ved de videregående skolene i Akershus fylkeskommune skoleåret 2010-2011. Rapport 6/2012.

Markussen, Eifred (2010): Frafall i utdanningen for 16-20-åringer i Norden. TemaNor 2010:517.

Markussen, Eifred m. fl. (2007): Inkluderende spesialundervisning? Om utfordringer innenfor spesialundervisningen Rapport nr. 1 fra prosjektet: Gjennomgang av Spesialundervisning, Evaluering av Kunnskapsløftet.

Markussen, Simen m.fl. (2014): Leaving Poverty Behind? The Effects of Generous Income Support Paired with Activation. Frisch-senteret. Notat.

Mathiesen, Ida Holth m.fl. (2012): Hvorfor øker bruken av spesialundervisning? Rapport IRIS 2012/17.

Midtbøen, A.H. og J. Rogstad (2012). Diskrimineringens omfang og årsaker. Institutt for samfunnsforskning, rapport 2012:1.

Mjaavatn, Per E. og Frostad, Per (2014): Tanker om å slutte på videregående skole: Er ensomhet en viktig faktor? Spesialpedagogikk, volum 79.

Moss Mathisen, Kristian (2011): Frafall eller bortvalg i videregående skole. Høgskolen i Oslo, avdeling for samfunnsfag

Mykletun, Arnstein m.fl. (2009): Psykiske lidelser i Norge: Et folkehelseperspektiv. Rapport. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt

Nadim, Marjan m.fl. (2009):Barnefattigdom i Norge. Omfang, utvikling og geografisk variasjon. Fafo-rapport 2009:38.

NAV (2015). Utvikling i sykefraværet, 4 kvartal 2014.

NAV (2014). Fattigdom og levekår i Norge. Tilstand og utviklingstrekk – 2014. Rapport 3.

Nordahl, Thomas og Hausstätter, Rune S. (2009): Spesialundervisningens forutsetninger, innsatser og resultater. Høyskolen i Hedmark.

Nordahl, Thomas m. fl. (2009): Skoler med stort og lite omfang av atferdsproblemer. Høgskolen i Hedmark. Rapport 3/09.

NOU 2015:8: Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanse.

NOU 2012:6: Arbeidsrettede tiltak.

Opplæringsloven, § 3-1

Ose, Solveig O. m.fl.(2013): Evaluering av IA-avtalen (2010 – 2013). Rapport. SINTEF.

Ose, Solvei O. m.fl. (2014): Evaluering av Jobbstrategien for personer med nedsatt funksjonsevne. Rapport. SINTEF.

Rambøll Management Consulting (2015): Utredning av behov for kompletterende utdanning for søkerne i godkjenningsprosessen for lovregulerte yrker. Rapport.

Rambøll Management Consulting (2013) Samarbeid mellom kommunesektoren og UH-sektoren for økt kvalitet og relevans i UH-utdanning. Rapport.

Rambøll Management Consulting (2013): Kommunesektorens innsats for å bidra til å øke sysselsettingen blant personer med nedsatt funksjonsevne. Rapport.

Rambøll Management Consulting (2011): Analyse av kommunenes resultatoppnåelse i introduksjonsordningen. Rapport.

Rasmussen, Ingeborg m. fl. (2010): Samfunnsøkonomiske konsekvenser av marginalisering blant ungdom. Vista Analyse rapport nr. 2010/07.

Rogstad, Jon (2015): Utenforskap – utfordringer. Notat til KS. Fafo.

Røed, Knut m.fl. (2010): Utdannings- og arbeidskarrierer hos unge voksne: Hvor havner ungdom som slutter skolen i ung alder? Frisch-senteret. Rapport nr. 3/2010.

Skogen m.fl. (2014): Psykisk helse hos voksne - Folkehelserapporten 2014

Skrove, Guri K. m. fl. (2015): Trygg oppvekst - helhetlig organisering av tjenester for barn og unge. Rapport nr.1502. Møreforskning.

Skutlaberg m. fl. (2014). Evaluering av introduksjonsprogrammet i storbyene. Bergen: Ideas2evidence. Rapport 09:2014.

Sletten, Mira Aa. og Hyggen, Christer (2013): Ungdom, frafall og marginalisering. Temanotat. Norges forskningsråd.

SSB (2015): Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

SSB (2015): Arbeidskraftundersøkelsen, 2. kvartal 2015.

SSB (2015): Sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, 2014, 4. kvartal.

SSB (2014): Overkvalifisering blant innvandrere 2007-2012. Rapporter 2014/28.

Søholt, Susanne, Tronstad, Kristian R. og Bjørnsen, Hilde M. (2014): Innvandrere og sysselsetting i et regionalt perspektiv. En kunnskapsoppsummering. NIBR-rapport 2014:25.

TemaNord 2015: 502. Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon. Kartlegging av innsatser for i Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon i Norden

Thorsen, Kristin og Sten-Erik Clausen (2008): Funksjonshemning, ensomhet og depresjon: Hva betyr ensomhet for om personer med funksjonshemning opplever depresjon? Norsk Psykologforening, Vol 45, nummer 1, 2008, side 19-27.

Tronstad, Kristian Rose (2015): Introduksjonsprogram for flyktninger i norske kommuner. Hva betyr organiseringen for overgangen til arbeid og utdanning? NIBR-rapport 2015:2

Tønnesen, Marianne, Astri Syse og Kjersti Norgård Aase (2014): Befolkningsframskrivinger 2014-2100: Hovedresultater. Oslo: SSB.

Tøssebro, J. & Wendelborg, C. (2014): Oppvekst med funksjonshemming. Familie, livsløp og overganger. Oslo: Gyldendal Akademisk

Utdanningsdirektoratet. Indikatorrapport 2015. Oppfølging av samfunnskontrakten for flere læreplasser.

Vågeng m.fl. (2015): Et NAV med muligheter. Bedre brukermøter, større handlingsrom og tettere på arbeidsmarkedet. Sluttrapport.

Winsvold, Aina (2011): Evaluering av prosjektet Sammen for barn og unge – bedre samordning av tjenester til utsatte barn og unge. NOVA-rapport 18/11.

Wollebæk m. fl. (2015): Betingelser for frivillig innsats – motivasjon og kontekst. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Rapport 2015:1.

Ødegård og Sætrang (2015): Integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle lokalsamfunn. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Notat til KS.

Øia, T. (2012): Ung i Oslo. Nøkkeltall 2012. NOVA-notat nr.7/12.

Aasarød, Askild Matre (2015). Ensomhetsparadokset. Morgenbladet. 21.08.2015.

4.1.1 Besøkte Internettsider

http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/Over-700-ordforerkandidater-lover-a-skaffe-flere-lareplasser-8135185.html

http://www.akershus.no/Ansvarsomrader/Opplering/Akershusoppleringen/Den%20gode%20akershusskolen/IKO-modellen/

http://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/Oppvekst_og_utdanning/Skole/

http://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Nedsatt_funksjonsevne/Arbeid/

http://www.c-mer.no/web_publikasjon/Husbanken/Ikke_bare_BOLIG_032014/#/1/

http://www.fhi.no/tema/psykisk-helse/livskvalitet-og-trivsel-hos-barn-og-unge

http://gemini.no/2014/01/matte-bestemmer-frafall-i-skolen/.

http://www.hioa.no/Aktuelle-saker-NOVA-foer-2011/Mindre-ensomhet-i-mellomstore-byer

http://www.imdi.no/no/Introduksjonsordningen/Introresultater/

https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/AAP+nedsatt+arbeidsevne+og+uforetrygd+-+statistikk/Uforetrygd

http://www.nkvts.no/biblioteket/Publikasjoner/KunnskapMotTrygghetHandle.pdf

https://www.regjeringen.no/nb/aktuelt/gratis-kjernetid-i-barnehagen-gir-gode-r/id746924/

http://www.sivilsamfunn.no/Info/Aktuelt/Mot-en-felles-definisjon-av-tredje-sektor

http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/vgogjen

http://www.udir.no/globalassets/upload/statistikk/gjennomforing/gjennomforingsbarometeret-2014.pdf
http://www.udir.no/Tilstand/Analyser-og-statistikk/vgo/

http://www.udir.no/Tilstand/Evaluering-av-Kunnskapsloftet/Gjennomgang-av-spesialundervisningen/

http://www.ungdata.no

http://www.utdanningsdirektoratet.no

http://www.ostfold-f.kommune.no/stream_file.asp?iEntityId=15711

4.2 Eksempler på kommuner med god praksis

4.2.1 Tidlig intervensjon og tverrfaglig arbeid

- Aurskog- Høland kommune har utviklet en interaktiv modell som skal være til hjelp i det tverrfaglige og forebyggende arbeidet i hele kommunen
- Tromsø kommune arbeider etter modellen Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI). Modellen omfatter alle ansatte i Tromsø kommune som gjennom sitt arbeid kommer i kontakt med barn og unge som har behov for ekstra støtte og oppmerksomhet
- Regional kompetanseplan i Østfold er et eksempel på godt samarbeid på tvers av nivåer og aktører[118]
- I Bergen og Bodø[119] har en etablert et tilbud, DUE (organisert under barnevernstjenesten), som er rettet mot ungdom mellom 16 og 23 år. Ideen bak DUE er at en skal være til stedet der ungdommen er, når de har behov for det. Den enkelte ungdom får et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tilbud om tett oppfølging i nærmiljøet. Individuell tilpasning, god tilgjengelighet, brukermedvirkning og godt samarbeid mellom etatene er viktige elementer for å lykkes. Blant annet har fleksibel arbeidstid for koordinatorene vært en forutsetning for å oppnå gode resultater.
- *UNGBO – Stavanger*[120] er et kommunalt ettervernstiltak for ungdom i alderen 16-23 år. Ungdommer som får oppfølging gjennom Ungbo får bistand til å leie leilighet og får i tillegg oppfølgingstjenester. Den enkelte ungdom får en sosialfaglig koordinator, som sammen med ungdommen bestemmer innholdet i oppfølgingen. Ungbo samarbeider med K46, som er et dag-, kveld-, og døgntilbud til unge med rusmiddelproblemer.

4.2.2 Tiltak for å styrke inkludering og norskferdigheter for barn og familier

- Drammen kommune tilbyr *Gratis kjernetid i barnehage,* som er dokumentert som et godt tiltak for å få flere minoritetsspråklige barn i barnehage, siden forskning viser at barn som har gått i barnehage klarer seg bedre på skolen enn barn som ikke har gått i barnehage.[121] Drammen v/bydelene Fjell og deler av Strømsø har siden 2008 vært del av et forsøksprosjekt med gratis kjernetid i barnehage. Det har vært gjort et aktivt rekrutteringsarbeid blant foreldre og erfaringen er at foreldre som har barn i barnehage gjennom redusert betaling eller gratis kjernetid, etterhvert velger å sende barna på heltidstilbud. Et suksesskriterium er at prosjektleder selv har oppsøkt familier som ikke søker barnehageplass. Prosjektet har gitt mange barn muligheten til å omgås barn med andre språk og å lære norsk.[122]

4.2.3 Tiltak for å heve kvalitet og resultater i barnehage og grunnskole

- Drammen kommune har iverksatt to store satsinger rettet mot skole og barnehage, Norges Beste Skole (NBS) og Norges Beste Barnehage (NBB). NBS' hovedmålsetting har vært å løfte elevresultater og foreldretilfredshet, og heve Drammensskolens resultater til et nivå over det den sosio-demografiske sammensettingen av befolkningen i Drammen skulle tilsi. NBBs hovedmålsetting har vært å heve kvaliteten på barnehagetilbudet. Begge satsinger er evaluert av Rambøll Management Consulting (2015). Evalueringen viser positive resultater av innsatsene, selv om ikke alle målene er nådd.

[118] http://www.ostfold-f.kommune.no/stream_file.asp?iEntityId=15711
[119] http://www.c-mer.no/web_publikasjon/Husbanken/Ikke_bare_BOLIG_032014/#/1/
[120] http://www.c-mer.no/web_publikasjon/Husbanken/Ikke_bare_BOLIG_032014/#/1/
[121] https://www.regjeringen.no/nb/aktuelt/gratis-kjernetid-i-barnehagen-gir-gode-r/id746924/
[122] Beskrivelse av mangfolds- og inkluderingsarbeidet i Drammen. Internt dokument, tilgjengeliggjort for Rambøll.

4.2.4 Tiltak mot frafall i videregående opplæring

- IKO-modellen som benyttes i Akershus fylkeskommune som er et godt eksempel på at tidlig indentifisering og kartlegging av elever i risiko, samt god oppfølging gir bedre gjennomføring[123]

4.3 Vedlegg 2: Frafall i videregående opplæring for hvert fylke, 2013[124]

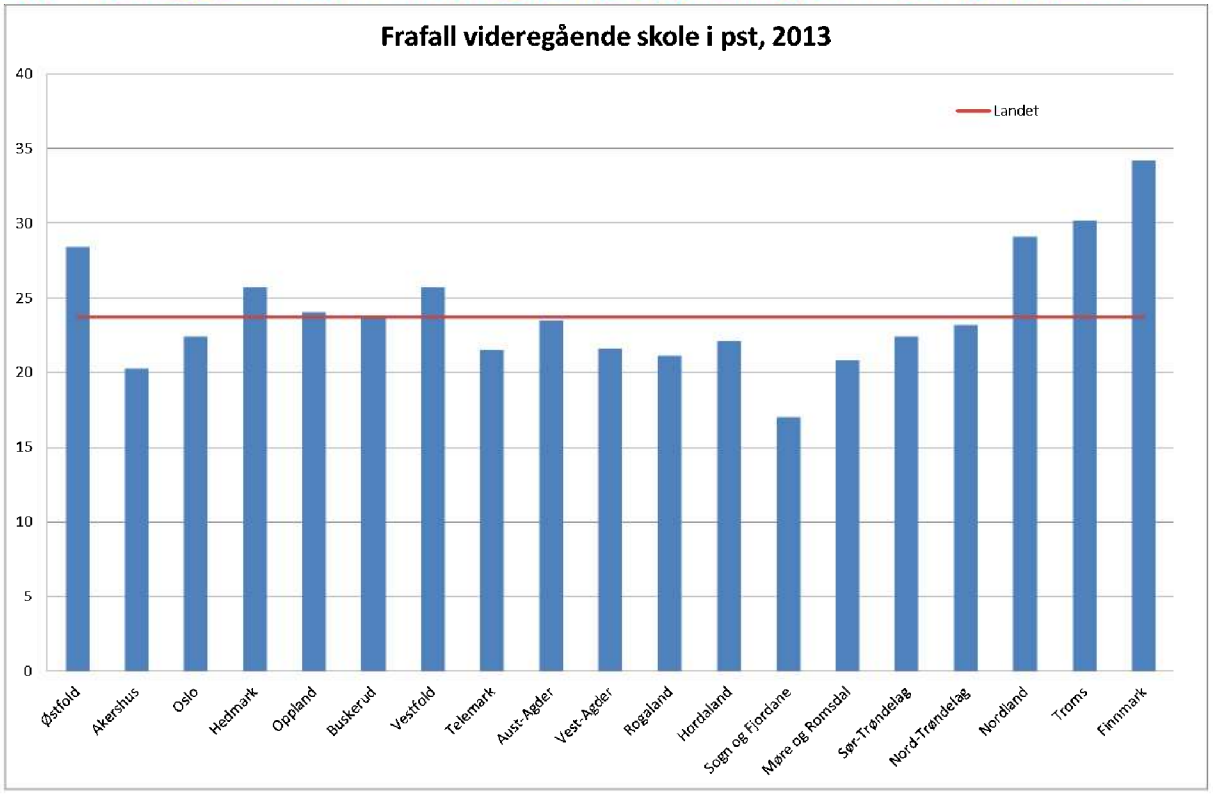

Se også vedlagte interaktive modell med tall for frafall i VGO (fylkesvis inndeling):[125]

Ekstra - Tilleggillustrasjon på t

[123] http://www.akershus.no/Ansvarsomrader/Opplering/Akershusoppleringen/Den%20gode%20akershusskolen/IKO-modellen/
[124] Kilde; Utdanningsdirektoratet.
[125] Kilde: KS (2015)

4.4 Vedlegg 3: Andel elever med spesialundervisning i grunnskolen for hvert fylke[126]

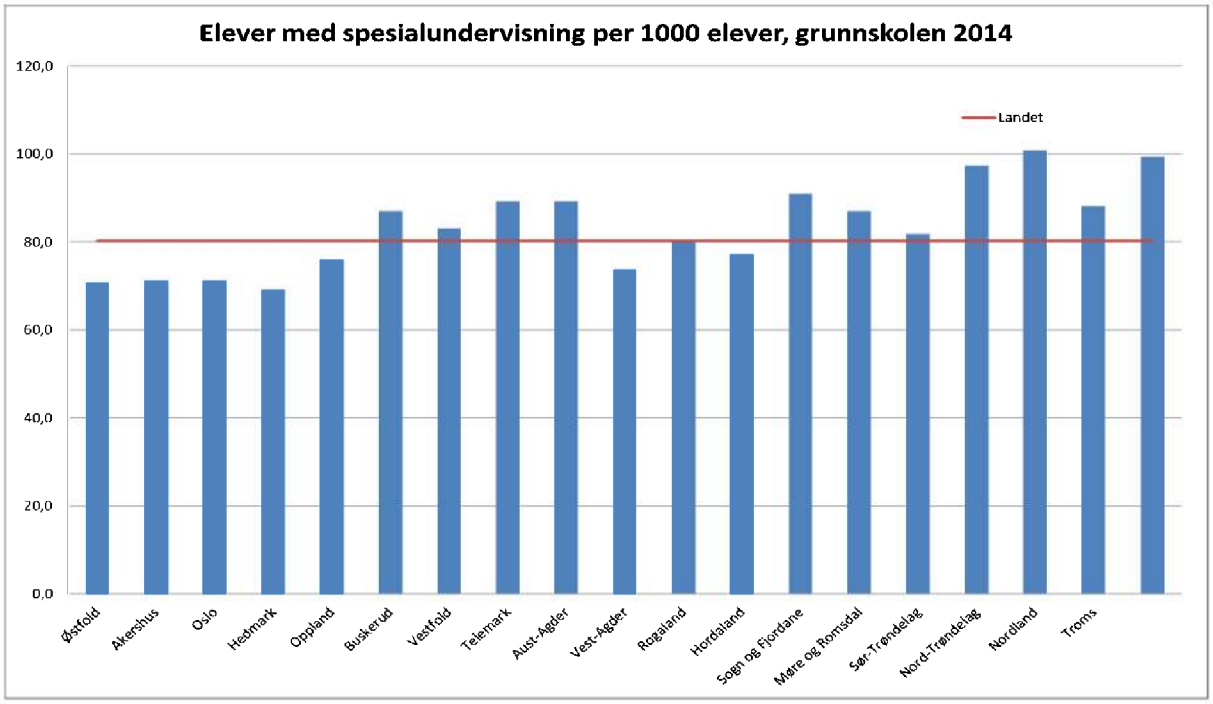

Se også vedlagte interaktive modell med tall på andel elever med spesialundervisning (fylkesvis inndeling):[127]

Ekstra - Tilleggillustrasjon på t

[126] Kilde: Utdanningsdirektoratet
[127] Kilde: KS (2015)

4.5 Vedlegg 4: Innvandrere og arbeidsledighet etter bostedsfylke[128]

Figur 1. Innvandrere som er registrert arbeidsledige etter bostedsfylke. I prosent av arbeidsstyrken. Utgangen av mai 2015

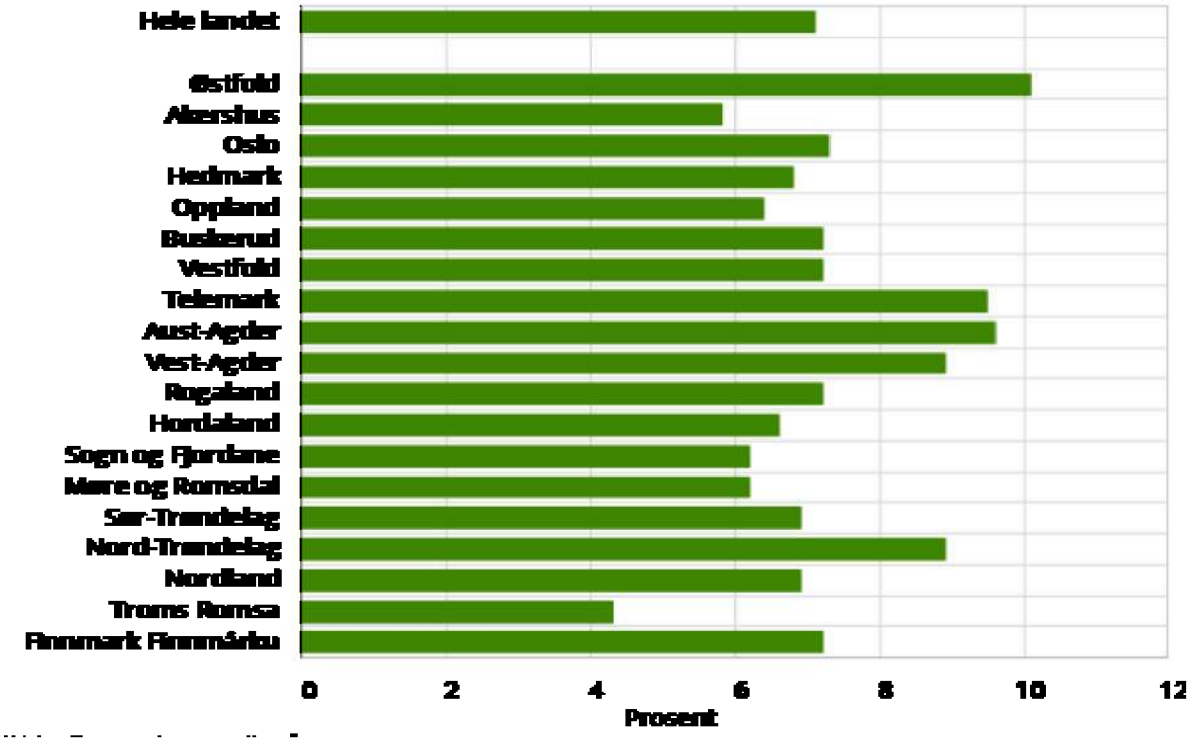

[128] Kilde: SSB (2015).

4.6 Vedlegg 5: Forekomst av psykiske lidelser[129]

Tabell 5. Forholdstall i prevalens (kvinner / menn) i norske og internasjonale studier

	Oslo	S og Fj	NCS	ESEMeD	NEMESIS
Livstidsprevalens					
Depressive lidelser	2,36	2,08	1,63	1,92	1,80
Angstlidelser	2,29	2,38	1,59	1,84	1,81
Rusrelaterte lidelser	0,45	0,27	0,51	0,15	0,25
Minst én lidelse	1,11	1,91	0,97	1,30	0,94
12-månedersprevalens					
Depressive lidelser	2,3	2,15	1,66	2,0	1,70
Angstlidelser	2,57	2,62	1,92	2,29	2,0
Rusrelaterte lidelser	0,38	0,31	0,41	0,18	0,25
Minst én lidelse	1,25	2,0	1,26	1,69	1,00

Tolkning: 2 betyr dobbelt så hyppig for kvinner som for menn, 1 betyr lik forekomst, 0,5 betyr halvparten så hyppig for kvinner som for menn

[129] Kilde: Mykletun m.fl. (2009): Psykiske lidelser i Norge: Et folkehelseperspektiv. Rapport. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.

4.7 Vedlegg 6: Miljømessige risikofaktorer for utvikling av psykiske lidelser[130]

4.7.1.1 Sosioøkonomisk ulikhet i psykisk helse

- Det er påvist at sosioøkonomisk ulikhet målt gjennom utdanning, yrke, og inntekt har sammenheng med helse og deretter også gjelder for psykisk helse.
- Den sosiale ulikheten i helse i Norge er økende.
- En hypotese hevder at det er de relative forskjellene, snarere enn det absolutte økonomiske nivået som har betydning for helsa og trolig stemmer dette godt overens med data.
- Politiske løsninger for å redusere sosial ulikhet vil trolig indirekte bedre befolkningens psykiske helse.

4.7.1.2 Arbeidsledighet og økonomiske konjunkturer

- Det er betydelig større psykiske helseforskjeller blant personer som er i jobb sammenliknet med de som er utenfor arbeidslivet, enn det er mellom ulike yrkesgrupper
- Arbeid kan forebygge psykiske lidelser gjennom å tilby daglige rutiner og aktiviteter, sosialt samvær, mening i tilværelsene, inntekt og tilhørighet.
- Siden arbeid i det vesentlige er positivt for den psykiske helsen blir et av de viktigste forebyggende tiltak å opprettholde høy sysselsetting.

4.7.1.3 Tilgjengelighet av alkohol som risikofaktor for alkoholrelaterte problemer og lidelser

- Alkoholomsetningen i Norge, og dermed totalkonsumet av alkohol i befolkningen, har ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) økt med 31 % i perioden 1996 til 2007
- . Særlig blant unge kvinner har vi sett en økning i forbruk av alkohol
- Alkoholavgifter og tilgjengelighet reduserer alkoholrelaterte problemer og helseskader. Effektive tiltak inkluderer åpningstider, antall og tetthet av utsalgssteder samt type utsalgssted og aldersgrenser.
- I de senere år har alkoholavgiftene ikke økt like mye som medianinntekten (som har økt med 48 % fra 1990 til 2007). Den alkoholforebyggende effekten av avgifter blir derved tilsvarende redusert.

4.7.1.4 Fysisk inaktivitet

- Det er en omvendt sammenheng mellom fysisk aktivitet og psykiske lidelser. Fysisk inaktivitet øker risikoen for å utvikle psykiske lidelser
- Fysisk aktivitet er vist å ha en moderat til sterk effekt som behandlingsalternativ for depresjon hos voksne og kan også være nyttig ved angstlidelser, schizofreni, ruslidelser og demens.
- Fysisk aktivitet blant barn kan effektivt økes i skolesammenheng, noe som vil kunne virke forebyggende mot psykiske lidelser
- Mennesker med psykiske lidelser vil ofte trenge støtte og bistand for å gjennomføre fysisk aktivitet

4.7.1.5 Samlivsproblemer

- Samlivsbrudd øker risikoen for å utvikle psykiske lidelser både for voksne og barn. Barn av foreldre som skiller seg har også større risiko for skilsmisse i eget forhold som voksne.
- Omtrent halvparten av alle inngåtte ekteskap i Norge ender i skilsmisse og raten av samlivsbrudd er enda større blant samboere.
- Samlivsbrudd kan i noen grad forebygges ved parterapi for par som allerede har problemer i forholdet
- Det er holdepunkter for at dette også er indirekte virksomme tiltak mot psykiske lidelser.

4.7.1.6 Ensomhet

- Opplevelse av lav sosial støtte og ensomhet er en betydelig risikofaktor for psykiske lidelser
- Spesielt blant eldre er det funnet at ensomhet er en svært sterk risikofaktor for depresjon
- Fravær av sosial støtte på jobb er også en risikofaktor for psykiske lidelser
- Mange innvandrere rapporterer at de opplever liten sosial støtte og man finner gjennomgående mer psykiske lidelser blant innvandrere enn blant etnisk norske

[130] Kilde: Mykletun m.fl. (2009): Psykiske lidelser i Norge: Et folkehelseperspektiv. Rapport. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.

- Sosiale støttegrupper og selvhjelpsgrupper forebygger depresjon og angst ved styrking av mestringskompetanse og reduksjon av belastninger

4.7.1.7 Røyking

- Det er en assosiasjon mellom røyking og angst og depresjon. Årsakssetningen diskuteres stadig i forskningskretser.
- Enkelte studier konkluderer med at røyking øker depresjon. Selv om det er vanskelig å dokumentere effekt av enkeltstående tiltak, ser forebyggende tiltak mot røyking ut til samlet å ha redusert røyking

4.7.1.8 Opplevelse av misforhold mellom krav og kontroll i arbeideidet

- Erkjennelsen av at arbeid generelt er helsebringende forsvinner imidlertid ofte i mediereportasjer
- Belastninger i arbeidet utgjør i denne sammenheng for de fleste en svært beskjeden risikofaktor for psykiske lidelser
- Likevel understrekes det at effekten av høye krav i kombinasjon med lav kontroll ser ut til å ha sterkere effekt på grad av psykiske plager enn det summen av disse tilstandene skulle tilsi, altså en samspillseffekt

4.8 Vedlegg 7: Andel personer med lavinntekt etter alder[131]

Figur 5. Andel personer med vedvarende lavinntekt etter alder. Treårsperioder. Prosent

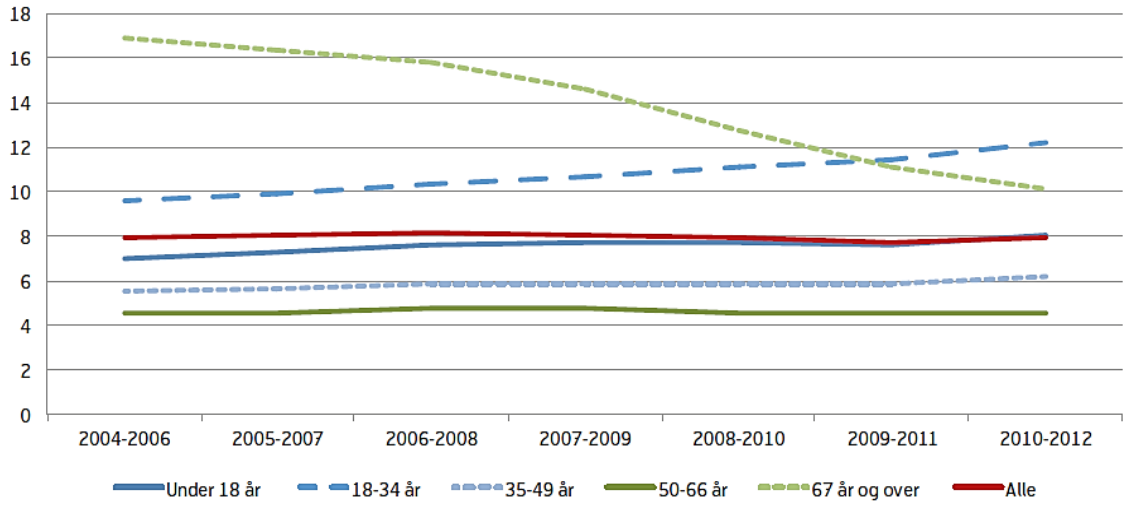

[131] Kilde: SSB.

4.9 Vedlegg 1:Folkehelseprofil for hver kommune

Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe seg oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne. Profilen tar for seg indikatorer som har betydning for innbyggernes helse, så som levekår, miljø, skole, levevaner helse og sykdom. Det er mulig å hente ut tall for hver enkelt kommune på: http://khp.fhi.no/PDFVindu.aspx?Nr=0219&sp=1&PDFAar=2015

Se også vedlagte interaktive modell (ikke uttømmende)med folkehelseprofil for alle kommuner (fylkesvis inndeling):[132]

Modell folkehelseprofil med u

Vedlagt er også en modell der kommuner kan sammenligne sin folkehelseprofil med andre kommuner på folkehelseområdet. I modellen er det lagt inn kommuner fra ett geografisk område for å illustrere, men kommunenummer kan endres for å oppdatere modellen til valgte kommuner:[133]

Modell folkehelseprofil komm

[132] Kilde: KS (2015)
[133] Kilde: KS (2015)

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Arne Gotteberg	Arkivsak nr.:	2012/43
		Arkivkode:	026

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
164/15	Formannskapet	03.11.2015
125/15	Kommunestyret	26.11.2015

REFORHANDLA SAMHANDLINGSAVTALE MELLOM HELSE MØRE OG ROMSDAL OG ROMSDAL HF OG KOMMUNANE I MØRE OG ROMSDAL - GODKJENNING

Handsaming:
Gunnar Strøm (SV) fekk permisjon kl. 15.50 og vara Øyvind Festø (MDG) tok sete.

Brev frå Fagforbudet i Møre og Romsdal, *Endring i samarbeidsavtale – samhandlingsreforma* 20.08.2015, vart utsendt på møtedagen.

Rådmannen orienterte om saka.

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 03.11.2015 til kommunestyret:

1. Volda kommunestyre godkjenner den reviderte Samhandlingsavtalen mellom Volda kommune og Helse Møre og Romsdal HF slik den ligg føre i vedlegg til saka, unnateke vedlegg 5a, som er sendt til tvisteløysning.

2. Volda kommunestyre har som føresetnad at vedlegg 5a i den tidlegare avtalen skal gjelde uendra inntil avgjerd i Nasjonal Tvisteløysingsnemd.

3. Rådmannen får fullmakt til å vedta retningsliner og prosedyrer som følgjer av avtalen, dersom desse ikkje er av vesentleg eller prinsipiell betydning. Rådmannen får på same vilkår også fullmakt til administrativ godkjenning av vedlegg 5a, når avgjerd i Nasjonal Tvisteløysingsnemd ligg føre.

Administrasjonen si tilråding:

1.Volda kommunestyre godkjenner den reviderte Samhandlingsavtalen mellom Volda kommune og Helse Møre og Romsdal HF slik den ligg føre i vedlegg til saka, unnateke vedlegg 5a, som er sendt til tvisteløysning.

2. Volda kommunestyre har som føresetnad at vedlegg 5a i den tidlegare avtalen skal gjelde uendra inntil avgjerd i Nasjonal Tvisteløysingsnemd.

3. Rådmannen får fullmakt til å vedta retningsliner og prosedyrer som følgjer av avtalen, dersom desse ikkje er av vesentleg eller prinsipiell betydning. Rådmannen får på same vilkår også fullmakt til administrativ godkjenning av vedlegg 5a, når avgjerd i Nasjonal Tvisteløysingsnemd ligg føre.

Vedleggsliste:
Oversendingsskriv frå Helse Møre og Romsdal HF
Saksframlegg og vedtak i Overordna samhandlingsutval
Ny avtaletekst (nynorskversjon ligg enno ikkje føre)
(motteke 13.05.2015)

Samandrag av saka:
Gode og funksjonelle samhandlingsavtalar mellom Helse Møre og Romsdal HF og kommunane er viktige for å regulere samarbeidet om å løyse felles utfordringar for å skape pasienten sitt beste mulege helsevesen i Møre og Romsdal. Enten pasienten blir behandla på sjukehus eller i kommunehelsetenesta er ideologien i avtalane at pasienten er på ein felles bane mellom kommunane og HF, der begge partane har felles ansvar for eit godt resultat. Det blir no lagt fram reforhandla og moderniserte avtalar til godkjenning. Avtaleverket består av ein hovudavtale og 13 delavtalar (vedlagt elektronisk) – som, med unntak av vedlegg 5a, vert tilrådd godkjende.
Det blei ikkje oppnådd semje mellom HF og kommunane om ein 24 timers varslingsfrist i vedlegge 5a. Problemstillinga gjeld kravet til helseføretaket om at dei skal varsle kommunane om det forventa funksjonsnivået og hjelpebehovet etter utskriving, så snart dette er avklart og seinast 24 timar før utskriving, for pasienten. Dette for at kommunane skal ha rimeleg tid på å bygge opp eit godt og forsvarleg tenestetilbod. Helseføretaket krev fristen på 24 timar fjerna og erstatta med formuleringa « så snart dette er avklart». Brot på varslingsfristen kan føre til betalingsbortfall for kommunane til HF for eitt døgn. Saka ligg til avgjerd i Nasjonal Tvisteløysingsnemd.

Saksopplysningar:
Samhandlingsavtalen mellom kommunane i Møre og Romsdal og Helse Møre og Romsdal HF er på nytt revidert våren 2015, og skal tre i kraft frå 01.01.2016 av.
Forhandlingsutvalet bestod av samhandlingssjef Britt Valderhaug Tyrholm og rådgjevar Robert Giske frå helseføretaket (HF) Kommuneadvokat Olav Aarø og kommuneoverlege Arne Gotteberg for Sunnmøre regionråd, kommunalsjef Gunhild Eidsli for Orkidè og kommunalsjef Arild Kjersem for ROR. KS ble representert med Stig Holmstrøm og pasientutvalget var representert ved Kåre Steinsvik.

Forhandlingane endte i år med eit brot mellom partane vedkomande vedlegg 5a (som i den nye avtale vil heite delavtale 5a) Dette omhandlar samarbeidsrutinar ved utskriving av pasientane og ein 24 timers frist for HF å melde endra behov for kommunale helse og omsorgstenester før utskriving. Tvisten er sendt over til Nasjonal tviste-løysningsnemnd etter at ein ikkje nådde frem til semje gjennom lokal nemnd. Kommunalsjef Arild Kjersem og kommuneoverlege Arne Gotteberg har vore utpeika på vegne av samtlege kommunar i Møre og Romsdal å stå føre kommunane sine interesser i tvistemålshandsaminga. Ein har håpa på ei avgjerd før årsskiftet, men saka dreg såpass i langdrag at ein veljer å fremje avtalen, unntatt det aktuelle vedlegget, til godkjenning no. Frem til avgjerd praktiserast avtalen på dette punktet som før. Dette blir utdjupa nedanfor.

Hovudavtalen har i år fått ein redaksjonell gjennomgang og språkvask. Det er i tillegg utarbeida eit innhaldsregister og stikkordsregister til avtalen. Det er også gjort eit forenklingsarbeid ved å samle referansane til det mest sentrale lov- og forskriftsgrunnlaget i hovudavtalen i staden for å ha dette under kvart kapittel.
Det er også verdt å merke seg at ein i *hovudavtalen punkt 5* presiserar at det er naudsynt med betre opplæring om avtalen i kommunane og helseforetaket, samt viktigheten av gjensidig informasjon og koordinering mellom kommune og helseføretaket til beste for pasienten.
Det er røynsle for at det er for liten kunnskap om samhandlingsavtalen hos partane.

Det vert arbeidd med tiltak for å utbetre dette.
Avviksrapportering og riktig behandling av avviksmeldingane er viktig for forbetring. I *hovudavtalen punkt 7* er det innarbeidd ein link til felles avviksprosedyre som skal nyttast. Samhandlingavdelinga i helseføretaket skal kvart år utarbeide ein rapport med oversikt over innmeldte avvik på samarbeidsområdet og utfallet av avvikshåndteringa. Rapporten går til Overordnet samhandlingsutvalg, og som orientering til kommunene og dei lokale samhandlingsutvalg.
Hovudavtalens punkt 10 vedkomande endring og oppseiing blir det gjort framlegg om å korrigere. Det blir gjort framlegg om at reforhandlingar blir gjennomført kvart anna år. Dette synes fornuftig, då årleg revisjon var meir naudsynt då samhandlingsavtalen var ny for partane.

Delavtalane. Det er i alt 13 vedlegg til hovudavtalen. Ved revisjonen har alle vedlegg fått nemninga delavtale og har gjennomgått nokre, til dels vesentlege, endringar. Her blir nevnt dei viktigaste.

Delavtale 3a – Samarbeid om innlegging og behandling av pasientar med behov for somatiske helsetjenester.
Delavtalen har fått ei endring som stiller krav til kommunane om rapportering til sjukehuset etter mottak av melding om innlagt pasient som har motteke kommunal helseteneste. Kommunane skal då sende melding om innleggelsesrapport i retur innan 4 timer etter at sjukehuset har meldt pasienten innlagt. Det er meint at dette skal vere ein kort sammenfatning av aktuelle helseopplysningar og supplerande opplysningar frå dei kommunale helse- og omsorgstenestene. Elektronisk meldingutveksling gjer det muleg å halde denne fristen Prosedyrar om informasjonstryggleik etter Norm for informasjonssikkerheit og gjeldande føresegner må takast i vare. Samstundes må det frå kommunanes si side vurderast kva som er relevante helseopplysningar å oversende. Vedlegget omhandlar samhandling og informasjonsutveksling innanfor somatiske helsetenester og førebels ikkje andre områder.

Delavtale 3b og 5b omhandlar samarbeid om innlegging og utskriving av pasientar med behov for psykisk helsevern og / eller tverrfagleg spesialisert rusbehandling. Frå i år er rusrelatert behandling teke inn i avtalen. Rusføretaket blei ein integrert del av Helse Møre og Romsdal frå 01.01.2014. Nokon kommunar har særskilte avtalar med rusføretaket frå perioden før dette, men ein ser det no føremålsteneleg å innarbeide området i samarbeidsavtalen. Frå kommunane si side blei det uttrykt skepsis ift. konsekevensane dette ville få for krav til behandlingstilbod. I alle høve er det verd å merke seg at alt gjeldande lovgjevning setter krav til kommunane om å sørge for naudsynte helse og omsorgstenester for denne pasientgruppa. Avtalen utvidar ikkje dette ansvaret, men konkretiserar nokre samhandlingstiltak, jf pkt 5.2.

Når det gjeld rutinar om utskriving er det vesentleg skilnad mellom området for somatikk og psykisk helsevern / rusrelatert behandling. For kommunane vil det vere viktig å følgje utviklinga på området nøye.
Som nevnt i innleiinga er det brot mellom partane vedkomande det noverande *vedlegg 5a*. Problemstillinga gjeld kravet til helseføretaket om at dei skal varsle kommunane om utskrivingsklar pasient og forventa funksjonsnivå og hjelpebehov etter utskriving, så snart dette er avklart og seinast 24 timar før utskriving av pasienten for at kommunane skal ha rimeleg tid på å bygge opp eit forsvaleg tenestetilbod. Helseføretaket krev fristen på 24 timar fjerna og erstatta med formulerina « så snart dette er avklart».
Problemstillinga kjem på spissen der kommunar har nekta betaling for overliggende pasienter når varsel ikkje er sendt innan fristen. Helseføretaket meiner at kommunane ikkje har heimel for å nekte betaling for overliggande pasient, om slikt varsel ikkje er sendt innan fristen frå sjukehuset.

Kommunane ønsker å oppretthalde regelen også med visning til at ein får naudsynt tid til å legge til rette for mottak av pasienten. Som nemnt er saka oversendt Nasjonal tvistenemnd for behandling.
I delavtale 8 er det verdt å merke seg *punkt 4.3 pkt 3* vedkomande jordmor og helsesøsterressurser i kommunane. Ein skal arbeide for å ta i vare nasjonale faglige retningsliner på området, blant anna tidleg heimebesøk av jordmor.

I delavtale 12 er det innarbeida endring i samhandlingsstrukturen etter framlegg frå ei nedsett arbeidsgruppe som utgreidde ein ny struktur. Det er gjort endringar/reduksjonar i talet representanter i Overordnet samhandlingsutval og tillitsvalgtrepresentasjon i utvalet.
Det blir oppretta eit eige arbeidsutvalg som førbur saker til overordna utvalsmøter.
Administrative samhandlingsutvalg er tatt ut og erstatta med Lokale samhandlingsutval for kvart sjukehusområde, slik at det blir 4 utval.

I delavtale 13 er innarbeida eit punkt 3.1 om finansiering og kostnadsdeling mellom HF og kommunane i Møre og Romsdal om praksiskonsulentordninga, som er etablert for nokre år sidan. Behov for kostnadsdeling blei alt varsla frå HF til kommunene i 2014, men er først no innarbeidd ved rullering av avtaleverket. Praksiskonsulentane har både spesialisthelsetenesta og kommunehelsetenesten som sin arbeidsarena, og blir rekrutert frå kommunehelsetenesta. Dei gjer eit viktig arbeide for å kvalitetssikre overgangane mellom tenestenivåa og å sikre best muleg fagleg og organisatorisk samhandling mellom HF og kommunane. Både for kommunene og for sjukehusa betyr det mykje å ha ein framskoten kommunal representasjon i sjukehusa sin organisasjon som kan formidle kommunene sin arbeidsmåte til spesialisthelsenivået.
Praksiskonsulenten for Sunnmøre gjer ein stor jobb også i samband med utviklinga av ei felles kompetanse- og opplæringsplan for personell både frå kommunene og sjukehusa. Tema i planen og dei felles møter og fagdagar er utfordringar sjukehusa og kommunene må løyse i fellesskap og samlar tverrfagleg alle aktuelle faggrupper enten dei arbeide på sjukehuset eller i kommunehelsetenesta. Resultata av ordninga blir høgt verdsett både av kommunane og HF.

Vurdering og konklusjon
Framlegget til avtale inneheld nokre vesentlege endringar kommunene må vere merksame på i tida som kjem. Utviklinga synest å gå i retning av at det blir stilt større krav til kommunene frå helseføretaket. Det blir vektlagt at avtalen er gjensidig forpliktande, og at det dreier seg om ein avtale mellom likeverdige partar.

For en god samhandling til pasientens beste er det viktig at begge partar arbeider for å finne enno betre arenaer for informasjonsutveksling og rapportering. Elektronisk meldingsutveksling har bidrege i rett lei, men også felles samhandlingskonferanse der ein får utveksle erfaringar er av stor verdi. Ny avtale legg inn fleire fagutval innanfor sentrale områd som blir dekka av vedlegg 9 og 11, IKT og Omforente beredskapsplanar og akuttmedisinsk kjede.
Samhandlingsstrukturen jf. delavtale 12 er endra etter forslag frå eit nedsett utval. Dei endringar som er kome, synest naudsynte for å få ein betre avklaring av skillet mellom utvala sin arbeidsfordeling når det gjeld utvikling av strategiar/politikk og praktisk /klinisk retta arbeid.

Helse og miljøkonsekvensar:
Vel fungerande samhandlingsavtalar mellom HF og kommunane er av stor betydning ikkje berre for arbeids og oppgåvedelinga mellom helse og omsorgstenestene i kommunane og sjukehusa men også for å skape og kvalitetsikre pasienten sitt helsevesen og helsetenestetilbod i Møre og Romsdal.

Økonomiske konsekvensar:
At avtalen sin intensjon blir følgt opp har store økonomiske konsekvensar for både HF og kommunar, som til dømes kostnadar ved utskrivingsklar pasient, tilbod om 24 timars øyeblikkeleg hjelp-opplegg i kommunane. Dette følger direkte av sentrale forskrifter, men er

utdjupa innanfor samhandlingsavtalen. Einaste kostnad som direkte følgjer av den reforhanfdla avtalen er utgiftsdeling av praksiskonsulentordninga. Dette blei varsla frå HF alt i 2014, men no er innteken i avtaleteksten. Utgiftene delast 50%:50% mellom HF og kommunane, og mellom kommunane ut frå folketalet den 01.01. det aktuelle året. For Volda kommune sin del er utgiftene berekna til kr. 27491 og vil bli innarbeidd i budsjettet for 2016.

Beredskapsmessige konsekvensar:
God og effektiv samhandling mellom HF og kommunane har store beredskapsmessige konsekvensar og er omtala fleire stadar i avtalane. Det er også ein eigen delavtale 11 – "Omforente beredskapsplanar og planar for den akuttmedisinske kjeden"

Rune Sjurgard
Rådmann

Arne Gotteberg
Kommuneoverlege

Utskrift av endeleg vedtak: Helse Møre og Romsdal HF

HELSE MØRE OG ROMSDAL

Kommunane i Møre og Romsdal

Vår ref.: 2014/4282- 12079/2015 - BVT Dykkar ref.: Dato: 11.05.2015

Samhandlingsavtala er reforhandla - underskrift av partane

Samhandlingsavtala mellom helseføretaket og kommunane i Møre og Romsdal vart reforhandla i perioda frå desember 2014 til mars 2015. Forslag til endringar og justeringar er omtalte i vedlagde sak som vart handsama i Overordna samhandlingsutval i møte 16. april.

Overordna samhandlingsorgan fatta dette samrøysta vedtaket:

Sak 2015/09 Reforhandling og revidering av samhandlingsavtala mellom helseføretaket og kommunane i Møre og Romsdal

Vedtak:

1) *Overordna samhandlingsutval i Møre og Romsdal (OSU) stiller seg bak forhandlingsutvalets vurderingar og anbefalingar med følgjande presiseringar:*
   Usemje knytt til forståing av delavtale 5A) formuleringar om tidsfrist ved rapportering av opplysningar frå sjukehuset til kommunane ved klargjering til utskriving søkas løyst i samsvar med samarbeidsavtala §8 «Ueinigheit – Tvisteløysing om avtala sitt innhald.

   Saka om usemje vert lagt fram for lokal tvisteløysingsorgan. Dersom det ikkje vert semje i lokal tvisteløysningsprogram vert saka sendt til Nasjonal tvisteorgan som eiga sak. Lokalt tvisteløysningsorgan får slike representantar. 2 representantar frå helseføretaket, (Britt Valderhaug Tyrholm og Robert Giske). 2 representantar frå kommunane som skal utnemnas innan 04.05.15. 1 representant frå Brukarutvalet som vert utnemnt 04.05.15. OSU handsamar delavtale 5A som eiga sak når avklaring i lokalt evt. Nasjonalt tvisteorgan ligg føre.

2) *Overordna samhandlingsutval gjer oppnemning av fagutval/arbeidsutval slik det går fram av delavtalene 9, 11 og 12 når kommunane har gitt si tilslutning til avtala.*

3) *OSU ber partane om at det vert avsett tid og ressursar til å gjer innhaldet avtala kjent blant sine tilsette*

4) *Samhandlingsavtalen gjeld frå 01.01.16 med avtaleperiode 2 år.*

Vedlagt følgjer den nye Samhandlingsavtala med 13 delavtalar (tidlegare omtala som vedlegg). Delavtale 5A inngår ikkje i denne oversendinga. Ein kjem attende til aktuell delavtale når saka er avgjort i tråd med samarbeidsavtala *§8 «Ueinigheit – Tvisteløysing om avtala sitt innhald.* Dei endringar som er anbefalt frå forhandlingsgruppa og Overordna samhandlingsutval går fram av OSU-sak 2015/09 vedlagt denne oversendinga.

Vi ber om at to underskrivne eksemplar av avtala, samt initialar på alle delavtalar, vert returnert til helseføretaket så snart kommunane har godkjent avtala. Eit eksemplar med underskrift av administrerande direktør i Helse Møre og Romsdal HF vil bli returnert til kommunane.

Vi ber om at avtala vert returnert til følgjande adresse:

Helse Møre og Romsdal HF
postboks 1600,
6026 Ålesund

På førehand takk!

Med vennleg helsing

Dag Hårstad
KST. Adm. direktør

Britt Valderhaug Tyrholm
Samhandlingssjef

Vedlegg

Saksframlegg

Reforhandling og revisjon av samhandlingsavtala mellom kommunane og helseføretaket i Møre og Romsdal

Saksnr	Utvalsnamn	Møtedato
2015/09	Overordna samhandlingsutval Møre og Romsdal	16.04.2015

Saksbehandlar: Robert Giske
Arkivreferanse: 2015/1607

Saksutgreiing:

Samhandlingsreforma har vært avtalt mellom kommunar og alle helseføretaket i landet sidan 01.januar 2012 – og resultata av reforma er i stadig utvikling. Grunnlaget for arbeidet er nedfelt i inngåtte avtalar mellom partane, og består av hovudavtalen og i tillegg 13 delavtaler.

Overordna samhandlingsutval i Møre og Romsdal har gjennomført eit revisjonsarbeid hausten 2013 – og som vart forplikta i løpet av våren i helseføretaket/ kommunane. Siste revisjon vart behandla i sak 2014/06 i Overordna samhandlingsutval. Seinhausten 2014 vart det tatt initiativ både frå helseføretaket og kommunane for å gjennomføre ei ny vurdering av behovet for forbetring/revisjon – og avtalt frist for innmelding av behova vart utsatt frå 01.oktober 2014 til 01.november 2014. Dessutan vart eit forhandlingsutval utnemnt til å gjennomføre arbeidet. Forhandlingsutvalet har gjennomført fire møter i periode frå 08.januar til 10.mars 2015. Utvalet har vore slik samansett: Britt Valderhaug Tyrholm, Helse Møre og Romsdal HF, Robert Giske, Helse Møre og Romsdal HF, Olav Aarø, Ålesund kommune, Gunhild Eidsli, Surnadal kommune, Arild Kjersem, Fræna kommune, Arne Gotteberg, Volda kommune, Stig Holmstrøm, KS, Kåre Steinsvik, Brukerutvalet i Helse Møre og Romsdal HF, og Randi Spjelkavik Ramnefjell, sekretær, Helse Møre og Romsdal HF.

Parallelt med avtalearbeidet vart det nedsett ei eiga arbeidsgruppe mellom partane for å utvikle ei plattform for læringstiltak. Det er påpeika både nasjonalt (Nasjonalt nettverk for implementering av samhandlingsreformen - statusrapport for pr nov. 2014) og lokalt at innhaldet i samhandlingsavtalane mellom partane er lite kjent. Intensjonen med læringsplattforma er både å gjer innhaldet i avtala meir kjent og stimulere til auka bruk av samhandlingsavtalen.

Oppsummering av arbeidet

Det kom innspel til reforhandling/revisjon/forbetring av avtala frå begge parter og desse innspel har vore grunnlaget for forhandlingane/revisjonsarbeidet. I tillegg skal avtala utvidas ved at det gamle regionale Rusføretaket er oppløyst, og tilboda integrert i dei lokale helseføretaka. Dette er søkt løyst med å utvide særleg delavtalane 3B og 5B til å gjelde både psykisk helsevern og tverrfagleg spesialisert rusbehandling. Dei andre delavtalane er tilpassa denne tenesteutvidinga i helseføretaket si verksemd.

Ved sida av endringsarbeidet har forhandlingsgruppa prøvd å auke tilgjengeligheita/ bruken av avtaleverket gjennom forskjellige tiltak som er integrert i vedlagte forslag;

- Språkvasking og lik bruk av malar
- Tidlegare «vedlegg» har no fått nemninga «delavtale»
- Etablering av innhaldsfortegning og stikkord-register
- Visning av revisjonspunkt med «raud tekst»
- Lovgrunnlaget er samla i hovudavtala

Eit einstemmig utval stiller seg bak dei framlagte forslag til endringar i avtala, med eit unntak. Denne ueinigheten gjelder «Delavtale 5A) – punkt 5.3.2» og omhandlar tidsfrist for oversending av informasjon knytt til funksjonsnivå/ hjelpebehov før utskriving: *Pasientens antatte funksjonsnivå og hjelpebehov etter utskriving formidles til kommunen så snart dette er avklart,* ***senest innen 24 timer før utskriving.*** Tekst i fet er ikkje forskriftsregulert og formuleringa skaper uklarheit når det gjeld kommuna si betalingsplikt slik det fremgjeng av pkt.7 i same delavtale.

Saken har også blitt behandla i Rådmannsutvalet i Møre og Romsdal i sak 15/20 «Uttale til forhandlingar mellom føretaket og kommunane om samarbeidsavtalen» den 24.mars 2015. Vedtaket til utvalet lyder;

> ***Vedtak***
> *Rådmannsutvalet oppmodar Helseforetaket til å vidareføre besetemmelsen i punkt 6.3 nr. 2 i avtalens vedlegg 5 a; Samarbeid om utskriving av pasienter med behov for somatiske helsetenester. Rådmannsutvalet meiner at trygge og forutsigbare pasientforløp og pasientsikkerheit må ha fokus i samarbeidsavtalen mellom kommunane og Helseforetaket. Vidareføring av nemnde bestemmelse er derfor nødvendig for å planleggje rette tenester til rett tid og på rett nivå, jfr. intensjonen i Samhandlingsreforma.*

Saken har i løpet av perioda 2013 – 2015 blitt registrert fleire gonger som ueinigheitsområde mellom helseføretaket og nokre kommuner. Når både helseføretaket, nokre kommuner og rådmannsutvalet i Møre og Romsdal er ueinige i saka knytta til forståing av bestemmelsane som nemnt ovanfor har helseføretaket meddelt forhandlingsutvalet at ein ynskjer saka tvista i Nasjonal Tvisteløysingsorgan iht. Samarbeidavtalas § 8.2.

Forhandlingsutvalet tilrår at Overordna Samhandlingsutval behandlar forslaget til revisjon av inngåtte samhandlingsavtalar, med unntak av delavtale 5A som blir uendra inntil avklaring i Nasjonal tvistenemd. Når resultata av nasjonal tvistehandtering føreligg kan denne sendast partane som ein separat tilleggssak, som eigen sak delavtale 5A) «Samarbeid om utskriving av pasientar med behov for somatisk helsetenester».

Det er eit ønske at det øvrige avtaleverket blir sendt kommunane til behandling så tidleg som mogleg. Revisjonspunkta framgår av vedlagte forslag til ny avtale.

Samandrag av dei mest vesentlege endringane:

Avtaleområde	Delomområde	Kommentar
Samarbeidsavtalen - **§ 7 Avvik**	Avviksregistrering – læring. Rapportering årleg til overordna samhandlingsutval	Helseføretaket skal samordne innspela – og lage årleg rapport

Samarbeidsavtalen - **§ 10 Endringer av avtalen**	Evaluering av behovet for revisjon anna kvart år Forhandlingsutvalet sitt mandat og samansetting avklares	Endringar av teknisk karakter tilvises enklare saksbehandling
Delavtale 1 **Hvilke helse- og omorgsoppgaver har partene ansvar for**	Partane forpliktar seg til å avklare «gråsoneområder» for pasientbehandling mellom kommunane og helseføretaket	Ynskje om å sikre heilheten i pasientforløpa
Delavtale **3A/ 3B, 5 A/ 5B og 09** **IKT**	Alle vedlegg er oppdatert med meldingar som sendas elektronisk og skal handterast ift. tidsfristar	Etter innføring av elektronisk samhandling er behovet for einhetlig håndtering mellom partene blitt betydelig vektlagt
Delavtale 4 **Døgntilbod for øyeblikkeleg hjelp i kommunene**	Vedlegget er vesentlig omarbeida og oppdatert iht. Helsedirektoratets veileder	Tydeliggjering av at leger i mottak og poliklinikk kan henvise pasientar til det kommunale ØHD-tilbodet.
Delavtale 5A **Prosedyre ved antatt behov for kommunale tenester ved utskriving**	Partane har forhandla på punkt 5.3.2 – behovet for å informasjon frå sjukehuset til kommunane innan eigen tidsfrist	Partane er ueinige – og helseføretaket ynskjer at saka vert behandla i Nasjonal tvisteløysningsnemd.
Delavtale 8 **Samarbeid om svangerskap-, fødsels- og barselomsorg**	Art. 3. Ansvar og oppgåver Presisering og tillegg knytt til tidleg kommunikasjon mellom sjukehuset og kommunane i forbindelese med utskriving	I påvente av elektroniske EPJ løysningar mellom partane, anbefaler ein bruk av alternative løysningar
Delavtale 9 **IKT**	Vedlegg er gjennomgått og korrigert ift. endringar av elektronisk samhandling, Norsk helsenetts systemansvar og regionale prosjekter.	Språklig vasking og forbetring av vedlegget. Påpeiking av standarsierte regionale endringerprosjekt, som KomUT2. Konstituering og klargjering av fagutvalet – IKT-arbeidsutval.
Delavtale 10 **Forebygging**	Art. 4. forsterket med pålegg om etablering av felles møteplass for partane ift. smittevern. Art. 4.2 bruk av Lærings- og mestringssenteret for tiltak i kommuna	Styrket profil på forebygging er nasjonalt påpekt, og lokale tiltak både innanfor smittevern og LMS er påpeika i Møre og Romsdal.

Delavtale 11 **Omforente beredskapsplanar og akuttmedisinske kjede**	Art. 6. Ein foreslår at Akuttutval vert oppretta med deltaking frå både kommuner og helseføretaket	Ein ynskjer å opprette eit partsammensett fagutval
Delavtale 12 **Samhandlingsstruktur**	Vedlegget er vesentlig omarbeida, med forslag til ny struktur og andre ansvarsområder. Samansetting og oppnemning er vesentlig endra	Endringar i vedlegget reflekterer erfaringane etter 3 års drift i reforma. Lokale utval tilknytta dei lokale sjukehusområda kjem som nytt forslag. Tillitsvalgte si rolle er avklart. Utvala får tydlegare skille mellom utvikling av strategi/ politikk og praktisk/ klinisk retta arbeid.
Delavtale 13 **Praksiskonsulentordninga**	Art. 3.1 Finansiering og kostnadsdeling er nytt tillegg. Deling av kostnadar kjem som følgje av felles ansvar og nytte av ordninga.	Endringar i vedlegget skyldes erfaringar med etablering av eit betre tilbod for begge partar innanfor PKO. Lokal og regional dekning av konsulentar er no oppnådd – og nytteverdien rapporteras jevnleg fra både kommuner og helseføretaket.

Forslag til vedtak:

1. Overordna samhandlingsutval i Møre og Romsdal (OSU) stiller seg bak forhandlingsutvalets vurderingar og anbefalingar med følgjande presiseringar

    a. Påpeikte ueinighet knytt til forståing av delavtale 5A) formuleringar om tidsfrist ved rapportering av opplysningar frå sjukehuset til kommunane ved klargjering til utskriving søkas løyst i samsvar med samarbeidsavtala §8 «Ueinigheit – Tvisteløysing om avtala sitt innhald». Det blir oppretta eit lokalt tvisteløysingsorgan som forbereder sak til Nasjonal tvisteløysningsorgan. Organet får slik samansetting:

    b. OSU handsamer delavtale 5A som eiga sak når avklaring frå Nasjonal tvisteløysingsorgan føreligg.

    c. Overordna utval gjer oppnemning av fagutval/arbeidsutval slik det framgjeng av delavtalene 9, 11 og 12 når kommunane har gitt si tilslutning til avtala.

    d. OSU ber partane om at det vert avsett tid og ressursar til å gjer innhaldet avtala kjent blant sine tilsette.

Petter Bjørdal
leiar

Samhandlingsavtale

mellom

kommunene i Møre og Romsdal og
Helse Møre og Romsdal HF

29.04.2015

SAMARBEIDSAVTALE 4
1. Innledning 4
2. Verdigrunnlag og målsetting 5
3. Samhandlingsområder 6
4. Samhandlingsformer 7
5. Plikt til gjennomføring og forankring 7
6. Involvering av pasient- og brukerorganisasjoner 7
7. Avvikshåndtering og forbedringsarbeid 8
8. Uenighet – Tvisteløsning vedrørende avtalens innhold 8
8.1. Dialog og forhandlinger 8
8.2. Lokalt eller nasjonalt tvisteorgan 8
8.3. Ordinær domstolsbehandling 8
9. Mislighold 9
10. Endring og oppsigelse av avtalen 9

Delavtale 1 - Hvilke helse- og omsorgsoppgaver som partene har ansvar for – og hvilke tiltak som partene skal utføre 10

Delavtale 2 - Samarbeid for å sikre helhetlige og sammenhengende helse- og omsorgstjenester til pasienter med behov for koordinerte tjenester 12
1. Formål 12
2. Virkeområde 12

Delavtale 3 A) - Samarbeid om innleggelse og behandling av pasienter med behov for somatiske helsetjenester 15
1. Formål 15
2. Virkeområde 15

Delavtale 3B) - Samarbeid om inntak, innleggelse og behandling av pasienter med behov for psykiske helsevern og tverrfaglig spesialisert rusrelatert behandling 18
1. Formål 18
2. Virkeområde 18

Delavtale 4 - Samarbeid om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp tilbud 23
1. Formål 23
2. Virkeområde 23

Delavtale 5A) - Samarbeid om utskriving av pasienter med behov for somatiske helsetjenester 25
1. Formål 25
2. Virkeområde 25

Delavtale 5B) - Samarbeid om utskriving av pasienter med behov for tjenester innenfor psykisk helsevern og rusrelatert behandling 31
1. Formål 31

2. Virkeområde 31

Delavtale 6 - Retningslinjer for gjensidig kunnskapsoverføring og informasjonsutveksling og for faglige nettverk og hospitering 33
1. Formål 33
2. Virkeområde 33

Delavtale 7 - Samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid 35
1. Formål 35
2. Virkeområde 35

Delavtale 8 - Samarbeid om svangerskaps-, fødsels- og barselsomsorg 37
1. Formål 37
2. Virkeområde 37

Delavtale 9 - Samarbeid om IKT- løsninger og elektronisk samhandling 39
1. Formål 39
2. Virkeområde 39

Delavtale 10 - Samarbeid om forebygging 42
1. Formål 42
2. Virkeområde 42

Delavtale 11 - Omforente beredskapsplaner og planer for den akuttmedisinske kjeden 44
1. Formål 44
2. Virkeområde 44

Delavtale 12 - Samhandlingsstruktur i Møre og Romsdal mellom kommunene og Helse Møre og Romsdal HF 47
1. Samhandlingsfora 47
2. Dialogmøte og samhandlingskonferanse 47
3. Overordnet samhandlingsutvalg 47
4. Lokale samhandlingsutvalg 47

Delavtale 13 -Samarbeid om praksiskonsulentordninger 51
1. Formål 51
2. Virkeområde 51

SAMHANDLINGSAVTALE

mellom …….. kommune

og

Helse Møre og Romsdal HF

1. Innledning

Partene er etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester av 14. juni 2011 § 6-1 m.fl. pålagt å inngå samarbeidsavtale. Denne samarbeidsavtalen består av en generell del, jfr. punkt 1 – 10, og konkrete samhandlingsområder som beskrives i egne delavtaler. Denne avtalen sammen med delavtalene utgjør Samhandlingsavtalen.

Samhandlingsavtalen har til formål å konkretisere oppgave- og ansvarsfordelingen mellom kommunen og helseforetaket, og skal bidra til at pasienter og brukere mottar et helhetlig tilbud om helse- og omsorgstjenester.

Følgende definisjon for samhandling legges til grunn for avtalen:

> Samhandling er uttrykk for helse- og omsorgstjenestens evne til oppgavefordeling seg i mellom for å nå et felles omforent mål, samt evnen til å gjennomføre oppgavene på en koordinert måte - St.meld. 47 (2008 – 2009) Samhandlingsreformen.

Samhandlingen innebærer god kommunikasjon, felles oppfølging og delt ansvar for pasienten/brukeren, felles utdanningsprogram og tett personlig kontakt. Dette skal sikre at pasientene/brukerne blir behandlet på rett nivå, sted og innen rett tid for å maksimere nytten av tilgjengelige ressurser på en best mulig måte.

De mest sentrale lover og forskrifter som samarbeidsavtalen bygger på er;

- Lov 1999-07-02 nr. 61- Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. (Spesialisthelsetjenesteloven)
- Lov 2011-06-24-nr. 30- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (Helse- og omsorgstjenesteloven)
- Lov 2011-06-24 nr. 29- Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven)
- Lov 1999-07-02 nr. 64- Lov om helsepersonell m.v. (Helsepersonelloven)
- Lov 1999-07-02 nr. 63 - Lov om pasient- og brukerrettigheter (Pasient- og brukerrettighetsloven)
- Lov 1999-07-02 nr. 62 - Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (Psykisk helsevernloven)
- Lov 2001-06-15 nr. 93 – Lov om Helseforetak m.m. (Helseforetaksloven)

- Lov 2000-06-23 nr. 56 – Lov om helsemessig og sosial beredskap (Helseberedskapsloven)
- Lov 2014-06-20 nr. 43 – Lov om Helseregistre og behandling av helseopplysninger (Helseregisterloven)
- Lov 1994-08-05 nr. 55 - Lov om vern mot smittsomme sykdommer (Smittevernloven)
- Lov 2000-04-14 nr. 31 - Lov om behandling av Personopplysninger (Personopplysningsloven)

Forskrifter til ovennevnte lover:

- FOR-2011-11-18 nr. 1115 – Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter
- FOR-2000-12-21 nr. 1385 – Forskrift om Pasientjournal

Opplistingen av ovennevnte lover og forskrifter er ikke ment å være uttømmende, noe som innebærer at også andre lover og forskrifter har betydning for partenes utførelse av oppgaver.

2. Verdigrunnlag og målsetting

Samarbeidet bygger på tillit og åpenhet mellom likeverdige parter som er gjensidig avhengig av hverandre for å kunne gi et godt helhetlig tilbud. Samarbeidet skjer ut i fra en felles forståelse av oppgaver og ansvar. Et godt samarbeid forutsetter forankring i ledelsen, som legger til rette for god og effektiv samhandling mellom Helse Møre og Romsdal HF og kommunen. Dette gjelder både på politisk, administrativt og faglig nivå i den daglige driften av tjenestene.

Samhandling innebærer at ulike helsearbeidere arbeider på tvers av sektorer og spesialiteter for å skape sammenhengende tjenester. Pasientens / brukerens beste skal alltid være i fokus. Pasienten/brukeren står i sentrum og er på felles helsearena enten pasienten er i helseforetaket eller i kommunen.

Partene er enige om at samarbeidet skal preges av en løsningsorientert tilnærming og prinsippet om at avgjørelser tas på lavest mulig tjenestenivå, så nært pasient/bruker som mulig.

Samhandlingen skal bygge på likeverdighet mellom partene og respekt for hverandres roller og kompetanse og bidra blant annet til at:

- Pasient/bruker får koordinerte, helhetlige og individuelt tilpassede helsetjenester på rett nivå til rett tid
- Pasient/bruker og pårørende opplever trygghet, forutsigbarhet, kontinuitet og brukermedvirkning
- Gode rutiner og klare oppgave- og ansvarsforhold preger samarbeidet mellom kommunen og helseforetaket
- Effektiv ressursutnyttelse på tvers av kommunegrenser og forvaltningsnivå
- Partene samarbeider om å styrke det forebyggende og helsefremmende arbeidet

For å nå disse målene skal partene:

- Forankre avtalen i toppledelsen både i kommunen og Helse Møre og Romsdal HF
- Forankre og involvere på fag- og avdelingsnivå, ved at alle mellomlederne kjenner avtalen og ser til at den blir praktisert i det daglige arbeidet
- Integrere og prioritere systematisk kvalitetsarbeid i det daglige arbeidet på linje med andre prioriterte oppgaver
- Ha kjennskap til hverandre med faste møteplasser og regelmessig dialog

3. Samhandlingsområder

Helse og omsorgstjenesteloven § 6-2 oppstiller et minimumskrav til hva en avtale mellom partene skal inneholde. Det følger av lovens 1.ledd at avtalen som et minimum skal inneholde, sitat:

1. Enighet om hvilke helse- og omsorgsoppgaver forvaltningsnivåene er pålagt ansvaret for og en felles oppfatning av hvilke tiltak partene til enhver tid skal utføre
2. Retningslinjer for samarbeid i tilknytning til innleggelse, utskrivning, habilitering, rehabilitering og lærings- og mestringstilbud for å sikre helhetlige og sammenhengende helse- og omsorgstjenester til pasienter/ brukere med behov for koordinerte tjenester
3. Retningslinjer for innleggelse i sykehus
4. Beskrivelse av kommunens tilbud om døgnopphold for øyeblikk hjelp
5. Retningslinjer for samarbeid om utskrivningsklare pasienter som antas å ha behov for kommunale tjenester etter utskrivning fra institusjon
6. Retningslinjer for gjensidig kunnskapsoverføring og informasjonsutveksling og for faglige nettverk og hospitering
7. Samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid
8. Samarbeid om jordmortjenester
9. Samarbeid om IKT-løsninger lokalt
10. Samarbeid om forebygging
11. Omforente beredskapsplaner og planer for den akuttmedisinske kjeden

Regulering av samarbeidet på disse punktene vil være et viktig verktøy i gjennomføringen av Samhandlingsreformen og beskrives i egne delavtaler. I tillegg er det inngått avtale om samhandlingsstruktur (delavtale 12) og Praksiskonsulentordning (delavtale 13). Dersom partene inngår samarbeid på andre områder, kan det inngås særskilte avtaler som delavtaler til denne avtalen, eller egne retningslinjer og/eller prosedyrer som ikke er en delavtaler til avtalen. Velger en alternative retningslinjer og/eller prosedyrer som ikke er delavtaler til avtalen, vil ikke avviks- og sanksjonsreglene i denne avtalen komme til anvendelse.

4. Samhandlingsformer

For å sikre gjennomføring av Samhandlingsavtalen er det etablert slike samhandlingsfora:

- Dialogmøte
- Overordna samhandlingsutvalg
- Lokale samhandlingsutvalg
- Kliniske samhandlingsutvalg
- Samhandlingskonferanse

Samhandlingsstrukturen er beskrevet i delavtale 12.

5. Plikt til gjennomføring og forankring

Partene forplikter seg å gi opplæring om avtalen til egne ansatte. Partene skal også sette av nok ressurser knyttet til medvirkning i de avtalte former for samarbeid, blant annet vedtatte utvalg og koordinerende enhet.

Større endringer som planlegges av en av partene, skal gjennomføres med en god gjensidig prosess.

Partene forplikter seg til å:

- Informere og involvere den andre parten i planprosesser og annet arbeid som har betydning for utformingen av helsetjenester for den annen part, blant annet organisering og endring av rutiner
- Orientere hverandre om endringer i rutiner, organisering og lignende som kan ha betydning for/innvirkning på de områdene avtalen omfatter
- Gjennomføre konsekvensutredninger ved planlegging av tiltak som får konsekvenser for den annen part, blant annet omorganiseringer, nedlegging av sykehus og sykehusavdeling
- Opprette en klar adressat i egen virksomhet som har overordnet ansvar for å veilede og hjelpe ved samhandlingsbehov mellom tjenesteyterne

6. Involvering av pasient- og brukerorganisasjoner

Pasient- og brukerorganisasjoner skal medvirke i forbindelse med utarbeidelse, praktisering, oppfølging og endring av avtalen. Brukerne/pasientene skal være representert i alle samhandlingsfora som etableres mellom kommunene og Helse Møre og Romsdal HF.

Partene er enige om at kravet til brukermedvirkning som et minimum skal oppfylles ved at synspunkter og tilbakemeldinger som kommer frem gjennom brukerundersøkelser, brukerutvalget ved Helse Møre og Romsdal HF, eldrerådet og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne i kommunen skal tillegges vekt.

7. Avvikshåndtering og forbedringsarbeid

Dersom partene ikke følger de rutiner og prosedyrer som er avtalt i denne avtale med delavtale eller i medhold av denne avtalen, foreligger et avvik.

Formålet med avvikshåndteringen skal være forbedringsarbeid og erfarings-utveksling. Partene har etablert system for melding av avvik innenfor alle samarbeidsområder som omfattes av avtalen, jamfør «Prosedyre for melding og håndtering av avvik mellom kommunene og helseforetaket»

Link til prosedyre → Avviks prosedyre

Samhandlingsavdelingen skal hvert år utarbeide en rapport med oversikt over innmeldte avvik innenfor avtalens samarbeidsområder og utfallet av avviks-håndteringen. Rapporten går til behandling i Overordna samhandlingsutvalg og som orientering til kommunene og de lokale samhandlingsutvalgene

8. Uenighet – Tvisteløsning vedrørende avtalens innhold

Partene forplikter seg til å løse uenighet vedrørende forståelse av avtalen ved prosesser beskrevet under pkt. 8.1 og 8.2 før saken kan bringes inn for domstolene i henhold til pkt. 8.3.

8.1. Dialog og forhandlinger

Partene er enige om at uenighet vedrørende forståelse av avtalen først skal søkes løst gjennom dialog og forhandling. Dersom begge parter ønsker det kan uenighet søkes løst gjennom Overordnet samhandlingsutvalg.

8.2. Lokalt eller nasjonalt tvisteorgan

Dersom saken ikke løses gjennom dialog og forhandlinger er partene enige om at det opprettes en uenighetsprotokoll som sendes lokalt tvisteløsningsorgan for drøfting og anbefaling av løsning. Lokalt tvisteløsningsorgan opprettes av partene med to representanter fra hver av partene, og en brukerrepresentant. Oppnås ikke enighet i lokalt tvisteløsningsorgan, sendes saken til Nasjonalt tvisteløsningsorgan for anbefaling av løsning.

8.3. Ordinær domstolsbehandling

Dersom partene ikke klarer å løse uenigheten gjennom dialog og forhandlinger eller etter anbefalinger fra lokalt og nasjonalt tvisteløsningsorgan, kan hver av partene bringe saken inn for de ordinære domstoler med den kommunale parts tingrett som verneting.

9. Mislighold

Avtalen kan ikke sies opp på grunn av mislighold.

Ansvarsbetinget mislighold av denne avtale som påfører den annen part et dokumentert økonomisk tap, kan i ytterste konsekvens kreves erstattet. Slike krav fremsettes og behandles i samsvar med den saksgangen som er beskrevet for uenighet under pkt. 8.

10. Endring og oppsigelse av avtalen

Avtalen er gyldig og gjelder fra det tidspunkt begge parter har undertegnet. Hver av partene har i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven § 6-5, 2. ledd rett til å si opp avtalen med ett års frist.

Partene forplikter seg til å revidere avtalen slik at den til enhver tid er i samsvar med gjeldende rettspraksis, lover og forskrifter. Partene plikter også å revidere avtalen dersom andre vesentlige forutsetninger for avtalen endres, herunder etablering av nye behandlingstilbud som krever avklaring av oppgave- og ansvarsfordeling.

Partene plikter å foreta en gjennomgang og evaluering av avtalen annet hvert år ved utgangen av året. Når det meldes ønske om endringer skal det nedsettes et partssammensatt forhandlingsutvalg som skal sammensettes med 4 representanter fra kommunene og 2 representanter fra helseforetaket. I tillegg kan 1 representant fra KS og 1 representant fra brukerutvalget møte med talerett.

Representantene i forhandlingsutvalget utpekes av de ulike regionrådene etter forslag fra kommunene. Helseforetaket utpeker sine egne representanter. De endringer som forhandlingsutvalget foreslår, skal behandles av Overordnet samhandlingsutvalg. Endringene vedtas av den enkelte kommune og helseforetaket etter tilrådning fra Overordnet samhandlingsutvalg.

Endringer som kun er av teknisk karakter, kan behandles administrativt hos hver av partene.

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

Delavtale 1 til Samhandlingsavtalen

Hvilke helse- og omsorgsoppgaver som partene har ansvar for – og hvilke tiltak som partene skal utføre

I henhold til "Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester" av 22. juni 2011 § 6.2 første ledd skal kommunen og helseforetaket avklare hvilke helse- og omsorgsoppgaver og tilhørende tjenester partene har ansvar for.

Kommunens oppgaver er definert i "Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m." (Helse- og omsorgstjenesteloven) og særskilt i kapittel 3 "Kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester".

§ 3-1. Kommunens overordnede ansvar for helse- og omsorgstjenester;

- Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester
- Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne
- Kommunens ansvar etter første ledd innebærer plikt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten, slik at tjenestenes omfang og innhold er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om pliktens innhold
- Kommunens helse- og omsorgstjeneste omfatter offentlig organiserte helse- og omsorgstjenester som ikke hører under stat eller fylkeskommune
- Tjenester som nevnt i første ledd, kan ytes av kommunen selv eller ved at kommunen inngår avtale med andre offentlige eller private tjenesteytere. Avtalene kan ikke overdras

Helseforetakets ansvar er definert i "Lov om spesialisthelsetjenester", og i kapittel 2 § 2-1a og kapittel 3 om særlige plikter og oppgaver;

§ 2-1a. De regionale helseforetakenes ansvar for spesialisthelsetjenester

- De regionale helseforetakene skal sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted innen helseregionen tilbys spesialisthelsetjeneste i og utenfor institusjon, herunder
    - Sykehustjenester
    - Medisinske laboratorietjenester og radiologiske tjenester
    - Akuttmedisinsk beredskap
    - Medisinsk nødmeldetjeneste, luftambulansetjeneste og ambulansetjeneste med bil og eventuelt med båt
    - Tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmisbruk, herunder institusjonsplasser som kan ta imot rusmiddelmisbrukere med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven §§ 10-2 til 10-4
    - Transport til undersøkelse eller behandling i kommune- og spesialisthelsetjenesten
    - Transport av behandlingspersonell

- De regionale helseforetakene skal peke ut institusjoner i det enkelte helseforetak som kan ta imot rusmiddelmisbrukere med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven §§ 10-2 til 10-4
- Det regionale helseforetaket plikter å yte hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner i helseregionen
- Tjenester som nevnt i første ledd kan ytes av de regionale helseforetakene selv, eller ved at de inngår avtale med andre tjenesteytere
- Departementet kan i forskrift stille krav til tjenester som omfattes av denne loven

Det følger av andre overordnede føringer som for eksempel Nasjonal helse- og sykehusplan og ny stortingsmelding om primærhelsetjenesten, hva som er kommunenes og hva som er helseforetakets oppgaver.

Partene er likeverdige og skal benytte følgende virkemidler for å avklare ansvarsfordeling og endring av oppgavedeling:

- Dialog og høringer før beslutning
- Planlegge endringer i god tid
- God gjensidig prosess
- Helhetlige pasientforløp for å sikre kvalitet i pasientbehandlingen
- Ressurser skal følge endringer i pasientforløpet i form av kompetanse og økonomi
- Partene forplikter seg til å holde seg oppdatert og tilpasse seg faglige standarder og nye behandlingsmetoder.

Partene forplikter seg til å samarbeide og avklare gråsoneområder for å sikre helheten i behandlingsforløpene.

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

Delavtale 2 til Samhandlingsavtalen

Samarbeid for å sikre helhetlige og sammenhengende helse- og omsorgstjenester til pasienter med behov for koordinerte tjenester

1. Formål

Delavtalen skal sikre at pasienter/brukere som har behov for koordinerte tjenester gis et faglig forsvarlig tilbud og får tjenester som er sammenhengende og koordinerte. Delavtalen skal også sikre godt samarbeid mellom de ulike tjenestene og nivåene slik at pasienter opplever helhetlig behandling.

2. Virkeområde

Pasienter/brukere med behov for koordinerte tjenester er personer med til-stander som gir behov for langvarig oppfølging og samarbeid mellom fag-personell med forskjellig fagbakgrunn og organisatorisk tilknytning. Habilitering og rehabilitering er den prosessen som foregår for at en pasient/bruker med medfødt eller ervervet skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne skal oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltagelse sosialt og i samfunnet.

Denne delavtalen regulerer samarbeidet mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal i arbeidet med pasienter/brukere med behov for koordinerte tjenester, habilitering eller rehabilitering. Delavtalen gjelder både somatikk, psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. I tillegg til denne delavtalen reguleres samarbeidet også av delavtale 3a og b, og 5a og b.

3. Oppgaver og ansvar

3.1. Felles ansvar

1. Partene skal sørge for at pasienter/brukere opplever et helhetlig tilbud, og at en ved eventuell uenighet mellom avtalepartene omkring tilbud rundt enkeltpasienter/-brukere, ivaretar pasientens/brukerens rettigheter i forhold til lov og forskrift
2. Partene skal samarbeide om å lage gode pasientforløp. I dette arbeidet skal regionalt utarbeidet metodikk for pasientforløpsarbeid benyttes. Partene forplikter seg til å stille nødvendig personell til disposisjon i arbeidet
3. Partene skal sikre brukermedvirkning på system- og individnivå
4. Partene skal holde hverandre orientert om eget tilbud innenfor koordinerte tjenester
5. Både helseforetak og kommuner har ansvar for habilitering og rehabilitering av pasienter/brukere. Ved vurdering av hvor hovedansvaret for dette ligger i forhold til enkeltpasienter/-brukere, tar en utgangspunkt i rapporten "Avklaring av ansvars- og oppgavedeling mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten på rehabiliteringsområdet" fra Helsedirektoratet (IS-1947)

6. Partene skal etablere samarbeid mellom helseforetaket og kommunen rundt pasient- og brukergrupper med sammensatte behov, for eksempel palliativ omsorg, rus og psykiatri.

3.2. Helse Møre og Romsdal HF skal:

1. ha en koordinerende enhet som har oversikt over tilbud og rutiner på dette området både i helseforetaket og i forhold til kommunene, og ansvar for informasjon både internt i helseforetaket og i forhold til kommunene.
2. tilby koordinator for pasienter som bare mottar spesialisthelsetjenester
3. starte rehabiliteringstiltak så snart som mulig under institusjonsopphold
4. utrede, undersøke og gi rehabiliteringstilbud til pasienter med behov for tverrfaglig spesialisert rehabilitering
5. melde fra når en ser behov for individuell plan eller kommunal koordinator. Meldingen skal gå fra behandlende enhet til koordinerende enhet i kommunen.
6. ta initiativ til samarbeidsmøter før utskriving ved behov for svært omfattende kommunale tjenester
7. bistå til å kartlegge behov for nødvendige hjelpemiddel og ta initiativ til at disse blir anskaffet og klargjort. Gi opplæring i de hjelpemidler som bestilles av spesialisthelsetjenesten og skal brukes av pasienten i hjemkommunen
8. delta i nødvendig tverrfaglig samarbeid i ansvarsgrupper også etter at pasientene er utskrevet, når det er faglig behov for dette.
9. gi ambulante tjenester der enkeltpasienter har behov for spesialisthelsetjenester, og der dette av faglige grunner må skje i egen kommune. Dette gjelder både oppfølging av pasienten, og nødvendig kompetanseoverføring (jfr. delavtale 6). Ambulante tjenester skal gis etter avtale med, og i nært samarbeid med kommunale tjenester. Kommunale tjenester inklusive fastlegene, skal holdes orientert om det tilbudet som blir gitt og få epikriser fra relevante konsultasjoner.
10. gi nødvendig råd og veiledning i henhold til lov og forskrift, jfr. § 14 i forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator
11. gi tilbud om undervisning og opplæring til pasienter og pårørende for aktuelle kroniske sykdomsgrupper
12. ha et system for barnekontakt i relevante enheter for å gi nødvendig støtte og oppfølging til barn og ungdom som er pårørende av psykisk syke, rusmiddelavhengige eller alvorlig somatisk syke eller skadde pasienter.
13. varsle relevante instanser i kommunene så tidlig som mulig.

3.3. Kommunen skal:

1. etablere koordinerende enhet i kommunen, og gi kontaktinformasjon om denne til helseforetakets koordinerende enhet. Koordinerende enhet skal videreformidle direkte og relevant kontakt for oppfølging av barn og unge.
2. sørge for å utarbeide individuell plan, tilby og utnevne koordinator og vurdere å opprette ansvarsgrupper, der det er behov for dette.
3. ha tilbud om habilitering og rehabilitering
4. gi nødvendig og relevant informasjon til helsepersonell i helseforetaket i forbindelse med felles pasienter/brukere innenfor de grenser helsepersonelloven setter

5. delta i nødvendig informasjonsutveksling og samarbeidsmøter under opphold, for planlegging av nødvendige tiltak etter utskriving.
6. ha ansvar for at nødvendig hjelpemiddel installeres og tilpasses
7. ha et system for å gi nødvendig støtte og oppfølging til barn og ungdom som er pårørende av psykisk syke, rusmiddelavhengige eller alvorlig somatisk syke eller skadde pasienter.

3.4. Bruk av tvang

I forhold til tvangsbruk i psykisk helsevern forholder partene seg til lov om psykisk helsevern. I forhold til tvangsbruk ved rusproblem forholder kommunen seg til helse- og omsorgstjenesteloven (kap. 10).

3.5. Videre oppfølging

Partene forplikter seg til å følge opp denne delavtalen videre gjennom:

1. Pasientforløpsarbeid som beskrevet under 3.1, punkt 2
2. Overordnet samhandlingsutvalg og de lokale samhandlingsutvalgene

Dato,

_____

……. kommune

Dato,

_____

Møre og Romsdal HF

Delavtale 3a til Samhandlingsavtalen

Samarbeid om innleggelse og behandling av pasienter med behov for somatiske helsetjenester

1. Formål

- Delavtalen skal sikre at alle pasienter får et faglig forsvarlig og helhetlig behandlingstilbud i overgangen mellom kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste.
- Delavtalen skal regulere ansvarsfordeling, oppgaver og plikter ved innleggelse og behandling av pasienter med behov for helsetjenester.

2. Virkeområde

Delavtalen skal regulere samhandlingen mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal HF vedrørende innleggelse, poliklinisk behandling, dagbehandling og døgnbehandling. Partene beslutter selv hvordan de internt organiserer tjenestene. Rutiner og prosedyrer for samhandlingen som følger av denne delavtalen er førende for partene. Delavtalen regulerer ikke samhandlingen mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal HF når det gjelder rus og psykisk helsevern, siden dette er regulert i egen delavtale, (3b).

3. Sentrale plikter, oppgaver og ansvar

3.1 Helse Møre og Romsdals plikter, oppgaver og ansvar

Helse Møre og Romsdal HF skal sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted innen helseområdet tilbys spesialisthelsetjeneste i og utenfor institusjon, herunder sykehustjenester, medisinske laboratorietjenester, radiologiske tjenester, akuttmedisinsk beredskap, medisinsk nødmeldetjeneste, ambulansetjeneste med bil og eventuelt med båt og luftambulanse, transport til undersøkelse eller behandling i kommunene og Helse Møre og Romsdal HF og transport av behandlingspersonell.

Helse Møre og Romsdal HF er pålagt veiledningsplikt ovenfor kommunehelsetjenesten. Denne plikten gjelder i generelle spørsmål og i forhold til den enkelte pasient.

Helseforetaket skal tilby ambulante tjenester, støtte og veiledning slik at kommunen, så langt det lar seg gjøre, kan gi innbyggerne nødvendige helsetjenester uten behandling i helseforetaket. Kompetanseoverføring skal være en del av kommunens og helseforetakets kvalitetssystem.

Helse Møre og Romsdal HF er forpliktet å gi pasienten en forsvarlig behandling når de har ansvar for pasienten og i overføringen fra Helse Møre og Romsdal HF til kommunen.

3.2 Kommunens plikter, oppgaver og ansvar

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Kommunens helse- og omsorgstjeneste omfatter offentlig organiserte helse- og omsorgstjenester som ikke hører under stat eller fylkeskommune.

Kommunen har ansvar for at brukere/pasienter som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester har oppdatert medikamentliste, der dette er aktuelt.

Kommunen er forpliktet å gi pasienten en forsvarlig behandling når den har ansvar for pasienten og i overføringen fra kommunen til Helse Møre og Romsdal HF.

4. Innleggelse i Helse Møre og Romsdal HF

4.1 Kommunen sitt ansvar ved henvisning til poliklinisk undersøking eller behandling ved HMR

Henvisning til poliklinisk undersøking og behandling vil normalt komme fra lege, og ofte uten at kommunale omsorgstjenester er involvert i søknaden. Henvisningen skal inneholde:

- kort resymé av viktige tidligere sykdommer av betydning for aktuell problemstilling
- relevante undersøkinger og tidligere behandling utført hos henvisende lege
- klar problemstilling som henviser ønsker vurdert eller behandlet
- dersom henvisende lege har kjennskap til omsorgstjenester pasienten mottar av betydning for aktuell problemstilling, skal det opplyses om disse
- oppdatert medikamentliste der dette er aktuelt

4.2 Dokumentasjon ved innleggelse i HMR

Pasienter skal søkes innlagt eller innlegges som ø-hjelp av lege. Innleggingsskriv skal, så langt mulig, inneholde samme opplysninger som nevnt i punkt 4.1.

Ved innlegging av pasienter fra sykehjem, hjemmesykepleie eller andre kommunale tjenesteområder innenfor helse- og omsorgssektoren som er involvert rundt innleggelsen, skal følgende dokument fra omsorgstjenestene primært være vedlagt innleggelsesskrivet eller følge pasienten til sykehuset:

- sykepleieopplysninger
- oppdatert medikamentliste der dette er aktuelt
- informasjon om hjelpemidler pasienten bruker og som sykehuset trenger kjennskap til
- eventuelt oppdatert individuell plan der dette er relevant og etter samtykke fra pasienten
- nødvendige rapporter fra andre behandlere/ terapeuter

Når pasienten er innlagt i sykehus og er kjent mottaker av kommunale helsetjenester sender sykehus snarest «melding om innlagt pasient». Kommunen svarer med melding om «innleggelsesrapport». Denne skal sendes innen 4 timer etter at sykehuset har meldt pasienten innlagt til kommunen. Disse opplysningene vil ligge i ovennevnte rapporter.

Dersom dokumentasjonen nevnt i forrige avsnitt ikke er vedlagt ved en innleggelse, og sykehuset har behov for disse, skal nødvendig dokumentasjon gjøres tilgjengelig så snart som mulig.

4.3. Helse Møre og Romsdal HFs ansvar ved innleggelse/ henvisning

- Henvisning vurderes etter gjeldende forskrifter og prioriteringsveiledere. Det tas stilling til hvilken rett pasienten har til helsehjelp.
- Ved behov skal det innhentes supplerende opplysninger.
- Bistå lege fra kommunehelsetjenesten når det foreligger tvil om behov for innleggelse, herunder ved vurdering i akuttmottak eller poliklinikk.
- Særlig fokus på informasjonsutveksling ved:
- Mindreårige barn som pårørende
- Pasient/bruker som ivaretar bistands- og omsorgsbehov hos pårørende

All kontakt mellom sykehus og kommune skal dokumenteres i pasientens journal.

5. Behandling i Helse Møre og Romsdal HF

Helse Møre og Romsdal HF foretar utredning og behandling med utgangspunkt i problemstillingen i henvisningen

Ansvarlige representanter for kommune og helseforetak avklarer videre oppfølging i samarbeid med pasient og pårørende. Det skal tilrettelegges for dialog uavhengig av geografiske avstander

Ved langvarig behandling skal Helse Møre og Romsdal HF ta initiativ til og være i dialog med fastlege og de kommunale tjenestene når de er involvert i behandlingen

Ved behov for individuell plan og eller koordinator varsles kommunen straks. Foretaket skal redusere bruk av polikliniske kontroller der dette kan gjøres faglig forsvarlig i kommunehelsetjenesten.

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

Delavtale 3b til Samhandlingsavtalen

Samarbeid om inntak, innleggelse og behandling av pasienter med behov for psykisk helsevern og/eller tverrfaglig spesialisert rusbehandling

1. Formål

Delavtalen skal sikre at alle pasienter får et faglig forsvarlig og helhetlig behandlingstilbud i overgangen mellom kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste. Delavtalen skal regulere ansvarsfordeling, oppgaver og plikter ved henvisning, inntak, innleggelse og behandling av pasienter med behov for psykiske helsetjenester og/eller tverrfaglig spesialisert rusbehandling.

2. Virkeområde

Delavtalen skal regulere samhandlingen mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal HF vedrørende henvisninger, poliklinisk behandling, ambulante tjenester, dagbehandling og døgnbehandling innenfor spesialiserte helsetjenester

Partene beslutter selv hvordan de internt organiserer tjenestene. Omforente rutiner og prosedyrer for samhandlingen som følger av denne delavtalen er førende for partene.

3. Sentrale plikter, oppgaver og ansvar i henhold til lov

3.1. Helse Møre og Romsdals plikter og ansvar

Helse Møre og Romsdal HF skal sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted innen helseområdet tilbys spesialisthelsetjeneste i og utenfor institusjon.

Helse Møre og Romsdal HF er pålagt veiledningsplikt overfor kommunehelsetjenesten. Denne plikten gjelder i generelle spørsmål og i forhold til den enkelte pasient. Veiledningen skal ivaretas av helsepersonell med best mulig tilgjengelig kompetanse på fagområdet.

Helseforetaket skal tilby ambulante tjenester, støtte og veiledning slik at kommunen, så langt det lar seg gjøre, kan gi innbyggerne nødvendige helsetjenester uten behandling i helseforetaket. Gjensidig kompetanseoverføring skal være en del av kommunens og helseforetakets kvalitetssystem.

3.2. Kommunens plikter, oppgaver og ansvar

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys relevante helse- og omsorgstjenester ved behov.

Kommunens helse- og omsorgstjeneste omfatter offentlig organiserte helse- og omsorgstjenester som ikke hører under stat eller fylkeskommune. Kommunen har ansvar

for at alle brukere/pasienter som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester har oppdatert medikamentliste.

3.3. Felles plikter, oppgaver og ansvar

Helse Møre og Romsdal HF og kommunen er forpliktet å gi pasienten en forsvarlig behandling både hver for seg og når en har et felles ansvar for pasienten; og i overføringen mellom kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste.

Behandlingsforløp for pasienter med uavklart ROP-lidelse (samtidig og alvorlig rus og psykisk lidelse) avklares i samarbeid mellom helseforetaket og kommunen.

Tilsvarende gjelder for pasienter med mindre alvorlig psykisk lidelse og samtidig ruslidelse, når hver av de to typer lidelse er forbundet med betydelig funksjonssvikt

4. Henvisning til Helse Møre og Romsdal HF

4.1. Kommunens oppgaver i forbindelse med henvisning

For henviser følger gjeldende prosedyrer for henvisning til spesialisthelsetjenesten:

- Klare problemstillinger som henviser ønsker vurdert utredet eller behandlet, samt at kommunal behandling er vurdert som ikke tilstrekkelig.
- I rusakutte henvisninger skal det fremgå om pasientens tilstand er vurdert i forhold til forsvarlige kommunale krisetiltak. Ved akutthendelser som er livstruende, skal innleggelse skje direkte til somatisk sykehus.
- Ved henvisning skal det fremgå om innlegging skjer etter tvangsbestemmelser i lovverket. Tvangsinnleggelser krever oppdaterte opplysninger med tilleggskriterier som skal være oppfylte, og disse følger pasienten ved innlegging.

4.2 Dokumentasjon ved innleggelse i HMR

Ved henvisning til Helse Møre og Romsdal HF av pasienter som mottar kommunale tjenester skal følgende dokumenter primært vedlegges henvisning:

- Nødvendig rapport fra behandler/terapeuter
- Oppdatert Individuell plan
- Opplysning om navn på pasientens/brukers koordinator i kommunen
- Oppdatert medikamentliste der dette er relevant

Dersom dokumentasjonen som nevnt ovenfor ikke lar seg legge ved en øyeblikkelig hjelp henvisning, skal disse dokumentene ettersendes så snart som mulig.

Når pasienten er innlagt i spesialisthelsetjenesten og er kjent mottaker av kommunale helsetjenester, sender sykehus snarest «melding om innlagt pasient». Kommunen svarer med melding om innleggelsesrapport. Målet er at denne melding skal sendes innen 4 timer etter at sykehuset har meldt pasienten innlagt til kommunen.

4.3 Helse Møre og Romsdal HFs ansvar

- Henvisning vurderes etter gjeldende forskrifter og prioriteringsveiledere. Det tas stilling til hvilken rett pasienten har til helsehjelp.

- Ved behov skal det innhentes supplerende opplysninger.
- Bistå lege fra kommunehelsetjenesten når det foreligger tvil om behov for innleggelse, herunder ved vurdering i akuttmottak eller poliklinikk.

4.4 Ansvar ved øyeblikkelig hjelp/krise

4.4.1. Kommunens ansvar

Kommunen ved fastlege/legevakt/tilsynslege/leder av barnevern tar kontakt med spesialisthelsetjenesten for vurdering/veiledning/innlegging. I tillegg kan fagpersonell innen rus og psykisk helseteam/-bolig/kommunale rustiltak ta kontakt for veiledning/vurdering.

Dokumentasjon:

- Klinisk problemstilling og aktuell medikasjon
- Dersom pasienten bor i kommunal institusjon/bemannet bosted eller har hjemmetjenester/psykisk helsetjeneste/kommunal rustjeneste skal aktuell fagrapport primært vedlegges, eller ettersendes neste virkedag dersom relevant personell ikke er tilgjengelig på innleggingstidspunktet
- Opplysning om navn på pasientens koordinator i kommunen
- Dersom pasienten har individuell plan, skal denne vedlegges
- Ved innlegging med tvang, skal oppdaterte opplysninger med pasientstatus og tilleggskriterier fra lege følge med

Dersom dokumentasjonen nevnt ovenfor ikke lar seg vedlegge ved en øyeblikkelig hjelp henvisning, skal disse dokumentene ettersendes så snart som mulig.

4.4.2. Spesialisthelsetjenestens ansvar

Spesialisthelsetjenesten avgjør om den enkelte pasient får tilbud om kriseplass/brukerstyrt plass i helseforetaket. Helseforetaket skal gjøre tilbud om dette kjent for kommunen hvis pasienten har psykisk helsetjeneste/rustjeneste fra kommunen, og gi kommunen beskjed når pasienten benytter seg av tilbudet.

- Ved kontakt om ø-hjelp skal spesialisthelsetjenesten bistå med adekvate råd og vurdering av tilstanden, også på kveld og helg.
- Helsehjelpen kan tilbys som ambulant hjemmebehandling eller innleggelse
- Ved innlegging med tvang, skal næreste pårørende kontaktes og gis alle retter til informasjon og brukermedvirkning på linje med pasienten selv.
- Be om samtykke til å varsle hjemmetjenesten/psykisk helsetjeneste/rustjeneste/fastlege om innlegging neste virkedag.

4.5. Planlagt innleggelse og poliklinisk behandling

4.5.1. Kommunens ansvar

Henvisning sendes helseforetaket fra lege, privatpraktiserende psykolog, leder av psykiatritjenesten og/eller kommunal rustjeneste og sosialtjenesten i kommunen. Henvisning sendes til helseforetaket fra lege eller leder for barneverntjenesten.

Dokumentasjon:

- Skriftlig henvisning i samsvar med mal/skjema på helseforetakets hjemmeside
- Individuell plan dersom brukeren/pasienten har det
- Opplysning om navn på pasientens/brukerens koordinator i kommunen.
- Om brukeren/pasienten bor i kommunal institusjon/bemannet bosted eller har hjemmetjenester/psykisk helsetjeneste/kommunal rustjeneste, skal aktuell fagrapport primært vedlegges. For barn og unge skal nødvendige utredningsrapporter følge med

4.5.2. Spesialisthelsetjenestens ansvar

- Henvisning blir vurdert av spesialist i forhold til gjeldende frister og etter Prioriteringsforskriften. Tilbakemelding til bruker/pasient og henvisende instans skal skje snarest.
- Avklare behandlingsforløp for ROP-pasienter i samarbeid med kommunen.
- Gjennomføre forvernsamtaler der dette er aktuelt, hjemme hos brukeren/pasienten der det er tjenlig.
- Innhente nødvendig tilleggsinformasjon utover det som er sendt med, eventuelt gjennom samarbeidsmøte.

5. Behandling i Helse Møre og Romsdal HF

5.1. Spesialisthelsetjenestens ansvar

Helse Møre og Romsdal HF foretar utredning og behandling med utgangspunkt i henvisningens problemstilling.

Ved langvarig behandling skal Helse Møre og Romsdal HF ta initiativ til og være i dialog med fastlege og de kommunale tjenestene/brukerens koordinator når de er involvert i behandlingen

Ved behov for individuell plan varsles kommunen straks. Polikliniske kontroller skal reduseres der dette kan gjøres faglig forsvarlig i kommunehelsetjenesten

Planlegging av utskriving starter umiddelbart etter innleggelse:

- Innkalle til samarbeidsmøte så tidlig som mulig der en ser at bruker/pasient har behov for kommunale tiltak utover det han/hun evt. allerede har innvilget
- Innkalle til ansvarsgruppemøte der dette er aktuelt
- Evt. initiere arbeid med individuell plan
- Oppnevne koordinator for brukeren/pasienten

Begge parter tar initiativ til dialog og deltar i møter ved behov.

Ansvarlige representanter for kommune og helseforetak avklarer videre oppfølging i samarbeid med bruker/pasient og pårørende. Det skal tilrettelegges for dialog uavhengig

av geografiske avstander

5.2. Kommunens ansvar

- Delta i samarbeid og planlegging for utskriving og hjemreise for pasienten
- Evt. initiere arbeid med individuell plan
- Sørge for at det blir oppnevnt koordinator for pasient/bruker

Dato,

_____

…… kommune

Dato,

_____

Møre og Romsdal HF

16. april 2015

Delavtale 4 til Samhandlingsavtalen

Samarbeid om døgntilbud for øyeblikkelig hjelp

Kommunen skal utvikle et kommunalt døgntilbud for øyeblikkelig hjelp innen 01.januar 2016. Helsedirektoratet har utarbeidet en veileder utgitt 02/2014(rev.),
link → "Kommunenes plikt til øyeblikkelig hjelp døgnopphold".

1. Formål

Denne delavtalen skal bidra til samarbeid mellom kommunene i Møre og Romsdal og Helse Møre og Romsdal om etablering og drift av kommunalt døgntilbud for øyeblikkelig hjelp. Tilbudet som etableres i kommunene skal være like godt eller bedre enn tilsvarende tilbud i spesialisthelsetjenesten. Dette tilbudet skal bidra til å redusere antall øyeblikkelig hjelp innleggelser i spesialisthelsetjenesten og gi pasienten et godt faglig tilbud i nær tilknytning til kommunal helsetjeneste.

Partene skal samarbeide slik at pasientene får en fullverdig tjeneste. Delavtalen skal sikre at det kommunale døgnoppholdstilbudet ved øyeblikkelig hjelp blir koordinert med tjenester og tiltak i den akuttmedisinske kjeden. Krav til forsvarlighet innebærer at sykehuset ikke kan redusere sitt tilbud før tilsvarende tilbud i kommunene er etablert.

2. Virkeområde

Denne delavtalen omfatter partenes ansvar og oppgaver for etablering og drift av kommunalt døgntilbud for øyeblikkelig hjelp.

I Helsedirektoratets veileder om kommunens plikt til øyeblikkelig hjelp døgntilbud er øyeblikkelig hjelp definert slik:

> *Som et alminnelig utgangspunkt omfatter øyeblikkelig hjelp situasjoner der det oppstår akutt behov for undersøkelse og behandling blant annet for å gjenopprette eller vedlikeholde vitale funksjoner, for å forhindre eller begrense alvorlig funksjonsnedsettelse som følge av skade eller sykdom, eller for å gi adekvat smertebehandling ved smerter av kortvarig art.*

Kommunenes plikt til å tilby døgnopphold for øyeblikkelig hjelp skal kun gjelde de pasient- og brukergruppene som kommunen selv har mulighet til å utrede, behandle og/eller yte omsorg til.
Fastlege, legevakt samt lege i akuttmottaket og poliklinikk kan etter avtale med ansvarlig lege ved kommunalt øyeblikkelig hjelp døgntilbud (ØHD), henvise pasienter dit. . Der ansvarlig ØHD-lege ikke er tilgjengelig, skal avtale gjøres med den kommunale legevaktslegen. Avtalen skal være inngått før transport til kommunal ØHD-plass blir startet. Kriterier for innleggelse i det kommunale ø-hjelpstilbudet skal være oppfylt, jfr. lokale avtaler med enkelte kommuner, helseforetak og Helsedirektoratets veileder.

Pasientene skal henvises til spesialisthelsetjenesten om de ikke kan behandles forsvarlig på kommunalt nivå. Partene skal sikre at det kommunale døgnoppholdstilbudet ved øyeblikkelig hjelp blir koordinert med tjenester og tiltak i den akuttmedisinske kjeden.

4. Sentrale plikter, oppgaver og ansvar

Døgntilbudet for øyeblikkelig hjelp skal etableres i samsvar med retningslinjene fra Helsedirektoratet. For det enkelte tilbud skal det lages retningslinjer som blant annet beskriver innleggelseskriterier, faglige krav til virksomheten som f.eks. organisering av lege og sykepleiertjeneste, og kontaktinformasjon og fremgangsmåte ved behov for innleggelse.

4.1. Helse Møre og Romsdal HF

1. Skal ved behov bistå kommunen ved utforming av retningslinjer for øyeblikkelig hjelp tilbudet
2. Skal ha anledning til å uttale seg om kommunen sine retningslinjer.
3. Skal bistå kommunen ved nødvendig kompetanseoppbygging for å ivareta øyeblikkelig hjelp funksjonen
4. Skal gjennom sine leger på vakt, gi råd til kommunene ved behov om behandling av enkeltpasienter ved øyeblikkelig hjelp tilbudet. Supplerende opplysninger av betydning for behandling av pasienten skal gis av øvrig helsepersonell.

4.2. Kommunen

1. Skal etablere et øyeblikkelig hjelp døgntilbud i samsvar med krav fra Helsedirektoratet og Helse- og omsorgstjenesteloven.
2. Skal utarbeide retningslinjer for tilbudet som mellom annet omfatter kriterier for innleggelse, faglige krav til virksomheten som organisering av lege- og sykepleiertjeneste, kontaktinformasjon og fremgangsmåte ved innleggelse.
3. Skal gi helseforetaket anledning til å uttale seg om innholdet i retningslinjene.
4. Skal gjøre retningslinjene kjent for fastleger og legevaktleger i nedslagsfeltet og for helseforetaket ved samhandlingsavdelingen.
5. Skal sørge for nødvendig opplæring og vedlikehold av kompetanse hos egne medarbeidere

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

Delavtale 5a til Samhandlingsavtalen - foreløpig tatt ut av avtaleverket for videre behandling i nasjonal tvisteløsningsnemd

Delavtale 5b til Samhandlingsavtalen

Samarbeid om utskriving av pasienter med behov for tjenester innenfor psykisk helsevern og rusrelatert behandling

1. Formål

Delavtalen skal sikre at alle pasienter får et faglig forsvarlig og helhetlig behandlingstilbud i overgangen mellom kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste. Delavtalen skal regulere ansvarsfordeling, oppgaver og plikter ved utskriving av pasienter med behov for psykiatriske – og/eller rusrelaterte helsetjenester

2. Virkeområde

Delavtalen skal regulere samhandlingen mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal HF vedrørende utskriving og overføring av behandlingsansvar fra poliklinisk behandling, dagbehandling og døgnbehandling fra ovennevnte tjenesteområder.

Partene beslutter selv hvordan de internt organiserer tjenestene. Gjennom gjensidige prosesser skal det utarbeides forløp, prosedyrer og retningslinjer for god samhandling innen samhandlingsområdet rus og psykiatri. Omforente rutiner og prosedyrer for samhandlingen som følger av dette Delavtalen er førende for partene.

3. Sentrale plikter, oppgaver og ansvar

3.1. Helse Møre og Romsdals plikter og ansvar

Helse Møre og Romsdal HF skal sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted innen helseområdet tilbys spesialisthelsetjeneste i og utenfor institusjon.

Helse Møre og Romsdal HF er pålagt veiledningsplikt overfor kommunehelsetjenesten. Denne plikten gjelder i generelle spørsmål og i forhold til den enkelte pasient. Veiledningen skal ivaretas av helsepersonell med spisskompetanse på fagområdet.

Helseforetaket skal tilby ambulante tjenester, støtte og veiledning slik at kommunen, så langt det lar seg gjøre, kan gi innbyggerne nødvendige helsetjenester uten behandling i spesialisthelsetjenesten. Kompetanseoverføring skal være en del av kommunens og helseforetakets kvalitetssystem.

Helse Møre og Romsdal HF er forpliktet å gi pasienten en forsvarlig behandling når de har ansvar for pasienten og i overføringen fra Helse Møre og Romsdal HF til kommunen.

3.2. Kommunens plikter, oppgaver og ansvar

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Kommunens helse- og omsorgstjeneste omfatter offentlig organiserte helse- og omsorgstjenester som ikke hører under stat eller fylkeskommune. Kommunen har ansvar for at alle brukere/pasienter som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester har oppdatert medikamentliste.

Kommunen er forpliktet å gi pasienten en forsvarlig behandling når den har ansvar for pasienten og i overføringen fra kommunen til Helse Møre og Romsdal HF.

4. Ansvarsfordeling mellom partene ved utskriving

4.1. Spesialisthelsetjenestens ansvar

- Varsle pårørende/foresatte/kommunal tjeneste om forestående utskriving/avslutning av behandling. Samtykke fra pasient innhentes
- Ved behov innkalle til utskrivings-/avslutningsmøte, på ett tidspunkt som er avtalt og tilrettelagt i god tid for partene.
- Hjelpe pasient med søknad om kommunale tjenester der en vurderer dette som nødvendig, men ikke etablert
- Sende epikrise til bruker/pasient og henvisende instans og fastlege så fort som mulig og senest innen 7 dager. Medikamentliste og evt. annen informasjon som fastlege og lokale tjenester kan trenge umiddelbart, skal følge pasienten ved utskriving.

4.2. Kommunens ansvar

- Kommunen skal koordinere tjenestene omkring pasienten, og evt. oppnevne koordinator for pasienten
- Ved varsling om utskriving/avslutning har kommunen plikt til å iverksette relevante tiltak.
- Fastlegene stiller i ansvarsgruppemøter jfr. § 8 Fastlegeforskriften. Møtetidspunkt skal avtales i god tid med partene.

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

Delavtale 6 til Samhandlingsavtalen

Retningslinjer for gjensidig kunnskapsoverføring og informasjonsutveksling og for faglige nettverk og hospitering

1. Formål

Denne delavtalen har som formål å bidra til gode helsetjenester i et helhetlig pasientforløp gjennom gjensidig kompetanseutvikling og kunnskapsoverføring mellom Helse Møre og Romsdal og kommunene.

> «En av de viktigste forventningene til spesialisthelsetjenesten er å bidra til kompetanseutvikling og kompetanseoppbygging i en forsterket kommunehelsetjeneste. Dette berører en rekke områder, bl.a. forebygging, tidlig intervensjon, behandling av eldre og pasienter med kronisk sykdom, herunder psykisk helsevern og rusbehandling, samt lærings- og mestringsstrategier.» St.meld.nr.47 (2008-2009) S.112, kap.10.2.1)

2. Virkeområde

Denne delavtalen skal regulere samhandlingen mellom partene vedrørende kunnskapsoverføring, informasjonsutveksling, faglig nettverk, felles møteplasser og hospitering.

Samhandlingen skal være preget av gjensidighet. Informasjonsutveksling når det gjelder inn- og utskriving av pasienter er ivaretatt i delavtale 3a og b, og 5a og b til samarbeidsavtalen. Informasjon om endring i tilbud og gjensidige forpliktelser rundt dette omtales i delavtale 1 til samarbeidsavtalen. Faglige nettverk og felles møteplasser kan opprettes blant annet via samhandlingsutvalgene etter innmeldte behov fra fagmiljøene.

3. Sentrale felles plikter og ansvar

Helseforetaket og kommunen skal sørge for at faglig, organisatorisk kunnskap som formidles partene imellom, implementeres i egen organisasjon.

Begge parter skal informere koordinerende enhet i helseforetaket om felles møteplasser og faglige nettverk.

3.1. Helse Møre og Romsdals plikter og ansvar

Spesialisthelsetjenesten har veiledningsplikt overfor den kommunale helse- og omsorgstjenesten og pasient/pårørende. Det vises til rundskriv om veiledningsplikt:

link til dokumentet → **Rundskriv om veiledningsplikt**

Plikten er både generell og klinisk rettet mot enkeltpasientforløp, jfr. § 6-3 i spesialisthelsetjenesteloven. Form og innhold på veiledningen avtales mellom partene.

Helse Møre og Romsdal HF skal:

1. Gi opplæring og veiledning til pasienter og pårørende som er knyttet til spesialiserte pasientforløp (lærings- og mestringsansvar)
2. Legge praktisk og økonomisk til rette for gjensidig hospitering
3. Medvirke til undervisning og praktisk opplæring av helse- og omsorgspersonell
4. Ha tilgjengelige praksisplasser, herunder stillinger for leger under spesialisering i allmennmedisin
5. Opprette og delta i faglige nettverk
6. Koordinerende enhet holder oversikt over og informerer om felles møteplasser og faglige nettverk mellom kommunene og helseforetaket
7. Samarbeide med kommunen om nødvendig kunnskapsoverføring som sikrer forsvarlighet ved overføring av oppgaver
8. Skal sørge for at egne ansatte får påkrevd videre- og etterutdanning

3.2. Kommunens plikter og ansvar

Kommunen skal:

1. Sørge for at egne ansatte får påkrevd videre- og etterutdanning. Gi opplæring og veiledning til pasienter/brukere og pårørende (lærings- og mestringsansvar)
2. Legge praktisk og økonomisk til rette for gjensidig hospitering
3. Medvirke til undervisning og opplæring av helse- og omsorgspersonell
4. Ha tilgjengelige praksisplasser
5. Opprette og delta i faglige nettverk
6. Arbeide for å sikre kvalifisert og relevant representasjon i kliniske og faglige samarbeidsutvalg, med særlig vekt på representasjon fra allmenn-legetjenesten

Delavtale 7 til Samhandlingsavtalen

Samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid

1. Formål

Forskning og bruk av forskningsresultater er et viktig virkemiddel for å sikre kvalitet og kostnadseffektivitet på tjenestetilbud. For å styrke forskningens relevans og kvalitet samt bidra til implementering av ny kunnskap, vil det være viktig med økt medvirkning fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Partene skal utvikle felles tiltak for å styrke kunnskap, kompetanseoppbygging, forskning og innovasjon som understøtter samhandlingsreformens intensjoner.

2. Virkeområde

I spesialisthelsetjenesten er forskning og utdanning en sentral oppgave. Kommunene har ansvar for å medvirke til og tilrettelegge for forskning, men ikke medfinansieringsansvar.

Denne delavtalen regulerer samarbeid mellom kommunene og Helse Møre og Romsdal rundt forskningsprosjekter, utdanning, praksis og læretid. Utdanning og praksis berøres også i delavtale 6 til samhandlingsavtalen.

Samarbeid mellom arbeidslivet og utdannings- og forskningsinstitusjoner er viktig for å oppnå mange av målene med Samhandlingsreformen. En avtale mellom kommunen og helseforetaket kan ikke binde opp aktivitet eller virksomheten ved utdannings- og forskningsinstitusjonene, men det bør inngås særlige avtaler med disse.

3. Samarbeid om forskning og utvikling

3.1. Felles ansvar

1. Samarbeide om forsknings- og utviklingstiltak (FOU-tiltak)
2. Gjensidig informasjon om FOU-prosjekt
3. Systematisk evaluering av FOU-prosjekt
4. Formidle og implementere forskningsresultat og ny kunnskap

3.2. Helse Møre og Romsdals plikter og ansvar

1. Legge til rette for forskning og forskningsnettverk
2. Ta initiativ til å inkludere kommunene i aktuelle forskningsprosjekter

3.3. Kommunens plikter og ansvar

1. Delta i forskningsnettverk
2. Bistå i aktuelle forskningsprosjekt

4. Samarbeid om utdanning, internopplæring, praksis og læretid

Utdanningsbehovet i kommunene og spesialisthelsetjenesten må sees i sammenheng. Det er etablert et samarbeidsorgan mellom kommunene, helseforetaket, fylkeskommunen og høgskolene i Møre og Romsdal. Partene skal gjennom samarbeidsorganet samordne forespørsler til utdanningsinstitusjonene om aktuelle etter- og videreutdanninger. Det må tas initiativ til at behov for samhandling vektlegges i utdanningene.

Partene skal samarbeide om utdanningstilbud og felles etterutdanning, internopplæring, praksisplasser og tilbud til lærlinger.

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

Delavtale 8 til Samhandlingsavtalen

Samarbeid om svangerskaps-, fødsels- og barselsomsorg

1. Formål

Delavtalen skal sikre forsvarlige, likeverdige og helhetlige tjenester uavhengig av bosted, og ordninger tilpasset hver kommunes behov. Den beskriver også fordeling av oppgaver og ansvar mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Delavtalen omfatter også behov og tiltak for systematisk forebyggende helsearbeid i forbindelse med seksualitet og uønskede svangerskap. Forebyggende helsearbeid i forbindelse med svangerskap, fødsel og barsel er særlig viktig å vektlegge i forhold til rus, psykisk helsevern, sosialmedisin, fedme, fødselsangst etc. Partene skal arbeide for å redusere helserisiko knyttet til disse områdene.

Mål og tiltak basert på de nasjonale retningslinjene er beskrevet i "Helhetlig plan for svangerskap, fødsel og barsel i Midt-Norge", vedtatt Helse Midt-Norge RHF november 2010.

2. Virkeområde

Denne delavtalen gjelder samarbeidet mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal angående svangerskaps-, fødsels- og barselsomsorg i fylket.

Tjenestene i kommunene blir utøvd i tverrfaglig samarbeid mellom jordmor, helsesøster, lege og andre aktuelle faggrupper, og skal bidra til å arbeide for å redusere helserisiko.

3. Sentrale plikter, oppgaver og ansvar

3.1. Felles

Begge parter skal videreutvikle tjenestene med basis i "Helhetlig plan for svangerskap-, fødsels- og barselomsorg 2011-2014" med særlig vekt på følgende områder:

1. Identifisering og systematisk oppfølging av risikoutsatte gravide med problemstillinger innenfor psykisk helse, rus og/eller sosialmedisin
2. Sørge for gode rutiner og kompetanse ift. meldeplikten til barnevernet
3. Utvikle felles prosedyrer med tydelig ansvarsfordeling
4. Felles plan for utvikling av kompetanse
5. Legge til rette for gjensidig hospitering
6. Gode IKT løsninger for å ivareta elektronisk kommunikasjon mellom HF og helsestasjoner. Evt. kan mobiltelefon brukes i påvente av permanent løsning

3.2. Helse Møre og Romsdals plikter og ansvar

Sørge for følge- og beredskapstjeneste for kommuner som har krav på det, jfr. St.Prop. nr 67 2008-2009. Det inngås egne avtaler om dette.

3.3. Kommunens plikter og ansvar

1. Gode rutiner for samarbeid på tvers av faggrupper i kommunen som gir kvinne/familie behovsbasert, helhetlig oppfølging i kommunen
2. Sørge for nødvendig opplæring av eget personell
3. Arbeide for tilstrekkelige jordmor- og helsesøsterressurser i kommunene for å ivareta anbefalinger i nasjonale faglige retningslinjer, blant annet særlig de nye anbefalingene om tidlig hjemmebesøk av jordmor
4. Målsetting om ammekyndige helsestasjoner jfr. anbefaling fra nasjonalt kompetansesenter for amming

4. Klinisk samarbeidsutvalg

For å konkretisere plan- og prosedyrearbeid skal Helse Møre og Romsdal og kommunene etablere et klinisk samarbeidsutvalg med følgende oppgaver:

1. Planlegge implementeringen av "Helhetlig plan for svangerskaps-, fødsels- og barselsomsorg i Midt-Norge 2011-2014"
2. Beskrive ansvar og oppgaver i kommuner og helseforetak
3. Evaluere mål/effekt av "Helhetlig plan for svangerskaps-, fødsels og barselomsorg" i løpet av 2016.
4. Godkjenne kvalitetshåndbok for svangerskaps-, fødsels- og barselsomsorg, som skal legges ut på helseforetakets hjemmeside.

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

Delavtale 9 til Samhandlingsavtalen

Samarbeid om IKT- løsninger og elektronisk samhandling

Samarbeid om IKT-løsninger og bruk av felles plattform lokalt er av stor betydning for å få til god samhandling. Enkel, rask og pålitelig tilgang til pasientinformasjon kan blant annet sikres ved å ta i bruk standardiserte elektroniske meldinger mellom partene. Kommunene og Helse Møre og Romsdal skal legge til rette for og følge opp at informasjonsutveksling foregår elektronisk over Norsk Helsenett.

Informasjonsutvekslingen skal inkludere alle som arbeider med samhandlingen mellom kommuner og spesialisthelsetjenesten. All samhandling skal være med utgangspunkt i de kvalitets- og sikkerhetskrav som er myndighetsdefinerte. Det er utarbeidet veiledende retningslinjer og meldingsstandard på flere samhandlingsområder/ kommunikasjons standarder. Helsedirektoratets retningslinjer anbefales lagt til grunn for lokale samhandlingsrutiner.

Denne avtalen omtaler:

- Forventning til elektronisk kommunikasjon og interaktive løsninger, inkludert bruk av konferanser og samordnet kommunikasjon med tale, bilde og tekst som del av felles samhandling
- Organisatorisk tilrettelegging og kompetanseutvikling.
- Melding og håndtering av avvik
- Krav til responstid for feilretting
- Rutiner for drift, overvåking, oppgradering av felles plattform for elektronisk samhandling

1. Formål

Økt bruk av IKT/eHelse er et hjelpemiddel for å nå helsepolitiske mål og for å yte gode tjenester i hele pasientforløpet. Målsettingen er at elektronisk kommunikasjon over Norsk helsenett skal være den ordinære måten å kommunisere

2. Virkeområde

IKT-samarbeidet mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal skal sikre organisatorisk, teknisk og kunnskapsmessig deling. Partene organiserer tjenestene både internt og felles for påvirkning og forståelse av felles prosedyrer og rutiner.

3. Sentrale plikter, oppgaver og ansvar

Helse Møre og Romsdal og kommunen har gjensidig ansvar for at det organisatorisk og ressursmessig sikres elektronisk samhandling mellom partene over Norsk Helsenett.

Hver av partene har ansvar for å tilrettelegge for elektronisk informasjonsutveksling. I dette inngår ansvar for å følge opp system og brukere av disse.

Helsedirektoratets "Norm for informasjonssikkerhet" regulerer den enkelte parts forberedelser til elektronisk samarbeid, og hvilke kvalitetskrav som skal imøtekommes slik at informasjonssikkerheten er ivaretatt. Internkontrollforskriften angir ansvaret for oppfølging av kravene i egen organisasjon.

4. Etablering av elektronisk samhandling

Standardiserte løp for etablering av elektronisk samhandling skal anvendes. Dette skal detaljeres i henhold til "Norm for informasjonssikkerhet" og forskrift om IKT-standarder.

Ingen av kommunene har sammenfallende struktur og modenhet ift. elektronisk samhandling – det forutsettes derfor at dette detaljeres i en arbeidsplan mellom kommunen og foretaket.

5. Oppgaver og ansvar

5.1. Felles ansvar for kommunen og Helse Møre og Romsdal

Det skal avtales egne rutiner / prosedyrer for:

- Responstid på meldinger og feilretting
- Rutiner for felles meldingslogistikk/meldingsflyt
- Felles kontaktpunkt for avvikshåndtering/ brudd i kommunikasjon
- Kontaktpunkter/ superbrukere - enheter med elektronisk samhandling
- Avvikshåndtering av uønskede hendelser
- Driftsavtaler og beredskapsavtaler må gjenspeiles hos partene/ felles avtaleverk og fortrinnsvis samordnes med eksisterende tekniske driftsordninger.
- Endringer i driften skal planlegges og bekjentgjøres
- Felles plattform og rutiner for interaktiv samhandling
- Etablere overvåking av meldingstrafikk med definerte oppfølgingsansvar
- Medvirke til harmonisering med regionale IKT løsninger

6.2. Helse Møre og Romsdals plikter og ansvar

Helseforetaket skal forberede og utvikle sine fagsystemer for å ta i bruk alle godkjente elektroniske meldinger. I tillegg skal foretaket ha nødvendig kvalitets- og sikkerhetsrutiner knyttet til disse meldinger

6.3. Kommunens plikter og ansvar

Kommunen skal forberede og utvikle sine fagsystemer for å ta i bruk alle godkjente elektroniske meldinger. I tillegg skal kommunen ha nødvendig kvalitets- og sikkerhetsrutiner knyttet til disse meldinger

6.4. IKT – arbeidsutvalg

IKT-arbeidsutvalg består av tverrfaglige representanter fra helseforetaket og fra kommunene i fylket. Arbeidsutvalget har som oppgave å følge opp den praktiske gjennomføringen av samarbeidet definert i denne avtalen

Arbeidsutvalget skal levere årlig status-rapport til Overordnet samhandlingsutvalg.

7. Revisjon av delavtale

Partene forplikter seg til å revidere delavtalen når det skjer endringer i lover, forskrifter og retningslinjer.

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

Delavtale 10 til Samhandlingsavtalen

Samarbeid om forebygging

1. Formål

Delavtalen skal fremme helse og forebygge sykdom i befolkingen gjennom samarbeid om forebyggende tiltak. Partene skal ha oversikt over befolkningens helsetilstand og påvirkningsfaktorer.

2. Virkeområde

Kommunen har hovedansvaret for folkehelsearbeidet og primærforebyggende arbeid.

Denne delavtalen regulerer samarbeidet mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal rundt arbeid med fremming av helse, forebygging og helseovervåking.

3. Definisjoner

I Prop. 91L/2011 er det skilt mellom tre nivåer av forebygging:

1. *Primærforebyggende* arbeid innebærer å styrke helsen og hindre at sykdom, skade eller lyte oppstår. Eksempler er levekårsarbeid, strukturell tilrettelegging for sunne levevaner, undervisning og annen helseopplysning, vaksinasjon og ulykkesforebygging.
2. *Sekundærforebyggende* arbeid har som mål å avdekke sykdom eller sykdomsrisiko før det kommer symptomer på sykdom, samt å redusere følgene av sykdom som er blitt diagnostisert. Sekundærforebyggende arbeid er ikke alltid lett å skille fra behandlingsvirksomhet. Det som kalles tidlig intervensjon vil være sekundærforebyggende tiltak. Andre eksempler på sekundærforebyggende arbeid er veiledning om kosthold, fysisk aktivitet og røykeslutt til personer med økt sykdomsrisiko eller etablert sykdom knyttet til levevaner, samt veiledning og oppfølging av personer med risikofylt alkoholbruk. Medikamentell behandling for å senke kolesterol eller blodtrykk er også sekundærforebygging.
3. *Tertiærforebyggende* arbeid tar sikte på å hindre at konsekvensene av sykdom og funksjonshemninger medfører ytterligere plager for dem det gjelder. Grensene opp mot rehabilitering og pleietiltak, samt lærings- og mestringstilbud er i praksis ofte uklare. Eksempler på tertiærforebyggende tiltak er fysioterapi etter benbrudd og sosiale støttetiltak ved psykisk sykdom.

4. Oppgaver og ansvar

4.1. Felles ansvar

Partene skal samarbeide om forebygging av livsstilssykdommer og videreutvikle lærings- og mestringstiltak med sikte på å føre tiltakene nærmere kommunen. Det skal videreutvikles felles møteplasser og faglig opplegg for god samhandling innenfor smittevernet mellom kommune og helseforetaket.
Partene skal samarbeide om tiltak for tidlig intervensjon for å forebygge psykiske lidelser hos barn og unge.

4.2. Helse Møre og Romsdals plikter og ansvar

1. Informere kommuneoverlegen dersom det blir oppdaget sykdomsmønstre som kan tyde på uheldig miljø- eller smittepåvirkning
2. Bidra med nødvendige data for overvåking av helsetilstand i kommunen
3. Identifisere behov for sekundær- eller tertiærforebygging hos pasient/bruker og/eller pårørende, starte nødvendige tiltak og gi råd til fastlegen og eventuelt kommunen om videre individuelle tiltak.
4. Drive opplæringstiltak i forhold til pasienter/brukere med behov for sekundær- eller tertiærforebygging.
5. Ha smittevernansvarlig lege, eventuelt i samarbeid med det regionale helseforetaket
6. Sørge for varsling av smittsomme sykdommer. Gi umiddelbar telefonisk varsling til kommuneoverlegen eller vakthavende lege ved sykdommer der det er behov for umiddelbart smittevernarbeid i kommunen (for eksempel meningokokksykdom)
7. Gi smittevernveiledning til enkeltpasienter/-brukere og pårørende
8. Gi råd og veiledning til kommunalt helsepersonell i samband med forebyggende tiltak.
9. Medvirke aktivt slik at det i fellesskap og i samarbeid mellom kommunen og Lærings- og mestringssenteret blir utviklet gode lærings- og mestringstiltak i kommunehelsetjenesten

4.3. Kommunens plikter og ansvar

1. Ha oversikt over helsetilstanden og identifisere faktorer som påvirker helsa.
2. Tverrfaglig samarbeid mellom alle kommunale sektorer for å fremme helse og forebygge skade og sykdom.
3. Initiere sekundærprofylaktiske og tertiærprofylaktiske tiltak overfor pasienter/brukere som trenger dette.
4. Arbeide for etablering av Frisklivssentraler
5. Ha smittevernlege og utarbeide smittevernplan. Informere helseforetaket om denne og sørge for at helseforetaket har nødvendig kontaktinformasjon
6. Ha infeksjonskontrollprogram ved kommunale institusjoner.

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

16. april 2015

Delavtale 11 til Samhandlingsavtalen

Omforente beredskapsplaner og planer for den akuttmedisinske kjeden

1. Formål

Gjennom denne delavtalen forplikter partene seg til i å videreføre og utvikle samarbeidet innenfor krise- og katastrofeberedskap, og i utvikling av den akuttmedisinske kjede. Når det gjelder samarbeid om akutthjelp for enkeltpasienter er dette omhandlet i andre delavtaler (3a, 3b, 5a og 5b).

2. Virkeområde

Avtalen omfatter helse- og omsorgstjenestens ansvar og oppgaver i den akuttmedisinske kjeden, herunder krise- og katastrofeberedskap, og er avgrenset mot redningstjenester som ligger under Justis- og Politidepartementet v/ Hovedredningssentralen (HRS). Samvirkeprinsippet medfører dog at ressursene ved behov stilles til rådighet for HRS. Den akuttmedisinske kjede omfatter medisinsk nødmeldetjeneste, kommunalt helsepersonell i vakt, bil-, båt- og luftambulanser, nødmeldetjenesten, og mottak for akuttinnleggelser i kommuner og helseforetak.

3. Bakgrunn

Denne delavtalen er inngått i henhold til samarbeidsavtalens punkt 3, første avsnitt nr. 11. Plikten til å utarbeide omforente beredskapsplaner er pålagt i helse- og omsorgstjenesteloven og i spesialisthelsetjenesteloven. I henhold til overordnet nasjonal helse- og sosialberedskapsplan (2007) skal kommuner og helseforetak samordne sine beredskapsplaner. Fylkesmannen er som sektor- og samordningsmyndighet, tillagt en sentral rolle i samordning og koordinering. Det vises også til forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap (2001-07-23).

”Forskrift om krav til akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus” (2005-03-18), har som formål å ”bidra til å sikre at befolkningen får faglig forsvarlige akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus ved behov for øyeblikkelig hjelp, ved at det stilles krav til det faglige innholdet i de akuttmedisinske tjenestene, krav til samarbeid i den akuttmedisinske kjede og krav til samarbeid med brann, politi og hovedredningssentralene.”

I forskriften pkt. 4 Samhandling mellom de akuttmedisinske tjenestene” heter det: ”De regionale helseforetakene og kommunene skal sikre en rasjonell og koordinert innsats i de ulike leddene i den akuttmedisinske kjeden, og sørge for at innholdet i disse tjenestene er samordnet med de øvrige nødetatene, hovedredningssentralene og andre myndigheter. Organiseringen av de akuttmedisinske tjenestene skal legges til rette slik at personellet i disse tjenestene får trening i samhandling.

Ved etablering og drift av akuttmedisinske tjenester skal tjenestene kunne kommunisere internt og på tvers av etablerte kommune- og regiongrenser i et felles, lukket, enhetlig og landsdekkende kommunikasjonsnett."

4. Samarbeid innenfor krise- og katastrofeberedskap

Partene plikter:

1. Å samordne og dele egne planer for sosial og helsemessig beredskap for større ulykker, kriser katastrofer. Dette gjelder bl.a.:
    a) Utarbeide risiko- og sårbarhetsanalyser som grunnlag for planlegging (ROS-analyser)
    b) Samarbeide om planlegging og gjennomføring av øvelser
    c) Samordne og dele planer for forsyning og forsyningssikkerhet for materiell og medisinsk utstyr
    d) Beskrive varslings- og krisekommunikasjon
    e) Samarbeide om opplæring og vedlikehold av kunnskap og kompetanse i krisehåndtering
    f) Innkallingsrutiner for personell
2. Å samarbeide med andre nødetater (som brann/redning og politi, redningstjeneste), samfunnssektorer og frivillige organisasjoner for å sikre helhetlige beredskapsplaner og krisehåndtering, herunder:
    a) Samarbeide/utarbeide og dele planer for utvikling av akuttmedisinsk beredskap.

5. Samarbeid om planer og samhandling i den akuttmedisinske kjede

1. Partene plikter å samarbeide om utvikling av de akuttmedisinske tjenester slik at tilbudet samlet blir tilgjengelig og av god kvalitet. Dette gjelder bl.a.:
2. Holde hverandre oppdatert om faktiske tilbud i de ulike tjenester i kjeden som sikrer at pasienter så raskt som nødvendig kommer frem til riktig behandlingssted/-nivå
3. Avklare innhold og kvalitet i døgntilbud for øyeblikkelig hjelp funksjoner, for å unngå overlapping i, og usikkerhet omkring hvilket tilbud som gis hvor
4. Etablere rutiner som sikrer god informasjonsutveksling og kommunikasjon i akuttmedisinske situasjoner, herunder i planlegging, mottak og bruk av nytt nødnett som er under utbredelse nasjonalt.
5. Avklare og beskrive ansvar, roller og rutiner for utrykning og samhandling i akutte situasjoner (alvorlig sykdom og traumer)i henhold til gjeldende lovverk, avgrenset mot syketransport (transport av pasienter som ikke trenger ambulanse) og luftambulanse.
6. Delta i og følge opp nasjonale og regionale satsinger innenfor prehospital akuttmedisin
7. Tilrettelegge for at vaktpersonell i den akuttmedisinske kjeden har nødvendig kunnskap om system, ansvar og roller
8. Ta initiativ til og delta i trening og øvelser

Partene har som intensjon å videreutvikle dette samarbeidet.

6 Akuttutvalg

Overordnet samhandlingsutvalg setter ned et fast akuttutvalg med 3 representanter fra Helseforetaket og 1 representant fra hvert av regionrådene etter forslag fra kommunene - Utvalget skal bidra til å gjennomføre partene sine plikter i samsvar med punkt 4 og 5 i dette Delavtalen.

Utvalget konstituerer seg selv og avtaler arbeidsfordeling.

Dato,	Dato,
_____	_____
……. kommune	Møre og Romsdal HF

Delavtale 12 til Samhandlingsavtalen

Samhandlingsstruktur i Møre og Romsdal mellom kommunene og Helse Møre og Romsdal HF

1. Samhandlingsfora

For å sikre gjennomføringen av samhandlingsavtalen er det etablert følgende samhandlingsfora:

- Dialogmøte
- Overordnet samhandlingsutvalg
- 4 lokale samhandlingsutvalg
- Kliniske samhandlingsutvalg
- Samhandlingskonferanse

2. Dialogmøte og samhandlingskonferanse

Dialogmøte er et forum der representanter for politisk og administrativ ledelse i helseforetaket og kommunene møtes for informasjonsutveksling og drøfting av prinsipielle saker. Styreleder, administrerende direktør og fagdirektør fra helseforetaket deltar sammen med relevant fagpersonell i helseforetaket. Ordførere og rådmenn deltar sammen med relevant fagpersonell i kommunene. Representant fra KS i Møre og Romsdal og Fylkesmannen i Møre og Romsdal blir invitert. Brukerutvalget blir invitert.

Det skal være minst et møte i året.

Administrerende direktør i Helse Møre og Romsdal HF innkaller til møte, og setter opp sakliste i samarbeid med Overordnet samhandlingsutvalg.

Møteledelse og møtested går på omgang.

Overordnet samhandlingsutvalg kan samtidig med dialogmøtet arrangere en samhandlingskonferanse for ledere og relevant fagpersonell i kommunen og helseforetaket. De lokale samhandlingsutvalgene inviteres.

3. Overordnet samhandlingsutvalg

Overordnet samhandlingsutvalg er et partssammensatt, overordnet strategisk og utviklingsorientert utvalg mellom Helse Møre og Romsdal HF og kommunene i Møre og Romsdal.

3.1. Oppgaver

1. Ha en proaktiv rolle med å peke ut retning for arbeidet med samhandling og oppgavefordeling mellom kommunene og helseforetaket

2. Følge opp at samarbeidsavtalene som er inngått mellom helseforetaket og kommunene i Møre og Romsdal blir praktisert etter intensjonen. Gjennomføre evaluering og utarbeide forslag til justering av avtalene
3. Holde seg orientert om virksomheten i de lokale samhandlingsutvalgene.
4. Godkjenne omforente rutiner og prosedyrer som angår samhandling om felles pasientforløp etter forslag fra kliniske samhandlingsutvalg eller en eller flere av partene
5. Ansvar for å etablere, evaluere og vedlikeholde system for håndtering av avvik omkring samhandling. Ha en årlig gjennomgang av avviksstatistikk på overordnet nivå
6. Melde saker til dialogmøtet
7. Søke å løse saker av prinsipiell karakter om samhandling og samarbeidsavtalen
8. Oppnevne faste eller midlertidige kliniske samhandlingsutvalg/fagutvalg etter forslag fra fagmiljøene
9. Arrangere samhandlingskonferanse ved behov
10. Holde seg orientert om gode modeller for samhandling andre steder og medvirke til utvikling og spredning av disse i Møre og Romsdal
11. Informere om utvalgets aktivitet
12. Ha en oppdatert oversikt over ulike samhandlingsprosjekt i Møre og Romsdal

3.2. Sammensetting og oppnevning

3.2.1. Sammensetting

Overordnet samhandlingsutvalg skal sammensettes med 3 representanter og 3 vararepresentanter fra både helseforetaket og kommunen, 2 tillitsvalgte, hvorav en fra kommune og en fra helseforetaket, samt en representant med vara for Brukerutvalget. Fylkeslegen har møte- og talerett. Representant fra de lokale samhandlingsutvalgene møter ved behov.

3.2.2. Oppnevning

- Styret i Helse Møre og Romsdal HF oppnevner 3 representanter og 3 vararepresentanter, 1-(2) eierrepresentanter fra styret og 2 –(1) administrative representanter
- KS Møre og Romsdal oppnevner 3 representanter og 3 vararepresentanter, 1 –(2) politikere fra kommunene og 2 –(1) administrative representanter fra kommunene
- 1 tillitsvalgte fra kommunene og 1 tillitsvalgte fra helseforetaket
- En representant og vararepresentant oppnevnt av Brukarutvalget i Helse Møre og Romsdal HF
- Fylkeslegen har møte- og talerett

Representantene blir oppnevnt for 2 år av gangen.

Helse Møre og Romsdal HF har sekretærfunksjonen. Utvalget skal oppnevne et eget arbeidsutvalg for å forberede saker til møtene. Begge parter har ansvar for å fremme og forberede saker til utvalget. Utvalget skal minimum ha 4 årlige møter. Partene dekker egne kostnader.

Leder- og nestlederfunksjonen alternerer annen hvert år mellom Helse Møre og Romsdal HF og kommunerepresentantene.

4. Lokale samhandlingsutvalg

Lokale samhandlingsutvalg er partssammensatte utvalg mellom Helse Møre og Romsdal HF og kommunene i Møre og Romsdal.

4.1. Antall utvalg

Det skal være 4 utvalg, et for hvert sykehusområde. Kommuner som ligger i grensesonen velger selv hvilket samhandlingsutvalg de vil tilhøre.

4.2. Oppgaver

1. Iverksette godkjent kompetanseplan
2. Medvirke til utvikling og spredning av lærings- og mestringstiltak i kommunehelsetjenesten
3. Iverksette lokal implementering av faglige retningslinjer og pasientforløp mellom helseforetaket og kommune-helsetjenesten.
4. Arbeide aktivt for en felles kultur for læring, forbedring og fagutvikling.
5. Ansvarlig for å arrangere faste samarbeidsmøter mellom sykehuset og kommunene.
6. Bidra til utvikling av og spre gode modeller for samhandling.
7. Ha en oppdatert oversikt over ulike samhandlingsprosjekt i sitt nedslagsfelt
8. Utveksle gjensidig kunnskap om de utfordringene tjenestene står overfor.
9. Holdes orientert om årlig status på avvik og avviksregistrering. Motta til orientering oversiktsrapport over avvik i samhandlingsområdet.
10. De lokale samhandlingsutvalg skal holde Overordnet samhandlingsutvalg orientert om sin virksomhet/faglige utfordringer i samhandlingsområdet.

4.3. Sammensetting

Hvert samhandlingsutvalg har følgende sammensetting:

- Adm. direktør i Helse Møre og Romsdal HF oppnevner 4 representanter og en av representantene skal være praksiskonsulent.
- Det blir oppnevnt en representant fra hver kommune i sykehusets opptaksområde Representantene fra kommunene skal ha overordnet/koordinerende fagansvar i sine kommuner, av disse minst en kommune(over)lege.
- 1 representant og vararepresentant blir oppnevnt av Brukerutvalget i Helse Møre og Romsdal HF

Representantene blir oppnevnt for 3 år av gangen.
De respektive regionråd er ansvarlig for sekretærfunksjonen. Begge parter har ansvar for å fremme og forberede saker til utvalget.

Utvalget skal minimum ha 2 møter pr. år. Partene dekker egne kostnader.

5. Kliniske samhandlingsutvalg/faglige samarbeidsråd

Kliniske samhandlingsutvalg/ faglige samarbeidsråd kan opprettes fast eller midlertidig ved behov for å drøfte faglige og/eller administrative utfordringer mellom kommunene og helseforetaket. Slike utvalg blir oppnevnt av Overordnet samhandlingsutvalg.

Dato,

_____

…….. kommune

Dato,

_____

Møre og Romsdal HF

Delavtale 13 til Samhandlingsavtalen

Samarbeid om praksiskonsulentordninger

1. Formål

Ordningen bidrar til økt samhandling og koordinering mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Nøkkelord for ordningen er: samarbeid, pasientforløp, kvalitetsutvikling, helhetstenking og kommunikasjon.

2. Virkeområde

Praksiskonsulentordningen omfatter både leger og andre faggrupper engasjert som praksiskonsulenter i Helse Møre og Romsdal.

Praksiskonsulenten skal bidra i sykehusets arbeid med utviklingen av samhandling mellom primærhelsetjenesten og helseforetaket. Praksis-konsulentens arbeid skal finne sted på overordnet systemnivå og ikke i forhold til enkeltpasienter/-brukere.

Praksiskonsulenten skal forbedre helheten i pasientforløpet og sammen med partene blant annet medvirke til:

1. Vurdere og utvikle retningslinjer for god henvisningspraksis
2. Vurdere og utvikle retningslinjer for god innleggelsespraksis
3. Vurdere og utvikle retningslinjer for god utskrivningspraksis, herunder for oppfølgingen av utskrevne pasienter i førstelinjetjenesten
4. Delta i utarbeidelse av kliniske retningslinjer for pasientforløp
5. Vurdere tilretteleggelse for oppfølging av spesielle pasientgruppers særlige behov (kronikere og pasienter som trenger koordinerte tjenester)
6. Bidra til utvikling av god epikriseskriving

Forbedre informasjonsflyten i samhandlingen mellom primærhelsetjenesten og helseforetaket, herunder ved å:

1. Etablere rutiner for samhandling
2. Veilede om rutiner for samhandling innad i helseforetaket og eksternt i primærhelsetjenesten
3. Formidle relevant informasjon mellom primærhelsetjenesten og helseforetaket, herunder ved utarbeidelse av informasjonsbrev, ved deltakelse på møter og ved gjennomføring av kurs
4. Bidra til økt bruk av IKT som verktøy i en bedre samhandling
5. Tilrettelegge for gjensidig hospitering
6. Delta i nettverk og lignende for praksiskonsulenter

3. Avtalegrunnlag

Praksiskonsulentordningen er ikke lov- eller forskriftsregulert. Det er inngått en rammeavtale mellom de regionale helseforetak og legeforeningen om praksis-

konsulentordningen for leger. Praksiskonsulentene skal være medlem av de respektive lokale samhandlingsutvalg, jfr. delavtale 12, punkt 4.3.

3.1. Finansiering og kostnadsdeling

Praksiskonsulentordningen er etablert. Praksiskonsulentene har både spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten som sin arbeidsarena.

Den samlede kostnad for ordningen er estimert NOK 1,450 mill. pr. 2015. Utgiftene til praksiskonsulentordninga blir å fordele mellom helseforetaket og kommunene etter følgende prinsipp:

- 50% dekkes av HF Møre og Romsdal
- 50% av kommunene fordelt etter folketall pr 1.1 det aktuelle årstall.

Faktura med forklarende bilag blir sendt en gang årlig til den enkelte kommune

4. Oppgaver og ansvar

4.1. Helse Møre og Romsdals plikter og ansvar

Opprette ordning for praksiskonsulent, og vurdere utvidelse av ordningen etter hvert, både når det gjelder omfang og faggrupper.

4.2. Kommunens plikter og ansvar

Bistå helseforetaket til å finne egnede personer til å gå inn i ordningen. Kommunene må også medvirke i finansieringen av ordningen

Gi fastleger som påtar seg oppgaver som praksiskonsulent fritak fra plikt til kommunal deltidsstilling.

Dato,	Dato,
_____	_____
…….. kommune	Møre og Romsdal HF

Stikkordregister ;

SAMHANDLINGSAVTALE 4
Delavtale 1
Hvilke helse og omsorgsoppgaver har partene ansvar for 10
Delavtale 2
Helhetlig og sammenhengende helse og omrsorgstjenester 12
Delavtale 3a
Innleggelse somatiske helsetjenester 15
Delavtale 3b
Inntak/ innleggelse psykisk helsevern/ rus 18
Delavtale 4
Kommunalt døgntitlbud ØHD 23
Delavtale 5a
Utskriving somatisk behandling 25
Delavtale 5b
Utskriving psykisk helsevern/ ruslrelatert behandling 31
Delavtale 6
Gjensidig kunnskapsoverføring og informasjons utveksling 33
Delavtale 7
Forskning, utdanning, praksis og læretid 35
Delavtale 8
Svangerskap, fødsel og barselomsorg 37
Delavtale 9
IKT løsninger og elektronisk samhandling 39
Delavtale 10
Samarbeid om forebygging 42
Delavtale 11
Omforente beredskapsplaner og akuttmedisinsk kjede 44
Delavtale 12
Samhandlingsstruktur kommuner - helseforetak 47
Delavtale 13
Samarbeid om praksiskonsulentene 51

Lov 1994-08-05 nr. 55 - Lov om vern mot smittsomme sykdommer (Smittevernloven) 5
Lov 1999-07-02 nr. 61- Lov om spesialist-helsetjenesten m.m. (Spesialisthelsetjenesteloven) 4
Lov 1999-07-02 nr. 62 - Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (Psykisk helsevernloven) 4
Lov 1999-07-02 nr. 63 - Lov om pasient- og brukerrettigheter (Pasient- og brukerrettighetsloven) 4
Lov 1999-07-02 nr. 64- Lov om helsepersonell m.v. (Helsepersonelloven) 4
Lov 2000-04-14 nr. 31 - Lov om behandling av Personopplysninger (Personopplysningsloven) 5
Lov 2000-06-23 nr. 56 – Lov om helsemessig og sosial beredskap (Helseberedskapsloven) 5
Lov 2001-06-15 nr. 93 – Lov om Helseforetak m.m. (Helseforetaksloven) 4
Lov 2011-06-24 nr. 29- Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven) 4
Lov 2011-06-24-nr. 30- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (Helse- og omsorgstjenesteloven) 4
Lov 2014-06-20 nr. 43 – Lov om Helseregistre og behandling av helseopplysninger (Helseregisterloven) 5
Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester av 14. juni 2011 4

FOR-2000-12-21 nr. 1385 – Forskrift om Pasientjournal 5
FOR-2011-11-18 nr. 1115 – Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter 5

"Norm for informasjonssikkerhet" 40

A

administrerende direktør 47
akutthendelser som er livstruende 19
akuttutvalg 46
ambulante tjenester 13; 15; 18; 25; 31
ansvar ved øyeblikkelig hjelp/krise 20
ansvarsfordeling mellom partene ved utskriving psykisk helsevern/ rus 32
ansvarsgruppemøte 21
arbeidsutvalg 41; 48
avtalens gyldighet 9
avvikshåndtering og forbedringsarbeid 8

B

barnekontakt 13
behandlingsforløp for pasienter med uavklart ROP-lidelse 19
behov for individuell plan 13; 17; 21
beredskapsplaner 3; 6; 44; 45
betalingsplikt 29; 30
bruk av tvang 14
brukarutvalget 48
brukermedvirkning 5; 12; 20

D

definisjon av utskrivningsklar pasient 26
definisjon for samhandling 4
dialog med fastlege og de kommunale tjenestene 17; 21
dialogmøte 3; 7; 47
dokumentasjon ved innleggelse 16

E

elektronisk kommunikasjon 37; 39
elektronisk melding 27; 28
endret behov for kommunale tjenester 27

endret utskrivingsplan 27
endring og oppsigelse av avtalen 9
endringer i rutiner 7
enhet som koordinerer kontakt fra sykehus til kommunens tjenester 26
epikriseskriving 51

F

faglige nettverk 3; 6; 33; 34
fagsystemer 40
fast bopel eller oppholdssted 10; 15; 18; 25; 31
faste møteplasser 6
fastleger og legevaktleger 24
felles kultur 49
felles meldingslogistikk 40
folkehelsearbeidet 42
forebyggende tiltak 42; 43
formål 4
formålet med avvikshåndteringen 8
forplikter seg å gi opplæring 7
forskning, utdanning 3; 6; 35
forskrift om krav til beredskapsplanlegging 44
forskriftsmessig epikrise eller tilsvarende legedokumentasjon 27
forsvarlig behandling 15; 16; 19; 25; 26; 31; 32
forsyningssikkerhet 45
FoU-prosjekt 35
frisklivssentraler 43
fullverdig tjeneste 23
funksjonsnivå 26; 27
Fylkeslegen 48
Fylkesmannen 44; 47

G

gjennomgang og evaluering av avtalen 9
gjensidig hospitering 34; 37; 51
gjensidig prosess 7; 11
gode pasientforløp 12
gråsoneområder 11

H

habilitering og rehabilitering 12
"Helhetlig plan for svangerskap, fødsel og barsel i Midt-Norge" 37
helseforetakets ansvar 10
henvisning til poliklinisk undersøking 16
henvisningspraksis 51
Hovedredningssentralen (HRS). 44

I

IKT – arbeidsutvalg 41
IKT løsninger 3;37;49; 40
individuell plan 13; 16; 20; 21; 22
infeksjonskontrollprogram ved kommunale institusjoner 43
«innleggelsesrapport» *elektronisk* 17
innen 24 timer etter innleggelse 27
innleggelsespraksis 51
Innleggingsskriv 16
involvering av pasient- og brukerorganisasjoner 7

J

jordmor- og helsesøsterressurser 38

K

klar adressat i egen virksomhet 7
kliniske retningslinjer for pasientforløp 51
kliniske samhandlingsutvalg 7; 47; 50
kommunalt døgntilbud for øyeblikkelig hjelp 23
kommunekontakter 26
kommunens ansvar ved utskriving 28
kommunens betalingsplikt 29
kommunens overordnede ansvar 10
kommunens plikter 16; 18; 26; 32; 34; 36; 38; 40; 43
kommuneoverlegen 43
kompetanseoverføring 15; 25; 31
kompetanseplan 49
konsekvensutredninger 7
koordinator for pasienter 13
koordinerende enhet 7; 13; 34
krav må være oppfylt før en pasient kan meldes utskrivningsklar 26
kravet til brukermedvirkning 7
krise- og katastrofeberedskap 44
krisehåndtering 45
kriterier for innleggelse i det kommunale ø-hjelpstilbudet 24
KS Møre og Romsdal 48
kunnskapsoverføring, informasjonsutveksling 33

L

langvarig oppfølging og samarbeid 12
likeverdige parter 5
likeverdighet mellom partene 5
livsstilssykdommer 43
lokale samhandlingsutvalg 3; 7; 49
lokalt eller nasjonalt tvisteorgan 2; 8
lærings- og mestringstiltak 43; 49
løsningsorientert tilnærming 5

M

medikamentliste 16; 19; 26; 27; 32
«melding om innlagt pasient» *elektronisk* 17; 19
meldeplikten til barnevernet 37
mindreårige barn som pårørende 17
minimumskrav 6
mislighold 9

målene 6; 35

N

Norsk Helsenett 39
nødvendig hjelpemiddel 13;14

O

omfattende eller langvarig behandling 27
oppgaver og ansvar i forbindelse med utskriving 27
ordinær domstolsbehandling 8
Overordnet samhandlingsutvalg……
……..3;7; 8; 9; 14; 41; 46; 47; 49; 50
overvåking av helsetilstand i kommunen 43
overvåking av meldingstrafikk 40

P

partene 4
partssammensatt forhandlingsutvalg 9
pasientens journal 17; 28
pasienter/brukere som har behov for koordinerte tjenester 12
planer og samhandling i den akuttmedisinske kjede 45
planlagt innleggelse og poliklinisk behandling 20
plikt til gjennomføring og forankring 7
plikt til vurdering og varsling av pasientens behov for kommunale tjenester 26
praksiskonsulentordning 6
praksisplasser 34; 36
prehospital akuttmedisin 45
primærforebyggende arbeid 42
prosedyre for melding og håndtering 8
prosedyre ved antatt behov for kommunale tjenester 27

R

rapport med oversikt over innmeldte avvik 8
redegjørelse 29; 30
regionale helseforetakenes ansvar 10
reinnleggelse 29
representantene i forhandlingsutvalget 9
responstid på meldinger 40
ressurser knyttet til medvirkning 7
revidere avtalen 9
risikoutsatte gravide 37
ROS-analyser 45
rusakutte henvisninger 19
rusrelatert behandling 2; 31
rutiner for registrering av dato for når kommunens betalingsansvar inntrer 28

S

samarbeid innenfor krise- og katastrofeberedskap 45
samarbeide med andre nødetater 45
samarbeidsmøter 13; 14; 21;49
samhandlingsfora 47
samhandlingsformer 7
samhandlingskonferanse 7; 47
samhandlingsområder 6
samhandlingsreformen 6
samhandlingsstruktur 3; 47
samtykke fra pasienten 16; 27
sekundærforebyggende arbeid 42
sentrale lover og forskrifter 4
smittevernansvarlig lege 43
smittevernet 43
smittevernplan 43
spisskompetanse 31
St.meld.nr.47 (2008-2009) 33
svangerskaps-, fødsels- og barselsomsorg 3; 37; 38
system for melding av avvik 8
system for å gi nødvendig støtte og oppfølging 14
systematisk forebyggende helsearbeid 37

T

tertiærforebyggende arbeid 42
tillitsvalgte fra helseforetaket 48
tillitsvalgte fra kommunene 48
tverrfaglig samarbeid 13; 37

U

uenighet – tvisteløsning 8
undervisning og opplæring til pasienter 13
undervisning og praktisk opplæring 34
unntak fra hovedregelen 28
utgiftene til praksiskonsulentordninga 52
utskrivningspraksis 51

V

varsle kommunen så tidlig som mulig 27
varsling 26; 27; 28; 32; 43
varsling om utskrivningsklare pasienter 28
varslings- og krisekommunikasjon 45
veileder om kommunens plikt til øyeblikkelig hjelp døgntilbud 23
veiledningsplikt 15; 18; 25; 31; 34
verdigrunnlag og målsetting 5
Vurderingsplikten av kommunale tjenester innen 24 timer 27

Ø

ønske om endringer 9
øvelser 45

FAGFORBUNDET
Møre og Romsdal

Til
Kommunane og Helseføretak i Møre og Romsdal
V/ Ordførar og rådmann

Molde 20.08. 2015

Endring i samarbeidsavtale – samhandlingsreforma

Fagforbundet Møre og Romsdal registrerer at Overordna Samhandlingsutval for Samhandlingsreforma, har sendt ut forslag til ny samarbeidsavtale mellom Kommunane og Helseføretaket i Møre og Romsdal. Forslaget vil innebere ein reduksjon av tillitsvalte til Overordna samhandlingsutval, ingen representasjon i Lokal samhandlingsutval.

Dette forslaget vil ha konsekvens for representasjon, og intensjon som låg til grunn i Felleserklæringa (inngått mellom partane i arbeidslivet.)

Fagforbundet Møre og Romsdal registrerer at det i forslag til ny avtale på representasjon i dei 4 lokale samhandlingsutval ikkje skal vere representert av arbeidstakarorganisasjonane. Grunnlag i forslag – Lokale samhandlingsutval skal vere "fagutval" , og behandlar ikkje saker som vedgår dei tilsette.

Fagforbundet Møre og Romsdal reagerer sterkt på at arbeidsgivar arbeider for å fråvike intensjonen i organisering av Samhandlingsreforma.

Hovudavtalen i SPEKTER og KS er lagt til grunn i avtalen (felleserklæringa).
Dei to Hovudavtalane regulerer rammene for samarbeid og medbestemmelse i dei enkelte tariffområde.
At dei tillitsvalte ikkje lengre er representert er ei heilt klart brudd på hovudavtalane.

KS har fått ei sterkare presisering om representasjon av tillitsvalte der fleire kommunar samarbeider om felles sak (Hovudavtalen DEL B. § 1-4-3 Kommunal samhandling/ interkommunalt samarbeid) . Vil elles minne om §1 Formål, samarbeid og medbestemmelse

Samarbeidsavtalen frå overordna samhandlingsutval som kommunane skal vedta, ligg bla. oppgåver til lokale samhandlingsutval.

Kapittel 4 Lokale samhandlingsutvalg. *Lokale samhandlingsutvalg er partsammensatte utvalg mellom Helse Møre og Romsdal HF og kommunene i Møre og Romsdal.*
Det skal være fire utvalg, et for hvert sykehusområde.
Oppgaver
1. Iverksette godkjent kompetanseplan
2. Medvirke til utvikling og spredning av lærings-og mestringstiltak i kommunehelsetjenesten
3. Iverksette lokal implementering av faglige retningslinjer og pasientforløp mellom helseforetaket og kommunehelsetjenesten.
4. Arbeide aktivt for en felles kultur for læring, forbedring og fagutvikling.
5. Ansvarlig for å arrangere faste samarbeidsmøter mellom sykehuset og kommunene.
6. Bidra til utvikling av og spre gode modeller for samhandling.

Fagforbundet Møre og Romsdal Telefon: 71 19 17 30 Storgata 9 Org.nummer 974263475
postmottak.mr@fagforbundet.no Telefaks: 71 19 17 31 6413 Molde

7. Ha en oppdatert oversikt over ulike samhandlingsprosjekt i sitt nedslagsfelt
8. Utveksle gjensidig kunnskap om de utfordringene tjenestene står overfor.
9. Holdes orientert om årlig status på avvik og avviksregistrering. Motta til orientering oversiktsrapport over avvik i samhandlingsområdet.

10. De lokale samhandlingsutvalg skal holde Overordnet samhandlingsutvalg orientert om sin virksomhet/faglige utfordringer i samhandlingsområdet

Slik Fagforbundet tolkar forslag til ny samarbeidsavtale mellom Helseforetaket og kommunane i Møre og Romsdal, bryter dette forslag med intensjonen i felleserklæringa.

Fagforbundet vil minne om at det skal drøftast / forhandlast om representasjon i desse utvala (Hovudatalen).
Helseforetaket og kommunane kan ikkje einsidig endre dei inngåtte avtalar, det er det den enkelte arbeidsgivarområde som kan.

Vil også minne om at møte i Overordna samhandlingsutval ikkje har mynde til å drøfte/forhandle.

Fagforbundet Møre og Romsdal ber Helseforetak og kommunane oppretthalde den representasjon ein har i dag.

Fagforbundet Møre og Romsdal

Mariann Brandstad
Fylkesleiar

Kopi til fagforeningene

Fagforbundet Møre og Romsdal Telefon: 71 19 17 30 Storgata 9 Org.nummer 974263475
postmottak.mr@fagforbundet.no Telefaks: 71 19 17 31 6413 Molde

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ernst Lundberg	Arkivsak nr.:	2014/137
		Arkivkode:	020

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
165/15	Formannskapet	03.11.2015
126/15	Kommunestyret	26.11.2015

KOMMUNEREFORMEN - OPPNEMNING AV FORHANDLINGSNEMND

Handsaming:
Dan Helge Bjørneset og rådmannen orienterte om tidlegare møte med Ørsta om kommunereforma.

Ordføraren kom med framlegg om Dan Helge Bjørneset som medlem i forhandlingsnemnda.

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen, med framlegget frå ordføraren, vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 03.11.2015 til kommunestyret:

1. ***Kommunestyret viser til sitt vedtak i sak 70/15, møte 18.6.15, og har som intensjon å følgje opp dei oppgåver og framdriftsplan som der er skissert.***

2. ***Kommunestyret vel følgjande forhandlingsnemd på 4 medlemmer: Ordførar, varaordførar, Dan Helge Bjørneset og rådmann.***

3. ***Kommunestyret føreset at rådgjevande folkerøysting om kommunesamanslåing vert halde same dag i Volda og Ørsta.***

Administrasjonen si tilråding:

4. **Kommunestyret viser til sitt vedtak i sak 70/15, møte 18.6.15, og har som intensjon å følgje opp dei oppgåver og framdriftsplan som der er skissert.**

5. **Kommunestyret vel følgjande forhandlingsnemd på 4 medlemmer: Ordførar, varaordførar, ……og rådmann.**

6. **Kommunestyret føreset at rådgjevande folkerøysting om kommunesamanslåing vert halde same dag i Volda og Ørsta.**

Vedleggsliste:

1. K-sak 70/15, møte 18.6.15: Kommunereformen - status pr. 1.halvår 2015
2. Innbyggarundersøking Volda/Ørsta, dat.1.7.15
3. Referat fellesmøte arbeidsgruppene 20.8.15
4. Referat lokal arbeidsgruppe 4.9.15
5. Referat fellesmøte arbeidsgruppene 28.9.15

Uprenta saksvedlegg:
Byregionen Volda-Ørsta: http://www.volda.kommune.no/nyhende/arkiv/byregionen-volda-orsta.27788.aspx

Samandrag av saka:
Kommunestyret vert bede om å oppnemne eit forhandlingsnemnd, som får til mandat å tinge vidare med Ørsta kommune om samanslåing av kommunane.

Saksopplysningar:
I kommunetyret 18.6.15, sak 70/15, gjorde kommunestyret slikt samrøystes vedtak, jfr. ***vedlegg 1:***

"1. Kommunestyret tek til vitende orienteringa i saksutgreiinga om status i prosessen.

2. Kommunestyret tek ikkje i denne saka stilling til om Volda kommune skal halde fram som eiga kommune eller slå seg saman i ny og større kommune. Dette skal kommunestyret ta stilling til i juni 2016.

3. Kommunestyret ser det som nødvendig å gjere førebuingar for å gjennomføre ei rådgjevande folkerøysting våren 2016, der ein felles intensjonsplan er eit vesentleg grunnlag for å gjere reelt val av spørsmålet om samanslåing. Med atterhald om dette vil Volda kommunestyre invitere til eit samarbeid med Ørsta kommune for å utarbeide intensjonsplan for samanslåing. Det kan i drøftingane med Ørsta kommune om felles intensjonsplan, verte aktuelt at også andre kommunar tek del i desse samtalene.

4. Kommunestyret vedtek at det snarast råd skal gjennomførast ei lokal innbyggjarundersøking for Volda der også Ørsta er invitert til å delta. Dette for å kartlegge innbyggjarane sitt noverande syn på kva alternativ kommunen skal arbeide med fram mot folkerøystinga. Finansiering av undersøkinga er tildelte midlar frå Fylkesmannen tiltenkt arbeidet med kommunereforma.

5. Kommunestyret har som intensjon å følgje framdriftsplanen som er skissert i saksutgreiinga."

Ørsta kommunestyre gjorde i møte 11.6.15 tilsvarande vedtak.

I samsvar med punkt 4 i vedtaka vart i månadsskiftet juni/juli gjennomført innbyggjarundersøking om kva alternativ kommunen bør arbeide vidare med fram mot folkeavrøystinga. 600 personar i Volda kommune, og tilsvarande tal i Ørsta kommune, deltok i undersøkinga, som vart utført av Sentio Research.

For Volda viser undersøkinga at 11 prosent meinar kommunereform er svært viktig, 15 prosent meinar det ikkje er viktig. Fleirtalet er midt på skalaen. Undersøkinga viser vidare at 56 prosent av dei spurte meiner at kommunen bør slå seg saman med ein eller fleire nabokommunar. Dette er ein indikasjon på eit relativt sikkert fleirtal for kommune-samanslåing, meinar forskarane. 34 prosent ønskjer kommunestruktur som i dag. Motstanden mot endra kommunestruktur er størst blant dei under 30 år. Om det vert bestemt at kommunesamanslåing skal gjennomførast, er Ørsta klart førsteval for Voldingane.
88 prosent av dei spurte peikar på dette som alternativ.

I Ørsta meinar 15 prosent at spørsmål om kommunesamanslåing er svært viktig, og like mange meinar det ikkje er viktig. Haldninga til fleirtalet av dei spurte ligg midt i mellom. Nær halvparten av dei spurte i Ørsta (48 prosent) meinar Ørsta bør slå seg saman med ein eller fleire nabokommunar, medan fire av ti meinar kommunestrukturen bør vere som i dag. Forskarane i Sentio held fram at tendensen i svara er eintydige nok til å konkludere med eit sikkert fleirtal for samanslåing. Om det vert bestemt at kommunesamanslåing skal gjennomførast, er Volda soleklart alternativ for Ørsta. Heile 87 prosent av dei spurte peikar på dette. Det vert elles vist til ***vedlegg 2*** for nærare detaljar om denne undersøkinga.

Det må her nemnast at Sunnmøre Regionråd alt hausten 2014 gjennomførte ei innbyggjarundersøking for heile Sunnmøre, som for Volda viste om lag same resultat som ovannemnde undersøking. Regionrådet vil no i løpet av oktober gjennomføre ei ny tilsvarande undersøking, der resultatet vil verte presentert på "Agenda Sunnmøre" den 26.11.15.

I oppfølginga av kommunestyrevedtaka frå juni har dei lokale arbeidsgruppene for kommunereforma (som er slik samansett: ordførar, varaordførar, rådmann, 2 tilsetterepr. og lokal kontaktperson) til hatt eigne møte og fellesmøte, jfr. ***vedlegga 3-5.***

I fellesmøte 20.8 15 vart m.a, drøfta om det er mogleg å innhente ressursar frå Sunnmøre Regionråd (SR) til vidare prosess. Vidare vart drøfta at folkeavrøysting våren 2016 i Ørsta og Volda må haldast på same dato. Det er i denne samanheng viktig med rask avklaring på kva det skal røystast over, t.d. ja/nei til intensjonsavtale Ørsta og Volda, eller om andre spørsmål kan vera aktuelle for avrøysting. Vidare prosess må innrettast etter dette.

To framgangsmåtar i arbeid med intensjonsplan vart drøfta; utarbeide samla plan og legge fram for politisk drøfting, eller etappevis forhandling og politisk drøfting undervegs. Modell med etappevis forhandling/drøfting stod på det tidspunkt fram som best.

I vår lokale arbeidsgruppe sitt møte 4.9.15 vart drøfta mål med ein intensjonsplan (jfr. kst. vedtaket punkt 3), der aktuelle målesettingar med ein intensjonsplan t.d. *kan* vere (ikkje uttømande opplisting):

a) Alle innbyggjarane er likeverdige, intensjonskommunane går inn i ny kommune med sine plikter og verdiar som vert forvalta og vidareutvikla av eit nytt felles kommunestyret.
b) Den nye kommunen skal arbeide aktivt for å halde på og vere med på å utvikle eksisterande fylkeskommunale og statlege institusjonar der desse i dag er etablerte.
c) Det er føresett at tenestene i den nye kommunen blir minst like gode som i dei gamle. Heile kommunereformen byggjer på føresetnaden om å levere betre tenester til innbyggarane og samtidig ha betre kompetanse i det spesialiserte samfunnet.

d) Å utvikle gode nærdemokratiske system og ordningar som sikrar at alle i ei større kommune får god nok demokratisk innflytelse. Ordninga med kommunalt oppnemnde grendeutval bør vidareførast.
e) Kunne realisere større tiltak for utvikling av lokalsamfunnet som den enkelte kommune i dag ikkje greier kvar for seg.
f) Utvikle breiare og mindre sårbare fagmiljø

I utkast til vidare prosess *kan* tema vere:

- Utfordringsbiletet
- Felles framtidsvisjon –(kva vil vi oppnå som ein kommune?)
- Verdiar og grunnleggjande prinsipp i prosessen som *ein* kommune
- Felles interesser (t.d tenesteperspektivet, servicefunksjonar i den enkelte kommune, bygdene, demokratiske omsyn, felles satsingsområde/investeringsprosjekt dei første 4 åra etter samanslåing mv)
- Særinteresser – (og korleis løyse desse ut frå overordna prinsipp)

I fellesmøtet 28.9.15 vart det klart at Sunnmøre Regionråd kan stille som prosessrettleiar for den vidare prosess, og dei har avklara dette med Fylkesmannen, som vil stille støttande opp.

Det var vidare i møtet semje om at det i den vidare prosess bør veljast ei forhandlingsnemnd i kvar kommune. Denne nemnda bør bestå av politikarar (både posisjon og opposisjon) og rådmann. Erfaringar frå kommunesamanslåingsprosessar tilseier at det er tenleg at nemnda har 4 medlemmer frå kvar kommune for ikkje å verte for stor.

Noverande arbeidsgrupper for kommunereforma vert då referansegruppe for forhandlingsnemndene. Desse referansegruppene må haldast fortløpande orientert, sameleis formannskapa.

I kommunestyra sine vedtak frå juni er det skissert ein framdriftsplan. Der det er føresett at etter at kommunestyrevalet er gjennomført, skal det nye kommunestyret gi nærare mandat for den vidare prosess, herunder oppnemne slik forhandlingsnemnd som nemnt ovanfor, og at det i perioden desember 2015- april 2016 skal utarbeidast intensjonsplan.

Vurdering og konklusjon:
Etter at kommunestyrevalet no er gjennomført, og det i begge kommunane ser ut til at det blir skifte i den politiske leiinga, har arbeidsgruppene for kommunereforma i fellesmøtet 28.9.15 rådd til at arbeidsgruppene med ny politisk deltaking held møte 5.11.15. Det vert vidare lagt opp til at kommunestyra pr. 1.12.15 oppnemner kvar si forhandlingsnemnd, og gjer vedtak om nærare mandat for den vidare prosess.

Det er i kommunestyresaka 18.6.15 skissert kva ein intensjonsplan kan innehalde, t.d.

- Kva ein vil oppnå med kommunesamanslåinga (hovudmål og delmål)
- Om det t.d. er konkrete prosjekt ein vil bruke reforma til å lyfte i lag
- Kvar kommunesenteret skal vere og fordeling av lokalisering av ulike kommunale funksjonar
- Korleis lokalsamfunnet kan styrkast
- Korleis kommunale tenestefunksjonar kan styrkast
- Korleis tilsette skal informerast og involverast i prosessen
- Korleis innbyggjarane skal informerast og involverast
- Ev. avklaring av kommunenamn og kommunevåpen
- Framdriftsplan for gjennomføring av samanslåing

- m.m.

Det er greitt å kunne ha dette som utgangspunkt i den vidare prosess, der det no ser ut til at kommunane får hjelp frå Sunnmøre Regionråd, som kan stille med prosessleiing. Det er såleis viktig at kommunestyra no oppnemner forhandlingsnemnder, der mandatet blir å følgje opp intensjonane og framdriftsplanen i kommunestyra sine vedtak frå 11.6/18.6.15.

Forhandslingsnemndene si oppgåve vil då m.a. vere å gå inn i "dei vanskelege sakene" og ikkje minst få løfta fram potensialet for kva ein kan få til i ei ny kommune. Det vert i denne samanheng vist til Møreforsking sin rapport om "Byregionen Volda-Ørsta", der det i konklusjonen m.a. går fram at *"Vi trur at det løner seg å tenke stort; Volda-Ørsta bør sjå si rolle i ein større regional samanheng, og ikkje la føringane i byregionprogrammet avgrense perspektivet på kva strategiar ein legg for framtida*."

Helse og miljøkonsekvensar:
Er omtalt i tidlegare saker.

Økonomiske konsekvensar:
Er omtalt i tidlegare saker.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Er omtalt i tidlegare saker.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Dei valde i forhandlingsnemnda
Ørsta kommune
Referansegruppa
Arbeidstakarorganisasjonane
Sunnmøre Regionråd
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

«MOTTAKERNAVN»
«KONTAKT»
«ADRESSE»
«POSTN» «POSTSTED»

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2014/137	6849/2015	020	SVK/ US	22.06.2015

MELDING OM POLITISK VEDTAK - KOMMUNEREFORMEN - STATUS PR. 1. HALVÅR 2015

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 18.06.15, hadde føre ovannemnde som sak PS 70/15, der det vart gjort slikt vedtak:

1. ***Kommunestyret tek til vitende orienteringa i saksutgreiinga om status i prosessen.***

2. ***Kommunestyret tek ikkje i denne saka stilling til om Volda kommune skal halde fram som eiga kommune eller slå seg saman i ny og større kommune. Dette skal kommunestyret ta stilling til i juni 2016.***

3. ***Kommunestyret ser det som nødvendig å gjere førebuingar for å gjennomføre ei rådgjevande folkerøysting våren 2016, der ein felles intensjonsplan er eit vesentleg grunnlag for å gjere reelt val av spørsmålet om samanslåing. Med atterhald om dette vil Volda kommunestyre invitere til eit samarbeid med Ørsta kommune for å utarbeide intensjonsplan for samanslåing. Det kan i drøftingane med Ørsta kommune om felles intensjonsplan, verte aktuelt at også andre kommunar tek del i desse samtalene.***

4. ***Kommunestyret vedtek at det snarast råd skal gjennomførast ei lokal innbyggjarundersøking for Volda der også Ørsta er invitert til å delta. Dette for å kartlegge innbyggjarane sitt noverande syn på kva alternativ kommunen skal arbeide med fram mot folkerøystinga. Finansiering av undersøkinga er tildelte midlar frå Fylkesmannen tiltenkt arbeidet med kommunereforma.***

5. ***Kommunestyret har som intensjon å følgje framdriftsplanen som er skissert i saksutgreiinga.***

Sakutgreiinga følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Unni Strand
sekretær

Postadresse:	postmottak@volda.kommune.no		www.volda.kommune.no	
Stormyra 2	Telefon:	Telefaks:	Org. nr:	Bankgiro:
6100 Volda	70058886	7005870170058701	939 760 946	3991.07.81727

Kopi til:
Vanylven kommune
Sande kommune
Herøy kommune
Ulstein kommune
Hareid kommune
Eid kommune
Hornindal kommune
Stryn kommune

Sakshandsamar Per Ernst Lundberg

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ernst Lundberg	Arkivsak nr.:	2014/137
		Arkivkode:	020

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
97/15	Formannskapet	09.06.2015
22/15	Ungdomsrådet	17.06.2015
70/15	Kommunestyret	18.06.2015

KOMMUNEREFORMEN - STATUS PR. 1. HALVÅR 2015

Handsaming i kommunestyret:

Sak 61/15 i Ørsta kommunestyre, Kommunereform - status og vidare prosess var lagt ut på lesebretta møtedagen.
Melding om vedtak i ungdomsrådet frå møte den 17.06.15 vart utdelt på møtet.

Røysting:
Tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedteken.

Vedtak i Kommunestyret - 18.06.2015

1. ***Kommunestyret tek til vitende orienteringa i saksutgreiinga om status i prosessen.***

2. ***Kommunestyret tek ikkje i denne saka stilling til om Volda kommune skal halde fram som eiga kommune eller slå seg saman i ny og større kommune. Dette skal kommunestyret ta stilling til i juni 2016.***

3. ***Kommunestyret ser det som nødvendig å gjere førebuingar for å gjennomføre ei rådgjevande folkerøysting våren 2016, der ein felles intensjonsplan er eit vesentleg grunnlag for å gjere reelt val av spørsmålet om samanslåing. Med atterhald om dette vil Volda kommunestyre invitere til eit samarbeid med Ørsta kommune for å utarbeide intensjonsplan for samanslåing. Det kan i drøftingane med Ørsta kommune om felles intensjonsplan, verte aktuelt at også andre kommunar tek del i desse samtalene.***

4. ***Kommunestyret vedtek at det snarast råd skal gjennomførast ei lokal innbyggjarundersøking for Volda der også Ørsta er invitert til å delta. Dette for å kartlegge innbyggjarane sitt noverande syn på kva alternativ kommunen skal arbeide med fram mot folkerøystinga. Finansiering av undersøkinga er tildelte midlar frå Fylkesmannen tiltenkt arbeidet med kommunereforma.***

5. ***Kommunestyret har som intensjon å følgje framdriftsplanen som er skissert i saksutgreiinga.***

Handsaming i ungdomsrådet:

Ungdomsrådet tek saka til vitande

Røysting:
Samrøystes vedteke

Vedtak i Ungdomsrådet - 17.06.2015

Ungdomsrådet tek saka til vitande

Handsaming i formannskapet:

Innspel frå dei hovudtillitsvalde om kommunereforma dat. 03.06.15 vart lagt ut på lesebretta på møtedagen.

Ordføraren kom med fylgjande framlegg:
Presisering av pkt. 3
Kommunestyret ser det som nødvendig å gjere førebuingar for å gjennomføre ei rådgjevande folkerøysting våren 2016, der ein felles intensjonsplan…

nytt pkt. 4:
Kommunestyret vedtek at det snarast råd skal gjennomførast ei lokal innbyggjarundersøking for Volda der også Ørsta er invitert til å delta. Dette for å kartlegge innbyggjarane sitt noverande syn på kva alternativ kommunen skal arbeide med fram mot folkerøystinga. Finansiering av undersøkinga er tildelte midlar frå Fylkesmannen tiltenkt arbeidet med kommunereforma.

Gunnar Strøm, SV, kom med fylgjande framlegg som nytt pkt. 5:
Volda kommune skal halde rådgjevande folkerøysting om eventuell samanslåing med andre kommunar uansett kva den andre/dei andre kommunane vil gjere.

Odd A. Folkestad kom med fylgjande framlegg som tillegg til pkt. 3:
Det kan i drøftingane med Ørsta kommune om felles intensjonsplan, verte aktuelt at også andre kommunar tek del i desse samtalene.

Prøverøysting:
Pkt. 1 og 2 i tilrådinga frå administrasjonen fekk ni røyster.

Ved alternativ røysting mellom pkt. 3 i tilrådinga frå administrasjonen og tilrådinga med presiseringa frå ordføraren, fekk tilrådinga med presiseringa ni røyster. Tilrådinga utan presiseringa fekk 0 røyster.

Tilleggsframlegget frå Odd A. Folkestad fekk ni røyster.

Framlegget frå ordføraren til nytt pkt. 4 fekk ni røyster

Pkt. 4 i tilrådinga frå administrasjonen (her etter kalla pkt. 5) fekk ni røyster.

Framlegget frå Gunnar Strøm fekk ni røyster

Gunnar Strøm trekte framlegget sitt.

Røysting:
Tilrådinga frå administrasjonen med tillegga og endringane frå ordføraren og Odd A. Folkestad vart samrøystes vedteken.

Tilråding frå Formannskapet - 09.06.2015 til kommunestyret:

1. ***Kommunestyret tek til vitende orienteringa i saksutgreiinga om status i prosessen.***

2. ***Kommunestyret tek ikkje i denne saka stilling til om Volda kommune skal halde fram som eiga kommune eller slå seg saman i ny og større kommune. Dette skal kommunestyret ta stilling til i juni 2016.***

3. ***Kommunestyret ser det som nødvendig å gjere førebuingar for å gjennomføre ei rådgjevande folkerøysting våren 2016, der ein felles intensjonsplan er eit vesentleg grunnlag for å gjere reelt val av spørsmålet om samanslåing. Med atterhald om dette vil Volda kommunestyre invitere til eit samarbeid med Ørsta kommune for å utarbeide intensjonsplan for samanslåing. Det kan i drøftingane med Ørsta kommune om felles intensjonsplan, verte aktuelt at også andre kommunar tek del i desse samtalene.***

4. ***Kommunestyret vedtek at det snarast råd skal gjennomførast ei lokal innbyggjarundersøking for Volda der også Ørsta er invitert til å delta. Dette for å kartlegge innbyggjarane sitt noverande syn på kva alternativ kommunen skal arbeide med fram mot folkerøystinga. Finansiering av undersøkinga er tildelte midlar frå Fylkesmannen tiltenkt arbeidet med kommunereforma.***

5. ***Kommunestyret har som intensjon å følgje framdriftsplanen som er skissert i saksutgreiinga.***

Administrasjonen si tilråding:

1. Kommunestyret tek til vitende orienteringa i saksutgreiinga om status i prosessen.

2. Kommunestyret tek ikkje i denne saka stilling til om Volda kommune skal halde fram som eiga kommune eller slå seg saman i ny og større kommune. Dette skal kommunestyret ta stilling til i juni 2016.

3. Kommunestyret ser det som nødvendig å gjere førebuingar for å gjennomføre ei rådgjevande folkerøysting, der ein felles intensjonsplan er eit vesentleg grunnlag for å gjere reelt val av spørsmålet om samanslåing. Med atterhald om dette vil Volda kommunestyre invitere til eit samarbeid med Ørsta kommune for å utarbeide intensjonsplan for samanslåing.

4. Kommunestyret har som intensjon å følgje framdriftsplanen som er skissert i saksutgreiinga.

Vedleggsliste:

1. Notat frå Tenketank 19.2.15
2. Notat frå ope møte 9.3.15
3. Notat frå Tenketank 21.5.15
4. Kommunereforma - sluttdokument drøftingsnotat formannskapet (oppsummert 1-6)
5. Intensjonsavtale mellom Volda og Ørsta kommune
6. Vedtak i Volda kommunestyre i K-sak 62/13 – godkjenning av intensjonsavtale mellom kommunane Volda og Ørsta.
7. Vedtak i Ørsta kommunestyre i K-sak 33/13 – godkjenning av intensjonsavtale mellom kommunane Volda og Ørsta.

Uprenta saksvedlegg:

1. http://www.volda.kommune.no/kommunereform
2. https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/meld.-st.-14-2014-2015/id2401505/
3. http://www.volda.kommune.no/nyhende/arkiv/byregionen-volda-orsta.27788.aspx

SAMANDRAG AV SAKA:

Regjeringa sine hovudmål for kommunereforma er:

- Eit sterkt lokaldemokrati.
- At kommunar slår seg saman til større, robuste einingar som samsvarar betre med dei naturlege bu- og arbeidsmarknadsregionane som har utvikla seg over tid.
- Generalistkommunen tilbake. Alle kommunar skal kunne løyse sine lovpålagde oppgåver sjølve. Gode og likeverdige tenester. Berekraftige kommunar.
- Mindre behov for interkommunale løysingar og statleg detaljstyring. Heilskapleg og samordna samfunnsutvikling.

I denne saka vert teke ein gjennomgang og ei vurdering av reform og prosess så langt i Volda kommune. Vidare trekkjer saka opp ei retning for eventuell kommunesamanslåing og skisserer vidare prosessar for å førebu folkerøysting og kommunestyret si endelege handsaming våren 2016. Det er i den saka kommunestyret skal ta endeleg stilling til om Volda kommune skal gå for kommunesamanslåing og ev på kva vilkår. Denne saka er viktig for å forankre framdriftsplan med milepålar for dei prosessane som skal gjennomførast for å kunne ta endeleg stilling til kommunereformspørsmålet.

Det kjem nok ikkje som noko overrasking at saka konkluderer med to alternativ som grunnlag for den vidare prosessen;

- Volda held fram som sjølvstendig kommune
- Volda og Ørsta slår seg saman

Det vert vist til at kommunereformprosessen starta med at ordførarane i Volda og Ørsta inviterte kommunalministeren til Aasentunet og samla begge kommunestyra til felles møte i september 2014. I tidleg fase har fleire sett Volda og Ørsta som naturleg case for kommunesamanslåing, og fylkesmannen tok kontakt med kommunane 2014 for å selje inn eit hurtigløp for samanslåing av dei to kommunane. Kommunane Volda og Ørsta samarbeidde om utarbeiding av prosjektrapport om kommunesamanslåing i 2011. Formannskapa i dei to kommunane har i felles møte også vedteke utgreiing av Volda og Ørsta som samkommune.

Rådmannen har teke initiativ til møte med administrasjonen i Ørsta for å formidle Volda kommune sitt arbeid med saksutgreiinga og drøfte felles innstilling og framdriftsplan.

SAKSOPPLYSNINGAR:

Kommunereformprosessen i Volda

Kommunestyret har tidlegare handsama to saker om kommunerforma:

- K-sak 107/14, i møtet 28.8.14
- K-sak 164/14, i møtet 18.12.14

Fylkesmannen har i brev av 16.1.15 kommentert kommunen sine planar for arbeidet med kommunereforma slik:
"Planen til Volda kommune inneheld alle dei store område kommunen må arbeide med i kommunereforma; organisering og mandat, grunnlagsmateriale, informasjon og involvering og aktivitets- og milepelsplan. Vi meiner kommunen har gjort gode vurderingar knytt til dei nemnte områda.
Vi vil løfte fram gjennomføringsplanen for hausten 2015 og fram til våren 2016 som eit arbeid kommunen kan jobbe meir med. Det kan vere ein god øving for å sjå kva for aktivitetar, prosessar og avgjersler som må vere på ferdig til dei ulike milepælane og tidsfristane…."

Kommunen har sidan fylkesmannen skreiv sitt brev arrangert møte i Tenketanken 19.2.15, 21.05.15, og ope møte/folkemøte 9.3.15. Der er laga notat frå desse møta, jfr. *vedlegg 1, 2 og 3*.

Vidare har ordførar halde orienteringar om kommunereforma i lag og foreningar. Rådmannen har hatt løpande orienteringar til dei hovudtillitsvalte, opne møte for tilsette og skriftleg informasjon til alle tilsette. På kommunen si heimeside vert lagt ut løpande informasjon om kommunale dokument, rapportar osv. frå stat, regionråd og andre, sjå http://www.volda.kommune.no/kommunereform

Formannskapet har i 6 møte etter nyttår handsama tema knytt til kommunereforma gjennom drøfting basert på notat frå rådmannen, kalla "Drøftingsnotat". På heimesida (Kommunereform) under "kommunale dokument om reforma" finn ein desse notat merka med nummer frå 1- til 6, og oppsummering i notatet "Kommunereforma- sluttdokument drøftingsnotat (oppsummert 1-6)" , som følgjer her som *vedlegg 4*.

Enn vidare har formannskapet teke del i Sunnmøre Regionråd si samling om kommunereforma den 23.4.15 i "Arena Sunnmøre".

Sunnmøre regionråd gjennomførte ei innbyggjarundersøking i kommunane på Sunnmøre i oktober 2014, der det m.a. vart spurt om innbyggarane si haldning til kommunesamanslåing og preferansar med omsyn til kven ein ev. vil slå seg saman med. Undersøkinga viste følgjande resultat: (svar i prosent av dei spurde):

Kommune	Andel pos. til samansl.	Pos til samansl m **Volda**	Pos til samansl m **Ørsta**	Pos til samansl m Ulstein	Pos til samanl m Herøy	Pos til samansl m Hareid	Pos til samansl m Sande	Pos til saman m Vanylven	
Volda	**68**	-	**86**	13	12	11	8	12	
Ørsta	**78**	**94**	-	19	10	17	9	9	
Ulstein	69	12	14	-	48	92	33	10	
Herøy	63	9	10	65	-	42	73	10	
Hareid	78	11	11	91	20	-	19	4	
Sande	75	14	13	46	68	44	-	24	
Vanylven	90	32	24	50	48	32	53-		

Det går fram av undersøkinga at det er stor oppslutning blant dei spurde i Volda og Ørsta om samanslåing av desse kommunane: 86 % i Volda og 94 % i Ørsta. I begge kommunane er det elles låge andelar som ynskjer samanslåing med andre kommuner i regionen.

Volda kommune har lagt vekt på lokal prosess med utgangspunkt i ekspertutvalet sine kriteria og kommunen sine 4 roller; myndigheitsutøving, tenesteyting, lokal samfunnsutvikling og lokaldemokratisk arena. Kommunen har ikkje lagt opp til å utgreie ulike alternativ. Det er lagt til grunn at det er mykje statistikk og utgreiingar som ligg føre som grunnlag for å ta avgjerd i kommunereforma, m.a.:

- Ekspertutvalet sine 2 rapportar
- Utgreiing av samanslåing av Volda og Ørsta
- Fylkesstatistikk
- LUK-rapport frå Asplan Viak i samband med analyse for sentruma i Volda og Ørsta og Hovdebygda/Furene.
- Sunnmøre i framtida (regionanalyse utarbeidd av Berefjord)
- Byregionanalyse Volda og Ørsta

- Rapport med ulike data for kommunane på Sunnmøre (BDO-rapport tinga av Sunnmøre regionråd)
- Innbyggjarundersøking for kommunane på Sunnmøre hausten 2014 (tinga av Sunnmøre regionråd)
- Utfordringsnotat og planprogram i samband med revisjon av kommuneplanen for Volda kommune
- Oppsummeringar frå drøftingar i formannskapet, møte med råd, lag/organisasjonar, tenketank, ope møte mv.

All denne dokumentasjonen er tilgjengeleg på kommunen si heimeside (bruk søkefeltet).

Utfordringar

Det er ein intensjon i reformprosessen at kommunane skal vurdere dagens situasjon og korleis ein ser utfordringane i framtida, og da gjerne i eit 50-års perspektiv.

Det vert vist til Planprogrammet for revisjon av kommuneplanen som ligg ute til offentleg ettersyn, sjå http://www.volda.kommune.no/sjolvbetening/rullering-av-kommuneplanen-sin-samfunnsdel.28455.aspx. I rapportar som ligg føre, og i prosessar i samband med kommunereforma, kan ein trekkje ut følgjande faktorar som sentrale for situasjon og utfordringar for Volda kommune:

Utøving av mynde
- Ut frå klagestatistikken frå fylkesmannen ser det ut til at kommunen ligg godt an.
- Kommunen sin storleik må vere slik at kompetansen og kapasiteten kan vere god nok, med t.d. spesialkompetanse på ulike felt.
- Ikkje alle får svar innan rimeleg tid etter forvaltningslova. Dette går ikkje på kompetanse, men på ressursprioritering.
- Tillit er sentralt ved myndigheitsutøving, slik at vurderingar og avgjerder vert gjort rett, og oppfatta som rette.
- Dei som skal handsame sakene (administrativt og politisk) er objektive og ikkje let seg påvirke. Av og til er det ein fordel med nærleik og lokal kunnskap, medan i andre samanhengar kan det verer det ein fordel å vere større og ha større avstand.

Tenesteyting
- Kommunen må ha tilstrekkeleg kapasitet fagleg/administrativt for å kunne gje innbyggjarane dei tilboda dei etter lov, føresegner og statlege føringar elles har krav på.
- Det er sterke sentraliserande prosessar på gang. Kor vidt desse kan få konsekvensar for strukturen for dei ulike tenestene kommunen levere i dag et vanskeleg å spå.
- Rekruttering av fagpersonar innan dei ulike tenesteområda vil bli ei utfordring i åra som kjem

Lokalsamfunnsutvikling
- Samfunnsansvaret til kommunen handlar i hovudsak om tilrettelegging overfor næringsliv/arbeidsliv og frivillig arbeid. Vidare handlar det om arealpolitikk (planlegg/utvikling) og ha tilstrekkeleg kapasitet.

- Heilskapleg utvikling er sentralt. Kommunikasjon mellom sentrum og vestsida i Volda er ei utfordring
- Dei offentlege arbeidsplassane i Volda er kanskje ikkje trygge. Må ha fokus på dette, samtidig må ein ha fokus på utvikling av private arbeidsplassar.
- For at lokalsamfunnet skal fungerer optimalt, må det leggast slik til rette at innbyggjarane både skal kunne trivast og meistre kvardagen. Først då er grunnlaget for vekst og utvikling til stade.

Lokaldemokrati
- Deltaking og engasjement i lokalpolitisk arbeid er ei utfordring i dagens samfunn
- Nærleik til dei styrande og dei styrte har lange tradisjonar i det norske demokratiet, noverande struktur er kjent og lett å forholde seg til: Ordføraren si dør er open for alle….
- Større kommune kan gje auka avstand til dei styrande generelt, vanskelegare å nå tak i ordføraren for den enkelte. Men: Kan vere positivt med fleire veljarar bak kvar representant.

Det er sjølvsagt vanskeleg å sjå føre seg framtida, og ein veit også at i dagens samfunn vil det nesten samanhengjande kome nye reformer som kan rokke både ved dei offentlege forvaltningsstrukturane og rammevilkår for nærings- og befolkningsstruktur.

VURDERING:

Hovudargument for kommunereform

I kommuneproposisjonen for 2015 la regjeringa til grunn desse faktorane som behov for ei kommunereform:

Befolkningsutviklinga
- Vekst på 1,2 mill sidan 1970
- Antal eldre over 67 år vil verte dobla innan 2040 og vil medføre auka behov for tenester og større press på kommunebudsjettet
- Folketalet i dei mellomstore og største byregionane vil auke med høvesvis 21% og 27 % fram til 2030
- Folketalsnedgang i dei minste kommunane og desse vil få ei utvikling med større andel eldre i folket

Sentralisering
- Vesentleg sentralisering av befolkninga sidan siste kommunestrukturendring på 1960-talet, og sentraliseringa vil halde fram med særleg folketalsvekst i byområda
- Fleire tek høgare utdanning
- Digital infrastruktur og digitalisering av kommunikasjonen fører til nye arbeidsmåtar og samhandling
- Betre utbygging av samferdsel og auka pendling som gjev større integrasjon mellom kommunar i eksisterande bu- og arbeidsmarknadsregionar
- Færre innbyggjarar i dei spreiddbygde områda og det har skjedd ei regional sentralisering med vekst i tettstadane

Manglande samsvar mellom administrative og funksjonelle

- Befolknings- og kommunikasjonsutviklinga har endra dei funksjonelle samfunnsutviklingsområda.
- Særleg i byområda er moglegheitene store for å sikre ei heilskapleg og berekraftig utvikling i areal-, transport- og bustadplanlegging med større og meir robuste kommunar. Mange bykommunar har avgrensa areal og er avhengig av bustadbygging i omkringliggjande kommunar for å handtere stor befolkningsvekst.

Mange og viktige oppgåver stiller auka krav til kommunane

- Kommunane har hatt stor oppgåvevekst i omfang og kompleksitet dei siste 50 åra. Dette krev relevant og tilstrekkeleg kompetanse i kommunane.

Utfordringar for lokaldemokratiet

- Interkommunalt samarbeid med representantar i styrande organ som ikkje er direkte folkevalte vert vurdert av regjeringa som ei svekking av demokratiet.
- Små kommunar medfører behov for statleg detaljstyring og kontroll.

Ein må ha klart for seg at behova for ei kommunereform er skissert ut frå at blant landets 428 kommunar har over halvparten under 5 000 innbyggjarar. I KOSTRA-grupperinga er kommunar under 5 000 innbyggjarar rekna som små kommunar, medan kommunar med 20 000 eller fleire vert vurdert som store kommunar.

I løpet av prosessen har problematiseringa av interkommunalt samarbeid vorte nedtona då ein ser at det vil vere behov for slike type samarbeid uansett kva kommunestruktur som vert valt. Samtidig er mange av desse samarbeida meir av administrativ og fagleg karakter, som revisjon, IKT, arbeidsgjevarkontroll og barnevern, og er ikkje oppgåver som skal løysast ved utøving av politisk skjøn.

Ekspertutvalet si tilråding

I Volda kommune sitt arbeid med kommunereforma har det til no blitt lagt mest arbeid i informasjon og medverknad. I det vidare arbeidet vil rådmannen rå til at det blir teke utgangspunkt i ekspertutvalet si innstilling frå mars 2014, der hovudkonklusjonen er at der er for mange kommunar under 5000 innbyggarar i landet. Dei meiner faktisk at for at kommunane skal kunne løyse dagens oppgåver bør dei ha 15 - 20.000 innbyggarar.

Utvalet peikar på at kommunar av ein slik storleik vil kunne ivareta rolla som samfunnsutviklar, ved at kommunen sin evne til å handtere samfunnsmessige og arealmessige utfordringar vert vesentleg betre. Utvalet seier også at kommunar på 15 – 20 000 innbyggjarar kan leggje grunnlag for fagmiljø som ivaretek kommunen si rolle som demokratisk arena. Samla sett er utvalet si oppfatning at ein kommunestruktur med minstestorleik på 15 – 20 000 innbyggjarar vil gi kommunar som løyse dagens oppgåver på ein god måte for sine innbyggjarar, samfunnet og næringslivet.

Ekspertutvalet rår til ein kommunestruktur som i større grad nærmar seg funksjonelle samfunnsutviklingsområde. Utvalet peikar i den samanheng særleg på behovet for kommunesamanslåingar i fleirkommunale byområde som består av oppsplitta tettstader og/eller bu- og arbeidsmarknadsregionar med stor grad av pendling mellom kommunane.

I forlenginga av dette presiserer utvalet at:

- Ein tettstad bør i sin heilskap liggje i ein kommune
  Dette inkluderer både tilfelle der tettstader har vakse ut over sine kommunegrenser, samt der to tettstader har vakse saman.

- Ein tett integrert arbeidsmarknad bør utgjere ein kommune
  Utvalet meiner at arbeidsmarknaden er tett integrert når 25 % el fleire av dei sysselsette busett i ein kommune jobbar i regionens senterkommune(-ar).

I debatten i etterkant av ekspertutvalet sine tilrådingar har funksjonelle samfunnsutviklingsområde vore omtalt som kvardagsregionar, dvs det geografiske nedslagsfeltet for felles arbeidsmarknad/pendling, handel, kulturelle aktivitetar og andre kvardagslege aktivitetar.

Oppgåvemeldinga

Mange har venta i spaning på kva "oppgåvemeldinga" ville føre med seg av nye oppgåver til større kommuner. Denne meldinga kom 20.3.15 (Meld. St. 14 2014 – 2015) , og oppgåvene som er foreslått kan skisserast slik:

Forvaltning- Mynde:	**Produksjon:**	**Utvikling:**
Bustadtilskot. Varig tilrettelagt arbeid. Arbeids- og utdanningsreiser. Finansiering pasienttransport. Tilskot til frivilligsentralar. Forenkling utmarksforvaltning. Motorferdsel. Tilskot nærings- og miljøtiltak i skogbruk. Tilskot beite, jordbruk, verdsarv Konsesjonsbehandling små-kraftverk. Enkeltutslepp forureiningslov. Naturforvaltning. Godkjenning av svømme-anlegg.	Rehabilitering. Basishjelpemiddel. Distriktspsykiatrisk senter - (DPS) – forsøk. Barnevern. Familievern. Det vert opna for at storbyane kan ta over ansvaret for vidaregåande skular og for kollektivtrafikken under særskilte føresetnader.	Lokal nærings-/samfunns-utvikling. Større handlingsrom i plan- og byggjesaker.

I tillegg er det foreslått overført oppgåver som notarialforretningar, vigselsrett og sivile politioppgåver. Sjå melding her: https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/meld.-st.-14-2014-2015/id2401505/

Oppgåvene som er skissert overført dreier seg i hovudsak om forvaltnings- og produksjons-/driftsoppgåver. Dette er oppgåver som er regulert gjennom lover og forskrifter, og som i hovudsak vert handtert av fagadministrasjonen gjennom delegeringsvedtak. Utviklingsoppgåvene er svært avgrensa.

Rådmannen er i tvil om desse oppgåvene vil gi særleg styrka lokaldemokrati. Oppgåvene som rehabilitering og rus/psykiatri er i dag gråsoneoppgåver forbunde med stor økonomisk risiko og utfordringar med utmåling av tenester og måling av effekt. Gjennom økonomisk

rammestyring kan kommunane risikere å redusere sitt økonomiske handlingsrom ved å overta den økonomiske risikoen for desse oppgåvene. Stortingsmeldinga gir heller ikkje noko svar på korleis redusert statleg detaljstyring og kontroll skal verte materialisert. Dette skal ein kome attende til i eit eige oppstarta arbeid for gjennomgang av den statlege styringa av kommunane. Resultatet av gjennomgangen vil verte presentert for Stortinget våren 2017, samtidig med framlegga til avgjerd om ny kommunestruktur og oppgåver til kommunane. I dette kan det liggje ei usikkerheit om staten faktisk greier å innfri forventingane til seg sjølv.

Kommunane er blant dei største og mest komplekse organisasjonane i det norske samfunnet. Rådmannen synest det ville vere fornuftig å gjere ei analyse på om det er tenleg å leggje enda fleire oppgåver på kommunane. Sett frå rådmannen sin ståstad er eg i tvil om det er fleire oppgåver kommunane treng, men heller føreseielege økonomiske rammer og auka fridom til å rå over dei oppgåvene som alt er delegert til kommunesektoren. Rådmannen meiner at regjeringa bør utfordrast på dette, da dette truleg er det virkemiddelet som vil ha størst effekt på auka lokaldemokratiet.

Det var ulike forventingar til kva oppgåver staten ville overføre til kommunane ut frå at regjeringa alt i tidleg fase var tydelege på at ei av dei sentrale målsettingane med kommunereforma var å forenkle og styrke lokaldemokratiet. Dersom ein skulle få ei vesentleg endring i den retninga, må staten seie frå seg makt og overføre oppgåver frå direktorata og fylkesmennene. Dette er det få som har tru på at staten er i stand til å gjennomføre, og det er derfor ikkje overraskande at forslaget til oppgåveoverføring vert av meir beskjeden karakter, og kanskje noko usamanhengande. Desse representerer samla sett i omfang og kompleksitet eit meir avgrensa nivå, som etter rådmannen si vurdering ikkje vil rokke ved ekspertutvalet si tilråding om at kommunar på 15 – 20 000 er store nok til å takle kommunen sine oppgåver og roller.

Med mindre Stortinget ikkje gjer vesentlege endringar i opplegget når dei skal handsame oppgåvemeldinga, så er det rådmannen si vurdering at ei samanslåing av Volda og Ørsta vil vere stort nok til å møte utfordringane knytt til kommunereforma.

Kan ikkje utgreie seg fram til løysing – det handlar om felles vilje

Kommunalminister Sanner presiserte i sitt innlegg til kommunane i Molde 30. april at det ikkje går an å utgreie seg fram til eit rett svar for kommunesamanslåing, og at bygging av ny kommune må baserast på ein felles vilje mellom kommunane.

Rådmannen meiner at kommunereforma må løysast gjennom ein prosess kombinert med kunnskap og modning, der grunnlaget for avgjerd bør byggje på ein felles vilje til å byggje ny kommune forankra i folkeviljen. Dette er ein politisk prosess basert på dei lokaldemokratiske prinsippa, og ein er avhengig av å ha folket i ryggen for den retninga ein vil gå. Alternativet er å halde på noverande struktur.

Volda kommune bør også vurdere si framtid ut frå kva som kan vere strategisk klokt. I den samanheng må ein vurdere sin ståstad opp mot andre kommunar sine strategiar og Volda kommune sine rammevilkår og interesser, som til dømes busetjingsstruktur/geografi, samferdsel, næringsinteresser, ynske om sentralitet, identitet og demokrati

Rådmannen synest kommunestyret i Volda har lagt seg på ei fornuftig line ved ikkje å bruke ressursar på enda fleire utgreiingar med forventingar om ei rasjonell løysing.

Mange er opptekne av dei økonomiske rammevilkåra. Regjeringa har sett i gang revisjon av inntektssystemet, og framlegg til nytt inntektssystem kjem i kommuneproposisjonen for 2017. Ein må gå ut frå at det vil vere både større og mindre kommunar også etter at kommunereforma er gjennomført, og at regjeringa vil måtte ta omsyn til at velferdstenestene må finansierast også i kommunar på storleik med Ekspertutvalet si tilråding, og truleg også kommunar som er mindre enn det. Det er småkommunetilskotet (kommunar under 3 200 innbyggjarar) som er varsla at dei vil ta vekk, men at dei vil få behalde det som overgangsordning på 20 år dersom slik kommunar slår seg saman med andre kommunar. Utover dette er det vanskeleg å føreseie fordelinga i framtidig inntektssystem. Rådmannen meiner at dei økonomiske faktorane er usikre at det er nærast uråd å leggje mykje vekt på dette i vurderinga av kommunestruktur. Kommunalministeren sa på KS si konferanse 8. april d.å. at han ikkje har noko klart mål om kor mange kommunar det skal verte etter kommunereforma, men at det viktigaste er at prosessane er i gang og at det vil føre til at ein får færre kommunar. Det er såleis naturleg å forvente at denne haldninga også kjem til uttrykk når ein skal leggje nytt inntektssystem.

Viktige føringar for strategival for Volda kommune

Sette i høve til dagens oppgåver og det oppgåvemeldinga gjer framlegg om at kommunane skal drive med, er rådmannen av den oppfatning at ei kommune på 15 - 20.000, slik ekspertutvalet gjer framlegg om, er ein høveleg storleik. Dette betyr at Volda + Ørsta med sine om lag 20.000 ligg i denne kategori.

Ut frå ekspertutvalet sin definisjon og alminneleg oppfatning er det tvillaust at Volda/Ørsta utgjer ein kvardagsregion, der kommunane, næringsliv og det sivile samfunn elles på ein god måte utfyller kvarandre, noko ikkje minst den sist framlagde Møreforskingsrapporten ”Byregionen Volda- Ørsta” viser, sjå
http://www.volda.kommune.no/nyhende/arkiv/byregionen-volda-orsta.27788.aspx

Det er også rimeleg gode offentlege kommunikasjonstilbod mellom Volda og Ørsta, noko som også legg til rette for ein velfungerande kvardagsregion.

Volda har spreidd busetjing som strekkjer seg over eit større geografisk område. Kommunen er ikkje samanbunde i dag ved at vestsida er avhengig av ferje og har store avstandsulemper. Det er ei vesentleg utfordring å få bunde kommunen saman kommunikasjonsmessig til å kunne verte velfungerande. Volda kommune bør uavhengig av kommunestruktur arbeide for å nytte den føreslegne ferjeavløysingsordninga for å knyte vestsida saman med Volda sentrum.

Det er frå statleg hald lagt vekt på at kommunane må gjere øvinga ”naboprat”. Denne øvinga har Volda og Ørsta gjort i mange år, uavhenging av kommunereforma. I samband med kommunereforma har kommuneleiinga hatt uformelle møte med kommunar sør for fylkesgrensa, og har fått formelle førespurnader om møte frå Vanylven og Ulstein. Formannskapet har bede den oppnemnde arbeidsgruppa for kommunereforma om å ta desse formelle møta.

I saka om Byregionen Volda/Ørsta, som kommunestyret handsama i møte .26.3.15, går det m.a. fram følgjande:
"Rapporten vert eit viktig grunnlagsmateriale i kommunereformprosessen. Rapporten viser på fleire område at Volda og Ørsta utfyller kvarandre på ein slik måte at det gir gevinst samla sett. Dette gjeld td. besøksoverskot i dei såkalla besøksnæringane, dekningsgrad på over 100 % for alle varegrupper med unntak av byggvarer/hagesenter, arbeidsplassvekst i den eine kommunen gir naturlege synergiar i den andre kommunen og stor grad av pendling mellom kommunane. Dette viser at Volda har flest felles interesser eller fellesskap med Ørsta kommune. Det same gjeld Ørsta i høve til Volda. Dersom kommunestyra i desse kommunane går for kommunesamanslåing, så er det mykje som talar for at Volda og Ørsta vil verte samanslått innanfor ein felles konstellasjon. Slik rådmannen vurderer det ville det vere fornuftig at Volda og Ørsta har ein samordna strategi i høve til ei eventuell kommunesamanslåing, og kommunestyra bør vurdere om dei med alle moglege atterhald skal gjere eit intensjonsvedtak om at ein ynskjer å inngå i ein konstellasjon der Volda og Ørsta er i lag dersom det skulle verte ei kommunesamanslåing."

Rapporten viser at det er ulike interesser mellom indre (Volda og Ørsta) og ytre søre Sunnmøre. Volda og Ørsta har kommunestyrevedtak på å arbeide for å verte den 4. byen i Møre og Romsdal, og kommunane hadde som intensjon å nytte seg av byregionprogrammet for å utvikle strategiar og tiltak for denne retninga. Respondentar ved administrativ leiing i kommunane i ytre gir ikkje tilslutning til ein slik strategi i Volda og Ørsta. Vi ser i nokre samanhengar at kommunar i ytre orienterer seg mot Ålesund. Den største interessemotsetninga har ein sett innanfor samferdsel. Kommunane Hareid og Ulstein har også signalisert at dei også vurderer samanslåingsalternativet med Ålesund og kommunane rundt som aktuelt.

Søre Sunnmøre har ein polysentrisk senterstruktur med fleire relativt jamvektige senter. Det er ulike strategiar og konkurranse mellom fleire av desse. Føresetnaden for ei ev. kommunesamanslåing for heile søre Sunnmøre vil vere at dei felles interessene er så samanfallande at innbyggjarane opplever ein felles vilje til å byggje eit samla samfunn.

Ulstein kommune har hatt ein klart uttrykt strategi for å verte regionsenter på søre Sunnmøre og få same tilgang til virkemiddelapparatet som vert stilt til dei større byane i fylket (dette går fram i skriv frå Ulstein kommune av 18.09.14 – høyringssvar til kommunedelplan for attraktive byar og tettstader). I ein ev. prosess for kommunesamanslåing vil ein måtte forhandle for å fordele funksjonar. Slike forhandlingsløysingar vil uansett måtte vere tidsavgrensa og ikkje binde opp framtidige kommunestyre over tid. Det vil naturleg byggje seg fram eit kommunesenter dersom ein slår saman kommunane på søre Sunnmøre. Rådmannen ser for seg at det vil vere nærast i umogleg oppgåve for dagens 7 kommunar å verte samde om kvar kommunesenteret skal liggje. Det er grunn til å tru at næringslivet og innbyggjarane vil vere opptekne av framtida for det senteret ein har i dagens kommune, og spørsmålet er om ein greier å skape tryggleik for dette i Volda kommune ved å slå seg saman med kommunane i ytre. Det vil vere lettare å skape trygge rammer for dette ved samanslåing av berre to kommunar, og då kommunar som Volda og Ørsta, som frå før er ein kvardagsregion med integrerte senterfunksjonar, der det er større grunnlag for å binde sentra saman som eitt felles senter.

Med grunnlag i ovanståande bør Volda og Ørsta ha ein samordna strategi i høve til ei eventuell kommunesamanslåing, der kommunestyra kan vurdere om dei, med alle moglege

atterhald, skal gjere eit intensjonsvedtak om at ein ynskjer å inngå i ein konstellasjon der Volda og Ørsta er i lag, dersom det skulle verte ei kommunesamanslåing. Det er kort tid på å gjennomføre nødvendige prosessar og gjere avklaringar mellom kommunane. Ørsta har valt å utgreie mange alternativ, og har til no ikkje gitt noko klart signal om kva retning dei vil gå. Ørsta kommunestyre har nemleg gjort vedtak om at dei vil vurdere følgjande alternativ for vidare utgreiing:

- Ørsta kommune åleine
- Ørsta og Volda kommuner
- "Søre Sunnmøre" (Ørsta, Volda, Vanylven, Sande, Herøy, Ulstein og Hareid)
- Ørsta, Volda, Hornindal, Stryn og Strand kommuner
- Søre Sunnmøre, Hornindal, Stryn, Stranda, Eid og Vågsøy kommuner.

Det som er viktig for Volda/Ørsta framover er, i tillegg til at næringslivet går bra og får føreseielege rammevilkår, at dei offentlege arbeidsplassane vert sikra: sjukehus, høgskule, tingrett/jordskifterett, Helfo, Lånekasse osv. Pendlinga mellom Volda og Ørsta viser at dei offentlege arbeidsplassane i Volda har minst like stor betydning for Ørsta som for Volda, i og med at innpendlinga frå Ørsta er større enn utpendlinga andre vegen.

Omforeint løysing for ny kommune - føresetnad for intensjonsplan

Erfaringar frå tidlegare kommunesamanslåingar rår til at det vert utarbeidd intensjonsplan mellom kommunar som planlegg å slå seg saman. Det vert rådd til at ei slik plan vert brukt som grunnlag for ev folkerøysting.

Intensjonsplan kan innehalde m.a.:

- Kva ein vil oppnå med kommunesamanslåinga (hovudmål og delmål)
- Om det t.d. er konkrete prosjekt ein vil bruke reforma til å lyfte i lag
- Kvar kommunesenteret skal vere og fordeling av lokalisering av ulike kommunale funksjonar
- Korleis lokalsamfunnet kan styrkast
- Korleis kommunale tenestefunksjonar kan styrkast
- Korleis tilsette skal informerast og involverast i prosessen
- Korleis innbyggjarane skal informerast og involerast
- Ev. avklaring av kommunenamn og kommunevåpen
- Framdriftsplan for gjennomføring av samanslåing

Intensjonsplan er viktig for å tydeleggjere frå politisk hald kvifor ein ynskjer samanslåing, og kva ein vil oppnå med dette.

Rådmannen rår til at ein i samband med utarbeiding av intensjonsplan og målsetting vurderer konkrete prosjekt som ein kan løyse i ein ny større kommune, og som ein ikkje greier å realisere kvar for seg. Dette kan til dømes vere knytt til Campusutvikling/kulturanlegg i Volda og idrettshall i Ørsta. Kva som ev kan vere aktuelt må kommunane ev sjølve finne fram til i lag.

Føresetnadene og moglegheitene for framtidig utvikling kan variere frå område til område, og det er nødvendigvis ingen garanti for at ein med felles utviklingsstrategiar klarer å skape ei utvikling som alle stader er tent med. Likevel vil det vere viktig å diskutere og synleggjere korleis ein gjennom kommunesamanslåing ev. kan medverke til eit styrka og balansert

nærings- og stadsutviklingsarbeid, som kan kome heile den nye kommunen til gode. Utan gode prosessar i høve dette, er erfaringane at ein lett hamnar i ein "skyttargravsdebatt" der positiv dialog er fråverande. Dette tilseier at denne oppgåva vert særs utfordrande dess fleire kommunar som skal involverast i vurdering av samanslåing.

Her må ein også vere villig til å akseptere at stader kan ha ulik utvikling. Dersom ein får etablert nye arbeidsplassar på ein stad i regionen, vil det kunne virke positivt for alle stader i pendlingsavstand til dette. Ved ei kommunesamanslåing kan meir fokus rettast mot å trekkje til seg arbeidsplassar utanfrå regionen i staden for å konkurrere seg i mellom. For å lykkast er det viktig med felles strategi i høve dette.

I samband med dei frivillige samanslåingane som er gjennomførte, har det vore fokus på målsettingar om å styrke fagmiljøa og skape betre tenester for innbyggjarane, men den viktigaste målsettinga har vore å skape meir livskraftige attraktive kommunar generelt.

I Telemarkforsking sin rapport om erfaringar og innspel til kommunesamanslåingar (TF-notat nr 35/2014, sjå https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/kommunereform.no/kommunesammenslaaing_og_prosess_telemarksforsking_bab2.pdf) er det vist til at ikkje utan vidare er lett å kome fram til ein slik plan eller avtale. Slike prosessar krev godt leiarskap, god medverknad og forankring.

Rådmannen meiner at dersom kommunar skal lykkast med samanslåing, så må ein leggje vekk ein del tema som kan problematisere prosessen. Heilt grunnleggjande må vere at alle innbyggjarar i ein ny kommune vert vurdert som likeverdige, og at kommunar som slår seg saman må gå inn med sine verdiar og plikter i eit fellesskap som vert forvalta og vidareutvikla av eit nytt felles kommunestyre.

Folkerøysting

Formannskapet har bede administrasjonen om å vurdere folkerøysting i samband med kommunereforma. Det er kommunestyret som avgjer samanslåingsspørsmålet og ei evt. folkerøysting vil såleis vere rådgjevande. I representative demokrati er folkerøysting den viktigaste formelle kommunikasjonskanalen mellom styrande og styrte. Norge har ingen sterk tradisjon for å nytte folkerøysting som demokratisk virkemiddel. I andre land, som t.d Danmark, Sveits og USA, er dette nytta i større grad.

Gjennom dette virkemiddelet opptrer veljaren åleine og det går ikkje føre seg dialog eller læring i form av å delta i debatt og vurderingar. Det må skje gjennom andre kanalar som opne møte, innbyggjarundersøkingar, paneldebattar mv. Ved folkerøysting har alle moglegheit til å uttrykkje si meining, men folkerøysting inneber at det er klare valalternativ. I spørsmål om kommunesamanslåing er alternativet ja eller nei til samanslåing av Volda og X kommune(ar). Folkerøysting kan vere mindre eigna for å få fram meiningar og bakgrunn for synspunkt. Ved låg valdeltaking kan det også reisast spørsmål ved kor vidt stemmeresultatet er representativt for innbyggjarane sine syn. I slike høve kan det vere grunn til å stille seg spørsmål om kva synspunkt den store delen som ikkje røysta har.

Ved å gjennomføre "politisk bindande" folkerøysting overlet politikarane til innbyggjarane å fatte ei avgjerd, sjølv om slike folkerøystingar i utgangspunktet er rådgjevande. Dersom politikarane gjennom dette fråseier seg ansvaret, kan det også gjere det vanskeleg å få til

politisk engasjement og debatt rundt spørsmålet, både mellom politikarane og mellom politikarane og innbyggjarane. Dette kan medføre lågt medvit om kva som er utfordringsbildet, målsetjingar og effekt av ei kommunesamanslåing, og at folkerøystinga vert ein kanal for spesielt engasjerte interessegrupper.

Som grunnlag for å gjennomføre ei folkerøysting er det på førehand viktig å gjennomføre ein brei og inkluderande prosess der positive og negative sider ved ulike alternativ vert belyst. Dersom det er usikkerheit om kva ei samanslåing inneber, så kan sannsynlegheita for å røyste for den eksisterande situasjonen vere større.

Tilgjengelege rapportar, prosessane med ulike møte og drøftingar og den politiske handsaminga av denne saka vil vere grunnlaget for å konkludere om Volda kommune skal gjennomføre ei folkerøysting.

Fylkesmannen har i sin framdriftsplan lagt opp til at kommunane skal vere ferdige med utgreiingane i løpet av 2015, og at kommunane i løpet av første tertial 2016 gjer vedtak om framtidig kommunestruktur. Tidsaspektet tilseier at kommunane bør ha teke eit retningsval innan 31.12.15. Då har ein berre 4 – 5 månader på å gjere dei avklaringane som må liggje føre til endeleg handsaming i kommunestyret. Ei ev. folkerøysting bør gjennomførast i mai 2016, og førebuing av ein felles intensjonsplan bør gjerast i forkant, slik at sentrale spørsmål er kjende når innbyggjarane skal seie ja eller nei til eit konkret alternativ. Informasjon om innhaldet i intensjonsplanen vil vere viktig for at innbyggjarane kjenner til kva ei ev. kommunesamanslåing vil innebere i praksis før dei røystar ja eller nei til alternativet.

Når spørsmålet om folkerøysting er reist, så synest rådmannen det er naturleg at kommunestyret opnar for at det vert gjennomført. Ørsta kommunestyre har vedteke at det skal gjennomførast folkerøysting i Ørsta.

Samarbeid mellom kommunane

Erfaringar frå andre land, og i vårt land i dag, viser at også store kommunar samarbeider. Slik rådmannen ser det vil det framleis vere behov for interkommunale samarbeid. Privatisering kan vere eit alternativ til mange slike samarbeid når ein legg grunnlag for større samla marknad. Dette er eit politisk spørsmål, men behovet for å løyse oppgåver i fellesskap mellom kommunar vil eksistere uansett.

Rådmannen ser det som viktig at kommunane i reformprosessen har god dialog og har respekt for kvarandre sine prosessar og retningsval. Som ein ordførar i regionen uttalte det, er det viktig å ”ikkje rive ned gjerde”. Det må liggje føre eit felles fundament der ein har folket i ryggen før ein på begge sider av gjerdet kan starte ein felles dugnad på å ta ned ”gjerdestolpane”.

På søre Sunnmøre er det etablert fleire viktige samarbeid. Rådmannen ser det som viktig at desse samarbeida vert vidareført. Alle partar har ei plikt til å sjå til at vi ikkje skadar desse samarbeida i reformprosessen, slik at dei kan vidareførast og nye etablerast uavhengig av kva kommunestruktur som vert valt. Det er også eit potensial for samarbeid med kommunar i Nordfjord. Vidare ser rådmannen at nettverkssamarbeid for å styrke Sunnmøre som region på tvers av offentlege, private og frivillige aktørar vil vere sentralt for å utvikle og utnytte komplimentære fordelar.

Framdriftsplan fram mot våren 2016

Fylkesmannen har bede om at kommunen lagar framdriftsplan for aktivitetane fram mot våren 2016, der kommunestyret skal ha gjort vedtak om kva løysing ein vil velje.

Forslag til framdriftsplan

Aktivitet	**Tidspunkt**	**Kommentarar**
Innbyggjarundersøking	Oktober	
Politikaropplæring	Oktober - desember	Opplæring i kommunereforma
Kommunestyret gir nærare mandat for vidare prosess og oppnemner representantar til å representere kommunen i prosessen.	November	Viktig at dette vert gjort av det nye kommunestyret. Resultatet av innbyggjarundersøkinga ligg då også føre, samt vedtak i Ørsta kommune om retningsval og korleis dei ser vidare prosess saman med Volda kommune.
Utarbeiding av intensjonsplan	Desember - april	Føreset at Ørsta kommune sluttar seg til å samarbeide om utarbeiding av plan
Kommunestyret handsamar intensjonsplanen	April	Prosessen vil vere viktig for å forankre likelydande vedtak om grunnleggjande prinsipp og føresetnader i begge kommunestyra
Folkerøysting	Mai	Folkerøysinga vil vere rådgjevande og basert på at Volda og Ørsta gjennomfører same opplegg
Kommunestyret handsamar endeleg sak om kommunereforma	Juni	I denne saka tek kommunestyret stilling til om Volda skal halde fram som eiga kommune eller slå seg saman med Ørsta kommune.
Dersom positive vedtak om kommunesamanslåing handsamar kommunestyret framdriftsplan og prosess for planlegging av samanslåing	August	Føreset likelydande vedtak i kommunestyra for kommunane Volda og Ørsta

Mellom milepålane vil det verte prosessar med informasjon til innbyggjarane, møte med interessegrupper/råd mv., og informasjon og involvering av dei tilsette. Det vil også vere

nødvendig med felles formannskaps-/kommunestyremøte under vegs for felles informasjon, forankring av felles grunnlag for innbyggjarundersøking og endeleg handsaming i kommunestyra. Det bør også vurderast om ungdomsråda, dei politiske partia i Volda og Ørsta og ev andre skal ha felles møte i perioden det vert arbeidd med intensjonsplan.

Kva vedtak kommunestyra i Volda og Ørsta vil ende opp med i juni 2016 vil avhenge av om det ligg føre ein stor nok vilje til å byggje ny felles kommune, ev. ein kombinasjon av vilje og realitetsorientering om mogleg opplevd trussel ved å halde fram som sjølvstendig kommune.

AVSLUTTANDE KOMMENTARAR OG KONKLUSJON

Mandatet frå Stortinget frå 18. juni 2014 er at alle kommunar skal utgreie kommunereforma innan sommaren 2016. Kommunane kan i prinsippet velje å stå åleine eller vedta å slå seg saman med ein eller fleire andre kommunar. Skal det verte samanslåing, må den eller dei andre kommunane ville det same.

Tidsaspektet tilseier at Volda kommune no må starte å peike ut ei retning, iallfall dersom kommunen skal gå for samanslåing. Det er kort tid fram til sommaren 2016, og skal ein følgje samanslåingsløpet må det gjerast retningsval, utarbeidast ein felles intensjonsplan, gjennomføre folkerøysting og gjerast likelydande vedtak i kommunestyra for ein ev ny kommune.

Volda kommune er i minste laget, men likevel stor nok til å kunne halde fram som sjølvstendig kommune. Kommunebarometeret til Kommunal Rapport viser at Volda kommune over dei tre siste åra har utvikla seg til å verte blant dei 10 % best drivne kommunane i landet. Kommunen har også dei siste åra gjennomført ein omfattande økonomisk snuoperasjon som Fylkesmannen omtalar som eit føredøme for andre kommunar.

Sjølv ut frå dagens situasjon er Volda kommune sårbar. Storleiken gir avgrensa kapasitet og kompetansemiljø på spesialområde og kritiske område innanfor tenesteyting og myndigheitsutøving, som td. plan, byggjesak, juridisk, økonomi, personal-/arbeidsgjevarutvikling og generell sakshandsaming. Dette skuldast dels storleiken på kommunen, men dels også at kommunen pga av strenge økonomiske prioriteringar ikkje greier å ha tilstrekkeleg kapasitet.

Ved å delta i etablering av ny og større kommune vil dagens Voldasamfunn ta del i eit større og kompetansemiljø med større kapasitet. Dette er det behov for i dag, men behovet vil auke i framtida sett i lys av utfordringar knytt til demografisk utvikling og konkurransen om arbeidskrafta. Ein ny og større kommune vil også kunne vere meir slagkraftig som samfunnsutviklar, og sjå heilskapleg utvikling for eit større samanhengjande samfunnsutviklingsområde. Dette samsvarer med konklusjonen i Møreforsking og Telemarking sin rapport frå 2011 om samanslåing av kommunane Volda og Ørsta.

Dokumentasjonen som er referert til innleiingsvis viser at Volda kommune i framtida vil møte utfordringar ved å halde fram som eiga kommune, og at det samla sett vil vere tenleg å delta i prosess for å byggje ny og større kommune. Enkelte vil nok meine at Volda og Ørsta ikkje vil verte stort nok ved ei samanslåing, og at den globale utviklinga med konkurransen om arbeidskrafta tilseier at ein må gå for vesentleg større kommune. NHO har uttrykt at ein bør slå saman heile Sunnmøre til ein kommune for å møte framtidas utfordringar og ivareta

næringslivet sine behov. Ved større kommunar enn Volda og Ørsta, vil det etter ei tid lett oppstå særlege forventingar til rasjonaliseringsgevinstar som i seg sjølv kan verte sentraliseringsdrivande, samt utfordringar knytt til bygdene og lokaldemokrati med den geografien som er i Volda kommune. Rådmannen har tru på at einingar som Volda og Ørsta kan utløyse god dynamikk mellom det offentlege, frivillige og næringslivet for framtidig verdiskaping. Framtidig næringsutvikling og samarbeid mellom aktørane er ikkje avhengig av kommunegrenser, og det vil måtte skje samarbeid og utvikling i nettverk både innanfor regionen og med aktørar utanfor regionen.

Kommunestyra i kommunane Volda og Ørsta har vedteke intensjonsavtale for samarbeid, K-sak Volda 62/13 og K-sak Ørsta 33/13, der det m.a følgjande er avtalt, jfr. *vedlegg 5-7*:

1. *Samarbeidstiltak som vert oppstarta etter at denne intensjonsavtalen har vorte gjeldande, skal vurderast med utgangspunkt i korleis tenesta mest tenleg kunne vere organisert dersom Volda og Ørsta var ein kommune.*

2. *Kommunane har gjensidige forventingar til at interkommunalt samarbeid samla sett skal gi*
    - *meir effektiv ressursbruk*
    - *meir robuste tenester*
    - *auka kvalitet*
    - *sterkare faglege miljø*
    - *redusert sårbarheit*
    - *sterkare forhandlingsposisjon for å ivareta Volda og Ørsta sine interesser i høve staten og regionale aktørar*

3. *Kommunane er likeverdige partar, og fordeler og ulemper skal også vere likeverdig fordelt. Dette inneber at begge partar har ansvar for å sikre at Volda og Ørsta kjem nokolunde likt ut i høve økonomi, tenestekvalitet og samfunnsutvikling gjennom eit slikt interkommunalt samarbeid.*

I denne intensjonsavtalen har kommunane lagt eit godt grunnlag for å førebu samanslåing som eit mogleg alternativ for folkerøysting og avgjerdsgrunnlag for endeleg handsaming i kommunestyra.

Rådmannen ser då det slik, ut frå Ekspertutvalet si tilråding, drøftingar i Tenketank, ope møte og formannskapet sine drøftingar, at det for Volda peikar seg ut eit klart alternativ, i fall det skal verte kommunesamanslåing; nemleg Volda + Ørsta. Dette er også eit klart alternativ som det kan gjerast folkerøysting over, noko formannskapet har bede vert halde. Spørsmålet som då kan bedast om svar på er: Ja eller nei til samanslåing Volda/Ørsta.

Rådmannen vil også legg vekt på at ei kommune i storleik Volda+Ørsta vil kunne halde på og utvikle eit godt lokaldemokrati. Ei enno større eining vil heller svekke enn styrke lokaldemokratiet, då avstandar frå dei styrande til dei styrde vil auke.

Rådmannen vurderer fordelane større enn ulempene ved å slå saman Volda og Ørsta:

Tenesteyting - fordel
Auka forventningar og krav frå statleg mynde og publikum generelt føreset økonomi og kompetanse til å ta seg av, jfr. at ekspertutvalet har kome til kommuner bør ha 15 -20 000 innbyggjarar for å kunne gjere dette på ein fullgod måte.

Myndigheitsutøving - fordel
Rettstryggleik har fått betydeleg større fokus, og fleire lover og reglar og publikum sine rettar gjer at storleiken på ei kommune vil kunne ha mykje å seie for om rett kompetanse kan oppretthaldast.

Politikarar som er meir medvitne si rolle som utøvarar av mynde: politikarane bestemme, administrasjon legge til rette.

Samfunnsutviklar – fordel
Det er viktig å sjå på samla utvikling i ein region. Dette fordi konkurransen med andre kommuner/regionar hardnar til. Større regionkommune vil føre til at fleire vil føle "eigarskap" til Sjukehuset og Høgskulen, og kjempe for deira eksistens. Sameleis i høve Tingrett/Jordskifterett, Flyplass, Helfo, Lånekassen m.m. Større tyngde i det å nå gjennom til direktorat, departement og regjering. Motvekt mot sentraliseringskreftene.

Større muligheit til å ta på seg ikkje-lovpålaget oppgåver: betre kapasitet til å drive innovasjonsarbeid og tilrettelegging for næringsutvikling.

Lokaldemokratisk arena – ulempe ?
Auka avstand til dei styrande generelt, vanskelegare å nå tak i ordføraren for den enkelte.
Men: Positivt med fleire veljarar bak kvar representant. Samtidig vil samanslåing av Volda og Ørsta ikkje verte nokon storkommune der ein kan snakke om særlege utfordringar med svekka demokrati.

Rådmannen understrekar at ein ikkje i denne saka skal ta stilling til om Volda skal slå seg saman med Ørsta kommune eller velje å halde fram som eiga kommune. I denne er intensjonen å leggje til rette for ei retning og framdrift for å kunne ta stilling til dette innan utgangen av juni 2016.

Helse og miljøkonsekvensar:
Vi verte avklara i den vidare prosess.

Økonomiske konsekvensar:
Vil verte avklara i den vidare prosess.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Vil verte avklara i den vidare prosess.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Fylkeshusa, 6404 Molde
Ørsta kommune, Dalevegen 6, 6153 Ørsta
Sunnmøre regionråd, Postboks 1521, 6025 Ålesund
Møre og Romsdal fylkeskommune, Fylkeshuset, 6404 Molde
KS Møre og Romsdal, Fylkeshuset, 6404 Molde

Kopi:
Vanylven kommune
Sande kommune
Herøy kommune
Ulstein kommune
Hareid kommune
Eid kommune
Hornindal kommune
Stryn kommune

Ørsta og Volda: INNBYGGJARUNDERSØKING OM HOVUDALTERNATIV I KOMMUNEREFORMA

Ivar Aasen-tunet 1. juli 2015

SPØRSMÅL

Ørsta og Volda kommune. 15 år +
600 intervju i hver kommune.

1. Et flertall på stortinget har tatt til orde for en storstilt kommunereform som har som mål å redusere antall kommuner i landet. Hvor viktig er spørsmålet om kommunesammenslåing for de? Svar på en skala fra 1 til 5 der 1 er ikke viktig og 5 er svært viktig. (6=vet ikke. IKKE LES)

2. Hvordan mener du den fremtidige kommunestrukturen for din kommune bør være? Bør kommunen slås sammen med en eller flere av nabokommunene, eller bør din kommune være en egen kommune som i dag?

- Sammenslåing med en eller flere av nabokommunene
- Være egen kommune som i dag
- Vet ikke/ingen mening

3. Dersom din kommune skulle slå seg sammen med en eller flere av nabokommunene, hvilken eller hvilke av nabokommunene burde kommunen din slå seg sammen med? (flere svar mulig)

- Sykkylven
- Stranda
- Hornindal
- Volda
- Ulstein
- Hareid
- Stryn
- Sande
- Vanylven
- Eid
- Hele Søre Sunnmøre
- Andre noter
- Vet ikke

RESULTAT VOLDA, spm. 1

Spørsmål 1: Et flertall på stortinget har tatt til orde for en storstilt kommunereform som har som mål å redusere antall kommuner i landet. Hvor viktig er spørsmålet om kommunesammenslåing for deg?

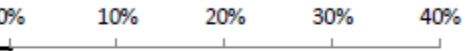

	Frekvens	Prosent
1 ikke viktig	92	15 %
2	92	15 %
3	181	30 %
4	159	27 %
5 svært viktig	66	11 %
IKKE LES vet ikke	10	2 %
Total	600	100 %

RESULTAT VOLDA, spm. 1 (framhald)

Spørsmål 1: Et flertall på stortinget har tatt til orde for en storstilt kommunereform som har som mål å redusere antall kommuner i landet. Hvor viktig er spørsmålet om kommunesammenslåing for deg?
Brutt ned på bakgrunnsvariabler

		1 ikke viktig	2	3	4	5 svært viktig	IKKE LES vet ikke	Valid N
Kjønn	Mann	18%	16%	26%	27%	12%	1%	(n=303)
	Kvinne	13%	15%	34%	26%	10%	2%	(n=296)
Alder	Under 30 år	20%	16%	33%	22%	▼4%	4%	(n=163)
	30-39 år	14%	15%	28%	31%	10%	1%	(n=71)
	40-49 år	▼8%	13%	33%	31%	15%	▼0%	(n=104)
	50-59 år	9%	18%	28%	31%	13%	1%	(n=85)
	60 år eller eldre	19%	15%	27%	25%	14%	1%	(n=179)
Total		15%	15%	30%	27%	11%	2%	(n=600)

▲ Signifikant høyere
▼ Signifikant lavere

Spørsmål 1: Et flertall på stortinget har tatt til orde for en storstilt kommunereform som har som mål å redusere antall kommuner i landet. Hvor viktig er spørsmålet om kommunesammenslåing for deg?
Standardiserte gjennomsnitt

		Antall	Snitt
Kjønn	Mann	(n=299)	50
	Kvinne	(n=291)	51
Alder	Under 30 år	(n=155)	▼43
	30-39 år	(n=70)	51
	40-49 år	(n=103)	▲58
	50-59 år	(n=85)	55
	60 år eller eldre	(n=177)	50
Total		(n=590)	51

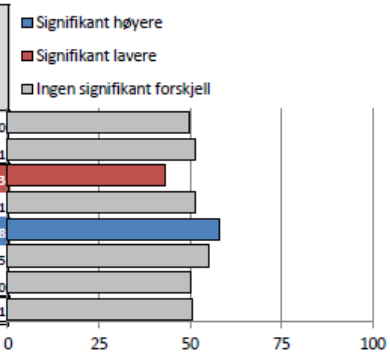

RESULTAT VOLDA, spm. 2

Spørsmål 2: Hvordan mener du den fremtidige kommunestrukturen for din kommune bør være? Bør kommunen slås sammen med en eller flere av nabokommunene, eller bør din kommune være en egen kommune som i dag?

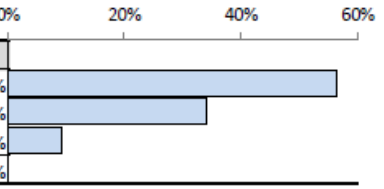

	Frekvens	Prosent
Sammenslåing med en eller flere av nabokommunene	339	56 %
Være egen kommune som i dag	205	34 %
Vet ikke/ingen mening	57	9 %
Total	601	100 %

Spørsmål 2: Hvordan mener du den fremtidige kommunestrukturen for din kommune bør være? Bør kommunen slås sammen med en eller flere av nabokommunene, eller bør din kommune være en egen kommune som i dag?
Brutt ned på bakgrunnsvariabler

		Sammenslåing med en eller flere av nabokommunene	Være egen kommune som i dag	Vet ikke/ingen mening	Valid N
Kjønn	Mann	58%	32%	10%	(n=303)
	Kvinne	55%	36%	9%	(n=297)
Alder	Under 30 år	▼36%	▲50%	14%	(n=161)
	30-39 år	69%	22%	8%	(n=72)
	40-49 år	65%	27%	8%	(n=103)
	50-59 år	▲69%	▼22%	8%	(n=85)
	60 år eller eldre	59%	34%	7%	(n=178)
Total		56%	34%	9%	(n=601)

▲ Signifikant høyere
▼ Signifikant lavere

RESULTAT VOLDA, spm. 3

Spørsmål 3: Hvilken eller hvilke av nabokommunene burde kommunen din slå seg sammen med?
Flere svar mulig.

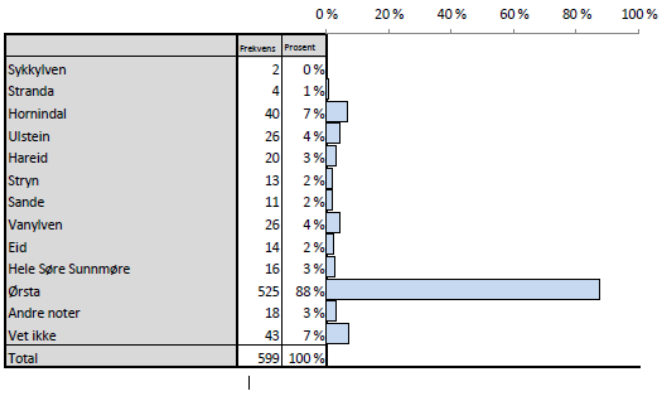

	Frekvens	Prosent
Sykkylven	2	0 %
Stranda	4	1 %
Hornindal	40	7 %
Ulstein	26	4 %
Hareid	20	3 %
Stryn	13	2 %
Sande	11	2 %
Vanylven	26	4 %
Eid	14	2 %
Hele Søre Sunnmøre	16	3 %
Ørsta	525	88 %
Andre noter	18	3 %
Vet ikke	43	7 %
Total	599	100 %

Spørsmål 3: Hvilken eller hvilke av nabokommunene burde kommunen din slå seg sammen med?
Flere svar mulig.
Brutt ned på bakgrunnsvariabler

		Sykkylven	Stranda	Hornindal	Ulstein	Hareid	Stryn	Sande	Vanylven	Eid	Hele Søre Sunnmøre	Ørsta	Andre noter	Vet ikke	Valid N
Kjønn	Mann	0%	1%	7%	5%	4%	3%	2%	4%	3%	3%	85%	3%	7%	(n=301)
	Kvinne	0%	1%	6%	3%	2%	1%	1%	5%	1%	2%	90%	3%	7%	(n=297)
Alder	Under 30 år	0%	▼0%	▼1%	2%	▼1%	▼0%	▼0%	3%	2%	1%	▼81%	6%	▲14%	(n=160)
	30-39 år	0%	1%	6%	7%	1%	▼0%	3%	▼0%	1%	3%	89%	▼0%	4%	(n=71)
	40-49 år	0%	▼0%	10%	7%	6%	3%	2%	6%	▼0%	3%	93%	1%	5%	(n=103)
	50-59 år	0%	▼0%	6%	7%	7%	▼0%	2%	6%	2%	7%	88%	2%	▼2%	(n=85)
	60 år eller eldre	1%	2%	11%	3%	3%	▲6%	2%	6%	4%	1%	89%	3%	6%	(n=179)
Total		0%	1%	7%	4%	3%	2%	2%	4%	2%	3%	88%	3%	7%	(n=599)

▲ Signifikant høyere
▼ Signifikant lavere

RESULTAT ØRSTA, spm. 1

Spørsmål 1: Et flertall på stortinget har tatt til orde for en storstilt kommunereform som har som mål å redusere antall kommuner i landet. Hvor viktig er spørsmålet om kommunesammenslåing for deg?

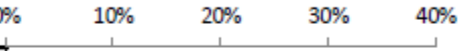

	Frekvens	Prosent
1 ikke viktig	90	15 %
2	113	19 %
3	175	29 %
4	115	19 %
5 svært viktig	87	15 %
IKKE LES vet ikke	20	3 %
Total	600	100 %

RESULTAT ØRSTA, spm. 1 (framhald)

Spørsmål 1: Et flertall på stortinget har tatt til orde for en storstilt kommunereform som har som mål å redusere antall kommuner i landet. Hvor viktig er spørsmålet om kommunesammenslåing for deg?
Brutt ned på bakgrunnsvariabler

		1 ikke viktig	2	3	4	5 svært viktig	IKKE LES vet ikke	Valid N
Kjønn	Mann	▲19%	18%	31%	18%	13%	2%	(n=305)
	Kvinne	▼11%	20%	27%	21%	16%	5%	(n=295)
Alder	Under 30 år	9%	20%	28%	21%	10%	▲12%	(n=139)
	30-39 år	15%	22%	▲45%	▼6%	12%	▼0%	(n=67)
	40-49 år	13%	20%	28%	23%	16%	▼0%	(n=116)
	50-59 år	9%	13%	38%	20%	21%	▼0%	(n=82)
	60 år eller eldre	▲23%	18%	▼22%	19%	15%	2%	(n=195)
Total		15%	19%	29%	19%	15%	3%	(n=600)

▲ Signifikant høyere
▼ Signifikant lavere

Spørsmål 1: Et flertall på stortinget har tatt til orde for en storstilt kommunereform som har som mål å redusere antall kommuner i landet. Hvor viktig er spørsmålet om kommunesammenslåing for deg?
Standardiserte gjennomsnitt

		Antall	Snitt
Kjønn	Mann	(n=300)	47
	Kvinne	(n=280)	53
Alder	Under 30 år	(n=123)	50
	30-39 år	(n=67)	44
	40-49 år	(n=116)	52
	50-59 år	(n=82)	58
	60 år eller eldre	(n=191)	46
Total		(n=580)	50

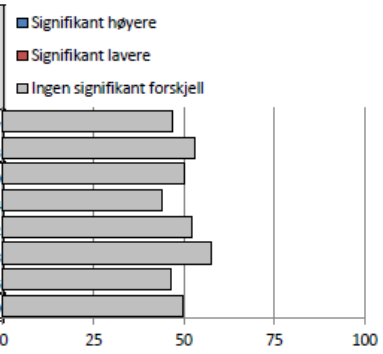

RESULTAT ØRSTA, spm. 2

Spørsmål 2: Hvordan mener du den fremtidige kommunestrukturen for din kommune bør være? Bør kommunen slås sammen med en eller flere av nabokommunene, eller bør din kommune være en egen kommune som i dag?

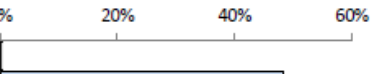

	Frekvens	Prosent
Sammenslåing med en eller flere av nabokommunene	290	48 %
Være egen kommune som i dag	244	41 %
Vet ikke/ingen mening	65	11 %
Total	599	100 %

Spørsmål 2: Hvordan mener du den fremtidige kommunestrukturen for din kommune bør være? Bør kommunen slås sammen med en eller flere av nabokommunene, eller bør din kommune være en egen kommune som i dag?
Brutt ned på bakgrunnsvariabler

		Sammenslåing med en eller flere av nabokommunene	Være egen kommune som i dag	Vet ikke/ingen mening	Valid N
Kjønn	Mann	53%	38%	9%	(n=305)
	Kvinne	43%	43%	13%	(n=295)
Alder	Under 30 år	▼37%	44%	▲19%	(n=139)
	30-39 år	53%	35%	12%	(n=68)
	40-49 år	▲61%	34%	▼5%	(n=116)
	50-59 år	52%	39%	9%	(n=82)
	60 år eller eldre	45%	45%	10%	(n=196)
Total		48%	41%	11%	(n=599)

▲ Signifikant høyere
▼ Signifikant lavere

RESULTAT ØRSTA, spm. 3

Spørsmål 3: Hvilken eller hvilke av nabokommunene burde kommunen din slå seg sammen med?
Flere svar mulig.

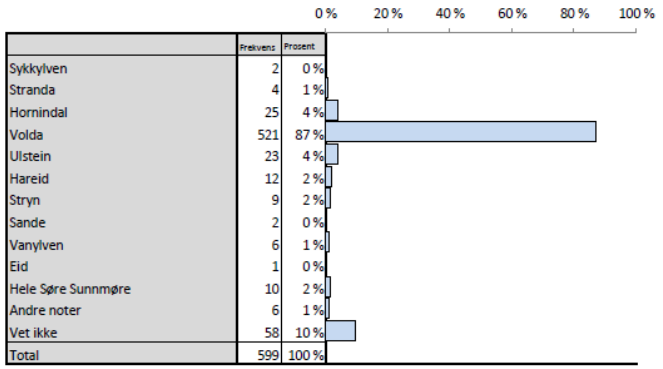

	Frekvens	Prosent
Sykkylven	2	0 %
Stranda	4	1 %
Hornindal	25	4 %
Volda	521	87 %
Ulstein	23	4 %
Hareid	12	2 %
Stryn	9	2 %
Sande	2	0 %
Vanylven	6	1 %
Eid	1	0 %
Hele Søre Sunnmøre	10	2 %
Andre noter	6	1 %
Vet ikke	58	10 %
Total	599	100 %

Spørsmål 3: Hvilken eller hvilke av nabokommunene burde kommunen din slå seg sammen med?
Flere svar mulig.
Brutt ned på bakgrunnsvariabler

		Sykkylven	Stranda	Hornindal	Volda	Ulstein	Hareid	Stryn	Sande	Vanylven	Eid	Hele Søre Sunnmøre	Andre noter	Vet ikke	Valid N
Kjønn	Mann	0%	1%	6%	88%	5%	3%	▲ 3%	0%	1%	0%	2%	1%	7%	(n=305)
	Kvinne	0%	0%	3%	85%	3%	1%	▼ 0%	1%	1%	0%	1%	1%	13%	(n=294)
Alder	Under 30 år	0%	▼ 0%	2%	80%	2%	1%	2%	0%	1%	0%	1%	▼ 0%	▲ 18%	(n=138)
	30-39 år	0%	▼ 0%	1%	85%	6%	1%	▼ 0%	0%	▼ 0%	0%	▼ 0%	1%	12%	(n=67)
	40-49 år	0%	▼ 0%	4%	91%	7%	4%	1%	2%	▼ 0%	0%	3%	▼ 0%	5%	(n=116)
	50-59 år	1%	4%	11%	88%	6%	1%	4%	0%	▼ 0%	0%	1%	1%	10%	(n=82)
	60 år eller eldre	1%	1%	4%	91%	2%	2%	1%	1%	3%	1%	3%	2%	6%	(n=194)
Total		0%	1%	4%	87%	4%	2%	2%	0%	1%	0%	2%	1%	10%	(n=599)

▲ Signifikant høyere
▼ Signifikant lavere

Oppsummering Volda

- 11 prosent meinar kommunereform er svært viktig, 15 prosent meinar det ikkje er viktig. Fleirtalet er midt på skalaen
- 56 prosent meinar Volda bør slå seg saman med ein eller fleire nabokommunar. Ein indikasjon på eit relativt sikkert fleirtal. 34 prosent ønskjer kommunestruktur som i dag. Størst motstand blant dei under 30
- Om det vert bestemt at kommunesamanslåing skal gjennomførast, er Ørsta første alternativ (88 prosent)

Oppsummering Ørsta

- 15 prosent meinar kommunereform er svært viktig, om lag like mange meinar det ikkje er viktig. Fleirtalet er midt på skalaen også her
- Nær halvparten meinar Ørsta bør slå seg saman med ein eller fleire kommunar, medan fire av ti meinar kommunestrukturen bør vere som i dag. Tendensen likevel eintydig nok til å konkludere med et sikkert fleirtal for samanslåing
- Om det vert bestemt at kommunesamanslåing skal gjennomførast, er Volda soleklart alternativ (87 prosent)

Referat
Fellesmøte for prosjektgruppene i Ørsta og Volda om kommunereform, 20. august 2015

Torsdag 20. august, kl. 14.00-15.00, Volda rådhus

Til stades: Rune Hovde, Paul Kristian Hovden, Wenche Solheim, Orlaug Bjørdal Kårstad og Gro Anita Bårdseth frå Ørsta kommune. Arild Iversen, Dan Bjørneset, Oddbjørg Yksnøy Rangsæter, Sirikit Vågen og Per Ernst Lundberg frå Volda kommune

Fråfall: Hild Våge, Ørsta kommune. Rune Sjurgard, Volda kommune

Dette var første fellesmøte for prosjektgruppene i Ørsta og Volda om kommunereform. Tema for møtet var gjennomgong av vedtak i båe kommunestyra i juni i år, og førebuing av framdrifts- og milepåleplan for vidare arbeid.

Kommunestyrevedtak

Gjennomgong av kommunestyrevedtak viser at pkt. 1-4 er like. Volda har eit pkt. 5 som ikkje Ørsta har (om framdrift), men momenta her ligg i saka og er også slått fast gjennom tidlegare vedtak. I praksis er kommunestyrevedtaka frå juni like.

Vidare framdrift

I drøftingar om vidare framdrift var det m.a. trekt fram slike synspunkt:

Avklare om det er mogleg å innhente ressursar frå Sunnmøre Regionråd til vidare prosess. Ordførarane kontaktar SRR om dette.

Folkeavrøysting våren 2016 i Ørsta og Volda må vere på same dato. Viktig med rask avklaring på kva det skal røystast over, t.d. ja/nei til intensjonsavtale Ørsta og Volda, eller om andre spørsmål kan vera aktuelle for avrøysting. Vidare prosess må innrettast etter dette. Dette vert tema på neste fellesmøte.

To framgangsmåtar i arbeid med intensjonsplan; utarbeide samla plan og legge fram for politisk drøfting, eller etappevis forhandling og politisk drøfting undervegs. Modell med etappevis forhandling/drøfting står fram som best. Tema på neste fellesmøte.

Innbyggjarundersøking haust 2015, i regi av SRR. Det kan t.d. vere eit poeng å spørje innbyggjarane om lokale tilhøve som ikkje vart dekka i undersøkinga i juli. Tema på neste fellesmøte.

Neste fellesmøte vert måndag 28. september kl. 12.00-15.00, Ørsta rådhus (ta med matpakke…) Til dette møtet utarbeidar kontaktpersonar framlegg til arbeidsplan med milepålar for fellesmøta og lokale møte.

Med helsing Gro Anita Bårdseth

Referat

frå møte i prosjektgruppa Kommunereform 4. september 2015 kl. 0830-1000.

Følgjande møtte: ordførar Arild Iversen, varaordførar Dan Bjørneset, rådmann Rune Sjurgard, HTV fagforbundet Oddbjørg Yksnøy Rangsæter , HTV utdanningsforbundet Sirikit Vågen og rådgjevar Per Ernst Lundberg.

1) Generell drøfting:

Rune Sjurgard refererte frå rådmannsamlinga i Molde 28.8.15 , der erfaringar frå prosessen i Stokke , Andebu og Sandefjord (SAS)og juridiske utfordringar i høve ein slik prosess var tema, sjå http://ks.event123.no/MRRadmannssamling1/foredrag.cfm

2) Drøfting av mål med ein intensjonplan:

Aktuelle målsettingar kan t.d. vere (ikkje uttømande opplisting):

a) Alle innbyggjarane er likeverdige, intensjonskommunane går inn i ny kommune med sine plikter og verdiar som vert forvalta og vidareutvikla av eit nytt felles kommunestyret.
b) Den nye kommunen skal arbeide aktivt for å halde på og vere med på å utvikle eksisterande fylkeskommunale og statlege institusjonar der desse i dag er etablerte.
c) Det er føresett at tenestene i den nye kommunen blir minst like gode som i dei gamle. Heile kommunereformen byggjer på føresetnaden om å levere betre tenester til innbyggarane og samtidig ha betre kompetanse i det spesialiserte samfunnet.
d) Å utvikle gode nærdemokratiske system og ordningar som sikrar at alle i ei større kommune får god nok demokratisk innflytelse. Ordninga med kommunalt oppnemnde grendeutval bør vidareførast.
e) Kunne realisere større tiltak for utvikling av lokalsamfunnet som den enkelte kommune i dag ikkje greier kvar for seg.
f) Utvikle breiare og mindre sårbare fagmiljø

3) Utkast til vidare prosess:

-Aktørar: Arbeidsgruppene i Volda og Ørsta
-Tema:

- Utfordringsbiletet
- Felles framtidsvisjon –(kva vil vi oppnå som ein kommune?)
- Verdiar og grunnleggjande prinsipp i prosessen og som *ein* kommune
- Felles interesser (t.d tenesteperspektivet, servicefunksjonar i den enkelte kommune, bygdene, demokratiske omsyn, felles satsingsområde/investeringsprosjekt dei første 4 åra etter samanslåing mv)
- Særinteresser – (og korleis løyse desse ut frå overordna prinsipp)

-Prosessrettleiing: Regionrådet

- Presentere utfordringsbilde
- Leie prosessen
- Skrive referat og i samarbeid med adminsitrasjonen spele inn utfordringsnotat/prosessnotat til arbeidsgruppa

-Etter konstitueringa:

- Kommunestyra vel forhandlingsutval som overtek prosessen
- Felles kommunestyre der regionrådet presenterer arbeidet frå prosessen i arbeidsgruppe/forhandlingsutval + forankring – middagsserververing og sosial happening?
- Ekskursjon til Sandefjord, Kristiansund?

-Ordførarane syter for løpande dialog med gruppeleiarane under heile prosessen.

Møtet slutt.

Per Ernst Lundberg
Ref.

Påteikning:
Regionrådet v/ Anne Mette Liavaag har i e-post av 8.9.15 stadfesta at dei kan stille som prosessrettleiar i arbeidet med å utarbeidet intensjonsplan, og at ho stiller i fellesmøtet 28.9.

Referat
Fellesmøte for prosjektgruppene i Ørsta og Volda om kommunereform
Måndag 28. september frå kl. 12.00 i Ørsta rådhus

Til stades: Rune Hovde, Wenche Solheim, Orlaug Bjørdal Kårstad og Hild Vaage frå Ørsta kommune.

Dan Bjørneset, Rune Sjurgard, Oddbjørg Yksnøy Rangsæter, Sirikit Vågen og Per Ernst Lundberg frå Volda kommune

Fråfall: Per Kristian Hovden og Gro Bårdseth, Ørsta kommune og Arild Iversen, Volda kommune

I tillegg møtte dagleg leiar i Sunnmøre Regionråd Jan Kåre Aurdal og rådgjevar Anne Mette Liavaag.

Dette var andre fellesmøte for prosjektgruppene i Ørsta og Volda om kommunereform. Tema for møtet status for prosjektet etter kommunestyrevalet og drøfting av framdrifts- og milepåleplan for det vidare arbeid.

Møtet konstaterte at kommunestyrevedtaka frå i sommar står ved lag, men kommunane må handtere dei endringar som har skjedd som resultat av valet.

Volda hadde laga ei skisse på framdrift, der regionrådet (SR) vert bede om ta ei rolle som prosessrettleiar i den vidare prosess. Representantane frå SR sa frå om at dei er klare til å ta denne rolla. Dei ser positivt på oppdraget, og har avklara med Fylkesmannen, som vil stille støttande opp.

Det var semje om at det i den vidare prosess bør veljast ei forhandlingsnemnd i kvar kommune. Denne nemnda bør bestå av politikarar (både posisjon og opposisjon) og rådmann. Noverande arbeidsgrupper for kommunereforma vert referansegruppe for forhandlingsnemndene. Desse referansegruppene må haldast fortløpande orientert. Det vert elles vist til KS sin vegleiar om medverknad frå dei tilsette.

Det var semje om at det må fremjast ei sak til kommunestyra om val av slik forhandlingsnemnd, med skisse om struktur for det vidare arbeidet/organisering. I førebuing til denne er det ønskeleg med innspel frå SR.

Det var semje om å kalla saman til nytt fellesmøte for arbeidsgruppene etter at kommunestyra har konstituert seg, då med ny samansetjing frå politisk nivå. Møtet vart fastsett til

TORSDAG DEN 5. NOVEMBER KL. 12.30 I ØRSTA.

Til slutt takka rådmann Rune avtroppande politisk leiing i kommunane for konstruktiv handsaming av kommunereforma.

Pel

ref.

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2012/1172
		Arkivkode:	047

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
166/15	Formannskapet	03.11.2015
127/15	Kommunestyret	26.11.2015

RAPPORTERING PÅ OPPFØLGING AV VEDTAK PR. UTGANGEN AV AUGUST 2015

Handsaming:
Formannskapet gjekk gjennom vedtaksloggen og kom med merknader til rådmannen.

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 03.11.2015 til kommunestyret:
Kommunestyret tek rapporten til orientering.

Administrasjonen si tilråding:
Kommunestyret tek rapporten til orientering.

Vedleggsliste:
Vedtakslogg pr. utgangen av august 2015

Saksopplysningar:
Formannskap og kommunestyre har tidlegare fått lagt fram vedtaksloggar f.o.m. 2012 og fram t.o.m. våren 2015. Av rapporten kjem det fram kva vedtak som ikkje er effektuerte, og med ei kortfatta forklaring på kva sektor som har ansvar for saka og kva statusen er.

Vedtaksrapportering er viktig både for at politikarane skal sjå kva oppgåver som ligg i administrasjonen til ei kvar tid, og for å vurdere kva som skal prioriterast når det oppstår avvik mellom kapasitet og arbeidsmengd.

Volda kommune har avgrensa administrative ressursar, og oversikta over manglande vedtaksoppfølging synleggjer at det ikkje er samsvar mellom oppgåver og kapasitet i administrasjonen til å utføre.

Helse og miljøkonsekvensar:
Ingen
Økonomiske konsekvensar:
Ingen
Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Sektorsjef

Saksnr.	Dato	Sak	Status og ansvar: Sektor for utvikling
KST 132/11	15.12.11	Kommunestyret ber administrasjonen legge fram ein plan for ei "indre" trafikkløysing i Volda sentrum med det mål å avlaste kryssing av E39. Herunder også miljøretta tiltak i Volda sentrum. Målsettinga må vere å få dette i funksjon før Kvivsvegen opnar.	Ok- Jf gjennomført skiltplan Planarbeid for kryssløysinga og brua ved Spinneriet i gang i regi av Statens vegvesen Tettstadsutviklingsprosjektet "mellom bygningane i Volda" er sett i gang.
FSK 151/13	24.09.13	**Reguleringsplan Rotsetfjøra –Scanaområdet** slik det går fram av plandokument datert 17.09.2013 vert fremja og lagt ut til offentleg ettersyn i samsvar med reglane i Plan og bygningslova §12-10.	Offentleg ettersyn gjennomført, sluttavklaring hos fylkeskomm. gjenstår, til handsaming april 2014. Planen har vore utlagt til offentleg ettersyn. Slutthandsaming gjenstår. Scana har teke ny kontakt med kommunen, og vil kome med nytt innspel til planen, administrasjonen avventar slikt innspel.
FSK 6/14	21.01.14	**Detaljregulering B58 Bratteberg:** Framlegg til Detaljreguleringsplan for område B58 slik det går fram av planomtale, reguleringskart og føresegner datert 18.12.2013 vert fremja og lagt ut til offentleg ettersyn i samsvar med reglane i Plan og bygningslova §12-10.	Plan utlagt til off. ettersyn februar 2014. Vidare handsaming sjåast i samanheng med planavklaring m.o.t elveforbygging. Mål om slutthandsaming no i haust.
FSK 54/14 KST 36/15	18.03.14 30.04.2015	**Planid 2011003. Detaljregulering for Håmyra. Utlegging til off. ettersyn** I medhald av pbl. §12-10 vert framlegg til detaljregulering for Håmyra, lagt ut til offentleg ettersyn slik det går fram av plandokumenta (planomtale, plankart og illustrasjonsplan med snitt, og føresegner. Illustrasjonsplan med tilhøyrande snitt sist revidert 05.03.2014, skal vere del av plan og juridisk bindande. Detaljregulering og søknad om rammeløyve vert å handsame parallelt jf. pbl. §12-15. Søknad om rammeløyve vert sendt på høyring i samband med utlegging til offentleg ettersyn. Kommunestyret finn at administrasjonen si plikt til forsvarleg utgreiing av saka (jmf. Kommunelova paragraf 23.2) ikkje er oppfylt. Dette gjeld særleg trafikkale forhold som utbygging av Håmyra vil medføre, mellom anna Raudemyrvegen og Heltnevegen.	Ok- Planen godkjent 26.februar 2015. Kravd lovlegheitskontroll som vart handsama i k-styret den 30.04.2015. Planen er handsama på nytt av kommunestyret i K-sak 62/15 den 18.06.15.

KST 62/15	09.06.2015	Krav om lovlegheitskontroll vert å sende til Fylkesmannen for vidare handsaming. Godkjenning av plan. Det skal settast i verk fleire strakstiltak før feltet kan utbyggast: 1.Vegen skal skiltast med fartsgrense 40km/t. 2.Fartshumpar/oppheva gangfelt skal etablerast ved gangveg mot Sjukehuset-, ved kryss mot Brenslene-, mot gangveg aust for Steingardsvegen og ved overgang til Heltnevegen/Uravegen. 3.Gatestrekninga skal ha prioritet i høve komande plan for utskifting/oppgradering av kommunale gatelys. 4.Dersom Raudemyrvegen på strekninga Lisjenakkvegen til Solhøgda ikkje er opparbeidd til samlevegstandard før utbygging av Håmyrfeltet startar, skal det i anleggsfasen etablerast ordning med vikeplikt for møtande køyrety (skilt 212/214) eller lysregulering. 5.Kommunestyret ber om at administrasjonen startar opp reguleringsarbeidet for strekninga Lisjenakkvegen til Solhøgda straks. og pkt m): Før Raudemyrvegen skal få status som samleveg og gjennomgangstrafikk og bussløysing gjennom Håmyra /Urbakkfoten kan iverksettast, skal vegen på strekninga Lisjenakkvegen til Solhøgda vere opprusta til samleveg standard. Spørsmål om forkøyrsvegskilting av vegen skal då også vere avklara. pkt. n): Før Kleppevegen skal få status som samleveg og gjennomgangstrafikk og bussløysing gjennom Håmyra/Urbakkfoten kan iverksettast, skal vegen vere opprusta til samleveg-standard. Tilsvarande må Engesetvegen opprustast. Andre byggetrinn i Håmyra skal ikkje iverksetjast før desse tiltaka er iverksett. Spørsmål om forkøyrsvegskilting av vegen skal då også vere avklara.	Reguleringsarbeidet for strekninga Lisjenakkvegen til Solhøgda er ikkje starta grunna stor arbeidsmengd og manglande kapasitet. Planen er å hente inn ekstern konsulent hjelp til dette reguleringsarbeidet. 2. Dette vert med i utbyggingsavtalen med Din Bustad, og vert 100% betalt av Din Bustad 3. Lysa i Raudemyrvegen og Heltnevegen vert skifta ut med førsteprioritet når rammeavtale er på plass, denne avtalen går ut på førespørjing i løpet av november. 4. Vert med i utbyggingsavtalen.

KST 10/14	31.1.14	**Oppstart av sentrumsutviklingsprosjektet Mellom bygningane i Volda.** 1. Kommunestyret vedtek oppstart og gjennomføring av del 1 av sentrumsutviklingsprosjektet "Mellom bygningane i Volda". Prosjektet vert finansiert med kommunal del sentrumsutvikling (jf. budsjett 2014) og fylkeskommunale midlar, jf. tilsegn om tilskot inntil kr. 500 000,- 2. Kommunestyret godkjenner vedlagte partnerskapsavtale for sentrumsutvikling i Volda, mellom Volda kommune, Volda Næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune. Det er ein føresetnad at dei andre partane også vedtek avtalen. 3. Formannskapet vert representert i prosjektgruppa til "Mellom bygningane i Volda" med 1 representant: Jørgen Amdam 4. Prosjektet si styringsgruppe vert 50/50 styret i Volda Næringsforum og Volda kommune.	Under arbeid. Ansvarleg: Prosjektleiinga ligg til Volda næringsforum. Utviklingssektoren og teknisk sektor følgjer prosjektet i partnerskapet. Partane har godkjent revidert partnerskapsavtale og framdriftsplan, jfr K-sak 72/15 den 18.06.15. Arkitektfirmaet Gehl er leigd inn for å utarbeide hovudplan. Denne er ferdig og vart presentert på samfunnshuset i juni. Planen er at den skal også skal verte presentert for det nye kommunestyret. Leikepark ved rådhuset er vurdert som delprosjekt og vert lagt fram for kommunestyret for handsaming. Vedteke 28.05.15. Prosjektet er lyst ut og det har nyleg vore anbodsopning.
KST 35/15	30.4.15	**Kommuneplanen sin samfunnsdel. Varsel om oppstart av planarbeid – høyring av framlegg til planprogram** Volda kommunestyre vedtek å starte opp arbeidet med rullering av kommuneplanens samfunnsdel, jf. plan- og bygningslova §§ 11-2 og 11-12. Framlegg til planprogram vert sendt på høyring og lagt ut til offentleg ettersyn i samsvar med plan- og bygningslova § 11-13. Offentleg ettersyn skal vere i minst seks veker.	Planprogrammet vart vedteke i KST 27.08.15. Arbeidet med samfunnsdelen er no i full gang.
Saksnr.	**Dato**	**Sak**	**Status og ansvar: Teknisk sektor**
KST 60/09 og KST 72/11	3.9.09 og 22.6.11	**Fjordvarme:** Kommunestyret ber administrasjonen arbeide vidare med saka mellomanna med utgangspunkt i fylgjande moment: - 3. partsvurdering av den teknologiske løysinga - Økonomien i prosjektet - Organisering av prosjektet - Ei grundigare vurdering av merknaden	Føresetnadene i prosjektet er usikre og prosjektet har ikkje prioritet no, jf. sak om Klimaplanen. Kommunestyret skal handsame ny planstrategi i 2016, der det må takast stilling til om revisjon av klimaplanen skal prioriterast.
KST 130/11	15.12.11	Botnavegen Opprydding avløp sone Folkestad	Botnavegen: Restprosjektering av m/ tilbodsdokument kan oppstartast etter sommarferien. Prosjektet høyrer heime i oversikta over prosjekt/investeringar og vert flytta dit ved neste rapportering. Det er stipulert eit meirinvesteringsbehov i budsjettet for 2016. Dette prosjektet

		Opprydding avløp sone Straumshamn	vert prioritert så snart vi har fått tilsett ny ingeniør/prosjektleiar. Oppfølgingsfase der det gjenstår 15-20 stk som ikkje har ferdigstilt. Opprydding Sone Straumshamn: Krav er utsendt og mange anlegg er ferdigstilt
KST 152/12	29.11.12	**Planid 2011004 – detaljregulering for Gamlevegen 48** 2. Kommunestyret ber om at Gamle Engesetveg blir stengt for gjennomkøyring så raskt som råd. 3. ..vurdere trafikale tiltak/avgrensingar som bom i Gamlevegen, i samband med rullering av Trafikktryggingsplanen.	Pkt 2- Gamle Engesetveg er mellombels skilta med gjennomkøyring forbode. Det vert stenging med bom i 2016, der har ikkje vore kapasitet til dette prosjektet i 2015.
KST 5/13	31.01.13	**Oppfølging av innspel frå forvaltningsstyret og ungdomsrådet – Årsbudsjett 2013/økonomiplan 2013-2016:** Restbeløpet til PVC går til gatelys Ulvestad - Torvika	Restbeløp til gatelys Ulvestad – Torvik: Ikkje gjennomført. Må ha tilleggsløyving for å kunne gjennomføre tiltaket.
FSK 98/13	21.05.13	**Reservevassforsyning for Volda:** 1. Rådmannen vert beden om å ta nytt initiativ ovanfor Ørsta kommune med sikte på å etablere reservevassforsyning for Volda med samankopling av leidningsnett og anna tilhøyrande infrastruktur i Furene. 2. Dersom det er vilje til å gjennomføre tiltaket i begge kommunar, vert rådmannen beden om å legge fram sak til politisk handsaming	Brev til Ørsta kommune er sendt og det er kome svar om positiv haldning til dette frå rådmannen. Fagavdelingane i dei to kommunane er bedne om å utgreie utkast til løysing. Konsulent er engasjert til å lage detaljplan/tilbodsdokument. Forslag til avtale om beredskapsvatn skal sendast til Ørsta kommune hausten 2015.
FORV 69/13	11.06.13	**Buss-skur på Lid:** Forvaltningsstyret bed administrasjonen sjå på tilhøva med buss-skur på Lid, plassering og behov for antal.	Ikkje oppstarta og ikkje finansiert. Tiltaket må vurderast i budsjett-samanheng dersom det skal prioriterast.
FORV 78/13	20.08.13	**Trafikksituasjonen i området ved Volda ferjekai - fv. 651, behov for tiltak:** Forvaltningsstyret ber administrasjonen lage ei sak som omhandlar den farlege trafikksituasjonen rundt området Skårbygget – innkøyring til ferjekaia inkl. mjuke trafikkantar, og at ein får fortgang i å gjennomføre gjeldande reguleringsplan for området.	Privat regulering for eigedomen er varsla.

KST 173/13 KST 63/15	18.12.13 09.06.15	**PS 173/13 Nye Øyra Skule - Godkjenning av Forprosjekt** **Nye Øyra skule – val av leverandør i totalentreprisekonkurranse om bygging** 3.Byggenemnd og administrasjon vert beden om å utarbeide kontraktforslag og kalle inn valt entreprenør til møte med føremål å inngå kontrakt om bygging av ny skule så snart som råd.	Øyra skule vart lyst ut på anbod i vår. Utbygging av Øyra skule vart vedteke oppstarta i K-sak 63/15. Bygginga er i gang.
KST 130/13	3.10.13	**Utbyggingsavtale for Heltnevollen** 1. Volda kommune godkjenner utbyggingsavtalen for utbygging av Heltnevollen gnr. 20 bnr. 59, jf. vedlegg 1. 2. Volda kommune skal overta fylgjande hovudanlegg: • Bustadgate med gatelys og hovudleidningar skal overtakast og vil verte drifta av Volda kommune når anlegget er fullført i samsvar med Volda kommune sin VA-norm og standardkrav for tekniske anlegg og utbyggingsavtalen for Heltnevollen. • Friområde og regulert opparbeidd tursti i feltet. 3. Utarbeidd teknisk byggeplan med materialskildring og krav til utføring utarbeidd av Tomteservice AS er godkjent med dei justeringar som framgår under saksopplysningar. 4. I utbyggingstida skal utbyggar stille påkravsgaranti på 10% av kontraktssum for dei anlegg som Volda kommune skal overta til drift og vedlikehald. Garantien vert redusert til 3% i reklamasjonstida sitt første år, 2% for det andre året og 1 prosent det tredje året.	Utbyggingsavtale og sak om justeringsrett for MVA er politisk behandla Teknisk + økonomiavd. må ha sluttforhandling med utbyggar Tomteservice AS om justeringsrett for mva. (prosentfordeling utbyggar/ kommune) jf. politisk sak om justeringsrett for MVA. (Tomteservice har bede om overlevering av tekniske anlegg , men problem med overtaking pga. at vi i har ikkje fått overteke frå Din Bolig AS Rasmusvegen og Vidjevegen så pr. i dag har vi ikkje kommunal veg fram til Heltnevollen.) Teknisk sjef har mekla mellom partane, og no ser det ut til at heile feltet kan overtakast.

KST 125/14	24.09.14	**Konkurranseutsetjing, EPC-kontrakt** 1. Kommunestyret godkjenner at det vert gjennomført energiøkonomiseringstiltak og vedlikehald av kommunale bygg etter modellen med EPC-kontrakt (Energy Performance Contracting). 2. Kommunestyret ber om at det vert gjennomført ei konkurranse for gjennomføring av fase 0 og 1 slik det er skissert i saksutgreiinga. Desse fasene vert gjennomført innanfor vedtekne rammer til energiøkonomisering. 3. Det skal leggjast fram eiga sak for å ta stilling til prioriterte prosjekt for gjennomføring av tiltaka (fase 2 – 4) innanfor ei investeringsramme som vert å handsame i samband med komande budsjett og økonomiplan. Tiltaksinvesteringane er sjølvfinansierande, og forventa inntjeningstid er 8-10 år.	Entreprenør er valt, det vart NEE som gikk av med sigeren. NEE er i gang med analysefasen. Analysefasen er ferdig 18.12.2015. Administrasjonen skal arbeide med gjennomgang av tiltaka fram til det blir lagt fram tiltakspakke til kommunestyret. Det er forventa at dette skal leggast fram i februarmøtet i kommunestyret.
FUNK OS 7/15	18.5.15	**Handikap-parkeringsplassar** Eit gjengåande tema i FUNK, parkering ved legesenteret, apoteket og ved posten.	FUNK har fått svar på hendvendelse, og der er oppmerka mange nye plassar.
KST 34/15	30.4.2015	**Budsjettendring – omdisponering av investeringsmidlar hovudplan vatn.** 1.KST godkjenner omdisponering av investeringsmidlar frå Hovudplan vatn til kjøp av ny kloakkspylevogn. 2. Kjøpet vert finansiert slik: - prosjektnr. 701201 Hovudplan vatn vert redusert med kr. 468.125 frå kr. 9.329.112 til kr. 8.8.60.987. - nytt prosjektnummer xxxxx Kjøp av spylevogn med kr. 468.125 vert oppretta.	Kjøpet er gjennomført, og vogna i full drift.
KST 46/08	24.4.08	**Tomt øvre Rotset:** Kommunestyret ber administrasjonssjefen vurdere å innarbeide ein minimum utnyttingsgrad på næringsareal i reguleringsføresegner og ved utlysing av næringsareal. Areala må lysast ut med klausul om attkjøp og byggefrist.	Reguleringsplan for området godkjent i 2014. Tomtekostnader og salsvilkår vert å utgreie og avklare i eiga sak i samband med utbygging av området.
FSK 110/15	23.6.15	**Tilleggsløyving til utbygging av K10 bustadfelt i Engeset/Klepp** 1.For å gjennomføre utbygging av K10 feltet i Engeset/ Klepp godkjenner kommunestyret tilleggsløyving på kr. 3,5 mill.kr til prosjekt 701 401 Utbygging bustadfelt K10. Finansiering vert ved å omprioritere tidlegare	Anleggsarbeidet er godt igong.

		vedtekne prosjekt: - Engeset/ Klepp, 3. byggesteg, kr. 3.055.000 - Torget mellom Cubus og Haavik, kr. 445.000 2.Løyvingar til Torget vert vidareført i budsjett for 2016. 3.Vedtaket vert gjort i medhald av kommunelova § 13.	
Saksnr.	**Dato**	**Sak**	**Status og ansvar: Eigedomsavdelinga (:teknisk sektor)**
(KST 56/07 / KST 08/108) Desse sakene er erstatta av K-sak 42/12 og budsjett/økonomiplan for 2013 – 2016.	31.05.07	**Trong for omsorgsbustader i Volda kommune** - Totalrenovering av Mork bustader - Bygging av omsorgsbustader på Lauvstad - Utviding av kapasitet på omsorgsbustader på Folkestad	Mork bustad - Skyllerom er ferdig Folkestad bustader - Ferdigstilling i desse dagar av garderober, skyllerom osv. Krav til arbeidstilsynet er stetta. Dette er gjennomført. Bygging av omsorgsbustader vert å handsame i økonomiplanen. Det vert lagt fram eiga sak om strategi for utbygging av omsorgsbustader med heilskapleg vurdering av drift og lokalisering sett i høve til Stortingsmelding nr 29 2013: "Morgendagens omsorg" og omsorgsplan for Volda kommune.
KST 67/15	09.06.15	**Volda gamle gymnas – Framtidig drift av eigedomen** 1.Under føresetnad av at Interessegruppa for Gamlegymnaset opprettar ein allmennyttig stiftelse, vil kommunestyret overdra til denne allmennyttige "stiftelsen Volda Gamle Gymnas" (sus) eigedomane gnr. 18 bnr. 14 og bnr. 22 i Volda vederlagsfritt som gåve. Når det gjeld bnr. 22 vert ikkje bygningane omfatta av overdraginga, då kommunen vil flytte desse til annan stad. 2.Det er eit vilkår at kommunen, etter nærare avtale med stiftelsen skal ha bruksrett til "Trønderen", og bruksrett/tilkome til bnr. 22 så lenge der står bygningar på denne eigedomen. 3.Den kommunale tenesta Styrk skal kunne halde til i gymnasbygget ut dette året utan at det utløyser leige. Ev vidare tilhald i desse lokala vert å avklare nærare vilkår for mellom stiftinga og administrasjonen. 4.Skulle det bli aktuelt å opparbeide regulert gate over eigedomane, må stiftelsen plikte seg til å avstå grunn til dette vederlagsfritt. 5.Kommunestyret løyver frå årets budsjett kr. 1.600.000,- til stiftelsen, øyremerka skifting av tak, og eit driftstilskot på kr. 25.000,- for 2015. Det vert vist til	Saka er følgt opp og eigedomen er overdratt til stiftinga, skøytet tinglyst 15.9.15. Det står att å gjere eventuelle avtalar i høve pkt. 2 og 3.

		arkivsak 2015/1066 (Korrigering av budsjett 1. halvår 2015) for finansiering. 6.Kommunestyret er i framtidige budsjett innstilt på å setje av kr. 25.000,- i årlege driftstilskot til stiftelsen.	
KST 11/13	31.01.13	**Mork skule, gamlebygget** Byggeteknisk gjennomgang med kostnadsberekning for planmessig opprusting av "Gamleskulen" med sikte på godkjenning innan utgangen av denne perioden.	Ikkje iverksett. Frist for å legge fram ein samla byggteknisk gjennomgang med kostnadsberekning for planmessig opprustning av "Gamle-skulen" med sikte på godkjenning er 01.01.2018. Dette er ikkje starta opp pga kapasitet i avdelinga. MEN det er gjort eit stort arbeid for å oppretthalde drifta på skulen då den vart stengd pga fukt og luftkvalitet. Lokala i kjellaren er pussa heilt opp, utvendig har vi laga ei ytre drenering som alle taknedløp er kopla på. Vegen ovanfor skulen er omarbeidd med rett fall, slik at vasstrykk blir minska på bygget. Vidare er delar av kjellar behandla for å ikkje ta inn vatn. Resultat av dette er godt, og skulen vart godkjent opna igjen. Det er framleis gode resultat av tiltaket. Bygget er vidare planlagt for utvendig vedlikehald.
KST 163/13	28.11.13	**Vikebygda skule - godkjenning etter forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular** 5. Etter § 26 i "Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v" gir Volda Kommunstyre dispensasjon slik at dei delar av den gamle skulen som no er i bruk, framleis kan nyttast til skuleføremål i inntil 5 år. Føresetnaden er det skal gjerast ein byggteknisk gjennomgang med kostnadsberekning for planmessig opprusting av den gamle skuledelen med sikte på godkjenning innan utgangen av denne perioden. Naudsynte utbetringar skal enten utgreiast i eiga sak eller innarbeidast i kommunen sin vedlikehaldsplan.	Ikkje iverksett. Frist for å legge fram ein samla byggteknisk gjennomgang med kostnadsberekning for planmessig opprusting av den gamle skuledelen med sikte på godkjenning er 01.01.2019. Dette arbeidet er ikkje starta opp p.ga. kapasitet i avdelinga. Avdelinga vil gå for ein EPC kontrakt i kommunen og mykje av vedlikehalds-behovet på alle bygg frå barnehage storleik vil bli stetta her.
KST 164/13	28.11.13	**Austefjord skule - godkjenning etter forskrift om miljøretta helsevern i barnehage og skule** 3. Volda kommunestyre er kjend med at tilkomst til garderobe og basseng ikkje er ideell for personar med alvorleg funksjonshindring. Naudsynte tiltak for å utbetre dette skal eigedomsavdelinga innarbeide i kommunen sin vedlikehaldsplan.	Pkt. 3 ikkje iverksett. Dette har svært stor kostnad som må vurderast i økonomiplansamanheng.
KST 165/12	20.12.12	Budsjettsaka pkt 24: Administrasjonen vert beden om å utgreie **konkurranseutsetting av reinhaldet** i kommunen.	Eigedomsavdelinga er i gang med å førebu grunnlaget for ei konkurranseutsetjing. Det er tilsett reinhaldsleiar og gjort vesentlege tiltak for å betre rutinene, gjennomgå areal/frekvens og ressursstyringa

			innanfor reinhald. Spørsmålet om konkurranseutsetinga vert å kome attende til når ein har skaffa seg erfaring med dei endringane som er gjort. Innkjøpsprosessen med reinhaldsartikklar er kome godt i gang der ein har eit sentrallager for alle bestillingar. Dette har så langt gitt økonomisk gevinst med å standardisere innkjøpa og val av produkt. Dette er gjennomført i heilskap. Vår 2016 vil ein konkret kunne sjå effekt av endringar som eg gjort til no og ein vil kunne seie meir om konkurranse evna til reinhaldavdelinga. Dette er eit arbeid som tek tid og omorganiseringsprosessar må og skal gjennomførast på god måte spesielt med tanke på dei tilsette.
KST sak 124/14	24.09.2014	**Kyrkja i postlokala** 1. Kommunestyret godkjenner at Kyrkja får tilbod om å inngå leigekontrakt i tidlegare postlokalet til kyrkjekontor. 2. Dersom det vert inngått leigekontrakt godkjenner kommunestyret ei kostnadsramme til ombygging/tilpassing av lokalet på kr 3.500.000 + mva kr 875.000, til saman kr 4 375 000 inkl mva. 3. Tiltaket vert finansert slik: kr 3 500 000 vert finansiert ved bruk av ubunde kapitalfond og kr 875 000 ved momskompensasjon.	Arbeid er ferdig og kyrkja har teke over lokalet.
FSK 208/14	18.11.14	**Leigekontrakter Høgskulen i Volda** Formannskapet syner til saksutgreiinga og ber rådmannen føre forhandlingar med Høgskulen i Volda for dei lokala Volda kommune leiger ut, og basert på ein modell der Volda kommune som utleigar ivaretek nødvendig eigedomsforvaltning og rehabilitering der leigeareala har tilfredsstillande standard.	Er dialog med høgskulen. Volda kommune har bistand med advokat i saken. Volda kommune skal legge fram kontraktsforslag i løpet av hausten, der byggtekniske høve blir tatt omsyn til.
KST 38/15	30.4.15	**Voldahallen – tilstand, rehabilitering, nybygg** 1. Kommunestyret syner til vedlagte tilstandsrapport for Voldahallen og vedtek å samarbeide med Møre og Romsdal fylkeskommune med sikte på bygging av ny Voldahall. Idretten i Volda vert invitert til å delta i prosjektet med utgangspunkt i at auka standard og arealutviding for å stette deira behov vert dekt opp av ekstern finansiering. 2. Avsette midlar kr 1 200 000 til dusj-/garderobeanlegg	Arbeidsgruppa er i gang med arbeidet og er i rute med plan så langt. Kommunestyret har teke til vitande utgreiing frå administrasjonen når det gjeld behov og status for kroppsøvings-/symjeanlegg, jfr K-sak 96/15 i møte 01.1015 (jfr punkt 8 i mandatet frå kommunestyret i K-sak 38/15)

		vert omdisponert til tiltak for å stette forskrifts- og driftsmessige krav og behov for å drifte hallen fram til den vert erstatta av ny hall eller eksisterande hall ev vert totalrenovert. 3. Kommunestyret godkjenner å setje ned ei arbeidsgruppe samansett av: - Volda kommune med 2 frå administrasjonen - Møre og Romsdal fylkeskommune med 1 repr. - Volda idrettsråd med 1 representant - Volda handball med 1 representant - KFUM Volleyball med 1 representant Dei eksterne partane vert invitert inn i prosjektet. 4. Arbeidsgruppa får følgjande mandat: a. Kome med forslag til plassering av ny hall og avklare parkeringsbehov/-løysing. Trafikale konsekvensar og tilhøve i nærområdet skal vurderast. b. Avklare arealbehov, utarbeide romprogram og utgreie investerings- og driftskostnader ved alternativ med kommunen og fylkeskommunen sine behov som minimumsløysing og andre alternativ der idretten sine behov også er ivareteke. c. Utgreie finansiering og modell for dei ulike partane si deltaking i investering og drift. d. Kartleggje ev private næringslivsaktørar som kan ha interesse i å delta i utvikling av hallprosjekt. e. Gjere ei vurdering av kor vidt eksisterande Voldahall skal rivast eller avhendast til andre. f. Kartleggje og ev ivareta andre forhold for å sikre at prosjektet kan byggjast på realistiske føresetnader for gjennomføring. 5. Arbeidsgruppa får frist til 1. februar 2016. 6. Administrasjonen utgreier behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane skal vurderast som del av arealbehovet og organisering/drift. 7. Kommunestyret vedtek å løyve inntil kr 500 000 til konsulenttenester til utgreiinga. Løyvinga vert dekt ved bruk av ubunde investeringsfond. Løyvinga skal inngå i dei totale kostnadene for grunnlag for seinare kostnadsfordeling.	

		8. Administrasjonen vert bedt om å må sjå på behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane, og gjere ei vurdering av dette opp mot dagens anlegg, og ev kartleggje behov som bør vurderast i samband med Voldahallprosjektet. Utgreiinga vert lagt fram som sak for kommunestyret innan 1. oktober 2015. 9. Kommunestyret tek stilling til nærare løysing og framdrift når resultatet frå arbeidsgruppa ligg føre og i samband med handsaming av budsjett og økonomiplan**.**	
Saksnr.	**Dato**	**Sak**	**Status og ansvar: Helse og omsorg**
KST 165/12	20.12.12	Budsjettsak pkt 34: Felleskjøkkenet ved omsorgssenteret vert vurdert å konkurranseutsette.	Kartlegging i saka er igong. Lite erfaring å finne frå andre liknande prosjekt. Vanskeleg å kome i mål med saka. Vi har vore i kontakt med innkjøpskonsulent og kun eitt liknande prosjekt frå ei kommune vart funne, Hurum. Før Hurum-saka enda opp i ei offentleg utlysing, vart konkurranseutsettinga trekt. Grunnen til dette har vi ikkje fått kjennskap til. Helse- og omsorg har ikkje administrativ kapasitet og innkjøpsfagleg kompetanse til å gjennomføre ein prosess på dette. Administrasjonen er pressa på ressursar og må prioritere primæroppgåvene knytt til tenesta. Helse og omsorgssektoren har ikkje kapasitet til framdrift i saka så langt, og administrasjonen er avhengig av at det vert vert løyvd ressursar til ekstern innleige til utgreiing og gjennomføring av konkurransen. Administrasjonen vil be kommunestyret vurdere slik løyving i budsjettet for 2016 dersom kommunestyret ynskjer dette gjennomført.
KST 134/13	3.10.13	**Oppretting av engasjementstilling, "frå mellombels til varig bustad".** Kommunestyret vedtek at det vert oppretta ei engasjementstilling i 100 % knytt til prosjektet "frå mellombels til varig bustad", p.t. knytt til pleie- og omsorgsavdelinga. Opprettinga av engasjementstillinga vert å finansiere gjennom prosjektmidlar tildelt frå Arbeids- og velferdsdirektoratet i samarbeid med Fylkesmannen i Møre og Romsdal Engasjementet opphøyrer når prosjektet er avslutta.	Prosjektmidlar er tildelt og prosjektleiar var tilsett frå oktober 2013. Vi har fått prosjektmidlar ut 2015. Rapport om status på prosjektet var lagt fram som orienteringssak til Formannskapet mai 2014. Tiltaket har gitt positive resultat med god organisering av bustadtildelinga og god rotasjon i bustadene. Frå Fylkesmannen er det signal om vidareføring av prosjektet i 6 mnd i 2016. Tilbakemeldingar frå samarbeidspartar i tildelingsnemnda og Eigedomsavdelinga er at ein ynskjer å halde fram med denne organiseringa vidare etter prosjektperioden.
KST 188/13	19.12.13	**Innføring av kvardagsrehabilitering i Volda kommune** 1. Volda kommune innfører kvardagsrehabilitering som arbeidsmetode i løpet av første kvartal 2014. Kommunen	Prosjektgruppe er oppretta. Planlegging er gjennomført og ressursteam er på plass. Det er frigitt ressursar frå heimetenestene, som er sett inn i turnus til brukargruppa frå 01.09.2014. Oppstart med brukarar kjem igong i september. Prosjektet er forankra i heimetenesta og avdeling

		ønskjer å endre tenesteytinga i tråd med sentrale føringar og framtidige utfordringar. Tenestene skal ha fokus på at brukarane får hjelp til å nytte ressursane sine og dermed vere lenger aktive i eigne liv. 2. Planlegging og etablering skjer innafor gjevne rammer. 3. Innføringa vil skje som eit prosjekt som skal kunne evaluerast etter eit års drift. Deretter vil det kunne implementerast i heile helse- og omsorgssektoren. Målsetjinga for prosjektet er betre tenester til brukarane og reduserte utgifter knytt til målgruppa. 4. Innføring av kvardagsrehabilitering vil bety endringar både i tankemåte og handling både for tilsette, brukarar, pårørande, politikarar og samfunnet elles og det må difor lagast ein kommunikasjonsplan som kan formidle endringane til alle desse gruppene.	forebygging, rehabilitering og legeteneste. Informasjonsfoldar vert distribuert ut i september. Prosjektleiing er lagt til leiar forebygging, rehabilitering og legetenester. Tiltaket er i planlagt innanfor eksisterande ramme. Det var søkt om prosjektmidlar frå Helsedirektoratet, og det vart avslag på søknaden. Tenestetilbodet er i drift med brukarar frå 5. november 2014 Orientering om tenestetilbodet vart gitt i Driftsstyret og Kommunestyret april 2015. Vi nyttar evalueringsverkty for å kunne seie noko om effekt. Evalueringsrapport vert for perioden fram til 31.12.2015.
DRIFT RS 1/14	20.08.14	**Behov for styrking av fysioterapitenesta:** Ber om sak - utviding av driftsavtalar. Viser til sak 73/12 i driftsstyret.	Dette har til no ikkje vore prioritert i budsjettsamanheng.
KST 65/15	9.6.15	**Budsjettkorrigering og stillingar** 13. Kommunestyret er uroa over høgt forbruk av tilfeldig innleige og overtid i omsorgstenestene, og meiner dette er uheldig med omsyn til arbeidsmiljøet for dei tilsette, og kvalitet på tenestene overfor brukarane. Overtid er i tillegg ei svært kostbar løysing som bør nyttast berre som unntak. Administrasjonen vert beden om å omdisponere delar av forbruket på variable lønnspostar og i staden auke grunnbemanninga ved å tilby delar av dette som stillingsressurs. Dette må gjerne organiserast som tidsavgrensa prosjekt der ein kan måle effekt av tiltaket. Styrking av grunnbemanning utover dette skal vurderast i samband med årleg handsaming av budsjett og økonomiplan. Det vert løyvt kr. 300.000 til styrking av grunnbemanning i pleie og omsorg. 14. Barnebustad, oppretting av teneste (PS 52/15). Til saman ei styrking på kr. 1.025.000,-.	13. Ressursen er sett inn i turnus 14. Ressursen er sett inn i turnus og tilsettingsprosess er igong og skal handsamast i tilsetjingsutvalet.

KST 97/15	01.10.15	**Ombygging ved Volda legesenter for å ta imot turnuskandidat** *1. Volda kommunestyre er positiv til å ta imot medisinsk turnuslege frå 2016 av.* *2. Dei nødvendige ombyggingsarbeida ved Volda legesenter, slik dei er utgreidde i dette saksframlegget, blir å starte snarast muleg.* *3. Prosjektkostnaden på kr. 800.000 vert finansiert slik:* *Momskompensasjon kr. 160.000* *Bruk av ubunde investeringsfond kr. 640.000* *4. Volda kommunestyre er kjend med at* *a. det må utarbeidast ein tilleggsavtale/vedlegg til noverande avtale mellom Volda kommune og fastlegane ved Volda legesenter for innarbeiding av stillinga som turnuslege i eksisterande drifsform ved legesenteret.* *b. den arealmessige kapasiteten ved legesenteret er sprengd. Plasseringa av turnuskandidatkontoret internt på legesenteret må bli å revurdere i samband med punkt 5.* *5. Det må startast utgreiing av måtar legesenteret kan få dekka sitt noverande og framtidige arealbehov. I saka må også utgreiast på kva måte arealet som no blir frådelt sin funksjon til legevakføremål, kan ivaretakast på ein fagleg og praktisk måte, slik opprinneleg funksjon var. Eventuelle tiltak som følgje av utgreiinga må innarbeidast i avtalen som vedkjem partane og i alle høve godkjennast i høve til budsjett og økonomiplan.*	Planlegging av ombygging er igong, og eigedomsavdeliga er godt igong med deltaljplanlegging.
Saksnr.	**Dato**	**Sak**	**Status og ansvar: Sektor for Kultur og service**
KST 165/12	20.12.12	**Kinodrift:** Pkt. 26 i budsjettvedtaket: Kommunestyret ber rådmannen utgreie framtidig organisering av kinodrifta i løpet av 2014.	Under utgreiing, men tek tid pga av at den som har saka har måtta prioritere handsaminga av klagene på eigedomsskatt. Det har vore møte mellom kommunane om saka, og notat med tilråding er under arbeid frå sakshandsamar.
KST	18.12.14	"Kommunestyret set av 30.000 kroner i	Midlane blei lyst ut, men ingen søknader kom inn innan fristen 20.

		stimuleringstilskot til frivillige lag og organisasjonar som kan vise til gode resultat i arbeidet med integrasjon av flyktningar. Kommunestyret kjem tilbake til finansiering av tiltaket i samband med sak om revidert budsjett i 2015"	september 2015.
FSK - OS 81/15	23.6.15	**Målbruksplan** Formannskapet ber administrasjonen om å vurdere å utarbeide ein målbruksplan for Volda kommune.	Målbruksplan er under utarbeiding, blir lagt fram for handsaming i løpet av hausten
KST 55/15	19.5.15	**Privatordninga ved Interkommunalt arkiv for M&R** Volda kommune er positive til å slutte seg til ordninga med deponering av privatarkiv ved Interkommunalt arkiv i Møre og Romsdal, men vil ta endeleg stilling til spørsmålet i tilknyting til handsaming av budsjett for 2016.	Avventer eit evt. budsjettvedtak
FUNK 18.5.15	18.5.15	**Oppnemning av kommunalt råd for funksjonshemma** Kommunalt råd for funksjonshemma vil be om at rådet vert utvida med ein representant slik at det blir fire brukarrepresentantar i rådet. Rådet vil då bestå av seks medlemer. Dette for å få ei større bredde.	Dette vert å vurdere av valnemnda og kommunestyret i samband med konstituering.
Saksnr.	**Dato**	**Sak**	**Status og ansvar: Samfunn og rådgjeving/Rådmannen**
KST 5/13	31.01.13	Oppfølging av innspel frå forvaltningsstyret og ungdomsrådet – Årsbudsjett 2013/økonomiplan 2013-2016 Prisoversikt for kostnad på grunninnløysing og skjønnsrett for skulebakken på Lauvstad.	For å få fram ei prisoversikt for kostnaden med grunninnløysing og skjøn må det ligge føre ei oversikt frå kommunalteknisk avdeling eller avdeling for kart, oppmåling og byggesak over kor stort areal det dreiar seg om. Å gjette grunnprisen på Lauvstad er vanskeleg. Eit skjøn kostar rundt kr. 150.000 - 250.000 pr. rettsinstans, avhengig av talet på partar, kompleksitet osb. Tiltaket er delfinansiert i budsjett og økonomiplan. For gjennomføring må prosjektet kalkulerast og fullfinansierast.
Forv 36/15	12.5.15	**Skulebakken på Ulvestad – grunnspørsmål** Forvaltningsstyret ber administrasjonen om å setje i gang ein prosess for å finne ei løysing på grunnspørsmålet for skulebakken på Ulvestad, evt. oreigningssak.	Ikkje gjort noko med, avvente til ny rådgjevar i rådmannen sin stab er på plass 1.12, då vi får betre kapasitet i ei overlappingsgfase.
KST 165/12	20.12.12	Budsjettsaka pkt 25: **Samarbeid med andre kommunar:** Volda kommune ønskjer å utvikle samarbeid med Ørsta i 2013 og i Økonomiplan- perioden. Kommunen inviterer difor Ørsta til drøfting om følgjande saksområde: a. Næring: I løpet av 2013 skal ein utgreie eit mogleg samarbeid med Ørsta med tanke på samanslåing av næringskontora i begge kommunar. Til dette høyrer også	Viktig å få landa dei prosjekta det alt er semje med Ørsta om å få utgreidd. Brev sendt Ørsta Næringskontor og Volda Næringsforum, vedk. punkt a. Det er ikkje motteke svar. -kontakt med Ørsta om pkt b) under løpande vurdering

		felles satsing på reiseliv. b. Tekniske tenester: Rådmann skal invitere Ørsta kommune til eit utvida samarbeid, og legge fram sak der samarbeid er naturleg. c. Stabsfunksjonar: Rådmann vert beden om å utgreie eit mogleg samarbeid med Ørsta kommune innan økonomitenester og lønn.	punkt c) er i gang: Volda kommunestyre har i K-sak 112/14 den 28.08.14 vedteke at dette vert å sjå i samanheng med gjennomføring av eventuell kommunesamanslåing.
KST 107/12	30.08.12	**Godkjenning av avtalar om innløysing av næringsareal m.m. på Rotset** " Pkt 2: Kommunen vil parallelt med revideringa av reguleringsplanen for næringsområdet på Øvre Rotset prøve å få til avtale om frivillig skjøn også med eigaren av gnr. 30 bnr. 4. Dersom dette ikkje lukkast, er kommunen innstilt på å gjennomføre reguleringsplanen med heimel i kap. 16 i plan- og bygningslova."	Det vart halde nytt tingingsmøte med eigar av gnr. 30 bnr. 4 den 2. mars 2015, deretter brevveksling og varsel 13.5.15 om at det vert førebudd oreigningssak. Grunneigar har svara på dette varselet, og administrasjonen vil med det første legg fram forslag om oreigning av arealet.
KST 52/13	02.05.13	**Strategi for busetjing på bygdene** Pkt 2: Rådmannen vert beden om å ta opp med Ørsta kommune eit evt. felles grendautviklingsprosjekt som nemnda skisserer.	Rådmannen har sendt brev til Ørsta kommune med førespurnad om samarbeid. Rådmannen har følgt opp med purring våren 2014, men har ikkje fått svar frå Ørsta kommune. Ettersom svar uteblir så kan dette kanskje tolkast som at Ørsta kommune ikkje er interessert i eit slikt samarbeidsprosjekt.
KST 12/15	26.02.15	**Forvaltningsrevisjonsprosjekt - innkjøp - Volda kommune** 1. Kommunestyret tek til vitende forvaltningsrevisjonsprosjektet innkjøp Volda kommune. 2. Kommunestyret vedtek at revisjonen sine anbefalingar skal fylgjast/utførast. a. Rammeavtalane er for lite klar mht å definere kven i kommunen som er bundne av dei. Så lenge det ikkje står avgrensingar i avtalen, må avtalen gjelde heile kommuneorganisasjonen. Det bør gå klart fram av avtalane om den gjeld heile kommuneorganisasjonen, eller er avgrensa til delar av kommunen. b. Kommunen bør vurdere å følgje rutinar og bruke maldokument utarbeida av SSIS. Dette vil bidra til å effektivisere innkjøpsarbeidet og sikre trygge og gode innkjøpsrutinar i samsvar med gjeldande lov og regelverk. c. Det bør etablerast rutine for årleg rapportering frå	Administrasjonen har auka fokus på oppfølging av det offentlege innkjøpsregelverket. Innkjøpsregelverket er komplisert og det bind opp forholdsmessig store ressursar både i form av kostnader og arbeidsinnsats. Dette går seg utover kapasiteten til prosjektleiarar, sakshandsamarar og fagleiarar og på bekostning av framdrift på deira primærområde. Det er også risiko for å gjere feil. Fleire kommunar har rekruttert spesialisert innkjøps-kompetanse. Volda kommunestyre har vedteke at Volda kommune knyter til seg konsulentteneste gjennom rammeavtale for innkjøpsbistand. Det har til no ikkje vore kapasitet til å gjennomføre konkurranse blant tilbydarar som kan levere konsulentteneste gjennom rammeavtale. Spørsmål om fairtrade er sendt over til Volda næringsforum for handsaming.

		avdelingane til rådmannen om at regelverket vedk. offentlege anskaffelsar er fylgt. d. Det må etablerast rutinar som gjer at kommunen følgjer vedtak om fairtrade innkjøp av kaffi og te til alle kommunale møter. 3. Kommunestyret vedtek at rådmannen rapporterer om status for gjennomføringane av anbefalingane og evt. vidare framdrift til kontrollutvalet innan 20.08.2015. Oversending til administrasjonen: Kommunestyret ber administrasjonen legge fram ei eiga sak om korleis oppfølgjinga av Fairtradekommunestatusen til Volda kan betrast, inkludert korleis samarbeidet med næringslivet kan styrkast.	
FSK 35/15 (orienteringssak)	03.03.15.	**Fusjonsplan destinasjonsselskap Visit Sunnmøre & Nordfjord:** Formannskapet ber administrasjonen kome med ei sak om eventuell innmelding i destinasjonsselskapet og at det er naturleg at det vert henta inn synspunkt frå Volda næringsforum.	Har bede Volda Næringsforum/Volda Reiselivslag om fråsegn, sak til fsk/kst i mai-15. Slik fråsegn ligg føre, og det vert tilrådd at Volda held fram medlemskapen. Det vil bli gjort framlegg om dette i budsjett 2016.
KST	18.12.14	"Volda kommune vil i arbeidet med revidert budsjett for 2015 prioritere å finne rom for å tilsetje kommunepsykolog, om den økonomiske situasjonen tillet det og Ørsta kommune blir med på ordninga.	Psykologstillinga er lyst ut.
KST 48/15	28.5.15	**Årsmelding 2014:** Det vert vist til Delegeringsreglementet der de m.a. heiter: ”Rådmannen kan opprette og nedlegge stillingar innanfor kommunestyret si fastsette personalramme (årsverkramme)”. Rådmannen blir beden om å utarbeide ei oversikt over vedtekne/fastsette (årsverkrammer) for kvar sektor pr 31/12.2014. Den oversikta vert å leggje fram for vedtak og godkjenning av kommunestyret – innan handsaminga av budsjettet for 2016.	Hausten har vore svært arbeidskrevjande og ekstraordinær for personalavdelinga. Det vert så langt det er mogleg forsøkt følgt opp til budsjettet for 2016.
FSK 93/15	9.6.15	**Kjøp av friluftsområde – Andaneset** 1.Formannskapet bed administrasjonen tinge med eigar av gnr. 30 bnr. 18 med sikte på avtale om offentleg erverv av det i kommunedeplanen avsette friområdet på	Avtaleforslag utarbeidd, men administrasjonen vil prøve å gjere avklaringar med Miljødirektoratet før ny kontakt med grunneigar.

		Andaneset. 2.Tinging skal skje med atterhald om godkjenning av ev avtale i kommunestyret og godkjent økonomisk dekning. Primært bør det arbeidast for statleg ordning for overtaking av friområde, sekundært kommunal dekning gjennom budsjett og økonomiplan.	
FSK 95/15	9.6.15	**Fusjon DÅS og destinasjon Geiranger – Trollstigen AS** Volda kommune vil i eiga sak ta opp medlemskapen i destinasjonsselskapet til ny vurdering.	Sjå fsk-sak 35/15 ovanfor.
KST 84/15	27.8.2015	**Voldsfjordkryssing - bruselskap** 1. Volda kommunestyre ber formannskapet om å førebu etablering av selskapet "Voldsfjordkryssing", herunder utarbeide vedtekter, invitere aktuelle aksjonærar, gjere framlegg om aksjekapital, og gjere framlegg om styremedlemmer. 2. Kommunestyret vil gjere endeleg vedtak om etablering i samband med vedtak om løyving av naudsynt aksjekapital.	Ikkje kome i gang enno.
KST 70/15	18.6.15	**Kommunereform: Status pr. 1. halvår-15** 1. Kommunestyret tek til vitende orienteringa i saksutgreiinga om status i prosessen. 2. Kommunestyret tek ikkje i denne saka stilling til om Volda kommune skal halde fram som eiga kommune eller slå seg saman i ny og større kommune. Dette skal kommunestyret ta stilling til i juni 2016. 3. Kommunestyret ser det som nødvendig å gjere førebuingar for å gjennomføre ei rådgjevande folkerøysting våren 2016, der ein felles intensjonsplan er eit vesentleg grunnlag for å gjere reelt val av spørsmålet om samanslåing. Med atterhald om dette vil Volda kommunestyre invitere til eit samarbeid med Ørsta kommune for å utarbeide intensjonsplan for samanslåing. Det kan i drøftingane med Ørsta kommune om felles intensjonsplan, verte aktuelt at også andre kommunar tek del i desse samtalene.	Ørsta kommunestyre gjorde tilsvarende vedtak i møte 11.6.15. Innbyggjarundersøking gjennomført pr. 1.7.15 Halde to fellesmøte mellom arbeidsgruppene Forslag om oppnemning av forhandlingsnemnd vert fremja for kommunestyret til novembermøtet.

		4. Kommunestyret vedtek at det snarast råd skal gjennomførast ei lokal innbyggjarundersøking for Volda der også Ørsta er invitert til å delta. Dette for å kartlegge innbyggjarane sitt noverande syn på kva alternativ kommunen skal arbeide med fram mot folkerøystinga. Finansiering av undersøkinga er tildelte midlar frå Fylkesmannen tiltenkt arbeidet med kommunereforma. 5. Kommunestyret har som intensjon å følgje framdriftsplanen som er skissert i saksutgreiinga**.**	

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Nina Kvalen	Arkivsak nr.:	2015/2293
		Arkivkode:	F31

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
171/15	Formannskapet	17.11.2015
128/15	Kommunestyret	26.11.2015

BRUK AV VERTSKOMMUNETILSKOTET FOR ASYLMOTTAK

Handsaming:
Rådmannen la fram eit nytt pkt. 5 til tilrådinga frå administrasjonen:

5. Styrkinga skal trappast nedatt med evn tilsvarande reduksjon av flyktningar ved asylmottaket.

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen pkt.1-4, vart samrøystes vedteken.
Nytt pkt 5, vart samrøystes vedteke.

Tilråding i formannskapet - 17.11.2015 til kommunestyret:

1. ***Frå 01.10.15 får helsestasjonen auka stillingsressurs på 50% som helsesøster knytt til helseoppfølging overfor bebuarar ved EMA-avdelinga på Volda mottak. Kostnaden finansierast av vertskommunetilskotet.***
2. ***Frå 01.10.15 får legesenteret auka stillingsressurs på 30% som helsesekretær og 10% som lege knytt til helsetenestilbod overfor auka tal bebuarar i mottak. Kostnaden finansierast av vertskommunetilskotet.***
3. ***Kommunestyret gir rådmannen mynde til å styrke kommunal tenester overfor bebuarar i mottak innanfor ramma av vertskommunetilskotet.***
4. ***Kommunestyret tek til vitende at det vert oppretta eit tverrfagleg team for minoritetshelse i Volda kommune.***
5. ***Styrkinga skal trappast nedatt med evn tilsvarande reduksjon av flyktningar ved asylmottaket.***

Administrasjonen si tilråding:

6. ***Frå 01.10.15 får helsestasjonen auka stillingsressurs på 50% som helsesøster knytt til helseoppfølging overfor bebuarar ved EMA-avdelinga på Volda mottak. Kostnaden finansierast av vertskommunetilskotet.***

7. ***Frå 01.10.15 får legesenteret auka stillingsressurs på 30% som helsesekretær og 10% som lege knytt til helsetenestilbod overfor auka tal bebuarar i mottak. Kostnaden finansierast av vertskommunetilskotet.***
8. ***Kommunestyret gir rådmannen mynde til å styrke kommunal tenester overfor bebuarar i mottak innanfor ramma av vertskommunetilskotet.***
9. ***Kommunestyret tek til vitende at det vert oppretta eit tverrfagleg team for minoritetshelse i Volda kommune.***

Vedleggsliste:

1. Notat frå helsestasjonen av 09.11.15 om behov for auka stillingsressursar knytt til arbeidet med minoritetshelse.
2. Mandat, målsetting og samansetting av tverrfagleg team for minoritetshelse, revidert 10.11.15.
3. Rapport til fylkesmannen 09.11.15 om helseforhold ved mottak og oppfølging av asylsøkerer i Volda kommune.
4. Brev til Volda kommune frå LINK AS datert 22.10.15, om konvertering til ordinær driftsavtale av EMA-avdeling på Volda statlige mottak.
5. UDI-rundskriv 2011-025: Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller omsorgssenter.

Uprenta saksvedlegg:

- K-sak 23/15 handsama i k-styret 26.03.15: Asylhelseteneste – auke av stillingsressurs.

Samandrag av saka:

Volda statlige mottak vart etablert i 2008 med 120 faste plassar. Talet plassar har auka gradvis og frå november 2014 vart talet auka til 160 faste plassar, med opsjon på ytterlegare 30 plassar. Opsjonsplassane vart første gong utløyst i mars 2015 for fem månader, og på nytt utløyst frå oktober 2015, slik at kapasiteten på det ordinære mottaket no er på 190 plassar. I slutten av oktober 2015 vart det i tillegg oppretta ei EMA-avdeling ved Volda mottak, med 40 plassar for einslege mindreårige i alderen 15-18 år. Avtalen om drift av EMA-avdeling vart inngått for 6 månader med høve til lenging i 3 + 3 månader gjennom direktekjøp mellom UDI/LINK AS. No har LINK AS varsla at dei deltek i anbodskonkurranse for konvertering til ordinær driftsavtale av EMA-avdelinga på Volda mottak i 3 + 3 år, sjå vedlegg 4.

Vertskommunetilskot skal dekke kommunen sine gjennomsnittlege utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon. Det er særleg helsestasjonen og legesenteret som har merkbart press knytt til auka tal bebuarar. For å gjennomføre lovpålagde tenester og eit helsetenestetilbod i samsvar med nasjonale føringar og Volda kommune sine prosedyrar, ser rådmannen det som naudsynt at helsestasjonen og legesenteret får styrka sine tenester. Rådmannen ser det vil vere nyttig å få fullmakt til å disponere vertskommunetilskotet og gjere naudsynte prioriteringar innafor kva tilskotet er meint å dekke for raskt å setje kommunale tenester i stand til å yte lovpålagde tenester overfor bebuarar i mottaket.

Saksopplysningar:

Tal plassar på Volda mottak

Volda Statlige Mottak er eit desentralisert mottak og fekk sine første bebuarar i november 2008. Ved oppstarten hadde mottaket 120 faste plassar, men tidvis har opsjonsplassar blitt utløyst og det har vore opp til 145 bebuarar i mottaket. Medio november 2014 vart kapasiteten auka til 160 faste plassar, med ein opsjon på ytterlegare 30 plassar. Opsjonsplassane vart utløyst i mars 2015 for fem månader, og på nytt utløyst frå oktober 2015, slik at kapasiteten i mottaket i dag er på 190 plassar. I slutten av oktober 2015 vart det i

tillegg etablert eiga EMA-avdeling ved mottaket, med 40 plassar for einslege mindreårige i alderen 15-18 år. Dvs. at det pr. i dag totalt er 230 plassar i Volda mottak.

Vertskommunetilskotet og andre tilskot til vertskommunar for asylmottak
Kommunar med asylmottak har ansvar for lovpålagde tenester overfor bebuarar i mottak. Til dette mottek kommunen eit *vertskommunetilskot* som skal dekke gjennomsnittlege utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon. Tilskotet er samansett av ein grunnsats og ein sats pr. type plass. I 2015 gjeld følgjande satsar:

Vertskommunetilskotet 2015	**Pr. år**	**Faktor**	**Budsjett år**
Grunnsats	492 592	1	492 592
Sats pr. ordinær plass	7 560	190	1 436 400
Sats pr. EMA-plass	13 965	40	558 600
Årleg tilskot ved 100% belegg			*2 487 592*

Vertskommetilskotet for 2015 vil utgjere **kr 1 974 884** for Volda kommune. For 2016 er det varsla om lag 2,9% auke i vertskommunetilskotet. Med 100% belegg gjennom året på 230 plassar, vil vertskommunetilskotet til Volda kommune utgjere om lag 2,6 mill. i 2016. Tilskotet vert utbetalt kvartalsvis, for det tal plassar LINK AS/Volda mottak og UDI til ei kvar tid har avtale om. I 2015 vart det utløyst tilskot for dei 30 opsjonsplassane i om lag åtte månader. Satsane for EMA-plassane vart først utløyst frå slutten av oktober, dvs. i litt over to månader.

Utover vertskommunetilskotet mottek kommunen:

- *Barnehagetilskot* for asylsøkjarbarn i alderen 4-5 år som vert tilbydd barnehageplass, inkluderer også foreldrebetalinga.
- *Grunnskuletilskot* for barn (6-15 år) og ungdom (16-18 år).
- *Norsktilskot* for vaksne knytt til norskopplæringa.
- *Innbyggartilskot* - Når bebuarar i mottak har fått opphaldsløyve blir dei folkeregistrert i kommunen og tel med i berekninga av innbyggartilskotet.
- *Særtilskot ved omsorgsovertaking* - Vertskommunar *kan søke* tilskotet ved urimelege store barnevernsutgifter ved omsorgsovertaking.

Bruk av vertskommunetilskotet i Volda kommune
I samband med etableringa av mottaket i 2008 vart det frå 01.01.2009 tilsett helsesøster i 60% stilling og helsesekretær i 8% stilling ved helsestasjonen, og 20% stilling som helsesekretær på legesenteret. Frå 01.03.15 fekk helsestasjonen auka den samla personalressursen på inntil 40%. Leiar på helsestasjonen fekk mynde til å avgjere korleis best mogleg utnytte ressursen, som vart fordelt slik: 25% helsesøster og 15% jordmorteneste. Dvs. at helsestasjonen totalt har 108% stillingsressurs finansiert av vertskommunetilskotet; 85% helsesøster, 15% jordmor, 8% helsesekretær, og legesenteret har 20% stillingsressurs som helsesekretær finansiert av vertskommunetilskotet.

Bruken av vertskommunetilskotet er pr. i dag bunden til:

- *108% stillingsressurs på helsestasjonen*
    - 85% helsesøster
    - 15% jordmor
    - 8% helsesekretær
- *20% stillingsressurs på legesenteret*
    - 20% helsesekretær
- Kostnader til *bruk av tolk* overfor bebuarar i mottaket

Helsestasjonen og legesenteret har særleg fått auka press på helsetenester overfor bebuarar i mottaket, og siste halvåret har det vore lang ventetid på helsesamtalar. Dette er uhaldbart i høve smitteoppsporing og kartlegging av behov for helsehjelp. I november 2013 kom det nye nasjonale anbefalingar for vaksinering av asylsøkjarar, noko som har ført til at det blir brukt meir tid på vaksinering enn tidlegare. Det går alltid ekstra tid på konsultasjonane då ein nyttar telefontolk og det skal gjerast grundig kartlegging av fysisk og psykisk helse samt smitteoppsporing.

Auken i tal flyktningar ved asylmottaket i haust medførte auka behov for tenester frå kommunen. Det er særleg viktig at flyktningane får nødvendige helsetenester ved ankomst. I eit internt møte om helsetenestetilbodet den 12.10.15 gav rådmannen løyve til ei midlertid ekstra styrking av helsestasjonen og legetenesta ut året 2015, som følgje av auka lovpålagde oppgåver knytt til auka tal bebuarar i Volda mottak og etableringa av EMA-avdeling slik:

- Helsestasjonen
    - 50% helsesøster
- Legesenteret:
    - 30% helsesekretær
    - 10% lege

Både helsestasjonen og legetenesta ønskjer at styrkinga vert vidareført i 2016 og gjort om til faste stillingar. *Dvs. slik samla disponering av vertskommunetilskotet frå 2016:*

- *158% stillingsressurs på helsestasjonen*
    - 135% helsesøster
    - 15% jordmor
    - 8% helsesekretær
- *60% stillingsressurs på legesenteret*
    - 50% helsesekretær
    - 10% lege
- Kostnader til *bruk av tolk* overfor bebuarar i mottaket

I notat til saka ber helsestasjonen om ytterlegare auka stillingsressurs på 50% for å ivareta oppfølging av *psykisk helse for barn og unge med minoritetsbakgrunn*, sjå vedlegg 1. Helsestasjonen meiner det er viktig å få på plass eit system for oppfølging av psykisk helse for gruppa. Eit slikt tilbod vil vere førebyggjande både for personane sjølve og for samfunnet. Rus- og psykisk helseteneste tek imot henvisningar på personar over 18 år. Helsestasjonen har helsesøstre med vidareutdanning innan psykisk helse for barn og unge. Dei jobbar i dag innanfor skulehelseteneste og helsestasjon for ungdom. Dersom helsestasjonen skal kunne tilby eit lavterskeltilbod innan psykisk helse for målgruppa, må ressursane omdisponerast, og dei treng difor ei ytterlegare 50% stillingsressurs til dette arbeidet. Rådmannen ønskjer å sjå nærare på denne saka etter nyttår og sjå dette i samanheng med tilsetting av kommunepsykolog og korleis kapasiteten og ressurssituasjonen utviklar seg i arbeidet med minoritetshelse i kommunen.

Barnevernstenesta har til no ikkje hatt trong for auka ressursar knytt til arbeidet med bebuarar i mottaket. Dette kan endre seg som følgje av etableringa av EMA-avdelinga og ev. fleire barnefamiliar i Volda mottak.

Styrking av kommunale tenester knytt til busetjing av flyktningar
Barnevernet fekk imidlertid auka stillingsressurs med 100% barnevernspedagog i 2010, som følgje av auka busetjing av flyktningar. Rus- og psykisk helseteneste fekk same året 50% auka stillingsressurs og helsestasjonen har 60% stillingsressurs knytt til arbeidet med busetjing av flyktningar.

Framtidig disponering av vertskommunetilskotet
Rådmannen ser det vil vere nyttig å få fullmakt til å disponere vertskommunetilskotet og gjere naudsynte prioriteringar innafor ramma av vertskommunetilskotet og gjeldande regelverk av kva tilskotet er meint å dekke, sjå vedlegg 5. Dette for raskt å imøtekome behov for ressursar og setje det kommunale tenesteapparatet i stand til å yte lovpålagde tenester overfor bebuarar i mottaket.

Oppretting av tverrfagleg team for minoritetshelse
I samsvar med tilråding frå helsedirektoratet ser vi behov for å etablere eit tverrfagleg team for kvalitetssikring og koordinering av minoritetshelseteneste på ein god måte. Vedlagt følgjer mandat, målsetting og samansetting av tverrfagleg team for minoritetshelse i Volda kommune.

Vurdering og konklusjon:
Rådmannen er uroa over den formidable utfordringa knytt til å vere vertskommune for eit stadig større asylmottak, som på få år og kort varsel har auka frå 120 til 230 plassar. Dette har utløyst store utfordringar med raskt å etablere kommunale tenester knytt til utviding av lokala til Volda læringssenter til norsk- og grunnskuleopplæring, og kapasitetsmessige utfordringar i legetenesta og på helsestasjonen. Det er viktig at dei kommunale tenestene vert styrka, for å yte lovpålagde kommunale oppgåver på ein fagleg forsvarleg måte.

Helse og miljøkonsekvensar:
Behovet for psykisk helseteneste er svært undervurdert, og spesialisthelsetenesta i helseforetaka må tungt inn. Rådmannen har via fleire kanalar, m.a. gjennom KS, sterkt oppmoda om at myndigheitene snarast må kartleggje utfordringane, sjå på arbeidsfordelinga og finaniseringa av utgiftene til tenestene som må ytast for at flyktningane snarast kan verte integrerte.

Styrkinga av det kommunale helsetenestetilbodet og etableringa av eit tverrfagleg team for minoritetshelse, vil gi rom for å vere betre rusta til å yte lovpålagde kommunale oppgåver, betre samarbeid og samordning av kommunale helsetenester overfor målgruppa, og sikre gode rutinar for mottak og oppfølging av personar som har krav på lovpålagde helsetenester av kommunen.

Økonomiske konsekvensar:
Med auke i talet på bebuarar i Volda mottak vil vertskommunetilskotet auke. Innafor ramma av tilskotet er det rom for å gjennomføre framlegget om auka stillingsressursar til helsestasjonen (158%) og legesenteret (60%). Grovt rekna vil dei samla kostnadene til stillingsressursar utgjer om lag kr 1,2 mill. på årsbasis. I 2015 vil vertskommunetilskotet utgjere i underkant av 2 mill. For 2016 er det forventa at vertskommunetilskotet vil utgjere om lag 2,6 mill.

Det er stor usikkerheit til om vertskommunar for asylmottak får finansiert sine utgifter gjennom vertskommunetilskotet og andre tilskot som følgjer med. Rambøll har i rapport dokumentert at vertskommunen sine utgifter er underfinansiert.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ikkje vurdert utover det som kjem fram av saksutgreiinga.

Rune Sjurgard Nina Kvalen

rådmann spesialrådgjevar innvandring og integrering

Utskrift av endeleg vedtak:
spesialrådgjevar Nina Kvalen
oppvekstsjef Per Ivar Kongsvik
leiar helsestasjon Anne Årsnes Skrede
helsesøster Ann-Elin Lillebø
helse- og omsorgssjef Jorunn Anne Tomasgard
kommuneoverlege Arne Gotteberg
leiar førebygging, rehabilitering og legeteneste Synnøve Ringset Fuglehaug
leiar Volda legesenter Oddvar Alfsvåg
leiar hjelpepersonell Volda legesenter Ingeborg Alsaker
leiar rus- og psykisk helseteneste Elin Høydal Vatne
barnevernsleiar Brynhild Solvang
konst. personalsjef Oddny Vatnehol
økonomisjef Henrik Skovly
leiar rekneskap Gunnar L. Lillebø
økonomikonsulent Andreea Beleuta

VOLDA KOMMUNE
Helsestasjon i Volda
Opplæring og oppvekst
6100 Volda

Helsestasjonen sitt arbeid med minoritetshelse.

Helsekartlegging.

For oppfølging av asylsøkjarar er det veiledar IS-1022: «Helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforendte» frå Helsedirektoratet (rev -2015) som blir følgt. Alle nye som kjem til kommunen får mottakssamtale hos helsesøster.

Her blir helsestatus kartlagt m.h.t. psykisk og fysisk helse, tuberkulose- og vaksinasjons-status, tannhelse, ernæring, nettverk og bakgrunn. Tema som kjønnslemlesting og vald blir tatt opp. Helsesøster bestiller legetime på Volda legesenter for smitteoppsporingsprøver og naudsynt helseoppfølging. Med bakgrunn i smitteoppsporingsprøver og helsekartlegging vil helsesøster følge opp i forhold til vaksinasjon, informasjon, samtaler og henvisning til andre samarbeidspartar.
Hausten-13 kom det ny anbefaling frå Folkehelseinstituttet om vaksinering av asylsøkjarar og tilsette ved asylmottak pga. epidemi av polio og meslingar m.a. i Syria og Somalia. Alle nye asylsøkjarar får tilbod om desse vaksinane, i tillegg til hepatitt B vaksine av alle under 25 år. Born og ungdom får kartlagt sin vaksinestatus og får oppdatert vaksiner tilsvarande norsk vaksineprogram. Hepatitt B vaksine består av 3 doser, dermed er det mange som har mange konsultasjonar ved helsestasjonen. Tidvis vert det oppdaga smittsam sjukdom som krev ekstra oppfølging av den som er ramma, samt miljøundersøking med kartlegging av nærkontakter og evt. Vaksinering av desse. Sidan mange deler kjøkken og bad kan miljøundersøkingane ofte bli omfattande.

Helsesøster får tilsendt helsepapir frå helsetenesta i transittmottak når nye personar kjem til Volda. Helsepapira blir etter samtykke sendt til ny helsestasjon for dei som får opphald i andre kommunar.
Gravide får oppfølging av jordmor ved helsestasjonen.
Vi brukar tolk til konsultasjonane der det er behov, konsultasjonane tar då dobbel så lang tid.

Vurdering av kapasitet ved helsestasjonen.

Det har vore ei stor auke i tilflytting til Volda av personar som treng helsetenester etter veileder IS-1022.
Det aktuelle no er eit asylmottak for einslege mindreårige flyktningar med 40 ungdomar.

Postadresse:
Stormyra 2
6100 Volda

Telefon 70058820

Telefax 70058701

For å kunne gjennomføre arbeid med helsekartlegging, oppfølging av vaksiner, smittevern, helseinformasjon, administrering, som t.d. helsepapirer til og frå helsestasjonen og bestilling av tolk, er det behov for ein 50% helsesøsterressurs.

Det er viktig at Volda kommune får på plass eit system for oppfølging av psykisk helse for denne gruppa. Å ha eit tilbod om oppfølging av den psykiske helsa er viktig førebyggande arbeid både for personane dette gjeld og for samfunnet elles.
Rus- og psykisk helseteneste tek imot henvisingar på personer over 18 år. Helsestasjonen har helsesøstre med vidareutdanning innan psykisk helse for barn og unge. Pr. dags dato jobbar dei innan skulehelseteneste og helsestasjon for ungdom. Dersom helsestasjonen skal kunne tilby eit lavterskeltilbod innan psykisk helse, må ressursane omdisponerast og vi ser behov for ei ytterlegare 50% stilling.

Dersom ikkje helsestasjonen får naudsynte ressursar må barn og unge som slit med psykisk helse bli henvist til fastlege. Alle barn over 16 år må betale for legeteneste.

Vi ser behov for å få sett ned eit tverrfagleg team som skal arbeide med minoritetshelse. Dette er i samsvar med tilråding frå helsedirektoratet**.**

Helsestasjonen treng 50% stillingsressurs til helsesøster for helsekartlegging og oppfølging. I tillegg er det trong om 50% for å ivareta oppfølging av psykisk helse for barn og unge med minoritetsbakgrunn.
Eit tverrfagleg team for minoritetshelse er viktig å få på plass for kvalitetssikring og koordinering av tenestene på ein god måte.

Volda, 09.11.15

Mvh

Anne Årsnes Skrede
Leiar helsestasjonen

Postadresse:
Stormyra 2
6100 Volda

Telefon 70058820

Telefax 70058701

Tverrfagleg team for minoritetshelse

Mandat

Volda kommune oppretter eit tverrfagleg team for minoritetshelse. Teamet skal arbeide med rutinar, prosedyrar for oppfølging av fysisk og psykisk helse, smittevernutfordringar, drøfte behov for oppfølging og iverksetjing av tiltak, derav førebyggjande lavterskeltiltak, og best mogleg utnytting av tildelte ressursar.

Møtefrekvens ca 4-6 gongar pr år, eller når nokon finn det er naudsynt å diskutere utfordringar.

Teamet skal halde seg orientert om lovverk og gi informasjon til samarbeidspartar.

Målsetting

Sikre gode rutinar for mottak og oppfølging av personar som har krav på lovbestemte helsetenester i kommunen.

Teamet si samansetting

Rus- og psykisk helseteneste, helsesøsterteneste, jordmorteneste, lege / kommuneoverlege og barnevernstenesta.

Kommunepsykolog bør nyttast som rettleiar for identifisering av traumatiske tilstander.

Andre samarbeidspartar kan verte invitert som t.d. rådmannen, Volda læringssenter, BUP, politi, psykolog og Volda mottak.

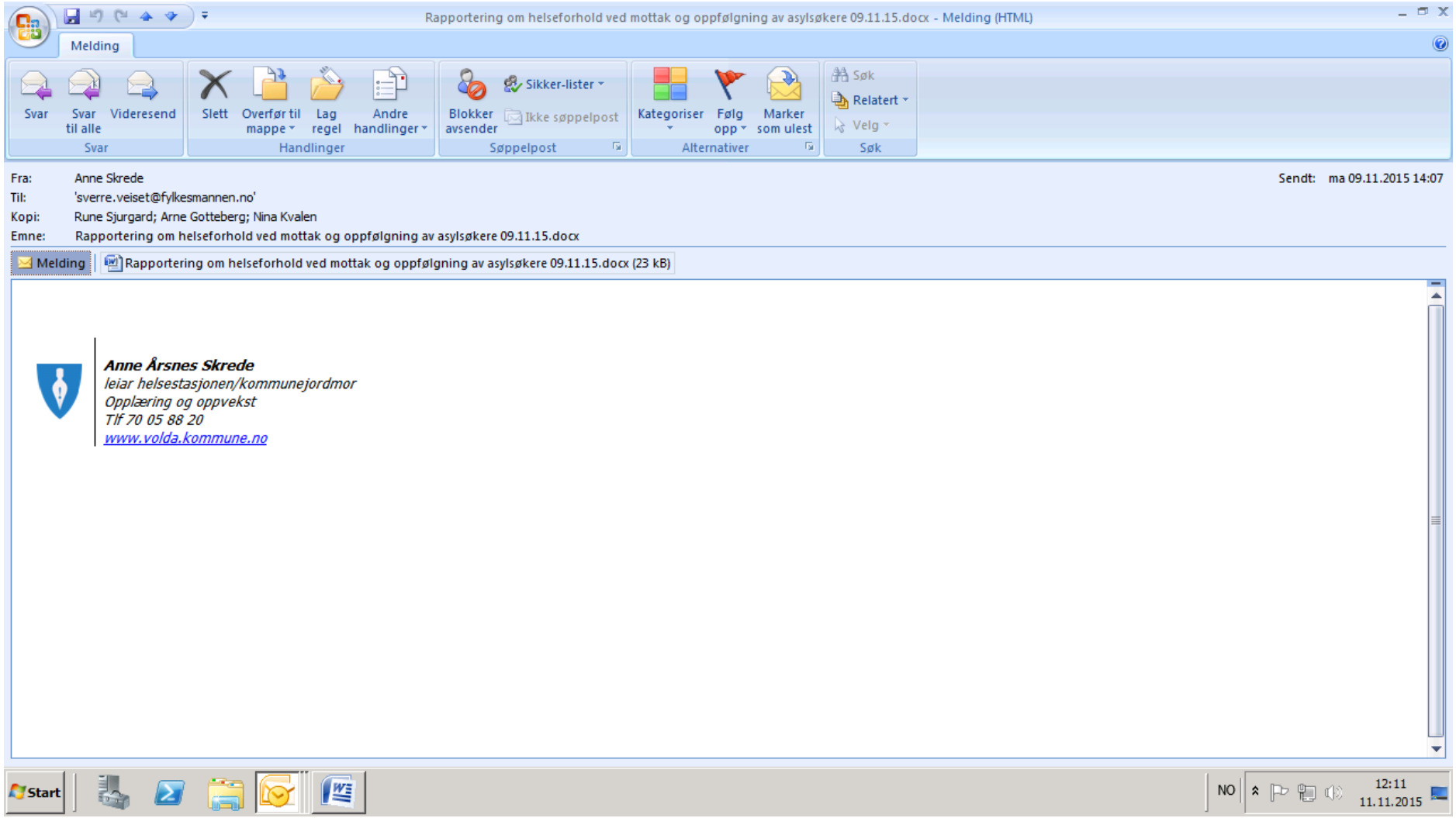
Rapportering om helseforhold ved mottak og oppfølgning av asylsøkere 09.11.15.docx - Melding (HTML)
Melding
Svar
Svar til alle
Videresend
Slett
Overfør til mappe
Lag regel
Andre handlinger
Blokker avsender
Sikker-lister
Ikke søppelpost
Kategoriser
Følg opp
Marker som ulest
Søk
Relatert
Velg
Svar
Handlinger
Søppelpost
Alternativer
Søk
Fra: Anne Skrede
Til: 'sverre.veiset@fylkesmannen.no'
Kopi: Rune Sjurgard; Arne Gotteberg; Nina Kvalen
Emne: Rapportering om helseforhold ved mottak og oppfølgning av asylsøkere 09.11.15.docx
Sendt: ma 09.11.2015 14:07
Melding
Rapportering om helseforhold ved mottak og oppfølgning av asylsøkere 09.11.15.docx (23 kB)
Anne Årsnes Skrede
leiar helsestasjonen/kommunejordmor
Opplæring og oppvekst
Tlf 70 05 88 20
www.volda.kommune.no
Start
NO
12:11
11.11.2015

Rapportering om helseforhold ved mottak og oppfølgning av asylsøkere 09.11.2015

Økt tilstrømning av asylsøkere har gitt økte utfordringer for mange deler av samfunnet. Helsetjenesten har en rolle, både i forbindelse med obligatorisk screening for tuberkulose, helsetilbud til asylsøkere i ulike faser og i oppfølgning av barna, som har rett til helsehjelp på linje med norske barn. Vi viser til veileder for helseundersøkelse av asylsøkere og flyktninger IS 1-1022. Fylkesmannen er av Helsedirektoratet gitt i oppdrag å beskrive status på forholdene i Møre og Romsdal.

Vennligst gi en kort vurdering i din kommune;

Volda kommune	**Rapport:**
Situasjonsbildet • samarbeid mellom UDI og samordning internt i kommunen • gjennomføring av tuberkulosescreening • annen helsetjeneste til asylsøkerne, vurdering rundt kommunenes kompetanse • tilgang til helsestasjon og vaksinasjonsprogram for barn • andre forhold	• **Helsestasjonen har blitt kalla inn til enkelte møter med UDI i samband med tilsyn ved Volda Statlige Mottak, oppretting av EMA (einslege mindreårige asylsøkjarar) avdeling m.m.** • **Tuberkulose screening er høgt prioritert, ein går igjennom helsepapira frå transitt på alle som kjem. Dersom Rtg-thorax og IGRA (på dei under 35 år) ikkje er tatt, vert dette tatt i Volda.** • **Volda kommune har utarbeidd prosedyre for mottaking av asylsøkjarar og flyktningar. Alle får tilbod om kartleggingssamtale på helsestasjonen og ein gratis legetime (der det m.a. vert tatt smitteoppsporingsprøver som HIV, Hepatitt B og C og treponema). Vidare får alle tilbod om vaksinering etter gjeldande prosedyre i vår kommune.** • **Barn får same tilbod som norske barn i høve til vaksinering og helsestasjonskontrollar.** • **Vi erfarer at behovet for foreldre-vegleiing er stort, vi ønskjer**

	oss tilbod om dette i kommunen, t.d. Marte-Meo veileder. • **Tolk: vi nyttar telefontolk. Sju kommunar på Søre Sunnmøre har gått saman om felles tolkeavtale med firmaet Tolkenett.**
Tiltak som er iverksatt • tiltak i kommunen ut over det som er forventet etter IS 1-1022 • ev. andre tiltak, herunder vurdering/gjennomgang av smittevernplan, tilgang på relevant helsepersonell	• **BraMat kurs for innvandrarar. Dette er ei vidareutvikling av konseptet BraMat frå helsedirektoratet. Kurset går over 8 kursøkter, fire gongar teori og fire gongar praktisk matlaging på skulekjøkken. Kurset går over åtte veker. Vi har to kurs pr. år. Dette er eit samarbeid mellom helsestasjonen, Volda læringssenter og innvandrarkontoret i Volda.** • **Vi har ikkje hatt gjennomgang av smittevernplan, men ein revisjon av denne hadde vore ønskjeleg. Vi har samarbeid mellom helsestasjon og smittevernlege vedrørande miljøundersøkingar og informasjonsoppfølging i høve til smittsame sjukdommar. Vi har kvalifisert personell, t.d. helsesøstre med lang erfaring og vidareutdanning innan «psykisk helse for barn og unge» og « flerkulturell forståelse». Ser behov for ytterlegare kompetanseheving i høve til auka asylstrøm og deira utfordringar.**
Forventet utvikling • kommunens vurdering av behov for utsyr og tjenester ved vedvarende eller økt tilstrømning av asylsøkere	• **Vi erfarer at rammeoverføringane frå staten og vertskommunetilskotet til kommunen ikkje er tilstrekkelege for å dekkje dei helseutfordringane vi står overfor innan asylhelsetenesta.** • **Vi ønskjer oss styrking av stillingsressursar for helsepersonell for å møte utfordringane knytta til auka tilstrømming av asylsøkjarar. Vi ser eit auka antal smitteførande sjukdommar som krev miljøundersøkingar og auka fokus på informasjon og reinhald. Vi ser behov for auka fokus på sikkerheit med rømmingsvegar, låserutiner og valdsalarmar, og ikkje minst auka fokus på psykisk helse.**
Tiltak som vurderes iverksatt ut i fra de aktuelle forhold:	• **Volda kommune førebur sak til kommunestyret vedrørande**

	auka ressursar til minoritetshelse. • **Kommunen har behov for eit betre system for oppfølging av psykisk helse** • **Vi jobbar for å opprette eit tverrfagleg helseteam for minoritetshelse.**

Vi fekk beskjed om å gi ei tilbakemelding frå Volda helsestasjon to timar før innleveringsfristen. Vi har raskt skreve ned nokre punkt som vi håper kan vere til hjelp for Dykk. Ta gjerne kontakt i ettertid om De ønskjer meir informasjon frå oss.

Mvh: Volda helsestasjon v/ Ann-Elin Overvoll Lillebø (helsesøster) og Anne Skrede (leiar).

KOPI: Ordf. Runesju Perkch

VOLDA KOMMUNE
Saksnr 2014/1339 Avd LOP
Løpenr Sbh Ninakvg
26 OKT 2015
Arkivkode Emne2
Klassering P F31
Klassering S

LINK

Link AS
Postboks 527
4665 Kristiansand
Norge
Tlf. +47 48 89 85 48
Org. nr. 880 403 982
linkmottak.no

Volda kommune
v/ Rådmann
Stormyra 2
6100 Volda

Kopi: Ordfører

Ulsteinvik, 22.oktober 2015

Volda statlige mottak, avdeling for enslige mindreårige asylsøkere. Konvertering til ordinær driftsavtale.

På bakgrunn av den store økningen i ankomster av asylsøkere i sommer og høst, gikk Utlendingsdirektoratet til hurtiganskaffelse av ny mottakskapasitet. Dette ble gjort ved opprettelse av mottak gjennom direktekjøp der avtaler ble inngått for 6 måneder med mulig forlengelse i 3+3 måneder.

Gjennom ordinær anbudsutlysning ønsker nå Utlendingsdirektoratet å konvertere korte midlertidige driftsavtaler for enslig mindreårig mottak / avdelinger til ordinære avtaler på 3 + 3 år.

LINK meddeler med dette at vi deltar i anbudskonkurranse for drift av enslig mindreårig mottak gjennom en videreføring av Volda EMA-avdeling slik den er etablert i dag. Dette gjelder både bygningsmasse og antall plasser. Skulle vi vinne frem i anbudskonkurransen vil nåværende driftsavtale konverteres i ny avtale fra 01.januar 2016 med en varighet på 3 år med opsjon på ytterligere 3 års drift.

Som i nåværende drift vil vertskapskommunen ha ansvar for å gi norskopplæring / tilpasset grunnskoleopplæring i tillegg til helsetilbud. Fylkesmannen vil være ansvarlig for oppnevnelse av representanter (verger). Vertskapskommunekompensasjonen pr plass pr år er kr 13 965,- (vedlegg RS 2011-025 og RS 2011-025V1)

Volda statlige mottak har etablert et godt og langvarig samarbeid med Volda kommune. Vi vil medvirke til at dette videreføres i drift av EMA-avdelingen med beboere i en sårbar og utfordrende livssituasjon.

Kontaktpersoner:
Hallstein Saunes 48898548
Andre Eiksund 47928318

Med vennlig hilsen

Hallstein Saunes
Daglig leder
hallstein@linkmottak.no
+47 48898548
www.linkmottak.no

UDI rundskriv

Snarvei til vedlegg

Dokument-ID : **RS 2011-025**
Saksnummer : 10/4235-74
Sist endret : 25.02.2015
Dokumentdato : 09.05.2011
Mottakere : Asylmottakene
Driftsoperatører for asylmottak
Kommunene
Region- og mottaksavdelingen

UDI

Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller omsorgssenter

1. Innledning
2. Målsetting
3. Vertskommunens ansvar
4. Tilskudd til vertskommuner for asylmottak
5. Tilskudd til vertskommuner for barnevernets omsorgssentre
6. Helsetjenester
    6.1 Personer under 18 år
7. Barnevernstjenester
    7.1 Særtilskudd til vertskommuner ved omsorgsovertakelse
        7.1.1 Hvem kan søke
        7.1.2 Hva kan det søkes om
        7.1.3 Søknadens utforming
        7.1.4 Tilskuddsbeløp
        7.1.5 Søknadsfrist
        7.1.6 Behandlingsinstans
8. Tolketjenester
9. Skoletilbud
10. Barnehagetilbud og foreldrebetaling
    10.1 Utbetaling og rapportering
11. Administrasjon
12. Klageadgang

1. Innledning

Utlendinger som søker asyl i Norge har lovfestet rett til et statlig innkvarteringstilbud, jf. lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 95. Utlendinger som har fått endelig avslag på søknad om beskyttelse, kan gis tilbud om innkvartering i påvente av utreise, jf. utlendingsloven § 95 første ledd, 2. punktum.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har ansvar for å gi enslige mindreårige asylsøkere under 15 år et tilbud om opphold i omsorgssenter for mindreårige.

Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for alle andre grupper som innkvarteres i statlige mottak for asylsøkere.

2. Målsetting

Dette rundskrivet fastsetter kriteriene for virkeområde og beregning av vertskommunetilskuddet, herunder tilskudd til barnehagetilbud til barn av asylsøkere, og skal sikre et enhetlig og forutsigbart tjenestetilbud til beboere i asylmottak og omsorgssentre.

3. Vertskommunens ansvar

Kommuner med asylmottak og omsorgssentre har ansvar for lovpålagte tjenester til beboerne. For å sikre beboere de tjenester de har krav på, er det nødvendig med et tett og strukturert samarbeid mellom vertskommune og innkvarteringstilbudet. Vertskommunene vil motta et tilskudd som skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med at det drives et asylmottak eller omsorgssenter i kommunen.

Fra 1. januar 2011 vil kommunene også motta barnehagetilskudd for asylsøkerbarn i alderen 4-5 år som tilbys barnehageplass. Tilskuddet inkluderer foreldrebetalingen.

Vertskommunetilskuddet skal sette kommunene i stand til å dimensjonere tjenesteapparatet i tråd med oppgavene som skal løses. I tillegg til vertskommunetilskuddet kan et asylmottak ha innvirkning på rammetilskuddet til kommunen. Beboere som har fått oppholdstillatelse kan bli folkeregistrert i kommunen og vil da telle med ved beregning av innbyggertilskuddet.

4. Tilskudd til vertskommuner for asylmottak

Ordinært vertskommunetilskudd består av en grunnsats for kommunen og en sats per plass og type plass. For satser, se vedlegg 1.

Det foretas egne beregninger for kommunenes gjennomsnittlige utgifter som vertskommuner for statlige mottak. Denne beregningen dokumenterer kommunenes gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon og er tilstrekkelig bakgrunnsmateriale for fastsettelse av de ulike satsene som inngår i vertskommunetilskuddet. UDI setter ikke krav til rapportering fra vertskommuner på det ordinære vertskommunetilskuddet.

Kommunen trenger ikke søke om utbetaling av det ordinære vertskommunetilskuddet. Tilskuddet utbetales kvartalsvis av UDI når det er inngått kontrakt med asylmottakets driftsoperatør. Tilskudd beregnes etter asylmottakets kapasitet og utbetales først når mottaket har fysisk startet opp. I en eventuell oppstartsfase beregnes det etter antall tilgjengelige plasser.

5. Tilskudd til vertskommuner for barnevernets omsorgssentre

Fordi barnevernet har små institusjoner samt at det på grunn av plassmangel har vært nødvendig å plassere mindre grupper beboere i flere kommuner, beregnes tilskuddet etter en sats per plass. For sats, se vedlegg 1.

Bufdir sender melding om tidspunkt for oppstart og størrelse av omsorgssentre til UDI som utbetaler tilskuddet kvartalsvis. I en oppstartsfase beregnes tilskuddet etter antall tilgjengelige plasser inntil senteret er i full drift. For enkeltplassering utenfor omsorgssenter, vil UDI utbetale tilskuddet basert på kvartalsvise oversiktslister fra Bufdir. Tilskuddet beregnes per person per nærmeste hele måned.

6. Helsetjenester

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m., lov om spesialisthelsetjenesten m.m. av 2. juni 1999 nr. 61 og lov om pasient- og brukerrettigheter av 2. juli 1999 nr.63 gjelder for beboere i statlig asylmottak og omsorgssentre.

Vertskommunetilskuddet skal bidra til at kommunen kan legge til rette for at beboere i statlige asylmottak også gis et tilbud innen forebyggende helsetjeneste, spesielt når det gjelder psykososiale lidelser, oppfølging av vaksinasjonsprogrammer, rådgivning innen kosthold og ernæring, samt mor/barn kontroll.

Utførlig informasjon om retningslinjer for helsetjenestetilbudet til innvandrere og asylsøkere er beskrevet i Helsedirektoratets veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente IS-1022 (2010). Utførlig informasjon om tannhelsetjeneste er å finne i daværende Sosial- og helsedepartementets (nåværende Helse- og Omsorgsdepartementet) rundskriv I-23/99 Retningslinjer for tannhelsetjenester til flyktninger og asylsøkere i statlig mottak ansvar, tjenestens faglige innhold og betalingsordninger.

6.1 Personer under 18 år

Forskrift om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket (FOR 2011-12-16 nr 1255) § 4 gir barn under 18 år rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester fra vertskommunen selv om barna bor i eller har tilbud om opphold i statlige mottak (§6).

I henhold til lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 nr. 6 har asylsøkende barn under 18 år krav på følgende tjenester:

a) helsetjenester i hjemmet

b) personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt,

c) plass i institusjon, herunder sykehjem og

d) avlastningstiltak

7. Barnevernstjenester

Lov om barneverntjenester gjelder for alle barn i Norge uavhengig av asylsøkerstatus. Asylsøkerbarn

har, som alle andre barn i Norge, rett til å motta tjenester og tiltak etter lov om barneverntjenester, dersom barnet har et særlig behov for hjelp. Utlendingsmyndighetene vil fortsatt ha ansvar for behandlingen av barnets asylsak, selv om det fattes vedtak etter lov om barneverntjenester. Utførlig informasjon om dette er å finne i Barne-, likestillings – og inkluderingsdepartementets rundskriv Q-06/2010 Barnevernstjenestens ansvar for enslige mindreårige asylsøkere og andre mindreårige personer i mottak, omsorgssentre og kommuner.

Dersom barnevernet tar over omsorgen blir utgiftene refundert av fylkeskommunen på vanlig måte. Det gis statsrefusjon for kommunale utgifter til barneverntiltak for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, se Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets rundskriv Q-05/2004 Om statsrefusjon for kommunale barnevernutgifter for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger.

Ekstraordinære utgifter i forbindelse med omsorgsovertakelse kan utløse særtilskudd til vertskommuner, se punkt 7.1

7.1 Særtilskudd til vertskommuner ved omsorgsovertakelse

7.1.1 Hvem kan søke

Vertskommuner som blir påført urimelig store kostnader til barnevern i forbindelse med omsorgsovertakelse kan søke om tilskuddet. Dette tilskuddet erstatter tidligere ordning for etterskuddsvis og delvis dekning av vertskommuners ekstraordinære utgifter knyttet til barnevern. Kostnadene må være av en viss størrelse for at kommunen skal kunne søke om tilskudd. Særtilskuddet skal ikke være en utjevningsordning for et eventuelt avvik mellom vertskommunetilskuddet og kommunens faktiske kostnader.

Kommunene kan ikke søke om dette særtilskuddet fra UDI for saker som kvalifiserer for "særskilt tilskudd ved omsorgsovertakelse" fra Integrerings og mangfoldsdirektoratet (IMDI), se IMDis rundskriv 03/15: Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige. Kommunene kan heller ikke søke om særtilskuddet fra UDI dersom kostnadene kan dekkes av andre offentlige refusjonsordninger, jf. punkt 7.

7.1.2 Hva kan det søkes om

Tilskuddsordningen omfatter kun plasseringer utenfor hjemmet etter Lov om barneverntjenester §§ 4-4, 4. ledd, 4-6, 4-24, 4-25 og 4-26.

Plasseringer under tre måneder kvalifiserer ikke til tilskudd, med unntak for søskengrupper, mor og barnplassering, eller dersom tiltaket gjelder grupper av barn i transittmottak. Det skal regnes fra vedtaksdato.

7.1.3 Søknadens utforming

Kommunen skal sende inn søknad på fastsatt skjema (vedlegg 2), vedlagt kopi av barnevernsvedtak og grunnlag for dette (se søknadsskjema for detaljer). Søknader uten vedlegg vil bli avslått.

Merk: økonomi og kostnadsoversikter skal IKKE legges ved søknad.

Dersom kommunen søker på feil grunnlag vil kommunen få to måneders frist til å utforme søknaden på nytt.

7.1.4 Tilskuddsbeløp

Satsene er per barn per måned. I forhold til enslig mindreårige er satsen lavere enn for medfølgende barn. Årsaken til differensieringen av er at kommunene betaler halv egenandel ved omsorgsovertakelse av enslig mindreårige asylsøkere. For satser, se vedlegg 1.

7.1.5 Søknadsfrist

Tilskuddsbeløpet utbetales løpende etter søknad. Søknadsfrist for det enkelte år er 1. mars det påfølgende år. Søknader mottatt etter denne søknadsfristen vil bli avslått, med unntak for søknader ved avsluttet tiltak.

7.1.6 Behandlingsinstans

Vertskommuner for statlige mottak skal sende søknad til mottaksansvarlig regionkontor/enhet. Vertskommuner for barnevernets omsorgssentre skal sende søknad til UDI sentralt.

8. Tolketjenester

Bruk av tolk er en nødvendig forutsetning for å sikre at beboere i statlig mottak får reell nytte av kommunale tjenester. Kommunene har alminnelig rettlednings- og informasjonsplikt, og må benytte kvalifisert tolk når det er nødvendig. Den instansen som trenger tolk, bestiller og betaler for tjenesten. Ansvarsforhold vedrørende tolkeutgifter i forbindelse med helsetjenester omtales i Helsedirektoratets veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente IS-1022 (2010).

9. Skoletilbud

Barn og unge i grunnskolealder (6-15 år) i ordinære asylmottak og omsorgssentre har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Kommunen kan søke om tilskudd til ordinær grunnskoleopplæring, jf. UDIR-5-2008 Rett til grunnskoleopplæring for barn og unge i asylmottak.

Tilskuddet skal også dekke særskilt norskundervisning, tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring. Disse elevene har også rett til spesialundervisning og tilrettelagt undervisning jf. opplæringsloven § 1-3, jf.§ 5-1. Tilskuddene administreres av Utdanningsdirektoratet.

Mindreårige asylsøkere i alderen 16-18 år har rett til 250 timers norskopplæring på linje med voksne asylsøkere, jf. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets rundskriv A-20/2007 Gjeninnføring av norskopplæring for asylsøkere i mottak. I henhold til rundskrivet er det asylmottakene som er ansvarlig for å organisere skyss til og fra opplæringen. Se også IMDIs rundskriv 4/2015: Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere i mottak.

Asylmottakene får skyssutgiftene refundert i henhold til pengereglementets punkt 5.6 når reiseavstanden er minst 6 km hver vei.

Rett og plikt til grunnskoleopplæring i henhold til opplæringslovens § 2-1 gjelder barn i skolepliktig alder. Asylsøkere som er over 16 år, men under 18 år, og som har lovlig opphold i landet, har etter opplæringslovens § 4A-1 også rett til grunnskoleopplæring. Det må være sannsynlig at de skal oppholde seg i landet i mer enn tre måneder. De som oppholder seg lovlig i landet i påvente av å få avgjort søknad om oppholdstillatelse, og fyller 18 år i løpet av skoleåret, har rett til å fullføre påbegynt skoleår. Rett til grunnskoleopplæring etter opplæringslovens § 4A-1 faller bort fra den dato søknad om oppholdstillatelse blir endelig avslått av utlendingsforvaltningen.

Kommunen søker Fylkesmannen om tilskudd til dette. For nærmere om tilskuddsordningen, se Kunnskapsdepartementets retningslinjer for Tilskudd til opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge

10. Barnehagetilbud og foreldrebetaling

Barnehagetilskudd til barnehager som tilbyr barnehageplass til asylsøkerbarn i alderen 4-5 år blir administrert av UDI. Tilskuddet inkluderer foreldrebetalingen og gjelder alle godkjente barnehager. Alle asylsøkerbarn i alderen 4-5 år i asylmottak skal, så langt det er mulig, gis tilbud om heldags barnehageplass etter søknad fra asylmottakene. Asylmottakene må i søknad om barnehageplass spesifisere at søknaden gjelder et asylsøkerbarn.

Barn som fyller 4 år i løpet av første del av barnehageåret (august – desember) kan tilbys barnehageplass fra august måned og inntil skolestart.

Barn som fyller 4 år i andre del av barnehageåret (januar – juli) kan tilbys barnehageplass fra den dagen barnet fyller 4 år og inntil skolestart.

10.1 Utbetaling og rapportering

Utbetaling av barnehagetilskuddet baseres på rapportering fra asylmottakene til UDIs respektive regionkontor. Rapporteringen skal inneholde opplysninger om antall asylsøkerbarn i alderen 4-5 år som er tildelt barnehageplass, og om det er heltids- eller deltidsplass. Se vedlagt rapporteringsskjema for rapporteringsfrister og utbetalingsdatoer.

Barnehagetilskuddet utbetales i 11 måneder (et barnehageår er 11 måneder). Barnehagetilskuddet for asylsøkerbarn i alderen 4-5 år utbetales hvert kvartal.

Kommuner som tilbyr mindre enn heltidsplass, vil få redusert tilskuddet forholdsmessig.

Kommunene har ikke rapporteringsplikt.

11. Administrasjon

Statlige mottak og omsorgssentre vil medføre en viss belastning på kommunens sentrale administrasjon i forbindelse med vertskommunale oppgaver.

Overformynderiet i kommunen har ansvar for å oppnevne representant til enslige mindreårige asylsøkere. Representanten skal påse at ungdommens rettigheter blir ivaretatt i behandlingen av asylsaken og at andre rettigheter oppfylles, eksempelvis i forbindelse med skoletilbudet og omsorgen på mottaket. Vertskommunen har ansvar for rekruttering, oppnevning og oppfølging av representantene. For transittfasen er det opprettet en representantvaktordning som administreres av UDI.

UDI anmoder vertskommunen om oppnevning av representant. UDI tilstreber i størst mulig grad at søker bor i samme kommune gjennom hele den innledende saksbehandlingen. Kommunen har ansvar for å ha nok tilgjengelige representanter til enhver tid slik at innledende asylsaksbehandling kan gjennomføres uten unødig opphold.

12. Klageadgang

Tildeling av tilskudd til vertskommuner er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven og kan ikke påklages.

Christine Wilberg
avdelingsdirektør

Kontakt: Region- og mottaksavdelingen, RMA Fagstab

Vedlegg

RS 2011-025V1 Satser for tilskudd til kommuner som har statlig mottak eller omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere

RS 2011-025V2 Søknadsskjema, særtilskudd for vertskommuners utgifter ved omsorgsplassering av barn av asylsøkere

RS 2011-025V3 Rapportering på bruk av barnehageplass for asylsøkerbarn i alderen 4-5 år

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ivar Kongsvik	Arkivsak nr.:	2015/2311
		Arkivkode:	614

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
173/15	Formannskapet	17.11.2015
129/15	Kommunestyret	26.11.2015

KJØP AV BRAKKER NYTTA TIL UNDERVISNING

Handsaming:
Oppvekstsjef Per Ivar Kongsvik orienterte formannskapet om saka.

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 17.11.2015 til kommunestyret:
Kommunestyret godkjenner at det vert inngått forhandlingar for kjøp av brakkene ved Øyra skule med dekning innanfor finansieringsramma for ny Øyra skule.

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret godkjenner at det vert inngått forhandlingar for kjøp av brakkene ved Øyra skule med dekning innanfor finansieringsramma for ny Øyra skule.

Samandrag av saka:
På grusbana sør-aust for Øyra skule står det i dag fire innleigde brakker som vert nytta til klasserom for elevar i 6. og 7. klasse ved Øyra skule. Skulen vurderer brakkene som godt

eigna til sitt formål. Når ny Øyra skule står ferdig vinteren 2017, vil Øyra skule ikkje lenger ha behov for desse brakkene.

Skulebrakkene det er tale om leiger Volda kommune frå Cramo Adapteao, og dei er tilpassa Øyra skule sine behov for undervisningslokale. Fram til ny Øyra skule står ferdig er det sett av kr 5 000 000 til leige og avhending av brakkene. Dette er innarbeidd i finansieringsplanen for Øyra skule. Kostnaden med avhending er berekna ut frå erfaringstal.

Volda kommune har vore i dialog med Cramo Adapteo om mogeleg kjøp av brakkene. Sjølv om utleigar til vanleg ikkje gir tilbod om kjøp av utleigeobjekta sine, har Volda kommune på førespurnad fått eit tilbod om dette. Eit kjøp evt kjøp kan tidlegast skje 01.01.2016, med ein kostnad på kr 5 200 000 eks mva. Kostnaden ligg nært opp til det Volda kommune har sett av i budsjettet til leige og avhending. Ved kjøp vil Volda kommune ha full råderett, og kan nytte brakkene i mange år framover. Viser det seg at kommunen på eit seinare tidspunkt ikkje har behov for brakkene, vil dei ha ein restverdi som kommunen kan realisere ved sal.

Saksopplysningar:
Slik brakkene er plasserte i dag ligg dei ikkje inne på skuleområdet til Volda ungdomsskule, men det er likevel kort avstand mellom. Volda ungdomsskule har meldt frå om at romsituasjonen ved skulen er vanskeleg, og med tanke på den korte avstanden mellom skulen og brakkene er det naturleg å vurdere om brakkene kan stette behov Volda ungdomsskule har.

Etter ein intern prosess ved Volda ungdomsskule, der også verneombod og tillitsvald har vore involvert, vert rombehova og skulen sine vurderingar kring evt bruk av brakkene oppsummert i eit notat til oppvekstsjefen.

I dette notatet kjem det fram at skulen ser fram til at den planlagde ombygginga ved skulen vert sett i gong, og at denne ombygginga vil betre nokre av dei tilhøva som er utfordrande på skulen. Likevel ser ein at skulen både på kort og lengre sikt vil ha behov for større og meir tenleg areal.

- Hausten 2018 vil der vere 12 klasser ved skulen, mot 11 i dag. Det kan løysast ved å gjere om eit datarom til ordinært klasserom. Datarom kan ei erstatte ved overgang til berbare datamaskiner. Det set krav til eit stabilt trådlaust nettverk med god kapasitet som må vere på plass før overgang til berbare maskiner.
- Hausten 2014 vart valfag innført på alle tre årsstega på ungdomsskulen. Dette utfordra ein allereie pressa romsituasjon. I valfaga vert klassene delte i mindre grupper, som gjer at ein treng fleire klasserom/grupperom.
- Dei seinare åra har Volda ungdomsskule fått eit auka tal elevar med rett til særskilt norskopplæring, som også krev eigna grupperom.
- Skulen har fleire elevar som krev eigne og spesielt tilpassa rom.
- Spesialundervisning krev oftast eigne grupperom.
- Volda ungdomsskule er også praksisskule for studentar, og i praksisperiodane er det eit særleg stort behov for grupperom. Dei fysiske rammevilkåra på skulen er ein avgrensande faktor for kor mange studentar skulen kan ta mot.

I notatet frå skulen heiter det mellom anna:

> *Visjonen til Volda ungdomsskule er **"Der alle er med"**. Det å legge ein plan for at vi skal bruke brakkene, vil bryte med den heilskapen og den pedagogiske plattforma vi står for. Vi ynskjer å ha eit samlande og framtidsretta skulebygg, der det er rom for det som er kjerneoppgåva vår, nemleg opplæring av elevane våre."*

På nokre område er det gjort utbetringar på skulen. Likevel er det oppvekstsjefen si vurdering av Volda ungdomsskule på fleire område ikkje stettar dei krava ein set til standard i dag. Personalfløya, og særleg dei sanitære tilhøva for dei tilsette, har stort behov for rehabilitering. Skulen har skildra eit reelt behov for større og meir tenleg areal, og dette behovet vil kome endå tydelegare til syne når skulen får ein klasse meir hausten 2018.

På den eine sida ser oppvekstsjefen skulen sine argument som talar mot å ta i bruk brakkene for å stette behovet for meir areal. Skulen står stødig på sin pedagogiske plattform og arbeider samla mot visjonen *"Der alle er med"*, og det er forståing for frykta for at bruk av brakkene kan splitte opp elevmiljøet og vere til hinder i arbeidet med å nå visjonen. Dei fysiske rammevilkåra for ein skule bør verke samlande for å kunne bidra til eit godt elev- og læringsmiljø.

På den andre sida har brakkene potensiale i seg til å avhjelpe skulen sine behov særleg med tanke på grupperom og klasserom til valfaga, men det kan ikkje vere meint som ei langsiktig løysing på dei utfordringane skulen har og ser kome.

Skulebrakkene kan også stette kommunen sitt behov for å ha ein buffer mot evt uventa auke i elevtalet. Særleg i sentrum og på Mork er det planlagt større byggefelt som kan utfordre kapasiteten til nokre av skulane. Brakkene kan fungere som ei mellombels løysing viss det planlagt utbygging skulle føre til ein uventa høg auke i elevtalet i Lid/Mork skulekring og/eller ved ein av nærskulane i sentrum.

Vurdering og konklusjon:
Spørsmålet om kommunen skal kjøpe ut brakkene bør vurderast ut frå to hovudomsyn. Det eine er det økonomiske. Kommunen kan sitje att med ein verdi for om lag same sum ved å gjere dette til ei investering i staden for å betale leige for eit bygg som vert fjerna. Brakkene har 4 klasserom til god standard, og det er etter rådmannen si vurdering dårleg økonomi å betale 5 millionar berre til leige.

Det andre hovudomsynet er at Volda kommune faktisk vil ha bruk for desse undervisningslokala. Når det gjeld ungdomsskulen er rådmannen samd i at brakkene ikkje må verte ei kvilepute for ikkje å gjere nødvendige utbyggingstiltak. Skulen vil kunne ha behov for brakkene uansett, i alle høve som avlastningslokale under utbygging, men også i ein periode fram til utbygging vert sett i verk. Bustadområde under planlegging vil utløyse om lag 250 nye bueiningar i Volda sentrum i løpet av dei næraste 10 åra. Det vil vere naturleg å sjå sentrumsskulane i samanheng, og at i åra framover vil verte eit press på desse slik at behovet for ein buffer vil aktualisere seg.

Når det vart brakt på bane at brakkene kunne kjøpast ut ved forhandling, så såg rådmannen dette som ei så viktig sak at spørsmålet må leggjast fram for kommunestyret for avgjerd. Rådmannen rår ut frå vurderinga ovanfor at kommunen inngår forhandlingar med sikte på kjøp av brakkene innanfor finansieringsramma for Øyra skule.

Økonomiske konsekvensar:
Føresetnaden for kjøp av brakkene er at det kan gjerast innafor finansieringsramma for Øyra skule.

Rune Sjurgard
Rådmann

Per Ivar Kongsvik
oppvekstsjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Klageinstans:

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2015/1850
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
2/15	Valnemnda	25.11.2015
130/15	Kommunestyret	26.11.2015

VAL AV NYTT MEDLEM I KONTROLLUTVALET

Administrasjonen si tilråding:
Som nytt medlem i kontrollutvalet blir ….. valt.

Saksopplysningar:
Kommunestyret valde i PS 107/15 i møte 29.10.2015 følgjande medlemmer til kontrollutvalet:

Kontrollutvalet	**Representant**	**Vararepresentant**
	Solfrid Førde Ronald Hagen (leiar)	Anna Sundalsfoll
	Håvard Strand	Inge Aleksander Bruheim
	Ragnhild Folkestad	Eiliv Halkjelsvik Elin Mari L. Wilhelmsen
	Uthman Harbid	Tor Mikalsen
	Jørgen Holte	Anne Karin Espe
	Toril Rødven Eide	Arne Ullaland

Uthman Harbid er tilsett i Volda kommune og kan derfor ikkje sitje i kontrollutvalet. Det må derfor veljast ein annan representant i staden for han.

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Den som blir vald

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2015/1850
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
3/15	Valnemnda	25.11.2015
131/15	Kommunestyret	26.11.2015

FORMANNSKAPET - ENDRING I RAUDGRØN SI LISTE TIL VAL AV FORMANNSKAP

Administrasjonen si tilråding:
Saka vert lagt fram utan tilråding.

Saksopplysningar:

Val til formannskap blei handsama i kommunestyret 29.10.2015 (sak 104/15), og den raudgrøne lista hadde då følgjande samansetjing:

	MEDLEMER	*VARAMEDLEMER*
Grønraud liste	***Jørgen Amdam***	***1. Øyvind Festø***
	Fride Schjølberg Sorthaug	***2. Hild Våge***
	Odd Harald Sundal	***3. Magnar Sunde***
	Sølvi Dimmen	***4. Åshild Vik***
	Gunnar Strøm	***5. Benedikte Holmberg***
		6. Rebecca Riise Bjerknes
		7. Margrete Trovåg
		8. Bjørn Ytrestøyl

Dei raudgrøne (AP, SV, SP, V og MDG) ønskjer å gjere endringar på si liste over varamedlemmer til formannskapet etter omrokkering i høve val til kontrollutval, og vil skifte ut Bjørn Ytrestøyl med Uthman Harbid.

VOLDA KOMMUNE

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Dei som blir valde

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2015/1850
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
4/15	Valnemnda	25.11.2015
132/15	Kommunestyret	26.11.2015

ENDRING I VAL TIL STYRE, RÅD OG UTVAL SOM FØLGJE AV ENDRING I KONTROLLUTVALET SI SAMANSETJING

Administrasjonen si tilråding:
Saka vert lagt fram utan tilråding.

Saksopplysningar:
I tilknyting til endring i samansetjing av medlemmer i kontrollutvalet, foreslår AP følgjande endringar i samansetjing av driftsstyret, valnemnda, og utsending til landssamanslutninga for nynorskkommunar (forslag til endring er marker med raud skrift):

DRIFTSSTYRET 9 plassar	REPRESENTANT	VARAREPRESENTANTAR
POS med framlegg om:	-Rebecca Riise Bjerknes SP (-leiar)	1. Inghild Remøy 2. Anne LiseFredly
		3.Dag Aarflot
	-Hild Våge (–nestleiar)	4.Idar Flo
		5.JanneHeggvoll
	-Uthman Harbid som erstatter Bjørn Ytrestøyl	6.KasparSelvik
		7.Lina Marie Bjørkedal
		8.HelgeStandal
	-Alf Jacobsen	
	-Mathilde Eiksund	

KRF med framlegg om:	-Henning Holsvik -Inger Tove Bilsbak Simonnes	1:Erlend Krumsvik 2:Kjell Petter Wiik 3:Alinde Marie Bjørkedal 4:Margaret Theresa Raiaratne Kornberg
FRP med framlegg om:	Roald Espset	1: Jenny Venås 2: Eiliv Halkjelsvik
H med framlegg om:	Per Svein Krøvel	1:Ivar Otto Kristiansen 2:Odd Martin Velsvik

VALNEMND 11 repr.	REPRESENTANT	VARAREPRESENTANT
AP	Hild Våge	Margrete Trovåg
AP	Magnar Sunde	Uthman Harbid som erstatter Bjørn Ytrestøyl
SP	Sølvi Dimmen	Odd Harald Sundal
SV	Åshild Vik	Gunnar Strøm
V	Fride Sortehaug	Benedicte Holmberg
MDG	Øyvind Festø	Rebecca Riise Bjerkvik
KRF	Erlend Krumsvik	Arild Iversen
KRF	Margrete Bjerkvik	Anders Egil Straume
FRP	Roald Espset	Odd A. Folkestad
FRP	Sindre OlavKvangardsnes	Jon Georg Dale
H	Sindre Rotevatn	Per Svein Krøvel

Utsending til landssamanslutninga for nynorskkommunar (3 stk.)	REPRESENTANT	VARAREPRESENTANT
POS med framlegg om:	Hilde Osdal	1: Sølvi Dimmen 2: Anne Lise Fredly som erstatter Milan Ilic 3: Inger Anne Kvamme 4: Roald Espset 5: Kaspar Selvik
	Milan Ilic som erstatter Anne Lise Fredly	
OPP med framlegg om:	Karl Anders Helset	

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Dei som blir valde

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2015/1850
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
5/15	Valnemnda	25.11.2015
133/15	Kommunestyret	26.11.2015

VAL AV ELDRERÅD FOR PERIODEN 2015-2019

Administrasjonen si tilråding:
Kommunestyret vel følgjande representantar eldrerådet for perioden 2015-2019
1.
2.
3.
4.
5.

Som vara blir følgjande vald:
1.
2.
3.
4.
5.

Uprenta saksvedlegg:
Reglement for styre, nemnder, råd og utval i Volda kommune

Saksopplysningar:
Eldrerådet skal vere eit rådgjevande organ for kommunen i alle saker som vedkjem eldre i samsvar med "Lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd" av 8. november 1991.

Eldrerådet i Volda kommune skal ha 5 medlemmer med varamedlemmer som blir valde av kommunestyret. Fleirtalet av rådsmedlemmene skal vere alderspensjonistar i kommunen.

I reglementet for eldrerådet (sist endra i kommunestyret si sak 143/11) står det at kommunestyret skal velje leiar og nestleiar. Dette er imidlertid feil, det er eldrerådet som sjølv skal peike ut leiar og nestleiar, jf eldrerådslova § 2:

> **§ 2.*(Val og samansetjing av kommunale eldreråd)***
> *Kommunestyret avgjer kor mange medlemmer eldrerådet skal ha. Reglane om høvetalsval i §§ 36 og 37 i lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992 nr. 107 gjeld ikkje ved val av eldreråd.*
> *Pensjonistforeiningar har rett til å koma med framlegg om medlemmer til eldrerådet.*
> *Fleirtalet av rådsmedlemmene skal vere alderspensjonistar i kommunen.*
> *Rådet peikar sjølv ut leiar og nestleiar, som skal veljast ut mellom pensjonistane*.

Volda/Dalsfjord velferdslag for eldre og Volda pensjonistlag har høve til å kome med forslag om val av personar.

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Dei som blir valde

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2015/1850
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
6/15	Valnemnda	25.11.2015
134/15	Kommunestyret	26.11.2015

VAL AV KOMMUNALT RÅD FOR FUNKSJONSHEMMA FOR PERIODEN 2015-2019

Administrasjonen si tilråding:
Kommunestyret vel følgjande representantar og vararepresentantar til råd for funksjonshemma for perioden 2015-2019……..

Som leiar for råd for funksjonshemma for perioden 2015-2019 vert …….. valt
Som nestleiar for råd for funksjonshemma for perioden 2015-2019….. valt

Vedleggsliste:

Uprenta saksvedlegg:
Reglement for styre, nemnder, råd og utval i Volda kommune

Saksopplysningar:
Rådet for funksjonshemma er eit rådgjevande organ for kommunen.
Rådet skal ha 5 medlemmer: 2 frå kommunestyret med 3 varamedlemmer, og 3 frå dei ulike funksjonshemma sine interesseorganisasjonar med 4 varamedlemmer.

Interesseorganisasjonane har så langt sendt inn følgjande forslag til kandidatar:

1. Volda/Ørsta revmatikerforening: Kari Gamlem

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Dei som blir valde

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2015/1850
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	**Utval**	**Møtedato**
7/15	Valnemnda	25.11.2015
135/15	Kommunestyret	26.11.2015

KLAGENEMND FOR EIGEDOMSSKATT - ENDRINGAR I SAMANSETJING

Administrasjonen si tilråding:
Som nytt/nye medlem(mer) og varamedlem blir følgjande valt:

Saksopplysningar:
Kommunestyret gjorde i sak 109/15 den 29.10.2015 vedtak om val av klagenemnd for eigedomsskatt. Nemnda fekk følgjande samansetjing:

Klagenemnda for eigedomsskatt	REPRESENTANT	VARAREPRESENTANT
POS	Harald O. Søvik - leiar	Svein Seljeset
	Bjørn Ytrestøyl	Milan Ilic
	Inger Tove Simones	Inger Lise Eiken
	Hildegun Nautvik - nestleiar	Ann Elin Haugland Bjørkedal
	Sølvi Dimmen	Tor Mikalsen

Medlemmer i formannskapet kan ikkje ha verv i "eigedomsskattenemnder", og medlemmer formannskapet kan då heller ikkje vere medlem i klagenemnd for slike saker (sjå eigedomsskattelova § 20 og § 21). Dette m.a. fordi formannskapet kan klage på fastsett eigedomsskatt.

Sølvi Dimmen har medlem i formannskapet og kan derfor ikkje sitte som medlem i klagenemnda for eigedomsskatt. Det må derfor veljast eit nytt medlem i klagenemnda for eigedomsskatt i staden for ho.

Arbeidarpartiet ønskjer å endre samansetjinga i klagenemnda for eigedomsskatt i tilknyting til at Uthman Harbid ikkje kan sitte som medlem i kontrollutvalet (pga at han er tilsett i Volda kommune). AP ønskjer å sette inn Milan Ilic som fast representant i staden for Bjørn Ytrestøyl og Per Kåre Nesset som vararepresentant i staden for Milan Ilic.

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Dei som blir valde

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2015/1850
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
8/15	Valnemnda	25.11.2015
136/15	Kommunestyret	26.11.2015

VAL AV JURY TIL VOLDA KOMMUNE SIN FRIVILLIGPRIS

Administrasjonen si tilråding:
Kommunestyret vel følgjande jury til Frivilligprisen:

Jury:
1.(leiar:)
2.
3.

Vedleggsliste:
Melding om politisk vedtak - innføring av frivilligpris - Volda kommune

Saksopplysningar:
Saksopplysningar:
Kommunestyret gjorde i sak 24/15 den 26.03.2015 vedtak om å opprette ein frivilligpris som for første gong blei delt ut i 2015. Målsettinga er at prisen skal bidra til å gje positiv merksemd tilbake til dei frivillige organisasjonane gjennom å påskjønne godt frivillig arbeid. Ein frivilligpris kan også vere med på å stimulere til innsats, og peike på gode døme når det gjeld aktiv innsats innan frivillig arbeid i Volda kommune.

Frivilligprisen er sett til 10.000 kr og skal delast ut av ordføraren i samband med kommunestyremøtet i juni.

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Dei som blir valde

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

«MOTTAKERNAVN»
«KONTAKT»
«ADRESSE»
«POSTN» «POSTSTED»

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/643	3227/2015	076	SVK/ US	27.03.2015

MELDING OM POLITISK VEDTAK - INNFØRING AV FRIVILLIGPRIS - VOLDA KOMMUNE

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 26.03.15, hadde føre ovannemnde som sak PS 24/15, der det vart gjort slikt vedtak:

1. ***Kommunestyret vedtek å opprette ein frivilligpris som for første gong vert tildelt i 2015.***

2. ***Juryen består av Margrete Bjerkvik, Hild Våge og Dan Bjørneset***

3. ***Prisen vert sett til kr 10.000 kr og blir utdelt av ordføraren i samband med kommunestyremøtet i juni.***

4. ***Utgifta med prisen for 2015 vert å innarbeide i første sak om budsjettkorrigering. Prisen vert å innarbeide i komande budsjett og økonomiplan.***

Sakutgreiinga følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Unni Strand
sekretær

Kopi til:
Økonomisjef Henrik Skovly
Økonomikonsulent Janne Semb
Frivilligsentralen v/Astrid Gjersdal
Sektor kultur og service v/Inger-Johanne Johnsen

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2015/643
		Arkivkode:	076

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
42/15	Formannskapet	17.03.2015
24/15	Kommunestyret	26.03.2015

INNFØRING AV FRIVILLIGPRIS - VOLDA KOMMUNE

Handsaming i kommunestyret:

Røysting:
Tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedteken.

Vedtak i Kommunestyret - 26.03.2015

1. ***Kommunestyret vedtek å opprette ein frivilligpris som for første gong vert tildelt i 2015.***

2. ***Juryen består av Margrete Bjerkvik, Hild Våge og Dan Bjørneset***

3. ***Prisen vert sett til kr 10.000 kr og blir utdelt av ordføraren i samband med kommunestyremøtet i juni.***

4. ***Utgifta med prisen for 2015 vert å innarbeide i første sak om budsjettkorrigering. Prisen vert å innarbeide i komande budsjett og økonomiplan.***

Handsaming i formannskapet:

Følgjande vart fremja som medlemer i juryen:

Ordføraren fremja Margrete Bjerkvik
Jørgen Amdam fremja Hild Våge
Jan Heltne fremja Dan Bjørneset

Røysting:
Tilrådinga frå administrasjonen, med oppnemning av jurymedlemer, vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 17.03.2015 til kommunestyret:

1. *Kommunestyret vedtek å opprette ein frivilligpris som for første gong vert tildelt i 2015.*

2. *Juryen består av Margrete Bjerkvik, Hild Våge og Dan Bjørneset*

3. *Prisen vert sett til kr 10.000 kr og blir utdelt av ordføraren i samband med kommunestyremøtet i juni.*

4. *Utgifta med prisen for 2015 vert å innarbeide i første sak om budsjettkorrigering. Prisen vert å innarbeide i komande budsjett og økonomiplan.*

Administrasjonen si tilråding:

- Kommunestyret vedtek å opprette ein frivilligpris som for første gong vert tildelt i 2015.

- Juryen består av.....

- Prisen vert sett til kr 10.000 kr og blir utdelt av ordføraren i samband med kommunestyremøtet i juni.

- Utgifta med prisen for 2015 vert å innarbeide i første sak om budsjettkorrigering. Prisen vert å innarbeide i komande budsjett og økonomiplan.

Saksopplysningar:
Formannskapet vedtok i sitt møte 3. februar 2015 at dei ønska å få fremma ei sak om oppretting av ein frivilligpris. Ein slik pris skal bidra til å gje positiv merksemd tilbake til dei frivillige organisasjonane gjennom å påskjønne godt frivillig arbeid. Ein frivilligpris kan også vere med på å stimulere til innsats, og peike på gode døme når det gjeld aktiv innsats innan frivillig arbeid i Volda kommune.

Ein slik frivilligprisen bør vere retta mot all frivillig verksemd. Prisen kan tildelast enkeltpersonar eller private organisasjonar som har gjort ein innsats innan frivillig verksemd for innbyggjarane i Volda kommune.

Volda kommune v. frivilligsentralen har ein gong tidlegare delt ut ein frivilligpris, i forbindelse med Frivilligåret i 2001. Då var det Olai Egset som fekk prisen for sin store innsats i forbindelse med dugnadsarbeidet med kunstgrasbana på stadion.

Kriterier/retningslinjer for prisen:

- Prisen skal gjevast til ein initiativrik person, lokal forening/gruppe, som har utmerka seg med frivillig innsats, engasjement og pågangsmot til beste for den enkelte og samfunnet.
- Prisen skal synleggjere frivilligheita sin eigenverdi og samfunnsverdi ved å løfte fram gode eksempel på resultat av frivillig innsats.
- Frivilligheita si breidde og mangfald både med tanke på organisasjonsform, tematikk, alder og kultur skal over tid gjenspeilast i eit tilsvarende mangfald blant prisen sine vinnarar.
- Prisen kan gjevast på grunnlag av ein persons/lokal forening/gruppe sin frivillige innsats over lengre tid, eller i eit tidsavgrensa prosjekt.

Fristen for å kome med forslag til kandidatar skal annonserast i avis og på kommunen si heimeside.

Alle kan fremme forslag på kandidat til prisen. Jurymedlemmer kan kome med eigne forslag til kandidatar, og juryen kan tildele prisen til ein kandidat som det ikkje er kome inn eksterne forslag på.

Vurdering og konklusjon:
Rådmannen rår til at det vert innført ein frivilligpris i Volda kommune i samsvar med dei foreslåtte kriteria. Formålet med ein slik pris er å løfte fram døme på resultat av frivillig innsats og bidra til eit meir aktivt samfunn.

Kommunestyret må vurdere kva tidspunkt det er aktuelt å dele ut prisen. Vil ein dele ut prisen i samband med kommunestyret før ferien, eller er det til dømes meir naturleg å gjere det i samband med den forbindelse med den internasjonale frivilligdagen: 5. desember. Rådmannen har innstilt på at det vert gjort i samband med kommunestyret i junimøtet, men dette kan verte knapp tid og kommunestyret bør gjere ei vurdering av kva tidspunkt ein ser mest tenleg.

Det er vanleg at ein slik pris vert kunngjort, og at det vert sett ein frist til å kome med forslag til kandidatar. Kommunestyret får vurdere om ein skal ha ei ordning med kunngjering der ein opnar for at alle skal kunne fremje forslag på kandidatar, eller om ein skal ha ei ordning der det er juryen som plukkar ut prisvinnar ut frå ei eiga sondering utan innspel utanfrå.

Helse og miljøkonsekvensar:
Ein slik pris vil stimulere til auka frivillig innsats og bidra til eit meir aktivt aktivt samfunn.

Økonomiske konsekvensar:
Utgifter til frivilligprisen må innarbeidast i budsjett

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Til dei som vart valde
Økonomistab
Kultur og service

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2015/1850
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
9/15	Valnemnda	25.11.2015
137/15	Kommunestyret	26.11.2015

VAL AV REPRESENTANT TIL PROSJEKTGUPPE OG STYRINGSGRUPPE I "MELLOM BYGNINGANE I VOLDA"

Administrasjonen si tilråding:
Kommunestyret vel ……. som representant i prosjektgruppa til "mellom bygningane i Volda.

Kommunestyret vel føljande 5 formannskapsmedlemer som representantar til styringsgruppa for "Mellom bygningane i Volda."
1.
2.
3.
4.
5.

Vedleggsliste:
Melding om vedtak - KST sak 10/14 - oppstart av sentrumsutviklingsprosjektet "Mellom bygningane i Volda"

Saksopplysningar:
Kommunestyret vedtok i sak 10/14 (30.01.2014) oppstart og gjennomføring av sentrumsutviklingsprosjektet "Mellom bygningane i Volda".

Det skal veljast 1 representant til prosjektgruppa og 5 formannskapsmedlemmer til styringsgruppa for prosjektet.

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Dei som blir valde

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

«MOTTAKERNAVN»
«KONTAKT»
«ADRESSE»
«POSTN» «POSTSTED»

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2013/2215	1027/2014	L05	SVK/ US	03.02.2014

MELDING OM POLITISK VEDTAK - OPPSTART AV SENTRUMSUTVIKLINGSPROSJEKTET MELLOM BYGNINGANE I VOLDA

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 30.01.2014, hadde føre ovannemnde som sak PS 10/14, der det vart gjort slikt vedtak:

1. ***Kommunestyret vedtek oppstart og gjennomføring av del 1 av sentrumsutviklingsprosjektet "Mellom bygningane i Volda". Prosjektet vert finansiert med kommunal del sentrumsutvikling (jf. budsjett 2014) og fylkeskommunale midlar, jf. tilsegn om tilskot inntil kr. 500 000,-***

2. ***Kommunestyret godkjenner vedlagte partnerskapsavtale for sentrumsutvikling i Volda, mellom Volda kommune, Volda Næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune. Det er ein føresetnad at dei andre partane også vedtek avtalen.***

3. ***Formannskapet vert representert i prosjektgruppa til "Mellom bygningane i Volda" med 1 representant: Jørgen Amdam***

4. ***Prosjektet si styringsgruppe vert 50/50 styret i Volda Næringsforum og Volda kommune. Følgjande 5 formannskapsmedlemmar vert representantar i styringsgruppa: Dan Bjørneset, Jorunn Aske, Roald Espset, Gunnar Strøm og Odd A. Folkestad.***

Sakutgreiinga med vedlegg følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Unni Strand
sekretær

Kopi til:
Sektorsjef Teknisk Rune Totland
Sektorsjef Uvikling Jørgen Vestgarden
Økonomisjef Henrik Skovly
Leiar rekneskap Gunnar L. Lillebø

Postadresse:	postmottak@volda.kommune.no		www.volda.kommune.no	
Stormyra 2	Telefon:	Telefaks:	Org. nr:	Bankgiro:
6100 Volda	70058886	7005870170058701	939 760 946	3991.07.81727

Sakshandsamar Hanna Spilling
Jørgen Amdam
Dan Bjørneset
Jorunn Aske
Roald Espset
Gunnar Strøm
Odd A. Folkestad

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Hanna Spilling Arkivsak nr.: 2013/2215

Arkivkode: L05

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
23/14	Formannskapet	30.01.2014
10/14	Kommunestyret	30.01.2014

OPPSTART AV SENTRUMSUTVIKLINGSPROSJEKTET MELLOM BYGNINGANE I VOLDA.

Handsaming i kommunestyret:

Tilrådinga frå formannskapet vart utdelt på møtet.

Røysting:
Tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedteken.

Vedtak i Kommunestyret - 30.01.2014

1. ***Kommunestyret vedtek oppstart og gjennomføring av del 1 av sentrumsutviklingsprosjektet "Mellom bygningane i Volda". Prosjektet vert finansiert med kommunal del sentrumsutvikling (jf. budsjett 2014) og fylkeskommunale midlar, jf. tilsegn om tilskot inntil kr. 500 000,-***

2. ***Kommunestyret godkjenner vedlagte partnerskapsavtale for sentrumsutvikling i Volda, mellom Volda kommune, Volda Næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune. Det er ein føresetnad at dei andre partane også vedtek avtalen.***

3. ***Formannskapet vert representert i prosjektgruppa til "Mellom bygningane i Volda" med 1 representant: Jørgen Amdam***

4. ***Prosjektet si styringsgruppe vert 50/50 styret i Volda Næringsforum og Volda kommune. Følgjande 5 formannskapsmedlemmar vert representantar i styringsgruppa: Dan Bjørneset, Jorunn Aske, Roald Espset, Gunnar Strøm og Odd A. Folkestad.***

Handsaming i formannskapet:

Ordførar kom med slikt framlegg:

3. Prosjektgruppa: Jørgen Amdam

4. Styringsgruppa: Dan Bjørnset, Jorunn Aske, Roald Espset, Gunnar Strøm og Odd A. Folkestad.

Røysting:
Tilrådinga frå administrasjonen med framlegget frå ordførar, vart samrøystes vedteken.

Tilråding i Formannskapet - 30.01.2014 til Kommunestyret:

1. *Kommunestyret vedtek oppstart og gjennomføring av del 1 av sentrumsutviklingsprosjektet "Mellom bygningane i Volda". Prosjektet vert finansiert med kommunal del sentrumsutvikling (jf. budsjett 2014) og fylkeskommunale midlar, jf. tilsegn om tilskot inntil kr. 500 000,-*

2. *Kommunestyret godkjenner vedlagte partnerskapsavtale for sentrumsutvikling i Volda, mellom Volda kommune, Volda Næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune. Det er ein føresetnad at dei andre partane også vedtek avtalen.*

3. *Formannskapet vert representert i prosjektgruppa til "Mellom bygningane i Volda" med 1 representant: Jørgen Amdam*

4. *Prosjektet si styringsgruppe vert 50/50 styret i Volda Næringsforum og Volda kommune. Følgjande 5 formannskapsmedlemmar vert representantar i styringsgruppa: Dan Bjørneset, Jorunn Aske, Roald Espset, Gunnar Strøm og Odd A. Folkestad.*

Administrasjonen si tilråding:

1 Formannskapet vedtek oppstart og gjennomføring av del 1 av sentrumsutviklingsprosjektet "Mellom bygningane i Volda". Prosjektet vert finansiert med *kommunal del sentrumsutvikling* (jf. budsjett 2014) og fylkeskommunale midlar, jf. tilsegn om tilskot inntil kr. 500 000,-

2 Formannskapet godkjenner vedlagte partnerskapsavtale for sentrumsutvikling i Volda, mellom Volda kommune, Volda Næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune. Det er ein føresetnad at dei andre partane også vedtek avtalen.

3 Formannskapet vert representert i prosjektgruppa til *"Mellom bygningane i Volda"* med 1 representant: ……..

4 Prosjektet si styringsgruppe vert 50/50 styret i Volda Næringsforum og Volda kommune. Følgjande 5 formannskapsmedlemmar vert representantar i styringsgruppa: ……..

Vedleggsliste:

1) Søknad om fylkeskommunale midlar, 10.12.13
2) Brev frå Møre og Romsdal fylkeskommune datert 12.12.13: *tilsegn om tilskot inntil kr. 500 000,-*
3) Partnerskapsavtale for sentrumsutvikling i Volda. Avtale mellom Volda kommune, Volda Næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune, datert 10.01.14

Uprenta saksvedlegg:

Samandrag av saka:
Sentrumsutviklingsprosjektet "Mellom bygningane i Volda" er eit samarbeid mellom Volda kommune, Volda næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune.

Prosjektet har som mål å heve kvaliteten på areala mellom bygningane i sentrum. Dette for å skape gode opphaldsrom, etablere møteplassar og å legge til rette for opplevingar som igjen trekkjer folk til sentrum. Ønsket resultat er ei sentrum og tettstad som vert meir attraktivt for studentar, voldingar, handel og besøkande/turistar.

Prosjektet vil gjennom prosess, planar, raud tråd og gjennomføring også vere klart omdømebyggjande for Volda som studiestad og tettstad.

Prosjektet har også som mål å vise korleis overordna planar og grunnlagsdokument kan realiserast/følgjast opp gjennom ulike fysiske tiltak i uterom. Prosjektet vil såleis nytte og byggje vidare på dei føringar og tilrådingar som kjem fram i til dømes tettstadsanalysen (2007) kommunedelplan for sentrum (2010), Felles handelsanalyse for Ørsta og Volda (2012) og sist oppsummert og tilrådd i LUK-rapport – *Strategiar for regionalt knutepunkt i Furene/Hovdebygda* (2013).

Saksopplysningar:
Volda kommune har i budsjett og økonomiplan for 2014-2017 som intensjon å setje av totalt kr. 5 mill inkl. mva som kommunaldel til sentrumsutvikling. Styret for stiftinga Kontoret for Næringslivet i Volda (som no er nedlagt), i dag Volda Næringsforum har løyvd kr. 1 500 000,- Dette som delfinansiering frå næringslivet til sentrumsutviklinga. Midlane disponerast av Volda Næringsforum.

Møre og Romsdal fylkeskommune v/regional- og næringsavdelinga har løyvd eit tilskot på inntil kr. 500 000,- til del 1 av prosjektet "Mellom bygningane i Volda".

Kostnadsoverslag for del 1 av prosjektet er på kr. 1 392 000,- . Desse midlane skal gå til prosess og planlegging, samt minst tre HER&NO prosjekt. HER&NO prosjekt er mindre fysiske tiltak i sentrum som vert realisert undervegs i prosessen, og parallelt med utarbeiding av parkeringsanalyse, handlingsplan for handel og ein masterplan for sentrum. (utanomhusplan)

Del 1 av prosjektet Mellom bygningane i Volda startar opp i januar 2014.

Del 2 har som intensjon å starte opp i januar 2015 når masterplanen ligg føre, Volda kommune sitt budsjett for 2015 er godkjent, det ligg føre avtalar med private aktørar og grunneigarar, og tilsegn om midlar frå tettstadsprogrammet. Partnerskapsavtalen må reviderast for å omhandle utbyggingsfasen med forankring av 1/3 finansiering frå kvar av partane Volda kommune, private og fylkeskommunen.

Søknad om fylkeskommunale midlar (1/3) til del 2 av prosjektet vert å sende inn når utkast til masterplan er klart, og ein har eit betre innblikk i kva voldingar og andre involverte aktørar ynskjer byggjetrinn 1 skal vere.

Organisering og ansvarsfordeling
Utvikling av Volda sentrum vert gjennomført som partnerskapsprosjekt.

Volda kommune og Volda næringsforum er prosjekteigar. Det totale prosjektet vert ført i Volda kommune sitt rekneskap i samsvar med godkjende budsjett og rammer for dei ulike fasane i prosjektet.

Volda næringsforum er prosjektleiar og er på oppdrag frå Volda kommune ansvarleg for gjennomføring av del 1 av prosjektet (fram til byggjetrinn 1). Dette gjeld total oppfølging av prosjektet inkl. leiing, anbod- og kontraktsstyring, framdrift og økonomisk styring i samsvar med prosjektbudsjett og framdriftsplan som ligg ved partnerskapsavtalen. Volda kommune stiller med planleggingskompetanse.

Styringsgruppe vert 50/50 styret i Volda Næringsforum (ekskl. ordførar og rådmann) og Volda kommune, representert ved formannskapet. Styringsgruppa skal handsame og gi råd i saker som vert lagt fram av prosjektleiar. Styringsgruppa skal bidra til at prosjektet får naudsynte ressursar, status og gi prosessleiar aktiv støtte for å sikre framdrift.

Prosjektgruppa vil fungere som sparringspart for prosjektleiar og kommuneplanleggar. Prosjektgruppa vert å bestå av partar som har eit engasjement for utvikling av sentrum og med ulik kompetanse som representerer forskjellig ståstad i høve sentrumsutvikling. Formannskapet vert representert med 1 representant.

Ein forventar at prosjektgruppa bidreg med faglege råd, organisering og aktiv hjelper prosjektleiar og kommuneplanleggar med å legge til rette for gjennomføring av dei ulike fasane i prosjektet. Prosjektgruppa får stor muligheit til å påverke og vere med til å definere og utvikle innhald i prosjektet.

Volda kommune er ansvarleg for gjennomføring av del 2. Byggjetrinn 1 (del 2) skal vere i samsvar med masterplan, finansiering og rammer som vert regulert i eiga avtale med grunneigarane og særskilt godkjenning i Volda kommunestyre. Volda kommune syt for søknad om midlar frå tettstadsprogrammet. (Del 2 av prosjektet)

Vurdering og konklusjon:
Rådmannen tilrår vedtak om oppstart og gjennomføring av del 1 av prosjektet "Mellom bygningane i Volda" og at formannskapet vel 1 representant til å sitje i prosjektgruppa og 5 medlemmar frå formannskapet til å vere del av styringsgruppa.

Rådmannen tilrår at vedlagt partnerskapsavtale for sentrumsutvikling i Volda, mellom Volda kommune, Volda Næringsforum og Møre og Romsdal fylkeskommune vert vedteken, under føresetnad at avtalen vert godkjent av partane sine styrande organ eller organ med fullmakt for godkjenning av avtalen.

Helse og miljøkonsekvensar:
Ein kan på noverande tidspunkt ikkje sjå nokon negative konsekvensar for helse og miljø. Ein vurderar at prosjektet vil fremja, og ha positive helse og miljøkonsekvensar.

Økonomiske konsekvensar:
Utover dei midlane avsett i budsjett for 2014 vil ein måtte påregne kommunal eigeninnsats frå ulike seksjonar, t.d. i samband med arbeid knytt til prosjektgruppa, som referanse ressurs m.m.

Dersom nokon eller delar av HER&NO prosjekta vert permanent på sikt vil det sannsynligvis medføre kostnader i samband med vedlikehald og drift.

Beredskapsmessige konsekvensar:
Ingen som ein kan sjå på noverande tidspunkt.

Rune Sjurgard
rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Leiar Volda Næringsforum, Stefan Halck
Tettstadskoordinator ved Møre og Romsdal fylkeskommune, Arne-Dag Gjærde
Leiar Teknisk, Rune Totland
Leiar Seksjon Utvikling, Jørgen Vestgarden
Kommuneplanleggar Hanna Spilling

Økonomisjef
Dei som vart valde

VOLDA KOMMUNE

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Inger-Johanne Johnsen	Arkivsak nr.:	2013/1217
		Arkivkode:	033

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
10/15	Valnemnda	25.11.2015
138/15	Kommunestyret	26.11.2015

VAL AV VOLDA KOMMUNE SINE REPRESENTANTAR I STYRET FOR VOLDA SKISENTER 2015-2017

Administrasjonen si tilråding:
Kommunestyret vel følgjande representantar til styret for Volda Skisenter AS for perioden 2015 – 2017:

Representantar:
1.
2.

Vararepresentantar:
1.
2.

Vedleggsliste:
Vedtekter for Volda Skisenter AS

Saksopplysningar:
Kommunestyret valde i sak 74/11 den 22.06.11 desse til å vere representantar i styret for to år:
Faste: Malvin Kile og Elisabet Innselset
Vara: Norleif Vik og Askjell Våge

Ved ein feil blei det ikkje valt nye representantar og vararepresentantar frå Volda kommune i 2013. Det skal no veljast to medlemer og to vara som skal sitje i styret i to år.

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Dei som blir valde
Volda Skisenter AS, Postboks 108, 6101 Volda

§ 6

Selskapet skal leiast av eit styre på fem medlemmer.
Fastsetting av partalls- eller oddetallsår. Døme: sesongen 2007-2008 er eit oddetallsår.

Generalforsamling: (årsmøte)	**Ein styreleiar**	Skal veljast for 1 år i gongen
	Eit styremedlem	Skal veljast for 2 år i partallsår
	To vara for styremedlem	Skal veljast for 2 år i partallsår
Volda Kommune:	**To representantar**	Skal veljast for 2 år i oddetalsår
	To personlege vararepresentantar	Skal veljast for 2 år i oddetalsår
VTI:	**Ein representant**	Skal veljast for 2 år i partallsår
	Ein personleg vararepresentant	Skal veljast for 2 år i partallsår

Volda kommune og VTI sine representantar skal sjølv varsle Volda Kommune og VTI når dei går av, dette må varslast minst 2 mnd før generalforsamlinga. Volda Kommune og VTI skal då utnemne nye representantar.

§ 7

Formannen kallar styret saman så ofte han finn det turvande, eller når ein av styremedlemmene krev det.

§ 8

Styret er vedtaksført når formann eller nestformann og to styremedlemer er til stades. Vedtak vert gjort med vanleg fleirtal. Formannen si røyst avgjer likt røystetal.

§ 9

Styret har den daglege leiinga av selskapet, og har fullmakt til å tilsette turvande folk for drift og vedlikehald.
Styret skal føre møtebok der kvar sak vert innført, og røystetal for saka. Dissensar kan krevjast innførde i møteboka.
Styret er ansvarleg for å føre og halde à jour ei aksjebok, der alle aksjeeigarane er innførde.

§ 10

Formannen og ein styremedlem bind selskapet med underskriftene sine.

§ 11

Regnskapsåret skal vere frå 01.09. til 31.08.

§ 12

Ordinært årsmøte skal haldast kvart år innan 15. november.
Omframt årsmøtet vert samankalla når styret finn det turvande, eller når aksjeeigarar med minst 1/10 av aksjekapitalen krev det. Slikt krav skal gjerast skriftleg og nemne sakene kravet gjeld.
Styret kallar saman årsmøtet med lysning i lokalpressa tre (3) veker føreåt.
Saksdokument inklusiv rekneskap, skal sendast hovudaksjonærane Volda Kommune og Volda Turn- og Idrottslag minimum ei (1) veke før årsmøtet.

På det ordinære årsmøtet skal det handsamast og takast avgjerde i følgjande sakar:

1) Fastsetting av resultatrekneskapen og balansen.
2) Disponering av årsoverskotet eller dekking av underskot ifølgje den fastsette balansen
3) Andre saker som etter lov og vedtekter høyrer inn under årsmøtet.

§ 13

Vedtektene i selskapet kan ikkje endrast utan samtykke frå Kultur- og kyrkjedepartementet.

§ 14

Elles syner ein til den til ei kvar tid gjeldande aksjelov.

oooOooo

PS 139/15 Orienteringssaker

Orienteringssaker

Orienteringssaker

E-posten frå Idrettsrådet v/ Roppen vert å sende ut som orienteringssak til FSK og KST.

Mvh

Rune

Fra: Johann Roppen [johann.roppen@gmail.com]
Sendt: 21. oktober 2015 21:00
Til: Rune Sjurgard
Kopi: Volda Idrettsråd
Emne: Fråsegn frå Volda Idrettsråd

3) Ørsta-Volda: Samordning av planlegging av idrettshallar.

Både Volda kommune og Ørsta kommune planlegger no fleirbrukshallar. Ved å samordne prosjekta i dei to kommunane kan spelemiddeltilskota til hallane aukast med 30 prosent.

Volda idrettsråd oppmodar Volda kommune til å innleie samtalar med Ørsta kommune for å samordne hallprosjekta for å oppnå eit samla sett best muleg resultat for idretten og for finansiering av dei to hallane.

Volda kommune har sett ned ei arbeidsgruppe for planlegging av ny Voldahall, og denne gruppa bør dragast aktivt med i avklaringa med Ørsta.

--
mvh
Johann Roppen
Leiar i Volda Idrettsråd

Mobil: 47 28 64 23

--
mvh
Johann Roppen

Mobil: 47 28 64 23

--
mvh
Johann Roppen

Mobil: 47 28 64 23

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Administrasjonen

Arkivsak nr.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Avd/Sakshandsamar*	*Dato*
2015/443	10395/2015	614	SVK/ US	07.10.2015

MELDING OM POLITISK VEDTAK - VURDERING AV KROPPSØVINGSANLEGGA FOR SENTRUMSSKULANE

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 01.10.15, hadde føre ovannemnde som sak PS 96/15, der det vart gjort slikt vedtak:

Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Sakutgreiinga følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Unni Strand
sekretær

Kopi til:
Oppvekstsjef Per Ivar Kongsvik
Leiar eigedomsavd. Kjell Magne Rindal

Postadresse:	postmottak@volda.kommune.no		www.volda.kommune.no	
Stormyra 2	Telefon:	Telefaks:	Org. nr:	Bankgiro:
6100 Volda	70058886	7005870170058701	939 760 946	3991.07.81727

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Per Ivar Kongsvik	Arkivsak nr.:	2015/443
		Arkivkode:	614

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
152/15	Formannskapet	22.09.2015
96/15	Kommunestyret	01.10.2015

VURDERING AV KROPPSØVINGSANLEGGA FOR SENTRUMSSKULANE

Handsaming i kommunestyret:

Røysting:
Tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedteken.

Vedtak i Kommunestyret - 01.10.2015

Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Handsaming i formannskapet:

Oppvekstsjef Per Ivar Kongsvik orienterte formannskapet om saka.

Røysting:
Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i formannskapet - 22.09.2015 til kommunestyret:

Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Administrasjonen si tilråding:
Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Uprenta saksvedlegg:
PS 38/15 Voldahallen – tilstand, rehabilitering, nybygg

Samandrag av saka:
Kommunestyret hadde i møte 30.04.15 oppe sak 38/15 Voldahallen – tilstand, rehabilitering, nybygg. Punkt 6 og 8 i vedtaket lyd slik:

> *6. Administrasjonen utgreier behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane skal vurderast som ein del av arealbehovet og organisering/drift.*
>
> *8. Administrasjonen vert bedt om å sjå på behov for kroppsøvingsanlegg for sentrumsskulane, og gjere ei vurdering av dette opp mot dagens anlegg og ev kartleggje behov som bør vurderast i samband med Voldahallprosjektet. Utgreiinga vert lagt fram som sak for kommunestyret innan 1. oktober 2015.*

Saksopplysningar:
Læreplanverket LK06 seier blant anna følgjande om formålet til kroppsøvingsfaget:

> *«Kroppsøving er eit allmenndannande fag som skal inspirere til ein fysisk aktiv livsstil og livslang rørsleglede(...) Rørslekultur i form av leik, idrett, dans, svømming og friluftsliv er ein del av den felles danninga og identitetsskapinga i samfunnet (...) Faget skal bidra til at barn og unge utviklar sjølvkjensle, positiv oppfatning av kroppen, sjølvforståing og identitetskjensle. Det skal ruste elevane til vurdering av kroppsideal og rørslekulturar som kan påverke sjølvkjensla, helse, ernæring, trening og livsstil. Elevane skal forstå kva eigen innsats har å seie for å oppnå mål og kva faktorar som påverkar motivasjon til aktivitet og trening.*
> *Sentralt i faget står rørsleleik, allsidig idrett, fair play, dans, svømmedyktigheit og friluftsliv.»*

Kroppsøvingsfaget har kompetansemål etter 4., 7. og 10. årssteget i grunnskolen (dessutan etter Vg1, Vg2 og Vg3 i den vidaregåande opplæringa). Kompetansemåla gjeld både aktivitetar i friluft, i gymsal og i symjebasseng. Når ein skal utgreie behov for kroppsøvingsanlegg må ein derfor sjå på både dei tilgjengelege gymsalane og svømmehallane.

Læreplanen i kroppsøving vart revidert i vår, og den nye læreplanen er gjeldande frå 01.08.15. Bakgrunnen for revideringa var å styrke symje- og livbergingsopplæringa, slik at fleire barn og unge lærer å symje, og danne grunnlag for ei felles forståing av kva symjedyktigheit inneber. Revidert læreplan skal legge betre til rette for ei tidleg, systematisk og kontinuerleg opplæring i symjing. Læreplanen har dermed fått meir konkrete krav til symjedugleik og livberging for elevar, både etter 4. årssteg, 7. årssteg og 10. årssteg.

Gymsalar
Volda ungdomsskule og Øyra skule deler på to gamle kroppsøvingssalar lokalisert på Volda ungdomsskule. Desse kroppsøvingssalane oppfyller ikkje lenger krava til dagens standard.

Kroppsøvingsseksjonen ved Volda ungdomsskule skildrar situasjonen slik:

«I forhold til dei andre store ungdomsskulane på Søre Sunnmøre, er Volda ungdomsskule utan tvil den skulen med dei dårlegaste fasilitetane. Vi har to gamle gymsalar som er alt for små. I den nyaste gymsalen er det lagt nytt golv, noko som er veldig bra. Salen er for liten til lagring av utstyr. Vi har ikkje plass til utstyr til elevar med spesielle behov. Ventilasjonsanlegget fungerer dårleg vinterstid. Garderobedelen er pussa opp, men er framleis for dårleg etter dagens standard.

I den andre salen er golvet klart for utskifting. Garderobedelen er i god stand, men garderobane er for små og tronge. Der er heller ikkje omkledingsrom for lærar (mann). I denne salen er der enda mindre plass til lagring av utstyr. Alle takoppheng må dessutan skiftast ut og ventilasjonsanlegget er svært dårleg vinterstid.»

Gymsalane stettar heller ikkje det arealbehovet dei to skulane har for kroppsøvingsanlegg i dag. Salane er i bruk i alle timar kvar skuledag, og i tillegg brukar Øyra skule 20 veketimar i Voldahallen. Likevel treng Øyra skule minst 8 veketimar til for å stette sitt salbehov. Frå 2018 vil det verte ei klasse til på Volda ungdomsskule, noko som gjer at skulen treng minst 3 veketimar til i gymsal.

Symjebasseng
Volda kommune har ikkje lenger noko symjeanlegg i Volda sentrum, og elevane ved Mork skule, Bratteberg skule, Vikebygda skule, Øyra skule og Volda ungdomsskule har no symje- og livbergingsopplæring i varmtvassbassenget ved sjukehuset og i symjehallen i idrettsbygget.

Symjehallen i idrettsbygget er ikkje eit eigna opplæringsbasseng for dei minste, då det er kaldt og djupt. Varmtvassbassenget passar dei aller yngste elevane, men er for varmt for dei som er symjedyktige og skal øve på å symje lengre distansar.

Det er administrasjonen si vurdering at skulane i sentrum vil kunne få vanskar med å nå dei nye kompetansemåla med dei ressursane og fasilitetane vi har i dag. Det kan vere nødvendig å starte symjeundervisninga tidlegare enn i 3. klasse slik vi gjer i dag, både for å gi elevane betre tid til modning, og for å sleppe å avlære lite formålstenleg teknikk som elevane har lært på eiga hand når dei kjem i 3. klasse. Vi bør også ha timar til å gje symjeundervisning til elevar på mellomsteget som ikkje har nådd krava til symjedugleik etter 4. årssteg og for å halde ved like symjedugleiken for at elevane skal klare å nå måla etter 10. årssteg.

Vurdering og konklusjon:
Det arealet og dei fasilitetane Volda kommune kan tilby elevane ved Øyra skule og Volda ungdomsskule i dag gjer det krevjande å nå kompetansemåla i læreplanen for kroppsøving.

Rehabilitering av eksisterande Voldahall eller ein ny hall som skal erstatte Voldahallen vil i hovudsak stette behovet til den vidaregåande skulen, og ikkje behovet for auka saltid og betre fasilitetar til grunnskuleelevane i sentrum.

I dag brukar 5.-7. klasse ved Øyra skule Voldahallen, men det er ei lite tenleg løysing på sikt fordi det går vekk mykje tid til forflytting og på- og avkledning.

Avstanden er ein viktig faktor. Dess større avstanden blir mellom skulen og kroppsøvingsanlegget, dess større blir ulempene.

Volda ungdomsskule og Øyra skule har behov for meir tenlege kroppsøvingsfasilitetar enn det vi kan tilby elevane i dag. Ein ny idrettshall som er meint å stette desse skulane sine behov bør ligge i nær tilknytning til skulane. Vidare har skulane i sentrum behov for eit meir tenleg opplæringsbasseng enn det vi kan tilby elevane i dag.

Rådmannen sine sluttkommentarar
Mandatet som kommunestyret ga i K-sak 38/15 er avgrensa til utgreiing av idrettshall og omfattar ikkje svømmehall.

Rådmannen meiner det er viktig å gjere kommunestyret merksam på oppvekstsektoren si vurdering av svømmehalltilbodet for sentrumselevane. Samtidig vil rådmannen presisere at ein ser vanskar med å løyse dette i nær framtid, og at ev planar for svømmehall ut frå den økonomiske situasjonen bør avgrensast til å inngå i planar for eit ev andre byggjesteg dersom det vert bygt ny hall. Dette inneber at ein må ha mellombelse løysingar ved leige av svømmeanlegg i Idrettsbygget og Varmtvassbassenget, ev også om skuleanlegga ved bygdaskulane kan nyttast ved å organisere opplæringa i intensive bolkar.

Nemnde kommunestyresak byggjer vidare på føresetnader om eit hallprosjekt bygd på realistiske føresetnader. Dette inneber at utviding av arealbehovet utover dagens arealflate i Voldahallen er tenkt å kome gjennom ekstern finansiering. Dersom skulane sine tilbod skal dekkjast gjennom ny hall, må dette takast omsyn til i høve geografisk plassering, samt auka kostnader som må finansierast. Det er ei kjensgjerning at Øyra og Volda ungdomsskule vil ha behov for lokale til kroppsøvingsanlegg. Øyra fordi den nye skulen vert bygt utan kroppsøvingslokale, og ungdomsskulen har lokale som ikkje stettar dagens krav. Dersom ein ikkje finn løysing for desse behova innanfor mandatet for utgreiing av hall, så vert ein nødt til å kome attende til dette i ein eigen prosess. Samtidig er det lite sannsynleg at kommunen har økonomi til å delta i både ny Voldahall og byggje eigne kroppsøvingsanlegg for Øyra og Volda ungdomsskule. Derfor bør skulane sitt behov innarbeidast som eitt av alternativa til skisse for ny Voldahall, slik at kommunestyret kan ta endeleg stilling til val av løysing når resultatet frå arbeidsgruppa vert lagt for politisk handsaming.

Det er som nemnt i K-sak 38/15 ikkje prioritert større investeringsmidlar til idrettshall i gjeldande økonomiplan. Ev bygging av ny hall må vurderast ut frå heilskapleg prioritering i budsjett og økonomiplan. Bygging av Øyra skule bind opp handlingsrommet til kommunen, og kommunestyret vil få krevjande utfordringar med å finne rom til nye store tiltak dei næraste åra.

Administrasjonen si tilråding:

Administrasjonen si vurdering av kroppsøvingsanlegga for sentrumsskulane vert teke til vitende.

Rune Sjurgard
Rådmann

Per Ivar Kongsvik
oppvekstsjef

Utskrift av endeleg vedtak:
Opplæring og oppvekst
Eigedomsavdelinga

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Alle landets kommunestyrer

Deres ref	Vår ref	Dato
	15/4445	28.10.2015

Videre arbeid med kommunereformen

Nå er det godt over ett år siden jeg inviterte alle kommuner til å delta i kommunereformen. Invitasjonen er forankret i et bredt flertall på Stortinget (Innst. 300 S (2013-2014)). Kommunene har fulgt opp invitasjonen. Mange har hatt gode lokale prosesser der både politikere, medarbeidere, innbyggere, frivillig sektor og næringslivet har vært involvert i diskusjoner om kommunens framtid.

Nye kommunestyrer skal nå ta dette arbeidet videre. Jeg vil benytte anledningen til å gratulere alle dere som er valgt inn i kommunestyrer for de fire kommende årene. Å bli folkevalgt er en tillitserklæring fra innbyggerne i kommunen. Dere har et viktig arbeid foran dere, både som ombudsmenn og som ledere. Jeg gleder meg til å samarbeide med dere.

En av de første, og viktigste, oppgavene dere står overfor er å bli kjent med kommunen. Hvordan opplever innbyggerne kommunen, hvilke utfordringer venter og hvordan kan kommune og lokalsamfunn møte disse utfordringene? Jeg ser denne oppgaven som en selvfølgelig del av det å utøve politisk lederskap og forvalte velgernes tillit.

Kommunereformen er en god anledning til å gjøre denne jobben. Noen oppfatter kommunereformen som en systemendring og et komplisert politisk arbeid. Til syvende og sist handler den om to forhold. Det første er hvordan vi kan skape bedre velferdstjenester, der folk bor, nå og i framtiden. Det andre er hvordan vi kan utvikle en kommunesektor med kraft og handlingsrom.

Postadresse: Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 59 Telefon: 22 24 90 90 Telefaks: 22 24 27 40
Org. nr.: 972 417 858

Som lokalpolitikere gikk dere ikke til valg på å forvalte systemer, men for å gi innbyggerne gode barnehager og skoler, gode helse- og omsorgstjenester og utvikle attraktive lokalsamfunn og sunn næringsutvikling.

Kommunereformen er en mulighet til å diskutere hvordan vi skal få dette til, også i et 20-30 års perspektiv. Da trenger vi færre og større kommuner med sterkere fagmiljø og et velfungerende lokalt selvstyre. Jeg håper dere benytter muligheten til å ruste Kommune-Norge for framtiden.

Kommunereformen – oppdraget fra Stortinget
Stortinget har sluttet seg til de overordnede målene for kommunereformen (Innst. 300 S (2013-2014)). Målet om gode og likeverdige tjenester til innbyggerne der de bor er grunnleggende for å sikre gode lokalsamfunn i hele landet. Vi ønsker å ta vare på og videreutvikle den norske og nordiske modellen med sterke velferdskommuner som har stort lokalt selvstyre. Reformen skal også styrke forutsetningene for en helhetlig samfunnsutvikling i alle deler av landet. Det vil si bedre styring av arealbruk, boligbygging, transport, næringsutvikling, samfunnssikkerhet og beredskap og miljø og klima.

Et annet mål med reformen er å gjøre kommunene så økonomisk solide at de kan takle uforutsette hendelser, drive effektivt og løse oppgaver som ikke er lovpålagte.

Kommunereformen skal også styrke lokaldemokratiet. Større kommuner kan ta ansvar for flere oppgaver. Det kan gi grunnlag for å redusere den statlige detaljstyringen. Vi ønsker kommuner som kan løse sine oppgaver selv og ikke er avhengige av nabokommuner for å løse lovpålagte oppgaver.

Da Stortinget behandlet rammene for kommunereformen, understreket et bredt flertall at det er behov for endringer i dagens kommunestruktur. Mye er endret siden siste store endring av kommunestrukturen på begynnelsen av 1960-tallet:

- Kommunikasjonsmulighetene er bedret
- Næringsstrukturen er forandret
- Bosettingsmønsteret har endret seg som følge av tiår med sentralisering.
- Omfang av og innhold i offentlige tjenester er blitt flere og mer komplekse
- Kravene til fagkompetanse og tverrfaglig samarbeid har økt både i tjenesteytingen og forvaltningen
- Forventningene til innbyggere og næringsliv er noe helt annet enn for 50 år siden

Kommunestrukturen fra 1960-tallet er verken tilpasset dagens eller morgendagens utfordringer. Kommunereformen handler ikke om å forandre Norge, men at Norge er forandret.

I tiårene som kommer vil det bli færre i yrkesaktiv alder per pensjonist, og det blir flere med omsorgsbehov. Mange kommuner vil møte store utfordringer når de skal rekruttere

fagpersoner og spesialister til de mange oppgavene kommunene skal løse. I byområdene er dagens kommunegrenser mange steder en hindring for å kunne håndtere den sterke veksten og sikre en god areal- og samfunnsplanlegging.

Erfaringene fra sammenslåinger som er gjennomført er gode, og viser at nye kommuner får en positiv utvikling, se Prop. 95 S (2013-2014) Kommuneproposisjonen 2015 (Vedlegg 1).

Milepæler i reformen
Da Stortinget behandlet Kommuneproposisjonen 2016 i juni viste flertallet til Innst. 300 S (2013-2014) der det het at "*alle kommuner har utredningsplikt i kommunereforma*". I Innst. 375 S (2014-2015) utdyper flertallet at de i begrepet utredningsplikt legger til grunn "*at alle kommunar skal ta aktivt del i kommunereforma. Dette inneber blant anna å ha dialog med nabokommunar, utgreie og vurdere aktuelle alternativ for så å ta stilling til om og i så fall kva kommunar ein ønskjer å gå saman med innan 1. juli*."

Det er bred enighet på Stortinget om at det er behov for endringer i kommunestrukturen dersom vi skal nå våre nasjonale velferdsmål. Stortingsflertallet er klar på hva det forventer at kommunene skal gjøre i reformarbeidet. Forventningen strekker seg utover bare det å vurdere om kommunen kan fortsette alene også i tiårene framover. En grundig prosess med nabokommuner, der også innbyggere involveres, gjør at kommunestyrene vil ha et godt grunnlag til å fatte vedtak innen 1. juli 2016 om hvordan de skal møte framtidens utfordringer.

Dette er hovedløpet i kommunereformen. Ved å følge det kan en ny kommune som hovedregel være klar til 1. januar 2020. Kommuner som ønsker at en sammenslåing skal tre i kraft allerede fra 1. januar 2018, bør fortrinnsvis gjøre vedtak om dette innen utgangen av 2015.

Kommunestyrevedtakene skal sendes fylkesmannen, som skal vurdere om vedtakene er i tråd med målene for reformen og gi en tilrådning om kommunestrukturen i fylket, slik stortingsflertallet har bedt om. Departementet vil på bakgrunn av tilrådningen forberede en proposisjon for Stortinget, som legges frem våren 2017. Regjeringen vil også følge opp Innst. 333 S (2014-2015) om nye oppgaver til større kommuner og forslag om redusert statlig detaljstyring. Dette vil også legges frem for Stortinget våren 2017.

Både regjeringen og stortingsflertallet har gitt uttrykk for at kommunereformen bygger på frivillighet og gode lokale prosesser. Unntak fra frivillighetsprinsippet kan likevel være aktuelt i helt spesielle situasjoner for at enkeltkommuner ikke skal kunne stanse endringer som er hensiktsmessige ut fra regionale hensyn (Innst. 300 S (2013-2014)).

Verktøy og økonomiske virkemidler
Kommunal- og moderniseringsdepartementet tilbyr ulike verktøy for kommunene i arbeidet med kommunereformen. I tillegg gir departementet økonomisk støtte til en prosessveileder i hvert fylkesmannsembete. Fylkesmennene har fått en viktig rolle i kommunereformen. De skal legge til rette og veilede kommunene.

- Det nettbaserte verktøyet NY KOMMUNE gir oversikt over relevante nøkkeltall og utviklingstrekk både for enkeltkommuner og for den nye kommunen. NY KOMMUNE ble oppdatert i oktober 2015.
- Veilederen *Veien mot en ny kommune* tar for seg de lokale prosessene frem til et vedtak om sammenslåing i kommunestyret. Veilederen bør brukes sammen med nettverktøyet NY KOMMUNE.
- I vår lanserte departementet en ny veileder for *utvikling av lokaldemokratiet*, som skal gi ideer og inspirasjon til god demokratisk praksis gjennom eksempler, relevante verktøy og utprøvde metoder fra kommuner som jobber godt med lokaldemokratiet.
- Samtidig ble det også lansert et debatthefte "*Lokaldemokrati og kommunereform*", som kan brukes i arbeidet med å utvikle lokaldemokratiet når kommuner skal slå seg sammen. Debattheftet vil bli sendt til alle kommuner i høst.

Verktøyene, også debattheftet, er tilgjengelige på www.kommunereform.no.

Regjeringen legger opp til at de økonomiske virkemidlene i reformperioden, det vil si der det blir fattet nasjonale vedtak innen 1.1.2018, skal være tydelige og forutsigbare for alle kommuner.

Departementet vil gi støtte til kommunenes engangskostnader knyttet til sammenslåing. Støtten vil bli utbetalt etter en standardisert modell og differensieres etter antall kommuner og antall innbyggere i sammenslåingen (se tabell 1 nedenfor). Kommuner som slår seg sammen får også en reformstøtte som kan brukes til det kommunen selv mener er mest hensiktsmessig. Denne støtten er differensiert etter antall innbyggere i den nye kommunen (se tabell 2).

Tabell 1. Modell for dekning av engangskostnader i reformperioden (kroner).

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	**0-19 999 innbyggere**	**20- 49 999 innbyggere**	**50- 99 999 innbyggere**	**Over 100 000 innbyggere**
2 kommuner	20 000 000	25 000 000	30 000 000	35 000 000
3 kommuner	30 000 000	35 000 000	40 000 000	45 000 000
4 kommuner	40 000 000	45 000 000	50 000 000	55 000 000
5 eller flere kommuner	50 000 000	55 000 000	60 000 000	65 000 000

Tabell 2. Modell for reformstøtte i reformperioden (kroner).

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte
0-14 999 innbyggere	5 000 000
15 000- 29 999 innbyggere	20 000 000
30 000- 49 999 innbyggere	25 000 000
Over 50 000 innbyggere	30 000 000

Inndelingstilskuddet er en gunstig og langsiktig ordning som gjør at kommunene får god tid til å tilpasse seg nye rammebetingelser. Inndelingstilskuddet sikrer at den nye kommunen får beholde alle tilskudd i inntektssystemet, også regionale tilskudd som for eksempel småkommunetillegget, som om den fortsatt var to (eller flere) kommuner. Tilskuddet utbetales i 15 år etter sammenslåingen, før det trappes ned over 5 år.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil i løpet av året sende ut et høringsforslag om nytt inntektssystem for kommunene. I dette arbeidet vil regjeringen legge vekt på at kommunene skal kunne videreutvikle velferdstilbudet i tråd med befolkningsendringene. Et nytt inntektssystem må fortsatt ta hensyn til at Norge har spredt bosetting. Regjeringen vil imidlertid vurdere endringer som innebærer at inntektssystemet ikke i samme grad som i dag kompenserer for at små kommuner frivillig velger å stå alene. Nytt inntektssystem vil tre i kraft fra 2017.

Vi er opptatt av å gi kommune forutsigbarhet i kommunereformen. Derfor beregnes inndelingstilskuddet ut fra inntektssystemet i 2016 for alle kommuner som blir slått sammen i reformperioden. Endringer i inntektssystemet i perioden 2017-2019 vil med andre ord **ikke** påvirke størrelsen på inndelingstilskuddet for disse kommunene.

I desember vil departementet komme med en ny veileder som tar for seg fasen etter at det er gjort nasjonalt vedtak om sammenslåing og fram til en ny kommune er etablert. Her vil vi redegjøre for prosess og saksgang i en sammenslåingsprosess; hvilke vedtak må fattes, hvilke organer må og kan opprettes med hvilke arbeidsoppgaver og fullmakter, funksjonstid, hvilke styringsdokumenter bør utarbeides med mer. Hensikten er å vise rammene dere kan arbeide innenfor når dere skal bygge en ny kommune.

De fleste kommunestyrene har nå konstituert seg for de fire neste årene. Jeg regner med at arbeidet med kommunereformen for de aller fleste kommuner er over i en fase der utredningene er gjort. Nå er tiden inne for at de politiske initiativene og forhandlingene kan ta til for alvor.

Arbeidet med kommunereformen innebærer at dere som folkevalgte har et ansvar utover å løse viktige oppgaver i inneværende periode. Ansvaret handler om å ruste kommunene for

framtiden. Dette gir dere som tillitsvalgte og politiske ledere en unik mulighet til å forme framtidens Kommune-Norge. Jeg ønsker dere til lykke med arbeidet.

Med hilsen

Jan Tore Sanner

Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Aust-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	DRAMMEN
Fylkesmannen i Finnmark	Statens hus, Damsveien 1	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fylkesmannen i Nordland	Statens Hus, Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710, Sluppen	7468	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Vest-Agder	Postboks 513 Lundsiden	4605	KRISTIANSAND S
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	MOSS
Kommunesektorens organisasjon	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO

Se vedlagte saksdokumenter.

Med vennlig hilsen

Ester Fjelleng
Seniorkonsulent

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kommunalavdelingen
Administrasjonsseksjonen

Tlf 22 24 72 01
E-post ester.fjelleng@kmd.dep.no

www.regjeringen.no/kmd
Tenk på miljøet – ikke skriv ut denne e-posten med mindre det er nødvendig.

STATSMINISTERENS KONTOR

Statsministeren

Oslo, 16. november 2015

Alle landets kommuner

Store utfordringer krever felles mobilisering

Situasjonen i det norske asylmottakssystemet kan nå betegnes som en krise. Antall personer i mottak i Norge har økt fra om lag 13 500 beboere i juli til over 27 000 hittil i november. Vi må være forberedt på at det fortsatt vil ankomme mange som har behov for innkvartering. Det er akutt behov for å opprette et høyt antall nye mottaksplasser for å kunne sikre nyankomne tak over hodet mens deres asylsøknader blir behandlet. Utlendingsdirektoratet (UDI) lyser ut anbud på 30 000 nye mottaksplasser for å møte behovet. Det arbeides med etablering av større innkvarteringsløsninger for asylsøkere i tilknytning til enkelte byer. Dersom ikke nye mottaksplasser blir opprettet i tråd med behovet, risikerer vi at nyankomne asylsøkere blir stående uten tak over hodet.

For dem som får opphold i Norge, vil det være en stor utfordring for oss i å bosette og integrere både voksne og mindreårige flyktninger i samfunnsliv og arbeidsliv. Kommunenes innsats her er avgjørende for den enkelte flyktning og for samfunnet.

I denne ekstraordinære situasjonen opplever vi stor vilje fra kommunene og sivilsamfunnet til å stille opp for flyktningene. Det er Regjeringen svært takknemlig for. Denne innsatsen og velviljen er vi som samfunn avhengig av at fortsatt mobiliseres.

Mottakssystemet

Når om lag 350 nye personer hver dag trenger et sted å bo, er statlige myndigheter helt avhengige av et godt samarbeid med kommunene for å løse oppgaven. Alle kommuner må være forberedt på at det kan bli aktuelt å innkvartere asylsøkere i deres kommune, også på kort varsel. På noen steder vil det være behov for å opprette nye former for asylmottak med langt flere plasser enn i dag.

Det har kommet reaksjoner fra flere kommuner på sviktende informasjon særlig ved opprettelse av mer akutte mottaksplasser. Utlendingsdirektoratet har stor oppmerksomhet på å informere så godt og så tidlig som de kan. I lys av reaksjonene fra flere mottakskommuner vil direktoratet heretter stille krav til at driftsoperatør av akuttmottak kan dokumentere dialog med kommunen om mulig etablering ved kontraktsinngåelse.

Vi vil be kommunene om å vurdere mulighetene for selv å ta ansvar for å opprette asylmottaksplasser. Vi ser klare fordeler ved at kommunene, som uansett har ansvar for viktige velferdstjenester også til asylsøkere, kan være driftsoperatører.

Bosettings- og integreringsutfordringer

Kommunene bes nå om å bosette 18 000 flyktninger i 2016. Av disse er 3 000 overføringsflyktninger og 4 400 enslige mindreårige. Bosettingsbehovet i 2017 vil sannsynligvis bli klart høyere. Den enkelte kommune er bedt om å fatte vedtak om bosetting for neste år innen årets utgang.

De økonomiske rammebetingelsene for kommunenes bosettings- og integreringsarbeid i 2016 vil bli endelig avklart gjennom Stortingets behandling i desember av forslaget til statsbudsjett. Utviklingen i antall asylsøkere, i bosettingsbehov, i kapasiteten og behovene i tjenesteapparatet i stat og kommune vil bli omtalt og vurdert i Revidert Nasjonalbudsjett 2016. Regjeringen og KS vil ha løpende dialog om dette.

Vi oppfordrer hver enkelt kommune til å gjøre sitt ytterste for å kunne imøtekomme den konkrete anmodningen fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI), både når det gjelder voksne og enslige mindreårige flyktninger, og slik hjelpe den enkelte flyktning til en god start. Både fylkesmannsembetene, IMDIs regionale apparat og KS kan bistå med ytterligere informasjon og veiledning til de som ønsker det.

Regjeringen har varslet at den vil legge fram en stortingsmelding om integreringspolitikken våren 2016. Det er avgjørende for de langsiktige resultatene av integreringsarbeidet at de statlige og kommunale virkemidlene ses i sammenheng, og at et målrettet arbeid for god integrering starter så tidlig som mulig. Regjeringen vil derfor legge til rette for at kommunesektoren kan delta i forberedelsen til denne meldingen, gjennom nærmere prosesser som avklares med KS.

Informasjon

Det legges løpende ut informasjon på ks.no og regjeringen.no om ulike temaer og utvikling på asyl-, bosettings- og integreringsfeltet. Det er opprettet en egen temaside om asylsituasjonen på www.regjeringen.no/asylsituasjonen.
På www.regjeringen.no/bruksendring har KMD samlet informasjon om bruk av bygninger som asylmottak på én nettside. Siden inneholder bl.a. svar på spørsmål fra kommunene. Vi viser også til www.udi.no og www.imdi.no for nærmere informasjon om asyl-, bosettings- og integreringsspørsmål.

Med vennlig hilsen

Erna Solberg

Gunn Marit Helgesen | Mette Gundersen | Bjørn Arild Gram

Vedlagt følger brev til kommunene fra statsministeren og KS.

PS 140/15 Delegerte saker frå avdelingane

Delegasjonssaker frå avdelingane

DS 221/15 Løyve til tiltak, veg Dansen Gbr 135/2

DS 222/15 Løyve til tiltak, tilbygg og bruksendring Gbr 20/158

DS 223/15 Rammeløyve, tilbygg til hytte Gbr 2/49

DS 224/15 Ferdigattest, altan Gbr 27/75

DS 225/15 Ferdigattest, bruksendring Gbr 19/275

DS 226/15 Løyve til tiltak, bruksendring gbr 29/43

DS 227/15 Ferdigattest, tomannsbustad Gbr 20/451

DS 228/15 Ferdigattest, parkeringsplass Gbr 21/39

DS 229/15 Løyve til tiltak, garasje Gbr 111/3

DS 230/15 Rammeløyve, tomannsbustadar+ carportar Gbr 11/7

DS 231/15 Løyve til tiltak, nytt bygg Gbr 11/94

DS 232/15 Ferdigattest, mindre tiltak Gbr 18/106

DS 233/15 Ferdigattest, bruksendring Gbr 20/158

DS 234/15 Løyve til tiltak, rehab pipe Gbr 38/1

DS 235/15 Ferdigattest, gapahuk Gbr 18/380

DS 236/15 Ferdigattest, hytte gbr 2/31 og 2/99